ศึกษาองค์ความรู้ครูดนตรีไทย: กรณีศึกษา อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์

ปริญญานิพนธ์
ของ
บุญชนก บันลือเกียรติ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา
พฤษภาคม 2556

ศึกษาองค์ความรู้ครูดนตรีไทย: กรณีศึกษา อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์

ปริญญานิพนธ์
ของ
บุญชนก บันลือเกียรติ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา
พฤษภาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ศึกษาองค์ความรู้ครูดนตรีไทย: กรณีศึกษา อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์

บทคัดย่อ
ของ
บุญชนก บันลือเกียรติ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา
พฤษภาคม 2556

บุญชนก บันลือเกียรติ. (2556). *ศึกษาองค์ความรู้ครูดนตรีไทย: กรณีศึกษา อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์.* ปริญญานิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา อินทรสุนานนท์, รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์.

การศึกษาค้นคว้าเรื่ององค์ความรู้ครูดนตรีไทย: กรณีศึกษาอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ มีจุดมุ่งหมายของการค้นคว้าวิจัย คือ

1. เพื่อศึกษาประวัติของ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์
2. เพื่อศึกษาองค์ความรู้ของ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์

จากการศึกษาค้นคว้า โดยการรวบรวมเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเก็บข้อมูลภาคสนามเพื่อรวบรวมข้อมูล ได้ข้อสรุปดังนี้

อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ เกิดเมื่อวันจันทร์ที่ 24 มีนาคม พ.ศ.2501 ที่บ้านในอำเภอเมือง จังหวัดอ่างทองบิดาชื่อ นายม้วน น้อยนิตย์ มีอาชีพค้าขายและนักดนตรีไทย มารดาชื่อนางพร น้อยนิตย์ อาชีพค้าขาย เป็นบุตรคนที่ 6 จากพี่น้องร่วมบิดามารดา รวม 7 คน ที่บ้านในอำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีภาคสมทบ(ภาคค่ำ)สาขาดนตรี คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เมื่อพ.ศ.2527 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ภาคปกติ สาขามานุษยดุริยางควิทยา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรพ.ศ. 2542 สมรสกับนางนันทา น้อยนิตย์(ศรีบัณฑิต)มีบุตรด้วยกัน 2 คน ที่อยู่ปัจจุบัน คือ บ้านเลขที่ 250/25 ถนนจรัญสนิทวงศ์ ตำบลบ้านช่างหล่อ อำเภอบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาองค์ความรู้ของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ได้รวบรวมและบันทึกโน้ตเพลงที่อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้ประพันธ์ขึ้นโดยแบ่งเป็น 8 ประเภทมีดังนี้

1. เพลงโหมโรง ได้แก่ โหมโรงจตุรศรีสวัสดิ์ โหมโรงเทวนฤมิตร โหมโรงนารายณ์แปลงรูป โหมโรงโบราณคดี ฯลฯ
2. เพลงเถา ได้แก่ เพลงฉลองครองราชย์เถา เพลงสนทองเถา เพลงตะเลงลำพองเถา เพลงเมรีพิลาปเถา เพลงญวนเกษมเถา เพลงเขมรปากท่อเถา เพลงโป้ยกังเหล็งเถา เพลงแขกลพบุรีเถา ฯลฯ
3. เพลงเรื่อง ได้แก่ ผูกเพลงเรื่องนางหงส์ 12 เรื่อง ฯลฯ
4. เพลงลา ได้แก่ เพลงเต่ากินผักบุ้ง 3 ชั้น (ทางพิเศษ) ฯลฯ
5. เพลงระบำ ได้แก่ ระบำอัปสราบายล ระบำเก็บพริกไท ระบำสุกรอวตาล(ระบำหมู) ระบำทำน้ำตาล ระบำผึ้ง ตบมะผาบปราบอรินทร์ ฯลฯ
6. เพลงหน้าพาทย์ ได้แก่ เพลง เสมอฝรั่ง ฯลฯ
7. เพลงเบ็ดเตล็ด ได้แก่ เพลงสร้อยสนตัดออกภาษา 6 ภาษา เพลง นกจาก ฯลฯ

8. เพลงสร้างสรรค์ดนตรีร่วมสมัย(Contemporaly) ได้แก่ (Contemporaly) 4 ภาค (บรรเลง ณ ประเทศบรูไน) เพลง12 นักษัตร เพลงเส้นสายลายไหม ฟินาเล่ เพลง โพสพประทาน ฯลฯ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

THE THAI MUSIC MATER'S KNOWLEDG: A CASE STUDY OF AJARN TIRAPOL NOINITH MASTER

An ABSTRACT

BY

BOONCHANOK BUNLUEGIAT

Present in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Fine Arts Degree in Ethnomusicology
at Srinakharinwirot University
May 2013

Boonchanok Bunluegiat. (2013). The Thai Music Mater's Knowledg*: A Case Study of AjanTirapol Noinith Master*. thesis, M.F.A. (Ethnomusicology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Kanchana Intarasunanont, Assoc. Prof. Dr. Manop Wisuttiphat.

Studying The Thai Music Mater's Knowledg: A Case Study of Ajarn Tirapol Noinith, the purpose of this research wear:

1. to study the history background of Ajarn Tirapol Noinith
2. to study the Knowledg of Ajarn Tirapol Noinith

This research is base on complying review literature and related research materials, and field data collaction. The results of the study can be summarized as follows: Ajarn Tirapol Noinith was born on Monday 24th March, 1958 at the house in Ang-thong province. His farther's name is muan Noinith. He was a merchant and musician at the same time, His marther's name is Phorn Noinith, She was a merchant. Ajarn Tirapol Noinith is the sixth order from seventh siblings. He received a bachelor' s degree (part-time) majored in music from the Faculty of Fine and Applied Arts at Srinakharinwirot University in 1984 and recived his master degree in Ethnomusicology from the Faculty of Fine and Applied Arts at Srinakharinwirot University in 1999. He got married with Mrs. Nantha Noinith (Sri-bundit) and have two sons. He lives at 250/25 Charansanitwong Road, Tombol Changlor, Bangkoknoi, Bangkok.

From Studying Knowledg of Ajarn Tirapol Noinith found that he has complied and recorded the note as follows:

Songs wich were composed by Ajarn Tirapol Noinith can be divided into eight categories.

1. Hom Rong such as Hom Rong Ja Tu Ra Sri Sawasdi, Hom Rong Devnaaruemit, Hom Rong Narai Plang roob, and Hom Rong Borannakadee ect.
2. Pleng Thoa such as Pleng Chalong Klong Rat Thoa, Pleng Yuan Kasem Thoa, Pleng Kamar Pak Tor Thoa, Pleng Poy Kang Leng Thoa, and Pleng Khae Lopburi Thoa, ect.
3. Pleng Rueng such as elabonete twelve Nang Hong songs to complete as the suite called Pleng Rueng Nang Hong Sib Song Rueng ect.
4. Pleng La such as Pleng Toa Kin Phak Bung Sam Chan (Special composed) ect.

5. Plang Rabum such as Rabum Ubsarabayon, Rabum Keb Prik Thai, Rabum Sukorn Awatarn (Pigs Dance), Rabum Tham Namtarn, Rabum Phueng, and Tobmaphab Prab Arin ect.

6. Plang Napat such as Plang Samuer Farang ect.

7. Plang Bed Taled such as Plang Soi Son Tad Aok Pasa Hok Pasa (Songs with six a ecents) and Pleng Nok Chak ect.

8. Contemporaly Song such as Contemporaly with four regians (Perfomed in Brunai), Plang Sib Song Nakasat (twenty seven constellations of 133 stars), Plang Sen Sai Lai Mai, finale, end Plang Phosob Pratan ect.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ เพราะได้รับความร่วมมือความกรุณาจากผู้มีพระคุณหลายฝ่ายที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และ เป็นกำลังใจทำให้ผู้วิจัยมีความมุมานะเพียรพยายามในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้ จนผลงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ดร.วีระ พันธุ์เสือ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ ดร. ชนิดา ตังเดชะหิรัญ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์ ประธานสอบปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพล งามสุทธิ กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชามานุษยดุริยางควิทยา คณะศิลปรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ซึ่งเป็นผู้ให้ความรู้และให้ความช่วยเหลือแนะนำปรึกษาชี้แจงจุดบกพร่องที่เกิดขึ้นกับผู้วิจัย ตลอดการทำปริญญานิพนธ์เล่มนี้ อันเป็นแนวทาง ในการปรับปรุงแก้ไข จนทำให้ปริญญานิพนธ์เล่มนี้ลุล่วง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ดร. กาญจนา อินทรสุนานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รุจี ศรีสมบัติ ผู้ชี้แจงจุดบกพร่องที่เกิดขึ้น และให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขปริญญานิพนธ์เล่มนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ฐีระพล น้อยนิตย์ ที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ให้คำปรึกษาตักเตือน และช่วยเหลือทุกด้านในการทำปริญญานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วง

ขอขอบคุณ ดร. สุภาสิรีร์ ปิยะพิพัฒน์ อาจารย์บุญสืบ เรืองนนท์ อาจารย์บรรทม น่วมศิริ ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลที่มีประโยชน์

ขอขอบคุณ อาจารย์ประวิทย์ ขาวปลื้ม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายสุนีย์ หะหวัง ดร. ณวัฒน์ หลาวทอง ดร. กัญณภัทร นิธิศวราภากุล ที่คอยช่วยเหลือด้านต่างๆตลอดการทำปริญญานิพนธ์

ขอขอบคุณอาจารย์โกเมศ จงเจริญ อาจารย์ธีรเดช แพร่คุณธรรม ที่ให้ความอนุเคราะห์ถอดโน้ตและให้คำแนะนำตลอดการทำปริญญานิพนธ์

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคุณพ่อ บุญช่วย บันลือเกียรติ ขอขอบพระคุณคุณแม่ มะลิซ้อน บันลือเกียรติ ผู้อบรมสั่งสอนเลี้ยงดู เป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิต ให้ผู้วิจัยได้รับการศึกษา และคอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยในทุกเรื่อง จนให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในครั้งนี้

บุญชนก บันลือเกียรติ

สารบัญ

บทที่ หน้า

1 บทนำ 1
ภูมิหลัง 1
ความมุ่งหมายของการวิจัย 5
ความสำคัญของการวิจัย 5
ขอบเขตของการวิจัย 5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 5
ข้อตกลงเบื้องต้น 5
นิยามศัพท์เฉพาะ 5
กรอบแนวคิดในการวิจัย 8

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 9
เอกสารและตำราทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง 9
เอกสารงานวิจัย 17

3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า 22
ขั้นค้นคว้ารวบรวมข้อมูล 22
ขั้นเก็บข้อมูลภาคสนาม 22
ขั้นเรียบเรียงข้อมูล 22
ขั้นศึกษาข้อมูล 23
ขั้นสรุปข้อมูล 23

4 การวิเคราะห์ข้อมูล 24
ประวัติของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ 24
ศึกษาองค์ความรู้ของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ 38

5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 164
ความสำคัญของการค้นคว้าวิจัย 164
ขอบเขตของการวิจัย 164
สรุปผลการวิจัย 164
ข้อเสนอแนะ 169

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ **หน้า**

บรรณานุกรม 170

ภาคผนวก 173

ประวัติย่อผู้วิจัย 235

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ **หน้า**

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย ………………………………………………………… 8
2 อาจารย์ ดร. สุภาสิรีย์ ปิยะพิพัฒ์ ……………………………………………... 34
3 อาจารย์บุญสืบ เรืองนนท์ ………………………………………………………... 37
4 อาจารย์อาจารฐิระพล น้อยนิตย์ แสดงดนตรีร่วมกับลูกศิษย์วงเมรี ……………… 174
5 อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ นำลูกศิษย์วงเมรีไปร่วมบรรเลงดนตรีตามสำนักต่างๆ 175
6 อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ร่วมบรรเลงเครื่องหนังในวงบัวลอยของกรมศิลปากรในงานพระราชทานเพลิงศพ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมท ณ เมรุวัดเทพศิรินทราวาส… 175
7 อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ในงานพระราชทานปริญญาบัตรสำเร็จการศึกษาศิลปกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ………………….. 176
8 อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ประพันธ์เพลงประเภทดนตรีร่วมสมัย Contemporary เพลง Contemporary 4 ภาค นำออกแสดงเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 ได้รับรางวัล The most of performance ในงาน ASAEN UNIVERSITIES ARTS FESTIVAL ที่ประเทศ BRUNAI DARUSSALAM ……………………………… 177
9 อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ถวายงานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิตติพระบรมราชินีนาถ และ พระบรมวงศานุวงศ์ ในงานพระราชพิธีพยุหยาตราทางชลมารค ………………………………………………………….. 178
10 อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้รับรางวัลชนะเลิศ ชิงถ้วยพระราชทานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในงานประลองปี่พาทย์ไม้แข็ง 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา …………………………………… 179
11 อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ถวายงานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิตติพระบรมราชินีนาถ และ พระบรมวงศานุวงศ์ ในงานพระเมรุมาศสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยานิวัฒนากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาสิริโสภาพัณณวดี ………………………………………………. 180
12 อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้รับพระราชทานโล่รางวัลดีเด่นประจำวัน ในการประลองปี่พาทย์ชิงถ้วยพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี “แสงทิพย์ประลองปี่พาทย์” ครั้งที่ 1 ณ หอประชุม สถาบันพัฒนาการสาธารณสุข อาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา ……………………………… 181
13 อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ประพันธ์เพลงโหมโรงเทวนฤมิตร และ เพลงโป๊ยกังเหลง เถา ให้กับนักศึกษาเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศ ………………….. 182

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ **หน้า**

14 อาจารย์ฐีระพล น้อยนิตย์ ประพันธ์เพลง แนวดนตรีร่วมสมัยให้กับนักศึกษาชมรม ดนตรีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ไปร่วมงานดนตรีไทยอุดมศึกษา ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 183

15 อาจารย์ฐีระพล น้อยนิตย์ ร่วมขับร้องเพลงไทยในงานดนตรีอุดมศึกษา 183

16 อาจารย์ฐีระพล น้อยนิตย์ ร่วมบรรเลงระนาดเอกในเพลงเรื่องนางหงส์ กับวงปี่พาทย์ นางหงส์ของกองการสังคีต กรมศิลปากร ในงานพระราชทานเพลิงศพอาจารย์ประสิทธิ์ ถาวร ณ วัดมกุฏกษัตริยาราม 184

17 อาจารย์ฐีระพล น้อยนิตย์ ร่วมแข่งขันกีฬาแบ็ตมินตัน กับข้าราชการในเครือกรมศิลปากรได้รับรางวัลเหรียญทอง 184

18 อาจารย์ฐีระพล น้อยนิตย์ ประพันธ์เพลงโหมโรงโบราณคดี ให้กับกรมศิลปากรสำหรับจัดแสดง ณ โรงละครแห่งชาติ 185

19 อาจารย์ฐีระพล น้อยนิตย์ ได้รับเชิญจากกลุ่มโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครให้เกียรติเป็นผู้อำนวยเพลง และ ปรับวงดนตรีไทย (วงมหาดุริยางค์) ให้กับนักเรียนกลุ่มโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร 186

20 อาจารย์ฐีระพล น้อยนิตย์ ประพันธ์เพลงประกอบการแสดง “รำร้องจากท้องทุ่งสู่ยุ้งฉาง” 190

21 อาจารย์ฐีระพล น้อยนิตย์ ประพันธ์เพลงที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับพระราชวโรกาสเฉลิมฉลองครองสิริราชสมบัติ ครบ 60 พรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชให้กับ วงดอกปีป ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ในงานประกวดเสรีปี่พาทย์ ได้รับรางวัล ชนะเลิศ และ รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 191

22 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานประกาศนียบัตรการแสดงเดี่ยวเพลงไทย ถวายหน้าพระที่นั่ง ในงาน “มหกรรมเดี่ยวเพลงไทยชัยมงคล” ซึ่งจัดขึ้นน้อมเกล้าฯถวายโดย มหาวิทยาลัยมหิดล กรมศิลปากร และสมาคมนักแต่งเพลงแห่งประเทศไทย ณ โรงละครแห่งชาติ 192

23 สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ประทานรางวัลชนะเลิศในการประกวดวงดนตรีไทย ในพระราชพิธี (วงปี่พาทย์นางหงส์) จัดโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร วันที่ 25 กันยายน 2551 193

24 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทาน รางวัลชนะเลิศการประกวดวงดนตรีไทยเทิดพระเกียรติ 72 พรรษา มหาราชินี” 12 สิงหาคม 2457 จัดโดย มูลนิธิ 5 ธันวามหาราช 194

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ **หน้า**

25 อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ปรับวงเครื่องสายโดยมีการนำเครื่องประกอบจังหวะประเภทต่างๆ ที่เป็นของประเทศเพื่อนบ้าน มาประกอบเป็นดนตรีสร้างสรรค์.... 195
26 ห้องทำงานของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ณ วิทยาลัยนาฏศิลป์ ศาลายา ……….. 196
27 หิ้งบูชาครู ของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ………………………………………….. 197
28 เครื่องประกอบจังหวะที่ของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์สะสมไว้สร้างผลงานทางดนตรี ………………………………………………………………………………. 198

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

วัฒนธรรม เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อความเจริญงอกงามในวิถีชีวิตของตน และมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นอยู่เสมอ วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีก็มีมาตั้งแต่ในอดีต ซึ่งได้รับการถ่ายทอดสืบต่อๆกันมาและปัจจุบันก็ยังถือปฏิบัติกันอยู่ในสังคม ครูดนตรี เป็นอาชีพที่มีความสำคัญมากของวงการดนตรี เพราะทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้และทักษะกระบวนการให้กับศิษย์ จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปฏิบัติเครื่องดนตรี หลักวิชาการดนตรี มีความชำนาญในการสอน มีความรอบรู้ในทฤษฎีดนตรี รู้และชำนาญในโครงสร้างดนตรี การประพันธ์ทำนองเพลง สามารถถ่ายทอดความรู้ด้านดนตรีให้แก่ศิษย์ได้อย่างถูกต้องครบถ้วน ทั้งยังเป็นผู้มีบทบาทเป็นอย่างมากในการพัฒนาดนตรีของบรรพบุรุษที่ได้สร้างสรรค์ผลงานที่เกี่ยวข้องกับดนตรี ทั้งประยุกต์ ปรับปรุง สร้างสรรค์เครื่องดนตรี การประพันธ์เพลง การคัดสรรนำมาใช้เพื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรมต่างๆ ซึ่งส่งผลให้ดนตรีมีความเจริญก้าวหน้ามากกว่าในอดีตมาก ช่วยรักษาองค์ความรู้ภูมิปัญญาไทยทางด้านดนตรีไว้ เพื่อสืบสานต่อไปยังคนรุ่นหลัง

ดนตรีไทยมีลักษณะเฉพาะที่ถือเป็นเอกลักษณ์ และมีเทคนิคต่างๆที่สร้างสรรค์บทเพลงให้มีความไพเราะในขณะที่กำลังบรรเลงดนตรีลักษณะหนึ่ง ที่สามารถสร้างทำนองดนตรีไทยให้มีความพิสดาร ลึกซึ้ง ละเอียดอ่อนและสนุกสนานโลดโผน ให้เกิดแก่ผู้ได้สัมผัสรับฟังในขณะบรรเลงดนตรีไทยแต่ละครั้งได้อย่างมีรสชาติถือเป็นค่านิยมทางวัฒนธรรมดนตรีที่ได้พัฒนาสืบทอดประยุกต์ใช้อยู่ในวงดนตรี มาตรฐานที่สำคัญๆของดนตรีไทยเสมอมานั้นคือ การบรรเลงเพลงด้วยวิธีการแปรทำนองหลักในขณะบรรเลงให้เป็นทำนองตกแต่ง (การแปรทำนอง) ซึ่งทั้งสองส่วนนี้มีความสัมพันธ์กันในทางบรรเลงเป็นหลัก สำคัญที่ผู้บรรเลงดนตรีไทยทุกคนจำเป็นต้องเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติให้ได้ตามกรอบที่กำหนด จึงจะสามารถเข้าร่วมบรรเลงรวมวงกับผู้อื่นได้ บุญช่วย โสวัตร (2538: 98) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างทำนองทั้งสองส่วนว่า การประพันธ์ทำนองดนตรีประกอบด้วยรูปแบบของการประพันธ์เนื้อทำนองหลักและรูปแบบการประพันธ์ทำนองตกแต่ง (การแปรทำนอง) เป็นต้น ในวัฒนธรรมดนตรีไทยถือว่าการ

ประพันธ์ทำนองหลักเป็นหัวใจของดนตรีไทย เพราะเนื้อทำนองหลักจะทำหน้าที่เป็นแกนนำไปสู่การเกิดงานประพันธ์ลักษณะอื่นๆตามมาทั้งสิ้นไม่ว่าจะเป็นงานประพันธ์ทำนองตกแต่ง(การแปรทำนอง)

การประพันธ์ทำนองร้อง หรือการประพันธ์บทร้อง เป็นหลักที่ต้องคำนึงถึงเสมอในการผสมวงและการบรรเลงอื่นๆ

เพลงไทยเป็นเอกลักษณ์ของคนไทย เป็นมรดกซึ่งตกทอดมาตั้งแต่โบราณจนกระทั่งทุกวันนี้

ปัจจุบันศิลปิน และคีตกวีมีความคิดหลากหลายในการสร้างสรรค์ผลงานเพลงไทยทั้งทางด้านเนื้อหา เนื้อเพลงและทำนองดนตรี ได้มีการนำมาใช้อย่างมีแบบแผนเพลงไทยแบ่งได้สองประเภทคือประเภทเพลงขับร้องและประเภทเพลงบรรเลง (สงัด ภูเขาทอง. 2539: 133-161) ได้อธิบายว่า ประเภทเพลงขับร้องได้แก่ เพลงเถา เพลงตับ และเพลงเกร็ด ประเภทเพลงบรรเลงได้แก่ เพลงโหมโรง เพลงหน้าพาทย์ เพลงเรื่อง เพลงหางเครื่อง เพลงลูกหมด และเพลงเดี่ยว สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2533.: 23) ได้กล่าวเสริมว่า บทเพลงต่างได้วิวัฒนาการมาโดยตลอดอย่างต่อเนื่อง และนำไปใช้ในโอกาสต่างๆ มากมายดังมีการกล่าวถึงบทบาทเพลงไทยว่าแบ่งได้สามสถานะ ประกอบพิธี ประกอบการแสดง และขับกล่อมในการบรรเลงเพลงไทยนั้นนิยมบรรเลงอยู่สองอย่าง ซึ่งอาจารย์มนตรี ตราโมท (2540: 38)ได้อธิบายไว้ดังนี้ การบรรเลงหมู่ หมายถึง การบรรเลงเพลงไปพร้อมๆกันเต็มทั้งวง ไม่ว่าจะเป็นปี่พาทย์ เครื่องสาย หรือมโหรี ความมุ่งหมายสำคัญของการบรรเลงอยู่ที่ความพร้อมเพรียงของทุกคน การบรรเลงเดี่ยว หมายถึง การบรรเลงอย่างหนึ่งที่ใช้เครื่องดนตรีจำพวกดำเนินทำนอง เช่น ระนาด ฆ้องวง ซอ จะเข้ บรรเลงอย่างเดียว อาจจะมีเครื่องประกอบจังหวะเช่น ฉิ่ง ฉาบ กลอง บรรเลงไปด้วยก็ได้ มีจุดประสงค์อยู่สามประการ เพื่ออวดทาง เพื่ออวดความแม่นยำและเพื่ออวดฝีมือในการบรรเลงเดี่ยวเพลงที่นิยมนำมาประดิษฐ์เป็นเพลงเดี่ยวนั้นส่วนใหญ่เป็นเพลงในอัตราจังหวะสามชั้นหรือเพลงเถาที่เป็นเพลงประเภทหน้าทับปรบไก่และหน้าทับสองไม้ เช่น เพลงทะแย เพลงนกขมิ้น เพลงพญาโศก เพลงแขกมอญ เพลงลาวแพน เพลงกราวใน เพลงทยอยเดี่ยว

การค้นคว้าเพลงไทยเริ่มเป็นของยากเนื่องจากไม่มีหลักฐานที่แน่ชัด เป็นเพราะเพลงไทยในสมัยโบราณได้ตกทอดสืบต่อกันมาโดยอาศัยความจำ ไม่มีการจดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ การศึกษาถึงลักษณะของบทเพลงในเพลงเก่าๆ จึงได้แต่เพียงสันนิษฐานประกอบหลักฐานที่มีอยู่เท่านั้น (อรวรรณ บรรจงศิลป์. 2534: 57)

การศึกษาดนตรีไทยเป็นศิลปะสำคัญที่ชาติไทยได้รับเป็นมรดกตกทอดมาหลายชั่วคนแล้ว โดยครูอาจารย์ในสมัยก่อนได้รับฝึกหัดไว้ แล้วถ่ายทอดให้แก่ศิษยานุศิษย์สืบต่อกันมาด้วยความจำเป็นพื้นฐาน ด้วยเหตุนี้แต่ละครูแต่ละอาจารย์จึงมีแนวทางศิลปะที่ผิดแผกแตกต่างกันไปบ้างบางเพลงแม้จะเป็นเพลงเดียวกันแต่มักจะบรรเลงแตกต่างออกไปตามแบบของครู จึงเห็นสมควรที่จะได้รวบรวมเพลงที่เป็นหลักไว้มิให้เสื่อมสูญและผันแปรไปจากหลักเดิม เพื่อเป็นแบบแผนสำหรับการศึกษาวิชาดนตรีไทยต่อไป (พระตำหนักจิตรดารโหฐาน. 2504: 10) การสร้างสมทางดนตรีไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันได้ถูกถ่ายทอดต่อกันมาจากครูดนตรี และนักดนตรี นอกจากนี้ ยังได้มีการสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรีเพิ่มขึ้นมาจนเป็นความรู้ใหม่ สิ่งเหล่านี้ได้ถูกหล่อหลอมรวมกันขึ้นเป็นองค์ความรู้ หรือที่เราเรียกได้ว่า เป็นภูมิปัญญา

ภูมิปัญญา คือ ความรู้แบบบูรณาการที่บรรพบุรุษได้สั่งสม สืบทอดและถ่ายทอดมาบูรณาการ แปลว่า มีคุณค่าดีงามสำหรับชีวิต ไม่ใช่เพียงแต่ด้านวัตถุ แต่ด้านจิตใจด้วย ฐานภูมิปัญญา คือ

รากเหง้าของชุมชน เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น เป็นอะไรที่แตกต่างไปจากที่อื่น เป็นสิ่งที่มีอยู่แล้วและได้มา (Given) (เสรี พงศ์พิศ. 2548)

เช่นเดียวกับ ธวัช บุณโณทก (ม.ป.ป.: ออนไลน์) บอกว่า ภูมิปัญญา คือ ความรอบรู้ของชาวบ้านที่เรียนรู้ และมีประสบการณ์สืบต่อกันมา ทั้งทางตรง คือ ประสบการณ์ด้วยตนเอง หรือทางอ้อม คือ การเรียนรู้มาจากผู้ใหญ่ หรือความรอบรู้สะสมภูมิปัญญา เปรียบเทียบกันไม่ได้ว่าใครดีกว่าใคร หรือใครด้อยกว่าใคร เพราะภูมิปัญญามีลักษณะเฉพาะถิ่น ไม่แยกจากสังคม มีพลวัตหลากหลาย และไม่ค่อยเป็นเอกภาพ เช่น กระแสจตุคามรามเทพ มีลักษณะพิเศษ เป็นภูมิปัญญาของนครศรีธรรมราช มีหลากหลายรูปแบบ และมีการเปลี่ยนแปลงคงอยู่ได้อีกไม่นานความนิยมก็จะลดน้อยถอยลง ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดา

การถ่ายทอดทางดนตรีไทย ได้มีประวัติศาสตร์ และวิวัฒนาการทางด้านดนตรีอันยาวนานควบคู่มากับชนชาติไทย โดยมีครูดนตรีเป็นผู้จดจำ กลั่นกรอง ดัดแปลง และถ่ายทอดให้แก่ลูกศิษย์ ดังนั้น ครู หรือผู้ที่สืบทอดศิลปะทางดนตรีไทยจึงถือเป็นส่วนสำคัญที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้ต่าง ๆ ให้แก่ศิษย์ มิใช่แค่ด้านฝีมือเท่านั้น แต่หมายรวมถึงด้านวิชาการต่างทางดนตรีดังที่ มนตรี ตราโมท ได้แบ่งแยกนักดนตรีออกเป็น 2 ชนิด คือ ผู้ที่มีฝีมือ และผู้ที่มีความรู้ นักดนตรีทั้ง 2 ชนิดนี้ ต่างก็ต้องพึ่งพาอาศัยกัน จะถือว่าใครดีกว่ากันนั้นไม่ได้ ฝ่ายที่มีฝีมืออาจบรรเลงเครื่องดนตรีนั้นๆ ให้เป็นเสียงโหยหวน หวานเย็น หรือเผ็ดร้อนได้ตามความพอใจทุกอย่าง แต่หากไม่รู้จักวิธีการที่จะใช้เสียงเหล่านั้น ให้ถูกลักษณะของเพลง ผูกประโยคหรือเชื่อมให้มีสัมผัสเป็นระเบียบเรียบร้อยไม่เป็นเสียงที่ทำได้อย่างดีนั้น ก็จะไม่ได้ผล ประดุจผู้ที่มีดอกไม้ดี ๆมีสีสัน วรรณะ ล้วนแต่สวย ๆ ทั้งสิ้น แต่มิรู้ที่จะจัดเรียบเรียงใส่พานให้ได้ระเบียบงดงาม ถูกต้องตามลักษณะแห่งสีนั้น ๆ ก็ทำให้ดอกไม้ที่ควรจะมีค่าลดถอยคุณภาพลง ฝ่ายที่มีความรู้อาจปรับปรุงการดนตรีได้เป็นอย่างดีทั้งหมู่และเดี่ยว มีความคิดสามารถที่จะเรียบเรียงเสียงต่าง ๆ ให้ได้เกิดความไพเราะถูกต้องตามลักษณะของบทเพลง แต่หากไม่มีความสามารถที่จะทำเสียงนั้น ๆ ขึ้น จากเครื่องดนตรีให้ถึงแนวความคิดของตน ความคิดนั้นก็ไม่ได้ผล (มนตรี ตราโมท. 2545)

การทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกทำการศึกษาองค์ความรู้ของครูดนตรีไทย กรณีศึกษา อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ครูดนตรีไทยที่เป็นผู้คงแก่เรียน สืบทอดวิชาทางด้านดนตรีไทย จากคณาจารย์ดนตรีไทยที่มีชื่อเสียงหลายท่าน อาทิเช่น ครูเทียบ คงลายทอง ครูพริ้ง กาญจนผลิน ครูพริ้ง ดนตรีรส ครูประสิทธิ์ ถาวร ครูเสริมศิริ อินทรนัฏฐ์ ครูจิ้มลิ้ม กุลตัณฑ์ ครูศรีนาฏ เสริมศิริ ครูบาง หลวงสุนทร ครูประสงค์ พิณพาทย์ ครูศักดิ์ชัย ลัดดาอ่อน ครูน้อม วรรณมาศ ครูสมาน น้อยนิตย์ ครูศิริชัยชาญ ฟักจำรูญ ครูณัฐพงษ์ โสวัตร ครูบุญช่วย โสวัตร ฯ ท่านทั้งหลายที่กล่าวมานี้ เป็นคณาจารย์ทางดนตรีไทยประจำ วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่ถ่ายทอดศิลปะทางดนตรี มีเครือข่ายตั้งอยู่ทุกภูมิภาคทั่วประเทศ เป็นที่ยอมรับในระดับชาติ

อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ เป็นผู้ที่เรียนรู้ได้ลึกซึ้งจึงแตกฉานในเรื่องดนตรี ทั้งยังเป็นผู้ที่รวบรวมข้อมูลทางวิชาการดนตรีข้อมูลของเพลงไว้มาก สามารถสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรีโดย

การประพันธ์เพลง ปรับปรุงเพลงได้อย่างเหมาะสมและถูกต้องตามหลักของดนตรีอีกทั้งยังมีลักษณะเฉพาะเป็นเอกลักษณ์ อาทิเช่น เพลงเรื่องนางหงส์ ซึ่งอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้นำมาเรียบเรียงใหม่ ประพันธ์เพลงสร้อยสนตัดเป็นทางเปลี่ยนถึง 5 ภาษาคือคำแรกยังคงไว้ซึ่งทำนองไทยเดิม อีก 5 คำหลังเป็นสำเนียง แขก ฝรั่ง ลาว จีน เขมร ออกอากาศทางโทรทัศน์รายการ “ มาลาภิรมณ์ ”

อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ มีความสามารถเป็นที่ยอมรับของสถาบันการศึกษาในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับประถม อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้รับเชิญจากกลุ่มโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครให้เกียรติเป็นผู้อำนวยเพลง และ ปรับวงดนตรีไทย (วงมหาดุริยางค์) ให้กับนักเรียนกลุ่มโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร ระดับมัธยม อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ในส่วนกลางอีกทั้งยังถ่ายทอดวิชาความรู้ให้กับลูกศิษย์ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ โรงเรียนเขมะศิริอนุสรณ์ ระดับอุดมศึกษา อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิอันมีคุโณประการต่อสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนในวิชาดนตรีหลายแห่ง อาทิเช่น ภาควิชามานุษยดุริยางควิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ มีความสามารถเป็นที่ยอมรับในด้านเครื่องหนังระดับแนวหน้าของประเทศ โดยบรรเลงดนตรีไทย(เครื่องหนัง)ในการแสดงเดี่ยวเพลงไทย ถวายหน้าพระที่นั่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานประกาศนียบัตร ในงาน “ มหกรรมเดี่ยวเพลงไทยชัยมงคล ” ซึ่งจัดขึ้นน้อมเกล้าฯถวายโดย มหาวิทยาลัยมหิดล กรมศิลปากร และสมาคมนักแต่งเพลงแห่งประเทศไทย ณ โรงละครแห่งชาติ ได้รับพระราชทานโล่รางวัลดีเด่นประจำวัน ในการนำลูกศิษย์ประกวดบรรเลงดนตรี ประลองปี่พาทย์ชิงถ้วยพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ มีความเป็นครูอย่างแท้จริง มีความละเอียดรอบคอบลึกซึ้งในการถ่ายทอดเพลงและวิธีการบรรเลงดนตรีให้ลูกศิษย์เข้าใจในเรื่องคีตลักษณ์ของเพลง จังหวะ และการใช้เสียง นำลูกศิษย์ ไปร่วมบรรเลงดนตรี ตามสำนักดนตรี ต่างๆ อีกทั้งได้รับพระราชทานโล่รางวัลดีเด่นประจำวัน ในการนำลูกศิษย์ประกวดบรรเลงดนตรี ประลองปี่พาทย์ชิงถ้วยพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี การประกวดบรรเลงดนตรีวงปี่พาทย์ได้รับรางวัลชนะเลิศ ชิงถ้วยพระราชทานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในงานประลองปี่พาทย์ไม้แข็ง 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานถ้วย รางวัลชนะเลิศ การประกวดดนตรีไทย ในงาน “ เทิดพระเกียรติ 72 พรรษา มหาราชินี ” จัดโดยมูลนิธิ 5 ธันวามหาราช

อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ มีความเป็นนักประพันธ์โดยแท้จริง เนื่องจากได้รับความเห็นชอบให้รับหน้าที่ประทานนิสิตระดับปริญญาโท ภาควิชามานุษยดุริยางควิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้ ประพันธ์เพลงในแนวดนตรีร่วมสมัย ซึ่งมีความเป็นดนตรีสากลผนวกกับท่วงทำนองที่มีกลิ่นไอของดนตรีทั้ง 4 ภาคของไทย โดยใช้ชื่อว่า(Contemporaly) 4 ภาค นำออก

แสดงในงาน ASIAN UNIVERSITIES ARTS FESTIVAL เมื่อ พ.ศ. 2540 ได้รับรางวัล The most of performance

การศึกษาองค์ความรู้ครูดนตรีไทย กรณีศึกษา อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ได้ศึกษาข้อมูลจากการเก็บข้อมูลภาคสนามโดยตรง และได้นำเสนอข้อมูลให้มีความชัดเจน หรือใกล้เคียงมากที่สุด ซึ่งจากการศึกษาองค์ความรู้ของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์เป็นการศึกษาองค์ความรู้ของครูดนตรีที่มีความสามารถอย่างแท้จริง และเป็นการบันทึกองค์ความรู้ที่มีคุณค่าให้มีหลักฐานปรากฏสืบไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติของ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์
2. เพื่อศึกษาองค์ความรู้ของ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์

ความสำคัญของการค้นคว้าวิจัย

การศึกษาองค์ความรู้ของ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ทำให้ทราบถึงเทคนิคการบรรเลงดนตรี องค์ความรู้ที่ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้สืบทอดมาจากครูดนตรี องค์ความรู้ใหม่ที่ครูดนตรีได้พัฒนาสร้างสรรค์ขึ้น รวมถึงกลวิธีการสืบทอดของครูดนตรี ค่านิยมและความเชื่อในการเรียนการสอนอันจะเป็นแนวทางในการศึกษาวิชาการด้านดนตรี และนำมาปรับใช้ในการเรียนการสอนทางดนตรีไทยต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาประวัติ องค์ความรู้ของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การศึกษาองค์ความรู้ครูดนตรีไทย กรณีศึกษาอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ผู้วิจัยศึกษาบทเพลงเฉพาะบทเพลงที่ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ประพันธ์ขึ้น
2. การศึกษาทำนองเพลง ผู้วิจัยใช้วิธีถอดเทป และบันทึกเป็นโน้ตประเภทละ 1 เพลง

นิยามศัพท์เฉพาะ

กลวิธีการบรรเลงดนตรี หมายถึง วิธีการต่างๆ ที่ผู้บรรเลงดนตรีใช้ประสบการณ์ และความสามารถที่ฝึกฝนจะมีกลวิธีการบรรเลง แบบธรรมดาและแบบที่จะต้องบรรเลงให้พิเศษไพเราะ

ครูดนตรีไทย หมายถึง ผู้ที่ได้รับการยกย่องให้เป็นครูและได้ทำการสอนมีลูกศิษย์ยอมรับการสอนทางด้านดนตรีไทย การขับร้องเพลงไทย ดนตรีพื้นบ้านไทย การขับร้องพื้นบ้าน

คาบลูกคาบดอก หมายถึง ทานองที่ใช้วิธีบรรเลงรัวและเก็บสลับกันไป

จังหวะ หมายถึง หน่วยนับจำนวนความสั้นยาวของเพลงไทยโดยเทียบจากอัตราจังหวะหน้าทับปรบไก่

ต่อเพลง หมายถึง วิธีการเรียนดนตรีโดยครูผู้สอน จะต่อเพลงให้เป็นวรรคๆ จนจบเพลง

ทาง หมายถึง แนวทางการขับร้องหรือบรรเลงเครื่องดนตรีแต่ละชนิดที่มีรูปแบบจังหวะและทำนองเฉพาะ มีการบันทึกเป็นโน้ตแบบต่าง

ทางร้อง หมายถึง วิธีดำเนินทำนองเพลงที่ประดิษฐ์เพื่อใช้ในการขับร้องโดยเฉพาะ ซึ่งแต่ละคนก็จะมีวิธีดำเนินทำนองร้องที่แตกต่างกันออกไป ตามความสามารถและประสบการณ์

ทางเดี่ยว หมายถึง ทำนองเพลงที่มีผู้คิดประดิษฐ์ขึ้นให้มีความพิเศษด้วยเทคนิคต่างๆ เพื่อให้เกิดความประณีต งดงาม ไพเราะยิ่งขึ้น โดยใช้ความสามารถของผู้ประพันธ์ทางเดี่ยว และผู้บรรเลงที่ต้องมีประสบการณ์สูง

ทางเครื่องดนตรี หมายถึง วิธีดำเนินทำนองโดยเฉพาะเครื่องดนตรี เช่น ทางระนาดเอก ทางซอด้วง ทางปี่ เป็นต้น

ทางครู หมายถึง วิธีดำเนินทำนองของเพลงที่ประดิษฐ์โดยเฉพาะ เช่น ทางครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ทางครูมนตรี เป็นต้น

ทางที่บรรเลง หมายถึง ระดับเสียงที่บรรเลง เช่น ทางเพียงออล่าง ทางกลางแหบ เป็นต้น

ทางเก็บ หมายถึง การบรรเลงที่เพิ่มเติมเสียงสอดแทรกให้มีพยางค์ถี่ขึ้นกว่าเนื้อเพลงธรรมดา

ทำนองหลัก หมายถึง ทำนองเพลงห่างๆที่เป็นหลักโดยการบรรเลงด้วยฆ้องวงใหญ่ ซึ่งอาจแปรทำนองเป็นทางเครื่องอื่นๆ เพื่อแปรเป็นทางบรรเลงต่อไปให้แตกต่างจากทำนองหลักได้

เทคนิคการบรรเลง หมายถึง วิธีการบรรเลงที่ใช้ทั้งกับการบรรเลงเดี่ยว และการบรรเลงผสมวง ซึ่งเป็นการบรรเลงที่ผู้บรรเลงจะได้รับการถ่ายทอดจากครูผู้สอน หรือการทดลองจนเกิดความชำนาญ

เทคนิคการขับร้อง หมายถึง กลวิธีทางด้านการขับร้องต่างๆ ที่ได้รับการถ่ายทอดจากครูผู้สอน หรือการทดลองจนเกิดความชำนาญ

บันไดเสียง หมายถึง กลุ่มเสียงของดนตรีไทยซึ่งมีโครงสร้างของเสียงสำคัญหรือเสียงเสียงหลัก 5 เสียง และมีเสียงรอง 2 เสียง

ปรบไก่ หมายถึง ชื่อประเภทของหน้าทับ ซึ่งนักปราชญ์โบราณได้คิดอัตรา 2 ชั้นขึ้น ก่อนโดยแปลงมาจากคารับลูกคู่ของเพลงปรบไก่ ต่อๆ มาก็ได้แก้ไขดัดแปลงเรียบร้อยขึ้น จนถึงที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ จึงมีชื่อเรียกประจาว่า “หน้าทับปรบไก่” ส่วนอัตรา 3 ชั้นหรือชั้นเดียว ขยายหรือย่อไปตามส่วน

ประโยค หมายถึง ทำนองเพลงช่วงหนึ่งๆ หรือบทเพลงตอนหนึ่งๆ ซึ่งมีความหมายของทำนองเพลงไม่ยาวมากนัก

แปรทำนอง หมายถึง การประดิษฐ์ทำนองจากทำนองหลักมาเป็นทำนองบรรเลงสำหรับเครื่องดนตรีแต่ละชนิด

เพลงเดี่ยว หมายถึง ทานองที่ประดิษฐ์ขึ้นสาหรับใช้ในการบรรเลงเดี่ยว ซึ่งมีลักษณะทำนองที่โลดโผน พลิกแพลงตามสมควรแก่เครื่องดนตรีชนิดนั้นๆในการบรรเลงเดี่ยวจะใช้เครื่องดนตรีจาพวกดำเนินทานอง เช่น ระนาด ฆ้องวง ซอ จะเข้ ฯลฯ บรรเลงอย่างเดียว และมีเครื่องประกอบจังหวะบรรเลงไปด้วย

เพลงเถา หมายถึง เพลงที่มีอัตราลดหลั่นกันไปตามลำดับ คือสามชั้น สองชั้นและชั้นเดียวโดยจะต้องเป็นเพลงเดียวกัน นำมาบรรเลงติดต่อกัน

เพลงเรื่อง หมายถึง เพลงหลายๆ เพลงที่นำมาจัดเรียงบรรเลงติดต่อกัน เพลงที่นำมาเข้าชุดกันต้องมีอัตราเดียวกัน และชื่อเฉพาะของเพลงเรื่องโดยมากมักจะเรียกตามชื่อเพลงที่อยู่เป็นเพลงต้น

ภูมิปัญญา หมายถึง ผลงานสร้างสรรค์จากความคิดของมนุษย์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ ในด้านต่างๆ แก่บุคคล ชุมชนและประเทศชาติ

เม็ดพราย หมายถึง เทคนิคหรือวิธีการต่างๆ ที่ใช้ในการร้องเพลงหรือการบรรเลงดนตรี เช่น การร้อง เอื้อน การครั่นเสียง การบรรเลง ดนตรีแบบคาบลูกคาบดอก

รูปแบบทำนอง หมายถึง ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงในลักษณะต่างๆ ที่ปรากฏในบทเพลง

ลูกตก หมายถึง ตำแหน่งของระดับเสียงสุดท้ายเมื่อสิ้นสำนวนเพลง เพลงไทยเพลงหนึ่งๆ มีหลายสำนวน แม้จะมีความต่างเรื่องของสำนวนแต่ตำแหน่งของลูกตกจะตรงกัน

วรรคเพลง หมายถึง หน่วยที่ใช้เรียกทำนองเพลงไทย จำนวน 4 ห้องเพลง วรรคหน้า คือ ทำนองเพลงไทย 4 ห้องเพลงแรก วรรคหลัง คือ ทำนองเพลงไทย 4 ห้องเพลงหลัง

วัฒนธรรมดนตรี หมายถึง ดนตรีที่เกี่ยวเนื่องด้วยพิธีกรรม ดนตรีประกอบการแสดงดนตรี เพื่อปลุกใจ ดนตรีเพื่อส่งสัญญาณ และดนตรีเพื่อการขับกล่อม

สองไม้ หมายถึง ชื่อของประเภทหน้าทับ ซึ่งนักปราชญ์โบราณได้คิดอัตรา 2 ชั้นขึ้น ก่อน 1 โดยขยายขึ้นเป็นทวีคูณขึ้นจากทีฆะรัสสะของเพลงเร็ว (ชั้น เดียวของสองไม้) ซึ่งมีอยู่เดิม และแล้วก็ค่อยๆ ดัดแปลงแก้ไขมาเป็น ลาดับ จึงมีชื่อเรียกประจาว่า “หน้าทับสองไม้” ส่วนที่เป็นอัตรา 3 ชั้นก็ขยายกันขึ้นไปตามส่วน

สำนัก หมายถึง บ้านครูดนตรีที่มีชื่อเสียง และมีลูกศิษย์ที่มีการต่อเพลงที่บ้าน ตั้งชื่อตามชื่อครูหรือสถานที่

สำนวน หมายถึง การประดิษฐ์ทำนองของเพลงให้พลิกแพลงออกไปจากทำนองปกติ

สำนวนตรงจังหวะ หมายถึง ทำนองที่ประดิษฐ์ขึ้นเป็นทางเฉพาะ เรียงร้อยเป็นสำนวนโดยประสงค์ให้เสียงสำคัญ (ลูกตก) จบลงตรงจังหวะ ในที่นี้หมายถึงลูกตกเสียงสุดท้ายของห้องที่ 4 เท่านั้น ไม่คำนึงถึงเสียงลูกตกในห้องอื่นๆ

สำนวนไม่ตรงจังหวะ หมายถึง ทำนองที่ประดิษฐ์ขึ้นเป็นทางเฉพาะ เรียงร้อยเป็นสำนวนโดยประสงค์ให้เสียงสำคัญ (ลูกตก) จบลงไม่ตรงจังหวะ ในที่นี้หมายถึงลูกตกเสียงสุดท้ายของห้องที่ 4 เท่านั้น ไม่คำนึงถึงเสียงลูกตกในห้องอื่นๆ

สำเนียง หมายถึง การลำดับทำนองเสียงสูงต่ำของทำนองที่ทาความรู้สึกของผู้ฟังให้ทราบได้ว่าเป็นเพลงจาพวกใด ชนิดใด ภาษาใด

หน้าทับ หมายถึง แบบแผนจังหวะของเครื่องหนัง เช่น หน้าทับปรบไก่หน้าทับสองไม้ หน้าทับพิเศษ

องค์ความรู้ หมายถึง ความรู้ในศาสตร์ ที่มีอยู่ในตัวบุคคลที่เกิดจากการเรียนรู้ของบุคคลนั้นๆได้แก่ ความคิดรวบยอด หลักการ วิธีการ ที่อยู่ในตำรา อยู่ในห้องสมุด ที่สั่งสมมา เพื่อถ่ายทอดให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

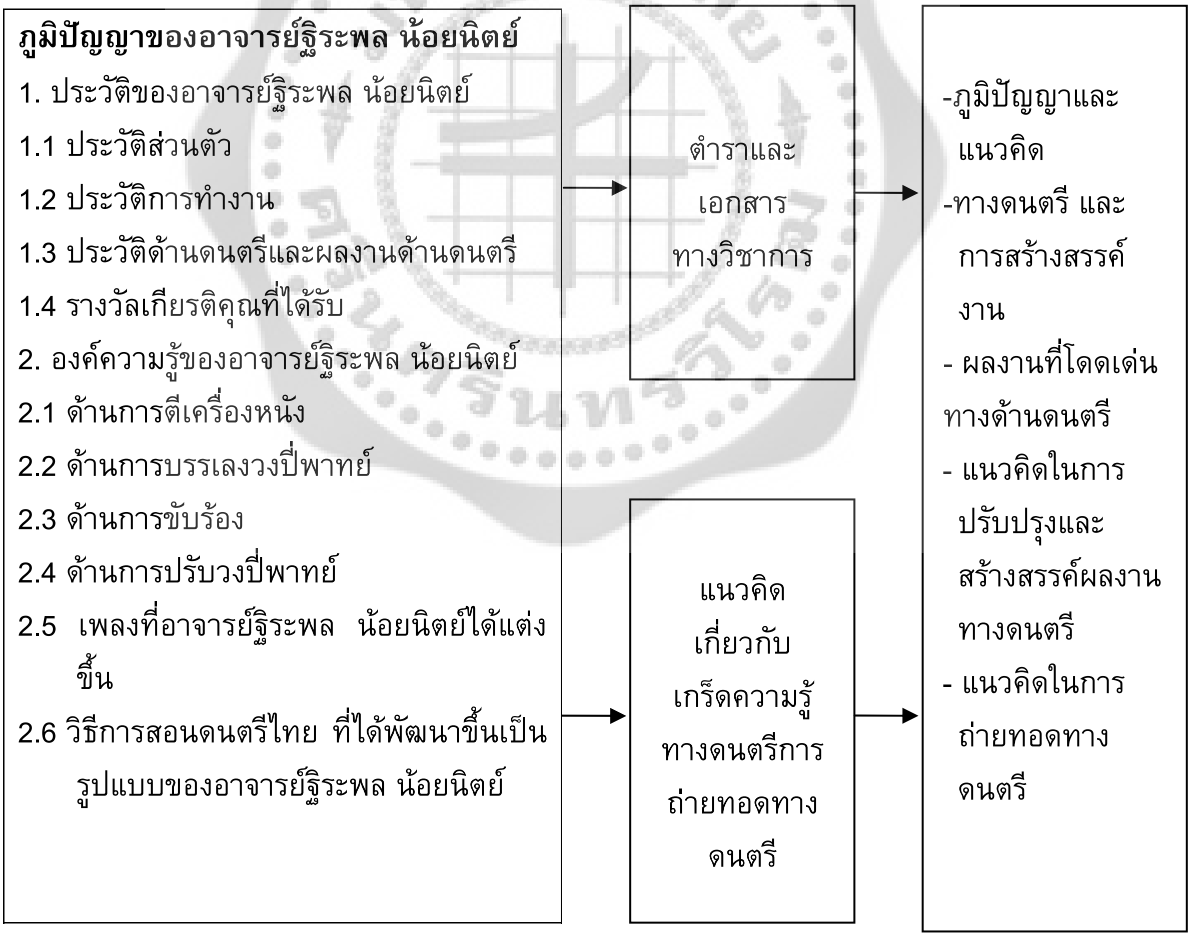

ภูมิปัญญาของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์

1. ประวัติของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์
1.1 ประวัติส่วนตัว
1.2 ประวัติการทำงาน
1.3 ประวัติด้านดนตรีและผลงานด้านดนตรี
1.4 รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ
2. องค์ความรู้ของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์
2.1 ด้านการตีเครื่องหนัง
2.2 ด้านการบรรเลงวงปี่พาทย์
2.3 ด้านการขับร้อง
2.4 ด้านการปรับวงปี่พาทย์
2.5 เพลงที่อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ได้แต่งขึ้น
2.6 วิธีการสอนดนตรีไทย ที่ได้พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์

ตำราและเอกสารทางวิชาการ

แนวคิดเกี่ยวกับเกร็ดความรู้ทางดนตรีการถ่ายทอดทางดนตรี

-ภูมิปัญญาและแนวคิด
-ทางดนตรี และการสร้างสรรค์งาน
- ผลงานที่โดดเด่นทางด้านดนตรี
- แนวคิดในการปรับปรุงและสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรี
- แนวคิดในการถ่ายทอดทางดนตรี

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาค้นคว้าทางด้านมานุษยดุริยางควิทยา ซึ่งจะทำการบรรยายผลการวิจัยครั้งนี้ด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์โดยทำการศึกษาองค์ความรู้ของ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ เพื่อวิเคราะห์ถึงเทคนิคการบรรเลงดนตรี องค์ความรู้ที่อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ได้สืบทอดมาจากครูดนตรี องค์ความรู้ที่ครูดนตรีได้พัฒนาสร้างสรรค์ขึ้น รวมถึงกลวิธีการสืบทอดของครูดนตรีค่านิยมและความเชื่อในการเรียนการสอนอันจะเป็น แนวทางในการศึกษาวิชาการด้านดนตรี และนำมาปรับใช้ในการเรียนการสอนทางดนตรีไทย และบันทึกโน้ตไว้ เพื่อเป็นข้อมูลทางวิชาการแก่ผู้สนใจ

ผู้วิจัย ได้ทำการรวบรวมข้อมูลเอกสาร ตำราวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการศึกษา ดังนี้

1. เอกสารและตำราทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายความสำคัญ และลักษณะของวัฒนธรรมไว้ดังนี้ราชบัณฑิตสถาน (2538: 757) ให้ความหมายของ “วัฒนธรรม” ไว้ว่าวัฒนธรรมหมายถึง สิ่งที่ทำให้เกิดความเจริญงอกงามแก่หมู่คณะ และในพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ (2537: 9) หมายถึง ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรมอันดีงามของประชาชน นอกจากนี้ พระยาอนุมานราชธน (2513: 2) ให้ความหมายของคำว่า “วัฒนธรรม” ในฐานะของนักมานุษยวิทยาว่า “วัฒนธรรม”หมายถึง สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยอาศัยการเรียนรู้จากกันและสืบต่อเนื่องเป็นความเจริญก้าวหน้าหรืออาจจะกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมเป็นคำสมาส คือการรวมคำ 2 คำเข้าไว้ด้วยกัน ได้แก่ “วัฒนะ”หมายถึงความเจริญงอกงามรุ่งเรือง และ “ธรรม” หมายถึง กฎระเบียบ ข้อปฏิบัติ เมื่อรวมแล้ว

วัฒนธรรมจึงหมายถึง ความเป็นระเบียบ ความมีวินัย ซึ่งสอดคล้องกับ รัชนีกร เศรษโฐ (2539: 119-120) กล่าวว่า วัฒนธรรม หมายถึง ขนมธรรมเนียมประเพณี วิธีการ และผลงานสร้างสรรค์ต่างๆ ที่เป็น

มรดกตกทอดกันมาในสังคมไทยทุกเรื่องและไม่จำกัดว่าต้องมีกฎหมายกำหนดไว้หรือเป็นกิจกรรมที่“เจริญ” ตามเกณฑ์ของชนชั้นปกครองของสังคมเท่านั้น แต่รวมถึงชาวบ้านด้วย “วัฒนธรรม” ในความหมายนี้เน้นเรื่อง “อดีต” และ “เอกลักษณ์” ของชาติ

นิยพรรณ วรรณศิริ (2540: 11) ได้ให้ความหมายของคำว่าวัฒนธรรมไว้ว่า “วัฒนธรรม” คือ พฤติกรรมที่กลั่นกรองมาจากความคิดที่จะหาวิธีการ มาตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ อันได้แก่ การตอบสนองความจำเป็นที่มนุษย์จะยืนหยัดในการอยู่รอดเป็นคนได้ในสังคม

เช่นการหาอาหาร และการกินอาหารเพื่อให้ร่างกายอยู่และเจริญเติบโตตามไว การจัดกลุ่มอยู่ร่วมกันของมนุษย์ การเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ การสื่อสารความคิดต่อกัน การมีจิตใจที่ดีมั่นคงไม่หวั่นไหวหวาดกลัวภยันตราย และการขับถ่ายทางเทศที่จะไม่เกิดโทษต่อตนเองและผู้อื่น เป็นต้น วัฒนธรรมสามารถแบ่งได้ออกเป็น 2 หมวดใหญ่ๆ คือ วัฒนธรรมที่เป็นรูปร่างตัวตนเรียกว่า วัฒนธรรมทางวัตถุ(material culture) และวัฒนธรรมที่ไม่มีรูปร่างตัวตนและเป็นนามธรรม เรียกว่า วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุหรือวัฒนธรรมทางจิตใจ (nonmaterial culture) แต่ถ้าจัดหมวดหมู่ให้ครบว่าอะไรบ้างเป็นวัฒนธรรมจะดูได้จากจัดหมวดวัฒนธรรมสากล (universal culture) ของ Clark Wissler (1921) ที่เรียกว่า “วัฒนธรรมสากล” เพราะทุกๆ ระบบที่จัดไว้จะมีใช้ในทุกๆ สังคมของโลก พระยาอนุมานราชธน (2515: 2) ให้ความหมายของคำว่า วัฒนธรรม ในฐานะของนักมานุษยวิทยาว่า วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยอาศัยการเรียนรู้จากกัน และสืบต่อเนื่องเป็นความเจริญก้าวหน้าส่วน สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2524: 13-17) ได้กล่าวความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่า วัฒนธรรมคือ แนวทางในการแสดงออกของวิถีชีวิตทั้งปวงที่บุคคลของกลุ่มชนคิดขึ้นหรือกระทำขึ้นเป็นต้นแบบ แล้วกลุ่มชนยอมรับสืบทอด จนกระทั่งสิ่งนั้นส่งผลต่อนิสัยของความคิดการเชื่อถือและการกระทำของคนหมู่มากแห่งกลุ่มชนนั้น นักวิชาการศึกษา ส่วนราชการบัณฑิตสถาน(2525: 746) ให้ความหมายของ”วัฒนธรรม” ไว้ว่า วัฒนธรรมหมายถึง สิ่งที่ทำให้เกิดความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ และความมีศีลธรรมอันดีของประชาชน ณรงค์ เขียนทองกุล (2541: 171) ได้ให้นิยามของคำว่าดนตรี ว่า “ดนตรีแปลว่า เครื่องสาย มาจากรากศัพท์ว่า ตันติ ซึ่งแปลว่า ผู้มีสาย จึงหมายถึงเครื่องดีด เครื่องสี เท่านั้น แต่ปัจจุบันมีความหมายกว้างขวางออกไปมากจนครอบคลุมทั่วไป”ดนตรี ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง ลำดับเสียงอันไพเราะสรุปได้ว่า ดนตรีคือเสียงที่เรียงลำดับกันอย่างไพเราะ เช่น เสียงเพลงที่ร้องกันทั่วไป หรือที่ได้ยินจากวิทยุและโทรทัศน์ แต่เสียงแตรรถยนต์ที่ดังอยู่ตามท้องถนนหรือเสียงจ้อกแจ้กจอแจ ในตลาดไม่ใช่เสียงดนตรี เพราะไม่มีการเรียงลำดับเสียงที่ไพเราะ

ปัญญา รุ่งเรือง (2546: 8–9) ได้แบ่งดนตรีออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

1. ดนตรีพื้นเมือง (Regional Music) หมายถึง ดนตรีของผู้คนในอาณาบริเวณใดบริเวณหนึ่ง หรือวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่งในวงกว้าง ไม่มีเส้นพรมแดนกำหนด และดนตรีชนิดนั้น เป็นที่เข้าใจ ซาบซึ้ง หมายรู้ และรู้ความหมายซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี ระหว่าผู้คนในวัฒนธรรมนั้นๆ บุคคลอื่นนอกจากวัฒนธรรม แม้จะสามารถซาบซึ้งกับดนตรีนั้นได้ แต่ก็ในระดับจำกัด ตัวอย่างเช่น ดนตรีพื้นเมืองล้านนา เวลาที่ชาวล้านนาเป่าปี่ ดีดซึง จ๊อย ซอ อ่านค่าว ฮ่ำ แม้แต่สวดและแหล่เทศน์ชาวล้านนาด้วยกันเท่านั้นที่ซาบซึ้งถึงที่สุดโดยไม่ต้องมีการแปลความ ตีความ หรือขยายความแต่ประการใด แต่ถ้าคนนอกวัฒนธรรมไปฟังก็ต้องการคำอธิบายอย่างมาก และถึงแม้จะอธิบายกันอย่างละเอียดพิสดารเพียงใด ก็ยังไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริงอยู่ดี คือ ยังเข้าไม่ถึงความหมายแท้จริงภายในชนิดที่ไม่ต้องอธิบาย และถ้าคนล้านนาไปฟังหมอลำหมอแคนของชาว

อีสานเข้า แม้ว่าถ้อยคำบางคำจะมีความหมายที่ใกล้เคียงกัน ก็ยังต้องการคำอธิบายอยู่ดี แต่ถ้ายิ่งเป็นคนที่ต่างวัฒนธรรมกันมากๆ เช่น ให้ชาวล้านนาและชาวอีสานไปดูโนห์รา หรือฟังเพลงบอกของชาวทักษิณก็ยิ่งต้องแปลความกันมากยิ่งขึ้น เพราะนอกจากดนตรีจะแตกต่างกันมากแล้ว ก็ยังมีตัวแปลทางภาษาอีกด้วยและถึงแม้จะอธิบายกันเท่าไรๆ ก็ยังไม่เข้าใจถึงความหมายภายในอยู่ดี ดนตรีพื้นเมืองเดียวกัน ก็ใช่ว่าจะเป็นแบบเดียวกันไปเสียทั้งหมด ดนตรีพื้นเมืองของแต่ละท้องถิ่นยังมีความแตกต่างกันในรายละเอียดแล้วแต่ความนิยม การถ่ายทอด และการแสดงออกของผู้คนในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น ดนตรีพื้นเมืองอีสานใต้ กันตรึมที่บ้านดงมันในจังหวัดสุรินทร์ ก็ต่างไปจากที่บ้านโคกตาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ วงสะล้อ – ซึง – ปี่ ซึ่งเป็นดนตรีพื้นเมืองล้านนาที่บ้านแม่สารป่าขาม จังหวัดลำพูนก็แตกต่างไปจากที่แม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ในกรณีเช่นนี้คำว่า ดนตรีพื้นบ้าน (Folk Music) ก็น่าจะนำมาใช้เรียกดนตรีประจำถิ่นได้

2. ดนตรีแบบฉบับ (Classical Music) พระยาอนุมานราชธน กล่าวถึงคำว่า คลาสสิกไว้ในหนังสือการศึกษาดนตรีในแง่วรรณศิลป์ ซึ่งสามารถจับใจความได้ว่า คำว่า คลาสสิก นั้นมีความหมายเป็น 3 นัย คือ หนึ่งหมายถึง ศิลปะและวรรณคดีของกรีกและโรมันโบราณ ซึ่งได้เจริญถึงขั้นสูงสุด สองหมายถึง ศิลปะและวรรณคดีที่ทำขึ้นหรือแต่งขึ้นตามแบบอย่างกรีกและโรมันโบราณซึ่งถือว่า เป็นแบบครูและสามารถทำได้ดีถึงขั้น และนัยที่สามหมายถึง ศิลปะและวรรณคดีไม่ว่าจะเป็นของชาติใดก็ตาม ที่มีความเจริญรุ่งเรืองถึงขั้นที่จะถือเป็นแบบแผนได้ เช่น พระพุทธรูปสมัยสุโขทัย วรรณคดีสมัยสมเด็จพระนารายณ์ เป็นต้น จากความหมายที่สามนี้เอง ที่เราอาจตีความได้ว่า เมืองไทยเรานี้มีดนตรีที่ถือว่าเป็นแบบครู หรือแบบฉบับได้อย่างน้อยก็ 4 ประเภท คือ ดนตรีแบบฉบับของภาคกลาง เช่น ปี่พาทย์ มโหรี เครื่องสาย ดนตรีในส่วนที่ถือเป็นแบบฉบับได้ของล้านนา เช่น สะล้อ-ซึง-ปี่ ดนตรีในส่วนที่ถือเป็นแบบฉบับได้ของภาคอีสาน ซึ่งได้แก่ เพลงแคนลายน้อย ลายใหญ่ ลายสร้อย และดนตรีในส่วนที่เป็นแบบฉบับได้ของทักษิณ เช่น มโนห์รา หนังตะลุงเหล่านี้เป็นต้น ในฐานะที่ไทยเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งประเทศ เราต่างก็ภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมอันสูงส่ง ซึ่งมีอยู่ทั่วทุกภาค ความจริงแล้วดนตรีเหล่านี้ต่างก็มีความสำคัญและคุณค่าในฐานะที่เป็นศิลปะของไทยอย่างเท่าเทียมกัน แต่โดยเหตุที่ที่ตั้งเมืองหลวงของประเทศอยู่ที่ภาคกลางมาช้านาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตั้งแต่แรกตั้งกรุงศรีอยุธยา เป็นต้นมา เป็นเวลากว่าห้าศตวรรษ รวมทั้งเป็นที่ประทับของพระมหากษัตริย์ องค์พระประมุขของประเทศ ศูนย์รวมจิตใจคนไทยทั้งชาติ เมืองหลวงจึงเป็นศูนย์กลางของศิลปวัฒนธรรมไทย ในราชสำนักที่มีพื้นฐานมาจากวัฒนธรรมวัฒนธรรมภาคกลางมากกว่าภาคอื่นๆ ดนตรีไทยภาคกลาง จึงมีโอกาสพัฒนาก้าวหน้ามีการวางกฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผน ให้ลึกซึ้งและสลับซับซ้อน โดยนักดนตรีผู้ทรงคุณวุฒิ และประสบการณ์มากกว่าภาคอื่นๆ ดนตรีไทยแบบฉบับนี้ จึงกลายเป็นดนตรีประจำชาติไปในที่สุดที่ว่าดนตรีไทยเป็นดนตรีแบบฉบับนั้น ก็คือ ความมีระเบียบแบบแผนที่ชัดเจนในด้านต่างๆ เช่น แบบแผนในการประพันธ์บทเพลง การประสมวงดนตรี การบรรเลง การขับร้อง ระเบียบวิธีการใช้ดนตรี

ในสังคม ไม่ว่าจะเป็นการบรรเลงในราชสำนัก ในพระราชพิธี ในพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาทั้งของหลวงและราษฎร์ ตลอดจนเพื่อความบันเทิงโดยทั่วไป ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไปภายหลัง

3. ดนตรีชนนิยม (Popular Music) หรือดนตรีสมัยนิยม ดนตรีมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเช่นเดียวกับศิลปวัฒนธรรมด้านอื่นๆ เพียงแต่ความเปลี่ยนแปลงในสมัยโบราณเป็นไปอย่างช้าๆ ไม่รวดเร็วเท่ายุคปัจจุบัน ซึ่งเนื่องมาจากความรวดเร็วทางการสื่อสารโทรคมนาคม อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกที่หลั่งไหลเข้ามาสู่ประเทศไทย พร้อมกับเทคโนโลยีในตอนปลายศตวรรษที่ 19 และต้นศตวรรษที่ 20 นั้นได้เปลี่ยนความคิด ค่านิยมและแนวทางดำเนินชีวิตของคนไทยเป็นแบบตะวันตกมากขึ้น เพลงไทยถูกนำไปบรรเลงโดยแตรวง เช่นเดียวกับที่มีการนำเอาออร์แกนและไวโอลินมาประสมวงเครื่องสายไทย ต่อมาเมื่อมีวงดนตรีแจ๊สเกิดขึ้น เพื่อบรรเลงดนตรีสำหรับเต้นรำแบบบอลรูม (Ballroom Dance) ก็ได้มีการประสมเครื่องไทยและสากลเข้าด้วยกันเป็นแบบสังคีตสัมพันธ์ พัฒนาการของดนตรีไทยในแนวตะวันตกที่ต้องรสนิยมของคนไทยสมัยดำเนินตามแบบของตะวันตกนั่นก็คือเพลงไทยสากล ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของเพลงลูกกรุงและลูกทุ่ง ต่อมาดนตรีประเภทนี้ได้เข้ามามีบทบาทในสังคมไทยแทนที่ดนตรีปี่พาทย์ ซึ่งยังคงรักษาหน้าที่ในการบรรเลงประกอบพิธีกรรมทางศาสนาและอื่นๆ ที่จำเป็น บทเพลงไทยที่เคยบรรเลงด้วยมโหรีปี่พาทย์เครื่องสายก็ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของดนตรีชนนิยม (Popular Music) ไปในที่สุด

ณรงค์ชัย ปิฎกรัชต์ (2540: 26) กล่าวถึงการเรียนดนตรีไทยในสมัยก่อนว่า นักดนตรีไทยในสานักดนตรีมีแบบแผนการเรียนแบบเข้ม มีวินัย มีขนบธรรมเนียมประเพณีร่วมกันระหว่างครูกับศิษย์ ระหว่างศิษย์กับศิษย์ แต่หลักสูตรก็มีความหลากหลายไปบ้าง แต่โดยหลักการทั่วไปแล้วการเรียนเริ่มต้นด้วยเพลงสาธุการ เพลงชุดโหมโรงเย็น เพลงเรื่อง เพลงพิธีกรรม เป็นต้น การเรียนเพลงชุดโหมโรงเย็นเพราะในการบรรเลงงานพิธีกรรมไม่ว่าจะเป็นงานขึ้นบ้านใหม่ งานบวชนาค งานพิธีกรรมอื่น ๆ เพลงส่วนนี้ต้องใช้บรรเลงในงานเหล่านั้น แต่ละเพลงในชุดโหมโรงเย็นมีเพลงขนาดยาวหลายเพลง เช่น เพลงเข้าม่าน เชิด กลม กราวใน เป็นต้น เพลงในลักษณะสำคัญและใช้เป็นหลักในการเรียนก็คือเพลงเรื่อง แต่ละสานักดนตรีมีเพลงเรื่องที่ใช้สอนศิษย์มากมายแตกต่างกัน การรู้เพลงเรื่องมากย่อมหมายความว่านักดนตรีผู้นั้นได้รู้จักเพลงเล็กเพลงน้อยที่จัดกลุ่มไว้ชัดเจน ในยุคที่นิยมนาเพลงเก่ามาแต่งขยายในอัตราสามชั้น และแต่งตัดเป็นชั้นเดียวและนามาบรรเลงลดหลั่นที่เรียกว่าเพลงเถานั้นส่วนใหญ่นักดนตรีนาทานองเพลงเรื่องไปแต่งเป็นสมมุฏฐานในการแต่งเพลง กระบวนการเหล่านี้เป็นการเรียนดนตรีไทยตามแบบแผนดั้งเดิม และเฉลิม บัวทั่ง (2530: 27)

อธิบายว่า การจัดการเรียนการสอนปี่พาทย์ในสมัยโบราณมีระเบียบปฏิบัติเป็นแบบแผนในการต่อเพลงดังนี้

1. เพลงโหมโรงเย็น โดยเริ่มต่อเพลงสาธุการไปจนจบทั้งชุด เว้นตระโหมโรงไว้ 1 เพลง เมื่อมีการไหว้ครูประจาปีครั้งต่อไปสามารถจับมือต่อเพลงตระโหมโรงโดยใช้อุปกรณ์เหมือนเช่นเดิม
2. เพลงช้า เพลงอะไรก็ได้แล้วแต่ครูผู้สอนท่านจะต่อให้
3. เพลงลงสรง

4. เพลงเวียนเทียน
5. เพลงพระฉัน
6. เพลงกราวรำ
7. เพลงเหาะ
8. เพลงเถา เริ่มต่อเมื่อเรียนถึงประมาณปีที่ 3
9. เพลงหน้าพาทย์ เริ่มต่อเมื่อเรียนถึงปีที่ 4
10. เพลงหน้าพาทย์ชั้นสูง เมื่อเรียนปีที่ 5

มนตรี ตราโมท (2545: 38 – 39) ได้แบ่งประเภทของเพลงไทยออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1. ประเภทเพลงหน้าพาทย์ ยังแยกออกได้เป็น 2 อย่าง คือ

1.1 ประเภทเพลงไหว้ครู ได้แก่ เพลงหน้าพาทย์ต่างๆ ที่มีระบุชื่อไว้ในตำรา ซึ่งว่าด้วย การไหว้ครู เช่น ตระพระปรคนธรรพ โปรยข้าวตอก เป็นต้น

1.2 ประเภทเพลงหน้าพาทย์พิเศษ ได้แก่ เพลงหน้าพาทย์ต่างๆ ซึ่งอยู่นอกตำราไหว้ครู สำหรับประกอบโขนละครและอื่นๆ เช่น เพลงพระยาเดิน ดำเนินพราหมณ์เป็นต้น

2. ประเภทเพลงเรื่อง นั้น เป็นไปได้หลายสาขา (คำว่า “เรื่อง” ดูที่ศัพท์สังคีต)คือ

2.1 ประเภทเพลงช้า เช่น เรื่องมอญแปลง (มักมีเพลงสองไม้และเพลงเร็วติดไปด้วย)

2.2 ประเภทเพลงสองไม้ เช่น เรื่องทยอย

2.3 ประเภทเพลงเร็ว เช่น เรื่องแขกมัดตีนหมู (มะตีมู)

2.4 ประเภทเพลงฉิ่ง (สองชั้นและชั้นเดียว)และยังมีเพลงเรื่องพิเศษออกไปอีก เช่น เรื่องทำขวัญ เรื่องนางหงส์เป็นต้น เพลงเรื่องเหล่านี้บางเพลงก็อยู่ในประเภทไหว้ครู และบางเพลงก็เข้าอยู่ในประเภทหน้าพาทย์พิเศษได้

3. ประเภทเพลงมโหรี คือ เพลงที่เดิมใช้มโหรีบรรเลงประกอบกับการร้องส่งมี 2 อย่างคือ เพลงตับ 1 เพลงเกร็ด 1เพลงตับนั้นก็เรียกว่า เรื่อง ด้วยเหมือนกัน แต่มีคำว่าตับขึ้นหน้า ทั้ง ตับเรื่องและตับเพลง (ดูคำว่า “ตับ” ในศัพท์สังคีตประกอบ) ตับเพลง ใช้เพลงเป็นชื่อตับ เช่น เพลงตับเรื่องพระนคร ตับเรื่องใช้ชื่อเรื่องของบทร้องเป็นชื่อตับ เช่น ตับเรื่องรามเกียรติ์ ตอนแผลงศรพรหมาสตร์ (เรียกย่อๆ ว่า ตับหรหมาสตร์)เพลงเกร็ด คือ เพลงที่มิได้เรียบเรียงไว้เป็นตับ บางแห่งก็เรียกว่า “เพลงเกร็ดนอกเรื่อง” ถึงแม้เพลงในตับนั้นเอง ถ้าหากแยกเอาออกมาทำเป็นเพลงๆ ก็เรียกว่า “เพลงเกร็ด”ในสมัยที่เสภามีปี่พาทย์รับ และเพลง 3 ชั้น เกิดมากขึ้น เพลงที่รับเสภาก็ใช้แต่เพลง 3 ชั้น โดยมาก เพลง 2 ชั้นใช้น้อยเพลง จึงเกิดเพลงขึ้นอีกประเภทหนึ่งเรียกว่า “ประเภทเพลงเสภา” ที่จริงก็อยู่ในจำพวกเพลงเกร็ดในประเภทเพลงมโหรีนั้นเอง ยิ่งสมัยนี้เพลงเหล่านี้ก็ใช้แต่ร้องส่งกันเปล่าๆ เท่านั้น มิค่อยได้มีเสภาประกอบด้วยเลย

ในประเภทเพลงเสภานี้ ยังแยกออกไปได้อีกเป็นประเภทเพลงหมู่และประเภทเพลงเดี่ยว ประเภทเพลงหมู่นั้น คือ เพลงที่บรรเลงไปพร้อมๆ กันทั้งวง ส่วนเพลงเดี่ยว เป็นเพลงที่บรรเลงไปคนเดียว (นอกจากเครื่องประกอบจังหวะ)

ประสิทธิ์ ถาวร (2530: 49) ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับคำว่า กลอนที่ใช้ในดนตรีไทยหมายถึงกลุ่มของเสียงที่มีความไพเราะ และรับส่งสัมผัสกันในท่วงทำนองดนตรีไทย ในเรื่องของศัพท์สังคีตของคำว่ากลอน นั้นเป็นลักษณะการหยิบยืมคำศัพท์จากวิชาภาษาไทยมาใช้กับดนตรีไทย ซึ่งเป็นนามธรรมให้เห็นภาพพจน์ชัดเจนขึ้น เปรียบเทียบกับกลุ่มเสียง 2 กลุ่ม เป็นทำนองที่มีกระสวนของทำนองสัมผัสกันอย่างไพเราะในเชิงของศิลปะ ซึ่งมีผู้ที่กล่าวถึง เพลงไว้อีกท่านหนึ่งคือ สงบศึก ธรรมวิหาร (2540: 139) กล่าวว่า เพลงเรื่องเป็นเพลงที่ใช้ดนตรีล้วนๆ ไม่มีเนื้อร้อง อีกประเภทหนึ่งใช้บรรเลงสาหรับวงปี่พาทย์เท่านั้น ที่เรียกว่าเพลงเรื่องคือ เอาเพลงหลายเพลงที่มี11 ลักษณะใกล้เคียงกัน มารวมเข้าไว้ด้วยกันเพื่อให้สามารถบรรเลงติดต่อกันได้เป็นชุด ในเพลงมโหรีนิยมเรียกว่าตับเรื่อง... สุจิตต์ วงษ์เทศ (2532: 144) ได้กล่าวถึงเพลงประเภทเพลงเรื่อง คล้ายเล่านิทานหรือนิยายโดยกำหนดทำนองเพลงต่างๆ ให้เข้ากับคำร้องและบรรยากาศในเรื่อง เช่น บทมโหรีเรื่องกากี 40 เพลงบทมโหรีเรื่องอิเหนา 27 เพลง ซึ่งอุดม อรุณรัตน์ (2527: 52) ได้กล่าวสนับสนุนถึงละครก็มีให้เห็นทั้งที่เป็นเพลงช้า และที่เป็นเพลงเร็วซึ่งเกี่ยวกับประเภทของเพลงเรื่องประเภทเพลงช้า

ปัญญา รุ่งเรือง (2533: 28) ได้อธิบายเกี่ยวกับทำนองหลักคือ ท่วงทำนองที่เป็นหัวใจของเพลง เป็นแกนของคีตนิพนธ์ทั้งเพลงในวงปี่พาทย์ มโหรี มักบรรเลงด้วยฆ้องวงใหญ่เป็นสำคัญ จึงมักเรียกทำนองหลักนี้ว่าลูกฆ้อง เช่นเดียวกับมานพ วิสุทธิแพทย์ (2533: 28) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับทางฆ้องนั้นหมายถึงทำนองที่บรรเลงโดยฆ้องวงใหญ่ซึ่งมีทำนองและลักษณะการบรรเลงที่แตกต่างจากทำนองและลักษณะการบรรเลงเครื่องดนตรีอื่นๆ ซึ่งสงัด ภูเขาทอง (2532: 258-259) ได้กล่าวถึงหนังสือดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย เรื่องหลักการวิเคราะห์เพลงไทยว่าการวิเคราะห์เพลงไทยหมายถึง การนำเอาบทเพลงมาจำแนกส่วนต่างๆ หรือนำรายละเอียดที่อยู่ในเพลงออกมาแสดงให้เห็น รายละเอียดต่างๆ สิ่งที่ควรนำมาวิเคราะห์ในบทเพลงไทยประกอบด้วย 1) ทำนองหลัก 2) ส่วนปรุง 3) ทำนองพิเศษ 4)สำนวนของเพลง 5) ประเภทของเพลง 6) การประสานเสียงตามแบบไทย 7) คีตลักษณ์หรือรูปแบบ 8) สำเนียงของทำนองเพลง 9) บันไดเสียง 10) อัตราของเพลง 11) จังหวะหน้าทับและจังหวะฉิ่ง 12) การเปลี่ยนบันไดเสียงภายในตัวเพลง 13) เทคนิคการบรรเลง 14) ประโยคของเพลง15) อารมณ์ของเพลง และ16) ประวัติของเพลง

ถาวร สิกขโกศล (ม.ป.ป.: 13 – 14) ได้กล่าวถึงวิธีการเล่นเสภาที่ได้ปรับปรุงขึ้นดังนี้

1. เมื่อปี่พาทย์โหมโรงแล้วคนขับก็ขับเสภาไหว้ครูและดำเนินเรื่อง
2. ร้องส่งเพลงพม่าห้าท่อนสามชั้นแล้วขับเสภาดำเนินเรื่องต่อไปอีกเล็กน้อย
3. ร้องส่งเพลงจระเข้หางยาวสามชั้นแล้วขัยเสภาคั่น
4. ร้องส่งเพลงสี่บทสามชั้นแล้วขับเสภาคั่น

5. ร้องส่งเพลงบุหลันสามชั้นแล้วขับเสภาคั่นต่อไป ไม่มีกำหนดเพลงว่า จะเป็นเพลงอะไรอัตรากี่ชั้น แต่คงขับสลับส่งเพลงเช่นนี้ตลอดไป จนจวนจะหมดเวลา จึงส่งเพลงส่งท้ายอีกเพลงหนึ่ง เพลงส่งท้ายนี้ แต่เดิมใช้เพลงกราวรำเสภา ต่อมาจึงนิยมใช้เพลงอกทะเล เต่ากินผักบุ้งหรือพระอาทิตย์ชิงดวงดังกล่าวมาแล้ว

กาญจนา อินทรสุนานนท์ (2540: 63 – 65) ได้กล่าวถึงเทคนิคการขับร้องเพลงไทยและวิธีการเปล่งเสียงที่ใช้ในการขับร้องเพลงไทย ดังนี้

วิธีการทำเสียง เออ

ใช้น้ำหนักเสียงลึกนิ่งอยู่ที่โคนลิ้น บังคับคอให้แข็ง เผยอริมฝีปากเล็กน้อยแล้วเปล่งเสียงออกจากคอโดยตรงไม่ขยับคางและไม่หุบปาก

วิธีการทำเสียง เอย

มีวิธีเช่นเดียวกับเสียง “เออ” จนเมื่อจะออกเสียง “เอย” ให้ขยับโคนลิ้นกระดกขึ้นหาเพดานปากเล็กน้อย ให้ขอบลิ้นสองข้างกระทบเพดานปากแล้วแยกมุมปากออกเล็กน้อยให้เกิดเป็นเสียง “อี” ที่ไม่ชัดเจนนักเมื่อสุดหางเสียงควบกล้ำตามเสียง เออ ออกมาร่วมด้วยนิยมใช้เมื่อสิ้นสุดการเอื้อนก่อนถึงคำร้อง

วิธีการทำเสียง อือ

เผยอริมฝีปากอ้าจากกันเล็กน้อย เปล่งเสียงออกมาจากคอโดยตรง บังคับคางไว้ให้นิ่ง แล้วยกโคนลิ้นขึ้นเล็กน้อย เพื่อเปลี่ยนทางลมให้มากระทบเพดานปาก และเปล่งเสียงให้ออกมาทั้งทางจมูก (เสียงขึ้นนาสิก) และทางปาก

วิธีการทำเสียง เอ๋ย

เหมือนการทำเสียง “เอย” แต่ผันเสียงให้สูงขึ้น โดยไม่หุบปาก เปลี่ยนน้ำหนักเสียงในช่วงหางเสียงให้ไปอยู่ที่จมูก

วิธีการทำเสียง เออะ

เปล่งเหมือนเสียง “เออ” แต่สะดุดเสียงให้สั้นลง

วิธีการทำเสียง เฮอ

ต้องเปล่งเสียงออกจากคอ บังคับให้น้ำหนักเสียงมาอยู่ที่เพดานและขึ้นนาสิก เปล่งเสียงให้กระทบทั้งสองทาง แต่ผ่านทางปากมากกว่าทางจมูก

วิธีการทำเสียง ฮือ

เหมือนกับการเปล่งเสียง “เฮอ” แต่ต้องออกเสียงให้มีน้ำหนักขึ้นนาสิกแรงกว่าปกติ โดยยกโคนลิ้นกระดกขึ้นหาเพดานปาก แต่ไม่ชิด เมื่อตามด้วยเสียง “เออ” คู่กับเสียง “อือ” จะไม่มีเสียง “ง” ติดมา

วิธีการทำเสียง ฮึ

หลักการเหมือนการเปล่งเสียง “ฮือ” แต่ทำให้เสียงสะดุดสั้นลง

วิธีการทำเสียง หือ

เผยอริมฝีปากเล็กน้อย เปล่งเสียง “ฮือ” ผ่านออกมาช้าๆ พร้อมกับผันเสียงขึ้นสูงให้เสียงออกมาทางจมูก การเปล่งเสียงจะออกคำไม่ชัดเจน เมื่อจวนสุดเสียงต้องค่อยๆลดกำลังลงทีละน้อยจนสุดหางเสียง

วิธีการทำเสียง เอิงเงอ

เริ่มต้นด้วยการเปล่งเสียง “เออ” แล้วกระดกโคนลิ้นขึ้นไปสัมผัสชิดเพดานปากเสียงจะออกทางจมูกและเกิดเสียง “เอิง” แล้วเปล่งเสียงต่อเหมือน “เออ” โดยติดเสียง “ง” มาด้วย

มนตรี ตราโมท และวิเชียร กุลตัณฑ์ (2523: 473) สมัยรัตนโกสินทร์ ราวๆ ปลายรัชกาลที่ 3 พระประดิษฐไพเราะ (ครูมีแขก) จึงนาเพลงสารถีมาแต่งขยายขึ้นเป็นอัตรา 3 ชั้น ทั้งทานองร้องและทานองดนตรีใช้เป็นเพลงร้องส่งประกอบการขับเสภา ภายหลังเมื่อนิยมการบรรเลงเพลงเดี่ยวอวดฝีมือก็ได้นาเอาเพลงสารถี 3 ชั้น มาประดิษฐ์ให้ดนตรีต่างๆ เช่น ปี่ใน ระนาดเอก และซอต่างๆ บรรเลงเดี่ยว เพลงสารถีจึงกลายเป็นเพลงสาหรับเดี่ยวอีกเพลงหนึ่ง และต่อมามีผู้ตัดลงเป็นชั้นเดียวรวมเป็นเถา และชิ้น ศิลปะบรรเลง และลิขิต จินดาวัฒน์ (2521: 159) กล่าวไว้ในดนตรีไทยศึกษาเกี่ยวกับการใช้หน้าทับประกอบเพลงในอัตราต่างๆ ดังนี้

เมื่อเพลงไทยแบ่งออกเป็นอัตรา 3 ชั้นและชั้นเดียวเช่นนี้ จังหวะที่ใช้ตีประกอบก็จาเป็นต้องแบ่งเป็น 3 อัตราเช่นเดียวกัน เช่นมีหน้าทับปรบไก่ 3 ชั้น 2 ชั้น และชั้นเดียว เป็นต้น แต่โดยมากเมื่อได้แต่งเพลงขึ้นมาครบทุกอัตราแล้ว หน้าทับที่ใช้ประกอบมักจะเป็นหน้าทับปรบไก่และหน้าทับสองไม้แทบทั้งนั้น ส่วนหน้าทับพิเศษใช้น้อย จะมีบ้างก็เช่นหน้าทับเขมร หน้าทับสดายงค์พวกนี้เป็นต้น

ความยาวของหน้าทับในอัตราต่างๆ ก็คงลดหลั่นกันเช่นเดียวกับความยาวของเพลง ได้กล่าวมาแล้วแต่ต้นว่า หน้าทับปรบไก่นั้นมีความยาวเป็นสองเท่าของหน้าทับสองไม้ ฉะนั้นเมื่อเปลี่ยนเป็นอัตราต่างๆ เข้าแล้ว ความยาวของหน้าทับปรบไก่ในทุกอัตราก็ต้องเป็นสองเท่าของหน้าทับสองไม้เช่นเดียวกัน ซึ่งถ้าจะเทียบกับโน้ตสากลในจังหวะ 2/4 แล้วหน้าทับทั้งสองก็จะมีความยาวลดหลั่นกันดังนี้

ประเภทหน้าทับปรบไก่	ความยาวของแต่ละจังหวะ
ปรบไก่ 3 ชั้น	8 ห้อง
ปรบไก่ 2 ชั้น	4 ห้อง
ปรบไก่ชั้นเดียว	2 ห้อง
สองไม้ 3 ชั้น	4 ห้อง
สองไม้ 2 ชั้น	2 ห้อง
สองไม้ชั้นเดียว	1 ห้อง

มนตรี ตราโมท (2545: 38-40) ได้กล่าวถึงเพลงเกร็ดว่า คือ เพลงที่มิได้เรียบเรียงไว้เป็นตับ บางแห่งก็เรียกว่า “เพลงเกร็ดนอกเรื่อง” ถึงแม้เพลงในตับนั้นเอง ถ้าหากแยกเอาออกมาทำเป็นเพลงๆ ก็เรียกว่า “เพลงเกร็ด” ซึ่งมีความหมายไปในทางเดียวกับชิ้น ศิลปะบรรเลง และลิขิต จินดาวัฒน์ (2521: 194) กล่าวถึงเพลงเกร็ดว่า บรรดาเพลงที่มิได้เรียบเรียงเข้าเป็นชุดต่างๆ เช่น เป็นเพลงเรื่องเพลงตับ เพลงเถา และเพลงอื่นๆ นั้น เราเรียกว่า “เพลงเกร็ด” เพลงชนิดนี้มีไว้สำหรับใช้บรรเลงในเวลาสั้นๆ คือ บรรเลงเมื่อจะฟังแต่เฉพาะเพลงหรือเฉพาะบทร้องนั้นๆ เท่านั้น ผิดกับเพลงชุดต่างๆ ซึ่งใช้บรรเลงในเวลายาวนาน เป็นการสะดวกที่จะไม่ต้องทำเพลงเดียวกันซ้ำซากหลายเที่ยว แต่เพลงต่างๆ ที่อยู่ในชุดนี้ใครจะถอนเอาเพลงใดไปร้องเป็นเพลงเกร็ดก็ได้ไม่มีข้อห้าม เพลงที่ถอนมานั้นก็เรียกว่าเพลงเกร็ดเหมือนกัน

ราชบัณฑิตยสถาน (2540: 45) ได้กล่าวไว้ในหนังสือสารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคคีตะ - ดุริยางค์ สรุปได้ว่า เพลงเดี่ยวคือเพลงที่ครูดนตรีไทยได้แต่งขึ้นเป็นทางพิเศษสำหรับบรรเลงเฉพาะเครื่องดนตรี ใช้บรรเลงในโอกาสพิเศษเพื่อเป็นการแสดงภูมิปัญญาของผู้คิดทางดนตรีให้เหมาะสมกับชนิดของเครื่องดนตรี และแสดงไหวพริบปฏิภาณ ฝีมือ และความแม่นยาของผู้บรรเลงด้วย เพลงที่นิยมนำมาทำเพลงเดี่ยว เช่น เพลงลาวแพน เพลงนกขมิ้น เพลงพญาโศก เพลงสารถี โดยรองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์ (ม.ป.ป.: 21) ได้กล่าวว่า “ทาง” ในทางดนตรีไทยมีความหมาย 3 ความหมาย ได้แก่

- ทาง ที่หมายถึงทางเครื่องดนตรี เช่น ทางระนาด ทางซอ
- ทาง ที่หมายถึงทางเพลงของครูดนตรี เช่น เพลงพม่าเห่ ทางครูหลวงประดิษฐ์ไพเราะ เพลงพม่าเห่ ทางอาจารย์มนตรี ตราโมท
- ทาง หมายถึงระดับเสียงในการบรรเลง เช่น ทางนอก ทางใน ทางเพียงออบน ทางเพียงออล่าง เป็นต้น

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ถาวร ศรีผ่อง (2540: 89) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาวิเคราะห์ทางฆ้องวงใหญ่ เพลงช้าเรื่องเพลงยาวโดยศึกษาจากทำนองหลักของฆ้องวงใหญ่ เพลงช้าเรื่องเพลงยาวที่เป็นบทเก่าแก่ ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบของเพลงช้าเรื่องเพลงยาวมี 3 ส่วนคือ ตัวเพลงช้า เพลงสองไม้ และเพลงออกเพลงเร็ว ลงท้ายด้วยเพลงลา เป็นลักษณะของเพลง 3 อัตรา ซึ่งวิวัฒนาการเป็นรูปแบบของเพลงเถาในปัจจุบัน ลักษณะของสำนวนเพลงมีความคล้ายคลึงกัน การเคลื่อนที่ของทำนองเป็นลักษณะทำนองถาม – ตอบ ใช้หน้าทับปรบไก่ 2 ชั้น ควบคุมจังหวะกับสำนวนเพลงที่มีลักษณะเรียบสม่ำเสมอและใช้หน้าทับสองไม้ควบคุมจังหวะกับสำเนียงเพลงที่ไม่ราบเรียบ การสัมผัสของทำนองมีการเรียบร้อยส่งสัมผัส ทั้งสัมผัสระหว่างวรรคภายใน 1 ประโยค และสัมผัสระหว่างประโยคต่อประโยค มี 2ลักษณะ คือ การตีฉายมือ สำนวนเพลงบางช่วงมีการใช้ลักษณะชั้นฉายซึ่งเป็นการ

ฉายรูปประโยคเพลงโดยการนำสำนวนประเภทอัตรา 3 ชั้น มาใช้ในเพลงอัตรา 2 ชั้น เป็นการวิจัยที่ถือเป็นแนวทางการวิเคราะห์เทคนิคการสร้างทำนองของงานวิจัยในครั้งนี้

สุรศักดิ์ จำนงค์สาร (2542: 167) ได้ทำการวิจัยเรื่องวิเคราะห์ทำนองแปรทางระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้น ผลการศึกษาพบว่า 1) โครงสร้างฆ้องวงใหญ่เพลงแป๊ะ 3 ชั้นแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือท่อน1 มี 3 จังหวะหน้าทับปรบไก่ ท่อนที่ 2 มี 2 จังหวะหน้าทับปรบไก่ และสร้อยมี 4 จังหวะหน้าทับปรบไก่ ทำนองแบ่งเพลง แบ่งออกเป็น 18 ประโยค และอยู่ในบันไดเสียง โด โดยมีลูกตกอยู่ที่ลำดับขั้นที่ 1 2 3 5 และ 6 ของบันไดเสียง 2) การเปรียบเทียบทางฆ้องวงใหญ่กับทางระนาดเอกเพลงแป๊ะ3 ชั้น พบความสัมพันธ์ระหว่างบันไดเสียงของระนาดเอก และบันไดเสียงของฆ้องวงใหญ่ที่เป็นบันไดเสียงเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ และระนาดเอกจะบรรเลงโดยการเก็บ ยกเว้นสร้อยเท่านั้นที่บรรเลงล้อกับฆ้องวงใหญ่ 3) การวิเคราะห์ทางระนาดเพลงแป๊ะ 3 ชั้น พบว่า ทางระนาดเอกในแต่ละวรรคของท่อน1 และท่อน 2 ผู้บรรเลงส่วนใหญ่จะบรรเลงต่างกัน ในการบรรเลงเที่ยวแรก และเที่ยวหลัง เพื่อให้เกิดความหลากหลาย แต่ทั้งนี้ยังมีลูกตก และบันไดเสียงเหมือนกัน โดยในแต่ละลูกมีการแปรทำนองที่มีหลักเกณฑ์ที่เป็นลักษณะเฉพาะแตกต่างกัน

วีระ พันธ์เสือ (2544: 112) ได้ทำการวิจัยเรื่องเทคนิคการปรับวงของครูประสิทธิ์ ถาวร เพลงชุดฝรั่งรำเท้า จากการศึกษาพบว่า ครูประสิทธิ์ ถาวร สร้างเพลงชุดฝรั่งรำเท้าขึ้นเพื่อให้วงดนตรีคณะครูประสิทธิ์ ถาวรไปแสดงดนตรีไทย ณ ประเทศสหรัฐอเมริกาวัตถุประสงค์ที่สำคัญเพื่อให้ชาวต่างชาติได้มีโอกาสสัมผัสความหลากหลายของเพลงไทยในเวลาจำกัดให้มากที่สุด ท่านใช้เพลงฝรั่งรำเท้าเป็นแกน ได้เพิ่มเพลงหลายประเภทเข้าด้วยกัน และกำหนดให้บรรเลงต่อเนื่องชื่อเพลงชุดฝรั่งรำเท้า

ครูประสิทธิ์ ถาวร เรียบเรียงเพลงต่างๆ เข้าด้วยกัน โดยอาศัยหลักการดนตรีไทยในเรื่องลักษณะของเพลงและแนวในการบรรเลง เทคนิคการปรับวง ท่านใช้เทคนิคการขึ้นเพลง การลงเพลง การเชื่อมต่อเพลง และเทคนิคการบรรเลงในรูปแบบต่างเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์สูงสุดในเชิงสุนทรียศาสตร์ 3) การบันทึกโน้ตผู้วิจัยบันทึกโน้ตเพลงไทย และโน้ตสากลโดยบันทึกเฉพาะทำนองหลักของโน้ตไทยและบันทึกได้จำนวน 22 หน้า โน้ตสากลบันทึกในอัตราจังหวะ 2/4 รวมทั้งหมด 67 หน้า

ณรงค์ชัย ปิฎกรัชต์ (2534: 145) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ทางฆ้องเพลงสาธุการ โดยเนื้อหาเป็นการศึกษาข้อมูลทำนองทางฆ้องวงใหญ่ ซึ่งบรรเลงด้วยเพลงสาธุการจำนวน 10 ทาง จากนักดนตรีผู้มีประสบการณ์ทางด้านดนตรีมาแล้วไม่น้อยกว่า 35 ปี จำนวน 10 คน จากจำนวนเพลงทั้ง 10 เพลง ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบทำนองทางฆ้องกำหนดไว้ อย่างมีกฎเกณฑ์ คือ ส่วนที่เป็นประโยคนำ 1 ประโยค ส่วนที่เป็นเนื้อทำนองมี 54 ประโยค เนื้อทำนองแบ่งเป็นเที่ยวแรกและเที่ยวหลัง มีลักษณะรูปแบบ A B A C ทำนอง 6 เที่ยวแรกเริ่มจาก A ถึง B เที่ยวหลังย้อนซ้ำทำนองที่รูปแบบ A แล้วแยกทำนองไปที่รูปแบบ C ซึ่งมีชื่อเฉพาะว่าสาธุการน้อย หรือพระเจ้าเปิดโลก ส่วนระดับเสียงลูกตก คือ เร มี ฟา ซอล ลา และที

กนก คล้ายมุข (2542: 54) ได้ศึกษาเรื่อง “การสืบทอดปี่พาทย์ในอำเภอ บางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” พบว่าปัจจุบันอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวงปี่พาทย์ 24 วงนักดนตรี 160 คน การสืบทอดดนตรีส่วนใหญ่มาจากบรรพบุรุษบาบาทของปี่พาทย์เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตมาก การบรรเลงเพื่อประกอบพิธีกรรมส่วนใหญ่เป็นพิธีกรรมในงานศพ การบรรเลงเพื่อประกอบการแสดงลดน้อยลงมาก กระบวนการสืบทอดปี่พาทย์ พบว่าความเชื่อในการรับศิษย์เข้าเรียนปี่พาทย์คลี่คลายลง พิธีกรรมในการจับมือเปลี่ยนแปลงไป สถานที่เรียนใช้บ้านครู มีเครื่องดนตรีเป็นสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนหลักสูตรเริ่มเปลี่ยน โดยนำเพลงมอญ มาใช้สอนแทนเพลงชุดโหมโรงเช้า โหมโรงเย็น เพลงเรื่อง เพลงพิธีกรรม วิธีการสอนใช้วิธีสาธิต เป็นหลัก การลงโทษด้วยการตีไม่นิยมใช้ เสริมแรงด้วยการชมมากกว่าการให้รางวัล การวัดผลและประเมินผลใช้วิธีสังเกตนอกจากนี้ เหมราช เหมหงษา (2541) การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยทางประวัติศาสตร์บอกเล่า มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาวิวัฒนาการการถ่ายทอดการบรรเลงจะเข้ รวมทั้งศึกษากระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงจระเข้ในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการจากาการวิเคราะห์ความรู้ในเชิงทฤษฎีและความรู้ในเชิงปฏิบัติของกระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงจระเข้ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 ถึง ปัจจุบัน พบว่าในสมัยรัชกาลที่ 6 ได้ก่อกำเนิดดุริยางคศิลปะ (เอตทัคคะ) ทางการบรรเลงจระเข้ด้วยกันทั้งหมด 6 ท่านได้แก่ พระยาประสาน ดุริยศัพท์(แปลก ประสานศัพท์) หลวงว่องจระเข้ รับ (โต กมลวาทิน) นายชุ่ม กลมวาทิน นายสังวาลย์ กุลวัลกี นายจ่าง แสงดาวเด่น และนายแสวงอภัยวงศ์ดุริยางคศิลปินทั้ง 6 ท่าน ได้ถ่ายทอดทักษะการบรรเลงจระเข้โดยตรงแบบการสอนอย่างไทยโบราณ คือ

1. วิธีการสอนแบบตัวต่อตัว
2. วิธีการสอนแบบฝึกจำ
3. วิธีการสอนแบบเลียนแบบครู

โดยเกิดเป็นสายทางการถ่ายทอดด้วยกัน 2 สาย คือ สายครูระตี วิเศษสุรการ และสายครูทองดี สุจริตกุล พบว่าครูระตี วิเศษสุรการ ได้ถ่ายทอดทักษะทางการบรรเลงจระเข้โดยตรง

1. การตรวจสอบพื้นฐานความสารถของผู้เรียน
2. การปลูกฝังคุณธรรมของนักดนตรี
3. วิธีการสอนแบบไทยโบราณ

และครูทอดี สุจริตกุลได้ถ่ายทอดทักษะทางการบรรเลงจะเข้แบบ

1. วิธีการสอนแบบไทยโบราณ
2. วิธีการสอนแบบการศึกษาอย่างทางการ
3. การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักดนตรีไทย

โดยแต่เดิมในสมัยโบราณมักนิยมเรียนรู้วิชาทฤษฎีจากให้ปฏิบัติจริงซึ่งในปัจจุบันความรู้ทางทฤษฎีและความรู้ในเชิงปฏิบัตินับเป็นสิ่งที่สำคัญเท่าๆกันเพราะเหตุว่าความรู้ในเชิงปฏิบัติได้

ถูกมาสร้างให้เกิดความรู้ในเชิงทฤษฎีขึ้นเมื่อการศึกษาอย่างเป็นทางการมีบทบาทต่อสังคมไทยมากขึ้น

จากการวิเคราะห์การถ่ายทอดการบรรเลงจะเข้ในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการพบว่าวิวัฒนาการการถ่ายทอดการบรรเลงจะเข้นั้นได้รับการอุปถัมภ์โดยตรงจากสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยเฉพาะรัชกาลที่ 6 ที่พระองค์ใช้ศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาศักยภาพของนักดนตรี อันส่งผลให้วิธีการถ่ายทอดการบรรเลงจะเข้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการจากเดิมตามแบบโบราณซึ่งเป็นวิธีการถ่ายทอดแบบตัวต่อตัวได้กลายเป็นวิชาศึกษาในระบบ(Formal Education) อย่างสมบูรณ์แบบด้วยการมีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของระบบศึกษาในยุคปัจจุบัน แต่ความสัมพันธ์ ระหว่างครูกับศิษย์ที่มีมาแต่โบราณได้นำมาใช้ในกระบวนการการถ่ายทอดการบรรเลงจะเข้ อยู่ตลอดเวลา คุณลักษณะที่ดีของครูไทยยังคงมีบทบาทแฝงอยู่ในกระบวนการเรียนการสอนอันก่อให้เกิดการขัดเกลาพฤติกรรมศิษย์ จนทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจและซาบซึ้งในตัวศิษย์และเกิดการพัฒนาการการถ่ายทอด

ฐิระพล น้อยนิตย์ (2542: 52) ได้วิเคราะห์เพลงเรื่องนางหงส์ ผลการวิจัยพบว่า ประวัติเพลงเรื่องนางหงส์ พระประดิษฐ์ไพเราะ (มี ดุริยางกูร) เป็นผู้เรียบเรียงและเป็นต้นกำเนิดเพลงเรื่องที่ใช้บรรเลงเฉพาะในงานศพด้วยวงปี่พาทย์นางหงส์ ทั้งในราชพิธีและพิธีของประชาชนทั่วไป บทเพลงในเพลงเรื่องนางหงส์มีประวัติและที่มาดังนี้

1. เพลงพราหมณ์เก็บหัวแหวน มีที่มาจากการปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมจากเพลงนางหงส์ทางหลวงหรือนางหงส์ทางวัดสระเกศ

2. เพลงสาวสอดแหวน เป็นเพลงที่ใช้บรรเลงอิสระในโอกาสต่างๆ

3. เพลงแสนสุดสวาท มีรากฐานการขยายเป็นอัตราสองชั้นจากเพลงกระบอกทองชั้นเดียวทั้ง 2 ท่อน

4. เพลงแมลงปอทอง มีรากฐานการขยายเป็นอัตราสองชั้นจากเพลงฉิ่งกระบอกทองครึ่งชั้นท่อน 3 ส่วนทานองเพลงแมลงปอทองท่อน 2 เช่นเดียวกับท่อน 2 เพลงแสนสุดสวาท

5. เพลงแมลงวันทอง มีรากฐานการขยายอัตราสองชั้นจากเพลงฉิ่งกระบอกทองครึ่งชั้นท่อน 3 ส่วนทานองเพลงแมลงปอทองท่อน 2 เช่นเดียวกับท่อน 2 เพลงแสนสุดสวาทและเพลงแมลงปอทอง

ในแต่ละเพลงของเพลงเรื่องนางหงส์มีวิวัฒนาการตามลำดับคือ

1. เพลงพราหมณ์เก็บหัวแหวน ขยายเป็นอัตราสามชั้น หกชั้น บรรเลงในงานอวมงคลและเป็นเพลงเถาบรรเลงในงานมงคลโดยเปลี่ยนชื่อใหม่ว่า “เพลงเทพนิมิตร”

2. เพลงสาวสอดแหวน ขยายเป็นอัตราสามชั้น (ทางพื้น) บรรเลงติดต่อกับเพลงพราหมณ์เก็บหัวแหวน และเป็นเพลงเถา

3. เพลงแสนสุดสวาท ขยายและตัดทอนอัตราเป็นเพลงเถา 2 เพลง คือ เพลงเทพรัญจวนและเพลงแสนสุดสวาท

4. เพลงแมลงปอทอง ขยายและตัดทอนอัตราเป็นเพลงเถา

5. เพลงแมลงวันทอง ขยายและตัดทอนอัตราเป็นเพลงเถา

จากการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมเพลงเรื่องนางหงส์ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 โดยพระประดิษฐไพเราะ (ครูมีแขก) ได้ยึดและปฏิบัติโดยมิได้มีการเปลี่ยนแปลงบทเพลงแต่อย่างใด จนปัจจุบันแม้สภาวการณ์ดนตรีไทยจะพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงด้วยประการใดก็ไม่สามารถทาให้เพลงเรื่องนางหงส์สูญสลายได้

ขวัญ ฮีลีย์ (2533: 105) ได้ศึกษาสภาพการเรียนการสอนดนตรีไทยประเทศไทยพบว่า การเรียนการสอนส่วนใหญ่เป็นการสอนตัวต่อตัว วิชาทฤษฎีเปิดสอนได้ตามสมควรความพร้อมทางด้านบุคลากรยังขาดผู้สอนทั้งดนตรีไทยและดนตรีตะวันตก ด้านอุปกรณ์การเรียนการสอนมีเครื่องดนตรีเพียงพอแต่ด้อยคุณภาพ ห้องซ้อมและห้องอื่นๆ มีไม่เพียงพอทั้งปริมาณและคุณภาพ อุปสรรคและปัญหาคือ นักศึกษาที่สมัครเรียนลดลงและผู้ที่เข้าเรียนมีความรู้พื้นฐานทางด้านดนตรีน้อย ผู้บริหารไม่สนับสนุนและขาดงบประมาณ ด้านเนื้อหาที่สอนมีความเพียงพอที่จะนำไปใช้สอน ผลสัมฤทธิ์ของบัณฑิตส่วนใหญ่ยังไม่บรรลุจุดมุ่งหมายข้อเสนอแนะในการปรับปรุงดนตรีศึกษาในประเทศควรจัดการศึกษาดนตรีไทยให้มีความต่อเนื่องตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา

ถาวร ศรีผ่อง (2540: 77) ทำการศึกษาวิเคราะห์ทางฆ้องวงใหญ่ เพลงช้าเรื่องเพลงยาว โดยศึกษามาจากทำนอกหลักของฆ้องวงใหญ่เพลงช้าเรื่องเพลงยาวที่เป็นบทเพลงเก่า ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบของเพลงช้าเรื่องเพลงยาวมี 3 ส่วน คือ ตัวเพลงช้า เพลงสองไม้ และได้ออกเพลงเร็ว ลงท้ายด้วยเพลงลา เป็นลักษณะของเพลง 3 อัตรา ซึ่งวิวัฒนาการเป็นรูปแบบของเพลงเถาในปัจจุบัน ลักษณะของสำนวนเพลงมีความคล้ายคลึงกัน การเคลื่อนที่ของทำนองถาม-ตอบ ใช้หน้าทับปรบไก่ 2 ชั้น ควบคุมจังหวะกับสำนวนเพลงที่มีลักษณะเรียบสม่ำเสมอ และใช้หน้าทับสองไม้ควบคุมจังหวะกับสำเนียงเพลงที่ไม่ราบเรียบ การสัมผัสของทำนองมีการเรียงร้อยส่งสัมผัส ทั้งสัมผัสระหว่างวรรณภายใน 1 ประโยค และสัมผัสระหว่างประโยคต่อประโยค 2 ลักษณะ คือ สำนวนสัมผัสเชิงคล้ายคลึง และสำนวนสัมผัสเชิงคลี่คลาย มีการใช้มือฆ้องลักษณะต่างๆ เช่น การตีฉายมือสำนวนเพลงบางช่วงมีการใช้ลักษณะชั้นฉายซึ่งเป็นการฉายรูปประโยคเพลงโดยการนำสำนวนประโยคอัตรา 3 ชั้นมาใช้ในเพลงอัตราชั้น 2 เป็นงานวิจัยที่ถือเป็นแนวทางการวิเคราะห์เทคนิคการสร้างทำนองการสร้างทำนองของงานวิจัยในครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าเรื่ององค์ความรู้ครูดนตรีไทย กรณีศึกษาอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์นั้น ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากการเก็บข้อมูลด้านเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลภาคสนามเพื่อรวบรวมข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงเป็นงานวิจัยเชิงพรรณนาวิเคราะห์ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางและขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

1. ขั้นค้นคว้ารวบรวมข้อมูล

ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสาร บทความ หนังสือ วิทยานิพนธ์ บทสัมภาษณ์ และสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่ององค์ความรู้ครูดนตรีไทย และประวัติผลงานของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์

2. ขั้นเก็บข้อมูลภาคสนาม

1. การสัมภาษณ์อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์
    - 1.1 สัมภาษณ์ประวัติส่วนตัวของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์
    - 1.2 สัมภาษณ์ประวัติด้านดนตรีของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์
    - 1.3 สัมภาษณ์เกร็ดความรู้ทางด้านดนตรีของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์
    - 1.4 สัมภาษณ์ความรู้ด้านการถ่ายทอดทางดนตรีไทยของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์
2. การสัมภาษณ์บุคคลในวงการดนตรีไทยที่มีความเกี่ยวข้องตลอดจนผู้ร่วมงานทางดนตรีและลูกศิษย์ของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์
    - 2.1 สัมภาษณ์ประวัติด้านต่าง ๆของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์
    - 2.2 สัมภาษณ์วิธีการถ่ายทอดดนตรีให้แก่ลูกศิษย์
3. การบันทึกเทปทางร้องและทำนองเพลงที่อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ได้แต่งขึ้นใหม่
    - 3.1 บันทึกเทปเพลงที่อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ได้แต่งขึ้น

3. ขั้นเรียบเรียงข้อมูล

1. เรียบเรียงข้อมูลจากตำราและเอกสารทางวิชาการ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา
2. เรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์
3. เรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคคลในวงการดนตรีไทยที่มีความเกี่ยวข้องตลอดจนผู้ร่วมงานทางดนตรีและลูกศิษย์ของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์

4. ถอดเทปทางเพลงไทย ทางบรรเลงเครื่องดนตรี เป็นโน้ตดนตรีสากล

4. ขั้นศึกษาข้อมูล

1. ศึกษาประวัติของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์
    1.1 ประวัติส่วนตัว
    1.2 ประวัติการทำงาน
    1.3 ประวัติด้านดนตรีและผลงานด้านดนตรี
    1.4 รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ
2. ศึกษาองค์ความรู้ของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์
    2.1 ด้านการบรรเลงเครื่องดนตรี(เครื่องหนัง)
    2.2 ด้านการปรับวงปี่พาทย์
    2.3 ด้านการประพันธ์เพลง
    2.4 ด้านการถ่ายทอดดนตรีไทยที่ได้พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์

5. ขั้นสรุปข้อมูล

1. นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนามมาเรียบเรียงวิเคราะห์แล้วทำการบันทึกลงในงานวิจัย

2. นำเสนอแนวคิดและสาระสำคัญ จากการศึกษาค้นคว้าเชิงคุณภาพ ในรูปแบบลักษณะของการพรรณนาวิเคราะห์

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เรื่องการศึกษาองค์ความรู้ครูดนตรีไทย: กรณีศึกษาอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ เป็นการศึกษาถึงประวัติของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์องค์ความรู้ด้านต่างๆ ของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ที่ได้สืบทอดมาจากครูดนตรีท่านต่างๆ รวมไปถึงการรวบรวมผลงานของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ มาวิเคราะห์โดยผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ศึกษาประวัติของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์
    1.1 ประวัติส่วนตัว
    1.2 ประวัติการทำงาน
    1.3 ประวัติด้านดนตรีและผลงานด้านดนตรี
    1.4 รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ
2. ศึกษาองค์ความรู้ของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์
    2.1 ด้านการบรรเลงเครื่องดนตรี (เครื่องหนัง)
    2.2 ด้านการปรับวงปี่พาทย์
    2.3 ด้านการประพันธ์เพลง
    2.4 ด้านการถ่ายทอดดนตรีไทย ที่ได้พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์

1. ประวัติของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์

1.1 ประวัติส่วนตัว

อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ เกิดเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ.2501 ที่อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง บิดาชื่อนายม้วน น้อยนิตย์ มารดาชื่อนางพร น้อยนิตย์มีพี่น้องร่วมบิดามารดา 7 คน ดังนี้

1. นางเฉลียว ผลกมล
2. นางบุษบงกช ผดุงญาติ
3. นายสมาน น้อยนิตย์
4. นางสาวนงลักษณ์ น้อยนิตย์ ถึงแก่กรรม
5. นางศรีจันทร์ ศรีทอง
6. นายฐิระพล น้อยนิตย์
7. นายธีระศักดิ์ น้อยนิตย์

ชีวิตในวัยเยาว์ของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ตั้งแต่จำความได้ก็ได้ยินเสียงดนตรีแล้ว เพราะนายม้วน พ่อของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ มีระนาดเอกเก่าแก่อยู่ที่บ้านหนึ่งราง ยามว่างพ่อก็มานั่งเคาะๆระนาดเอกตามวิถีชีวิตชาวบ้านในชนบทให้ลูกๆเห็นจนชินตา จากการสอนแบบง่ายๆ

ด้วยระนาดเอกเพียงรางเดียวลูกทุกคนในครอบครัวจึงเล่นระนาดเอกเป็นทั้งหมด เพลงที่พ่อต่อให้ก็เป็นเพลงสำเนียงลาวง่ายๆ เช่น ลาวเสี่ยงเทียน ลาวดวงเดือน เป็นต้น

การสืบทอดทางดนตรีของนายม้วน บิดาของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ นั้นหาต้นสายปลายเหตุไม่ได้ ความรู้ที่พ่อของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์นั้นได้มาจากการไปงานบรรเลงตามวงต่างๆและที่บ้านของพ่อไม่ได้มีวงดนตรีเป็นของตนเองในยุคนั้นมีวงดนตรีของนายเจริญ นักดนตรีอยู่ที่ตำบลท้ายย่าน อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง ซึ่งเป็นตระกูลของนักดนตรีที่มีชื่อเสียงคือนายอิ่ม ศรประพันธ์ พ่อของนายหลาบ ศรประพันธ์ และเป็นปู่ของนายสมนึก ศรประพันธ์ นักระนาดเอกที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งของจังหวัดอ่างทอง วงดนตรีอีกวงที่พ่อของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ไปงานบรรเลงดนตรีด้วยคือ วงเลิศศิลป์ อยู่ตำบลท่าอิฐ จังหวัดอ่างทอง เวลาที่มีงานเจ้าของวงก็จะเรียกพ่อไปเป่าปี่ ในละแวกนั้นถ้าพูดถึงคนเป่าปี่ก็คงเป็นใครไปไม่ได้นอกจากนายม้วน น้อยนิตย์ พ่อของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ บางครั้งอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์(ในวัยเด็ก)ก็ได้ติดตามพ่อไปงานด้วยโดยทำหน้าที่เล่นเครื่องประกอบจังหวะ จึงได้ทำให้อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ได้มีประสบการณ์ด้านดนตรีตั้งแต่วัยเด็ก

ที่บ้านของพ่อในสมัยนั้นเป็นร้านขายเครื่องจักสาน หม้อ ไห ตะหลิว กระทะ หม้อดิน นอกจากเป็นคนเป่าปี่แล้วพ่อของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ยังมีอาชีพเสริมคือขายล็อตเตอรี่ และเป็นคนแรกในจังหวัดอ่างทองที่ขายล็อตเตอรี่ ซึ่งล็อตเตอรี่ในสมัยนั้นจะออกรางวัลทุกๆ 7 วัน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้พ่อของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ กลายเป็นที่รู้จักของทุกคน เมื่อกลับจากขายล็อตเตอรี่มาถึงบ้านด้วยความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าจากที่ได้เดินขายล็อตเตอรี่มาทั้งวันก็มักจะเรียกลูกๆให้ผลัดกันมาตีระนาดให้ฟังเป็นประจำ จนสามารถตีคู่ 8 ได้เวลาไปบรรเลงตามงานก็มักจะมีลิเกมาเล่นในงานด้วย เมื่อพูดถึงลิเกก็จะต้องมีการรับราชนิเกิงเพื่อความสนุกสนานของคนดูลิเก นักดนตรีปี่พาทย์ของคณะลิเกซึ่งเป็นนักดนตรีพื้นบ้านในสมัยนั้นมักจะนำเอาทำนองเพลงสากลมาตีรับราชนิเกิง ซึ่งพ่อของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ เคยปรารภกับลูกๆเสมอว่า “อย่าเอาเพลงสากลมาตีเล่นนะลูก” แต่ด้วยความซุกซนประกอบกับคึกคะนองเพราะคิดว่าตนเองตีคู่ 8 ได้ด้วยความเป็นเด็กอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ได้นำเพลงสากลมาตีเล่นที่บ้านมักถูกดุด่าว่ากล่าวอยู่เป็นประจำ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ เริ่มต่อเพลงกับบิดาตั้งแต่ ศึกษาระดับชั้นประถมปีที่ 1ที่โรงเรียนวัดอ่างทอง เมื่ออายุได้ 7 ปี ตรงกับพ.ศ.2507เรื่อยมาจนกระทั่งสำเร็จการศึกษาระดับชั้นประถมปีที่ 4 อายุ 10 ปีเมื่อพ.ศ.2511 จึงเดินทางมาศึกษาต่อในระดับนาฏศิลป์ชั้นต้น 1 (เทียบเท่าระดับประถมศึกษาปีที่ 5) ที่โรงเรียนนาฏศิลป์ (ปัจจุบันคือ วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรุงเทพฯ)ในปีพ.ศ.2512 จนสำเร็จชั้นนาฏศิลป์ชั้นต้น 6 (เทียบเท่าระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 3) ศึกษาต่อในระดับนาฏศิลป์ชั้นกลาง 1–3 (เทียบเท่าระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 4-6) ศึกษาต่อระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง 1–2 (เทียบเท่าระดับ อนุปริญญา)สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญาในปีพ.ศ.2523 และเริ่มรับราชการตำแหน่ง ครู 2 ที่โรงเรียนนาฏศิลป์ ได้รับเงินเดือนครั้งแรก 2,145 บาท หลังจากรับราชการมาได้สักระยะหนึ่งอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้ลาศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีภาคสมทบ(ภาคค่ำ) สาขาดนตรีคณะ

ศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ได้รับปริญญาศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต เมื่อพ.ศ.2527 ต่อจากนั้นในพ.ศ.2528 อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ลาราชการ(ตามสิทธิของข้าราชการ)อุปสมบทเป็นพระภิกษุตอบแทนพระคุณบิดามารดา ณ วัดต้นสน จังหวัดอ่างทอง ได้ 1 พรรษา จึงลาสิกขาบท

พ.ศ. 2529 สมรสกับนางนันทา น้อยนิตย์(ศรีบัณฑิต)มีบุตรด้วยกัน 2 คน คนแรกคือ นางสาวมาดาพร น้อยนิตย์ คนที่สองคือ นายณัฐฏ์ธวัช น้อยนิตย์ ซึ่งบุตรทั้งสองมีความสามารถทางด้านดนตรีไทยเหมือนลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น เนื่องจากต้องติดตาม อาจารย์ฐิระพล และอาจารย์นันทา ไปสอนดนตรีไทยที่ โรงเรียนดนตรีบ้านพาทยกุล ตั้งแต่ยังเล็กๆ ปัจจุบันนางสาวมาดาพร น้อยนิตย์ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีความสามารถทั้งทางด้านดนตรีไทย(เครื่องมือเอกจะเข้)และนาฏศิลป์ไทยและช่วยงานสอนดนตรี-นาฏศิลป์ อยู่ที่โรงเรียนดนตรีบ้านพาทยกุล ส่วนนายณัฐฏ์ธวัช น้อยนิตย์ ปัจจุบันสำเร็จการศึกษาสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

พ.ศ. 2539 อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้ลาศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ภาคปกติ สาขามานุษยดุริยางควิทยา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท พ.ศ. 2542

1.2 ประวัติการทำงาน

ประวัติการทำงานของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ส่วนใหญ่จะเป็นการรับราชการครูที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ ตั้งแต่เริ่มต้นทำงานจนกระทั่งถึงปัจจุบันนอกเหนือจากนั้นทำงานที่เกี่ยวข้องกับวงการดนตรีไทยและการทำงานด้านการสอนดนตรี ระดับโรงเรียน วิทยาลัยและระดับมหาวิทยาลัย เป็นวิทยากร ให้ความรู้ด้านดนตรีไทยแก่สถาบันการศึกษาที่สนใจดนตรี ให้แก่ลูกศิษย์อย่างต่อเนื่อง ดังนี้

พ.ศ. 2523 รับราชการปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอนดนตรีไทย ที่โรงเรียนนาฏศิลป์ (ปัจจุบันคือ วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรุงเทพฯ) ตำแหน่ง ครู 2 ได้รับเงินเดือน 2,145 บาท

พ.ศ. 2527 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แต่ยังปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอนดนตรีไทย ที่โรงเรียนนาฏศิลป์ จึงได้รับการเลื่อนตำแหน่ง เป็นอาจารย์ 1 ได้ปรับเงินเดือนเป็น 2,765 บาท

พ.ศ. 2528 – พ.ศ. 2543 เป็นอาจารย์สอนพิเศษให้กับนักเรียนที่สนใจด้านดนตรีไทยที่โรงเรียนเขมะศิริอนุสรณ์ (นอกเวลาราชการ)

พ.ศ. 2528 – ปัจจุบัน เป็นอาจารย์พิเศษชมรมดนตรีไทย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

พ.ศ. 2535 – ปัจจุบัน เป็นอาจารย์พิเศษภาควิชาดนตรีไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

พ.ศ. 2539 – ปัจจุบัน เป็นอาจารย์พิเศษภาควิชาดนตรีไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทคโนโลยีราชมงคลปทุมธานี

1.3 ประวัติด้านดนตรี - ผลงานด้านดนตรี

อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้เริ่มสั่งสมความรู้จากบิดานักดนตรีรุ่นพี่และครูดนตรีท่านต่างๆ ตั้งแต่ในวัยเด็ก และมีความพยายามในการศึกษาหาความรู้จากบุคคลรอบตัว ทั้งด้านการขับร้อง และการบรรเลงเครื่องดนตรีมีความรู้ที่หลากหลายทางด้านปี่พาทย์ เครื่องหนัง การประพันธ์ทำนองเพลง การประพันธ์บทร้อง การปรับวง ซึ่งได้เรียนมาจากครูหลายท่าน ดังนี้

ด้านปี่พาทย์ เรียนกับบิดา คือ นายม้วน น้อยนิตย์
ครูเทียบ คงลายทอง
ครูพริ้ง กาญจนผลิน
ครูประสิทธิ์ ถาวร
ครูประสงค์ พิณพาทย์
ครูศักดิ์ชัย ลัดดาอ่อน
ครูน้อม วรรณมาศ
ครูสมาน น้อยนิตย์
ครูศิริชัยชาญ ฟักจำรูญ
ครูณัฐพงษ์ โสวัตร
ครูบุญช่วย โสวัตร
ครูบาง หลวงสุนทร
ครูสุดจิตร ชูวงษ์

ด้านการขับร้อง
ครูจิ้มลิ้ม กุลตัณฑ์
ครูศรีนาฏ เสริมศิริ

อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ เริ่มเรียนระนาดเอกกับบิดาเนื่องจากบิดาซึ่งมีอาชีพเป็นนักดนตรีในจังหวัดอ่างทอง ที่บ้านของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ มีระนาดเอกเก่าแก่ของบิดาอยู่ 1 ราง หลังกลับจากทำงานบิดาของ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ก็จะมาสอนระนาดเอกให้ลูกๆอยู่เป็นประจำ แต่ก็เป็นการเรียนดนตรีที่ยังไม่เต็มที่มาก เพราะอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ยังมีอายุน้อยเรียนอยู่ชั้น

ประถมปีที่ 1 ระนาดเอกเพียงรางเดียวกับลูกๆที่เรียนถึง 7 คน เพลงที่ต่อก็เป็นเพลง สองชั้น ง่ายๆ เช่น ลาวเสียงเทียน ลาวดวงเดือน ฯ อาศัยที่ได้ประสบการณ์จากบิดาที่มักจะพาติดสอยห้อยตามไปงานวัดด้วยเพื่อให้ช่วยตี ฉิ่ง ฉาบ กรับ โหม่ง อย่างน้อยก็ได้อาศัยกินอาหารที่งานไม่ต้องเสียสตางค์

พ.ศ. 2511 – 2512 อาจารย์ฐีระพล น้อยนิตย์ เรียนจบชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยความรักในดนตรีไทย ประกอบกับมีพื้นฐานทางดนตรีที่บิดาได้ถ่ายทอดให้ไว้บ้างแล้ว อาจารย์ฐีระพล น้อยนิตย์ จึงตัดสินใจเดินตามรอยพี่ชาย คือ อาจารย์สมาน น้อยนิตย์ เข้ามาศึกษาต่อทางดนตรีไทยโดยตรงที่โรงเรียนนาฏศิลป์ กรุงเทพฯ เรียนดนตรีไทยอย่างจริงจัง เครื่องดนตรีพื้นฐานตามหลักสูตรของโรงเรียนนาฏศิลป์ถือปฏิบัติ ทุกคนจะต้องเริ่มมาจากเรียน ฆ้องวงใหญ่ ครูคนแรกที่ต่อเพลงให้คือ ครูประสิทธ์ ถาวร ต่อเพลงขั้นพื้นฐานตั้งแต่เริ่ม เพลงสาธุการ จนจบโหมโรงเช้า – โหมโรงเย็น ตับต้นเพลงฉิ่ง เพลงเถา ด้วยความที่เป็นน้องชายของ อาจารย์สมาน น้อยนิตย์ ซึ่งเป็นกลุ่มลูกศิษย์รุ่นที่

ครูประสิทธ์ ถาวร รักมาก ครูประสิทธ์ ถาวร ประกอบกับความเฉลียวฉลาดซุกซนของอาจารย์ฐีระพล น้อยนิตย์ จึงทำให้ครูประสิทธ์ ถาวร ให้ความรักความเอ็นดูเป็นพิเศษ จากมุมมองของอาจารย์ฐีระพล น้อยนิตย์ มองว่า ครูประสิทธ์ ถาวร นั้นไม่ดุ บางครั้งอาจารย์ฐีระพล น้อยนิตย์ ถึงกับนอนหนุนตัก

ครูประสิทธ์ ถาวร ก็ยังได้ หลังจากเรียนพื้นฐานดนตรีไทยกับ ครูประสิทธ์ ถาวร ได้ 2 ปี จึงหมดวาระ

หลังจากที่ผ่านการเรียนและการฝึกหัดทักษะพื้นฐานดนตรีไทยมาแล้ว อาจารย์ฐีระพล น้อยนิตย์ ก็มีโอกาสได้เรียนกับครูดนตรีไทยอีกหลายท่าน แต่เนื่องจากเป็นเวลานานมากแล้วจึงไม่สามารถลำดับเหตุการณ์ได้ว่าเรียนกับใครก่อนหรือหลังตั้งแต่เมื่อไร จำได้ก็แต่ชื่อของครูที่ได้เคยเรียนด้วยและประสบการณ์ที่เคยได้สัมผัสจากครูแต่ละท่าน คือ ครูณัฐพงษ์ โสวัตร ครูสุดจิตร ชูวงษ์ ครูศิริชัยชาญ ฟักจำรูญ ครูบุญช่วย โสวัตร ครูสมาน น้อยนิตย์ ครูบาง หลวงสุนทร และทันได้เห็นครูสอน

วงฆ้อง ที่มาสอนรุ่นพี่ที่โรงเรียนแต่ อาจารย์ฐีระพล น้อยนิตย์ ไม่ได้เรียนด้วย

พ.ศ. 2518 – 2519 ในช่วงเวลาที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นกลาง 1-2 อาจารย์ฐีระพล น้อยนิตย์ เคยคิดที่จะเป็นคนปี่จึงตัดสินใจไปขอฝึกหัดเป่าปี่ในกับ ครูเทียบ คงลายทอง เป็นเวลา 2 ปี แต่ก็ไม่สามารถสำเร็จเป็นคนปี่ได้ เพราะว่าชอบที่จะไปงานหาประสบการณ์ตามวงดนตรีบ้านเพื่อนมากกว่าการเรียน จึงทำให้ขาดเรียนบ่อยครั้งการเรียนปี่ไม่ได้เป็นไปอย่างต่อเนื่องในที่สุดก็จึงต้องหยุดความคิดที่จะเป็นคนปี่ไปโดยปริยาย

หลังจากนั้นเป็นต้นมา อาจารย์ฐีระพล น้อยนิตย์ ก็ได้ออกหาประสบการณ์จากงานบรรเลงดนตรีกับกลุ่มเพื่อนๆในรุ่นเดียวกัน ที่ทุกคนในรุ่นจะมีความสามารถและฝีมือในแต่ละเครื่องมือเรียกได้ว่าครบเครื่องวงปี่พาทย์ ซึ่งมีรายชื่อดังนี้ ครูทนง แจ่มวิมล (ครูเพลิน) ระนาดเอก ครูดุษฎี มีป้อม ระนาดทุ้ม ครูอเนก อาจมังกร ฆ้องวงใหญ่ ครูดรุณ มีป้อม ฆ้องวงเล็ก ผู้ที่ทำหน้าที่เครื่องหนังคือ

ครูสหวัฒน์ ปลื้มปรีชา คู่กับ ครูฐิระพล น้อยนิตย์ หากแต่ว่าในรุ่นของ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ไม่มีคนปี่จึงต้องอาศัยคนปี่รุ่นพี่คือ ครูปี๊ป คงลายทอง ซึ่งเป็นทายาทผู้สืบทอดวิชาปี่จากบิดาคือ ครูเทียบ คงลายทอง ครูปี่ที่มีคุณูปการต่อวงการดนตรีไทยอันหาที่ติมิได้ท่านหนึ่ง บุคคลแต่ละท่านในวงปี่พาทย์นี้มีฝีมือและวิชาความเป็นที่ประจักษ์ในวงการดนตรีไทยของวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากรทำให้เกิดความพลิกผันในชีวิตของนักดนตรีไทยกลุ่มนี้เมื่อรุ่นพี่ คือ ครูณัฐพงษ์ โสวัตร ครูสุดจิตร ชูวงษ์ ครูศิริชัยชาญ ฟักจำรูญ ครูบุญช่วย โสวัตร ครูลำยอง โสวัตร ครูสมาน น้อยนิตย์ ได้เห็นแววความสามารถและฝีมือรวมถึงความตั้งใจตั้งมั่นที่จะเป็นนักดนตรีไทยมืออาชีพของรุ่นน้องประกอบกับความไว้วางใจจึงถ่ายทอดวิชาความรู้ให้อย่างเต็มที่ ในห้วงระยะเวลานี้ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้พัฒนาฝีมือของตนเองจนเรียกได้ว่ามีความถนัดทางดนตรีไทยทางด้านเครื่องหนังเป็นพิเศษ แต่แล้วโชคชะตาก็กลับพลิกผันอีกครั้ง อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ประสบอุบัติเหตุรถจักรยานล้มได้รับบาดเจ็บสาหัสจนกระดูกแขนหักไม่สามารถเล่นดนตรีชิ้นใดๆได้อีก ด้วยเหตุที่กลุ่มวัยรุ่นเตะลูกฟุตบอลเข้ามามุดอยู่ใต้ล้อรถจักรยานของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ซึ่งกำลังขับขี่มาด้วยความเร็วทำให้รถเสียหลักล้มลง แต่ด้วยความรักและผูกพันกับดนตรีไทยและความสุขที่ได้เล่นดนตรีอยากออกงานอยากไปงานกับกลุ่มเพื่อนๆ ผนวกกับคำแนะนำของรุ่นพี่และความไม่ย่อท้อต่อชะตาชีวิต ในเมื่อไม่สามารถเล่นดนตรีต่อไปได้จึงจำเป็นต้องหาความรู้ทางดนตรีด้านอื่นที่ไม่ต้องใช้แขน อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ จึงได้ผันชีวิตของตนเองมาเป็นนักร้อง ประจวบเหมาะกับหลักสูตรโรงเรียนนาฏศิลป์ ในขณะนั้นผู้เรียนจะต้องเลือกเรียนวิชาโท ซึ่งเป็นวิชาที่นอกเหนือจากวิชาเอกและไม่ตรงกับวิชาเอกของตนเองอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ จึงเลือกเรียนวิชาโทในสาขาร้องเพลงไทย

ครูจิ้มลิ้ม กุลตัณฑ์ เป็นครูท่านแรกที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ด้านการขับร้องเพลงไทยให้กับอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ หลังจากที่แขนหักไม่สมารถเล่นดนตรีได้ก็มาฝึกขับร้องกับครูจิ้มลิ้ม กุลตัณฑ์ เริ่มหัดร้องเพลงง่ายๆพอร้องได้บ้าง เสียงดีบ้างไม่ดีบ้าง เพลงที่ได้รับถ่ายทอดคือ เพลงพญาโศก สาวถอดแหวน แสนสุดสวาท ตับเตลงพ่าย ฯ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ เรียนร้องเพลงไทยอย่างมีความสุขเนื่องจากเป็นคนที่ครูรักและเมตตาคอยปรนนิบัติ ครูจิ้มลิ้ม กุลตัณฑ์ อยู่เป็นประจำ เช่นอาสาไปซื้อหมากซื้อพลูให้ ต่อมาได้ฝึกขับร้องเพลงไทยกับ ครูศรีนาฏ เสริมศิริ (ครูจง) ท่านเป็นครูทางด้านคีตศิลป์อีกท่านหนึ่งที่ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ เคยต่อเพลง(ทางร้อง)ด้วยประมาณ 2–3 เพลง คือ เพลงวิเวกเวหา และเพลงสาลิกาชมเดือน

ครูพริ้ง กาญจนผลิน (พริ้งเล็ก)ซึ่งในขณะนั้นท่านย้ายมาจากกองการสังคีตมาสอนที่โรงเรียนนาฏศิลป์ ท่านเป็นคนที่แม่นเพลง ไม่หวงเพลง และชอบต่อเพลง อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ต่อเพลงกับ ครูพริ้ง กาญจนผลิน ตั้งแต่เรียนอยู่ชั้นกลาง 1 – ชั้นสูง 2เป็นระยะเวลา 5 ปีด้วยความที่เป็นคนอยากรู้และชอบเข้าหาครู ในทุกๆวันหลังจากรับประทานอาหารกลางวันเสร็จ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ก็จะขึ้นไปหา ครูพริ้ง กาญจนผลิน ก่อนที่จะมีการเรียนการสอนในช่วงบ่าย จึงทำให้มีความรู้มากกว่าเพื่อนในรุ่นเดียวกัน อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ต่อเพลงกับ ครูพริ้ง กาญจนผลิน ทั้ง

ทางดนตรีและทางร้อง ทั้งเพลงตับและเพลงเถามากมาย อาทิเช่น ตับดาวดึงส์ สุดสงวน นารายณ์แปลงรูป (ที่ไม่เหมือนใคร) เขมรเลียบพระนคร แขกกุลิด แขกอาหวัง ฯลฯ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ นับว่าเป็นคนที่โชคดีคนหนึ่งเพราะความซุกซน ความอยากรู้อยากเห็น ที่ทันได้เห็น ครูเก่าๆ ได้รับการถ่ายทอดวิชาดนตรีไทย ครูพริ้ง ดนตรีรส ท่านเป็นผู้ที่มีความแม่นเพลงมากไม่ว่าใครจะถามอะไรเกี่ยวกับเพลง ท่านจะตอบได้หมดจึงได้รับฉายาว่า “ ตู้เพลงเคลื่อนที่ ”ผู้ได้รับฉายานี้มีบรมครูรุ่นราวคราวเดียวกันอีกหลายท่านดังนี้ คือ ครูพริ้ง ดนตรีรส ครูสอน วงฆ้อง ครูพริ้ง กาญจนผลิน ครูจิระ อาจณรงค์

ยุคหนึ่ง ครูสมาน น้อยนิตย์ ซึ่งเป็นพี่ชายได้พาอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ไปงานบรรเลงดนตรีไทยด้วยจึงทำให้ได้ไปรู้จักกับ ครูประสงค์ พิณพาทย์ ที่ห้องบันทึกเสียงแถวๆบางแค ท่าพระ ซึ่งตั้งอยู่ ในซอย เสริมมิตร เหตุที่ซอยนี้มีชื่อว่าเสริมมิตร ก็เพราะว่า คุณเสริมมิตร สารคุปต์ เป็นเจ้าของซอยนี้ มีฐานะดีและเป็นผู้ที่มีความหลงใหลในเพลงไทยมาก จึงได้สร้างห้องอัดเสียงเพื่อทำการบันทึกเสียงดนตรีไทย คุณเสริมมิตร สารคุปต์ ได้เสาะแสวงหาครูดนตรีไทยที่มีฝีมือกระทั่งมาพบกับ ครูเฉลิม บัวทั่ง ผู้ซึ่งได้แต่งเพลงไทยไว้มากมาย ครูเฉลิม บัวทั่ง จึงได้จัดหานักดนตรีที่มีฝีมือและได้มาพบกับทีมงานของ ครูบุญช่วย โสวัตร ครูสมาน น้อยนิตย์ ครูประสงค์ พิณพาทย์ ซึ่ง ครูประสงค์ พิณพาทย์ ท่านนี้เป็นนักระนาดเอกที่มีฝีมือในการตีระนาดไม้นวมไพเราะมากจนเป็นที่ชื่นชมของ ครูประสิทธิ ถาวร ในการนี้ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้รับหน้าที่ตีฆ้องวง และตีเครื่องหนังคู่กับ ครูสหวัฒน์ ปลื้มปรีชา บางครั้งมีการติดต่อให้นำวงไปประชันบรรเลงปี่พาทย์ 2 วงบ้าง 3 วงบ้าง ไปบรรเลงที่ไหนก็จะตีเครื่องหนังคู่กันตลอดจนรู้มือกลเม็ดเด็ดพรายและเข้าคู่กันได้ดี

หลังจากที่แพทย์ทำการรักษาจนหายจากอาการแขนหักแล้วอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ มีความรู้สึกอยากตีระนาดเอกมาก คงเป็นเพราะว่าไม่ได้ใช้กำลังแขนมาเป็นเวลานานจึงได้ทำการฝึกตีระนาดเอก แข็งแรงบ้างล้มลุกคลุกคลานบ้าง แต่ก็ทำให้อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ รู้สึกว่าตนเองก็สามารถตีระนาดเอกได้ เพลงที่ชอบตีระนาดเอกมากที่สุดคือ เพลงนางหงส์ ซึ่งเป็นเพลงเรื่องที่มีความยาว และต้องใช้ความอดทน บางครั้งกำลังตกตีไม่ได้แนวก็มักจะถูกเพื่อนๆพูดจาถากถางทำให้ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ เกิดแรงบันดาลใจที่จะต้องตีให้ดีให้ได้จึงคิดที่จะฝึกปรือฝีมือด้วยการไล่ระนาดทั้งเช้าและเย็น ด้วยความที่อยากเป็นคนระนาดเอก เมื่อฝึกฝนไล่ระนาดได้ในระดับหนึ่งแล้ว อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ จึงไปฝากตัวเป็นศิษย์เรียนระนาดเอกกับ ครูประสงค์ พิณพาทย์ ได้รับความเมตตาจากครูประสงค์ พิณพาทย์ ชวนไปเที่ยวบ้านที่อยู่ตรงข้ามวัดท่าพระเป็นประจำ ต่อมาในครั้งหลัง อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ อยากต่อเพลงเดี่ยวระนาดเอกจึงได้ออกปากขอตรงๆ กับ ครูประสงค์ พิณพาทย์ ได้รับความเมตตาต่อเพลงเดี่ยวให้ 2 เพลงคือ เพลงเดี่ยวลาวแพน และเพลงทยอยเดี่ยว จนเป็นที่รู้กันไปทั่วทั้งวงการดนตรีปี่พาทย์ว่า อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ต่อเพลงเดี่ยวลาวแพน และเพลงทยอยเดี่ยว มาจากครูประสงค์ พิณพาทย์ เพราะไปบ้านครูบ่อยครั้ง หลังจากนั้น อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ก็ได้ฝึกระนาดเอกมาตลอดและพัฒนาฝีมืออย่างต่อเนื่องเรื่อยมาจนแข็งแรงขึ้นเป็นลำดับ จนกระทั่ง ครูประสิทธิ ถาวร ได้ทราบเรื่องจึงรวบรวมลูกศิษย์ที่

เรียนในรุ่นเดียวกับ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ จัดเป็นวงปี่พาทย์ขึ้นแล้วนำสมาชิกในวงไปต่อเพลง และพำนักอาศัยอยู่ที่บ้านครูโม ปลื้มปรีชา (วงครูโม ปลื้มปรีชา ทางดนตรีสาย พระประณีตวรศัพท์ มีสำนักอยู่ที่วังเดิม ศาลาต้นจัน วัดระฆังโฆสิตาราม หลังจากครูโมถึงแก่กรรมได้ย้ายสำนักไปอยู่ที่วัดบางเสาธง) ครูประสิทธิ ถาวร ได้นำวงปี่พาทย์วงนี้ไปประชันเป็นครั้งแรกที่วัดพระพิเรนทร์ โดยคณะกรรมการในครั้งนี้ได้แก่ ครูประสิทธิ ถาวร ครูบุญยง เกตุคง และ ครูบุญยัง เกตุคง ได้ใช้ชื่อวงว่า “วงปลื้มปรีชา” ตามนามสกุลของ ครูโม ปลื้มปรีชา และได้ชัยชนะในการประชันวงปี่พาทย์ถึง 3 ปีติดต่อกัน (พ.ศ.2516-2518) จนมีชื่อเสียงโด่งดังเป็นที่รู้จักของคนในวงการดนตรีไทยซึ่งมักเรียกติดปากกันว่า “วงนายเพลิน” เหตุที่ชื่อนี้เพราะว่า “เพลิน”หรือ ครูทนง แจ่มวิมล (ถึงแก่กรรม) คือชื่อเล่นของคนระนาดเอกหนุ่มไฟแรงของวงนี้และเป็นที่ยอมรับในฝีมือการตี

ระนาดเอกที่ละเอียดลออออย่างหาที่ติได้ยาก “วงนายเพลิน” จึงมีชื่อเสียงโด่งดังเป็นดาวค้างฟ้าตั้งแต่นั้นมา เพลงที่ทำให้วงนายเพลินมีชื่อเสียงคือเพลง ทยอยนอก หลังจาก 3 ปีก็หมดวาระ มีวงปี่พาทย์วงอื่นๆมาแทนที่ต่อมาตามธรรมชาติ หรือ วัฏจักรของวัฒนธรรม หลังจากที่สมาชิกทุกท่านในวงปี่พาทย์ “ปลื้มปรีชา” สำเร็จการศึกษาที่วิทยาลัยนาฏศิลป์จึงแยกย้ายกันไปประกอบสัมมาอาชีพทางด้านดนตรีไทยประสบความสำเร็จมีตำแหน่งทางวิชาการดนตรีไทยที่มีคุณภาพอันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาตลอดจนสืบสานการดนตรีไทยทุกท่าน หลังจากที่วงปี่พาทย์ “วงปลื้มปรีชา” ลาวงการประชัน ครูประสิทธิ ถาวร ครูบุญยง เกตุคง และ ครูบุญยัง เกตุคง ซึ่งเป็นคณะกรรมการจัดประกวดวงปี่พาทย์ของวัดพระพิเรนทร์ วรจักร ก็คอยประกาศหา เพลงใหม่ๆ นักดนตรีรุ่นใหม่ๆ เข้ามาประชันกันให้คนทั่วไปได้รู้จัก

นอกจากการศึกษาดนตรีไทยในวิทยาลัยนาฏศิลป์และการหาประสบการณ์ทางดนตรีจากครูบาอาจารย์ที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว ในช่วงของการปิดภาคเรียน อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ก็จะไปศึกษาเพลงมอญที่ วง ส.ลัดดาอ่อน ซึ่งตั้งสำนักดนตรีไทยอยู่ที่ ตำบลท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มี นายศักดิ์ชัย ลัดดาอ่อน เป็นเจ้าของวง อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ต่อเพลงมอญ เพลงเดี่ยวลาวแพนฆ้องมอญ และได้พยายามศึกษาหาความรู้ในเรื่องของ เพลงเรื่อง เพลงเร็ว จนกระทั่งครูบุญยง เกตุคงซึ่งเป็นผู้ที่รู้จักสนิทสนมกับวง ส.ลัดดาอ่อน ไปพบเข้า ในงานประชันวงปี่พาทย์กับวง ส.ท่าหลวง ที่วัดมอญบางปะอิน ซึ่งในงานนี้ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ รับหน้าที่คนเครื่องหนังเนื่องจาก นายศักดิ์ชัย ลัดดาอ่อน เห็นว่าคนเครื่องหนังแถวต่างจังหวัดนั้นมีลีลาในการตีเปิงมางคอกไม่สนุกสนานนัก เมื่อเทียบกับอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ที่มีชื่อเสียงลีลาและฝีมือในการตีเปิงมางคอกที่สนุกสนานและถูกต้องตามหลักการของกรมศิลปากร

อีกสำนักหนึ่งที่ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้ใช้เวลาว่างในช่วงของการปิดภาคเรียนไปหาประสบการณ์ รวมถึงได้ศึกษาเพลงเรื่องเต่าทองกับ นายน้อม วรรณมาส ที่บ้านแถวคลองบางเชือกหนัง บางเสาธง ศาลาแดง เพราะว่าลูกของ นายน้อม วรรณมาส เป็นเพื่อนรุ่นเดียวกับ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ในขณะที่กำลังศึกษาที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ ซึ่งเป็นที่ทราบกันในหมู่เพื่อนนักเรียนสายดนตรีปี่พาทย์ว่า ถ้าบ้านใคร (เป็นวงปี่พาทย์) รับงานบรรเลงปี่พาทย์ ก็มักจะชวนพรรคพวกเพื่อน

ทั้งรุ่นเดียวกันและรุ่นพี่รุ่นน้องไปร่วมบรรเลงดนตรีในงานด้วย เป็นประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาหลายช่วงอายุคน ตามภาษาที่พูดติดปากของนักเรียนดนตรีไทยวิทยาลัยนาฏศิลป์ว่า “บ้านใครมีงานก็เฮกันไป” สถานที่ๆอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ไปบรรเลงดนตรีหาประสบการณ์กับวงของนายน้อม เช่น วัดฉิมพลี วัดกำแพง วัดตะล่อม วัดมะพร้าวเตี้ย ซอยพาณิชยการธนบุรี วัดจันทร์ประดิษฐาราม บางแค วัดม่วง เป็นต้น

ผลงานด้านดนตรี เกร็ดความรู้ด้านดนตรี และ การถ่ายทอดดนตรี ของ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ คือองค์ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดและสะสมมาจาก ครูบาอาจารย์ในสมัยนั้นที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้จึงทำให้ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้รู้ว่าตัวท่านเอง มีความสามารถและสติปัญญา พอที่จะสร้างสรรค์ผลงานดนตรีขึ้นในรูปแบบของตนเองได้ เพราะรู้ว่าตัวท่านเองมีมุมมองของคนช่างคิด ช่างประดิษฐ์ และมีความศรัทธาอันแรงกล้าที่จะสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรีในรูปแบบใหม่ จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อครั้งที่ ครูพริ้ง กาญจนผลิน ยังมีชีวิตอยู่(ประมาณปี พ.ศ. 2526 – 2527) รายการ “ มาลาภิรมณ์ ” เป็นรายการโทรทัศน์ที่ออกอากาศในขณะนั้น และได้นำเสนอเนื้อหาของรายการในรูปแบบของการแนะนำเพลงไทยและมีการแสดงบรรเลงดนตรีไทย ทางรายการได้ติดต่อมาที่ภาควิชาดุริยางค์ไทย ให้แต่งบทประพันธ์เป็นกลอนแปด 4 บรรทัดหรือ 2 บท ซึ่ง ครูพริ้ง กาญจนผลิน เป็นผู้ที่รับงานนี้มาทำและได้พูดเล่นๆเปรยๆกับ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ว่าให้บรรจุเนื้อเพลง 2 บทนี้ลงในเพลงสร้อยสนตัดและให้ทำทำนองเป็นทางเปลี่ยน แต่ว่า อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ไม่ได้คิดเป็นเรื่องเล่นๆด้วยกลับคิดเป็นจริงเป็นจังกับงานนี้มาก จึงประพันธ์เพลงสร้อยสนตัดเป็นทางเปลี่ยนถึง 5 ภาษาคือคำแรกยังคงไว้ซึ่งทำนองไทยเดิมอีก 5 คำหลังเป็นสำเนียง แขก ฝรั่ง ลาว จีน เขมร แต่ได้ออกอากาศในรายการมาลาภิรมย์เพียง 4 ภาษา เนื่องจากเนื้อเพลงมีความยาวเพียงแค่ 4 บท หลังจากนั้น อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ก็มีความคิดที่จะนำเพลงชุดนี้มาประพันธ์ขึ้นในลักษณะของ เพลงเถา โดยใช้ชื่อว่า เพลงสนทองเถา แต่เนื่องจาก 6 ภาษานั้นยาวเกินไปที่จะนำมาทำเป็นเพลงเถา จึงได้เลือกมาเพียง 3 ภาษา คือสำเนียง ไทย แขก และฝรั่ง หลังจากนั้น ยังได้คิดประดิษฐ์ทำนองทางเปลี่ยน เพลงนกจาก และด้วยความที่ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ เวลาไปบรรเลงปี่พาทย์ตามงานศพจะชอบตีระนาดเอก เพลงนางหงส์ มาก ในตอนท้ายก่อนจะออกเพลงเร็วของเพลงเรื่อง นางหงส์ นี้จะมีการออกเดี่ยวมู่ล่ง จึงได้ประดิษฐ์ทางเดี่ยว ฆ้องมอญ ให้เพื่อนตีเพื่อฆ่าเวลา ซึ่งในช่วงที่เพื่อนตีเดี่ยวมู่ล่งนี้คนตีระนาดเอกก็คือ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ เองก็จะได้พักผ่อนคลายความเมื่อยล้าของข้อมือก่อนที่จะต้องตีนำออกเพลงเร็วซึ่งเป็นแนวที่ต้องใช้พลังข้อมือมากขึ้น ต่อมาในปี พ.ศ.2528 อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้ปรับวงปี่พาทย์ขึ้นวงหนึ่งเพื่อใช้บรรเลงโชว์ในงานอุปสมบทของท่านเอง โดยคัดเลือกจากลูกศิษย์ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ที่ท่านได้สอนอยู่ในขณะนั้น โดยใช้ชื่อวงว่า “ เมรี ” เหตุที่มีความคิดที่จะใช้ลูกศิษย์ในกาลนี้ เพราะว่ายังอยู่ในสถานภาพนักเรียนจึงยังสามารถควบคุมไม่ให้ดื่มเหล้าในงานก่อนมีการบรรเลงได้ ทำให้การบรรเลงออกมามีความเรียบร้อยอยู่มาก หากแต่ไม่ใช้นักดนตรีที่เป็นลูก

ศิษย์ ในงานก็จะมีแต่เพื่อนๆของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์มาช่วยบรรเลงซึ่งโดยมากก็มักจะเมาเหล้าบรรเลงไม่ได้ หากแต่บรรเลงได้งานก็จะออกมาไม่เรียบร้อยเท่าที่ควร

ในเวลาต่อมาหลังจากที่ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ลาสิกขาบท และได้สมรสแล้ว จึงมีความคิดที่จะก่อตั้งวงปี่พาทย์ที่เป็นผลงานการปรับวงของท่านและบรรเลงบทเพลงซึ่งเป็นผลงานการประพันธ์เพื่อบ่งบอกความเป็นตัวตนของท่านเอง โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะนำเสนอผลงานเพลงของท่านให้เป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณะชน จึงได้ก่อตั้ง “ วงเมรี ” ขึ้นอีกครั้งหนึ่งโดยคัดเลือกจากลูกศิษย์ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ที่ท่านได้สอนอยู่ในขณะนั้น และงานที่ท่านหวังว่าจะนำวงไปบรรเลงโชว์ก็จะต้องเป็นงานไทยๆที่ใช้วงปี่พาทย์(เครื่องไทย) เช่น งานไหว้ครู ฯ เพราะว่างานไหว้ครูเป็นงานที่ยิ่งใหญ่มีแขกผู้ทรงเกียติในวงการดนตรีไทยมาร่วมงานมาก บรรยากาศในงานมีความศักดิ์สิทธิ์บรรดาลูกวงก็จะเกิดความภาคภูมิใจไปด้วย สถานที่ๆ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ นัดรวมพลพรรคในการต่อเพลงและปรับวง คือที่บ้าน ครูรวม พรหมบุรี และ บ้านครูเลิศ ปิ่นช้าง อำเภอบางกระแนะ ส่วนแนวคิดในการตั้งชื่อวงปี่พาทย์ของท่านว่า วงเมรี มาจากมีละครแนวจักรๆวงๆที่เผยแพร่ออกอากาศในสมัยนั้นตอนช่วงเช้าวันเสาร์ – อาทิตย์ เรื่องพระรถ-เมรี “ นางเมรี ” เป็นตัวละครตัวหนึ่ง ซึ่งได้เก็บรักษาดวงตาของแม่และป้าทั้ง 7 ของ พระรถเสน เอาไว้ พระรถเสน ต้องการช่วยให้แม่และป้าของตนกลับมามองเห็นได้อีกครั้งหนึ่ง จึงออกอุบายมอมเหล้านางเมรีเพื่อนางจะได้เมาและหลับไป แล้วจึงแอบเอาดวงตากลับไปคืนให้แม่และป้า แนวคิดที่ว่า เมรีต้องคู่กับเมรัย(เหล้า) จึงเกิดขึ้น เพราะว่าลูกวงของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ชอบดื่มเหล้าทุกคน เมื่อลูกศิษย์แต่ละรุ่นสำเร็จการศึกษาไปแล้วก็จะสร้างลูกศิษย์รุ่นใหม่ขึ้นมาแทน รวมแล้ว วงเมรี นี้มีนักดนตรีที่เป็นลูกศิษย์ของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ติดต่อกันถึง 5 รุ่น มีการบรรเลงแสดงตามงานต่างๆโดยใช้ชื่อนี้ติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน จึงทำให้เป็นที่รู้จักและมีชื่อติดหูในวงการดนตรีไทยมาตลอดจนทุกวันนี้ แม้ว่าปัจจุบันจะไม่มีวงเมรีไปบรรเลงตามงานให้เห็นอีกแล้ว ด้วยเหตุที่ว่ากลุ่มนักเรียนที่เป็นลูกศิษย์ของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์มีไม่เพียงพอที่จะสร้างรุ่นที่ 6 ขึ้นมาสานต่อเจตนารมณ์ของท่านอีก และเหตุผลอีกประการหนึ่งคือด้วยภาระหน้าที่ของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ซึ่งทำหน้าที่เป็นอาจารย์สอนในสถาบันการศึกษาหลายๆสถาบัน การปรับวงจะต้องทุ่มเททั้ง กำลัง ความรู้ สติปัญญา รวมถึงเวลา ให้เป็นอย่างมาก จึงทำให้เหตุจากปัจจัยต่างๆมีไม่เพียงพอ แต่ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ก็ยังมีความคิดว่าวันหนึ่งเมื่อมีโอกาสและปัจจัยต่างๆที่เอื้ออำนวยก็จะชุบชีวิตวงเมรีขึ้นมาอีกครั้งก็เป็นได้

อาจารย์ ดร. สุภาสิรีร์ ปิยะพิพัฒน์ อาจารย์ประจำภาควิชาดนตรีไทย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี ผู้ซึ่งเคยร่วมงานกับอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ เนื่องจากในระหว่างที่อาจารย์ ดร. สุภาสิรีร์ ปิยะพิพัฒน์ ศึกษาในระปริญญาเอกที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้ทำการ ศึกษาค้นคว้าวิจัยในเรื่องเพลง 12 นักษัตริย์ ซึ่งเป็นผลงานการประพันธ์ของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์คณะกรรมการของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้แต่งตั้งให้อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตลอดจนดูแล ตรวจสอบ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ผลงานการวิจัยในครั้งนี้

ภาพประกอบ 2 อาจารย์ ดร.สุภาสิรีร์ ปิยะพิพัฒน์ อาจารย์ประจำภาควิชาดนตรีไทย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี

อาจารย์ ดร. สุภาสิรีร์ ปิยะพิพัฒน์ ได้กล่าวถึงอาจารย์อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ไว้ว่า อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ถือว่าเป็นปรมาจารย์ทางด้านดนตรีไทยท่านหนึ่งที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทั้งในเรื่องของทฤษฎีดนตรี การบรรเลงดนตรี วัฒนธรรมดนตรีทางมานุษยวิทยา หรือดนตรีชาติพันธุ์ ภาควิชาดนตรีไทย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี ตระหนักดีว่าอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์มีความเชี่ยวชาญในเรื่องของการประพันธ์เพลง จึงได้เชิญอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ มาสอนวิชาหลักการประพันธ์เพลงไทย และก็เป็นที่ทราบดีอีกอย่างว่าอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องทฤษฎีโน้ตทั้งโน้ตไทยและโน้ตสากล ซึ่งหายากมากที่ครูดนตรีไทยจะมีความเชี่ยวชาญในทฤษฎีโน้ตทั้งสองอย่างเพราะว่าส่วนใหญ่ครูดนตรีไทยจะมีความเชี่ยวชาญเฉพาะโน้ตไทยเท่านั้น จึงได้เชิญ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ มาสอนวิชาทฤษฎีโน้ตสากลอีกวิชาหนึ่ง ตลอดจนดูแลกิจกรรมการแสดงดนตรีของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในวิชาศิลปะนิพนธ์ หากจะกล่าวถึงผลงานทางด้านการประพันธ์เพลงของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ท่านเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ โดยแนวคิดของการประพันธ์เพลงแต่ละเพลงของท่าน จะต้องศึกษาที่มาหรือภูมิหลังของเพลงนั้นๆเสียก่อนที่จำทำการประพันธ์ ลักษณะของการบรรเลงเพลงไทยโดยปกติแล้วจะเป็นการบรรเลงในแนวราบเรียบ แต่การประพันธ์เพลงของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ จะประดิษฐ์ทำนองให้เกิดความแปลกพิสดาร แตกต่างออกไปจากรูปแบบของการบรรเลงดนตรีไทยดั้งเดิม เช่น บางครั้งทำนองเพลงจะเป็นในลักษณะจังหวะยกหรือลักจังหวะ การสร้างสีสันของเพลงในเรื่องของการเรียบเรียงเสียงประสาน นอกจากการประสานเสียงกันระหว่างเครื่องดนตรีไทยแล้ว บางครั้งยังมีการนำแนวการประสานเสียงแบบดนตรีสากลมาสอดแทรกไว้ในผลงานเพลงของท่านด้วย จึงทำให้ผลงานเพลงของท่านมีความโดดเด่น ซึ่งผู้ที่รับการถ่ายทอดจำเป็นจะต้องมีความแม่นยำในเรื่องของจังหวะเพลงเป็นอย่างมาก ในบางครั้งก็อาจจะมีการหยิบยืมเอาเครื่องดนตรีของต่างประเทศ หรือ

เครื่องดนตรีของประเทศเพื่อนบ้านมาบรรเลงสอดแทรกสร้างสีสันอยู่ในผลงานเพลงของท่านบ้างทำให้เกิดแนวเพลงที่แปลกใหม่ ที่เรียกว่า เพลงร่วมสมัย (Contemporary) ซึ่งเป็นแนวที่อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ถนัด อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ เป็นอีกผู้หนึ่งที่มีความแตกฉานในการขับร้องเพลงไทย เพลงพื้นบ้าน ท่านจึงได้นำเอาสิ่งต่างๆที่ท่านแตกฉานนี้มาผสมผสานให้เกิดผลงานแนวสร้างสรรค์ของท่านอีกด้วย ส่วนในการปฏิบัติตนด้านของความเป็นครูของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ท่านเป็นผู้ที่ไม่หวงวิชาความรู้เหมือนครูดนตรีรุ่นเก่าๆ แต่กลับกัน ท่านเป็นผู้ที่ยินดีที่จะถ่ายทอดวิชาความรู้ให้กับศิษย์อย่างเต็มที่ คอยช่วยเหลือเป็นที่ปรึกษาให้เป็นอย่างดี ท่านเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นทุ่มเททั้งในด้านการถ่ายทอดเพลง การปรับวง หากผลงานชิ้นใดที่ไม่มีคุณภาพตามที่ท่านมุ่งหวังไว้ท่านก็จะพยายามผลักดันให้งานชิ้นนั้นสำเร็จออกมาให้ดีที่สุด อีกทั้งท่านเป็นคนที่ทั้งทุ่มเททั้งสู้งานจึงทำให้ลูกศิษย์เกิดความฮึกเหิมที่จะต้องทำงานให้สำเร็จ แนวทางการประพันธ์เพลงของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ คือ บางครั้งจะเป็นการแต่งขยายจากเพลงจังหวะ 2 ชั้น เป็นจังหวะ 3 ชั้น และตัดจากทำนองจังหวะ 2 ชั้นเป็นทำนอง ชั้นเดียว อีกอย่างคือแนวเพลงร่วมสมัย เช่น “แต่งเปิด” หมายความว่า ทำให้ผู้ฟังรู้ว่าเพลงที่ท่านประพันธ์มาจากทำนองเดิมเพลงใด “แต่งปิด” หมายความว่า ทำให้ผู้ฟังไม่สามารถรู้ได้เลยว่าเพลงที่ท่านได้ประพันธ์ ขึ้นมาใหม่นั้นมาจากทำนองเดิมเพลงใดหากว่าท่านไม่เฉลย “แต่งใหม่” หมายความว่า ไม่ได้นำทำนองเพลงใดมาเป็นแบบอย่างเลย และอย่างสุดท้ายคือแนวเพลงร่วมสมัยหรือที่เรียกว่า (Contemporaly)

อีกสิ่งหนึ่งที่แสดงถึงความเป็นผู้ที่มีแนวคิดแปลกใหม่ทางด้านดนตรี เนื่องมาจากอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ นอกจากจะเป็นผู้ที่ชอบในการสะสมงาน ท่านยังสะสมเครื่องดนตรีที่แปลกหายากไม่ว่าจะเป็นเครื่องดนตรีไทย เครื่องดนตรีของต่างชาติ เครื่องดนตรีของชนเผ่าต่างๆ เรียกได้ว่า บ้านของท่านเป็นพิพิธภัณฑ์เครื่องดนตรี หรือแหล่งมานุษยวิทยาทางการดนตรีเลยก็ว่าได้ และเครื่องดนตรีเหล่านั้นจึงกลายเป็นสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความสร้างสรรค์บทเพลงที่แปลกใหม่ตามแบบฉบับที่ไม่เหมือนใครและหาผู้ใดเหมือนหรือลอกเลียนแบบได้ยาก เป็นผลงานเพลงที่มีเอกลักษณ์ของในแบบของท่านอย่างแท้จริงซึ่งถ้าผู้ใดเคยได้สัมผัสกับผลงานเพลงของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ แล้วครั้งหนึ่ง หากได้สัมผัสอีกครั้งก็คงจะบอกได้ว่าผลงานนั้นเป็นของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์อย่างแน่นอน

อาจารย์บุญสืบ เรืองนนท์ อาจารประจำภาควิชาดนตรีไทย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้กล่าวถึงอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ฐานะลูกศิษย์และผู้ที่เคยบรรเลงบทเพลงอันเป็นผลงานการประพันธ์ของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ว่าเพลงของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์เป็นสไตล์เพลงที่ฟังแล้วรู้เลยว่าเป็นเพลงของใคร และผู้บรรเลงต้องเข้าใจผู้ประพันธ์ นักดนตรีทุกคนเมื่อฟังแล้ว จะรู้สึกว่าเพลงนั้นยาก เพราะเป็นจังหวะยกทุกเพลง เป็นทำนองต่อ ซึ่งหมายถึง การแบ่งกลุ่มเครื่องดนตรีปลายวรรคแรกกับต้นวรรคสองจะมีการประสานเสียงกันเป็นHarmony แต่เป็น Harmony แบบไทยๆ นอกจากการประสานเสียงกันเฉพาะเครื่องดนตรีแล้วยังมีการผสมผสานเครื่องPercussionซึ่งมีเยอะมากๆและค่อนข้างจุกจิก นักดนตรีจำเป็นต้องจำทำนองของตนเองและ

จำทำนองของเครื่องดนตรีอื่นที่มาประสาน และจะต้องจำคิวของตัวเองให้ถูกต้อง เพลงที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ร่วมบรรเลงก็คือ 12 นักษัตร และ เส้นสายลายไหม เมื่อรู้ทางของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์แล้วจะต่อเพลงไม่ยาก เพราะว่า อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ จะส่งแผ่นบันทึกเสียงเพลงมาให้ฟังก่อน ถ้าคนเข้าใจแนวเพลงของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ก็จะสามารถบรรเลงและจดจำทำนองได้ แต่ถ้าคนที่ไม่เข้าใจก็จะท้อถอยเพราะอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ เป็นคนที่จุกจิกในเรื่องของการตบแต่งทำนองเพลงตามสไตล์ของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ คือเนื้อเดิมแต่งขยายเป็น 3 ชั้น ตัดทอนเป็นชั้นเดียวโดยเสียงลูกตกเป็นเสียงเดิมแต่จะเปลี่ยนสำเนียงเป็น 12 ภาษา เช่น พม่า มอญ ลาว แขก แต่ถ้าใครไม่รู้อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ก็จะเฉลยให้ฟังและอีกสิ่งหนึ่งอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ท่านเป็นคนเครื่องหนังในช่วงที่บรรเลงเพลง 12 นักษัตรผู้ให้สัมภาษณ์ก็มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลเครื่องหนังในเพลง นักดนตรีที่รับหน้าที่บรรเลงเพลงของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์จะต้องมีไหวพริบปฏิภาณดี เพราะถ้าช้าครูไม่ชอบและจะต้องแม่นเที่ยวเพราะคนเครื่องหนังจะต้องมีความแม่นยำในเรื่องของสัดส่วนของเพลง เช่นเพลงนี้มีหน้าทับปรบไก่ 8 จังหวะ มันก็คือ 8จังหวะ แต่ครูชอบเอาหน้าทับพิเศษมาใส่ในเพลงเพื่อสร้างสีสันให้เกิดความแปลกใหม่ แต่จริงๆแล้วมันก็คือ 8 จังหวะเหมือนเดิม และอีกอย่างหนึ่งคืออาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์เป็นคนใจกว้างเพราะเพลงแต่ใหม่อย่างไรก็ไม่มีผิด และอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ก็ไม่ใช่คนที่ติดยึดกับขนบธรรมเนียม เช่นเพลงสายกรมศิลปากรต้องเป็นแบบนี้หรือตามนี้ ผิดจากนี้ไม่ได้ แต่ความคิดของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ผิดจากนั้นได้เพราะอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์เป็นคนใจกว้างผู้ใดก็ตามที่ได้ฟังเพลงในสไตล์ของท่านก็จะรู้ว่าเป็นลักษณะของทำนองเพลงที่เป็นจังหวะยก และจะเป็นใครแต่งไปไม่ได้นอกเสียจากอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์และอีกอย่างอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์เป็นคนที่ทุ่มเทกับงานประพันธ์เพลงมากๆถ้าทำออกมาไม่ดีก็จะต้องแก้ไข แนวเพลงของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์คือจะต้องมีการเกริ่น มีท้ายเพลง มีสรุปหรือฉาย เมื่องานประพันธ์ของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์เสร็จออกมาดี อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ก็จะดีใจ คนที่ทำงานกับอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ต้องเข้าใจและต้องตั้งใจ เพราะว่าอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ไม่ชอบทำงานกับคนที่ไม่ตั้งใจ เนื่องจากเป็นงานเพลงที่ผสมผสานระหว่างดนตรีไทย ดนตรีสากล และดนตรีของประเทศเพื่อนบ้าน การประสานเสียง และที่โดดเด่นที่สุดในผลงานเพลงของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ คือ Percussion ที่อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์พยายามสื่อให้เข้าถึงความรูสึกของอารมณ์เพลงด้วยเสียงต่างๆจากผลงานดนตรีของท่าน รวมถึงท่านเป็นคนที่เปิดใจกว้างและให้ความอิสระในเรื่องความคิดต่อผู้ร่วมงาน และยอมรับความคิดเห็นของผู้ร่วมงานรวมถึงยอมรับฟังความคิดเห็นของลูกศิษย์ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์มักจะถามความคิดเห็นของผู้ร่วมงานเสมอว่า “ทำนองเพลงตรงนี้ดีหรือยัง สมควรจะเปลี่ยนหรือไม่ควรใส่รายละเอียดอะไรตรงไหนดี” หรือแม้กระทั่งที่มหาวิทยาลัยราชมงคลธัญบุรีได้เชิญอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ มาสอบวิชาศิลปะนิพนธ์ก็จะให้ความฟรีสไตล์กับลูกศิษย์คือจะถามความคิดเห็นของลูกศิษย์เสมอ ไม่ใช่ว่าอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ จะเป็นผู้อาวุโสแล้วจะมีความคิดที่ถูกต้องเสมอไป

ภาพประกอบ 3 อาจารย์บุญสืบ เรืองนนท์ อาจารย์ประจำภาควิชาดนตรีไทย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

1.4 รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ

31 มีนาคม 2531 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานประกาศนียบัตร การแสดงเดี่ยวเพลงไทย ถวายหน้าพระที่นั่ง ในงาน “ มหกรรมเดี่ยวเพลงไทยชัยมงคล ” ซึ่งจัดขึ้นน้อมเกล้าฯถวายโดย มหาวิทยาลัยมหิดล กรมศิลปากร และสมาคมนักแต่งเพลงแห่งประเทศไทย ณ โรงละครแห่งชาติ

3 ธันวาคม 2537 ได้รับพระราชทานโล่รางวัลดีเด่นประจำวัน ในการประลองปี่พาทย์ชิงถ้วยพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี “ แสงทิพย์ประลองปี่พาทย์ ” ครั้งที่ 1 ณ หอประชุมสถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา

17 มกราคม 2540 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานถ้วย รางวัลชนะเลิศ ในงานประลองปี่พาทย์ไม้แข็ง 100 ปีบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

2 กรกฎาคม 2540 ได้รับรางวัล The most of performance ในงาน ASAEN UNIVERSITIES ARTS FESTIVAL ที่ประเทศ BRUNAI DARUSSALAM

12 สิงหาคม 2547 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานถ้วย รางวัลชนะเลิศ การประกวดดนตรีไทย ในงาน “ เทิดพระเกียรติ 72 พรรษา มหาราชินี ” จัดโดยมูลนิธิ 5 ธันวามหาราช

18 กันยายน 2549 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานถ้วยรางวัลชนะเลิศ และรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 การประกวดวงปี่พาทย์อุดมศึกษา “ เสรีปี่พาทย์ ” ประจำปีพุทธศักราช 2549 จัดโดย บริษัท เสรีเซ็นเตอร์ จำกัด (ศูนย์การค้าเสรีเซ็นเตอร์)โครงการศึกษาดนตรีสำหรับบุคคลทั่วไป วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

2. ศึกษาองค์ความรู้ของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์

2.1 ด้านการบรรเลงเครื่องดนตรี (เครื่องหนัง)

อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้รับการถ่ายทอดจากครูในอดีต เช่น ครูพริ้ง ดนตรีรส ครูพริ้ง กาญจนผลิน ด้วยความมีทักษะในด้านเครื่องหนังของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ จึงได้เริ่มต้นฝึกประสบการณ์การตีเครื่องหนังจากงานบรรเลงดนตรีกับกลุ่มเพื่อนๆในรุ่นเดียวกัน ที่ทุกคนมีความสามารถและฝีมือในแต่ละเครื่องมือเรียกได้ว่าครบเครื่องวงปี่พาทย์ชื่อ วงปลื้มปรีชา ซึ่งมีรายชื่อดังนี้ ครูทนง แจ่มวิมล (เพลิน) ระนาดเอก ครูดุษฎี มีป้อม ระนาดทุ้ม ครูอเนก อาจมังกร ฆ้องวงใหญ่ ครูดรุณ มีป้อม ฆ้องวงเล็ก ผู้ที่ทำหน้าที่ตีเครื่องหนังคือ ครูสหวัฒน์ ปลื้มปรีชา คู่กับ ครูฐิระพล น้อยนิตย์ บุคคลแต่ละท่านในวงปี่พาทย์นี้มีฝีมือและวิชาความรู้เป็นที่ประจักษ์ในวงการดนตรีไทยของวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากรทำให้เกิดความพลิกผันในชีวิตของนักดนตรีไทยกลุ่มนี้เมื่อนักดนตรีที่มีความเชี่ยวชาญด้านเครื่องหนังรุ่นพี่ คือ ครูสมาน น้อยนิตย์ (พี่ชาย) ครูบุญช่วย แสงอนันต์ ครูมนัส ขาวปลื้ม ได้เห็นแววความสามารถและฝีมือรวมถึงความตั้งใจตั้งมั่นที่จะเป็นนักดนตรีไทยมืออาชีพของรุ่นน้องประกอบกับความไว้วางใจจึงถ่ายทอดวิชาความรู้ให้อย่างเต็มที่ในช่วงระยะเวลานี้ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้พัฒนาฝีมือของตนเองจนจัดได้ว่ามีความถนัดทางดนตรีไทยทางด้านเครื่องหนังเป็นพิเศษ จึงได้เริ่มต้นฝึกประสบการณ์การตีเครื่องหนัง ในเรื่องน้ำหนักของเสียง รสมือ การเข้าเพลง การตีให้เหมาะสมกับทำนองเพลง อาทิ ช่วงใดที่จะต้องเดินเนื้อ ตีส่าย หรือเพิ่มลูกเล่น ซึ่งเรื่องต่างๆเหล่านี้ได้รับการชี้แนะจาก ครูประสิทธิ์ ถาวร อย่างจริงจังเข้มข้น และเอาใจใส่มาโดยตลอดรวมไปถึงครูทุกท่านที่ได้กล่าวไปแล้วในข้างต้น จนเกิดความชำนาญ และพัฒนาขึ้น เกิดเป็นความเชี่ยวชาญขึ้นตามลำดับ และมีชื่อเสียงในวงการดนตรีไทยตั้งแต่นั้นมา จากการฝึกฝนบรรเลงเครื่องหนังมาโดยตลอดกระทั่งซึมซับเข้าไปในความเป็นศิลปินอย่างสูง โดยเฉพาะเพลงสระหม่าใหญ่ ครูสมาน น้อยนิตย์ และครูมนัส ขาวปลื้ม ได้บรรจงถ่ายทอดให้ เพื่อที่อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ จะได้เป็นผู้สืบทอดวิชาเครื่องหนังของกรมศิลปากรเป็นรุ่นต่อไป เพลงสระหม่าใหญ่ แบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ ต้นสระหม่า ไม้โปรย ไม้แดกเป็นบทเพลงที่ต้องใช้ทักษะฝีมือและความจำเป็นอย่างสูง ไม่เพียงแต่ตีให้ไพเราะหรือถูกต้องเท่านั้น ผู้บรรเลงเครื่องหนังประกอบจะต้องฟังทำนองจากปี่โดยใช้วิจารณญาณในการพิจารณาว่าจะบรรเลงอย่างไร จึงจะเป็นการบรรเลงผสมวงกันได้อย่างสอดคล้องลงตัว

เพลงสระหม่าใหญ่เป็นเพลงสำคัญเพลงหนึ่งของวงปี่กลองที่ใช้ในพระราชพิธีสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี เมื่อพ.ศ. 2525 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ

พระบรมราชินีนาถ และ พระบรมวงศานุวงศ์ ในงานพระราชพิธีขบวนเสด็จพยุหยาตราทางชลมารค ไปยังพระอารามหลวงต่างๆเพื่อ ทรงถวายผ้ากฐินพระราชทาน ในการนี้อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้รับการคัดเลือกให้ร่วมบรรเลงวงปี่กลอง เพลงสระหม่า ถวายงานในเรือที่ร่วมอยู่ในขบวนเสด็จ ลำหนึ่งคือเรืออีเหลือง อีกลำหนึ่งคือเรือแตงโม หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า เรือกลองนอก และเรือกลองใน ซึ่งเป็นที่ปลาบปลื้ม และภาคภูมิใจของ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ เป็นอย่างมาก ในฐานะนักดนตรีผู้หนึ่งที่เคยได้ถวายงานเพลง ตะเลงลำพอง เป็นบทเพลงหนึ่งที่อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ได้ประพันธ์ไว้ทั้งทำนองทำนองร้อง เนื้อร้องรวมถึงหน้าทับกลองยาวซึ่งเป็นหน้าทับสำหรับเพลงนี้โดยเฉพาะ

ตะเลงลำพอง เถา

มีอยู่เพลงหนึ่ง ภาคกลางเรียกว่า “ พม่ารำขวาน “ ภาคเหนือเรียกว่า “ ซอพม่าหรือพม่า “ เป็นเพลงเกล็ดสำเนียงพม่าอัตรา 2 ชั้น ใช้สำหรับบรรเลงและขับร้องออกภาษาบ้าง เป็นเพลงลูกบทบ้าง และยังนิยมบรรเลงขับร้องกันอยู่ในปัจจุบัน ครูบุญยง เกตุคง ศิลปินแห่งชาติปี พ.ศ. 2532 ได้นำเพลง “ พม่าเขว ”มาขยายเป็นเพลงอัตรา 3 ชั้น และตัดทอนลงเป็นชั้นเดียว แล้วให้ชื่อเพลงนี้ว่า “ ชเวดากอง “ เป็นเพลงสำเนียงพม่าที่ไพเราะน่าฟังเพลงหนึ่ง และด้วยเหตุนี้เอง อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ จึงได้นำเพลง “ พม่ารำขวาน ” มาประดิษฐ์ขึ้นเป็นเพลงเถา สำเนียงพม่า สมัญญาว่า “ ตะเลงลำพอง “ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2532 อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้ตั้งปณิธานไว้โดยให้เพลงนี้เป็นเพลงคู่กับ “ ชเวดากอง “

ประเพณีแต่โบราณในการบรรเลงเพลงประเภทเสภา เมื่อปี่พาทย์รับร้องมักจะบรรเลง 2 เที่ยว แต่เพลงตะเลงลำพองนี้ เที่ยวที่ 1 และเที่ยวที่ 2 มีทำนองไม่เหมือนกัน และในท่อนที่ 2 ก็เป็นรูปแบบเดียวกับท่อนที่ 1 การบรรเลงขับร้องเพลงนี้ตลอดทั้งเถาจึงเป็นไปในลักษณะดังอธิบาย เพลงนี้อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้ประดิษฐ์ทั้งทำนองเพลง ทำนองร้อง เนื้อร้องและจังหวะหน้าทับ โดยใช้กลองยาวเป็นเครื่องประกอบจังหวะหน้าทับ สำหรับความหมายของเพลงนั้น เป็นการจัดกระบวนทัพเพื่อเตรียมพร้อมที่จะออกรบ ส่วนลีลาของเพลงให้ความสง่างาม หนักแน่น ประดุจดังความเชื่อมั่นของแม่ทัพ ที่จะนำกองทัพไปสู่ชัยชนะ

บทร้องเพลงตะเลงลำพอง เถา

พอเพลาใกล้ถึงซึ่งยุทธ์   วางกำลังตามจุดที่ประสงค์
ให้ทัพหน้าซุ่มรายอยู่ชายดง   ปีกซ้ายขวายืนยงคงสำคัญ
ฝ่ายแม่ทัพจับศาสตร์คอยสังเกต   ทัพหลังระวังเหตุทุกสิ่งสรรค์
ไพร่พลช้างม้าสารพัน   ศึกมาดาประจัญได้ทันที
เสร็จสรรพทับศึกทแกล้วกล้า   บวงสรวงเทวาจักราศี
ด้วยเดชะพระบารมี   จงปกเกล้าเกศีคุ้มครอง

เพลง ตะเลงลำพอง นี้อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ได้ประดิษฐ์หน้าทับเฉพาะสำหรับกลองยาวซึ่งกำหนดให้

ป แทนเสียง ป๊ะ
พ แทนเสียง เพลิ่ง
บ แทนเสียง บอม
ต แทนเสียง ตุ๊ก

เพลง ตะเลงลำพอง (หน้าทับกลองยาว)

3 ชั้นท่อน 1

- ป - พ	- พ - บ	- ป - -	ป พ พ บ	- - - -	บ - ป พ	- ป - -	ป พ พ บ
- - ป พ	ป พ ป -	ป - ป พ	ป พ ป -	ป - - -	พ พ ป -	ป พ - พ	- พ บ -
- - - พ	ต ต ต ต	- - - -	ป พ ป -	ป พ ป พ	ป พ - ป	- พ - -	ป พ พ บ
พ ต ต ต	ต ต พ ต	- พ ต -	พ ต - -	- - - -	พ พ ต -	- - - -	ต พ - บ
- - - -	- - พ -	ป พ พ -	- - พ พ	- - - -	พ ป พ -	- - ป พ	- พ พ บ
- - ป พ	ป พ ป -	ป - ป พ	ป พ ป -	ป - ป พ	พ พ พ พ	- - ป พ	- พ พ บ
- - พ ป	- พ พ -	ป - พ ป	- พ พ -	ป - พ ป	- พ พ -	ป - พ ป	- พ พ -
- - - -	ป พ ป -	- พ ป พ	ป พ - -	- - - พ	- พ ป -	- - ป พ	- พ พ บ

3 ชั้น ท่อน 2

- ป - พ	ป พ พ ป	- - ป พ	พ ป - -	- - พ พ	- ป พ -	ป พ ป พ	พ บ - -
- ต - ต	- ต - พ	- - ต พ	พ พ - -	- - - -	- ป พ -	ป พ ป พ	พ บ - -
- - พ บ	- พ บ -	ป - พ บ	- พ บ -	- บ - พ	- ป พ -	- - - -	ป พ พ บ
พ - ป พ	- ป พ -	- บ - ป	- ป พ -	ป พ ป พ	- พ ป -	- ป - -	ป พ พ บ
- - - -	- ป พ พ	- - - -	- ป พ พ	พ พ พ พ	- พ ป -	- - ป พ	- พ บ -
- - ป พ	พ ต - -	- ป - พ	พ บ - -	- - ป พ	- พ ต -	- - ป พ	พ บ - -
- - - พ	- - พ พ	ป พ พ ป	- ป พ -	ป พ พ ป	- ป พ -	- - - -	ป พ พ บ
- - - พ	- พ ต ต	- - - -	พ ต ต -	- - - พ	- ล - -	- พ ต ต	พ พ - บ

2 ชั้น

- - ป -	ป พ - พ	- พ พ -	พ พ - บ	- - ป -	- ล - -	- พ ต ต	พ พ - บ

ชั้นเดียว

- - พ บ	- พ พ บ	- - พ บ	- พ พ บ	- - พ บ	- พ พ บ	ป - พ ป	ป พ พ บ

ลูกหมด

- - - พ	ต ต ต ต	ต ต ต ต	ต ต พ พ	- พ ต ต	ต ต ต ต	ต ต ต ต	ต ต พ พ
- - ป -	ป - พ พ	- - ป -	ป - พ พ	- - พ พ	- - พ พ	- พ พ -	พ พ - พ
- - - พ	ต ต ต ต	ต ต ต ต	ต ต พ พ	- พ ต ต	ต ต ต ต	ต ต ต ต	ต ต พ พ
- - พ พ	ป - พ พ	ป - พ พ	ป - พ พ	- พ - พ	- พ - พ	- - - -	- พ - พ

2.2 ด้านการปรับวงปี่พาทย์

อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์เป็นผู้ที่มีทักษะในการคิดประดิษฐ์ทำนองเพลงที่เป็นเทคนิคชั้นสูง และมีความตั้งใจว่าทำนองเพลงต้องมีเอกลักษณ์ไม่เหมือนผู้ใด หรือที่คนทั่วไปเรียกว่า “แหกคอก”แต่เป็นการแหกคอกอย่างสร้างสรรค์ สิ่งสำคัญอีกสิ่งหนึ่งคือ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้นำเครื่องประกอบจังหวะของต่างชาติมาร่วมบรรเลงในบทเพลงเป็นการสร้างสีสันให้บทเพลงของท่านได้ไม่เหมือนผู้ใด

อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้รับการถ่ายทอดวิธีการปรับวงมาจากอาจารย์ประสิทธิ์ ถาวร เริ่มจากการคัดสรรค์นักดนตรีที่มีความสามารถในการบรรเลงดนตรี ปรับทำนองเพลงให้สอดคล้องกลมกลืนกันทั้งเพลง แล้วจึงปรับเพลงในแต่ละท่อนด้วยการสาธิตวิธีการบรรเลงของ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์

เริ่มจาก ระนาดเอก ในขณะที่ปรับระนาดเอก ผู้บรรเลงเครื่องดนตรีชิ้นอื่นๆต้องฟังและรับรู้ด้วยเพื่อที่จะได้ทำความเข้าใจในบทเพลงไปด้วย เมื่อได้ทำนองเพลงอันเป็นที่ต้องการแล้วจึงปรับวิธีการบรรเลงสวมร้อง ส่งร้อง และสอดร้องให้สนิทกลมกลืนดูดี ไพเราะน่าฟัง ตามวิธีการที่อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ได้รับการถ่ายทอดมาจากอาจารย์ประสิทธิ์ ถาวร ผสมผสานกับความคิดวิธีการ และความต้องการ ของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ต่อจากนั้นจึงปรับการบรรเลงเครื่องหนังโดยให้ผู้บรรเลงสังเกต ดูความเหมาะสมของหน้าทับกับทำนองเพลงเช่น ในช่วงใดที่จะเดินหน้าทับช่วงใดควรจะส่าย ช่วงใดควรจะคลุกช่วงใดควรใส่ลูกเล่น ต่อจากนั้นก็จะปรับในเรื่องของแนว เช่นช่วงใดควรมีจังหวะ ช้า ปานกลาง หรือ เร็ว จะทำให้อารมณ์เพลงมีเสน่ห์ได้จะต้องมีวิธีการบรรเลงอย่างไร ทั้งนี้ ระนาดเอกเป็นเครื่องดนตรีที่จะต้องได้รับความใส่ใจและมีความสำคัญที่สุดในการปรับวงปี่พาทย์ เนื่องจากมีหน้าที่เป็นผู้นำวง การขึ้นหรือลง ท่าทาง การนั่งต้องสุภาพ การขยี้ทางระนาดเอกต้องเหมาะสมกับทำนองหลัก ฟังแล้วติดหูออกมาดูดี

2.3 ด้านการประพันธ์เพลง

แนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรีรวมถึงการประพันธ์เพลงของอาจารย์ฐีระพล น้อยนิตย์ จากการสัมภาษณ์ อาจารย์ฐีระพล น้อยนิตย์ ได้มีความคิดริเริ่มประพันธ์เพลงเป็นผลงานของตนเองครั้งแรกตั้งแต่ปีพ.ศ. 2529 เป็นต้นมา และให้ความคิดเห็นที่เป็นหลักการ วิธีการในการประพันธ์เพลงแบ่งออกเป็น 4 ระดับดังนี้

1. ลอกเลียนแบบ เช่น เพลงสนทอง มีที่มาจากการนำเพลงสร้อยสนตัด 2 ชั้นมาขยายเป็นอัตราจังหวะ 3 และตัดทอนลงเป็นอัตราจังหวะ ชั้นเดียว เพื่อให้ครบตามโครงสร้างของเพลงเถา
2. ปิดทั้งชื่อเพลง และที่มาของเพลง เช่น เพลงตะเลงลำพอง เพลงญวนเกษม เป็นต้น
3. ประพันธ์ขึ้นใหม่ คือไม่ลอกเลียนแบบและไม่มีที่มา เช่น เพลงฉลองครองราชย์ เป็นต้น
4. สร้างสรรค์ หรือดนตรีร่วมสมัย (Contemporaly) เช่น เพลง12 นักษัตร เพลงเส้นสายลายไหม 4 ภาค เป็นต้น

นอกจากนี้อาจารย์ฐีระพล น้อยนิตย์ ยังได้จัดทำสื่อการสอน รายชื่อเพลงที่อาจารย์ฐีระพล น้อยนิตย์ได้ประพันธ์ขึ้นโดยแบ่งเป็น 8 ประเภทมีดังนี้

เพลงโหมโรง ได้แก่ โหมโรงจตุรศรีสวัสดิ์ โหมโรงเทวนฤมิตร โหมโรงนารายณ์แปลงรูป โหมโรงโบราณคดี

โหมโรงโบราณคดี

โหมโรงโบราณคดี เป็นเพลงที่แต่งขึ้นใหม่โดยไม่มีเค้ามาจากเพลงใด จัดอยู่ในประเภทโหมโรงอัตรา ๒ ชั้น ท่วงท่าลีลาทำนองเป็นไปตามการจินตนาการอย่างสอดคล้องกับศิลปะที่เกิดขึ้นแต่ละสมัย และเปิดฉากด้วยอรุณใกล้รุ่ง จากนั้นค่อยๆ ทวีความสว่างสาดส่องจากดวงอาทิตย์ในยามเช้าเคล้าเสียงระฆัง หง่างเหง่ง มีเสียงไก่ขันกระชั้นวิหกผกโผบินรายเรียง แจ้วเจื้อย จำเรียงระงมท้องฟ้า เสียงปี่ในเริ่มดังขึ้นทีละน้อยเหมือนกับบอกพี่น้องผองไทยในแต่ละสมัยว่า “เริ่มแล้ว” คือ เริ่มด้วยสมัยทวารวดี อันเป็นสมัยแรกที่นักประวัติศาสตร์โบราณคดีค้นพบแล้ว

โหมโรงโบราณคดี เป็นเพลงที่แต่งขึ้นใหม่โดยไม่มีเค้ามาจากเพลงใด จัดอยู่ในประเภทโหมโรงอัตรา ๒ ชั้น ท่วงท่าลีลาทำนองเป็นไปตามการจินตนาการอย่างสอดคล้องกับศิลปะที่เกิดขึ้นแต่ละสมัย และเปิดฉากด้วยอรุณใกล้รุ่ง จากนั้นค่อยๆ ทวีความสว่างสาดส่องจากดวงอาทิตย์ในยามเช้าเคล้าเสียงระฆังหง่างเหง่ง มีเสียงไก่ขันกระชั้นวิหกผกโผบินรายเรียง แจ้วเจื้อย จำเรียงระงมท้องฟ้า เสียงปี่ในเริ่มดังขึ้นทีละน้อยเหมือนกับบอกพี่น้องผองไทยในแต่ละสมัยว่า “เริ่มแล้ว” คือ เริ่มด้วยสมัยทวารวดี อันเป็นสมัยแรกที่นักประวัติศาสตร์โบราณคดีค้นพบแล้วต่อด้วยสมัยศรีวิชัย ลพบุรี เชียงแสนและสุโขทัย ตามลำดับเนื่องจากในแต่ละสมัยมีศิลปะความงามในแต่ละจุดเด่นที่ต่างกัน คณะนักศึกษาระดับปริญญาตรีปีการศึกษา ๒๕๓๘ สาขาดุริยางค์ไทย คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จึงพิจารณาเห็นถึงความสำคัญว่าเมื่อประดิษฐ์เป็นทำนอง ไม่

ว่าจะสมัยใดก็ตาม ต้องแสดงออกถึงสำเนียงเพลงอย่างชัดเจนและใกล้เคียงกับความหมายของสมัยนั้นๆ

เพลงระบำโบราณคดี ห้าสมัย เป็นเพลงที่ อาจารย์มนตรี ตราโมท ประดิษฐ์ขึ้นด้วยความรู้สึกนึกคิดและผสมผสานการจินตนาการอย่างวิจิตรบรรจง โดยเลียนแบบด้วยสิ่งอันเป็นศิลปะที่เกิดขึ้นในแต่ละสมัยและบรรยายออกมาด้วยสื่อภาษาทางดนตรี นับเป็นเพลงชุดระบำที่มีความเหมาะสมและสอดคล้อง ตลอดจนให้ความไพเราะน่าฟังอีกชุดหนึ่ง อย่างไรก็ตามเพลง ระบำโบราณคดีห้าสมัยที่กล่าวมานี้ เป็นการประพันธ์ขึ้นเพื่อการแสดงและบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีโบราณคดีแต่ละสมัยโดยเฉพาะ

กล่าวถึง วิธีการบรรเลงและการแสดงระบำโบราณคดีห้าสมัย ในปีที่สร้างระบำชุดนี้ (พ.ศ. ๒๕๑๐) คงใช้บรรเลงและแสดงในโอกาสต่างๆ ระยะหนึ่งแต่ก็คงไม่บ่อยครั้งนัก ในที่นี้หมายความว่าแม่มีการแสดงระบำชุดนี้ต้องบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีโบราณคดีแต่ละสมัย ปัจจุบันทำนองเพลงและการแสดงยังเป็นที่นิยมแพร่หลาย เพียงแต่เครื่องดนตรีไทยที่หาดูได้ยากยิ่งเพราะการประดิษฐ์เครื่องดนตรีบางชนิด เช่น ระนาดตัด เป็นการสร้างขึ้นมาเฉพาะกับสมัยทวารวดี เท่านั้น ที่ยังคงเก็บรักษาไว้เป็นสมบัติทางประวัติศาสตร์ ส่วนทางด้านการบรรเลงไม่ว่าจะเป็นสมัยใดมักจะบรรเลงไปตามสะดวกและระดับเสียงของเครื่องดนตรีสมัยนั้นเป็นเกณฑ์ และเป็นการบรรเลงแบบไม่ต่อเนื่อง เป็นเพียงบรรเลงทีละสมัยเท่านั้น คำว่า “ต่อเนื่อง” หมายความว่า ต้องบรรเลงติดต่อกันประดิษฐ์ทำนองเป็นสะพานเชื่อมต่อแต่ละสมัย ร้อยกรองระดับเสียงเข้าหากันอย่างสนิทสนมอย่างเพลงประเภทโหมโรง เช่น โหมโรงไอยเรศ โหมโรงครอบจักวาล เป็นต้น ฉะนั้นเพลงระบำโบราณคดีห้าสมัย สร้างขึ้นมาด้วยจุดประสงค์ ของเพลงประเภทระบำ จึงไม่สามารถบรรเลงติดต่อกันอย่างเพลงประเภทโหมโรงได้

ด้วยเหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้นที่ว่า เพลงระบำโบราณคดีห้าสมัยไม่สามารถบรรเลงติดต่อกันอย่างประเภทเพลงโหมโรง นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาดุริยางค์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลปะ สมทบคณะนาฏศิลปะและดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จึงมีความคิดที่จะประดิษฐ์ทำนองขึ้นใหม่อย่างเพลงประเภทโหมโรง และบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีโบราณทั้งห้าสมัย แล้วใช้ชื่อว่า “ โหมโรงโบราณคดี ” จัดการแสดง ณ โรงละครแห่งชาติ ระหว่างวันที่ ๑๓ – ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๙ ทั้งนี้เพื่อเป็นการฟื้นฟูเครื่องดนตรีโบราณทั้งห้าสมัยอีกครั้งหนึ่ง ทางคณะนักศึกษาจึงได้วางโครงสร้างและรูปแบบของเพลง “ โหมโรงโบราณคดี ” ไว้อย่างชัดเจน

สำหรับขั้นตอนและวิธีการบรรเลง “ โหมโรงโบราณคดี ” เป็นไปตามการบรรเลงอย่างประเภทเพลงโหมโรงทั้งสิ้น เพียงแต่แตกต่างกันในบางจุด เพราะเครื่องที่นำมาบรรเลงนั้นเป็นเครื่องดนตรีโบราณทั้งห้าสมัยซึ่งจะขออธิบายโดยแบ่งขั้นตอนการบรรเลงเป็น ๓ ช่วง ดังนี้

หลังจากการนำเสนอด้วยการบรรยายภาพลักษณ์ของธรรมชาติ ก็จะเป็นการกล่าวนำด้วยทำนองสี่ประโยค โดยสลับสมัยบ้างพร้อมกันบ้างตามความเหมาะสม จากนั้นจึงเข้าช่วงแรกของการบรรเลง โดยเรียงลำดับสมัยตามที่นักโบราณคดีและประวัติศาสตร์ค้นพบ คือ สมัยทวารวดี สมัย

ศรีวิชัย สมัยลพบุรี สมัยเชียงแสน และสมัยสุโขทัยในการเชื่อมต่อแต่ละสมัยจะใช้เครื่องหนังเป็นเครื่องบอกสำเนียงของแต่ละสมัยอย่างชัดเจนเช่นเริ่มด้วยสมัยทวารวดี ก็จะใช้ตะโพนมอญนำก่อนแล้วตามด้วยทำนองเพลงสมัยนี้ และเช่นเดียวกันเมื่อจบสมัยทวารวดีแล้วก็จะใช้กลองแขกนำก่อนแล้วจึงต่อด้วยทำนองเพลงของสมัยศรีวิชัย เป็นต้น และปฏิบัติเช่นนี้เรื่อยไปจนจบช่วงแรกด้วยสมัยสุโขทัย

ช่วงที่สองจะเป็นการเปิดฉากความหลากหลายด้วยการสลับสมัยลพบุรีเป็นสมัยแรกแล้วชัย สมัยเชียงแสน สมัยสุโขทัย และสมัยทวารวดี เป็นสมัยสุดท้าย ในช่วงที่สองนี้จะไม่ใช้เครื่องหนังเป็นเครื่องนำในแต่ละสมัย เพราะถือว่าได้ใช้เป็นสื่อสร้างภาพพจน์ให้กับผู้ฟังอย่างชัดเจนในช่วงแรกแล้วแต่ทำนองเพลงยังบ่งบอกความเป็นสำเนียงในแต่ละสมัยอยู่

ในช่วงที่สามจะเป็นช่วงแสดงถึงการสรุป โดยบรรเลงพร้อมกันบ้าง สลับกันบ้าง ไล่ล้อกันบ้างอย่างสนุกสนาน เปรียบเสมือนเป็นการรวมทั้งห้าสมัยด้วยทำนองเพลงอันมีความหมายถึงสมัยรัตนโกสินทร์ปัจจุบันในช่วงที่สามนี้จะใช้เครื่องหนังเป็นเครื่องนำในแต่ละสมัยอีกครั้งหนึ่งเพื่อเป็นการกล่าวสรุป แล้วปิดฉากการจบโหมโรงโบราณคดีอย่างกระหึ่มด้วยเครื่องดนตรีโบราณคดีทั้งห้าสมัยด้วยทำนองที่สร้างใหม่ “ท้ายวา”

โหมโรงจตุรศรีสวัสดิ์

โหมโรงจตุรศรีสวัสดิ์ เกิดขึ้นเมื่ออาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้มาเป็นอาจารย์พิเศษสอนดนตรีไทยให้กับชมรมดนตรีไทยของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี โดย นายประยูร กิจพานิช-วิเศษ อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมฯ ได้ปรารภว่า สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าฯอีก 2 สถาบันต่างก็มีเพลงโหมโรงประจำวงมานานแล้ว จึงอยากให้อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์แต่งเพลงโหมโรงประจำวงดนตรีไทยของสถาบันขึ้นบ้าง

อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ จึงประดิษฐ์ทำนองเพลงให้เป็นจังหวะคู่ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับลำดับการเถลิงถวัลย์ราชสมบัติของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 แต่ไม่ได้หมายความว่าเพลงโหมโรงนี้มีเพียง 4 จังหวะ ตามลำดับของรัชกาลดังกล่าว ด้วยเกรงว่าเพลงจะสั้นจนเกินไป อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ จึงได้หาเพลงประเภทปรบไก่ 8 จังหวะ 2 เพลงมาประกอบกัน โดยคงความหมายเป็นเลขคู่ไว้ เพลงนี้จึงเป็นเพลง 2 ท่อนท่อนละ 8 จังหวะ สำหรับท่อนแรกนั้นได้มาจากเพลงในชุดระบำเบิกโรงโบราณเพลงหนึ่งอัตรา 2 ชั้น ขยายเพิ่มเป็นอัตรา 3 ชั้น ส่วนท่อน 2 ได้นำมาจากเพลงอันเป็นสิริสวัสดิ์มงคลแล้วขยายเป็นอัตรา 3 ชั้นเช่นเดียวกัน เมื่อแต่งเสร็จจึงให้ชื่อว่า “ โหมโรงจตุรศรีสวัสดิ์ ” ความหมายของเพล เป็นการแสดงความเคารพสักการะและเทิดทูนในองค์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ซึ่งสถาบันแห่งนี้ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าพระราชทานพระนาม

เพลงโหมโรงนี้ มีอีกชื่อหนึ่งว่า “ โหมโรงสนเงิน “ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้แต่งเสร็จเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2529 และได้มอบให้เป็นเพลงโหมโรงประจำสถาบันเทคโนโลยีพระจอม

เกล้าธนบุรีแห่งนี้ เป็นเพลงโหมโรงเสภา ใช้หน้าทับปรบไก่และบรรเลงได้ทั้งวงปี่พาทย์(ไม้แข็ง)และวงมโหรี

เพลงเถา ได้แก่ เพลงฉลองครองราชย์เถา เพลงสนทองเถา เพลงตะเลงลำพองเถา เพลงเมรีพิลาปเถา เพลงญวนเกษมเถา เพลงเขมรปากท่อเถา เพลงโป๊ยกังเหล็งเถา เพลงแขกลพบุรีเถา

เพลงแขกลพบุรี 3 ชั้น (สองไม้)

เพลงแขกลพบุรีนี้ แต่โบราณมาทำนองดนตรีมีเพียงอัตรา 2 ชั้นและชั้นเดียว เป็นเพลงที่รวมอยู่ในชุดสองไม้ ซึ่งบรรเลงติดต่อกันในเพลงเรื่องแขกมอญ และในบางโอกาสก็แยกออกมาใช้เป็นเพลงร้องประกอบการแสดงโขน – ละคร ในอารมณ์โศกหรือเปล่าเปลี่ยววังเวงใจ ภายหลังได้มีผู้เพิ่มเติมทำนองดนตรีขึ้นอีกท่อนหนึ่ง เป็น 2 ท่อน หรือ เที่ยวหลัง แต่ทำนองร้องยังคงเหมือนกันทั้ง 2 ท่อน (หรือ 2 เที่ยว)

ต่อมาถึงสมัยที่นิยมร้องและบรรเลงเพลง 3 ชั้นกันมากขึ้น ก็มีครูบาอาจารย์ทางดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ นำเพลงแขกลพบุรีนี้มาแต่งขึ้นเป็น 3 ชั้นทั้งทางร้องและทางดนตรีหลายท่านด้วยกัน และแต่ละท่านก็ดำเนินทำนองเพลงต่างกันออกไปตามคิดและสติปัญญาซึ่งล้วนแต่ไพเราะน่าฟังไปคนละแบบ

เพลงแขกลพบุรี 3 ชั้น ทางที่จะใช้บรรเลงในโอกาสนี้ เป็นอีกทางหนึ่งซึ่งนักศึกษาระดับปริญญา สาขาดุริยางคศิลป์และคีตศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ สมทบในคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ได้เรียนปรึกษา อาจารย์บุญช่วย โสวัตร เกี่ยวกับบทเพลงที่จะใช้บรรเลงและขับร้อง ในการจัดแสดงผลงานการบรรเลงดนตรีและการแสดงนาฏศิลป์ ของนักศึกษาระดับปริญญา ประจำปีพุทธศักราช 2533 ท่านได้เสนอความคิดเห็นว่า ควรที่จะนำเพลงแขกลพบุรีอัตรา 2 ชั้น มาประพันธ์เป็นอัตรา 3 ชั้นทั้งทางดนตรีและทางขับร้อง ดังนั้นนักศึกษาจึงนำข้อเสนอแนะดังกล่าว มาช่วยกันประพันธ์เพลงแขกลพบุรีขึ้นใหม่ โดยได้แนวความคิดและเค้าโครงมาจากเพลงแขกลพบุรีทางของ คุณครูช้อย สุนทรวาทิน ร่วมกับเพลงแขกลพบุรีทางบางคอแหลม ของ คุณครูหลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) มาปรุงแต่งให้วิจิตรพิสดารอย่างเพลงประเภทลูกโยนทั่วๆไปตามความเหมาะสมทั้งทางดนตรีและทางร้องซึ่งจะมีสำเนียง แขกเจ้าเซ็น และมอญปะปนอยู่ ฉะนั้นเพลงแขกลพบุรี 3 ชั้นทำนองนี้ จึงผิดแผกแตกต่างไปอีกทางหนึ่ง ทั้งนี้ได้รับความอนุเคราะห์จากคณาจารย์ในภาควิชาดุริยางค์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์ กองศิลปศึกษา กรมศิลปากร ได้ช่วยกันแนะนำตรวจแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

บทร้อง เพลงแขกลพบุรี 3 ชั้น

จะหักอื่นขืนหักก็จักได้ หักอาลัยนี้ไม่หลุดสุดจะหัก
สารพัดตัดขาดประหลาดนัก แต่ตัดรักนี้ไม่ขาดประหลาดใจ
จะสร้างพรตอดรักหักสวาท เผื่อจะขาดข้อคิดพิสมัย
แม้น้องนุชบุษบานิคาลัย จะได้ไปสู่สวรรค์ชั้นโสพส

(จากบทประพันธ์ นิราศอิเหนา ของสุนทรภู่)

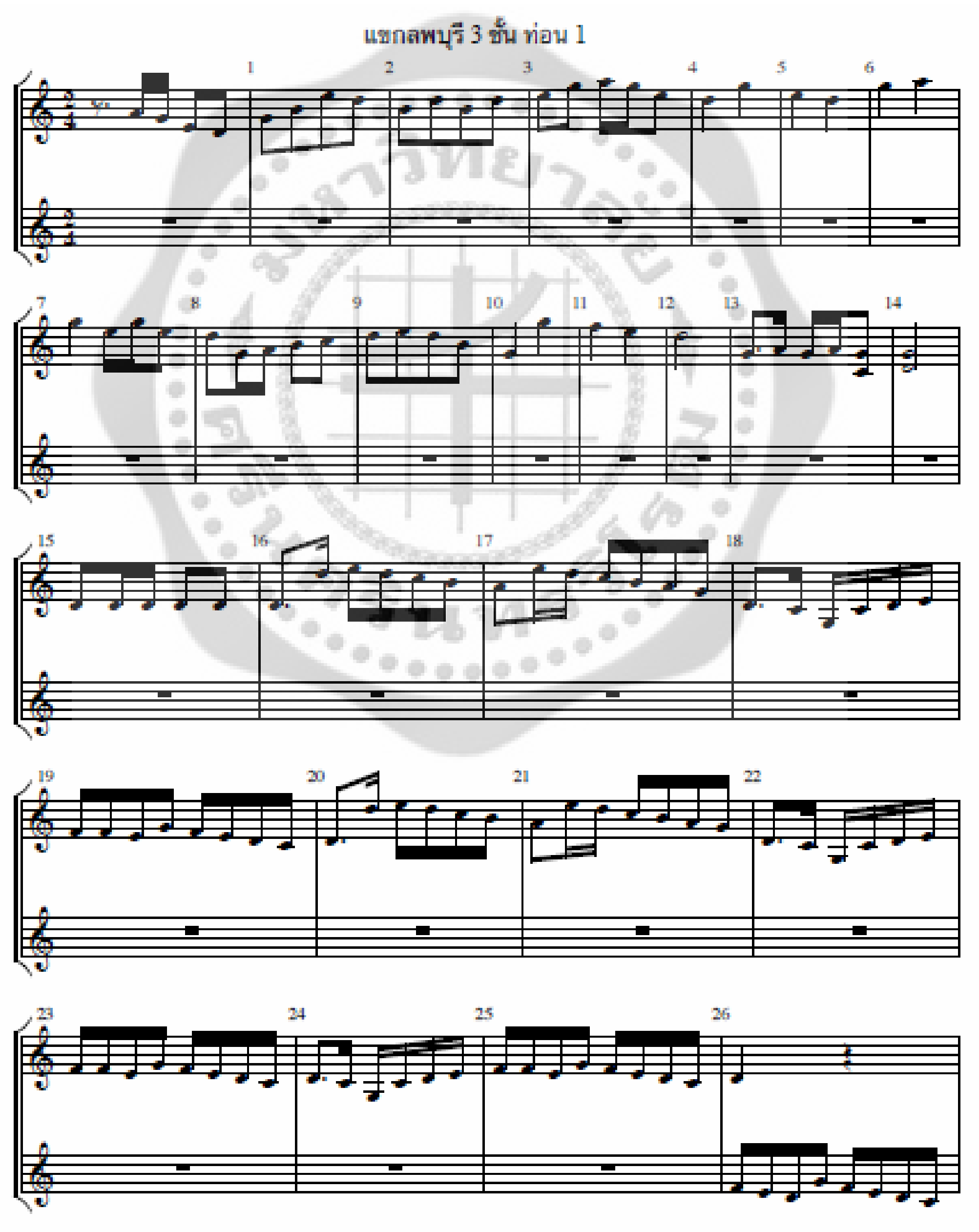
แขกลพบุรี 3 ชั้น ท่อน 1
2/4
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26

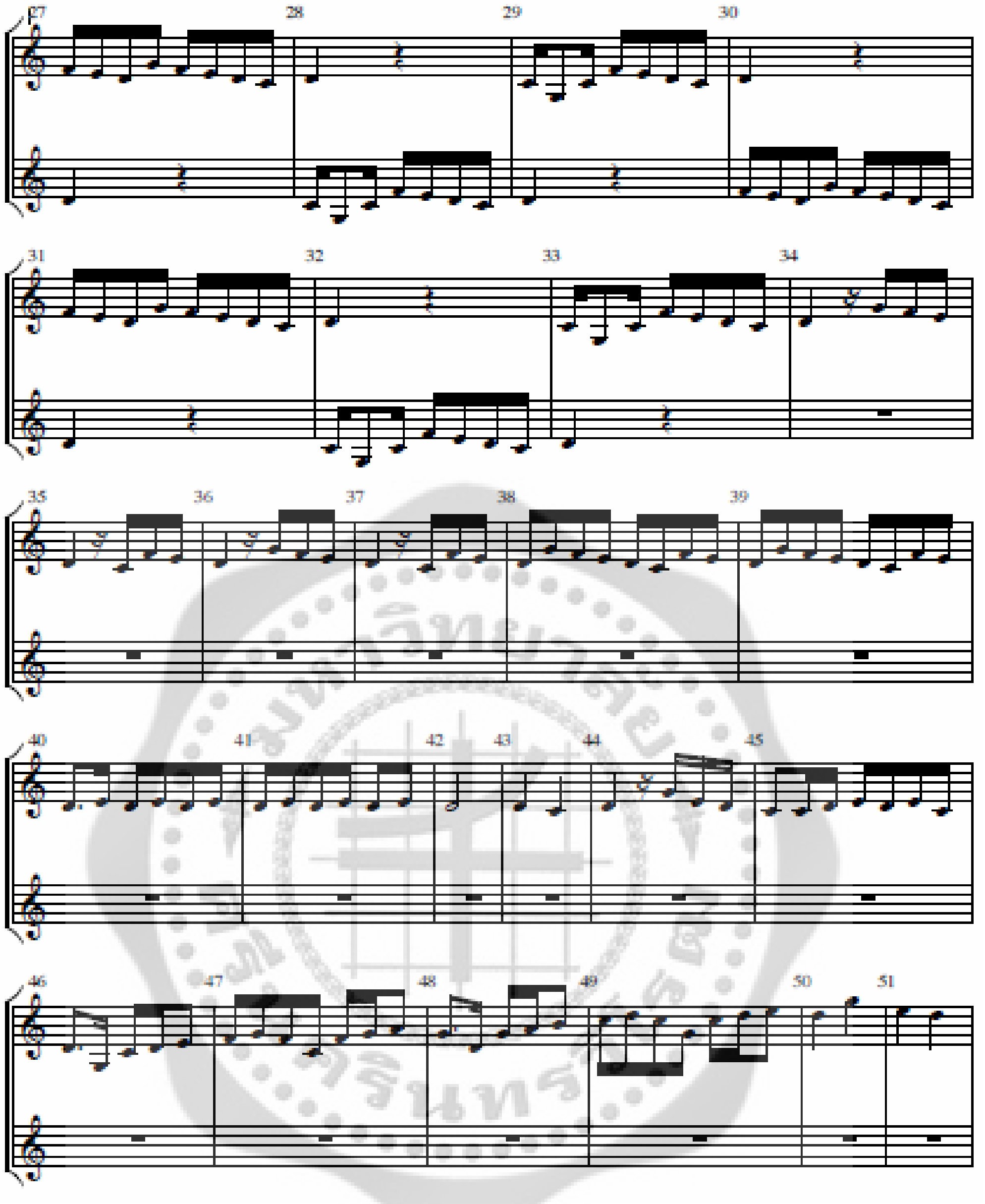

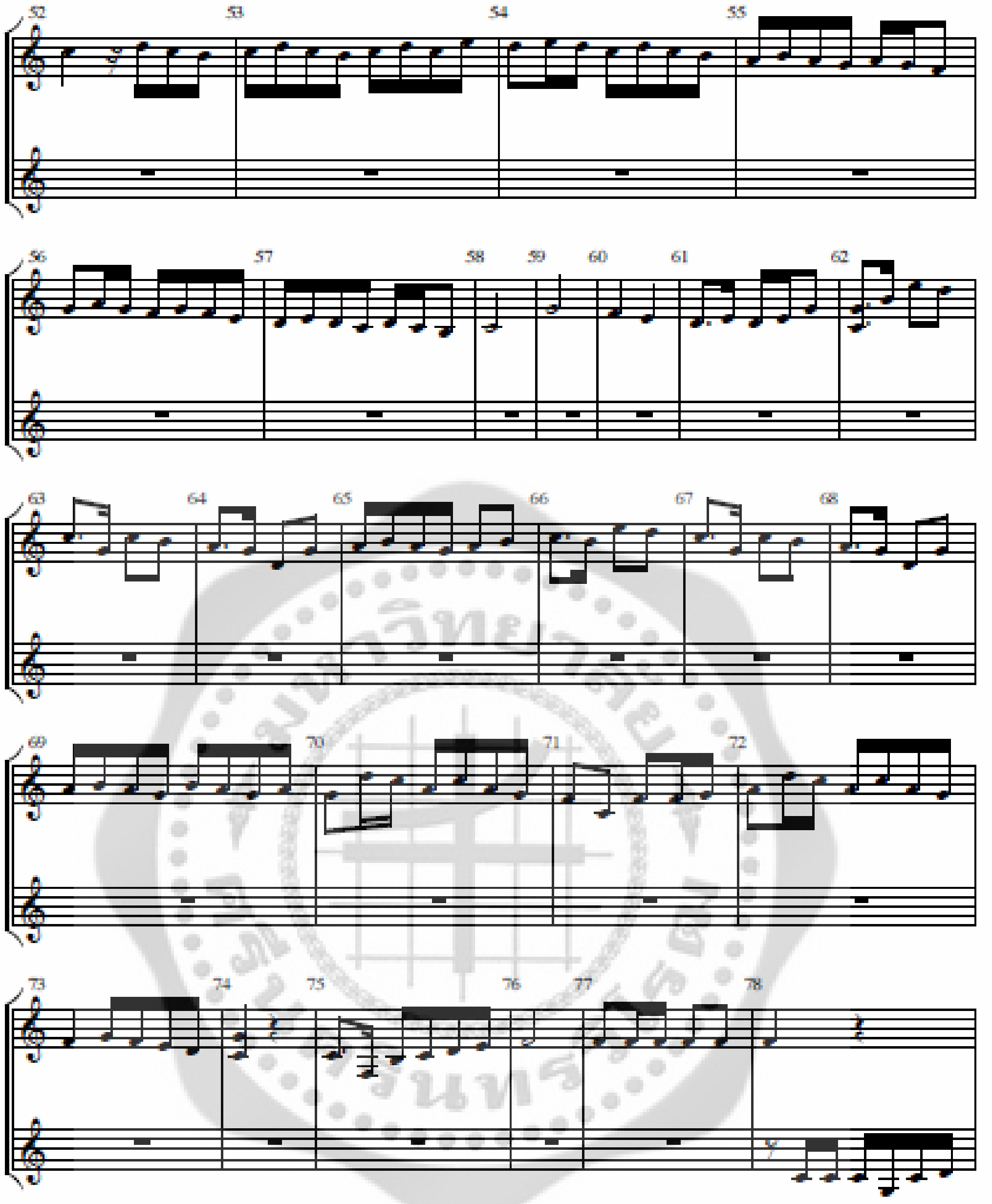

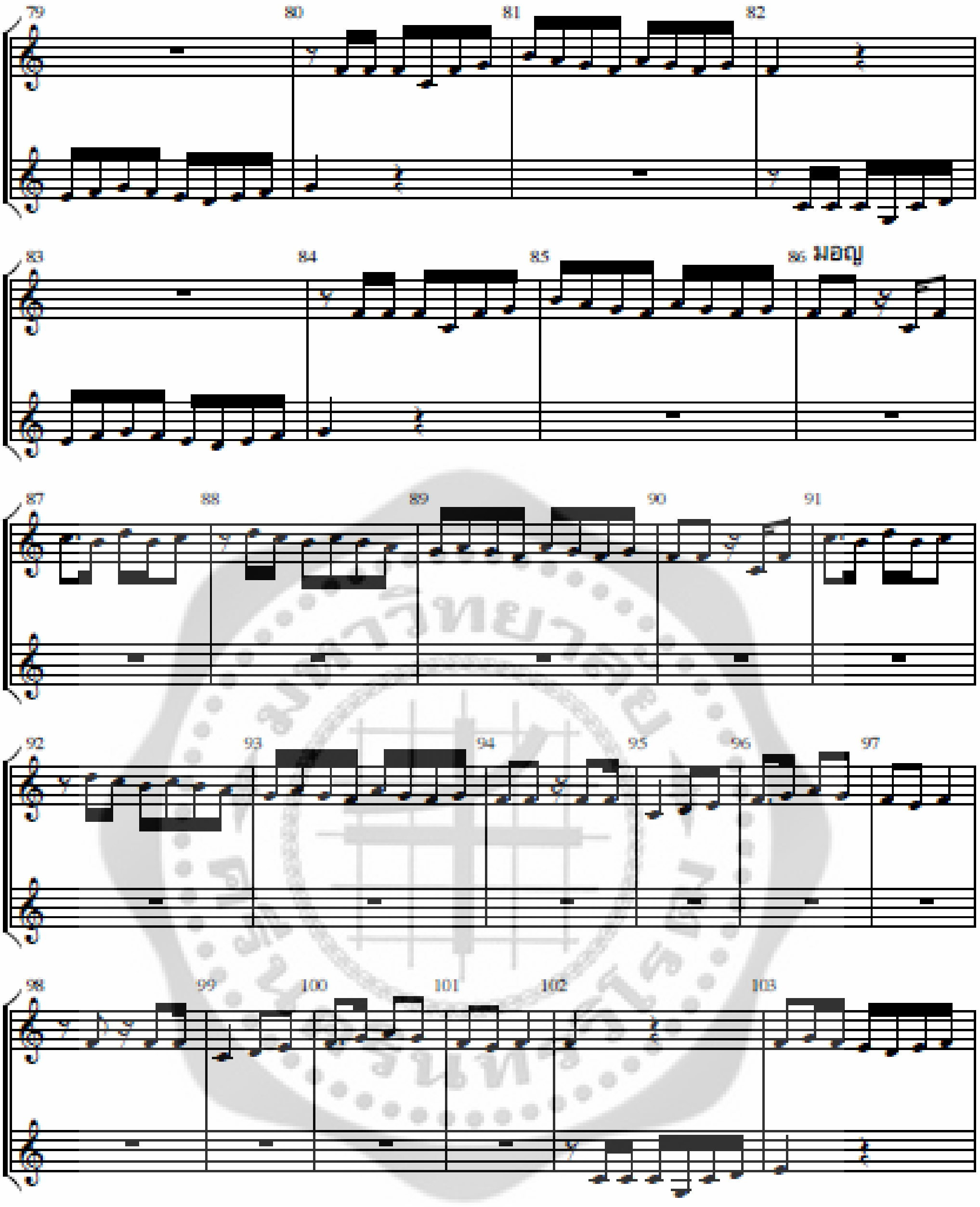
79
80
81
82
83
84
85
86 มอญ
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

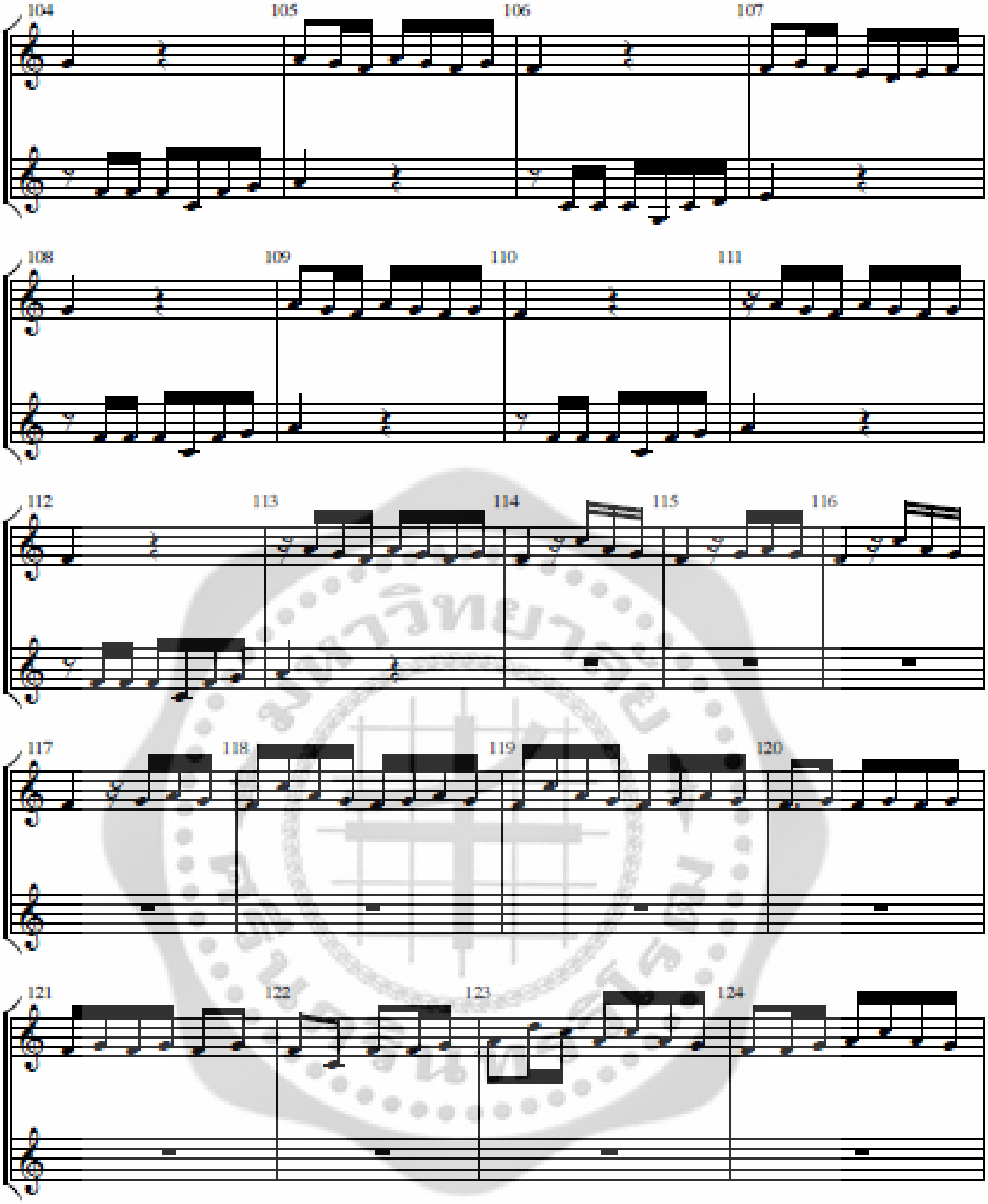

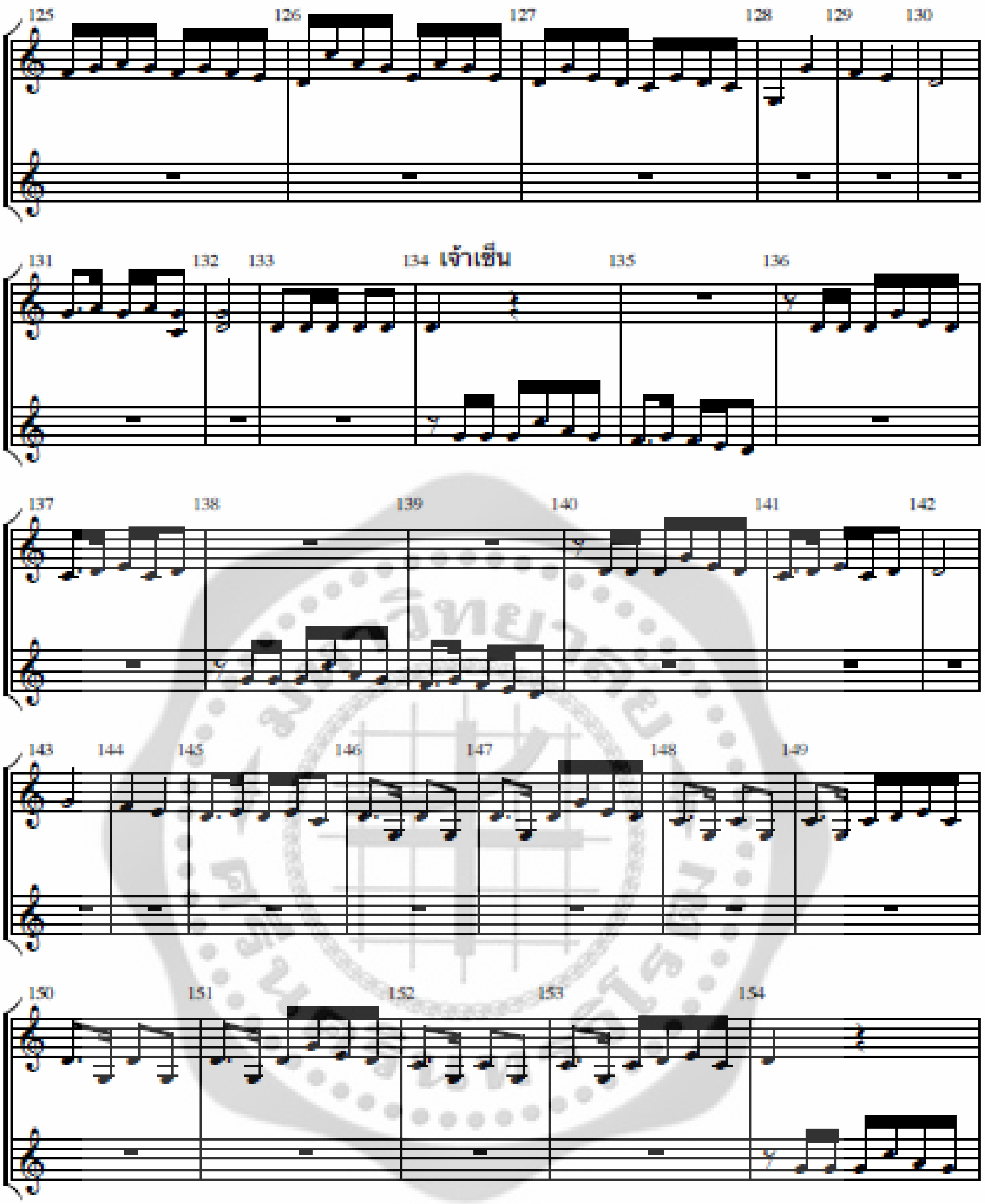
134 เจ้าเซ็น

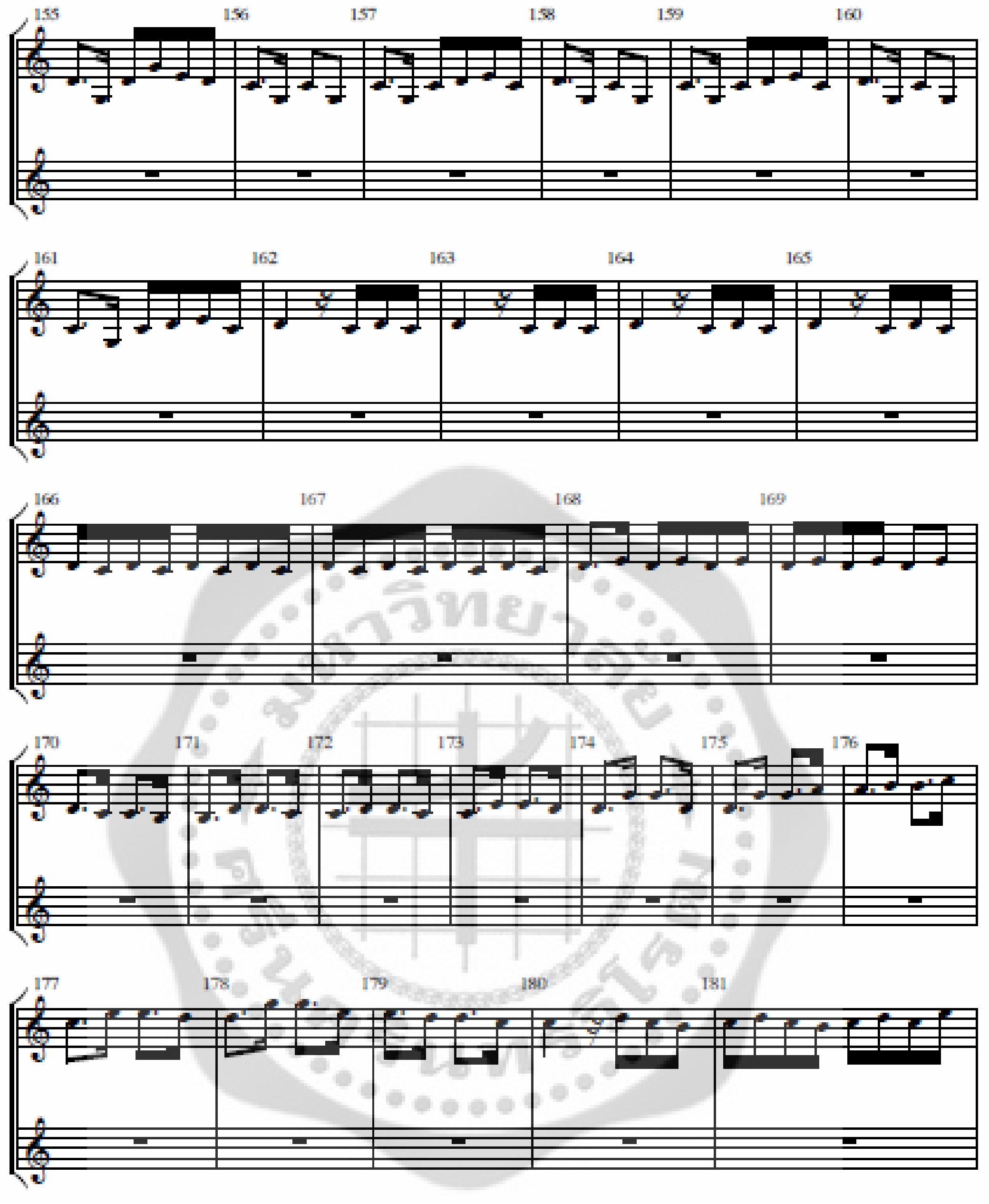

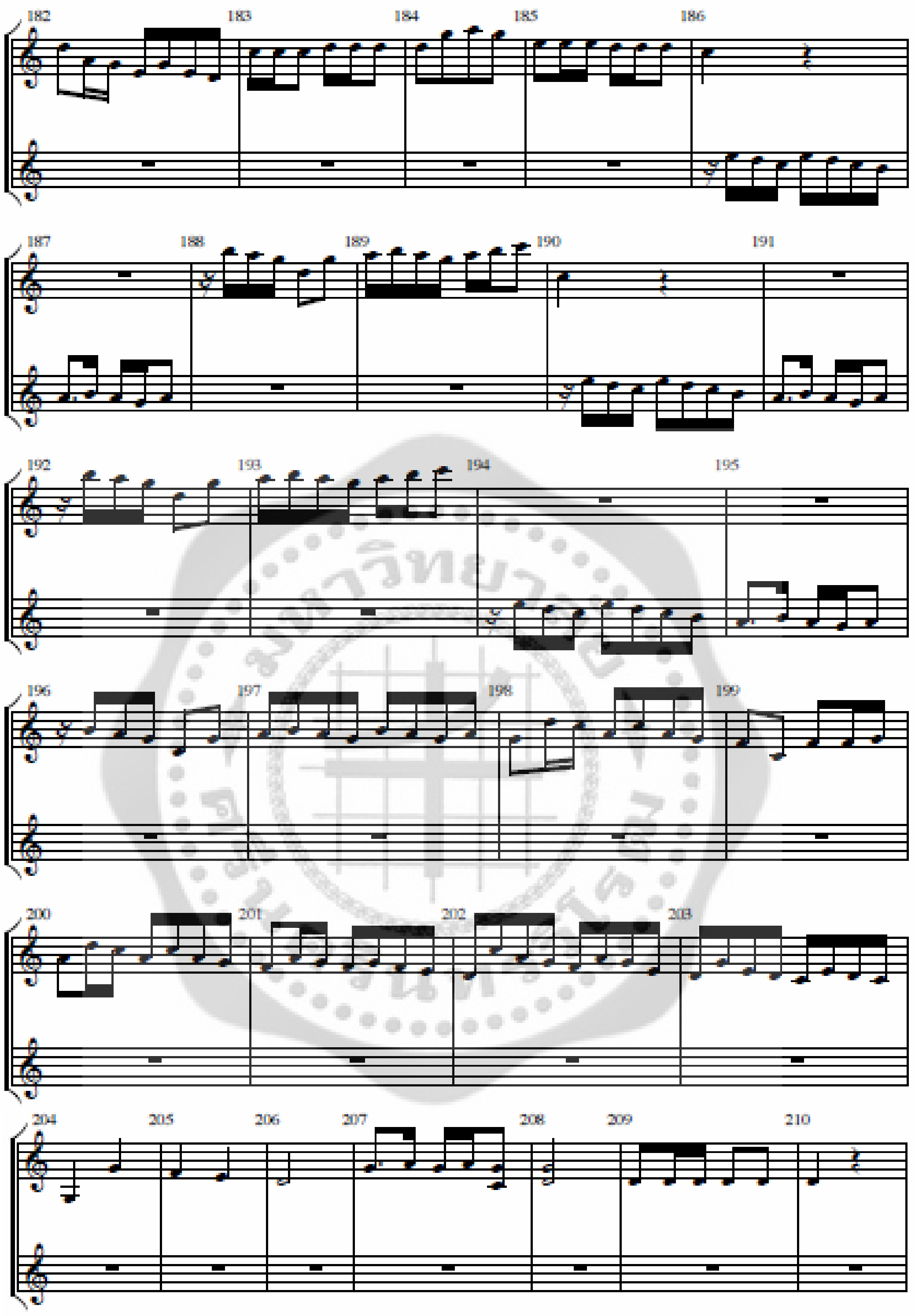
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แขกลพบุรี 3 ชั้น ท่อน 2

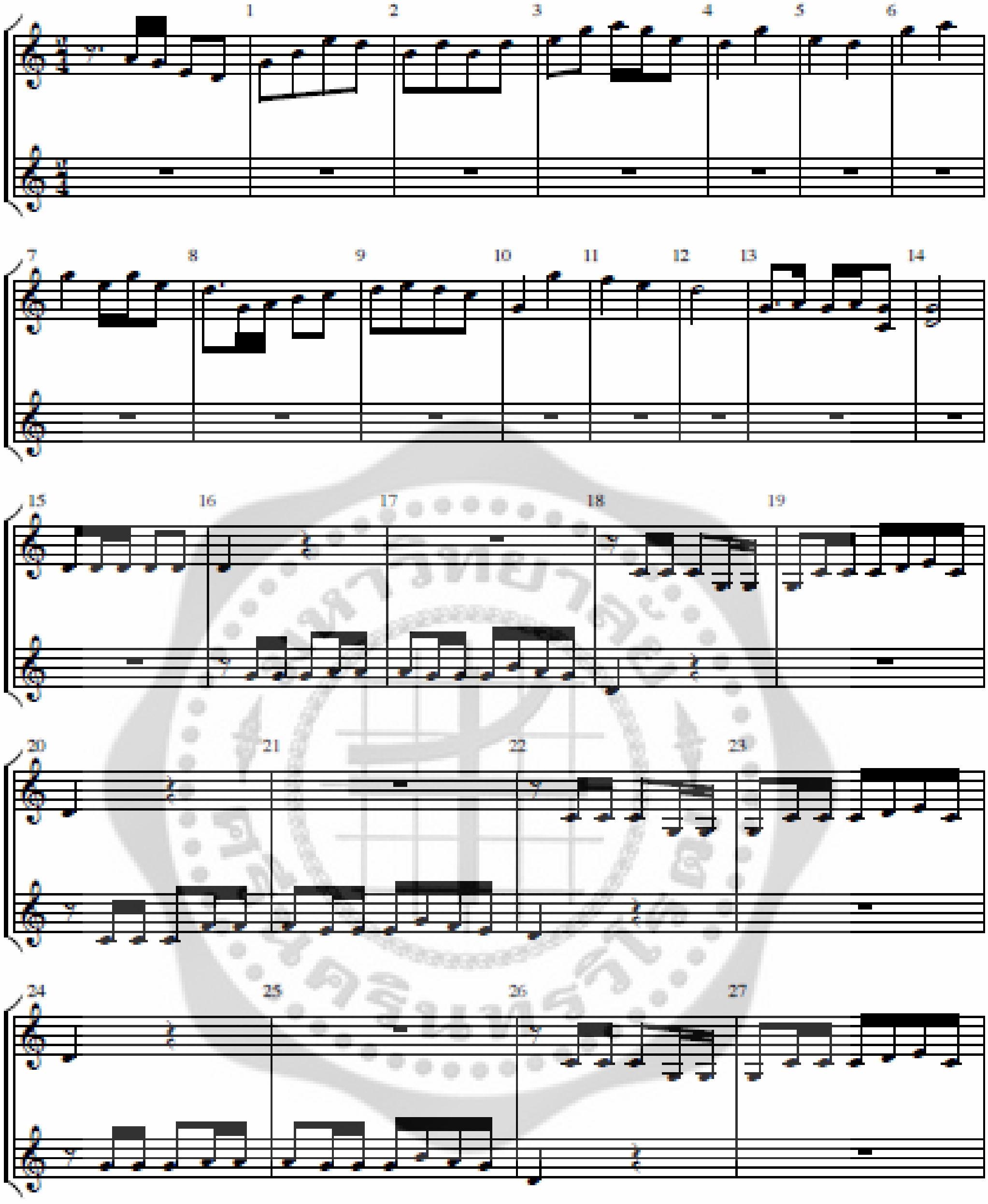
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27

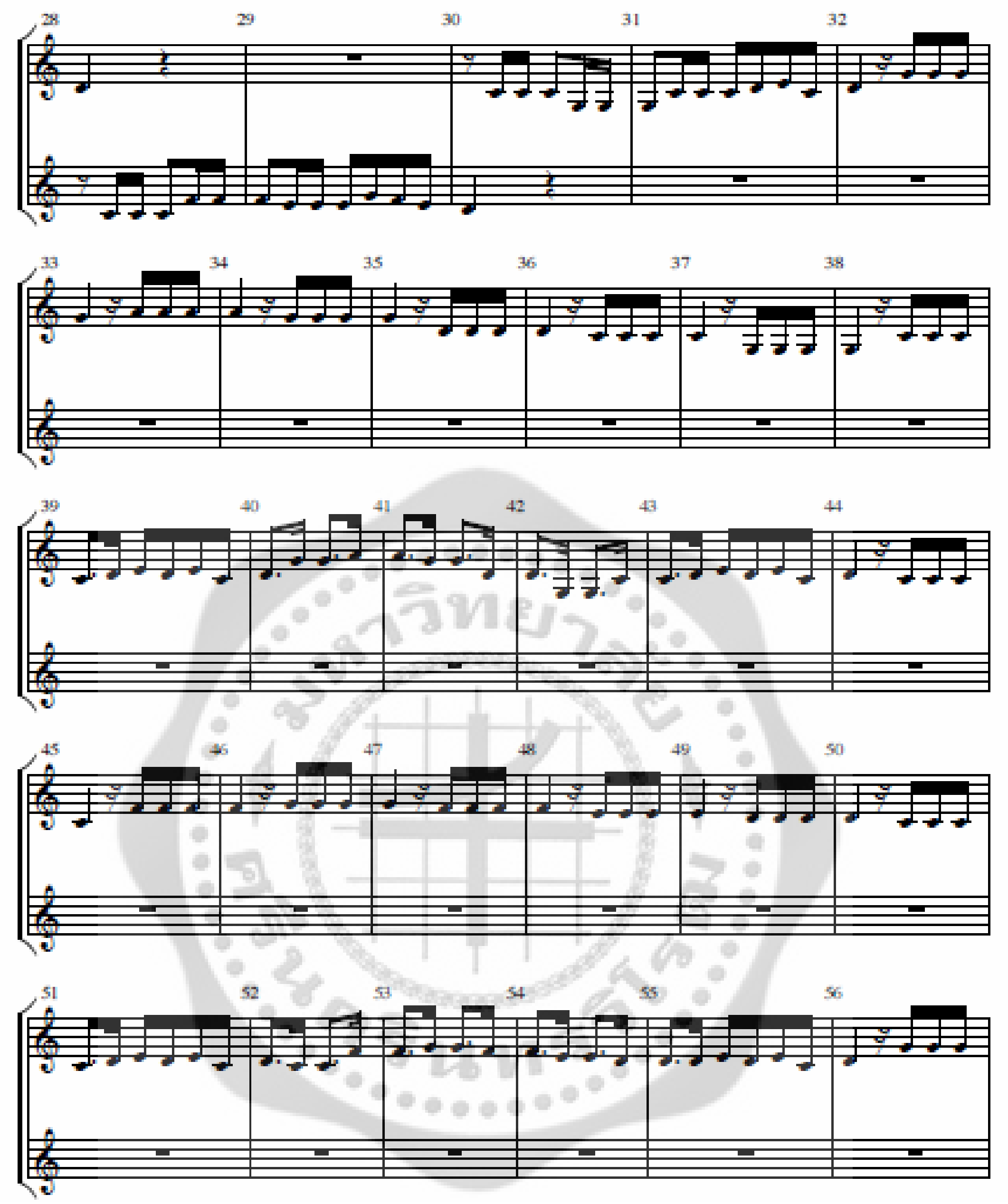

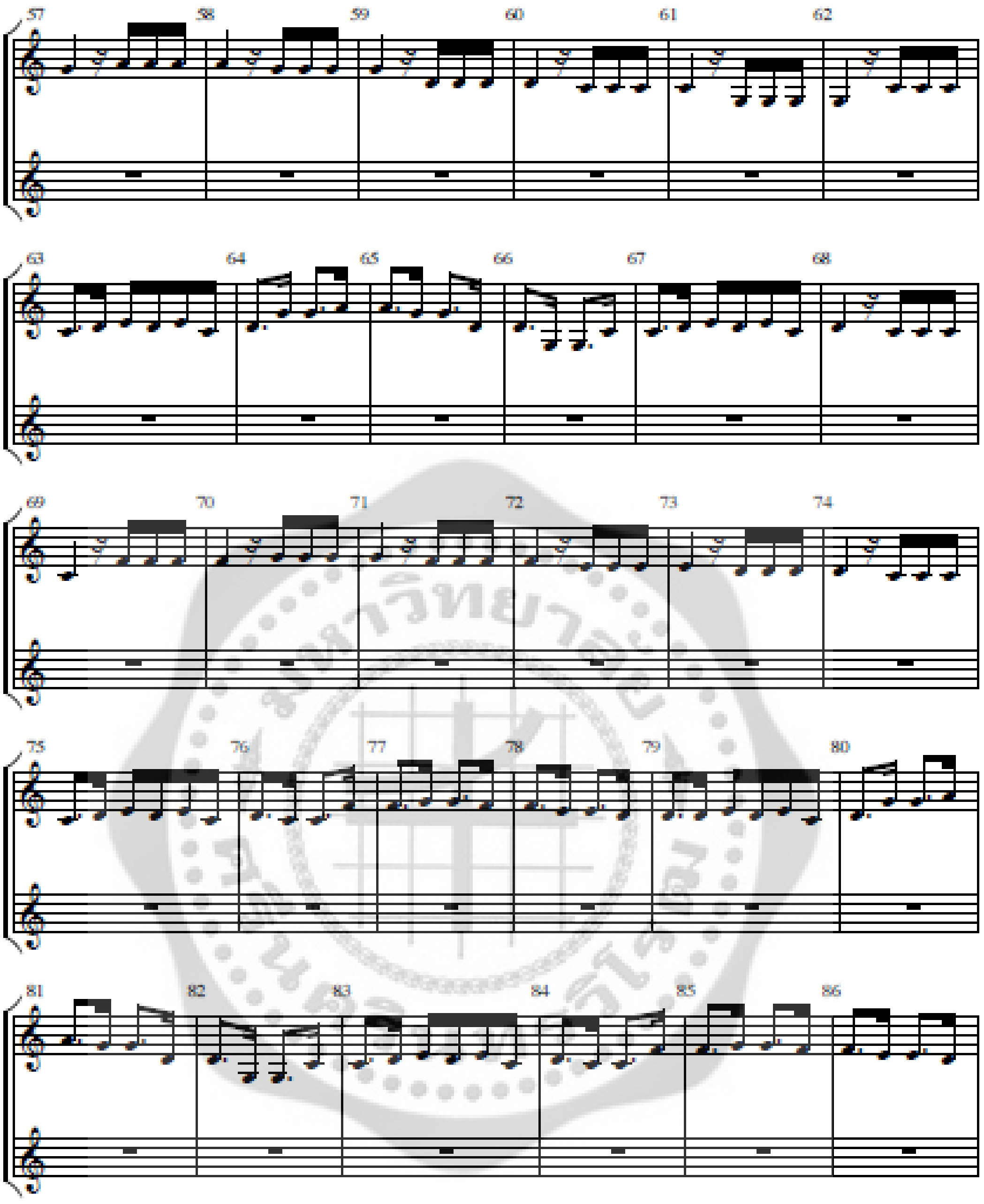
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

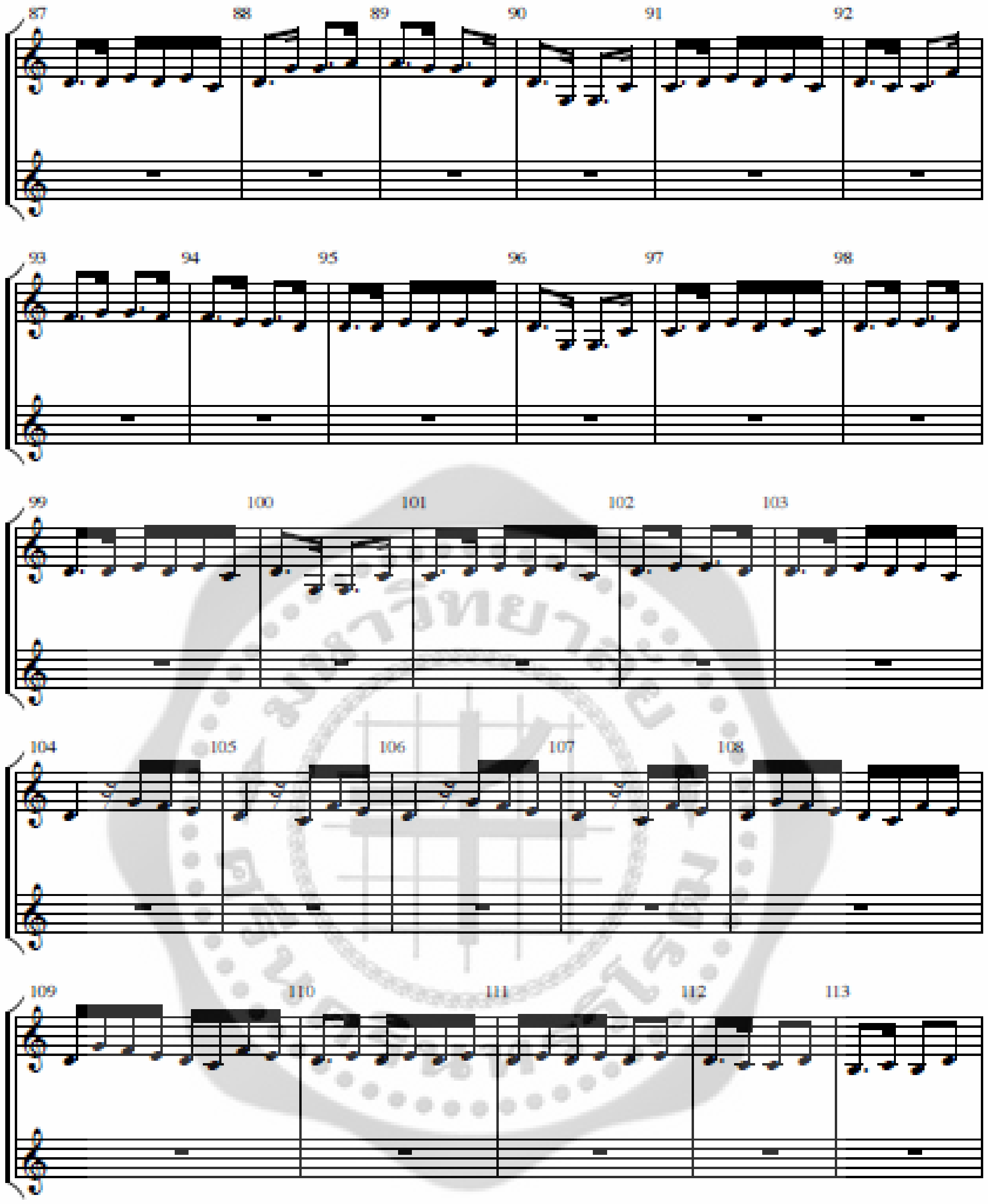

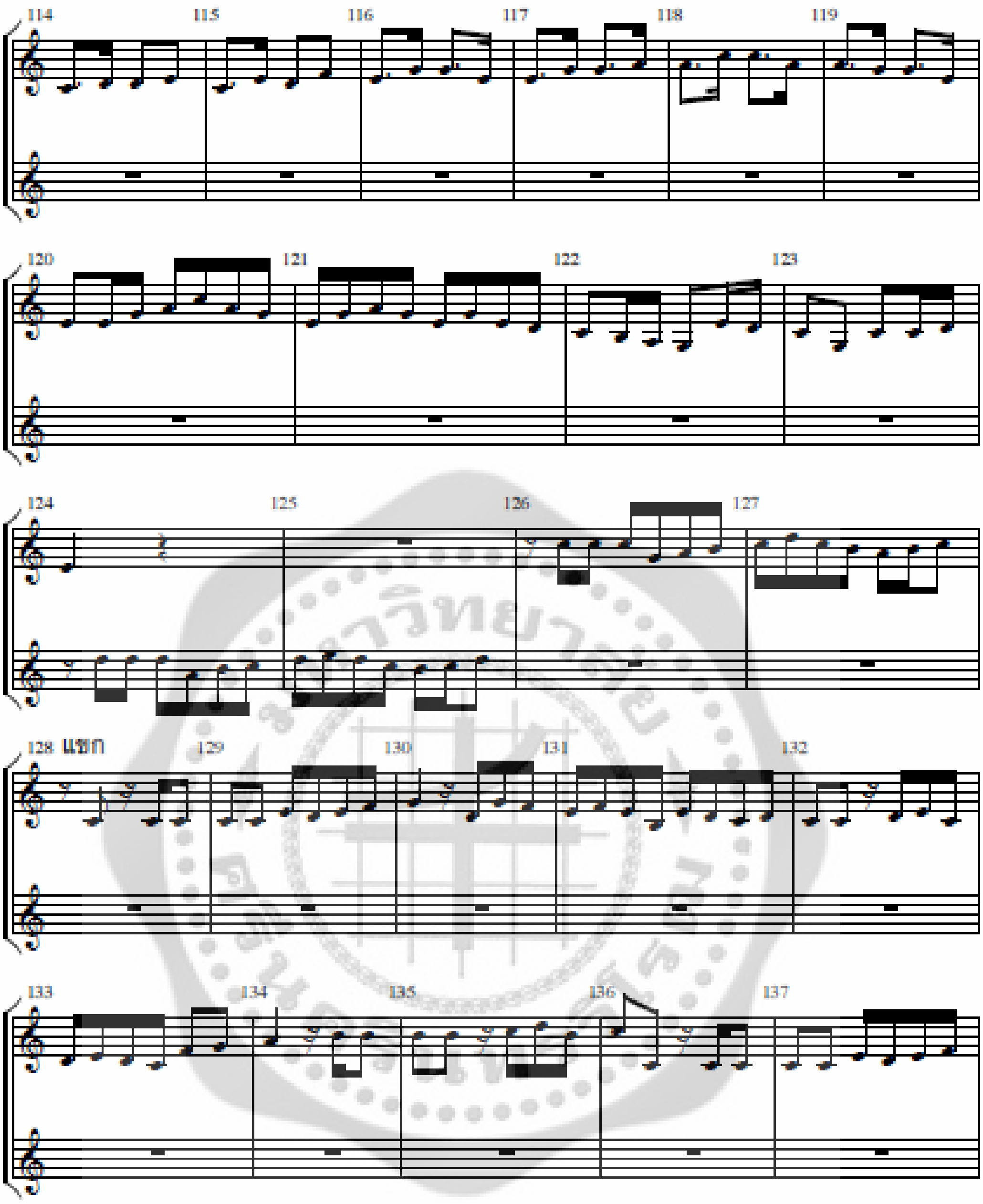
128 แซก

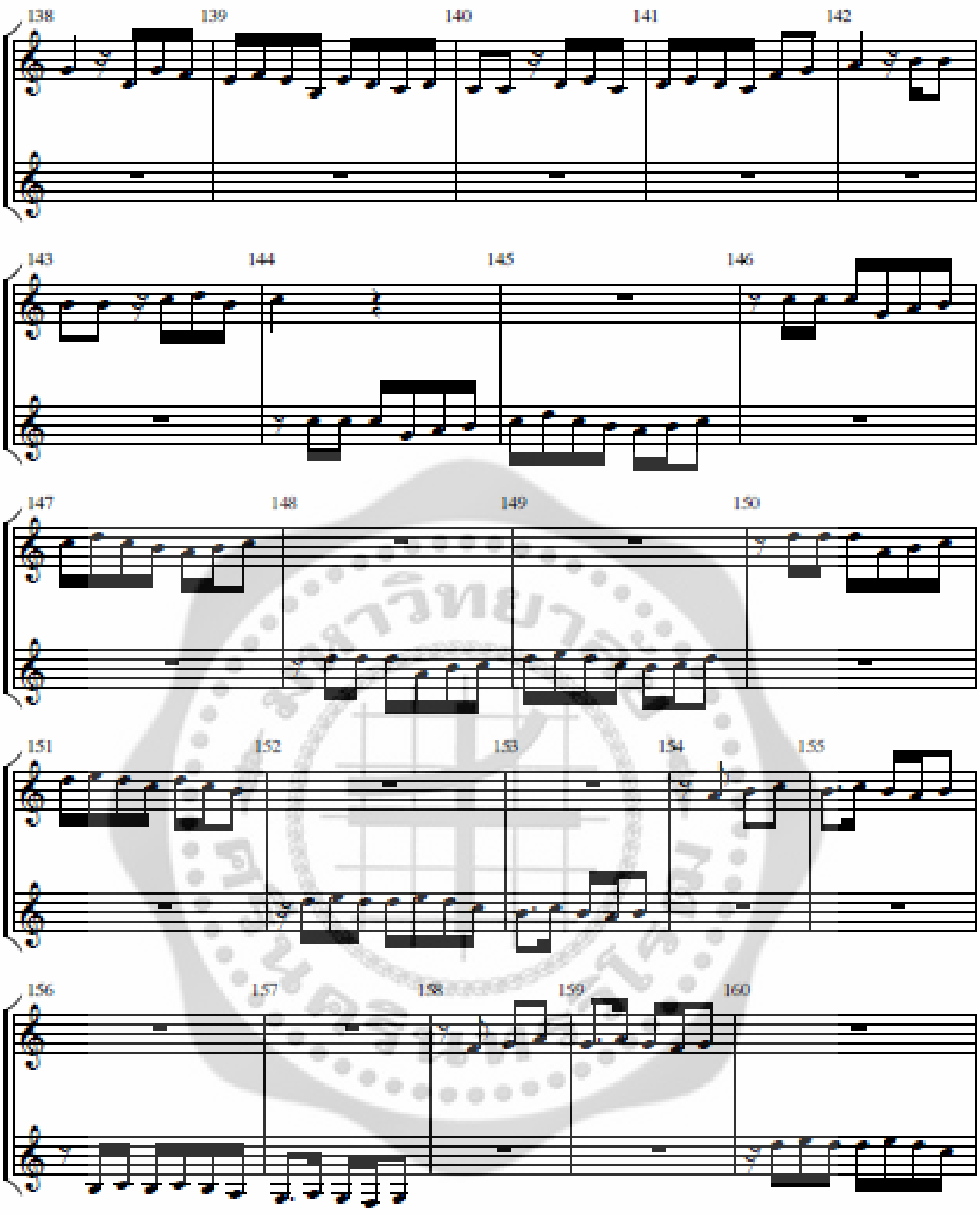

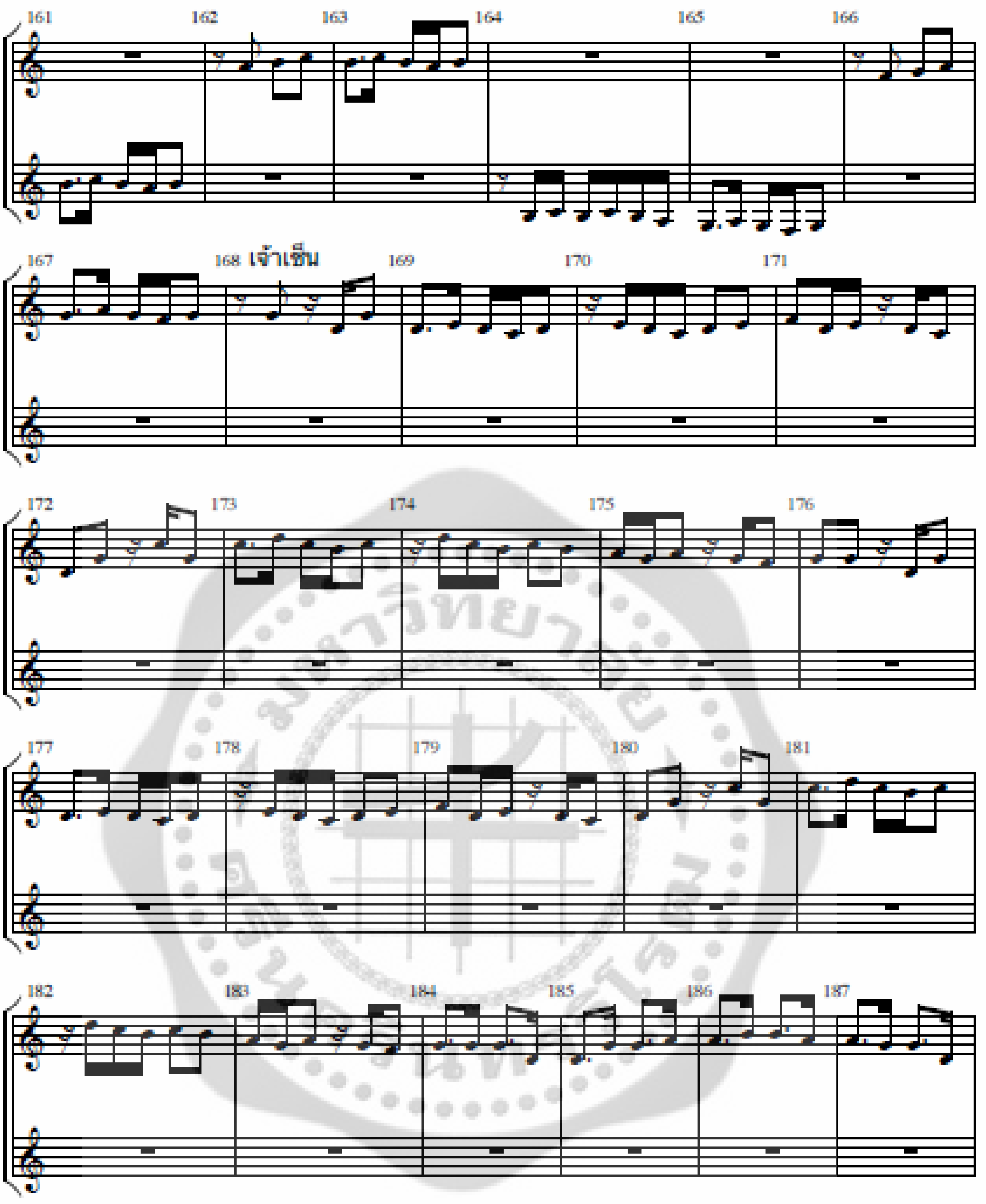
161
162
163
164
165
166
167
168 เจ้าเซ็น
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

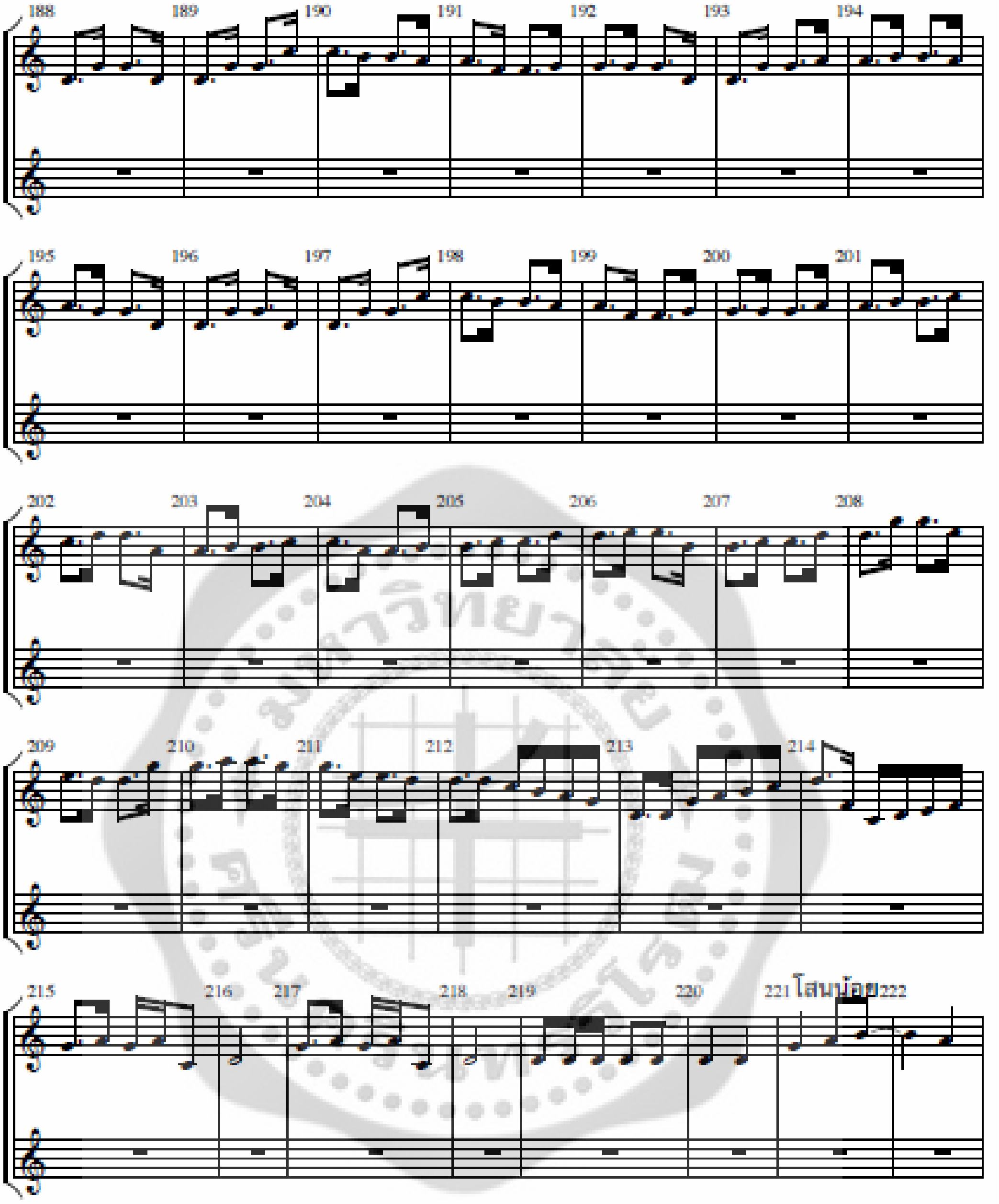
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
โสนน้อย
222

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

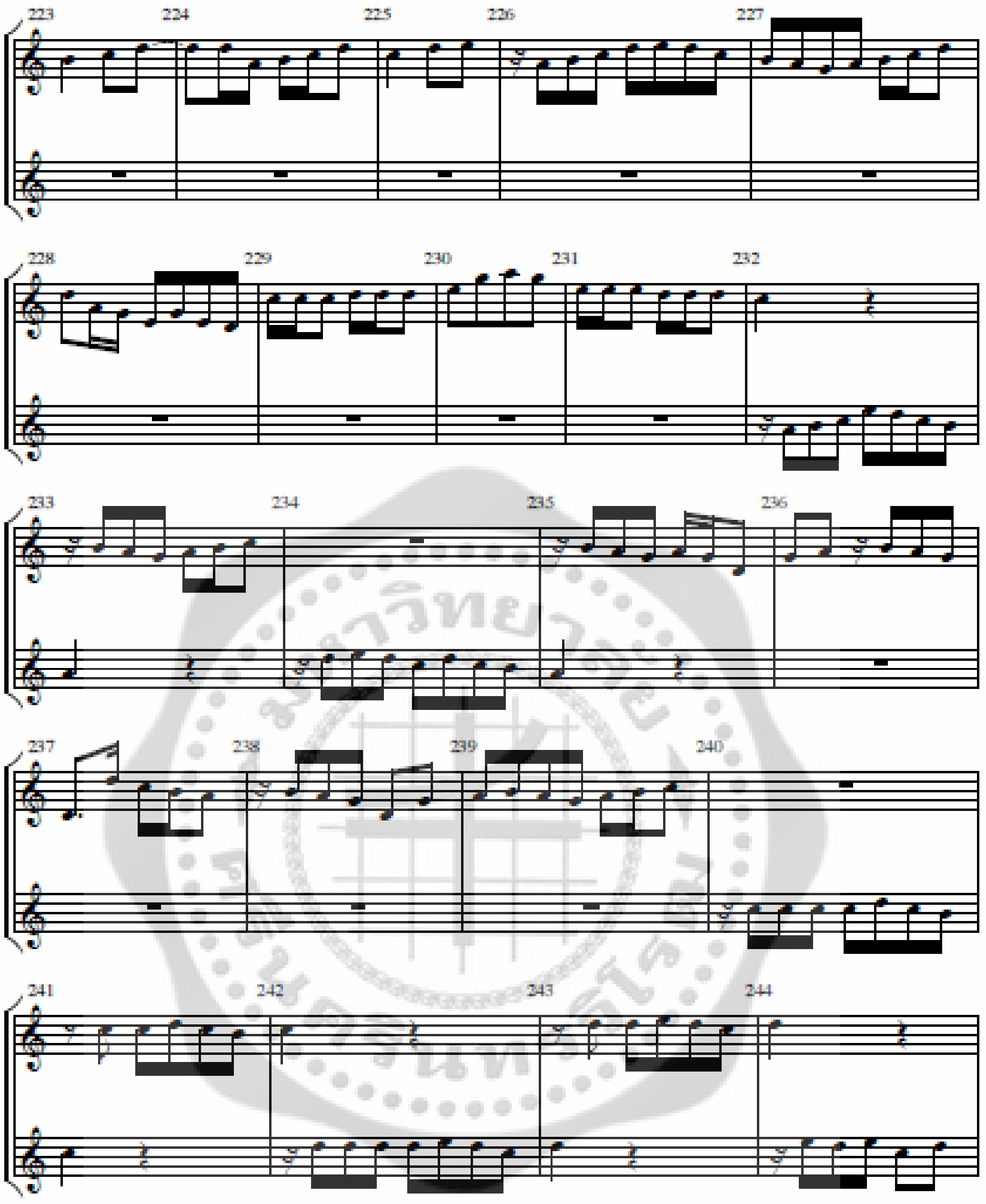
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

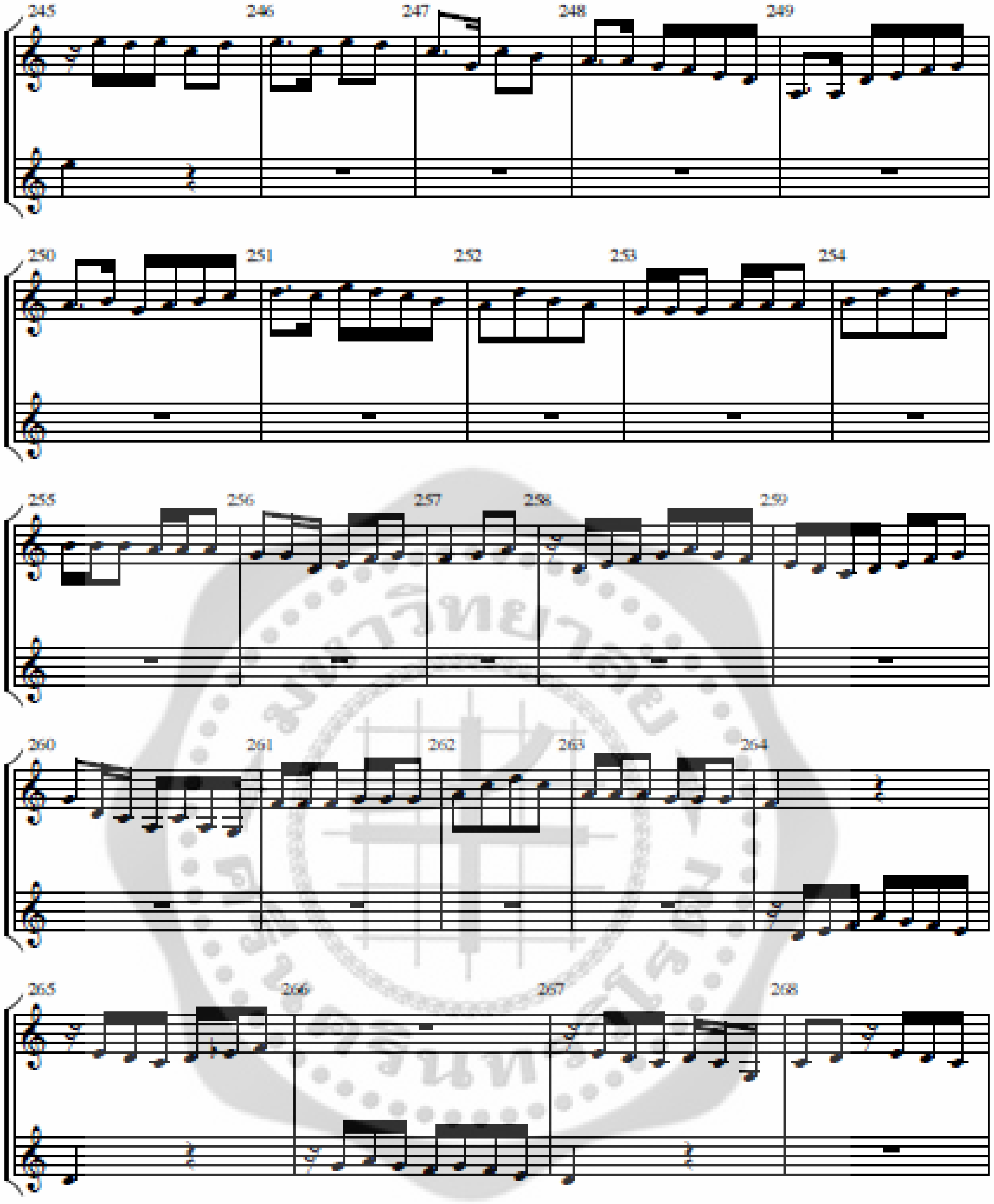

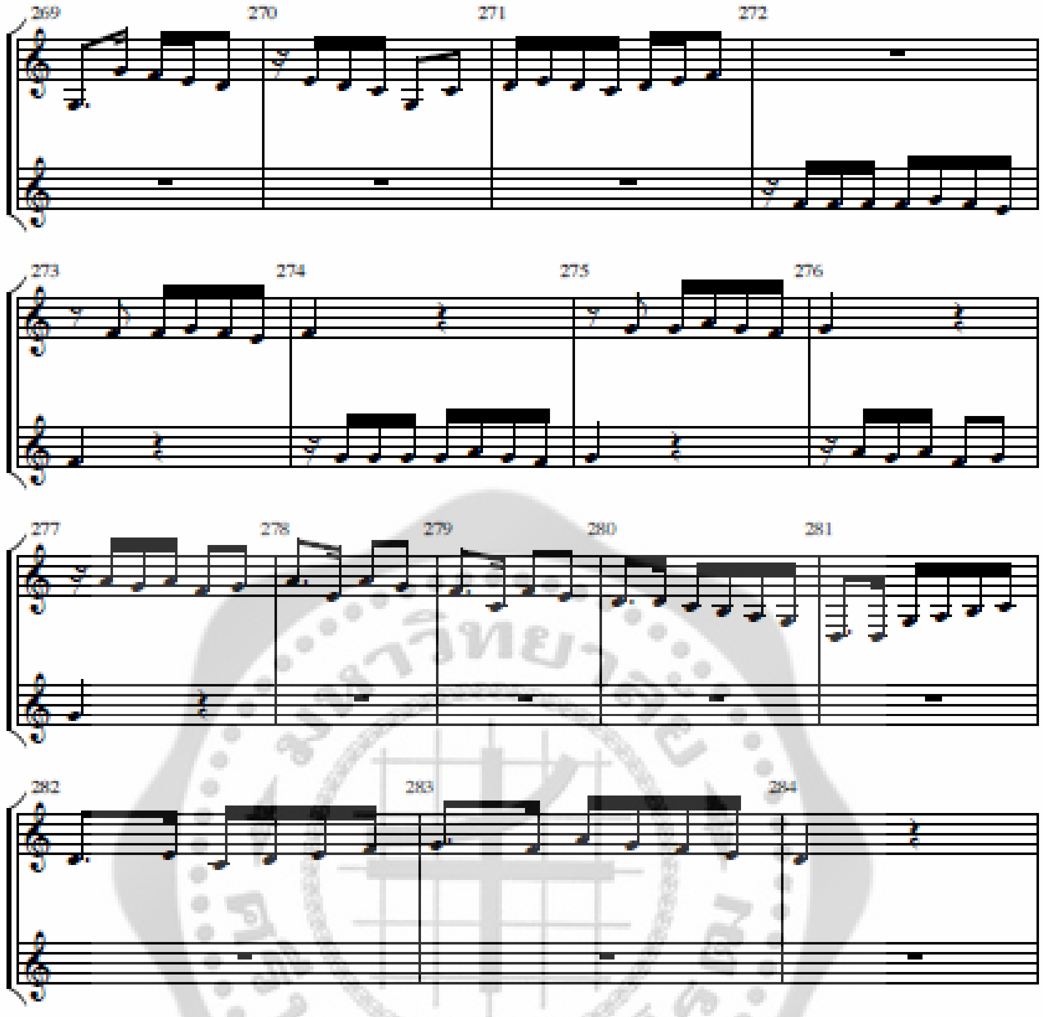
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แขกลพบุรี 2 ชั้น ท่อน 1

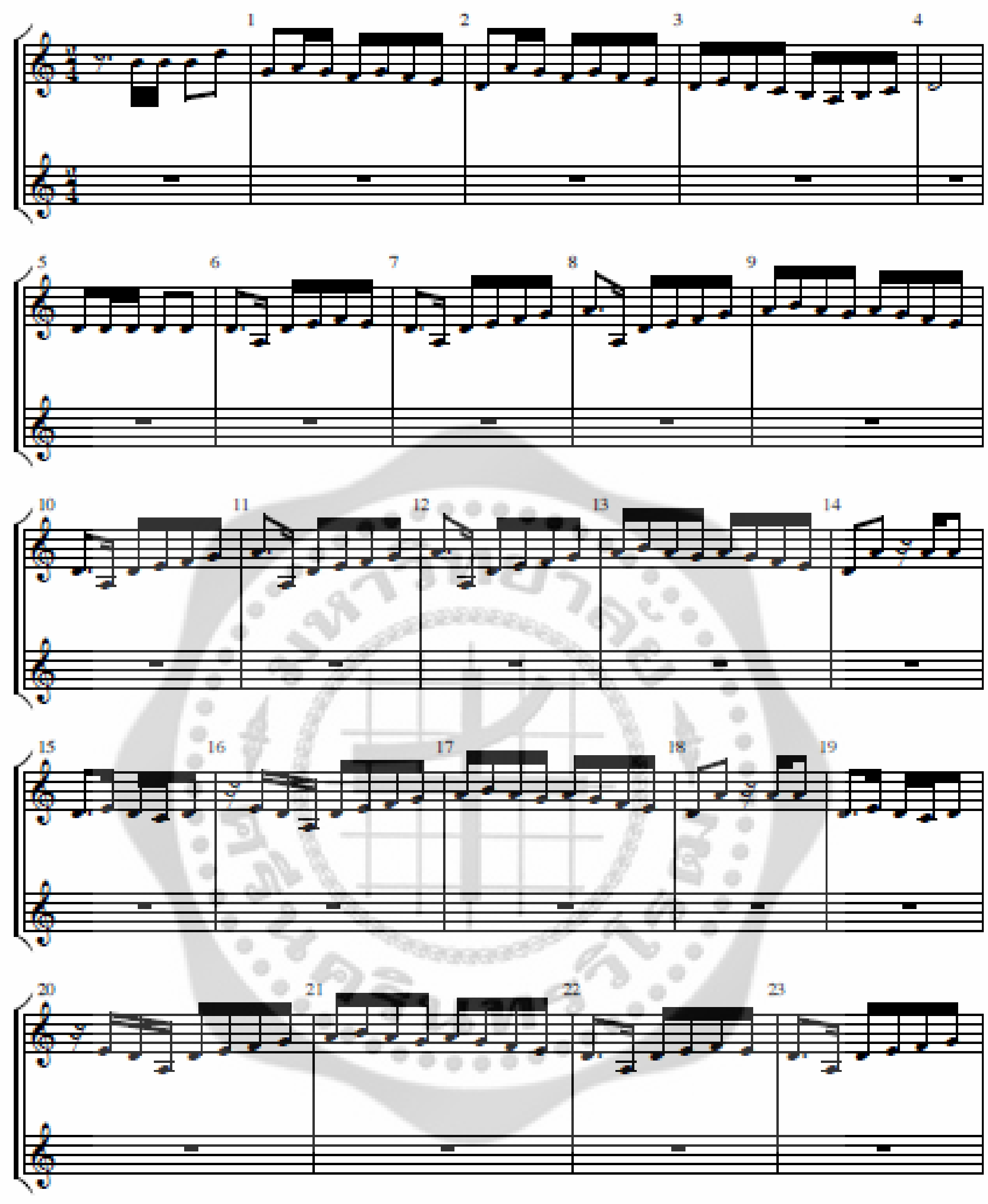

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23

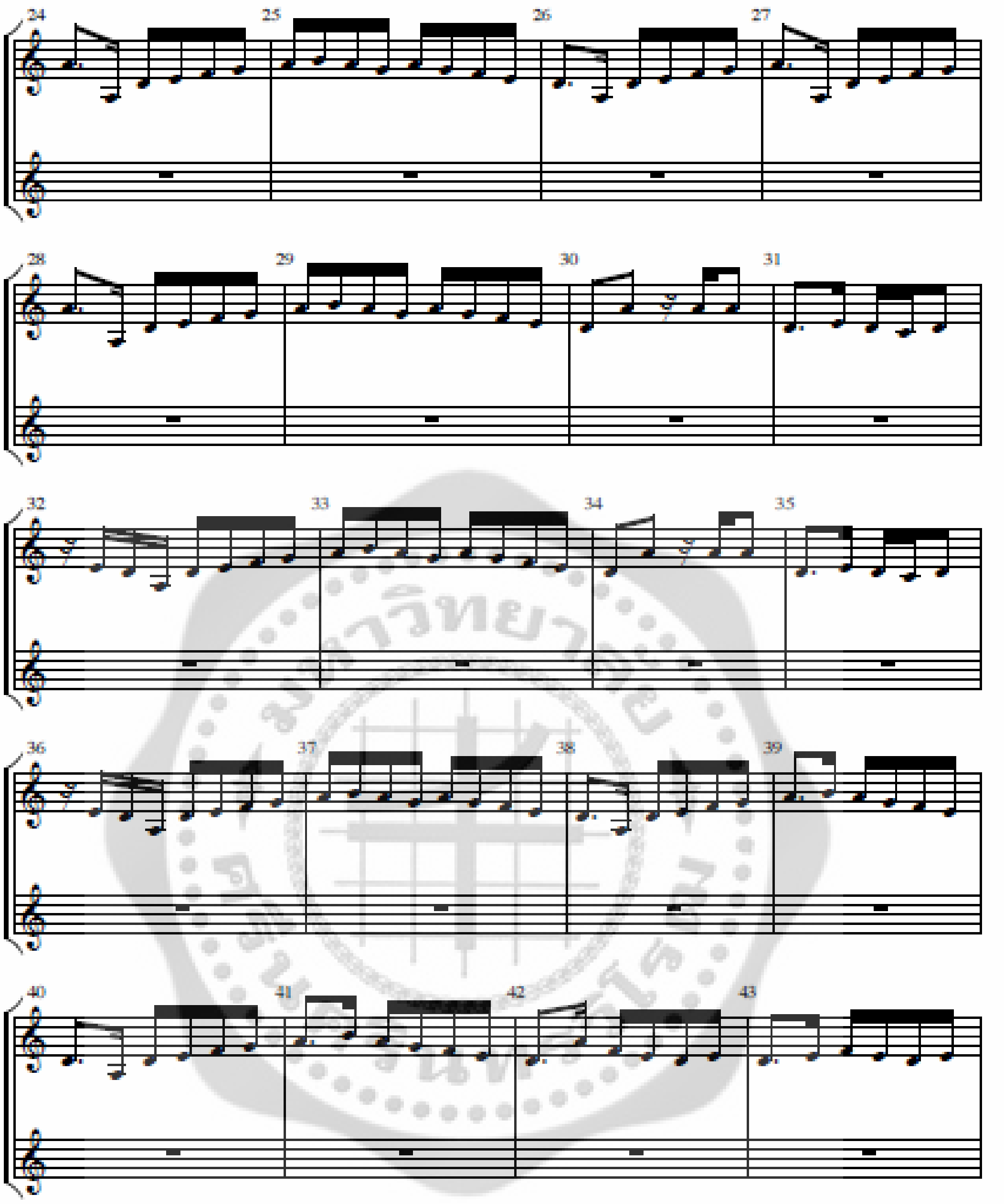
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

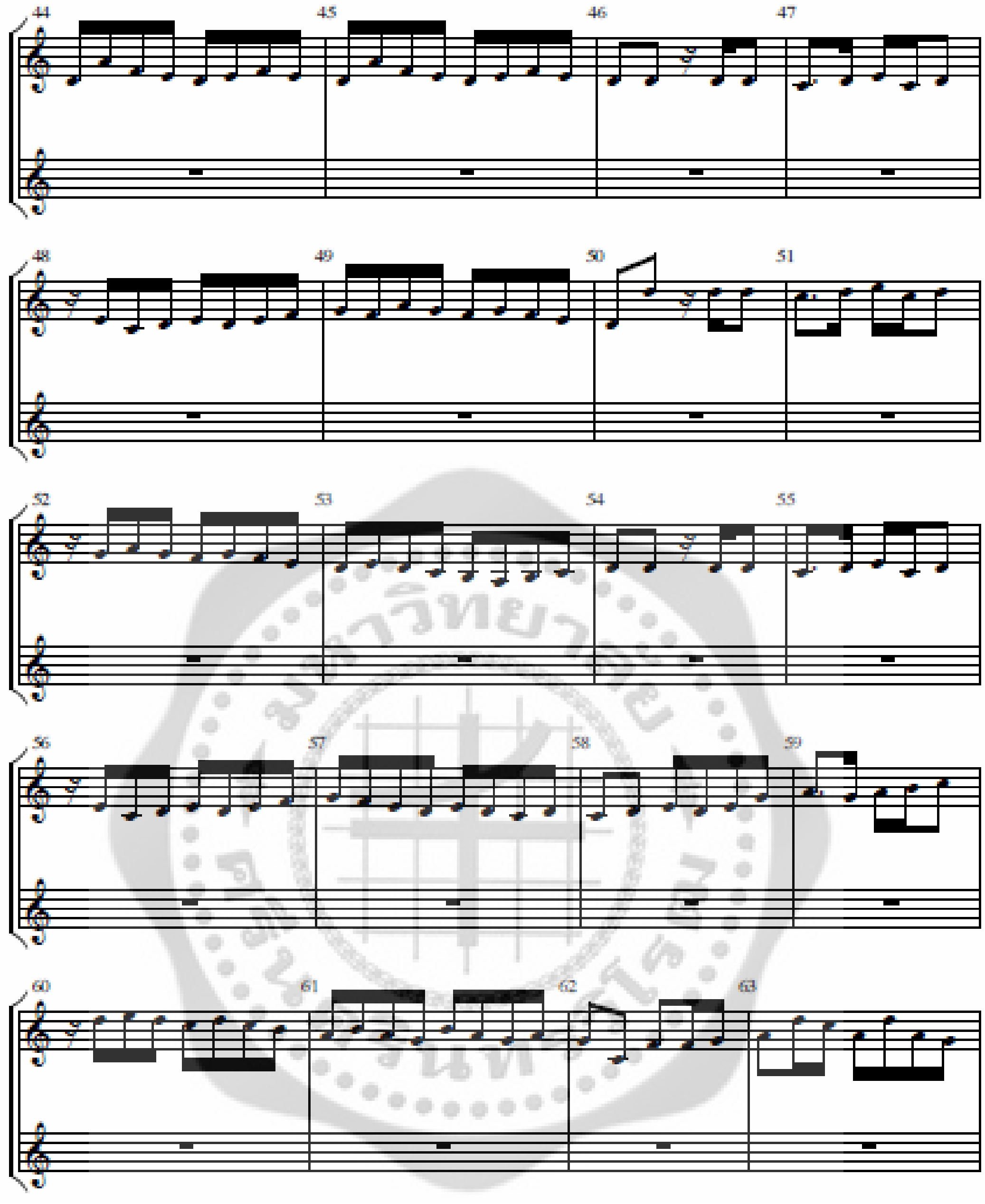

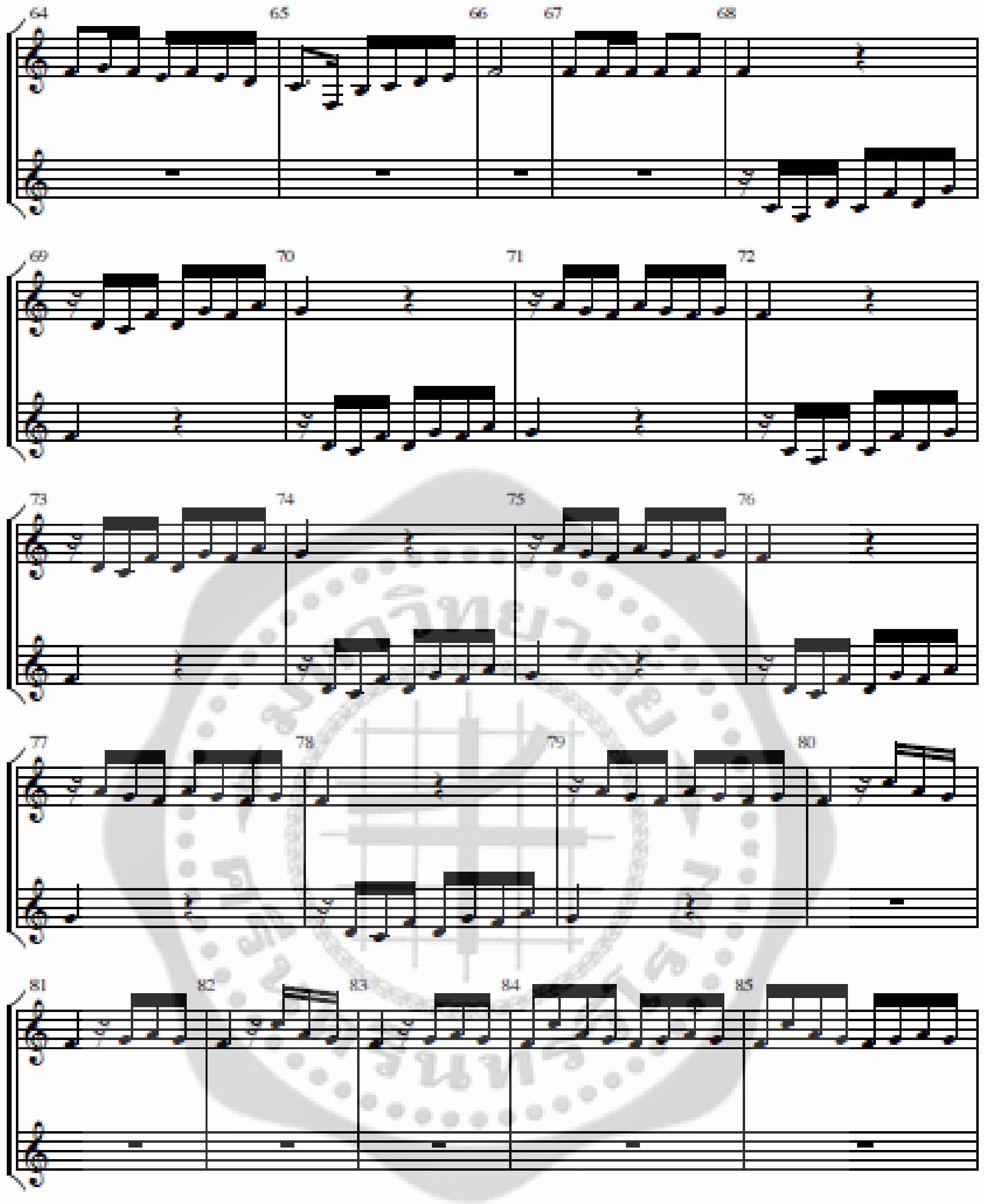

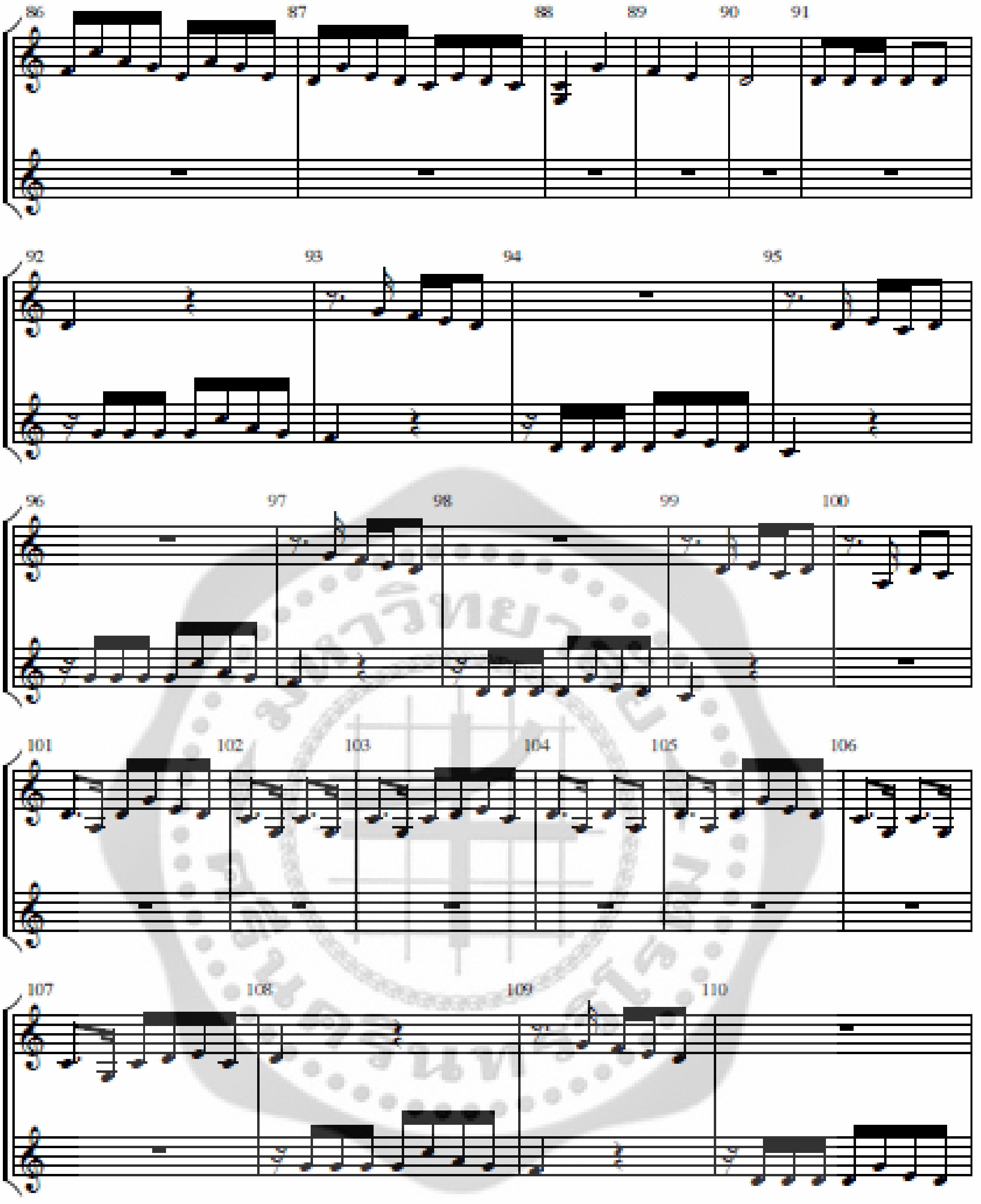

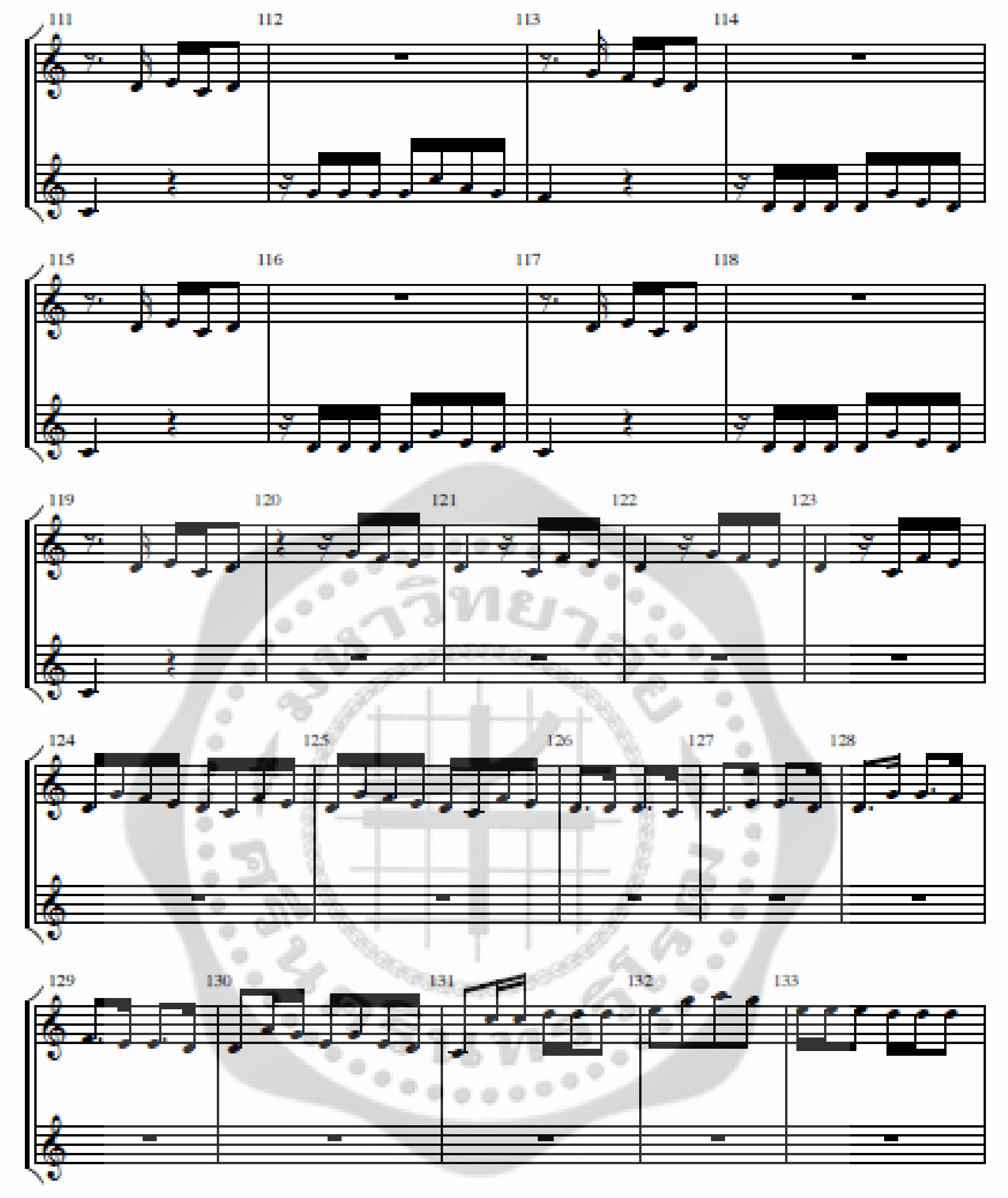

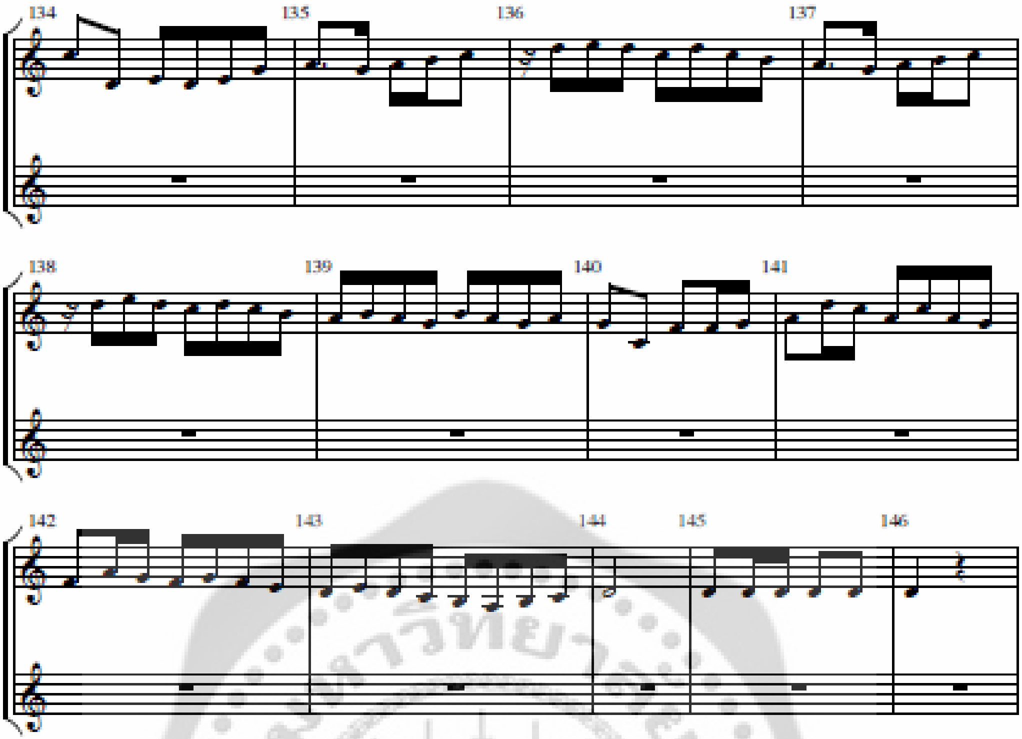
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แขกลพบุรี 2 ชั้น ท่อน 2

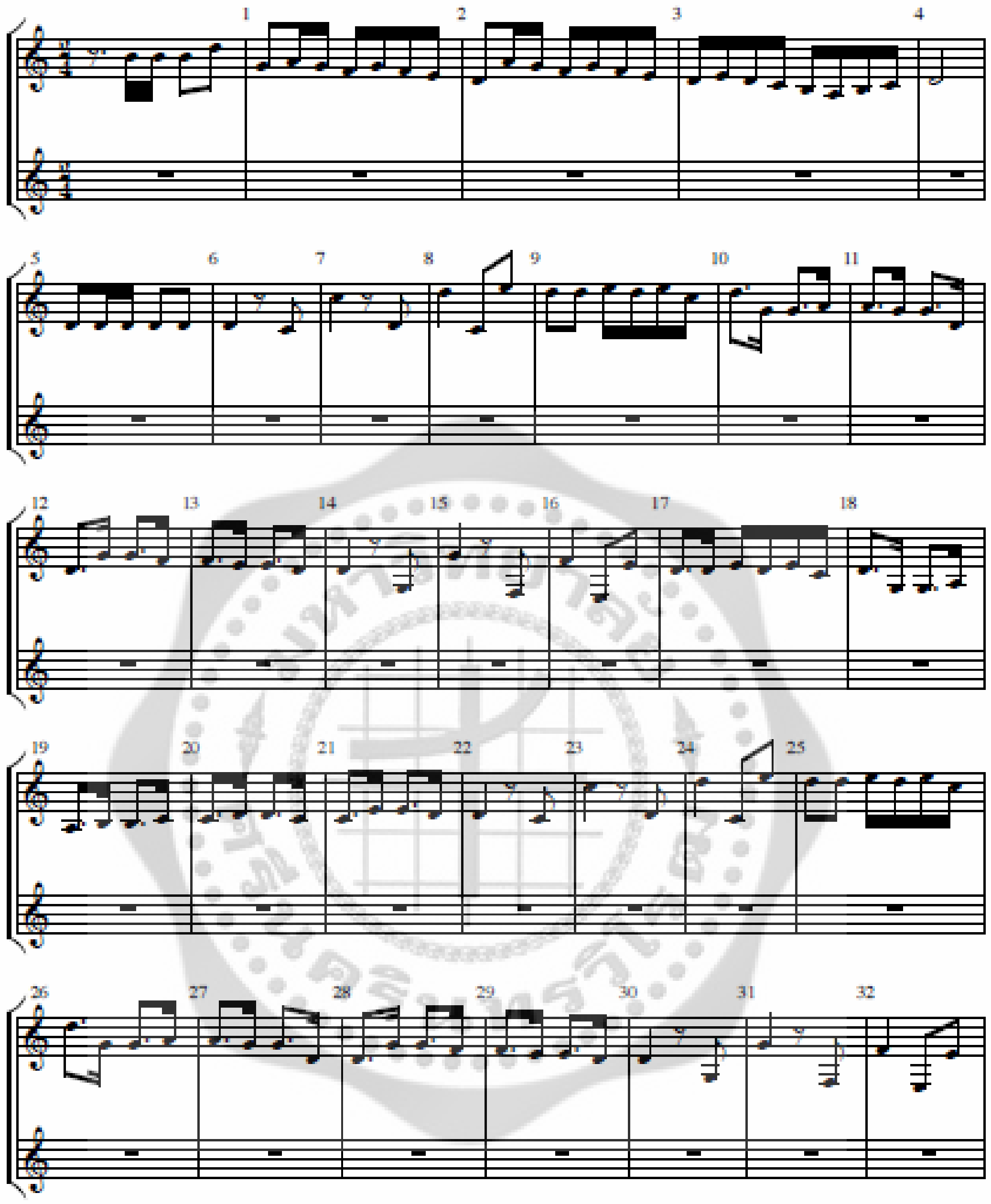
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32

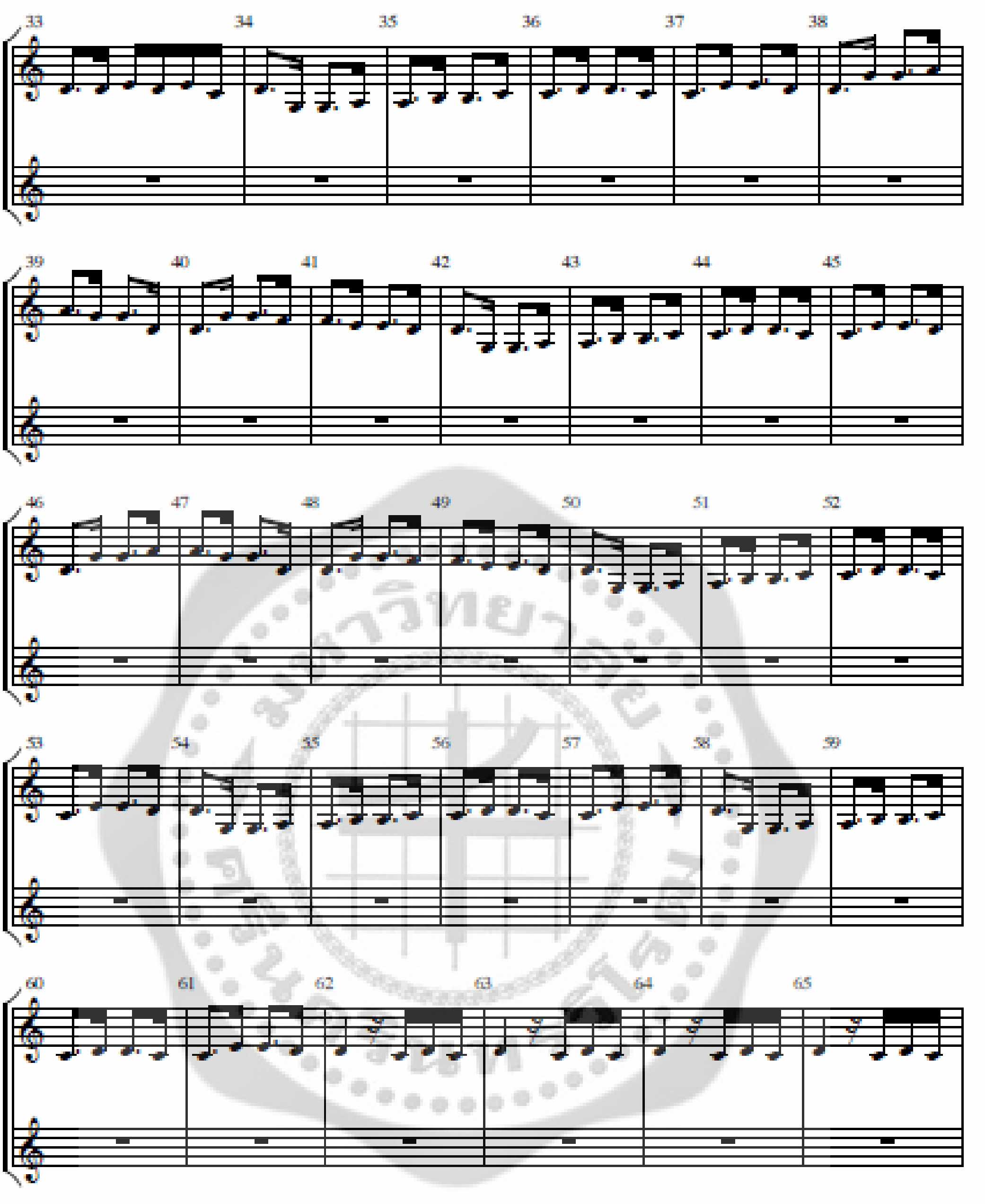
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

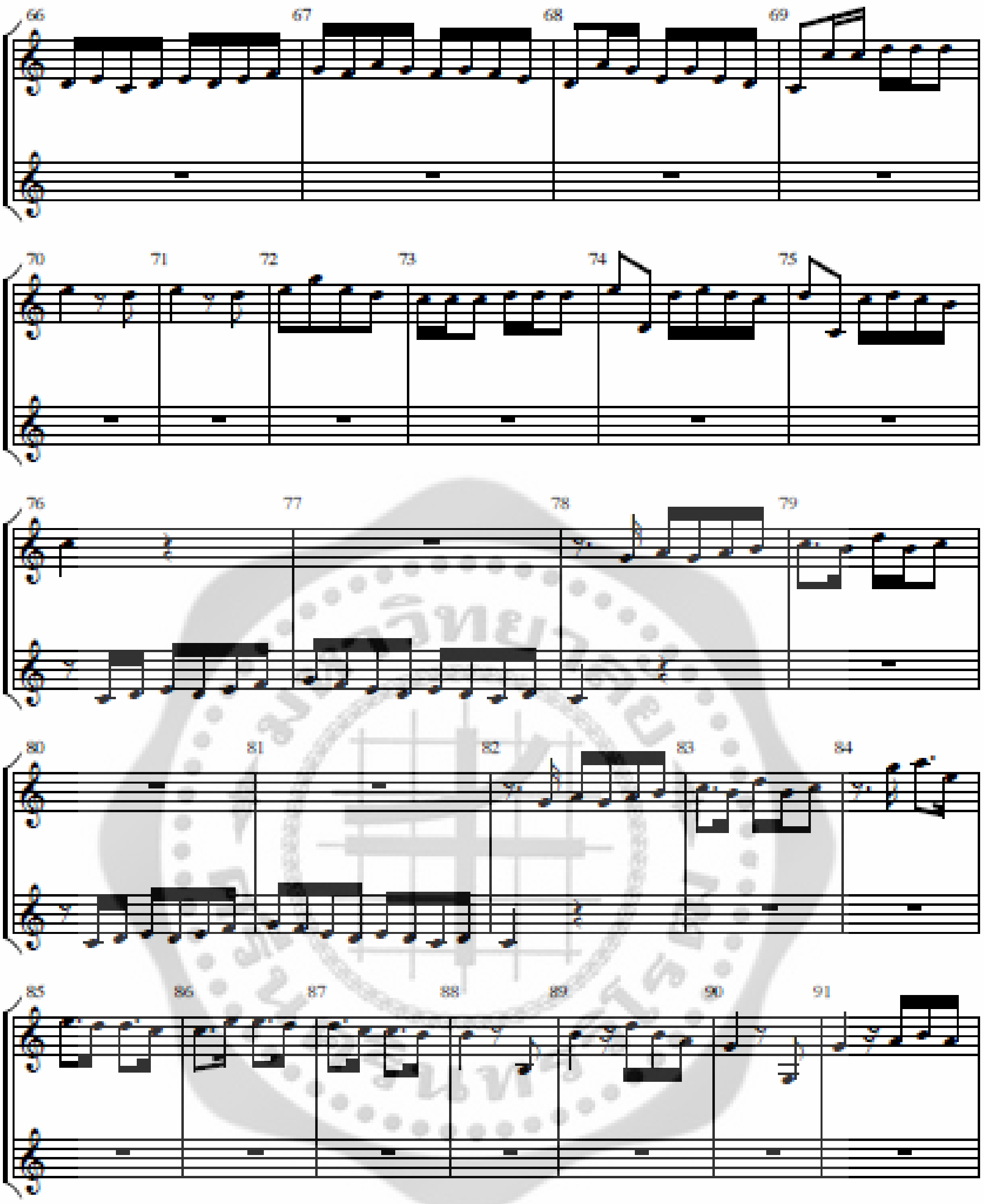

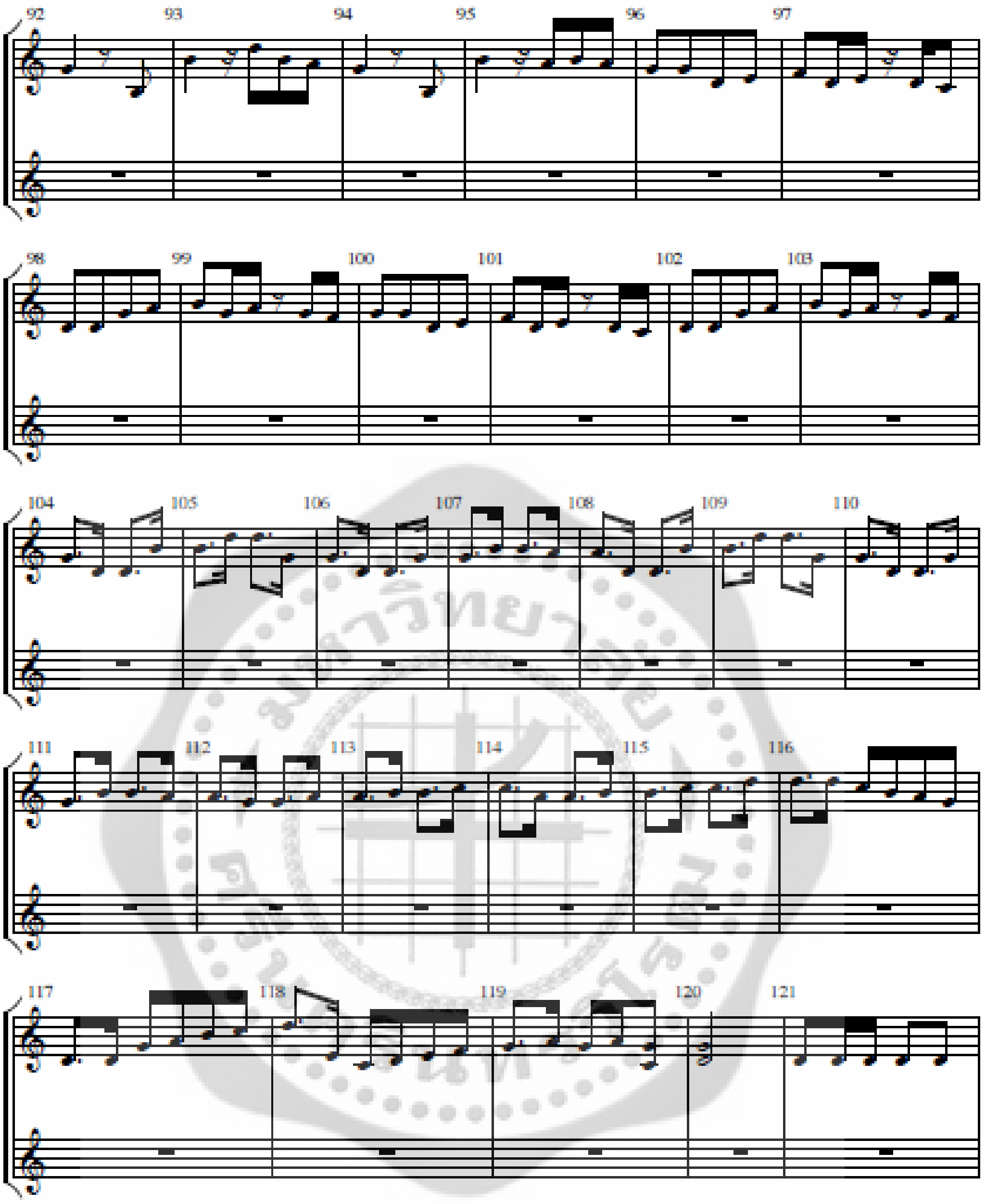
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

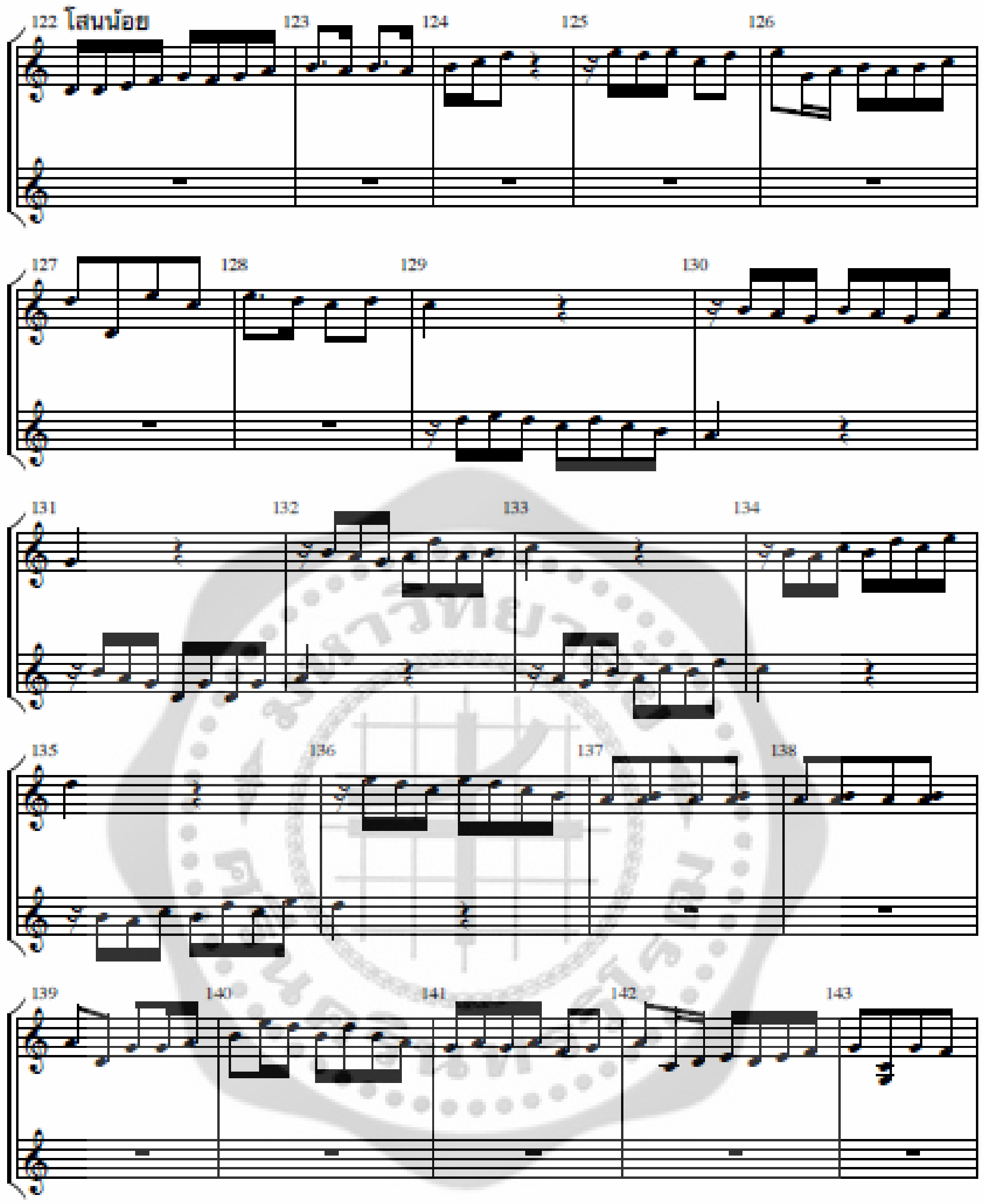
122 โสนน้อย

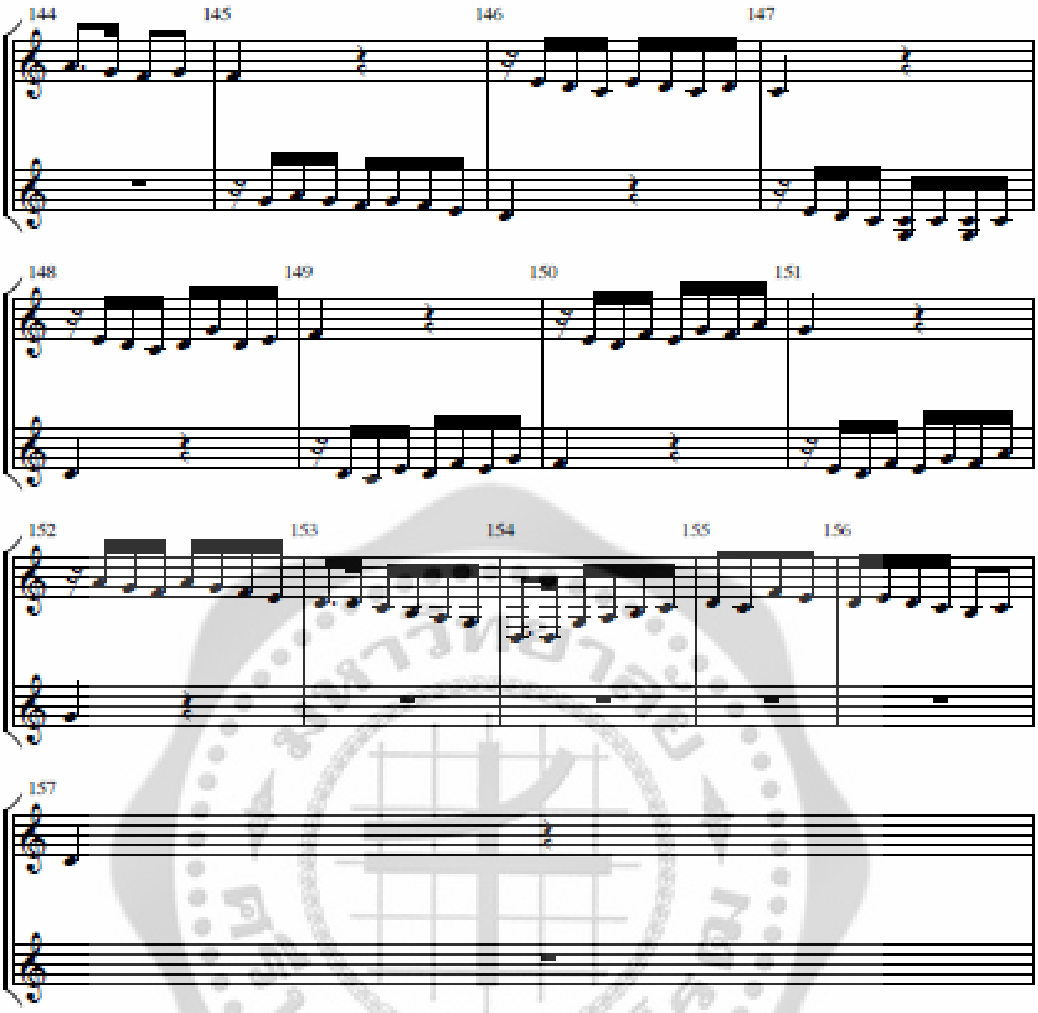
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แขกลพบุรี ชั้นเดียว ท่อน 1

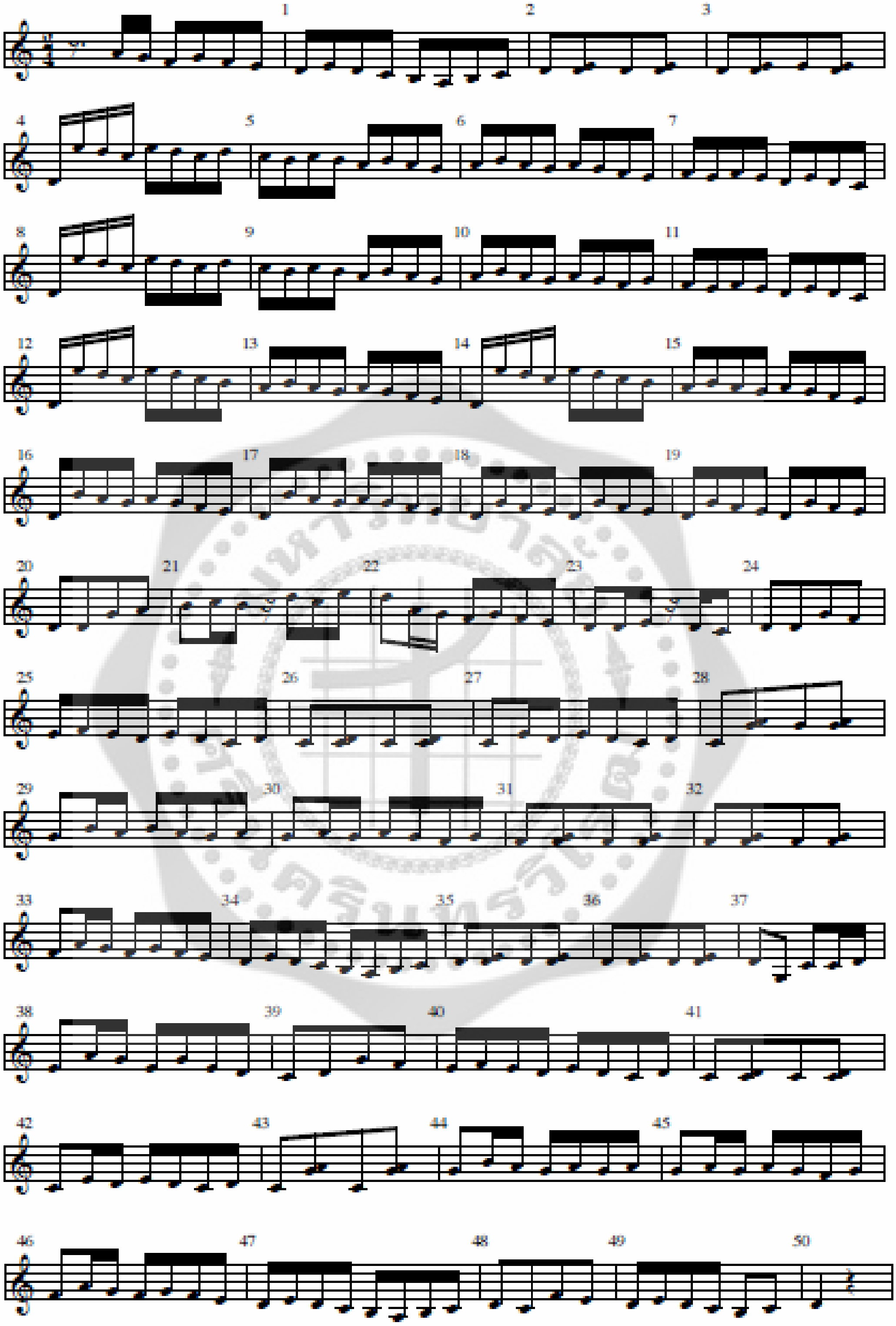
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50

แขกลพบุรี ชั้นเดียว ท่อน 2

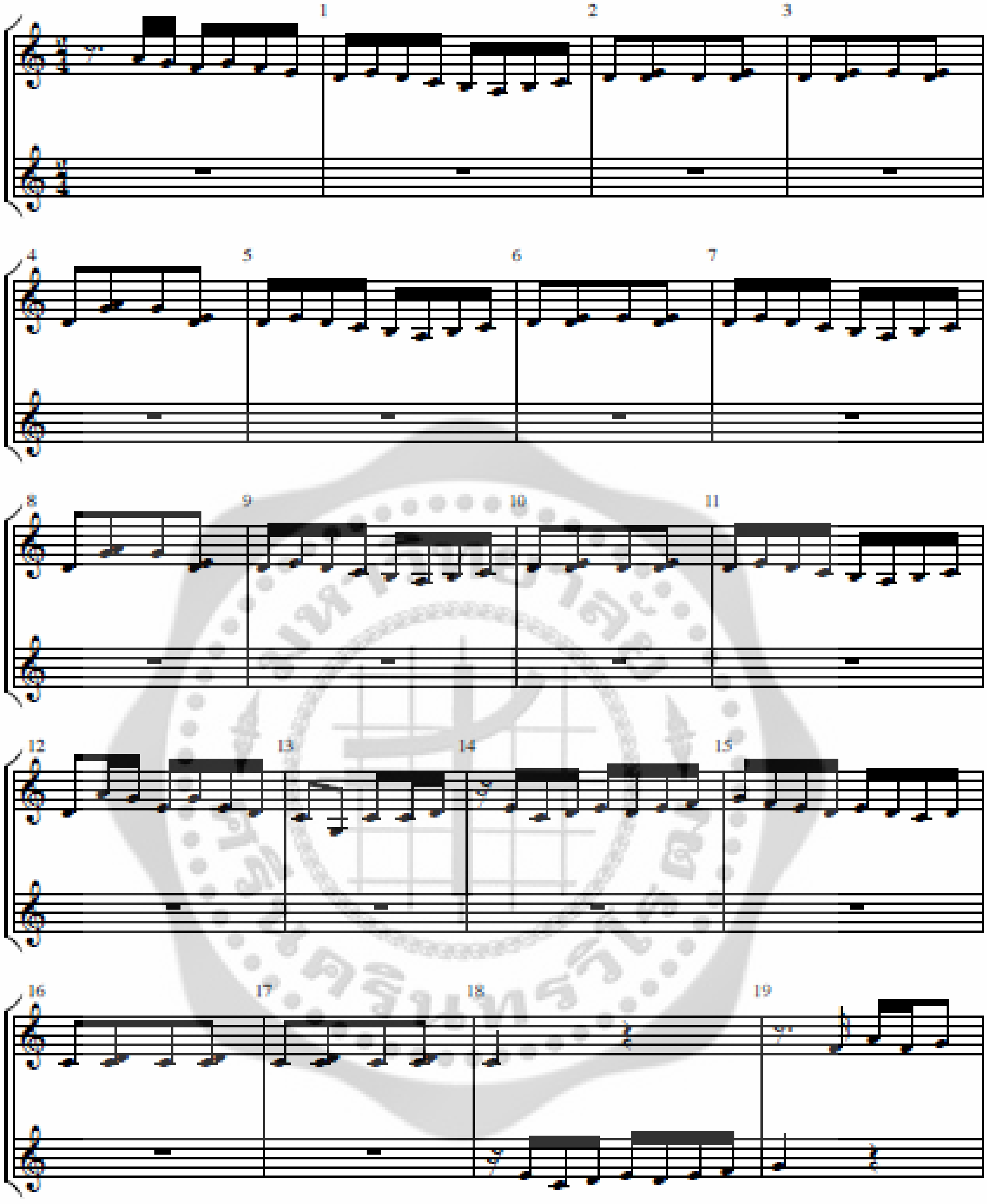
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19

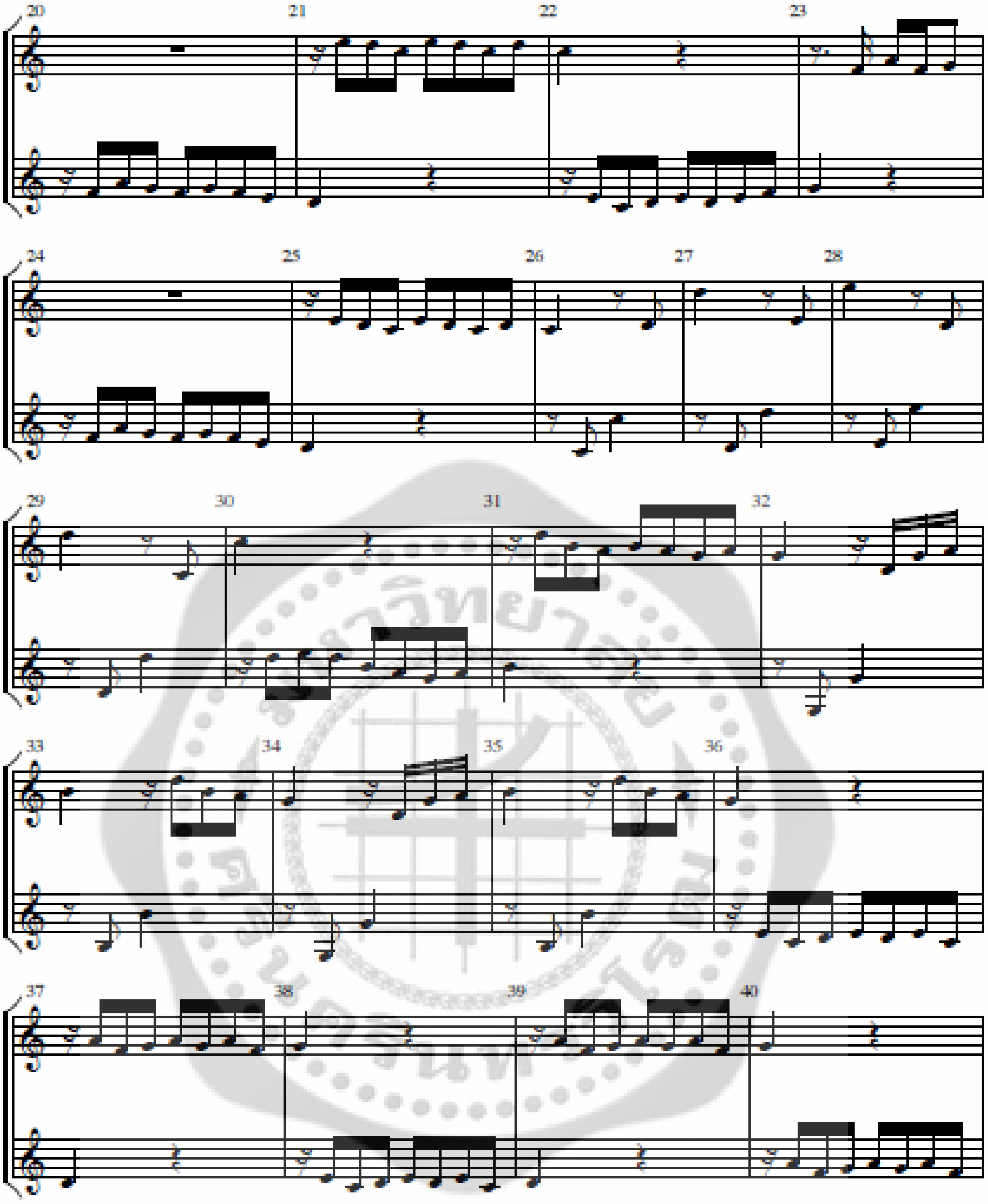

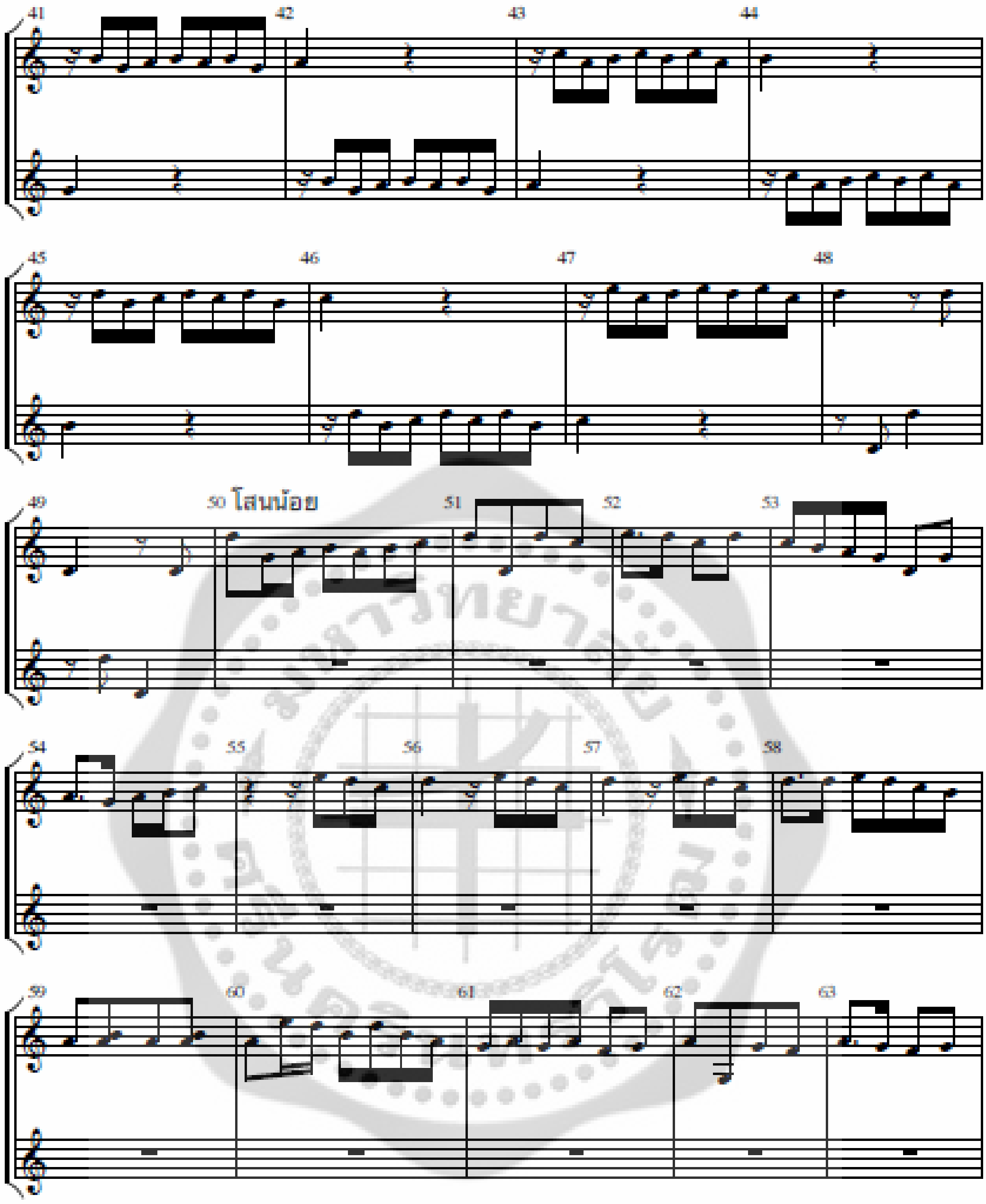
50 โสนน้อย

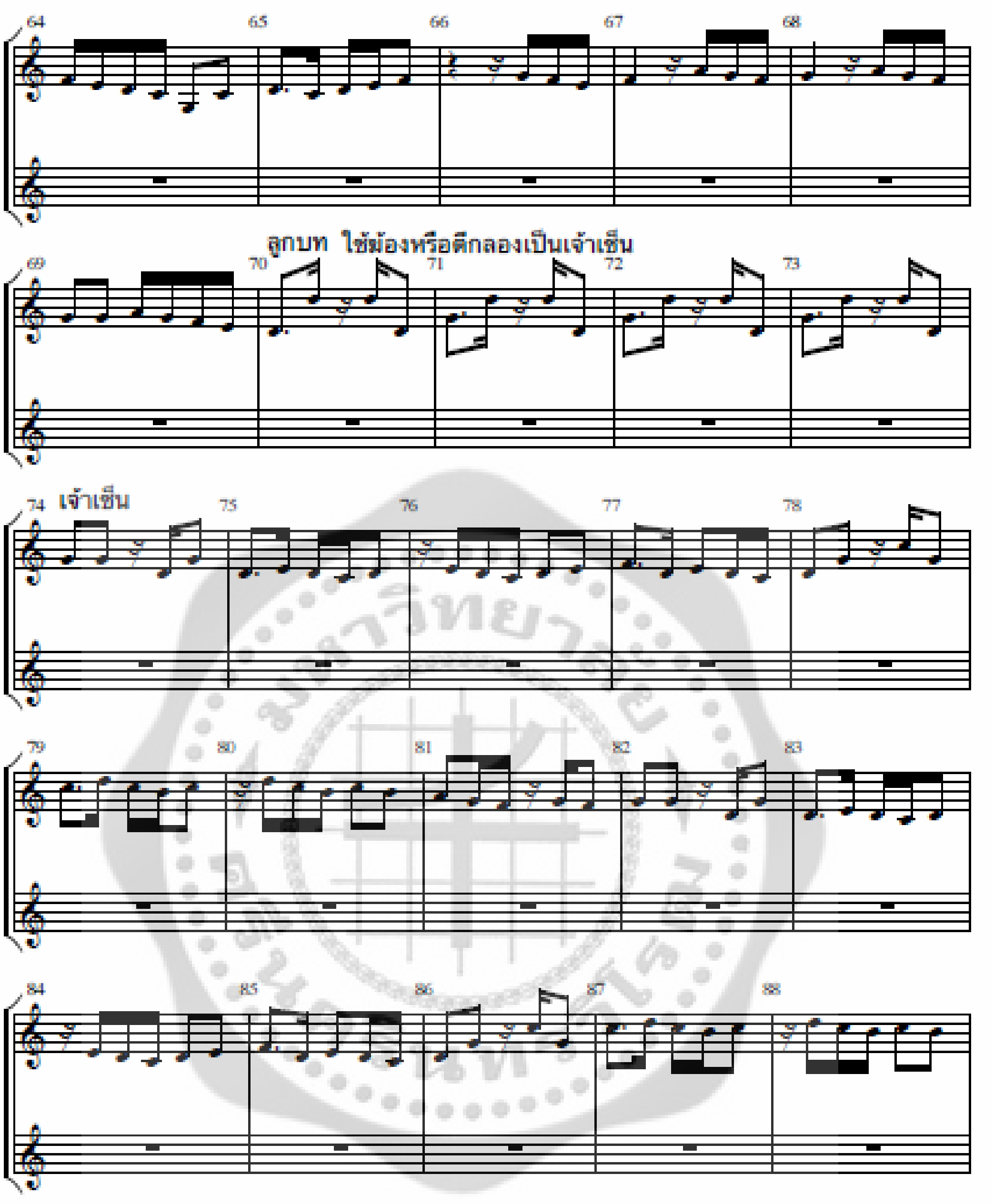
64
65
66
67
68
ลูกบท ใช้ฆ้องหรือตีกลองเป็นเจ้าเซ็น
69
70
71
72
73
74 เจ้าเซ็น
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

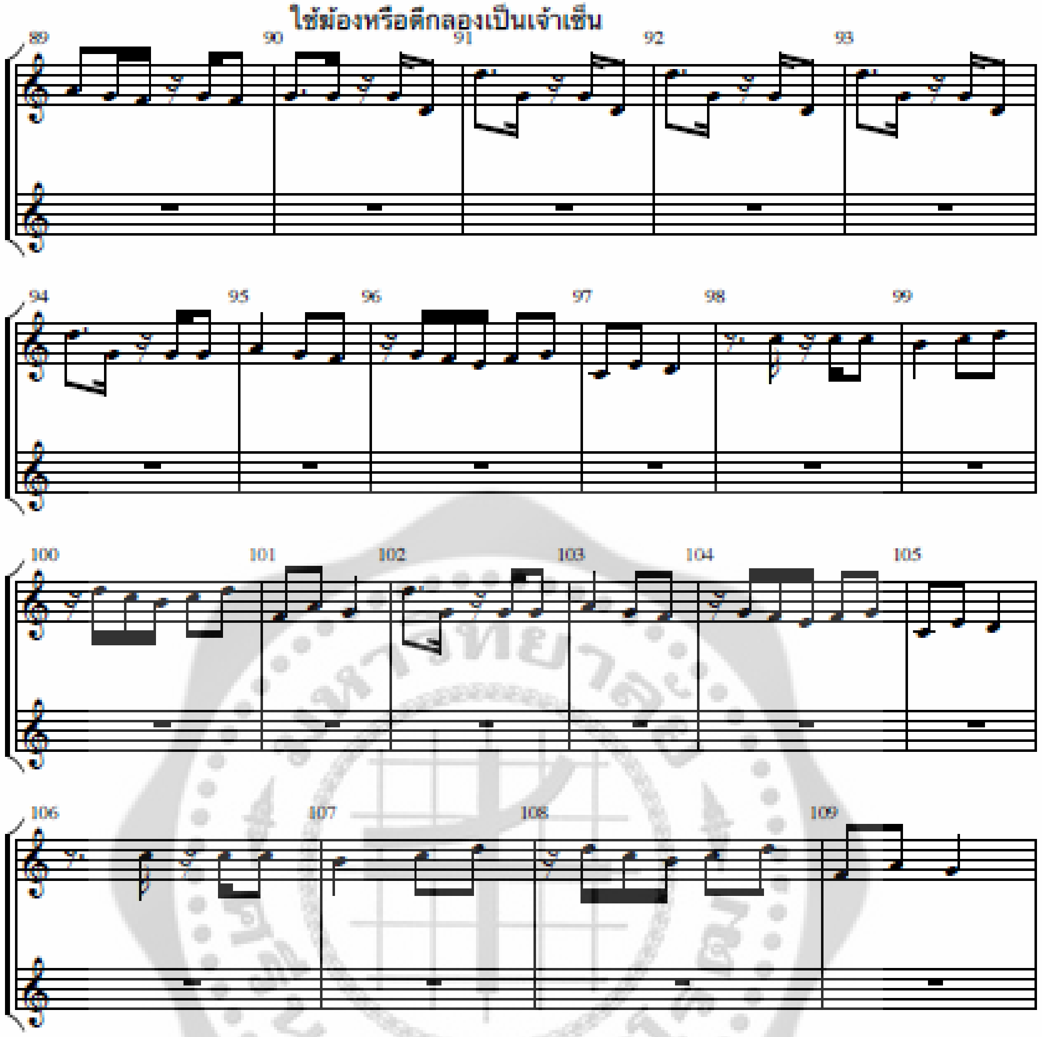
ใช้ฆ้องหรือตีกลองเป็นเจ้าเซ็น
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109

แขกลพบุรี (ลูกหมด)

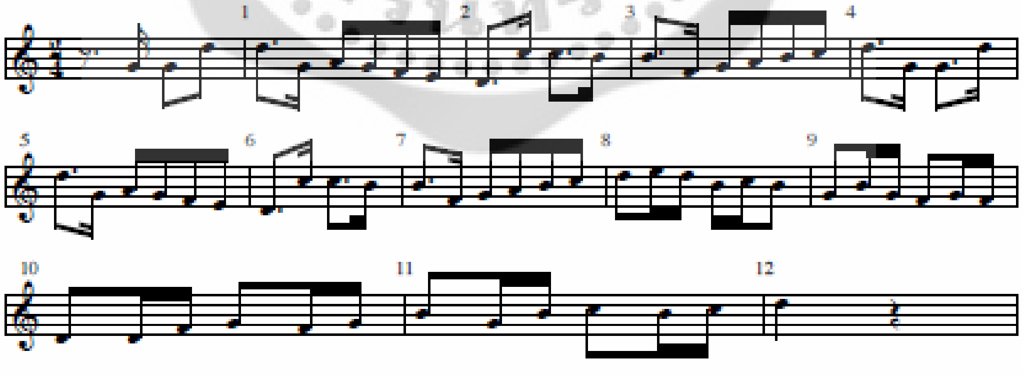
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

เพลงสนทอง เถา (ปรบไก่)

เพลงสนทอง เถา เป็นเพลงที่ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ อาจารย์ภาควิชาดุริยางค์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์ ประพันธ์ขึ้นใหม่ โดยนำเพลงสร้อยสนตัด ๒ ชั้นที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงโขน – ละครมาแต่เดิม ขยายขึ้นเป็นอัตรา ๓ ชั้น พร้อมกับทำทางเปลี่ยนขึ้นอีก ๒ เที่ยว รวมเป็นเพลง ๓ ท่อนและ ได้ตัดทอนลงเป็นอัตราชั้นเดียว เพื่อให้ครบเป็นเพลงเถา เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม

พ.ศ. ๒๕๓๐ ตั้งชื่อเพลงที่แต่งขึ้นใหม่ว่า “เพลงสนทอง” นำออกบรรเลงครั้งแรกในงานไหว้ครูประจำปีวัดพระพิเรนทร์เมื่อวันที่ ๓ กันยายน พ.ศ.๒๕๓๐ กับวงปี่พาทย์คณะ “เมรี” ซึ่งเป็นวงดนตรีที่ผู้แต่งรวบรวม พร้อมทั้งปรับปรุงฝึกซ้อมขึ้น เพลงสนทอง เถา จึงกลายเป็นเพลง ๓ ท่อนผู้แต่งมีความประสงค์ให้ท่อนที่ ๑ เป็นสำเนียงไทย ท่อนที่ ๒ เป็นสำเนียงแขก และท่อนที่ ๓ เป็นสำเนียงฝรั่ง ทั้งนี้เพื่อนำเพลงนี้ไปบรรเลงโชว์ในงานไหว้ครูประจำปี ณ วัดพระพิเรนทร์ ซึ่งเป็นงานไหว้ครูที่มีนักดนตรีมาบรรเลงในงานนี้มากมายหลายวง ซึ่งแต่ละวงก็จะนำเพลงแปลก ๆหรือเพลงของแต่ละวงทำไว้มาอวดกันในงานนี้ เพลงนี้ผู้แต่งได้แต่งทั้งทำนองเครื่องทำนองร้องพร้อมทั้งประพันธ์บทขึ้นใช้ร้องกับเพลงสนทองโดยเฉพาะดังนี้

บทร้องเพลงสนทอง

แหว่วดุเหว่าเร่าร้องเมื่อจวนรุ่ง ใจสะดุ้งคิดว่าฟ้าสาง
ขยับเลื่อนลุกเปิดหน้าต่างพลาง เห็นเรือนร่างสว่างหล้าดาราราย
ทิวไม้ใบบังสุริย์ศรี เห็นไม่มีจันทราน่าใจหาย
เหล่าวิหคผกผินบินเรียงราย ก็มิคลายคิดถึงคะนึงน้อง
สนทองต้องลมอยู่ไหวไหว อยากจะใคร่เชยชมประสมสอง
โอแม่ทรามสงวนนวลละออง จะจากต้นสนทองที่ครองกัน
ขอเพียงได้พบประสบเห็น ดังเช่นนิทราพาฝัน
บุญน้อยคล้อยเคลื่อนเลื่อนลอยพลัน ดังตะวันลอยลับไม่กลับมา
ต้นสนทอง ลมต้อง
แล้วก็พลิ้ว ปลิวไสว

สนทองเถา 3 ชั้น ท่อน 1

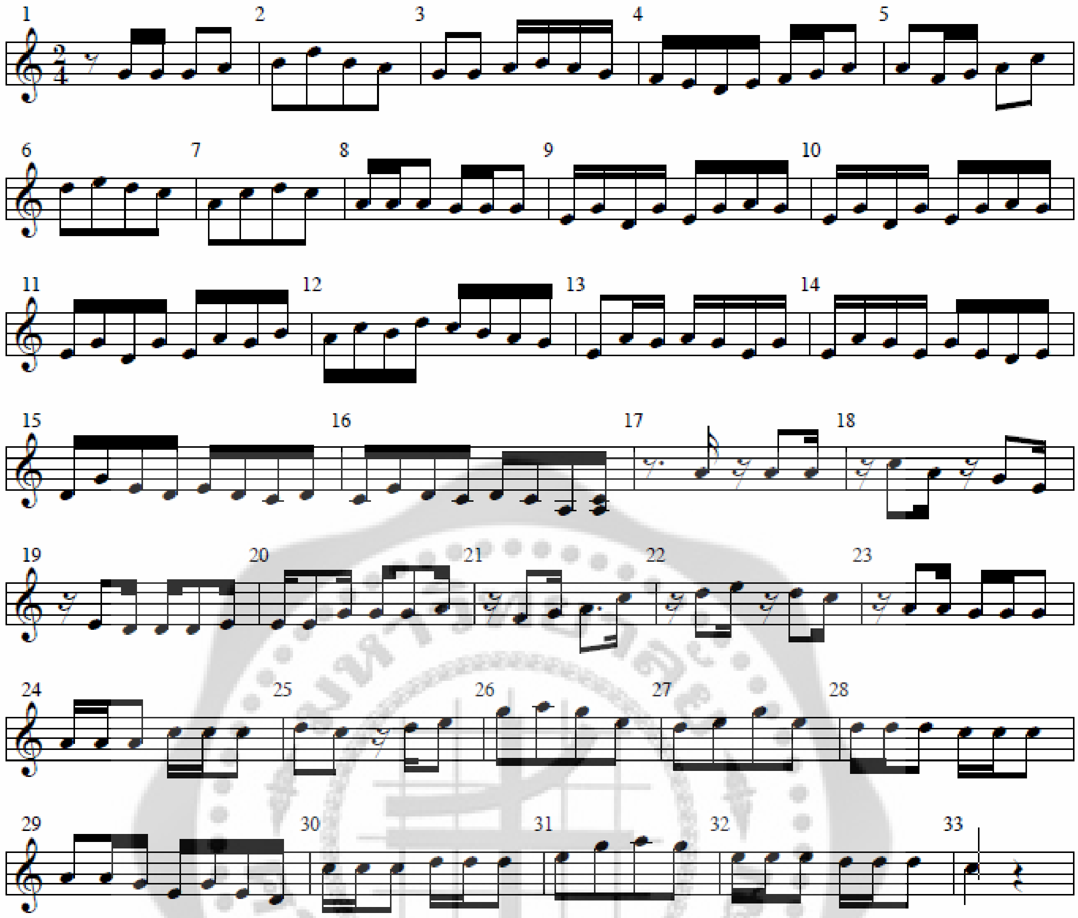
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สนทองเถา 3 ชั้น ท่อน 2 (เปลี่ยนสำเนียงแขก)

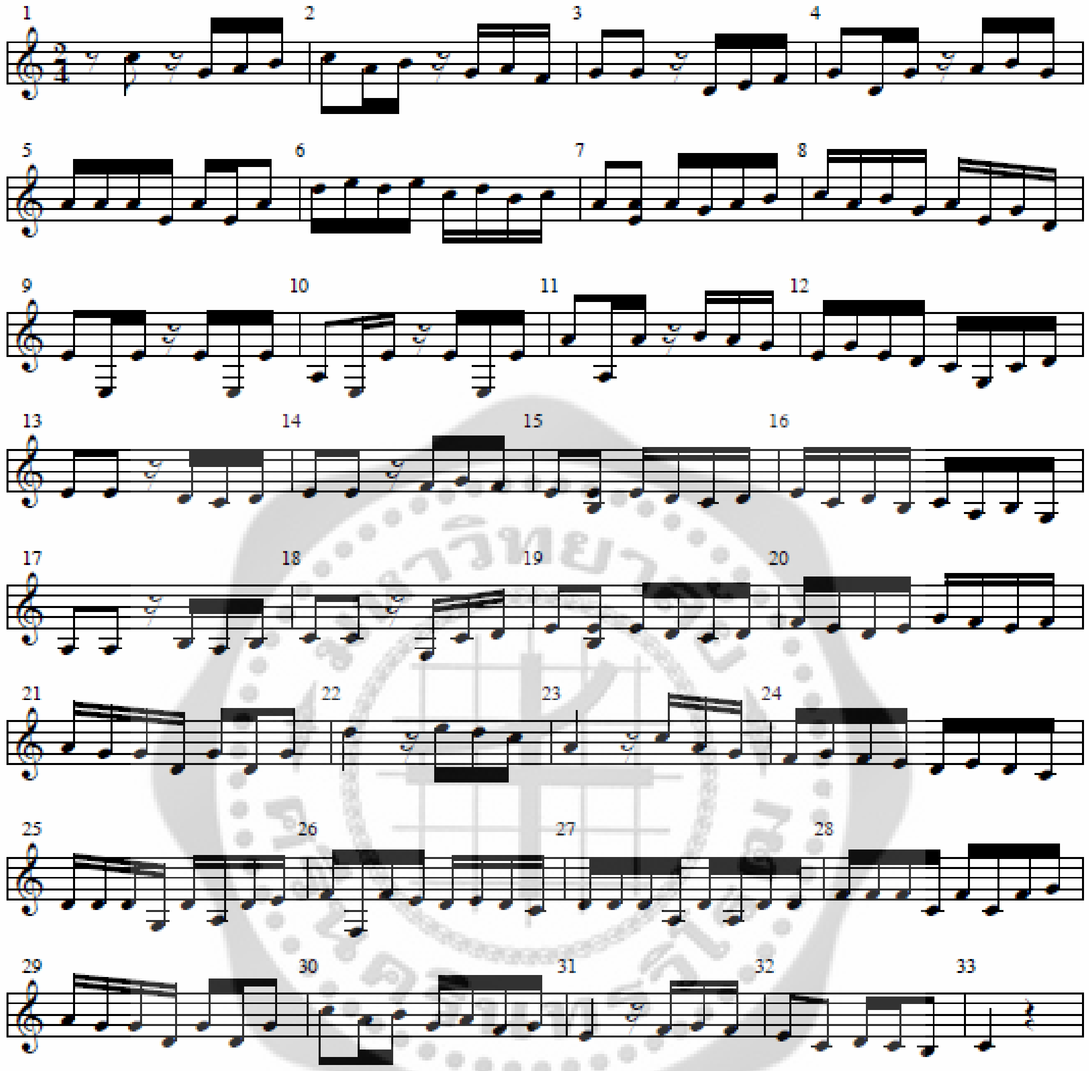

สนทองเถา 3 ชั้น ท่อน 3 (เปลี่ยนสำเนียงฝรั่ง)

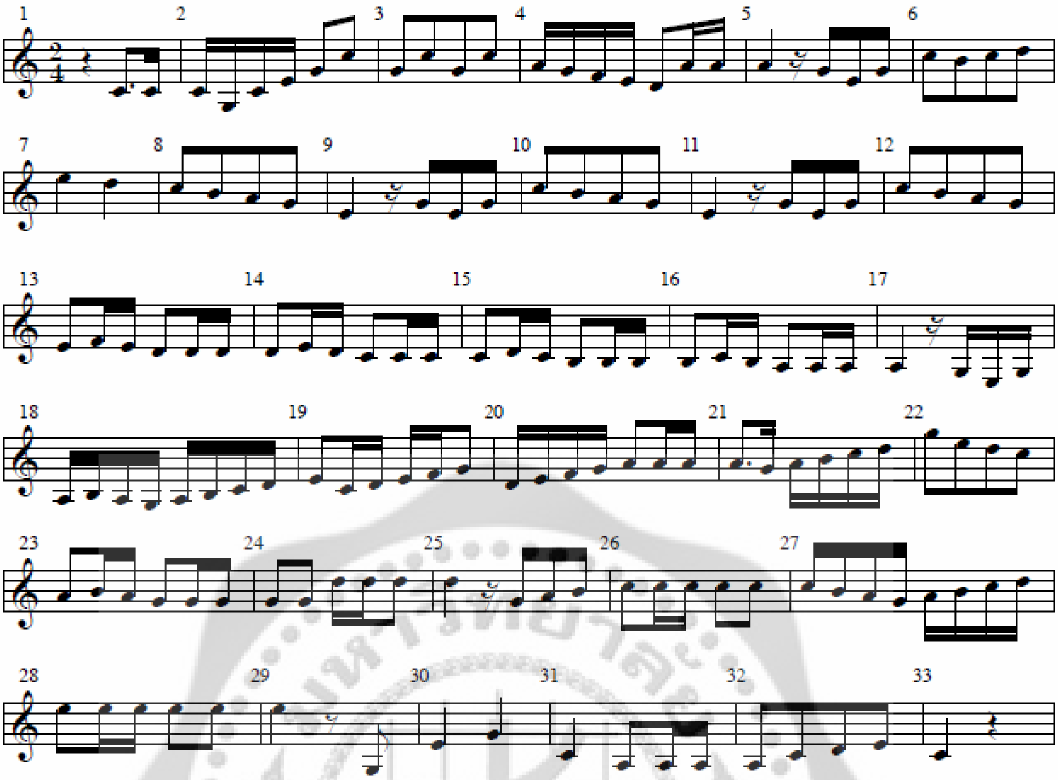

สนทองเถา 2 ชั้น ท่อน 1

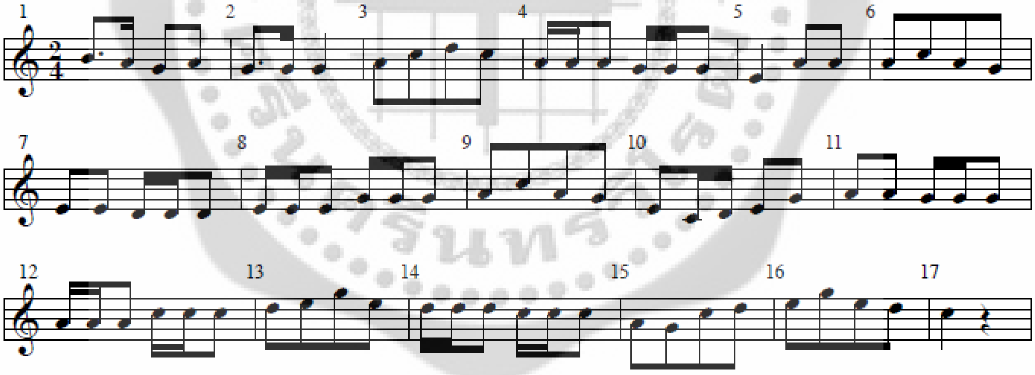

สนทองเถา 2 ชั้น ท่อน 2 (เปลี่ยนสำเนียงแขก)

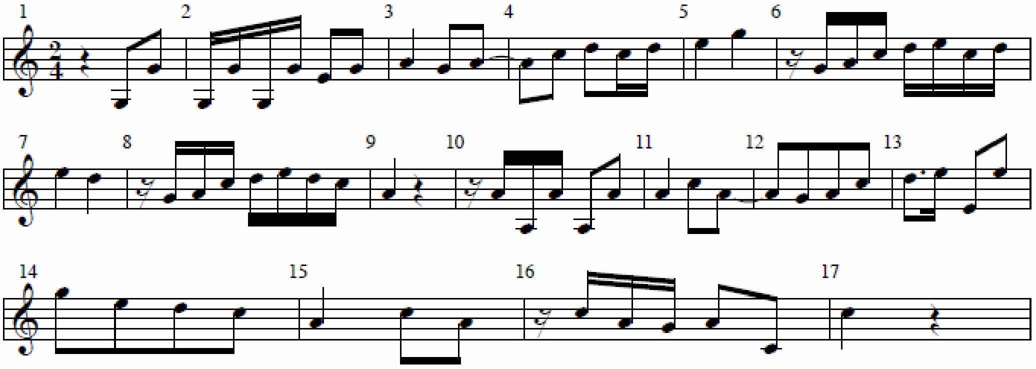

สนทองเถา 2 ชั้น ท่อน 3 (เปลี่ยนสำเนียงฝรั่ง)

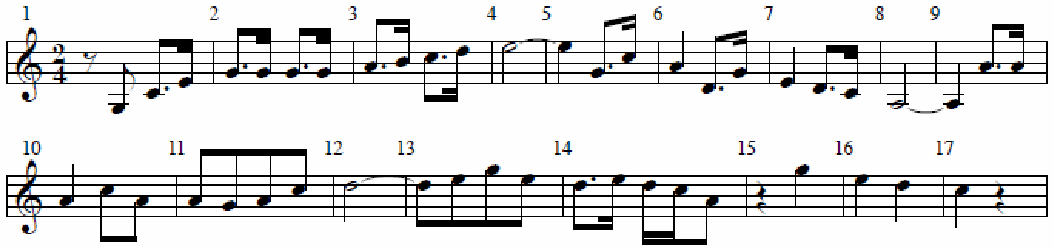
1 2 3 4 5 6 7 8 9
10 11 12 13 14 15 16 17

สนทองเถา ชั้นเดียว ท่อน 1

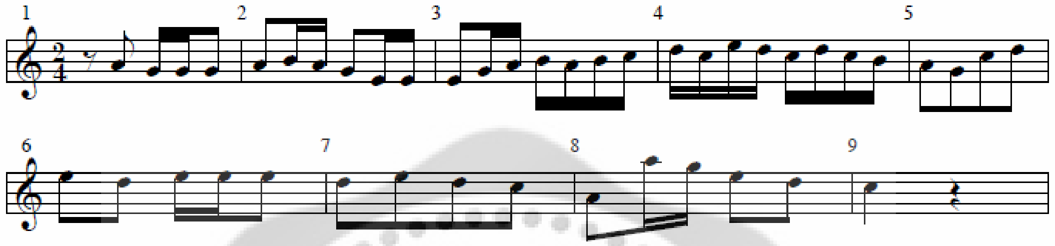

สนทองเถา ชั้นเดียว ท่อน 2 (เปลี่ยนสำเนียงแขก)

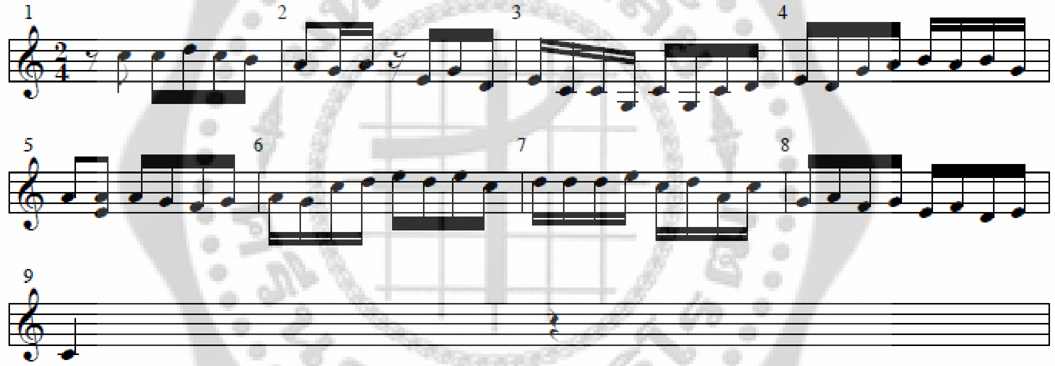

สนทองเถา ชั้นเดียว ท่อน 3 (เปลี่ยนสำเนียงฝรั่ง)

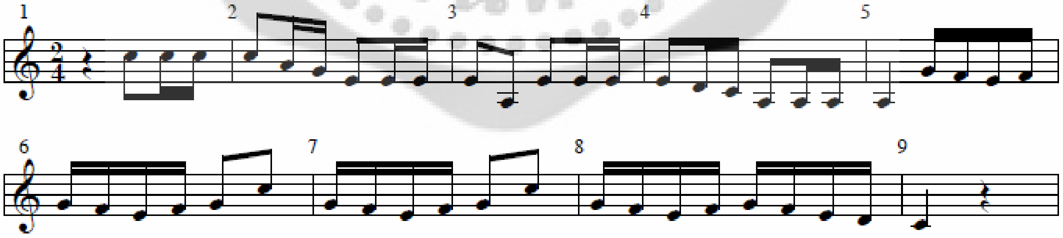

เพลงเรื่อง ได้แก่ ผูกเพลงเรื่องนางหงส์ 12 เรื่อง (เพลง เรื่องนางหงส์ 12 เรื่องนี้มีผู้วิจัยท่านอื่นทำไว้แล้ว ผู้วิจัยจึงไม่ได้นำมาเสนอในงานวิจัยนี้)

เพลงลา ได้แก่ เพลงเต่ากินผักบุ้ง 3 ชั้น (ทางพิเศษ)

เพลง เต่ากินผักบุ้ง 3 ชั้น (ทางพิเศษ)

เพลง เต่ากินผักบุ้ง 3 ชั้น (ทางพิเศษ) นี้เป็นเพลงที่ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ประพันธ์ขึ้นเมื่อคราวประชันวงกับวงของ อาจารย์ไพฑูรย์ จรรนาฏ ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยในวันที่ 28 กรกฎาคม 2535 เวลา 17.30 – 20.30

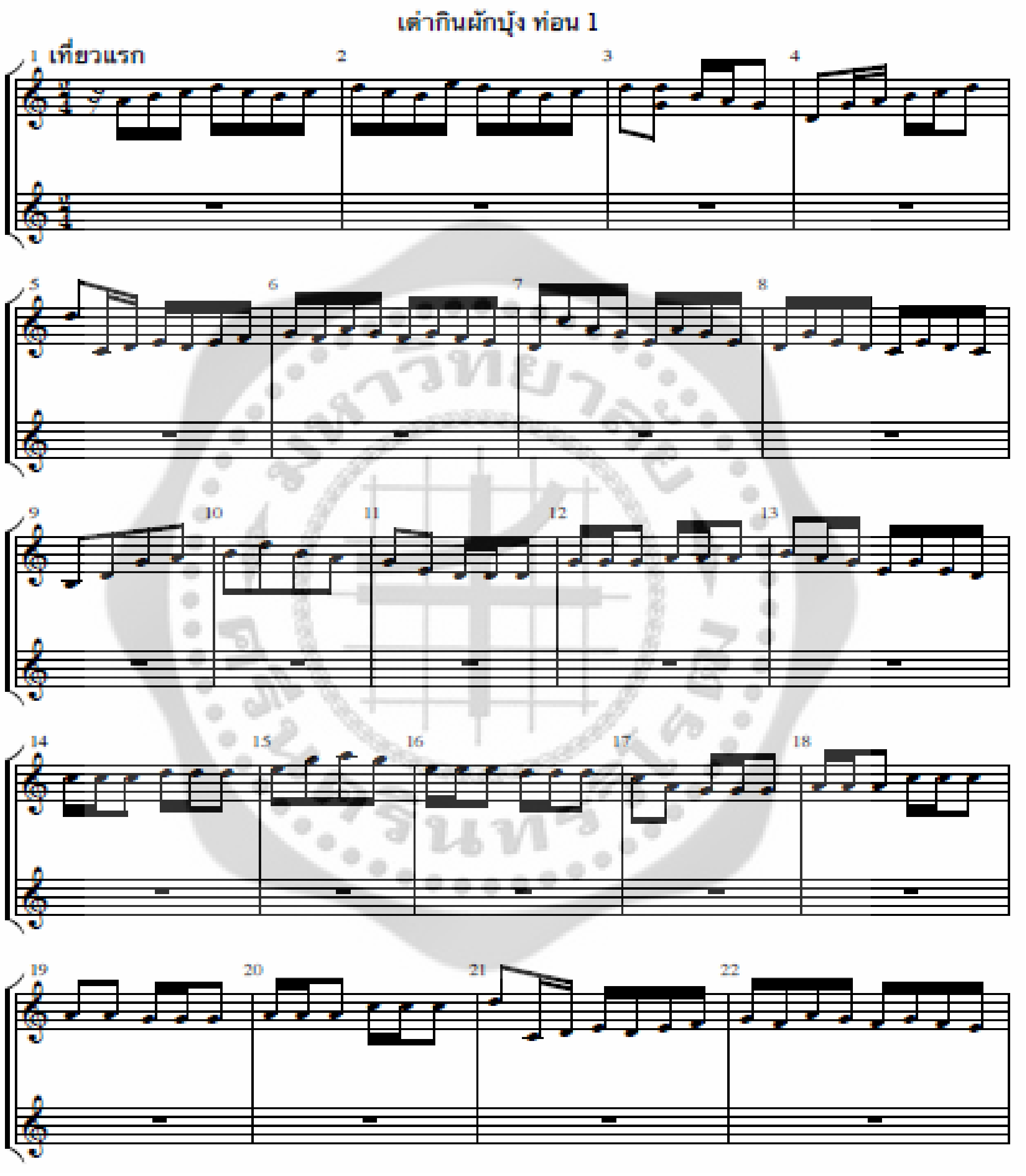
เต่ากินผักบุ้ง ท่อน 1
เที่ยวแรก
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22

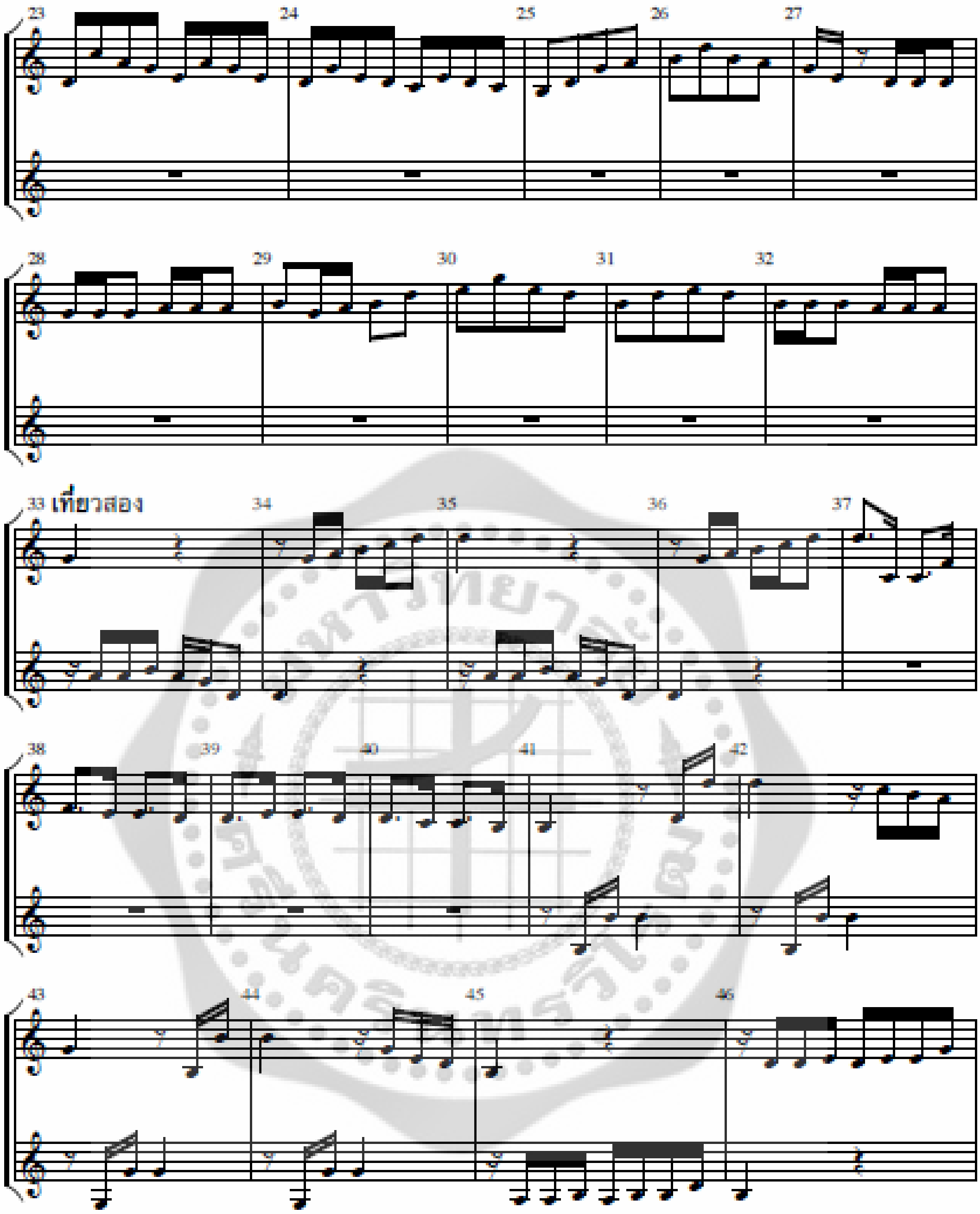
33 เที่ยวสอง

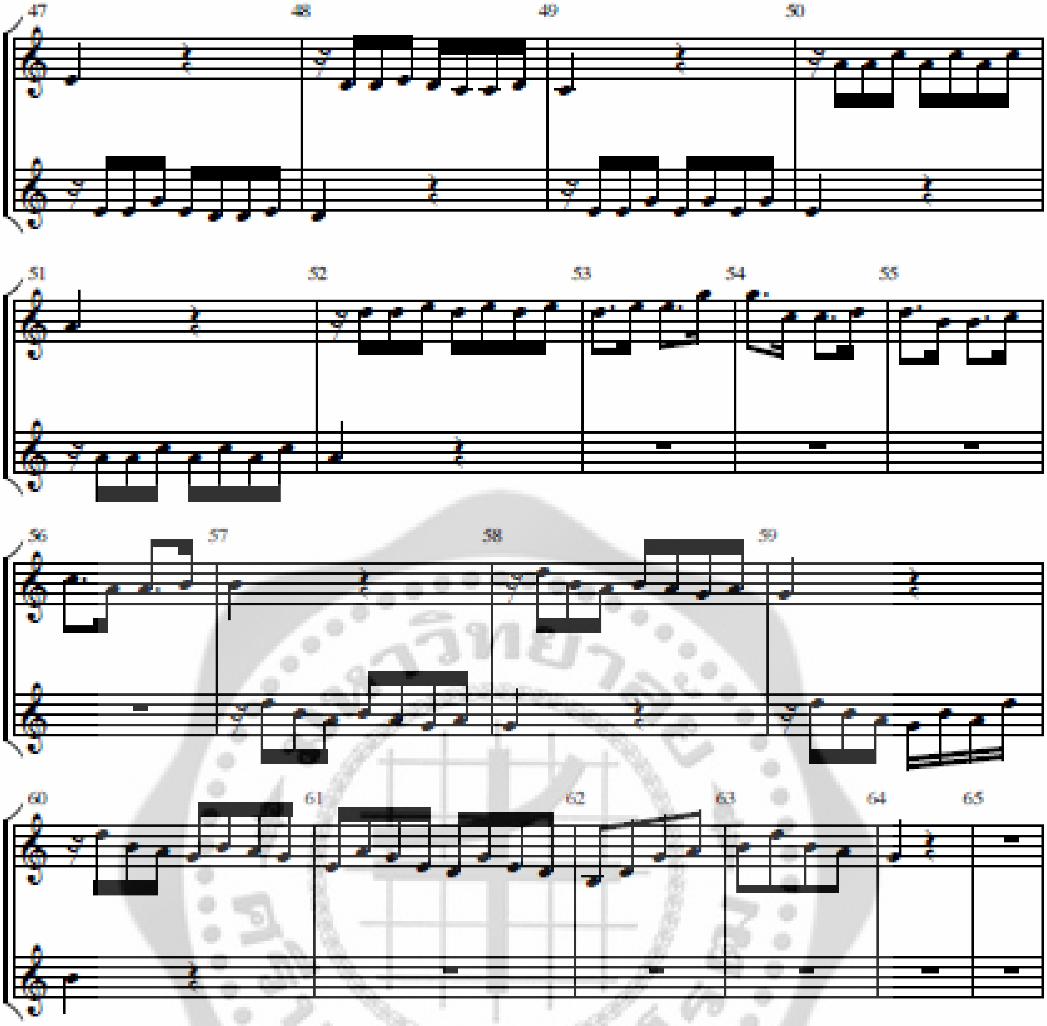

เต่ากินผักบุ้ง ท่อน 2

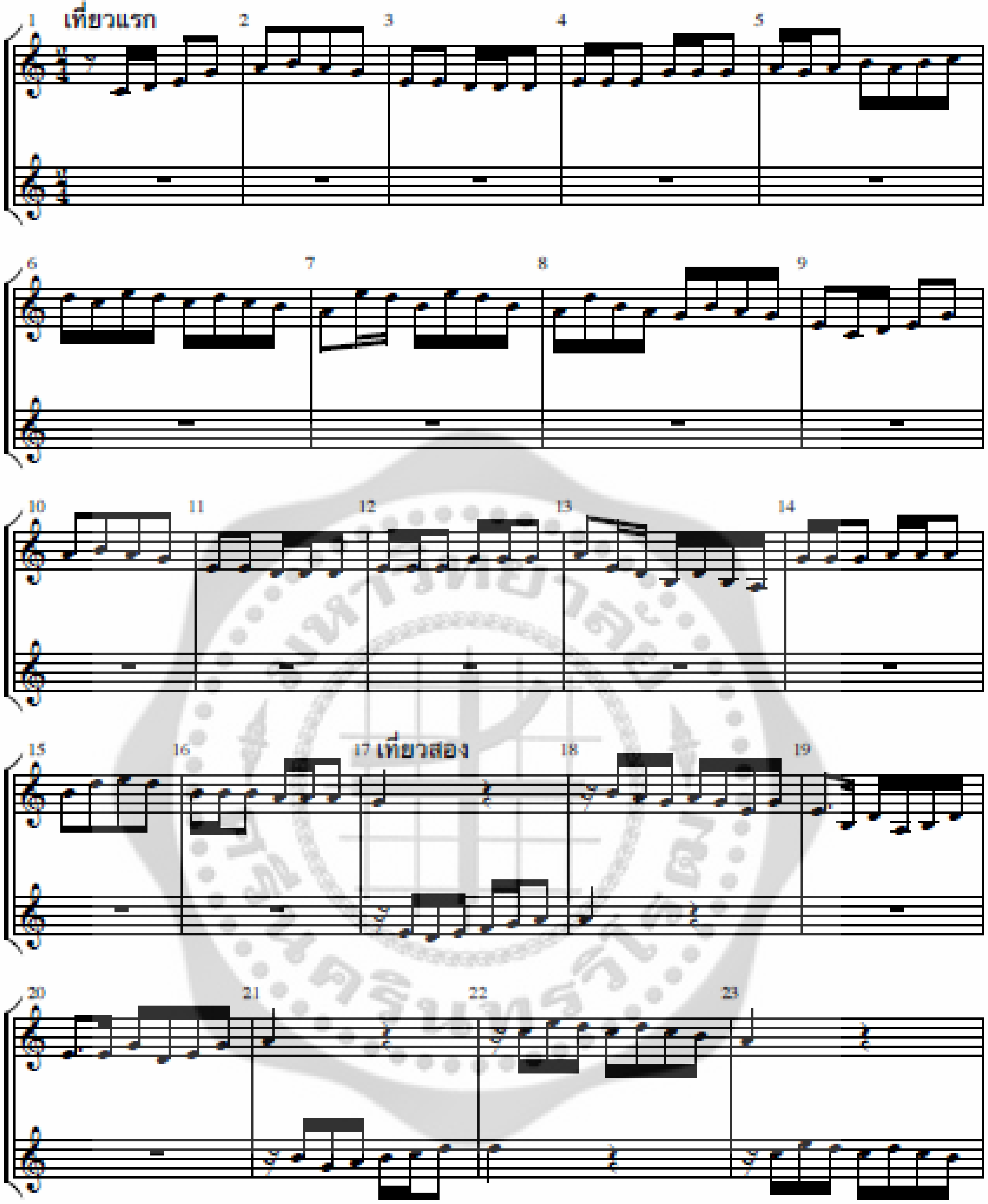
1
เที่ยวแรก
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17 เที่ยวสอง
18
19
20
21
22
23

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

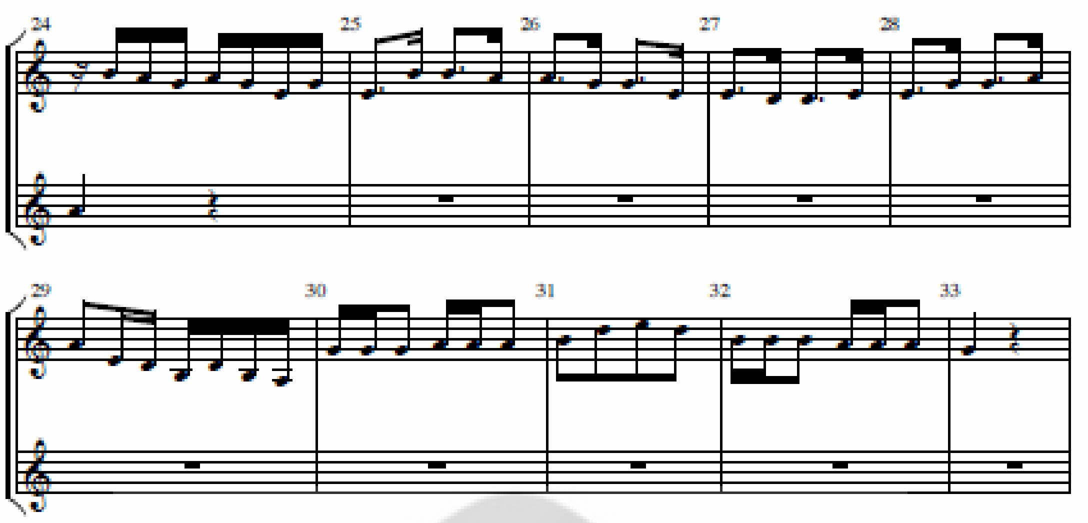
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33

เต่ากินผักบุ้ง ท่อน 3

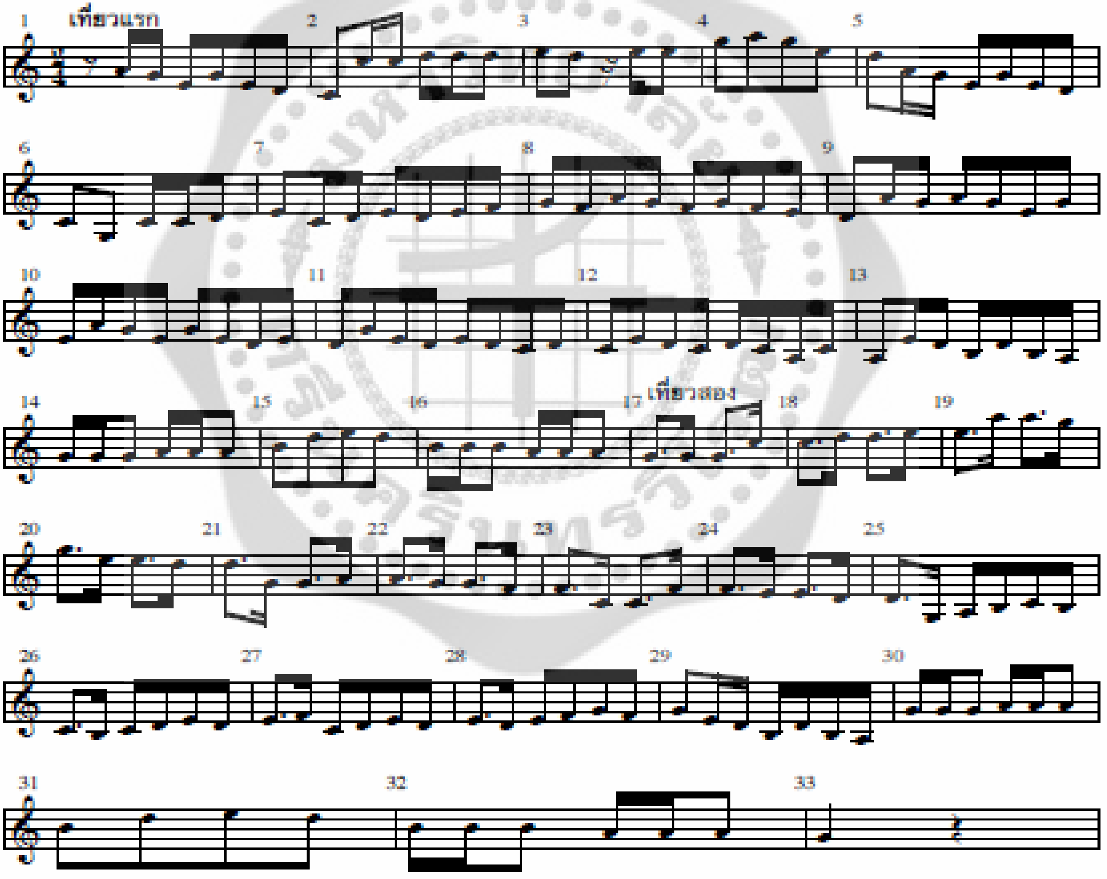
เที่ยวแรก
เที่ยวสอง

เพลงระบำ ได้แก่ ระบำอัปสราบายล ระบำเก็บพริกไท ระบำสุกรอวตาล(ระบำหมู) ระบำทำน้ำตาล ระบำผึ้ง ตบมะผาบปราบอรินทร์

เพลง ระบำเก็บพริกไท

เพลง ระบำเก็บพริกไท นี้เป็นเพลงที่ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ประพันธ์ขึ้นเมื่อครั้งไปช่วยราชการที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ จันทบุรี ซึ่งในครั้งนั้น จังหวัดจันทบุรี เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬา ซีเกมส์ เพื่อแสดงถึงความเป็นจังหวัดที่มีการทำเกษตรกรรมและปลูกพริกไท มากจึงได้คิดประดิษฐ์ การแสดงชุดนี้ขึ้นมา เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2528

ระบำเก็บพริกไทย

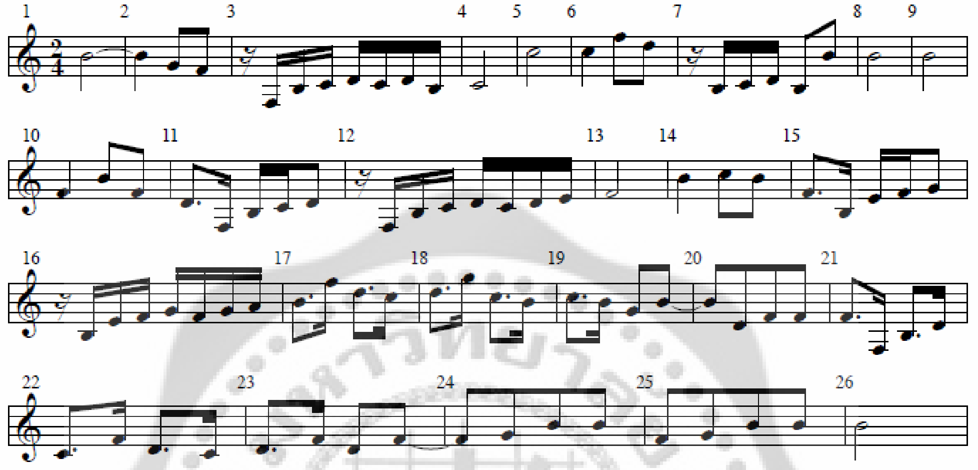
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26

ระบำเก็บพริกไทย (เร็ว)

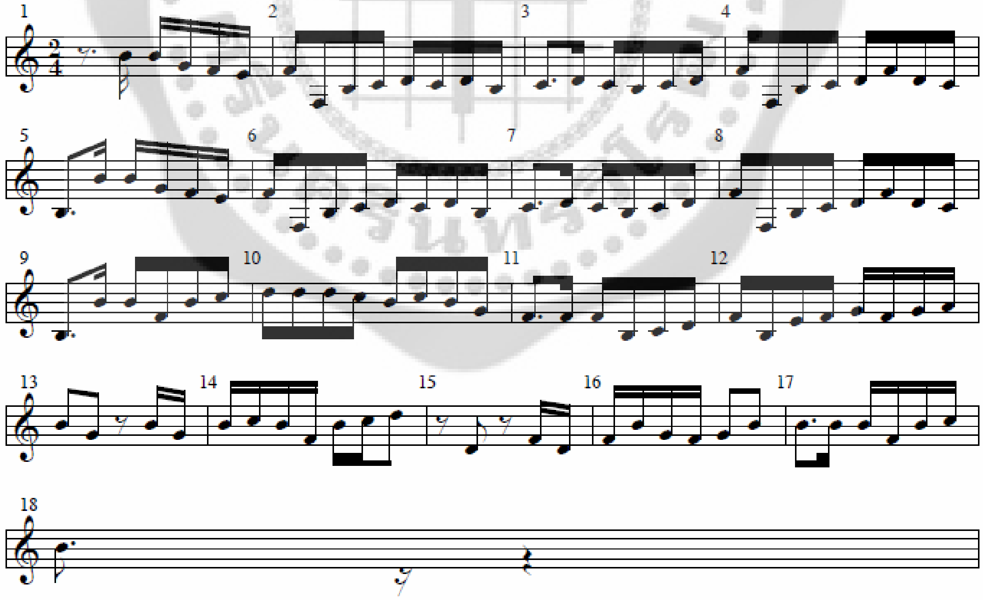
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18

เพลงหน้าพาทย์ ได้แก่ เพลง เสมอฝรั่ง ฯลฯ

เพลง เสมอฝรั่ง

เพลง เสมอฝรั่ง นี้อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้ประพันธ์ขึ้นเพื่อมอบให้กับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2536

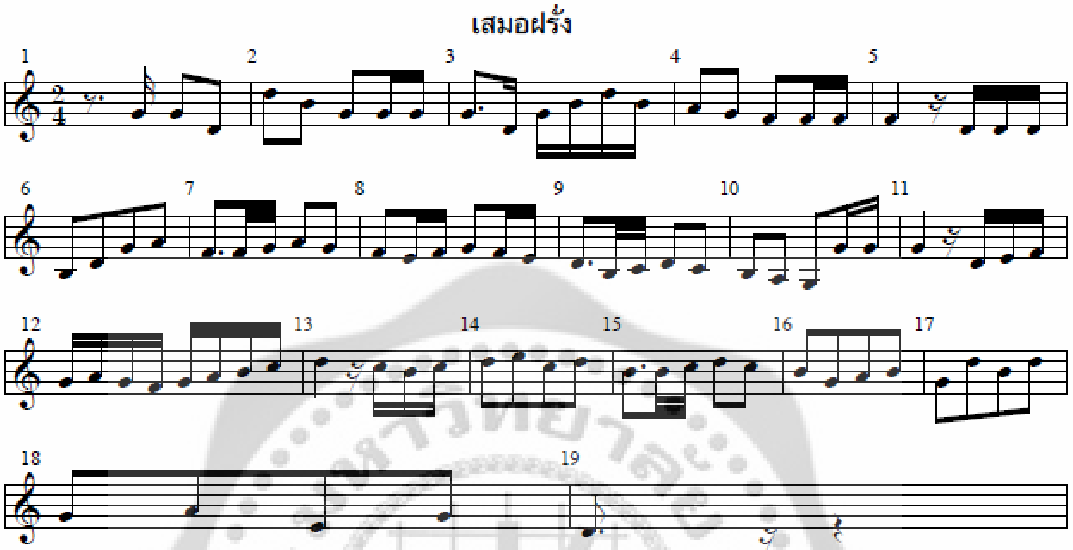

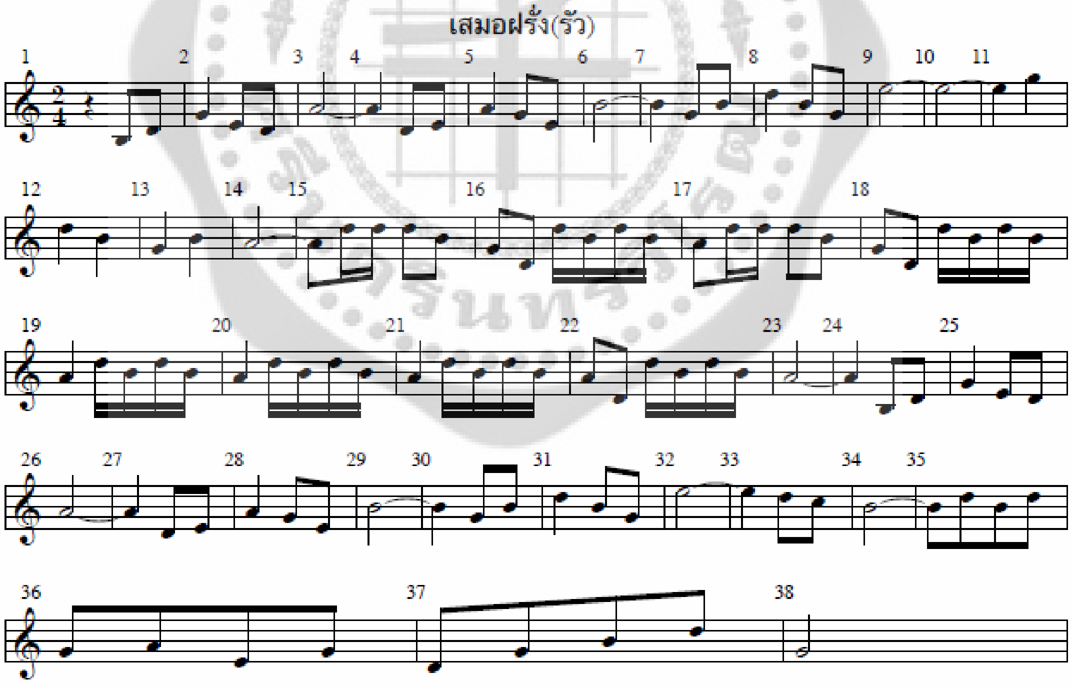

เพลงเบ็ดเตล็ด ได้แก่ เพลงสร้อยสนตัดออกภาษา 6 ภาษา เพลง นกจาก ฯลฯ

เพลง นกจาก

เพลง นกจาก เป็นเพลงที่ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ประพันธ์ขึ้นเพื่อบรรเลงในการแสดงผลงานทางวิชาการระดับชั้นมัธยมศึกษาที่โรงเรียนเขทะสิรินุสรณ์ เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2537

นกจาก ทำนองที่ 1

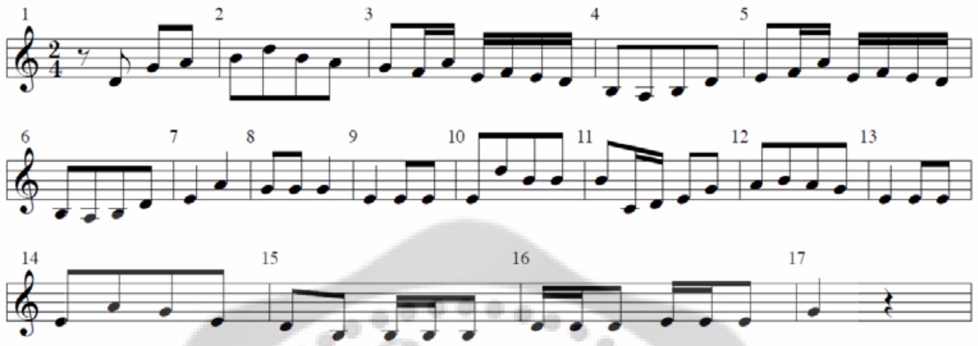

นกจาก ทำนองที่ 2

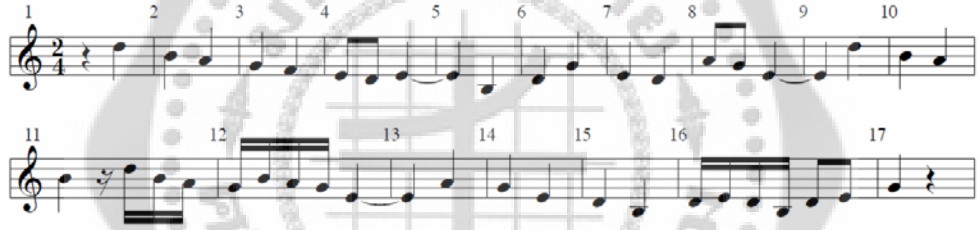

นกจาก ทำนองที่ 3

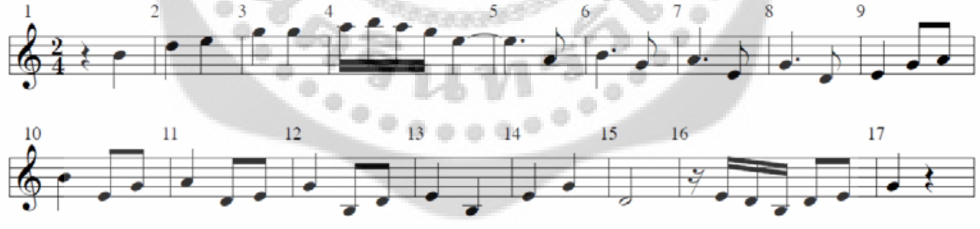

นกจาก ทำนองที่ 4

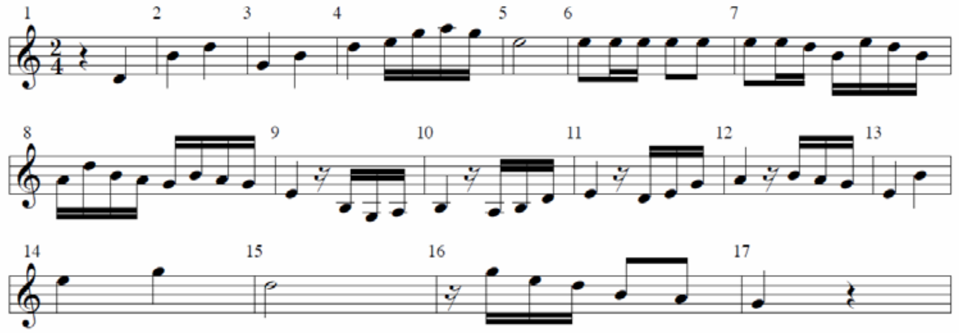

เพลงสร้างสรรค์ดนตรีร่วมสมัย (Contemporaly) ได้แก่ (Contemporaly) 4 ภาค บรูไน เพลง12 นักษัตร เพลงเส้นสายลายไหม ฟินาเล่ เพลง โพสพประทาน ฯลฯ

เพลง Contemporary 4 ภาค

เพลง Contemporary 4 ภาค เกิดขึ้นจากการประพันธ์ของ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ เมื่อครั้งสมัยที่ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ กำลังศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโท) ภาคปกติ สาขามานุษยดุริยางควิทยา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้รับคัดเลือกให้เป็นประธานรุ่นในคณะนิสิตรุ่นนี้ ในขณะนั้น มหาวิทยาลัย บรูไน ดารุสซาลาม ได้เป็นเจ้าภาพจัดงาน เทศการศิลปะมหาวิทยาลัยในกลุ่มประเทศอาเซียน หรือ ASAEN UNIVERSITIES ARTS FESTIVAL ขึ้นตั้งแต่วันที่ 28 มิถุนายน 2540 ถึงวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 และได้เชิญ สาขามานุษยดุริยางควิทยา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เข้าร่วมงานในครั้งนี้ด้วย ทางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จึงได้ส่งคณะนิสิตระดับปริญญาโท สาขามานุษยดุริยางควิทยา คณะศิลปกรรมศาสตร์ ในรุ่นนี้เป็นตัวแทนจากประเทศไทยไปร่วมงานในครั้งนี้ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ จึงมีความคิดที่จะนำความเป็นดนตรีไทยออกนำเสนอต่อสายตาชาวอาเซียน หากแต่เกรงว่า ถึงชาวต่างชาติจะฟังเพลงไทยได้ แต่ก็คงไม่เข้าใจถึงวัฒนธรรมที่แท้จริงของอารมณ์เพลงไทย จึงได้ประพันธ์เพลงที่มีความเป็นดนตรีไทยร่วมสมัยขึ้นโดยให้มีการผสมผสานของกลิ่นไอดนตรีในแต่ละภาคของไทย โดยเริ่มจากภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคอีสาน และจบลงที่ภาคใต้อีกครั้งหนึ่งโดยใช้ท่วงทำนองของเพลงประกอบการแสดงหนังตะลุง และรองเง็ง ให้ชื่อว่าเพลง Contemporary 4 ภาค และนำออกแสดงเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 ได้รับรางวัล The most of performance ในงาน ASAEN UNIVERSITIES ARTS FESTIVAL ที่ประเทศ BRUNAI DARUSSALAM

Contemporary At Brunei 41 No.1

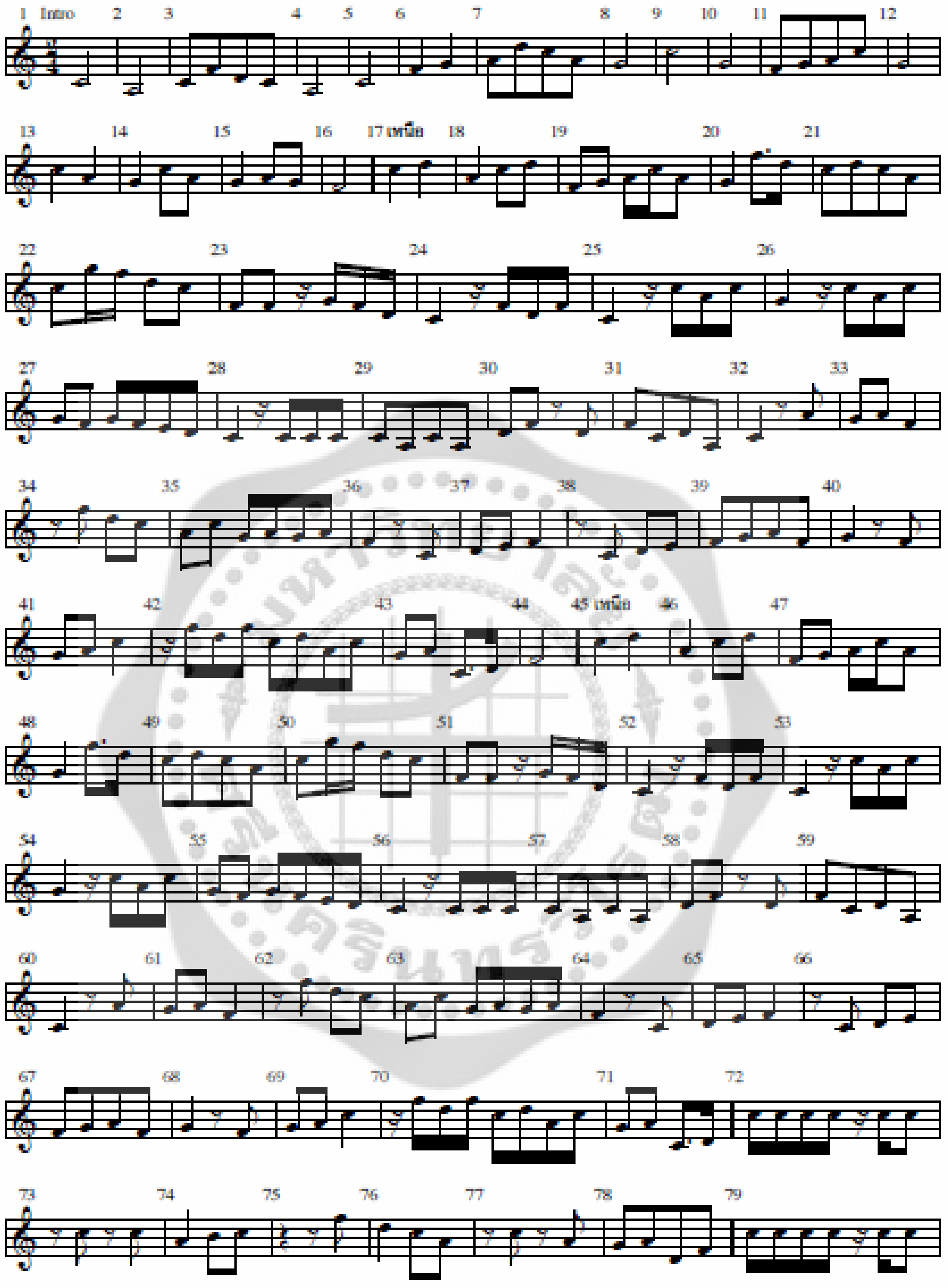
1 Intro
17 เหนือ
45 เหนือ

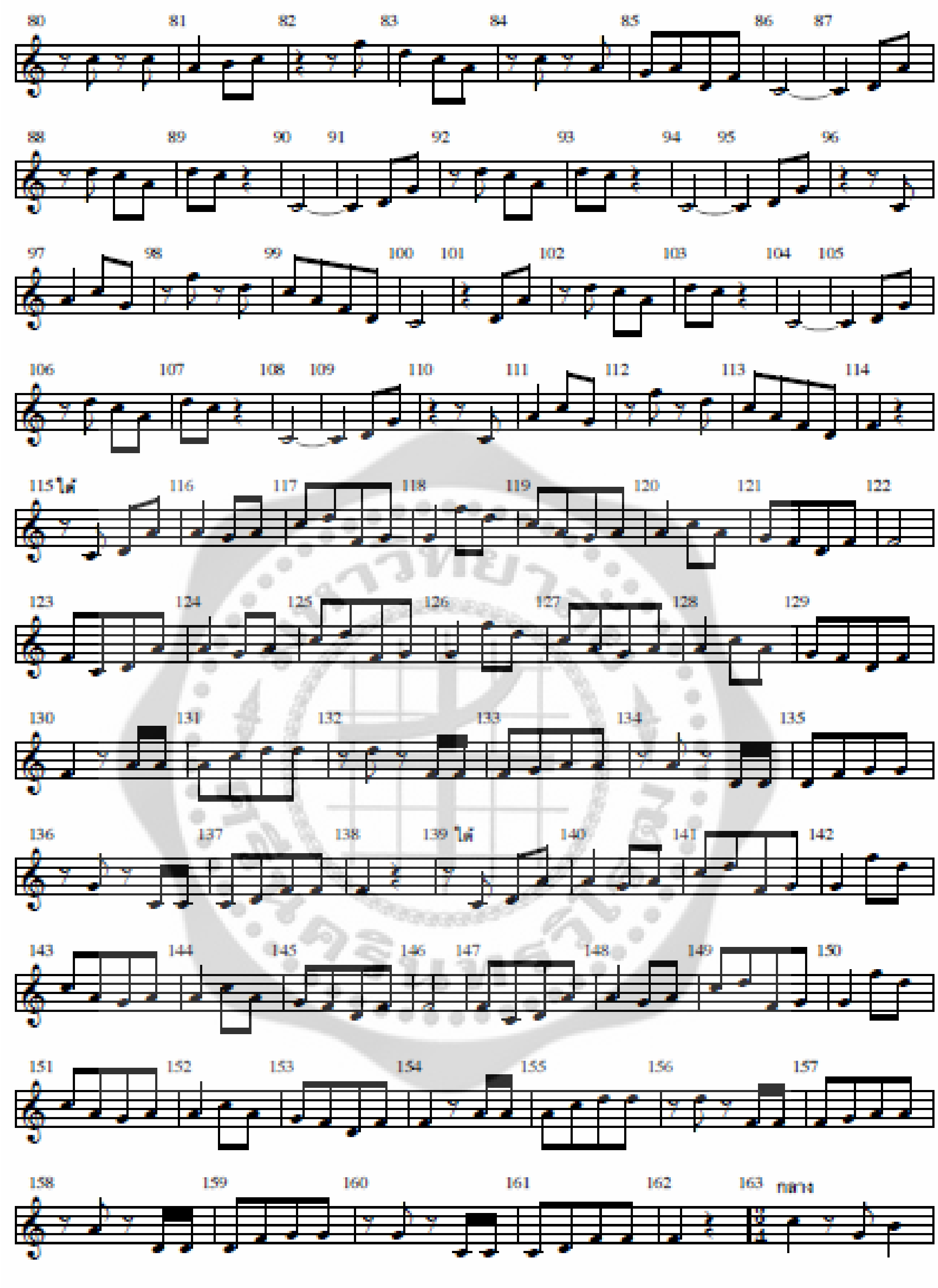
115 ไต่
139 ไต่
163 กลาง

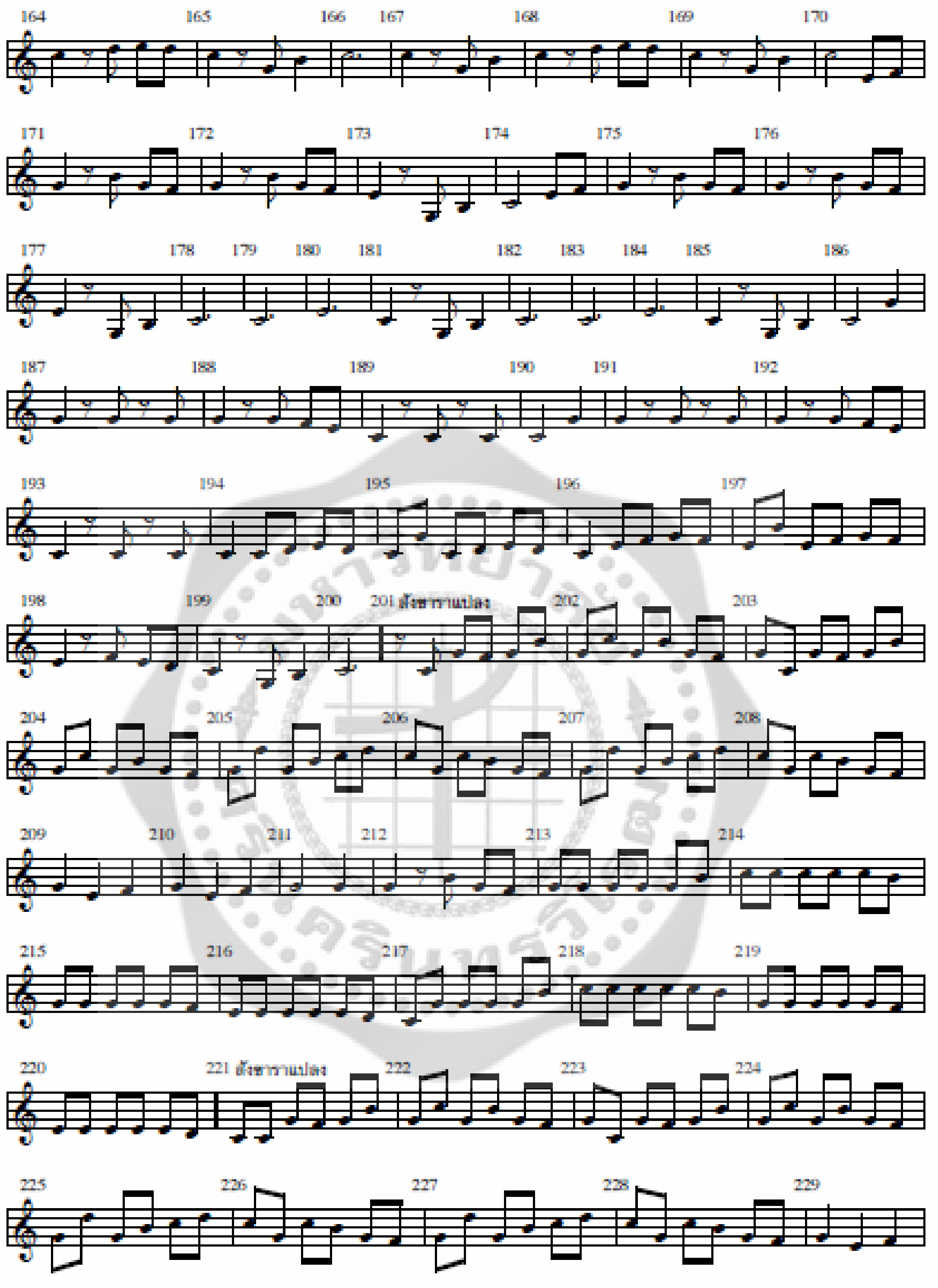
201 ตั้งซารานแปลง
221 ตั้งซารานแปลง

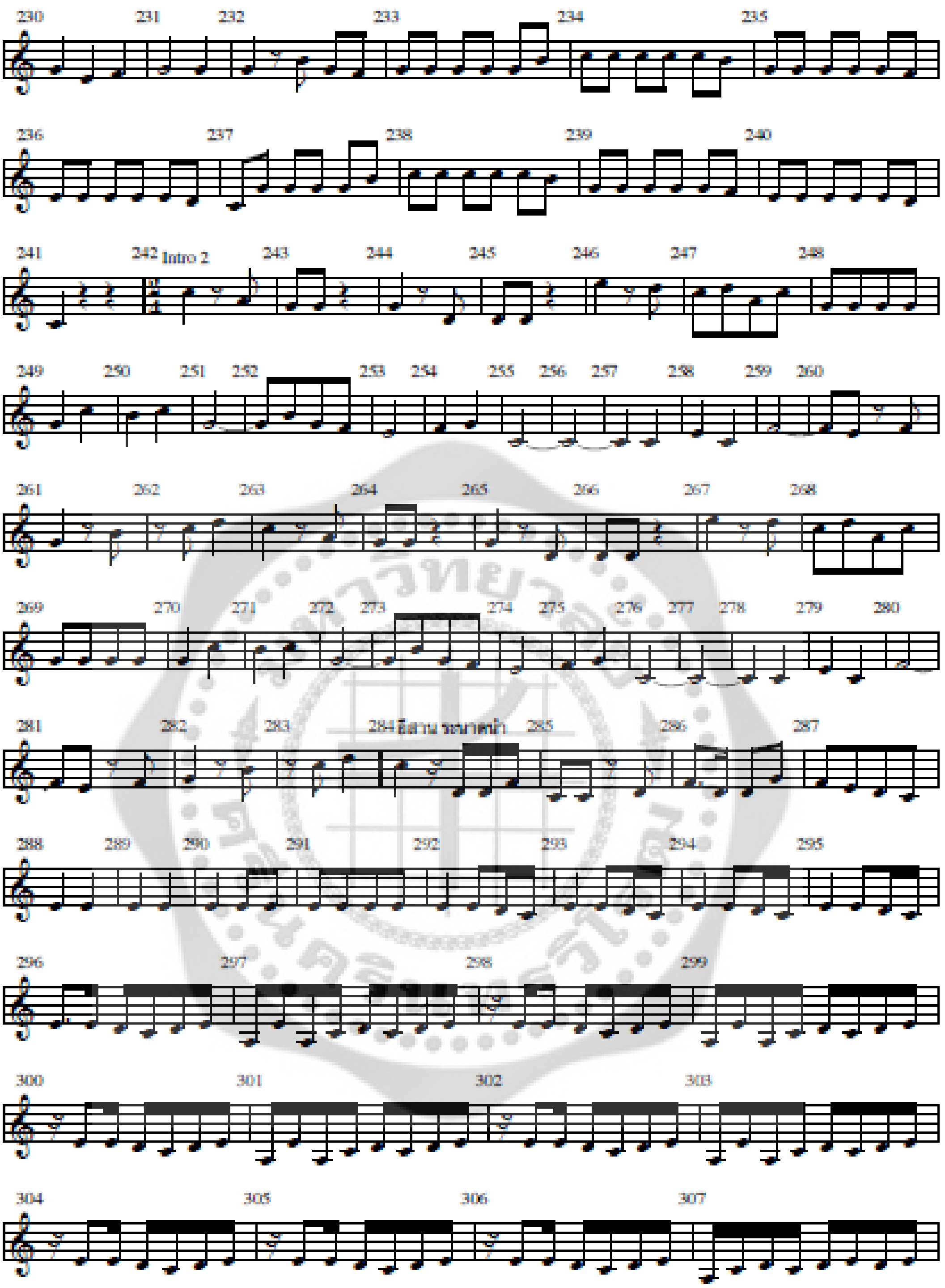
242 Intro 2
284 อีสาน ระนาดนำ

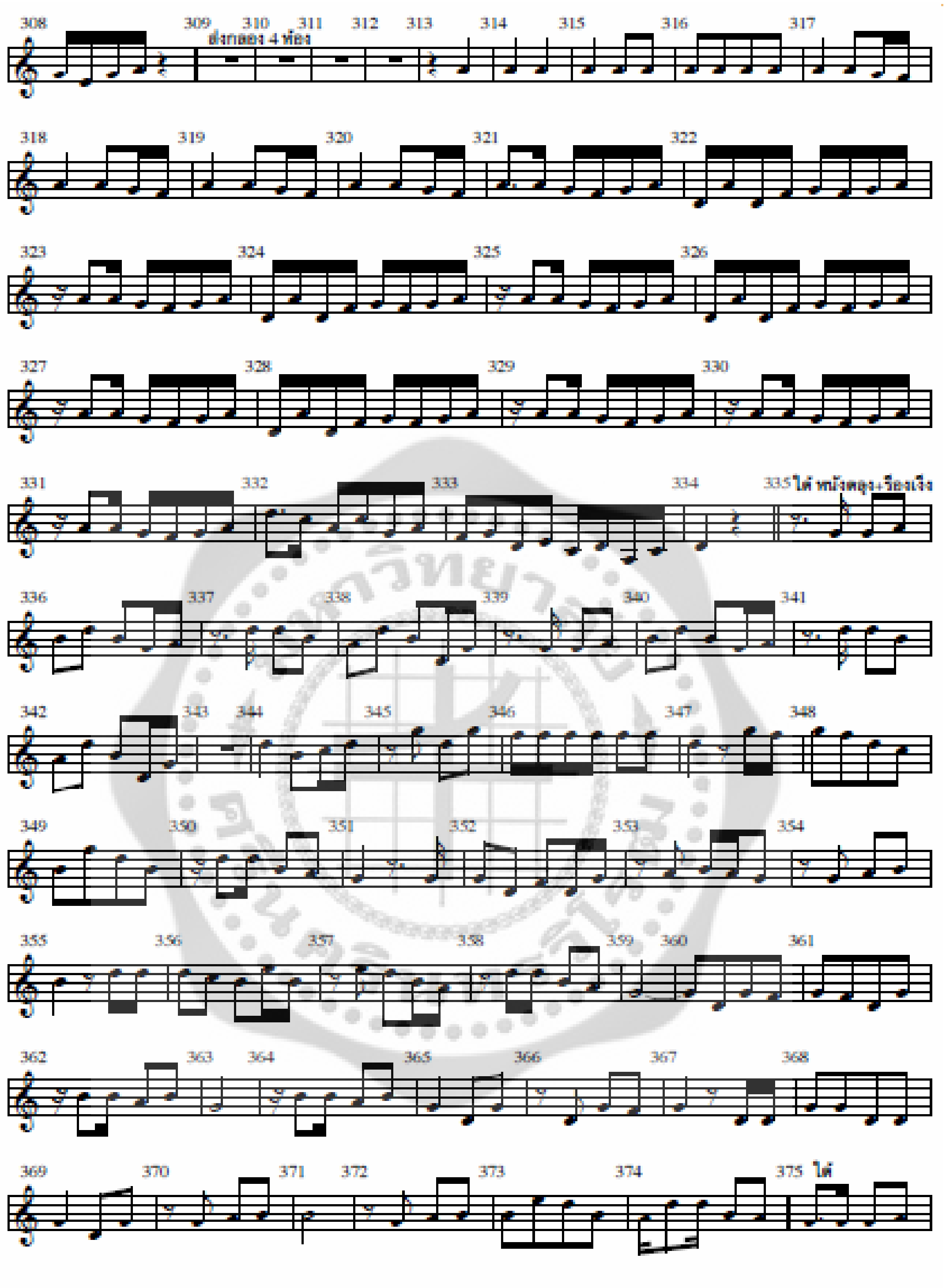
308 309 310 311 312 313 314 315 316 317
ส่งกลอง 4 ห้อง
318 319 320 321 322
323 324 325 326
327 328 329 330
331 332 333 334
335 ไต่ หนังตลุง+ร็องเง็ง
336 337 338 339 340 341
342 343 344 345 346 347 348
349 350 351 352 353 354
355 356 357 358 359 360 361
362 363 364 365 366 367 368
369 370 371 372 373 374
375 ไต่

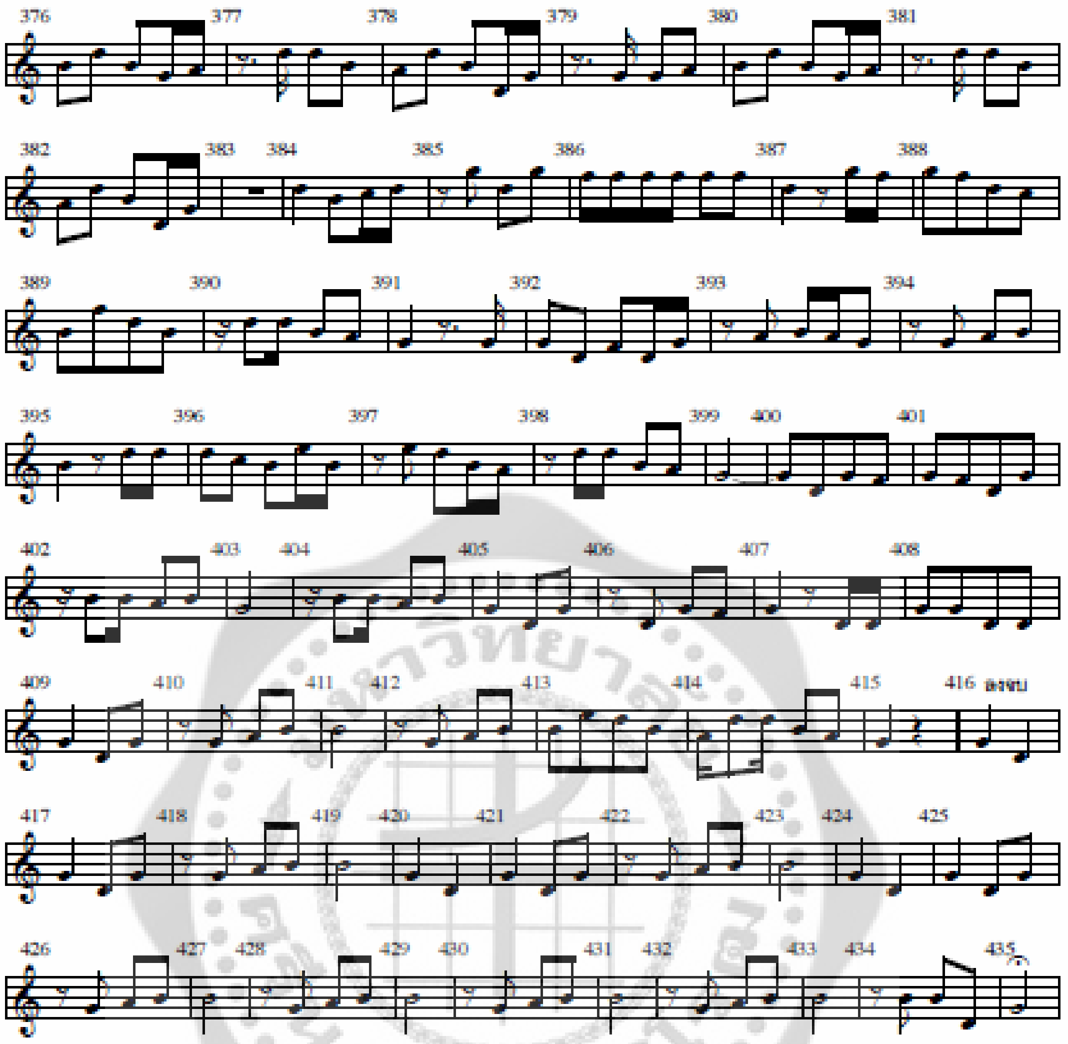
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416 ลงจบ
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เพลง Contemporary 4 ภาค (ดนตรีร่มสมัย บรูไน) Intro (ช้ามาก)

- - - -	- - - ด	- - - -	- - - ล	- - - -	- - - ด	- ฟ - ร	- ด - ล
- - - -	- - - ด	- - - -	- - - ฟ	- - - ซ	- - - ล	- รํ - ดํ	- ล - ซ
- - - -	- - - ดํ	- - - -	- - - ซ	- - - -	- - - ฟ	- ซ - ล	- ดํ - ซ
- - - -	- - - ดํ	- - - ล	- - - ซ	- - - ดํ	- ล - ซ	- - - ล	- ซ - ฟ

ภาคเหนือ (ช้าพอประมาณ) โหม่ง+กลองสองจังหวะ

- - - -	- - - ดํ	- - - รํ	- - - ล	- - - ดํ	- รํ - ฟ	- ซ - ล	ด ล - ซ
- - - ฟํ	- - รํ ดํ	- รํ - ดํ	- ล - ดํ	- ซํ ฟํ รํ	- ดํ - ฟ	- ฟ - -	ซ ฟ ร ด
- - - -	ฟ ร ฟ ด	- - - -	ดํ ล ดํ ซ	- - - -	ดํ ล ดํ ซ	- ฟ - ซ	ฟ ม ร ด
- - - -	ด ด ด ด	- ล - ด	- ล - ร	- ฟ - -	- ร - ฟ	- ด - ร	- ล - ด
- - - -	- ล - ซ	- ล - ฟ	- - - -	- ฟํ - รํ	- ดํ - ล	- ด - ซ	ล ซ ล ฟ
- - - -	- ด - ร	- ม - ฟ	- - - -	- ด - ร	- ม - ฟ	- ซ - ล	- ฟ - ซ
- - - -	- ฟ - ซ	- ล - ดํ	- - - -	ฟ ร ฟ ด	ร ล ดํ ซ	- ล - ด	- - ร ฟ

เร็ว (ฝาก)

- - - -	- - - ดํ	ดํ ดํ ดํ -	ดํ ดํ - -	- ดํ - -	- ดํ - ล	- - - ท	- ดํ - -
- - - -	- ฟํ - รํ	- - - ดํ	- ล - -	- ดํ - -	- ล - ซ	- ฟ - ร	- ฟ - ด
ดํ ดํ ดํ -	ดํ ดํ - -	- ดํ - -	- ดํ - ล	- - - ท	- ดํ - -	- - - -	- ฟํ - รํ
- - - ดํ	- ล - -	- ดํ - -	- ล - ซ	- ฟ - ร	- ฟ - ด	- - - -	- - - -
- - - ร	- ล - -	- รํ - ดํ	- ลํ - รํ	- ดํ - -	- - - ด	- - - -	- - - -
- - - ร	- ซ - -	- รํ - ดํ	- ลํ - รํ	- ดํ - -	- - - ด	- - - -	- - - -
- - - ร	- ซ - -	- - - -	- ด - ล	- - - ดํ	- ซ - -	- ฟํ - -	- รํ - ดํ
- ล - ฟ	- ร - ด	- - - -	- - - -	- - - ร	- ล - -	- รํ - ดํ	- ลํ - รํ
- ดํ - -	- - - ด	- - - -	- - - -	- - - ร	- ซ - -	- รํ - ดํ	- ลํ - รํ
- ด - -	- - - ด	- - - -	- - - -	- - - ร	- ซ - -	- - - -	- ด - ล
- - - ดํ	- ซ - -	- ฟํ - -	- รํ - ดํ	- ล - ฟ	- ร - ด	ไม่กลับ	- - - -

ภาคใต้(ช้า)

- - - -	- - - -	- ด - ร	- ล - ล	- - - ซ	- ล - ดํ	- รํ - ฟ	- ซ - ซ
- - - ฟํ	- รํ - ดํ	- ล - ซ	- ล - ล	- - - ดํ	- ล - ซ	- ฟ - ร	- ฟ - ฟ
- - - -	- - - -	- ด - ร	- ล - ล	- - - ซ	- ล - ดํ	- รํ - ฟ	- ซ - ซ
- - - ฟํ	- รํ - ดํ	- ล - ซ	- ล - ล	- - - ดํ	- ล - ซ	- ฟ - ร	- ฟ - ฟ
- - - -	- ล ล ล	- ดํ - รํ	- รํ - -	- รํ - -	- ฟ ฟ ฟ	- ซ - ล	- ล - -
- ล - -	- ร ร ร	- ฟ - ซ	- ซ - -	- ซ - -	- ด ด ด	- ร - ฟ	- ฟ - ฟ

กลับต้น

- - - -	- - - -	- - - ด	- - - -	- ซ - ท	- - - ด	- - - -	- รํ - มํ
- รํ - ดํ	- - - -	- ซ - ท	- - - ดํ	- - - -	- - - -	- - - ดํ	- - - -
- ซ - ท	- - - ดํ	- - - -	- รํ - มํ	- รํ - ดํ	- - - -	- ซ - ท	- - - ด
- - - -	- - - ม	- ฟ - ซ	- - - -	- ท - ซ	- ฟ - ซ	- - - -	- ท - ซ
- ฟ - ม	- - - -	- ซ - ท	- - - ด	- - - -	- - - ม	- ฟ - ซ	- - - -
- ท - ซ	- ฟ - ซ	- - - -	- ท - ซ	- ฟ - ม	- - - -	- ซ - ท	- - - ด
- - - -	- - - -	- - - ด	- - - -	- - - -	- - - ม	- - - -	- รํ - มํ
- - - ด	- - - -	- ซ - ท	- - - ด	- - - -	- - - -	- - - ด	- - - -
- - - -	- - - ม	- - - -	- - - -	- - - ด	- - - -	- ซ - ท	- - - ด
- - - -	- - - ซ	- - - ซ	- - - -	- ซ - -	- ซ - ซ	- - - -	- ซ - ฟ
- ม - ด	- - - -	- ด - -	- ด - ด	- - - -	- - - ซ	- - - ซ	- - - -
- ซ - -	- ซ - ซ	- - - -	- ซ - ฟ	- ม - ด	- - - -	- ด - -	- ด - ด
- - - ด	- ร – ม	- ร - ด	- ซ - ด	- ร - ม	- ร - ด	- - - ม	- ฟ - ซ
- ฟ - ม	- ท - ม	- ฟ - ซ	- ฟ - ม	- - - -	- ฟ - ม	- ร - ด	- - - -
- ซ - ท	- - - ด	- - - ด	- ร - ม	- ร - ด	- ซ - ด	- ร - ม	- ร - ด
- - - ม	- ฟ - ซ	- ฟ - ม	- ท - ม	- ฟ - ซ	- ฟ - ม	- - - -	- ฟ - ม
- ร - ด	- ซ - ท	- - - ด	ซออู้- ด - ซ	- ฟ - ซ	- ท - ซ	- ดํ - ซ	- ท - ซ
- ฟ - ซ	- ด - ซ	- ฟ - ซ	- ท - ซ	- ดํ - ซ	- ท - ซ	- ฟ - ซ	- รํ - ซ
- ท - ดํ	- รํ - ดํ	- ซ - ดํ	- ท - ซ	- ฟ - ซ	- รํ - ซ	- ท - ดํ	- รํ - ดํ
- ซ - ดํ	- ท - ซ	- ฟ - ซ	- - - ม	- - - ฟ	- - - ซ	- - - ม	- - - ฟ
- - - ซ	- - - -	- - - ซ	- - - ซ	- - - -	- ท - ซ	- ฟ - ซ	- ซ - ซ
- ซ - ซ	- ท - ดํ	- ดํ - ดํ	- ดํ - ดํ	- ท - ซ	- ซ - ซ	- ซ - ซ	- ฟ - ม
- ม - ม	- ม - ม	- ร - ด	- ซ - ซ	- ซ - ซ	- ท - ดํ	- ดํ - ดํ	- ดํ - ดํ
- ท - ซ	- ซ - ซ	- ซ - ซ	- ฟ - ม	- ม - ม	- ม - ม	- ร - ด	กลับซออู้

Intro (เร็ว)

- - - -	- - - ดํ	- - - -	- ล - ซ	- ซ - -	- - - ซ	- - - -	- ม - ร
- - - -	- - - มํ	- - - -	- รํ - ดํ	- รํ - ลํ	- ดํ - ซ	- ซ - ซ	- ซ - ซ

กลองนำ 4 จังหวะ ไป 5

- - - ดํ	- - - ท	- - - ดํ	- - - ซ	- - - -	- - - -	- ท - ซ	- ฟ - ม
- - - -	- - - ฟ	- - - ซ	- - - ด	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - ด	- - - ม	- - - ด	- - - ฟ	- - - -	- - - -	- ม - -	- ฟ - ซ
- - - -	- - - ท	- ด - ร	- - - ด	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

อีสาน (แนวเดียวกัน)

- - - -	ร ร ฟ ด	- ด - -	- ร - ฟ	- - ร ร	- ซ - ฟ	- ม - ร	- ด - ม
- - - ม	- - - ม	- - - ม	- - - ม	- - - ม	- ม - ม	- ม - ม	- ม - ม
- - - ม	- ร ด ม	- - - ม	- ร ด ม	- - - ม	- ร ด ม	- - - ม	- ร ด ม
- - ม ร	ด ร ม ล	ม ล ด ร	ด ร ม -	ม - ม ร	ด ร ม ล	ม ล ด ร	ด ร ม -
ม - ม ร	ด ร ม ล	ม ล ด ร	ด ร ม -	ม - ม ร	ด ร ม ล	ม ล ด ร	ด ร ม -
ม - ม ร	ด ร ม -	ม - ม ร	ด ร ม -	ม - ม ร	ด ร ม ล	ด ร ด ร	ม ร ม ซ
ม ซ ล -	------------	-------------	-----------	กลองส่ง	-----------	------------	-------------
- - - ล	- - - ล	- - - ล	- - - ล	- - - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล
- - - ล	- ซ ฟ ล	- - - ล	- ซ ฟ ล	- - - ล	- ซ ฟ ล	- - - ล	- ซ ฟ ล
- - ล ซ	ฟ ซ ล ร	ล ร ฟ ซ	ฟ ซ ล -	ล - ล ซ	ฟ ซ ล ร	ล ร ฟ ซ	ฟ ซ ล -
ล - ล ซ	ฟ ซ ล ร	ล ร ฟ ซ	ฟ ซ ล -	ล - ล ซ	ฟ ซ ล ร	ล ร ฟ ซ	ฟ ซ ล -
ล - ล ซ	ฟ ซ ล -	ล - ล ซ	ฟ ซ ล -	ล - ล ซ	ฟ ซ ล รํ	- - ดํ ล	ด ซ ล ฟ
ร ร ม ด	ร ล ด ร	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

ภาคใต้ (หนังตะลุง + รองเง็ง) ถอนแนวเล็กน้อย

ทับนำ 4 จังหวะหน้าทับ (หนังตะลุง)

- - ซ ซ	- ล - ท	- รํ - ท	- ซ ล -	- - รํ รํ	- ท - ล	- รํ - ท	- ร ซ -
- - ซ ซ	- ล - ท	- รํ - ท	- ซ ล -	- - รํ รํ	- ท - ล	- รํ - ท	- ร ซ -
(รองเง็ง) - - - -	- - - รํ	- - - ท	- ดํ รํ -	- ซํ - รํ	- ซํ - ฟํ	ฟํ ฟํ ฟํ ฟํ	- ซ - รํ
- - - -	- ซํ ฟ ซํ	- ฟํ - รํ	- ดํ - ท	- ฟํ - รํ	- ท - -	รํ - รํ ท	- ล - ซ
- - - -	- - ซ ซ	- ร - ฟ	- ร ซ -	- ล - ท	- ล ซ -	- ซ - ล	- ท - ท
- - - -	- - รํ รํ	- ดํ - รํ	- มํ ท -	- มํ - รํ	- ท ล -	ร - รํ ท	- ล - ซ
- - - -	- - - -	- ร - ซ	- ฟ - ซ	- ฟ - ร	- ซ - -	ท - ท ล	- ท - ซ
- - - -	- - - -	ท - ท ล	- ท - ซ	- - - ร	- - - ซ	- ร - ซ	- ฟ - ซ
- - - -	ร ร - ซ	- ซ - ร	- ร - ซ	- - - ร	- ซ - -	- ซ - ล	- ท - ท
- - - -	- - - -	- ซ - ล	- ท - ท	- มํ - รํ	- ท - ล	ร - รํ ท	- ล - ซ
ลงจบ 3 ครั้ง - - - -	- - - ซ	- - - ร	- - - ซ	- - - ร	- ซ - -	- ซ - ล	- ท - ท
3 ครั้ง ช้าลง - - - -	- - - -	- ซ - ล	- ท - ท	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - -	- - - -	- ท - ท	- ร - ซ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

เพลง ฟินาเล่ โพสพประทาน

เพลง ฟินาเล่ โพสพประทาน เป็นทำนองเพลงที่ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ประพันธ์ขึ้น เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2537 เพื่อใช้บรรเลงปิดท้ายการแสดง ระบำทำนา 4 ภาค ซึ่งเป็นผลงานการแสดงของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ณ โรงละครแห่งชาติ เมื่อวันที่ 21- 22 มกราคม 2537

ฟินาเล่ โหสพประทาน

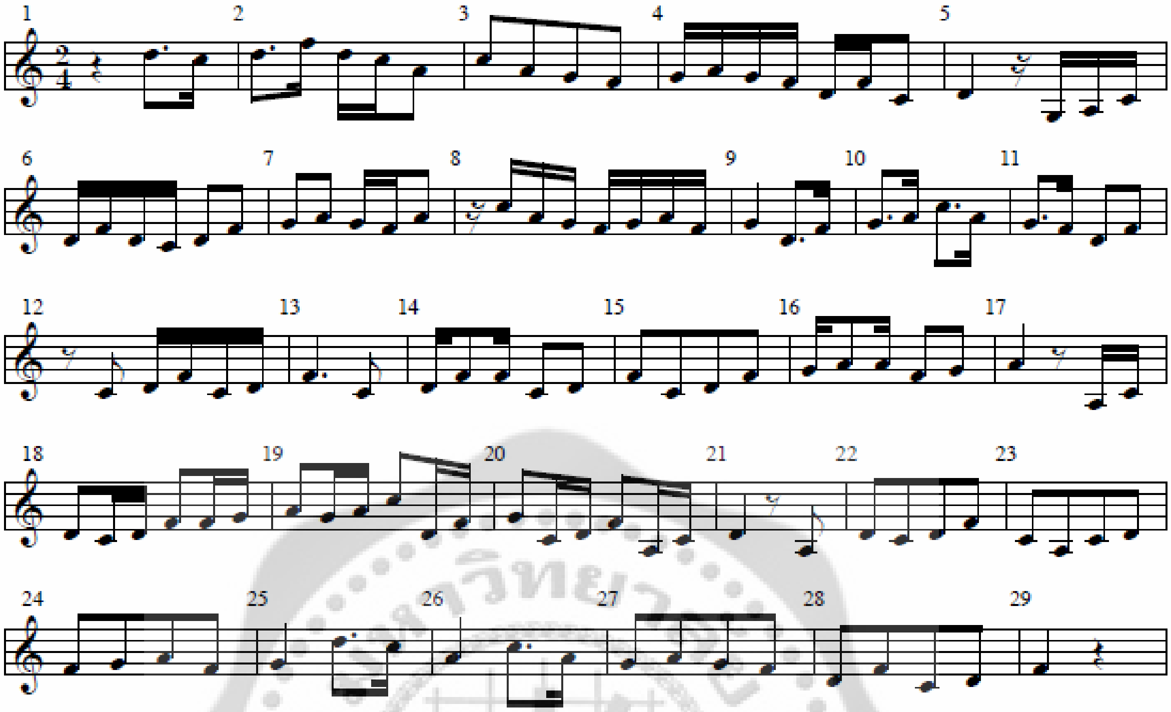
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29

เพลง ฟินาเล่ รักกันไว้เถิด

อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ประพันธ์ปรับปรุงขึ้น จากทำนองเพลงไทยสากล เพลง รักกันไว้เถิด เพื่อใช้บรรเลงปิดท้ายการแสดง ซึ่งเป็นผลงานการแสดงของนักศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ณ โรงละครแห่งชาติ เมื่อวันที่ 13 – 14 มกราคม 2536

ฟินาเล่ รักกันไว้เถิด 1

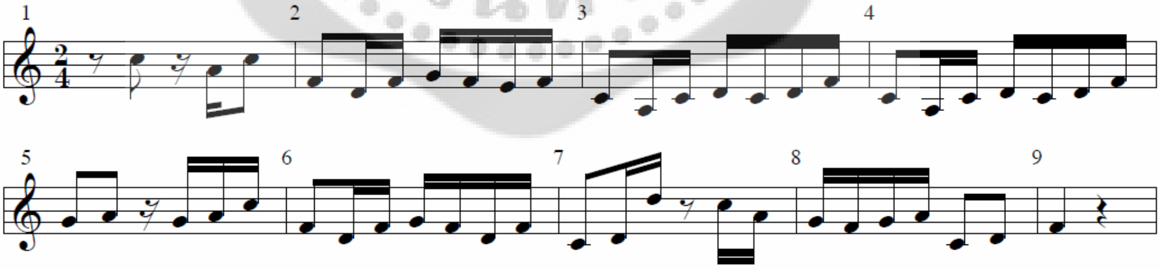

ฟินาเล่ รักกันไว้เถิด 2

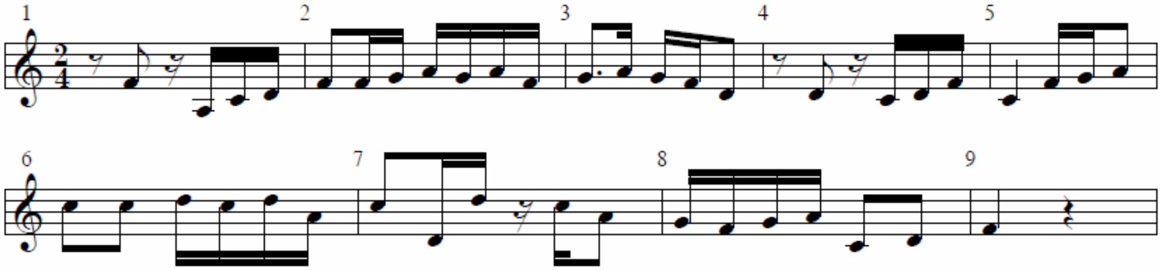

ฟีนาเล่ ท่อนสร้อย 1

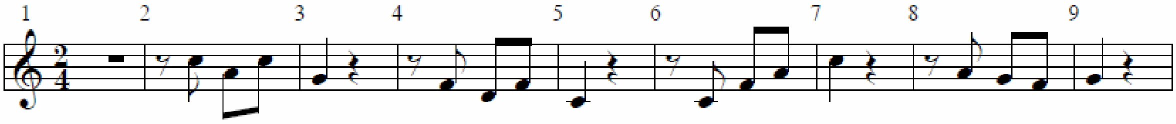

ฟีนาเล่ ท่อนสร้อย 2

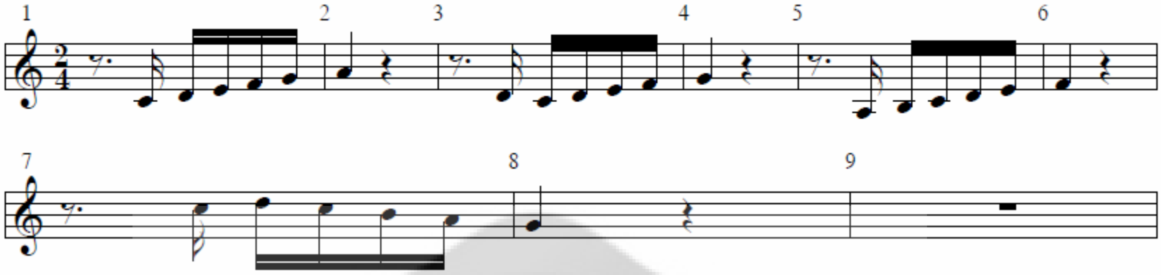

ฟีนาเล่ ท่อนจบ

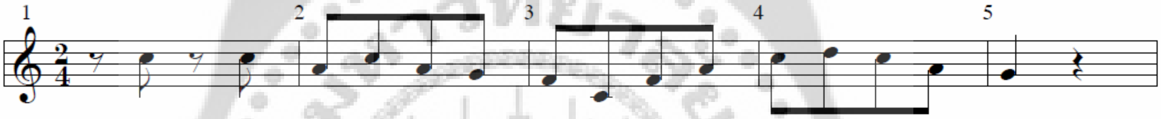

นอกจากผลงานการประพันธ์บทเพลงของ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ที่นำเสนอในข้างต้นแล้วยังมีสื่อการสอนวิชาหลักการประพันธ์เพลงที่อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนทำความเข้าใจในหลักวิธีการประพันธ์ได้ง่ายและรวดเร็วขึ้นดังต่อไปนี้

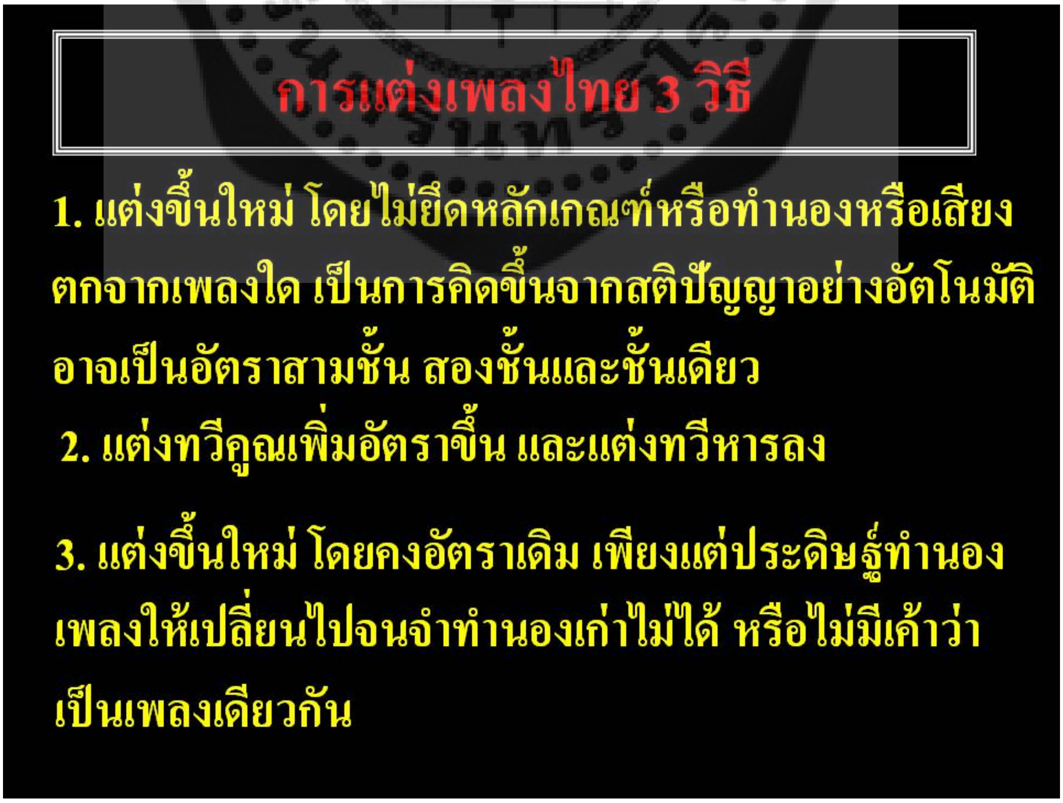

การแต่งเพลงไทย 3 วิธี

1. แต่งขึ้นใหม่ โดยไม่ยึดหลักเกณฑ์หรือทำนองหรือเสียงตกจากเพลงใด เป็นการคิดขึ้นจากสติปัญญาอย่างอัตโนมัติ อาจเป็นอัตราสามชั้น สองชั้นและชั้นเดียว

2. แต่งทวีคูณเพิ่มอัตราขึ้น และแต่งทวีหารลง

3. แต่งขึ้นใหม่ โดยคงอัตราเดิม เพียงแต่ประดิษฐ์ทำนองเพลงให้เปลี่ยนไปจนจำทำนองเก่าไม่ได้ หรือไม่มีเค้าว่าเป็นเพลงเดียวกัน

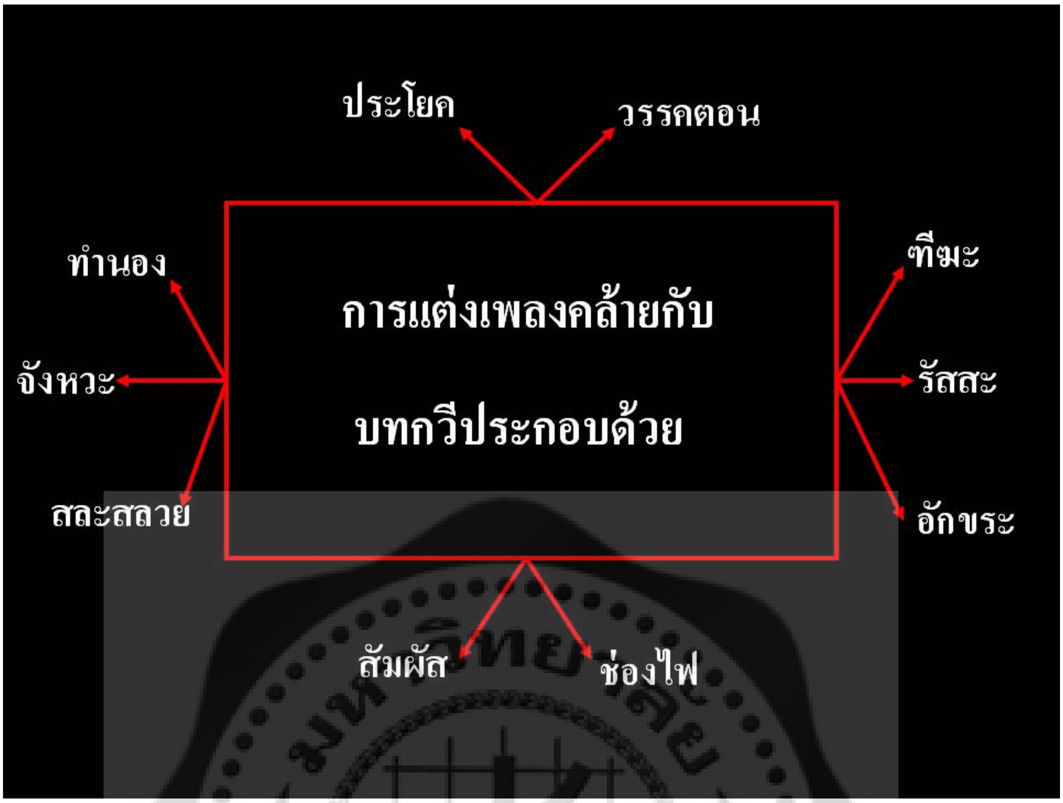

การแต่งเพลงคล้ายกับบทกวีประกอบด้วย

ประโยค
วรรคตอน
ทำนอง
จังหวะ
สละสลวย
ทีฆะ
รัสสะ
อักขระ
สัมผัส
ช่องไฟ

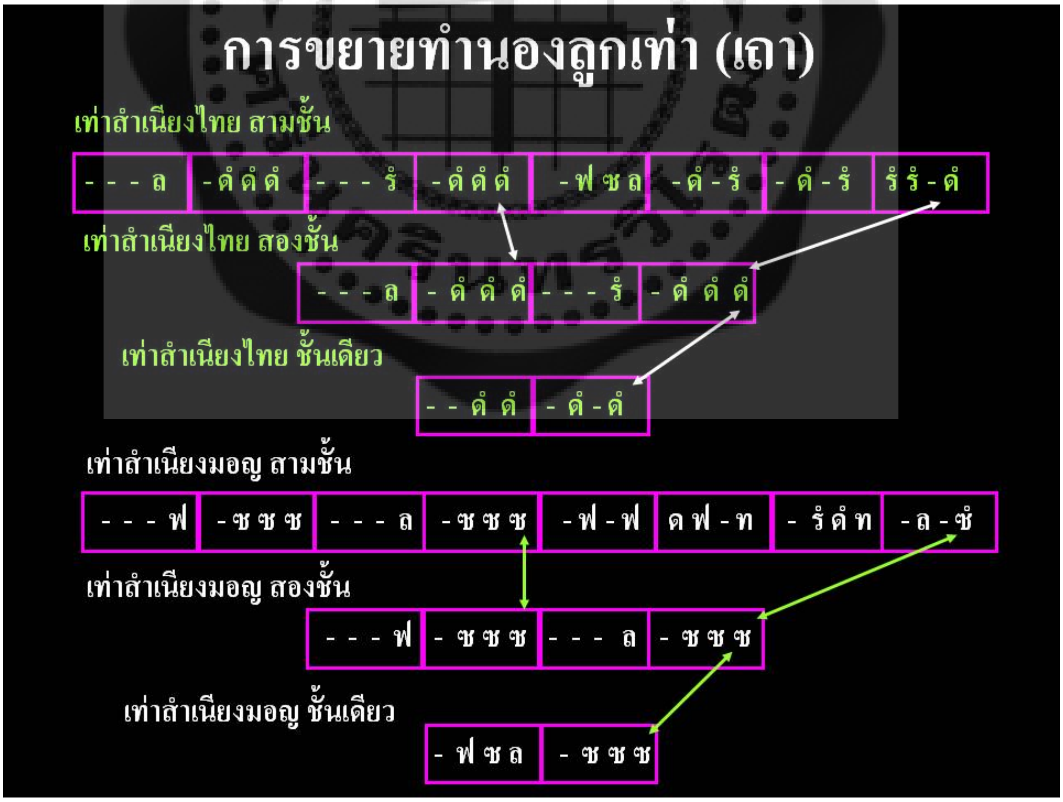

การขยายทำนองลูกเท่า (เถา)

เท่าสำเนียงไทย สามชั้น

- - - ล	- ดํ ดํ ดํ	- - - รํ	- ดํ ดํ ดํ	- ฟ ซ ล	- ดํ - รํ	- ดํ - รํ	รํ รํ - ดํ

เท่าสำเนียงไทย สองชั้น

- - - ล	- ดํ ดํ ดํ	- - - รํ	- ดํ ดํ ดํ

เท่าสำเนียงไทย ชั้นเดียว

- - ดํ ดํ	- ดํ - ดํ

เท่าสำเนียงมอญ สามชั้น

- - - ฟ	- ซ ซ ซ	- - - ล	- ซ ซ ซ	- ฟ - ฟ	ด ฟ - ท	- รํ ดํ ท	- ล - ซํ

เท่าสำเนียงมอญ สองชั้น

- - - ฟ	- ซ ซ ซ	- - - ล	- ซ ซ ซ

เท่าสำเนียงมอญ ชั้นเดียว

- ฟ ซ ล	- ซ ซ ซ

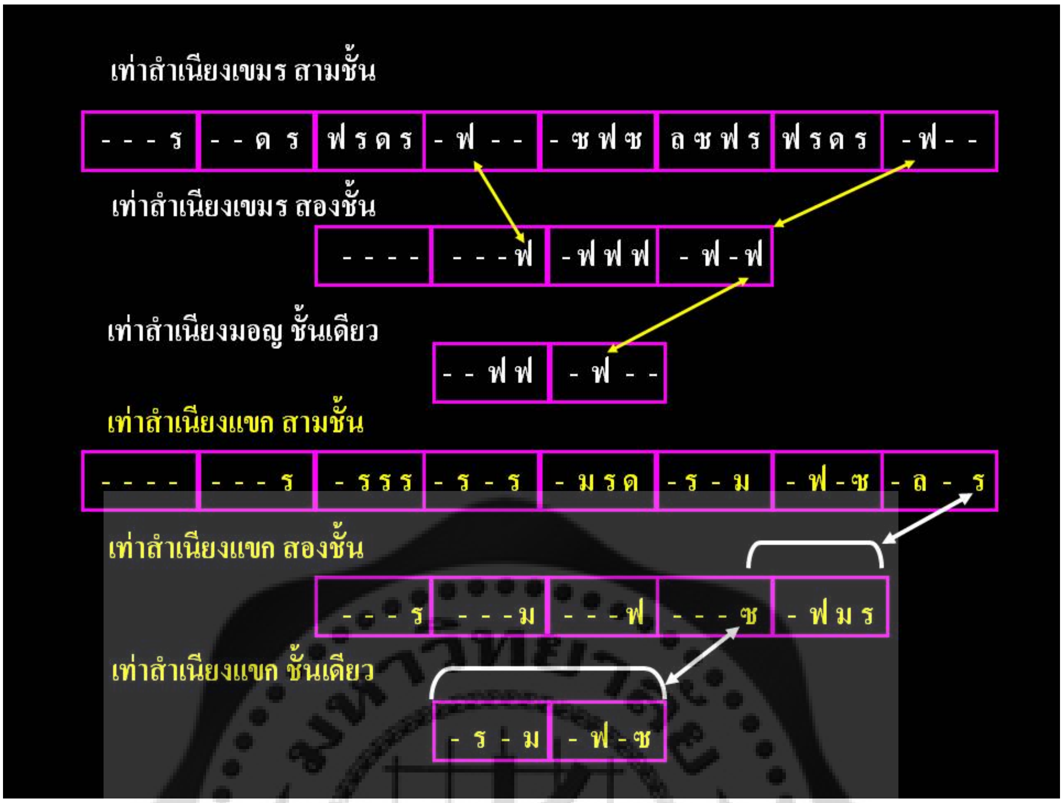

เท่าสำเนียงเขมร สามชั้น

- - - ร	- - ด ร	ฟ ร ด ร	- ฟ - -	- ซ ฟ ซ	ล ซ ฟ ร	ฟ ร ด ร	- ฟ - -

เท่าสำเนียงเขมร สองชั้น

- - - -	- - - ฟ	- ฟ ฟ ฟ	- ฟ - ฟ

เท่าสำเนียงมอญ ชั้นเดียว

- - ฟ ฟ	- ฟ - -

เท่าสำเนียงแขก สามชั้น

- - - -	- - - ร	- ร ร ร	- ร - ร	- ม ร ด	- ร - ม	- ฟ - ซ	- ล - ร

เท่าสำเนียงแขก สองชั้น

- - - ร	- - - ม	- - - ฟ	- - - ซ	- ฟ ม ร

เท่าสำเนียงแขก ชั้นเดียว

- ร - ม	- ฟ - ซ

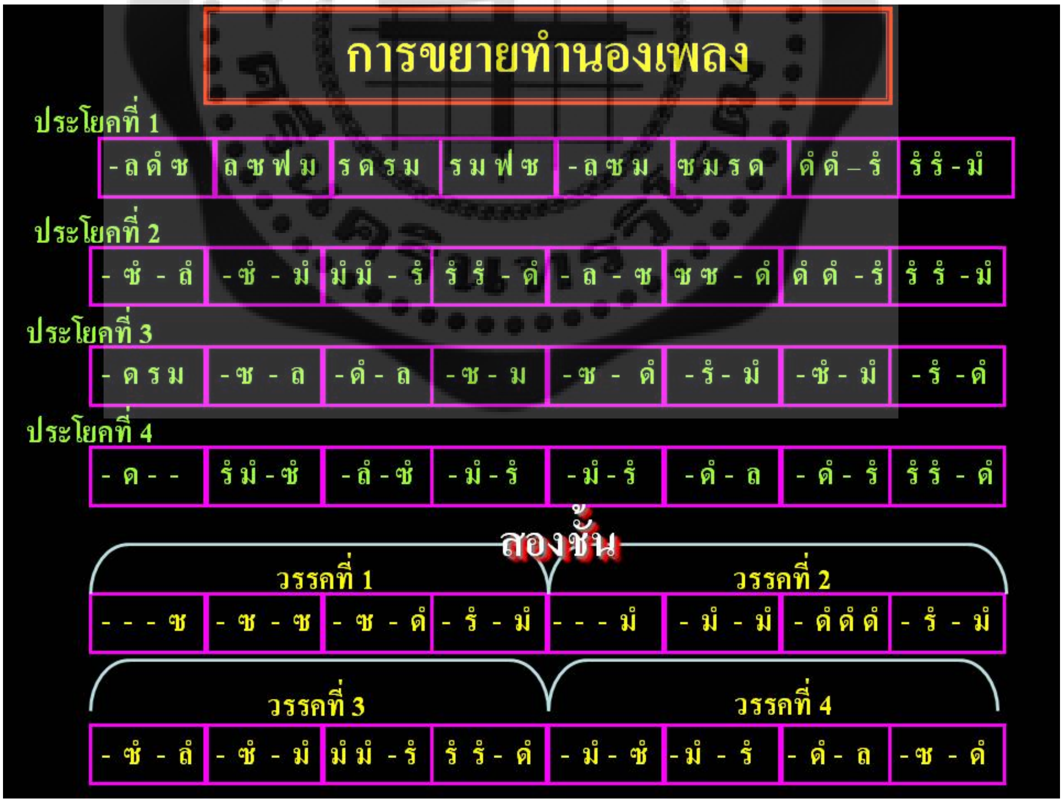

การขยายทำนองเพลง

ประโยคที่ 1

- ล ดํ ซ	ล ซ ฟ ม	ร ด ร ม	ร ม ฟ ซ	- ล ซ ม	ซ ม ร ด	ดํ ดํ – รํ	รํ รํ - มํ

ประโยคที่ 2

- ซํ - ลํ	- ซํ - มํ	มํ มํ - รํ	รํ รํ - ดํ	- ล - ซ	ซ ซ - ดํ	ดํ ดํ - รํ	รํ รํ - มํ

ประโยคที่ 3

- ด ร ม	- ซ - ล	- ดํ - ล	- ซ - ม	- ซ - ดํ	- รํ - มํ	- ซํ - มํ	- รํ - ดํ

ประโยคที่ 4

- ด - -	รํ มํ - ซํ	- ลํ - ซํ	- มํ - รํ	- มํ - รํ	- ดํ - ล	- ดํ - รํ	รํ รํ - ดํ

สองชั้น

วรรคที่ 1				วรรคที่ 2			
- - - ซ	- ซ - ซ	- ซ - ดํ	- รํ - มํ	- - - มํ	- มํ - มํ	- ดํ ดํ ดํ	- รํ - มํ

วรรคที่ 3				วรรคที่ 4			
- ซํ - ลํ	- ซํ - มํ	มํ มํ - รํ	รํ รํ - ดํ	- มํ - ซํ	- มํ - รํ	- ดํ - ล	- ซ - ดํ

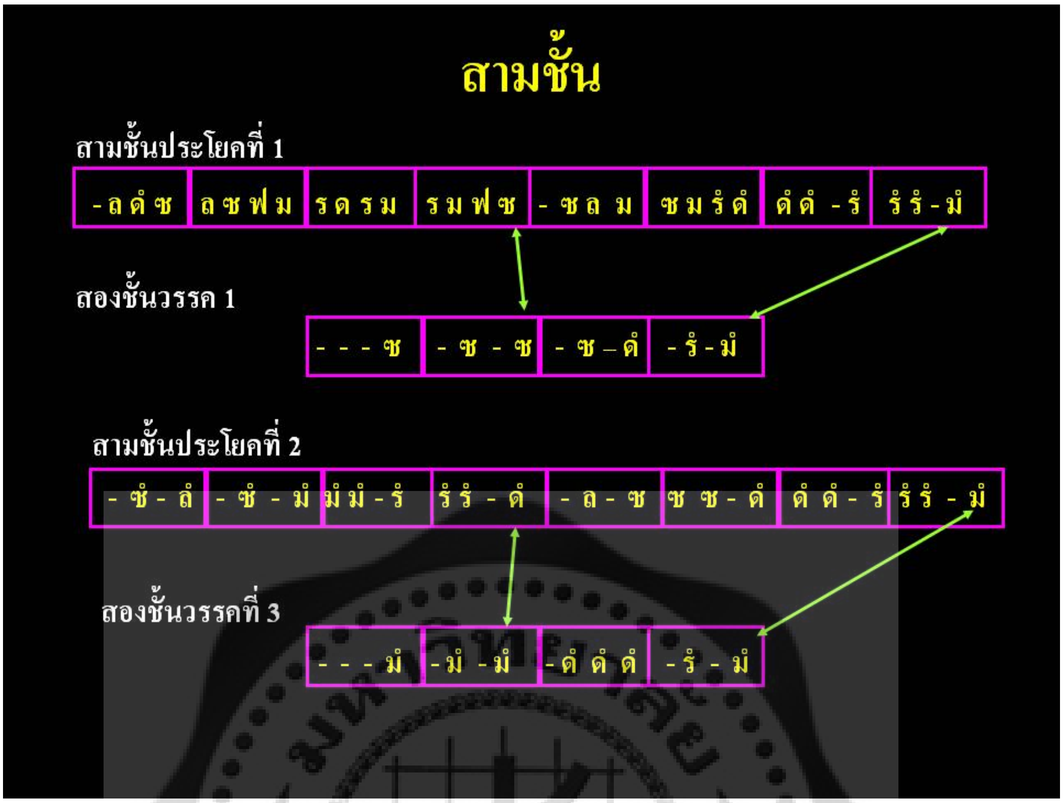

สามชั้น

สามชั้นประโยคที่ 1

- ล ดํ ซ	ล ซ ฟ ม	ร ด ร ม	ร ม ฟ ซ	- ซ ล ม	ซ ม รํ ดํ	ดํ ดํ - รํ	รํ รํ - มํ

สองชั้นวรรค 1

- - - ซ	- ซ - ซ	- ซ – ดํ	- รํ - มํ

สามชั้นประโยคที่ 2

- ซํ - ลํ	- ซํ - มํ	มํ มํ - รํ	รํ รํ - ดํ	- ล - ซ	ซ ซ - ดํ	ดํ ดํ - รํ	รํ รํ - มํ

สองชั้นวรรคที่ 3

- - - มํ	- มํ - มํ	- ดํ ดํ ดํ	- รํ - มํ

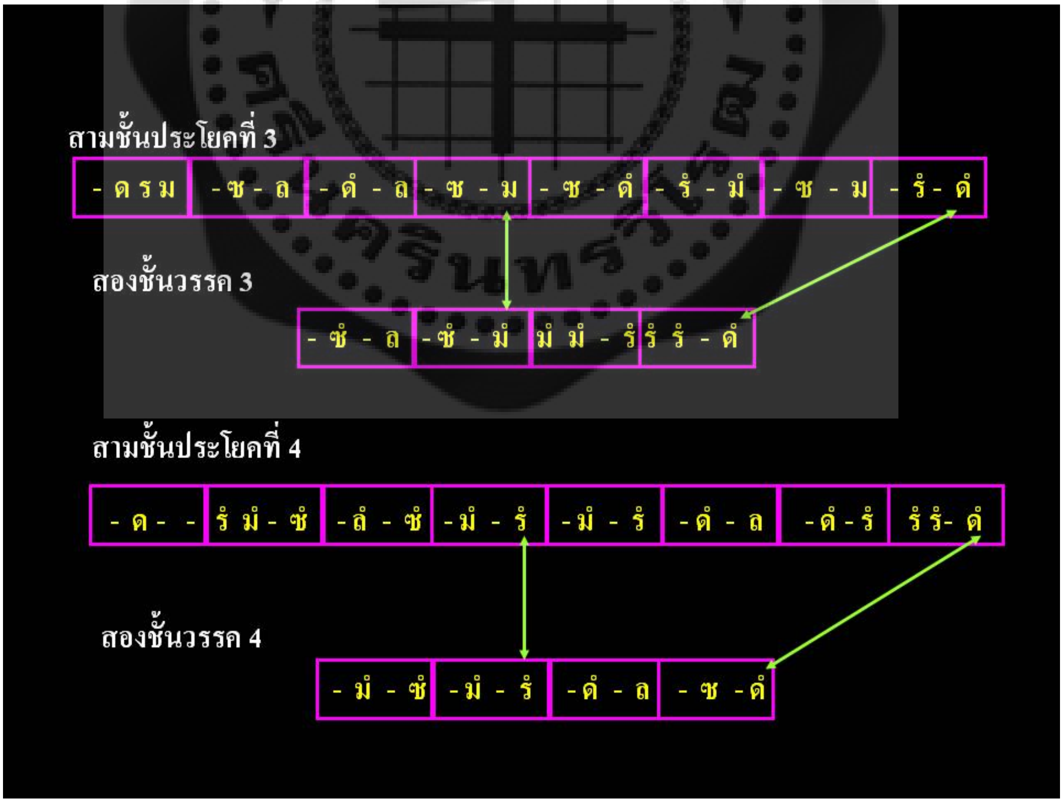

สามชั้นประโยคที่ 3

- ด ร ม	- ซ - ล	- ดํ - ล	- ซ - ม	- ซ - ดํ	- รํ - มํ	- ซ - ม	- รํ - ดํ

สองชั้นวรรค 3

- ซํ - ล	- ซํ - มํ	มํ มํ - รํ	รํ รํ - ดํ

สามชั้นประโยคที่ 4

- ด - -	รํ มํ - ซํ	- ลํ - ซํ	- มํ - รํ	- มํ - รํ	- ดํ - ล	- ดํ - รํ	รํ รํ - ดํ

สองชั้นวรรค 4

- มํ - ซํ	- มํ - รํ	- ดํ - ล	- ซ - ดํ

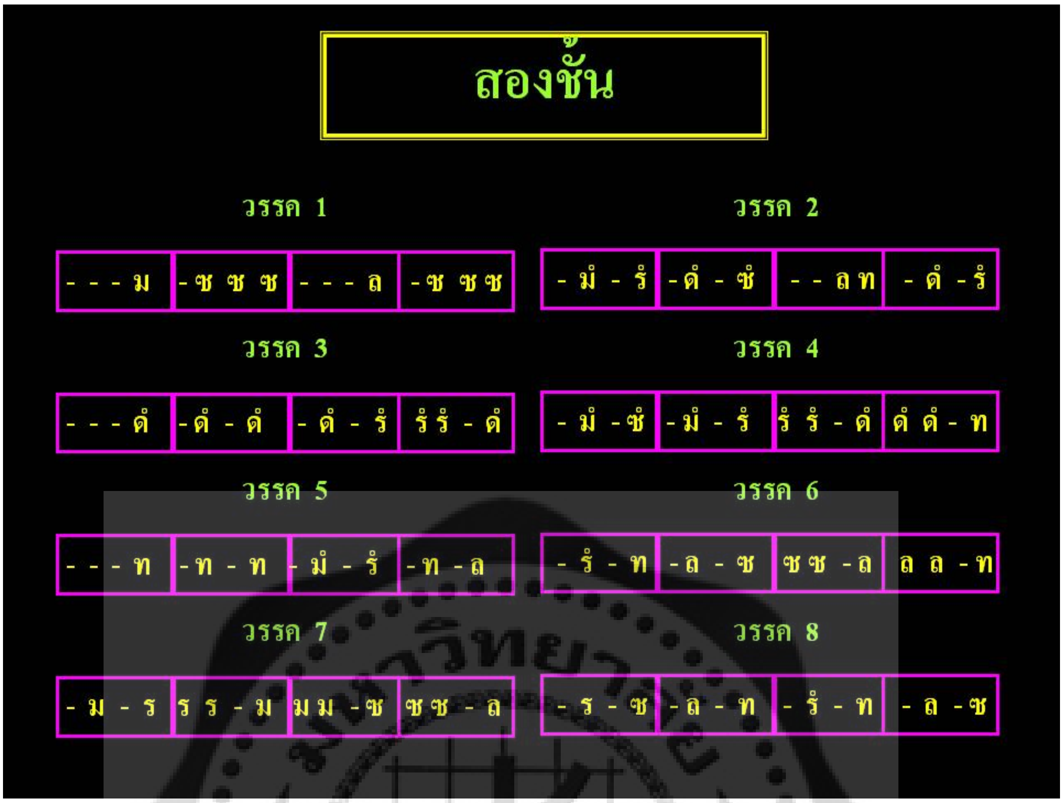

สองชั้น

วรรค 1

---ม	-ซซซ	---ล	-ซซซ

วรรค 2

-มํ-รํ	-ดํ-ซํ	--ลท	-ดํ-รํ

วรรค 3

---ดํ	-ดํ-ดํ	-ดํ-รํ	รํรํ-ดํ

วรรค 4

-มํ-ซํ	-มํ-รํ	รํรํ-ดํ	ดํดํ-ท

วรรค 5

---ท	-ท-ท	-มํ-รํ	-ท-ล

วรรค 6

-รํ-ท	-ล-ซ	ซซ-ล	ลล-ท

วรรค 7

-ม-ร	รร-ม	มม-ซ	ซซ-ล

วรรค 8

-ร-ซ	-ล-ท	-รํ-ท	-ล-ซ

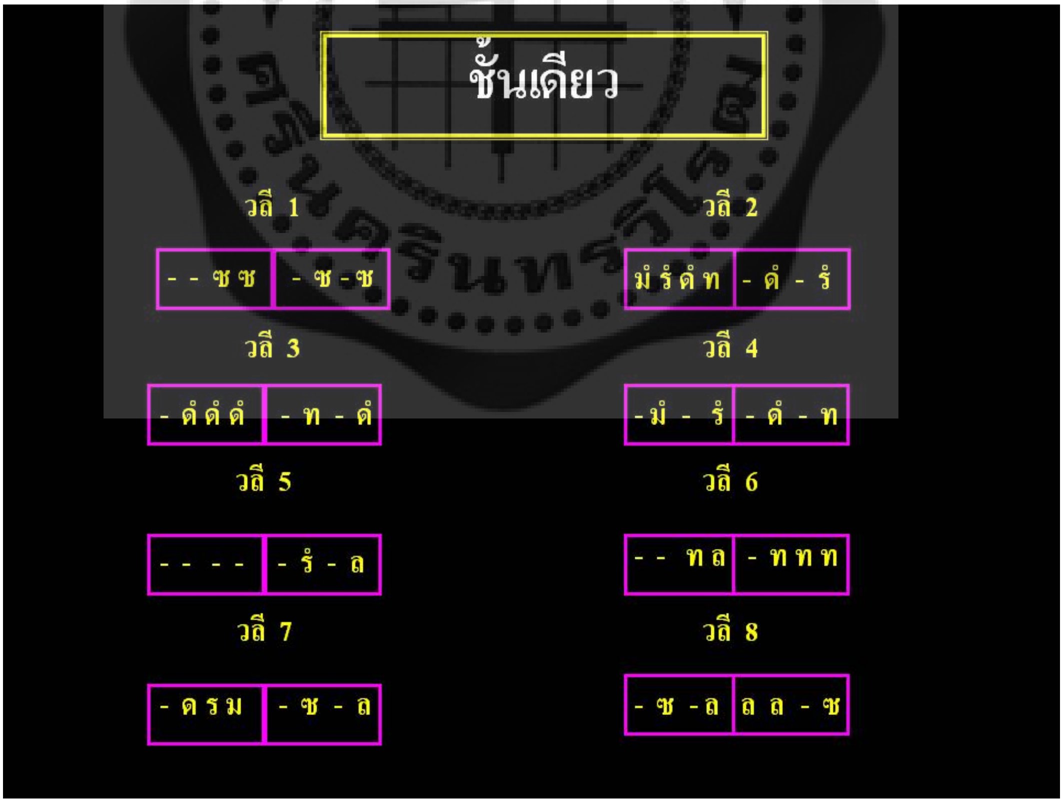

ชั้นเดียว

วลี 1

--ซซ	-ซ-ซ

วลี 2

มํรํดํท	-ดํ-รํ

วลี 3

-ดํดํดํ	-ท-ดํ

วลี 4

-มํ-รํ	-ดํ-ท

วลี 5

----	-รํ-ล

วลี 6

--ทล	-ททท

วลี 7

-ดรม	-ซ-ล

วลี 8

-ซ-ล	ลล-ซ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

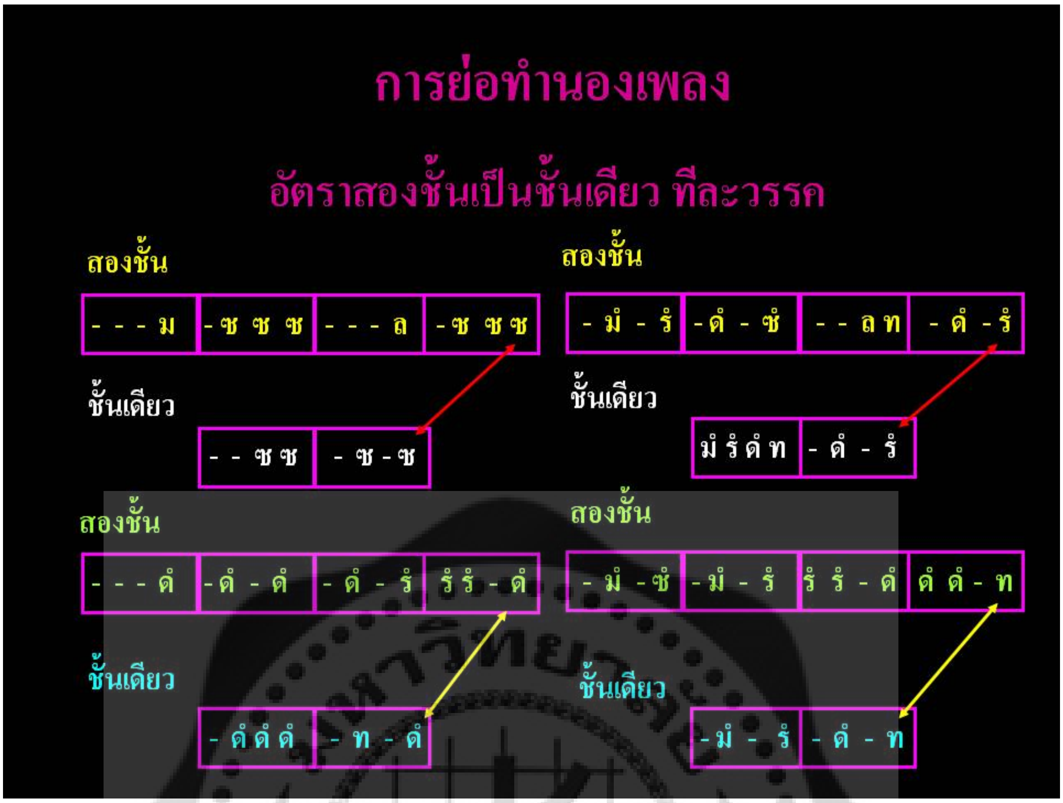

การย่อทำนองเพลง

อัตราสองชั้นเป็นชั้นเดียว ทีละวรรค

สองชั้น

- - - ม	- ซ ซ ซ	- - - ล	- ซ ซ ซ

ชั้นเดียว

- - ซ ซ	- ซ - ซ

สองชั้น

- มํ - รํ	- ดํ - ซํ	- - ล ท	- ดํ - รํ

ชั้นเดียว

มํ รํ ดํ ท	- ดํ - รํ

สองชั้น

- - - ดํ	- ดํ - ดํ	- ดํ - รํ	รํ รํ - ดํ

ชั้นเดียว

- ดํ ดํ ดํ	- ท - ดํ

สองชั้น

- มํ - ซํ	- มํ - รํ	รํ รํ - ดํ	ดํ ดํ - ท

ชั้นเดียว

- มํ - รํ	- ดํ - ท

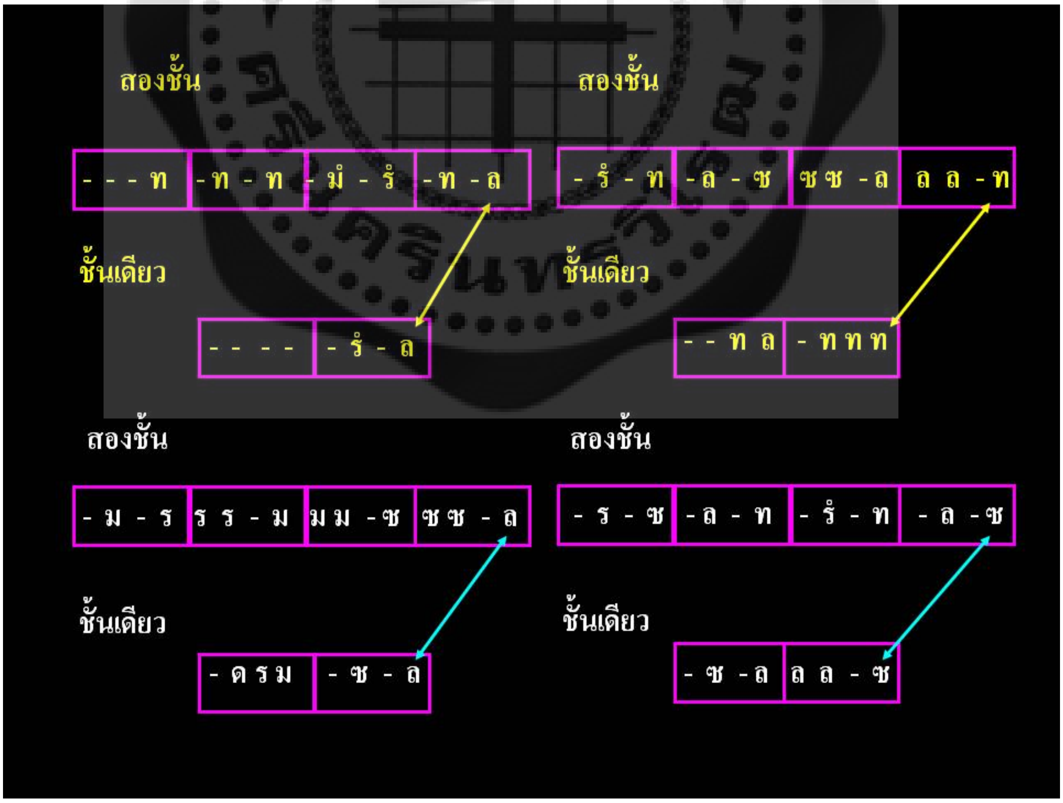

สองชั้น

- - - ท	- ท - ท	- มํ - รํ	- ท - ล

ชั้นเดียว

- - - -	- รํ - ล

สองชั้น

- รํ - ท	- ล - ซ	ซ ซ - ล	ล ล - ท

ชั้นเดียว

- - ท ล	- ท ท ท

สองชั้น

- ม - ร	ร ร - ม	ม ม - ซ	ซ ซ - ล

ชั้นเดียว

- ด ร ม	- ซ - ล

สองชั้น

- ร - ซ	- ล - ท	- รํ - ท	- ล - ซ

ชั้นเดียว

- ซ - ล	ล ล - ซ

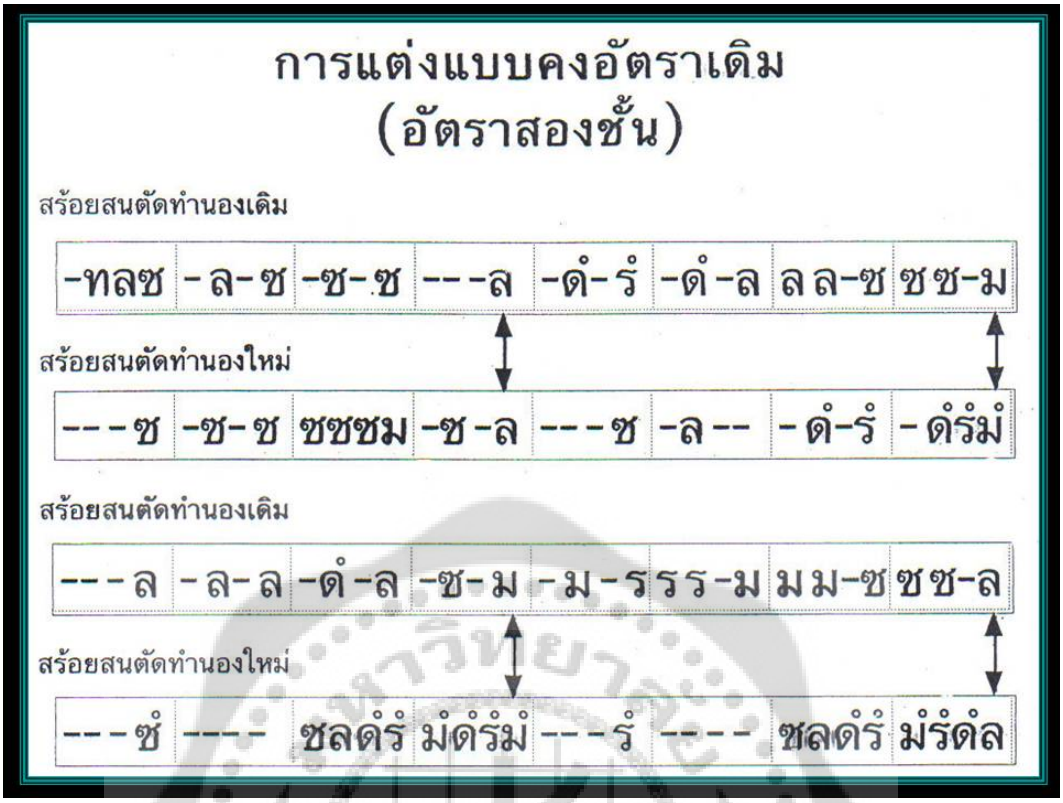

การแต่งแบบคงอัตราเดิม
(อัตราสองชั้น)

สร้อยสนตัดทำนองเดิม

-ทลซ	-ล-ซ	-ซ-ซ	---ล	-ดํ-รํ	-ดํ-ล	ลล-ซ	ซซ-ม

สร้อยสนตัดทำนองใหม่

---ซ	-ซ-ซ	ซซซม	-ซ-ล	---ซ	-ล--	-ดํ-รํ	-ดํรํมํ

สร้อยสนตัดทำนองเดิม

---ล	-ล-ล	-ดํ-ล	-ซ-ม	-ม-ร	รร-ม	มม-ซ	ซซ-ล

สร้อยสนตัดทำนองใหม่

---ซํ	----	ซลดํรํ	มํดํรํมํ	---รํ	----	ซลดํรํ	มํรํดํล

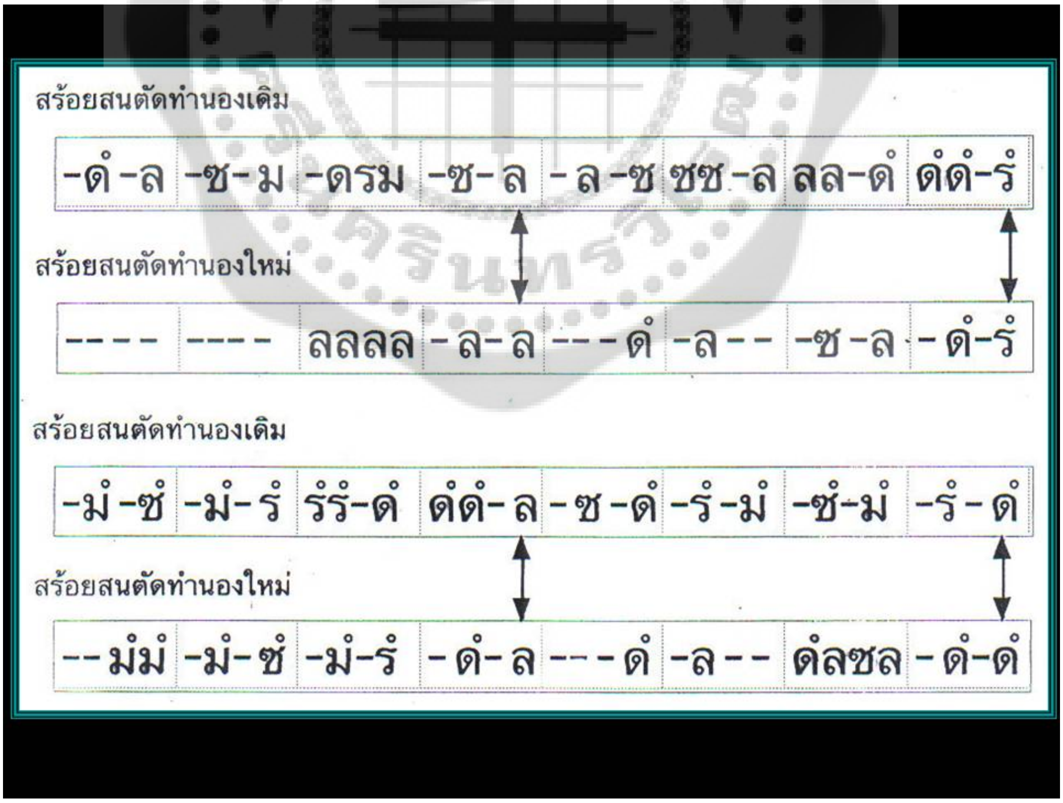

สร้อยสนตัดทำนองเดิม

-ดํ-ล	-ซ-ม	-ดรม	-ซ-ล	-ล-ซ	ซซ-ล	ลล-ดํ	ดํดํ-รํ

สร้อยสนตัดทำนองใหม่

----	----	ลลลล	-ล-ล	---ดํ	-ล--	-ซ-ล	-ดํ-รํ

สร้อยสนตัดทำนองเดิม

-มํ-ซํ	-มํ-รํ	รํรํ-ดํ	ดํดํ-ล	-ซ-ดํ	-รํ-มํ	-ซํ-มํ	-รํ-ดํ

สร้อยสนตัดทำนองใหม่

--มํมํ	-มํ-ซํ	-มํ-รํ	-ดํ-ล	---ดํ	-ล--	ดํลซล	-ดํ-ดํ

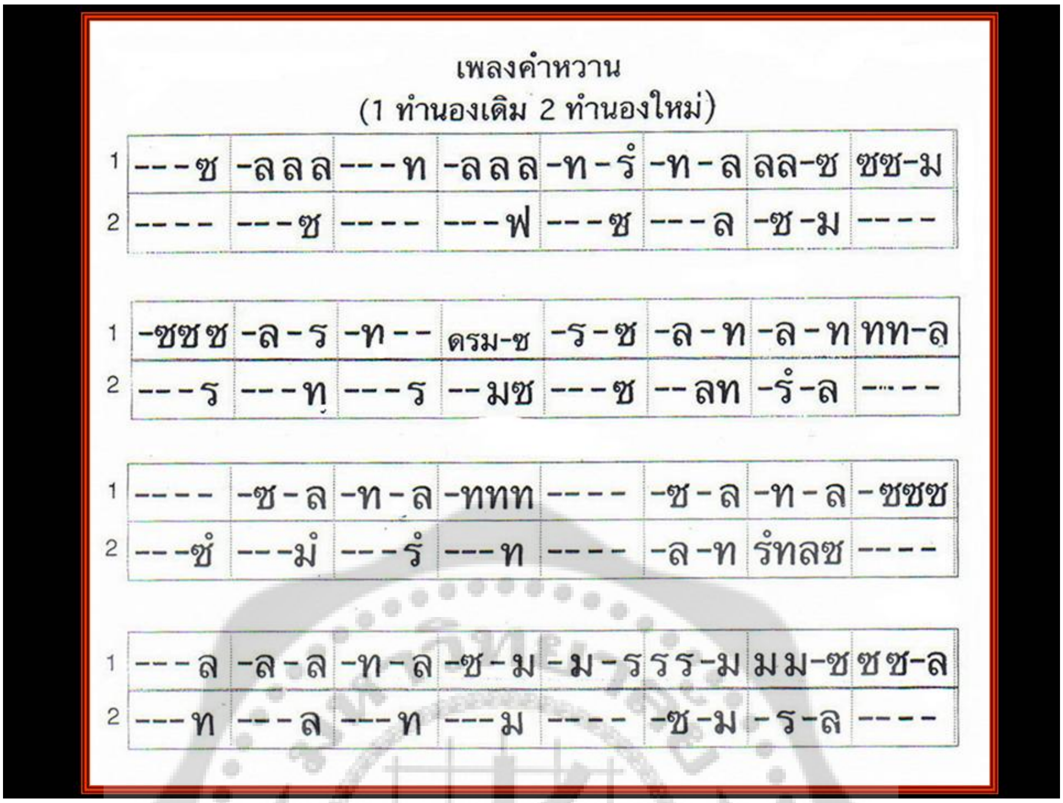

เพลงคำหวาน
(1 ทำนองเดิม 2 ทำนองใหม่)

1	---ซ	-ลลล	---ท	-ลลล	-ท-รํ	-ท-ล	ลล-ซ	ซซ-ม
2	----	---ซ	----	---ฟ	---ซ	---ล	-ซ-ม	----

1	-ซซซ	-ล-ร	-ท--	ดรม-ซ	-ร-ซ	-ล-ท	-ล-ท	ทท-ล
2	---ร	---ทฺ	---ร	--มซ	---ซ	--ลท	-รํ-ล	----

1	----	-ซ-ล	-ท-ล	-ททท	----	-ซ-ล	-ท-ล	-ซซซ
2	---ซํ	---มํ	---รํ	---ท	----	-ล-ท	รํทลซ	----

1	---ล	-ล-ล	-ท-ล	-ซ-ม	-ม-ร	รร-ม	มม-ซ	ซซ-ล
2	---ท	---ล	---ท	---ม	----	-ซ-ม	-ร-ล	----

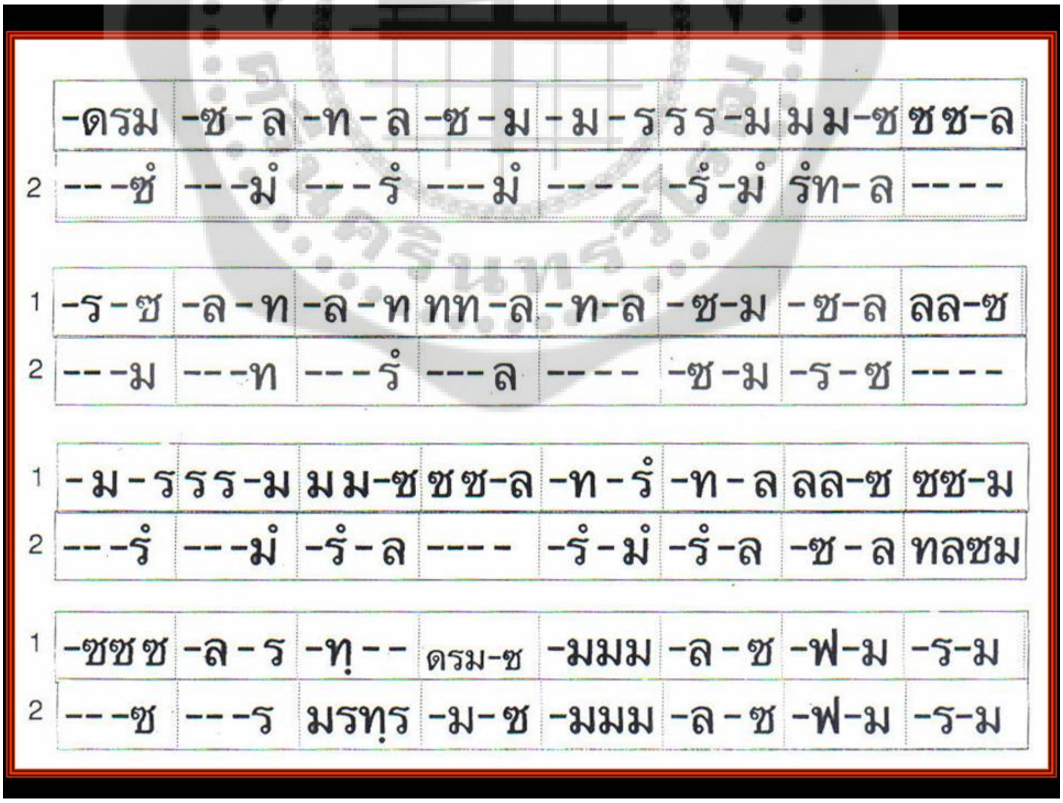

	-ดรม	-ซ-ล	-ท-ล	-ซ-ม	-ม-ร	รร-ม	มม-ซ	ซซ-ล
2	---ซํ	---มํ	---รํ	---มํ	----	-รํ-มํ	รํท-ล	----

1	-ร-ซ	-ล-ท	-ล-ท	ทท-ล	-ท-ล	-ซ-ม	-ซ-ล	ลล-ซ
2	---ม	---ท	---รํ	---ล	----	-ซ-ม	-ร-ซ	----

1	-ม-ร	รร-ม	มม-ซ	ซซ-ล	-ท-รํ	-ท-ล	ลล-ซ	ซซ-ม
2	---รํ	---มํ	-รํ-ล	----	-รํ-มํ	-รํ-ล	-ซ-ล	ทลซม

1	-ซซซ	-ล-ร	-ทฺ--	ดรม-ซ	-มมม	-ล-ซ	-ฟ-ม	-ร-ม
2	---ซ	---ร	มรทฺร	-ม-ซ	-มมม	-ล-ซ	-ฟ-ม	-ร-ม

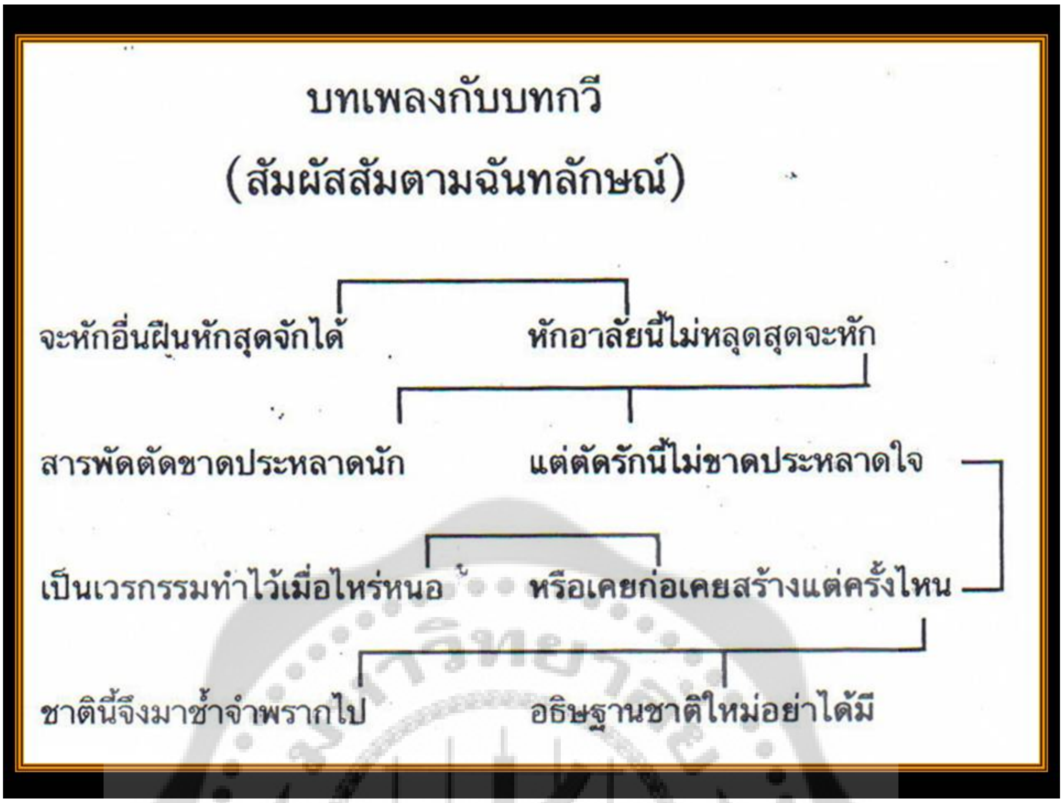

บทเพลงกับบทกวี
(สัมผัสสัมตามฉันทลักษณ์)

จะหักอื่นฝืนหักสุดจักได้ หักอาลัยนี้ไม่หลุดสุดจะหัก
สารพัดตัดขาดประหลาดนัก แต่ตัดรักนี้ไม่ขาดประหลาดใจ
เป็นเวรกรรมทำไว้เมื่อไหร่หนอ หรือเคยก่อเคยสร้างแต่ครั้งไหน
ชาตินี้จึงมาช้ำจำพรากไป อธิษฐานชาติใหม่อย่าได้มี

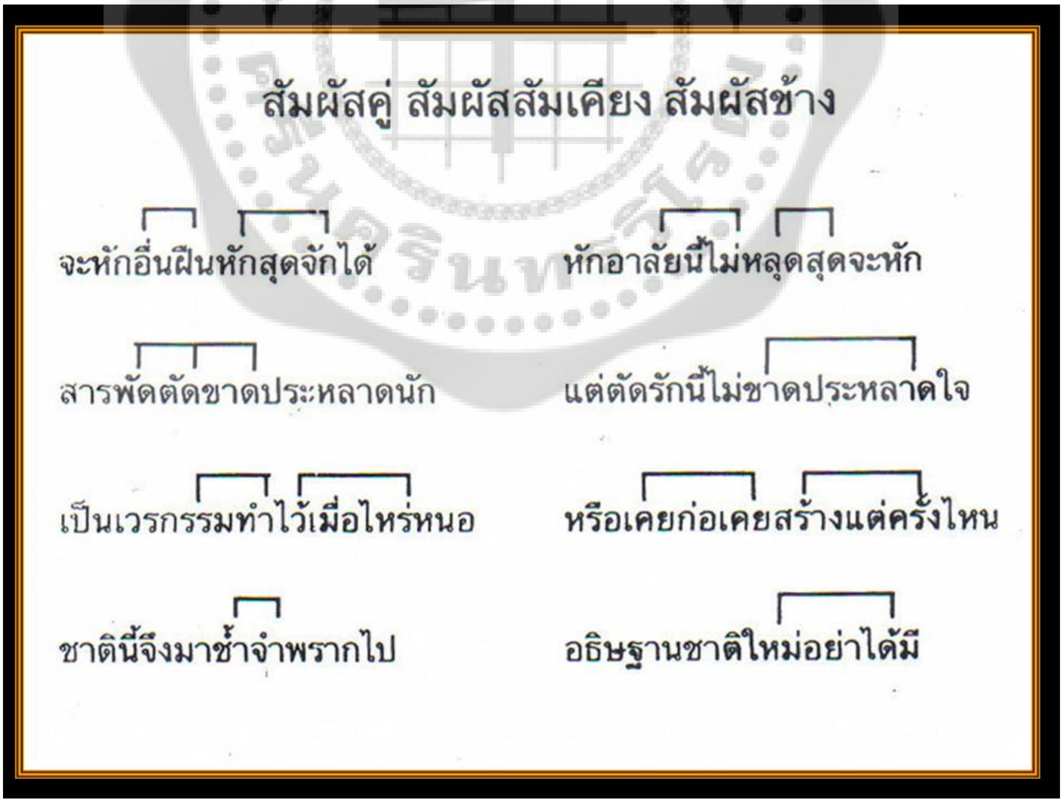

สัมผัสคู่ สัมผัสสัมเคียง สัมผัสซ้าง

จะหักอื่นฝืนหักสุดจักได้ หักอาลัยนี้ไม่หลุดสุดจะหัก
สารพัดตัดขาดประหลาดนัก แต่ตัดรักนี้ไม่ขาดประหลาดใจ
เป็นเวรกรรมทำไว้เมื่อไหร่หนอ หรือเคยก่อเคยสร้างแต่ครั้งไหน
ชาตินี้จึงมาช้ำจำพรากไป อธิษฐานชาติใหม่อย่าได้มี

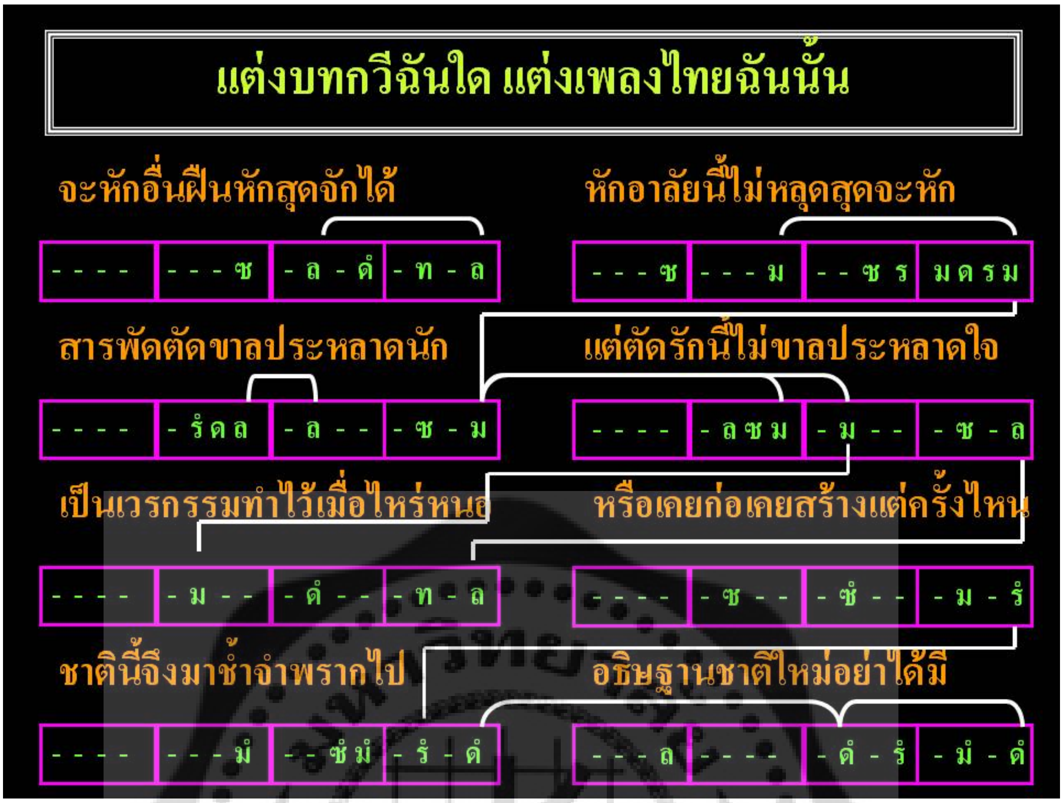

แต่งบทกวีฉันใด แต่งเพลงไทยฉันนั้น

จะหักอื่นฝืนหักสุดจักได้

- - - -	- - - ซ	- ล - ด์	- ท - ล

หักอาลัยนี้ไม่หลุดสุดจะหัก

- - - ซ	- - - ม	- - ซ ร	ม ด ร ม

สารพัดตัดขาลประหลาดนัก

- - - -	- ร์ ด ล	- ล - -	- ซ - ม

แต่ตัดรักนี้ไม่ขาลประหลาดใจ

- - - -	- ล ซ ม	- ม - -	- ซ - ล

เป็นเวรกรรมทำไว้เมื่อไหร่หนอ

- - - -	- ม - -	- ด์ - -	- ท - ล

หรือเคยก่อเคยสร้างแต่ครั้งไหน

- - - -	- ซ - -	- ซ์ - -	- ม - ร์

ชาตินี้จึงมาช้ำจำพรากไป

- - - -	- - - ม์	- - ซ์ ม์	- ร์ - ด์

อธิษฐานชาติใหม่อย่าได้มี

- - - ล	- - - -	- ด์ - ร์	- ม์ - ด์

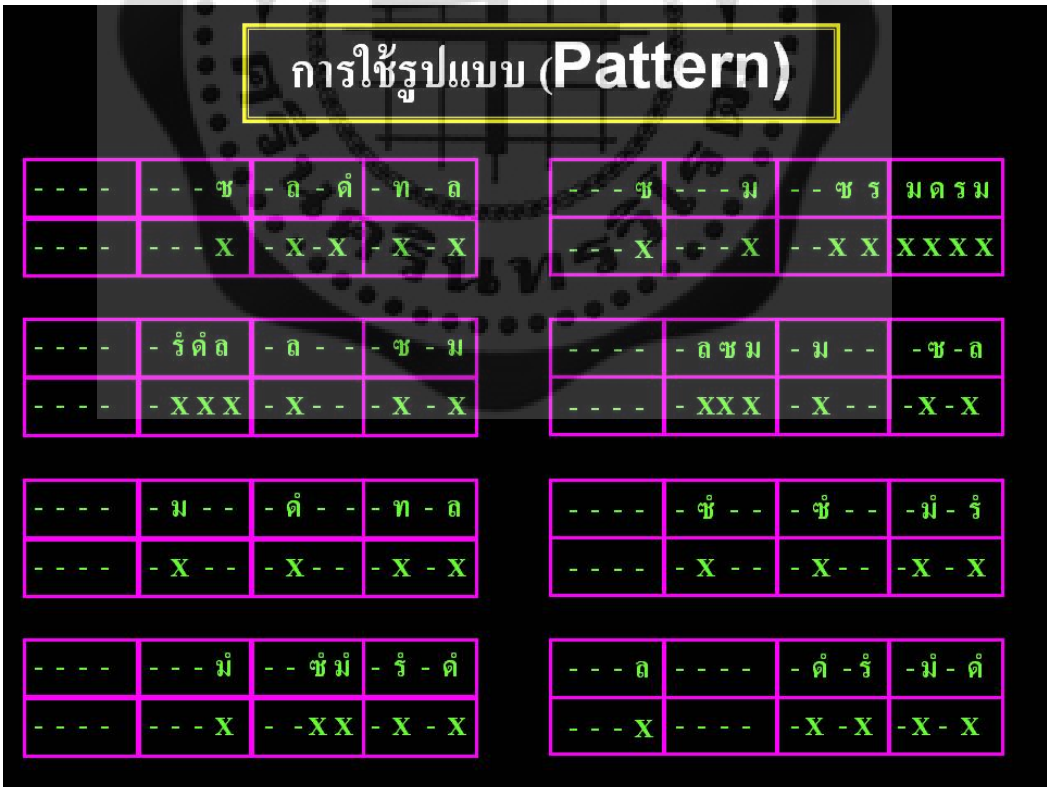

การใช้รูปแบบ (Pattern)

- - - -	- - - ซ	- ล - ด์	- ท - ล
- - - -	- - - X	- X - X	- X - X

- - - ซ	- - - ม	- - ซ ร	ม ด ร ม
- - - X	- - - X	- - X X	X X X X

- - - -	- ร์ ด์ ล	- ล - -	- ซ - ม
- - - -	- X X X	- X - -	- X - X

- - - -	- ล ซ ม	- ม - -	- ซ - ล
- - - -	- X X X	- X - -	- X - X

- - - -	- ม - -	- ด์ - -	- ท - ล
- - - -	- X - -	- X - -	- X - X

- - - -	- ซ์ - -	- ซ์ - -	- ม์ - ร์
- - - -	- X - -	- X - -	- X - X

- - - -	- - - ม์	- - ซ์ ม์	- ร์ - ด์
- - - -	- - - X	- - X X	- X - X

- - - ล	- - - -	- ด์ - ร์	- ม์ - ด์
- - - X	- - - -	- X - X	- X - X

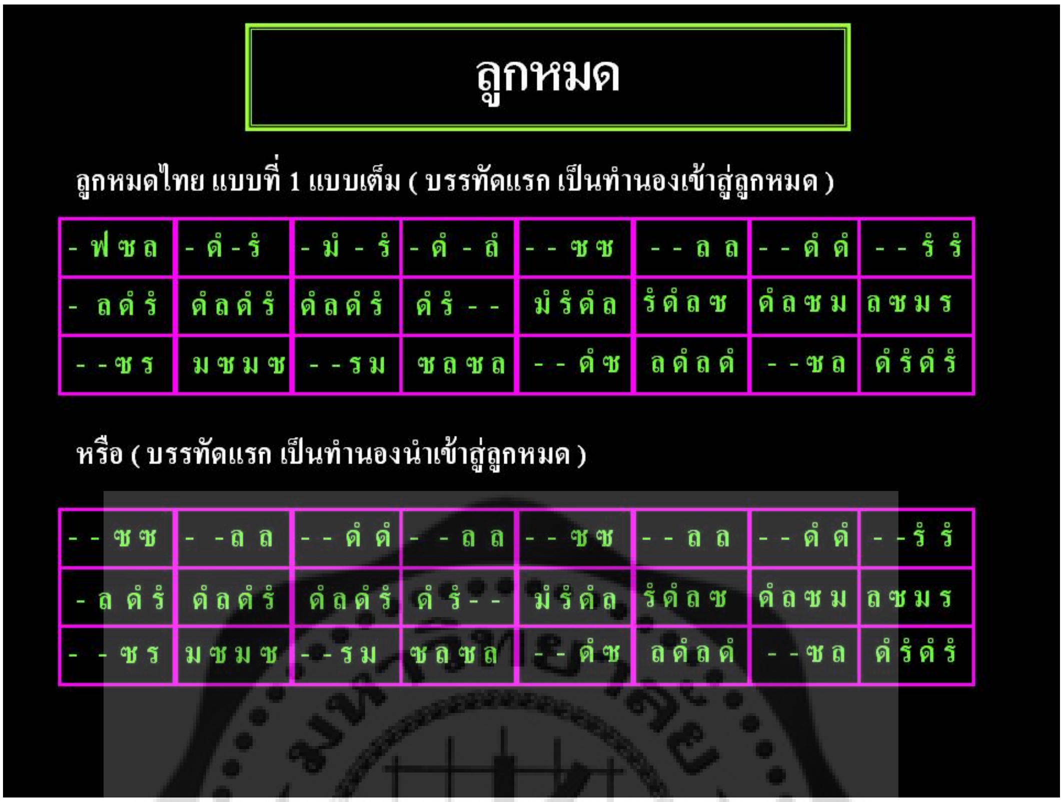

ลูกหมด

ลูกหมดไทย แบบที่ 1 แบบเต็ม (บรรทัดแรก เป็นทำนองเข้าสู่ลูกหมด)

-ฟซล	-ดํ-รํ	-มํ-รํ	-ดํ-ลํ	--ซซ	--ลล	--ดํดํ	--รํรํ
-ลดํรํ	ดํลดํรํ	ดํลดํรํ	ดํรํ--	มํรํดํล	รํดํลซ	ดํลซม	ลซมร
--ซร	มซมซ	--รม	ซลซล	--ดํซ	ลดํลดํ	--ซล	ดํรํดํรํ

หรือ (บรรทัดแรก เป็นทำนองนำเข้าสู่ลูกหมด)

--ซซ	--ลล	--ดํดํ	--ลล	--ซซ	--ลล	--ดํดํ	--รํรํ
-ลดํรํ	ดํลดํรํ	ดํลดํรํ	ดํรํ--	มํรํดํล	รํดํลซ	ดํลซม	ลซมร
--ซร	มซมซ	--รม	ซลซล	--ดํซ	ลดํลดํ	--ซล	ดํรํดํรํ

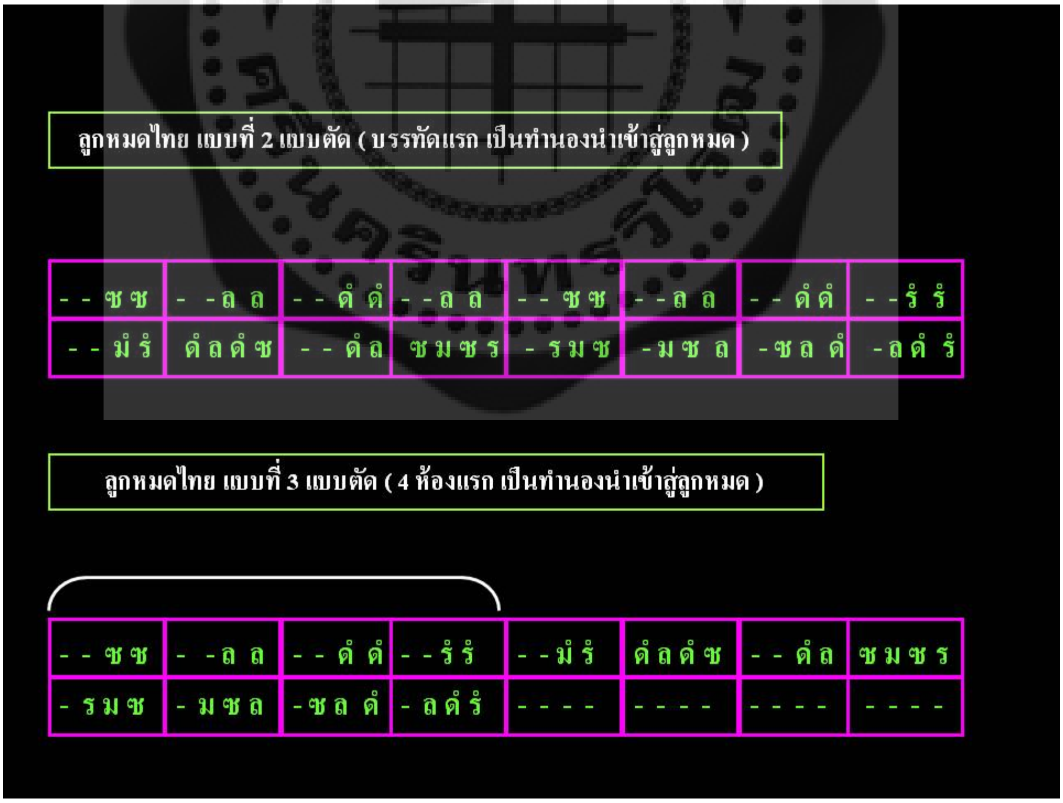

ลูกหมดไทย แบบที่ 2 แบบตัด (บรรทัดแรก เป็นทำนองนำเข้าสู่ลูกหมด)

--ซซ	--ลล	--ดํดํ	--ลล	--ซซ	--ลล	--ดํดํ	--รํรํ
--มํรํ	ดํลดํซ	--ดํล	ซมซร	-รมซ	-มซล	-ซลดํ	-ลดํรํ

ลูกหมดไทย แบบที่ 3 แบบตัด (4 ห้องแรก เป็นทำนองนำเข้าสู่ลูกหมด)

--ซซ	--ลล	--ดํดํ	--รํรํ	--มํรํ	ดํลดํซ	--ดํล	ซมซร
-รมซ	-มซล	-ซลดํ	-ลดํรํ	----	----	----	----

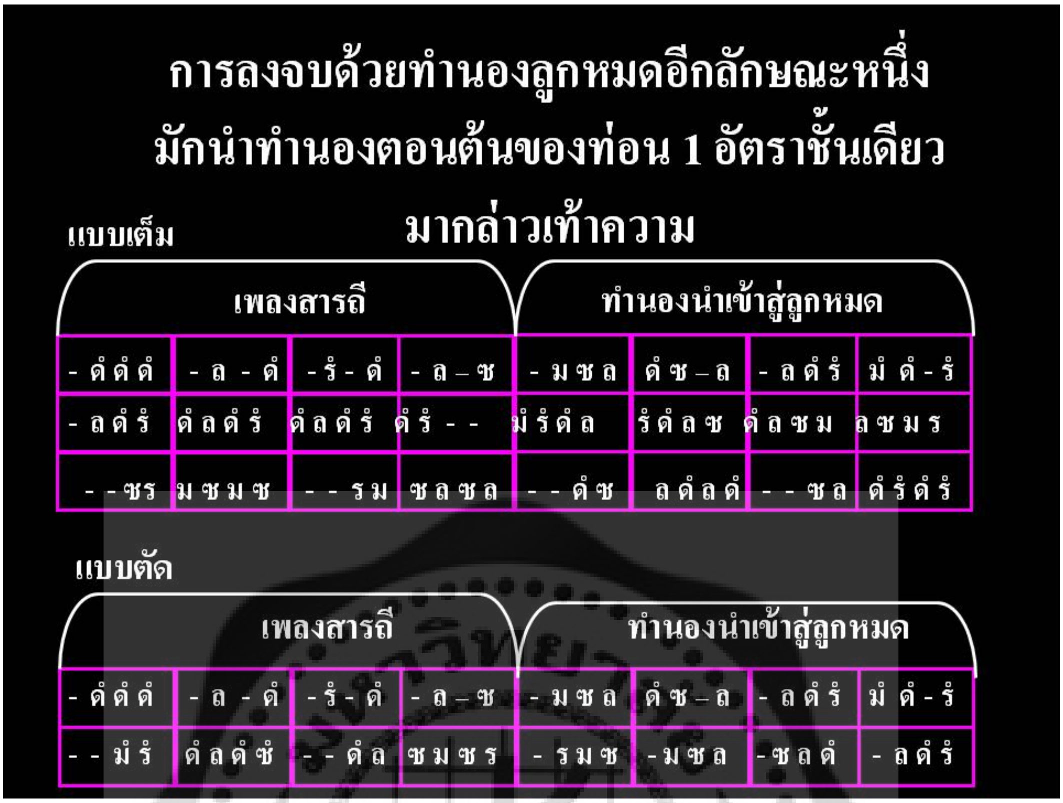

การลงจบด้วยทำนองลูกหมดอีกลักษณะหนึ่ง มักนำทำนองตอนต้นของท่อน 1 อัตราชั้นเดียวมากล่าวเท้าความ

แบบเต็ม

เพลงสารถี				ทำนองนำเข้าสู่ลูกหมด			
-ดํดํดํ	-ล-ดํ	-รํ-ดํ	-ล–ซ	-มซล	ดํซ–ล	-ลดํรํ	มํดํ-รํ
-ลดํรํ	ดํลดํรํ	ดํลดํรํ	ดํรํ--	มํรํดํล	รํดํลซ	ดํลซม	ลซมร
--ซร	มซมซ	--รม	ซลซล	--ดํซ	ลดํลดํ	--ซล	ดํรํดํรํ

แบบตัด

เพลงสารถี				ทำนองนำเข้าสู่ลูกหมด			
-ดํดํดํ	-ล-ดํ	-รํ-ดํ	-ล–ซ	-มซล	ดํซ–ล	-ลดํรํ	มํดํ-รํ
--มํรํ	ดํลดํซํ	--ดํล	ซมซร	-รมซ	-มซล	-ซลดํ	-ลดํรํ

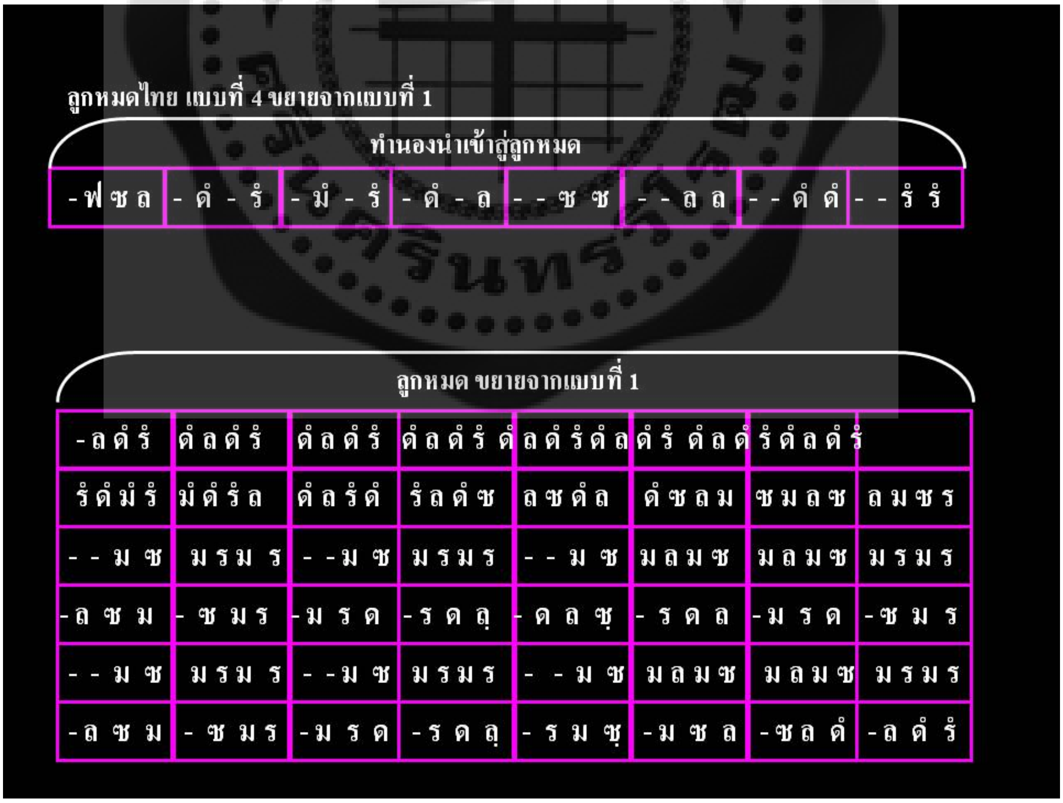

ลูกหมดไทย แบบที่ 4 ขยายจากแบบที่ 1

ทำนองนำเข้าสู่ลูกหมด							
-ฟซล	-ดํ-รํ	-มํ-รํ	-ดํ-ล	--ซซ	--ลล	--ดํดํ	--รํรํ

ลูกหมด ขยายจากแบบที่ 1							
-ลดํรํ	ดํลดํรํ	ดํลดํรํ	ดํลดํรํ ดํ	ลดํรํดํล	ดํรํ ดํลดํ	รํดํลดํรํ	
รํดํมํรํ	มํดํรํล	ดํลรํดํ	รํลดํซ	ลซดํล	ดํซลม	ซมลซ	ลมซร
--มซ	มรมร	--มซ	มรมร	--มซ	มลมซ	มลมซ	มรมร
-ลซม	-ซมร	-มรด	-รดลฺ	-ดลซฺ	-รดล	-มรด	-ซมร
--มซ	มรมร	--มซ	มรมร	--มซ	มลมซ	มลมซ	มรมร
-ลซม	-ซมร	-มรด	-รดลฺ	-รมซฺ	-มซล	-ซลดํ	-ลดํรํ

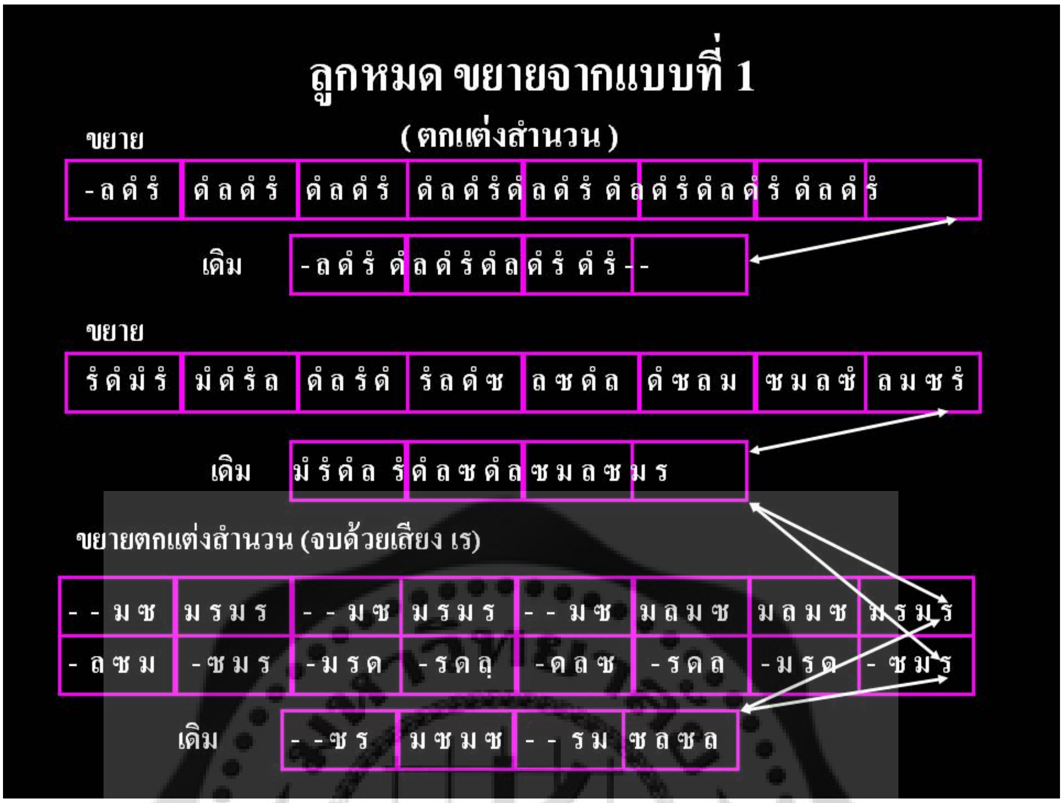

ลูกหมด ขยายจากแบบที่ 1

(ตกแต่งสำนวน)

ขยาย

-ลดํรํ	ดํลดํรํ	ดํลดํรํ	ดํลดํรํดํ	ลดํรํ ดํล	ดํรํดํลดํ	รํ ดํลดํ	รํ

เดิม

-ลดํรํ ดํ	ลดํรํดํล	ดํรํ ดํรํ-	-

ขยาย

รํดํมํรํ	มํดํรํล	ดํลรํดํ	รํลดํซ	ลซดํล	ดํซลม	ซมลซํ	ลมซรํ

เดิม

มํรํดํล รํ	ดํลซดํล	ซมลซ	มร

ขยายตกแต่งสำนวน (จบด้วยเสียง เร)

--มซ	มรมร	--มซ	มรมร	--มซ	มลมซ	มลมซ	มรมร
-ลซม	-ซมร	-มรด	-รดลฺ	-ดลซ	-รดล	-มรด	-ซมร

เดิม

--ซร	มซมซ	--รม	ซลซล

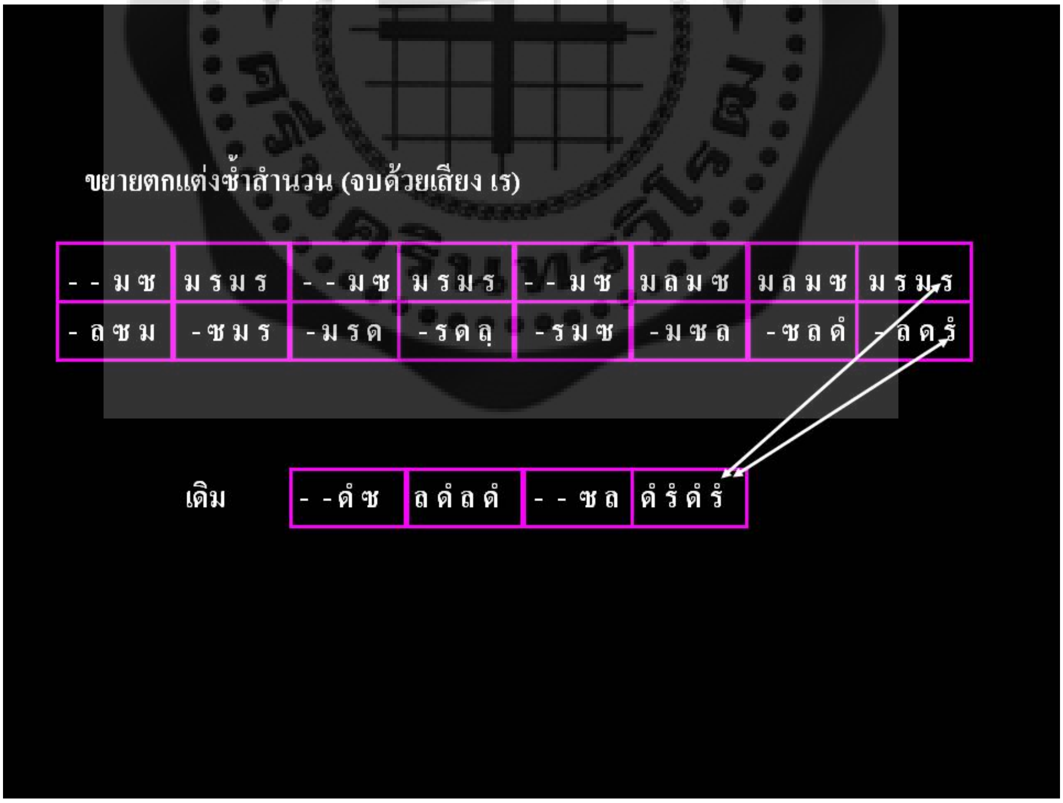

ขยายตกแต่งซ้ำสำนวน (จบด้วยเสียง เร)

--มซ	มรมร	--มซ	มรมร	--มซ	มลมซ	มลมซ	มรมร
-ลซม	-ซมร	-มรด	-รดลฺ	-รมซ	-มซล	-ซลดํ	-ลดรํ

เดิม

--ดํซ	ลดํลดํ	--ซล	ดํรํดํรํ

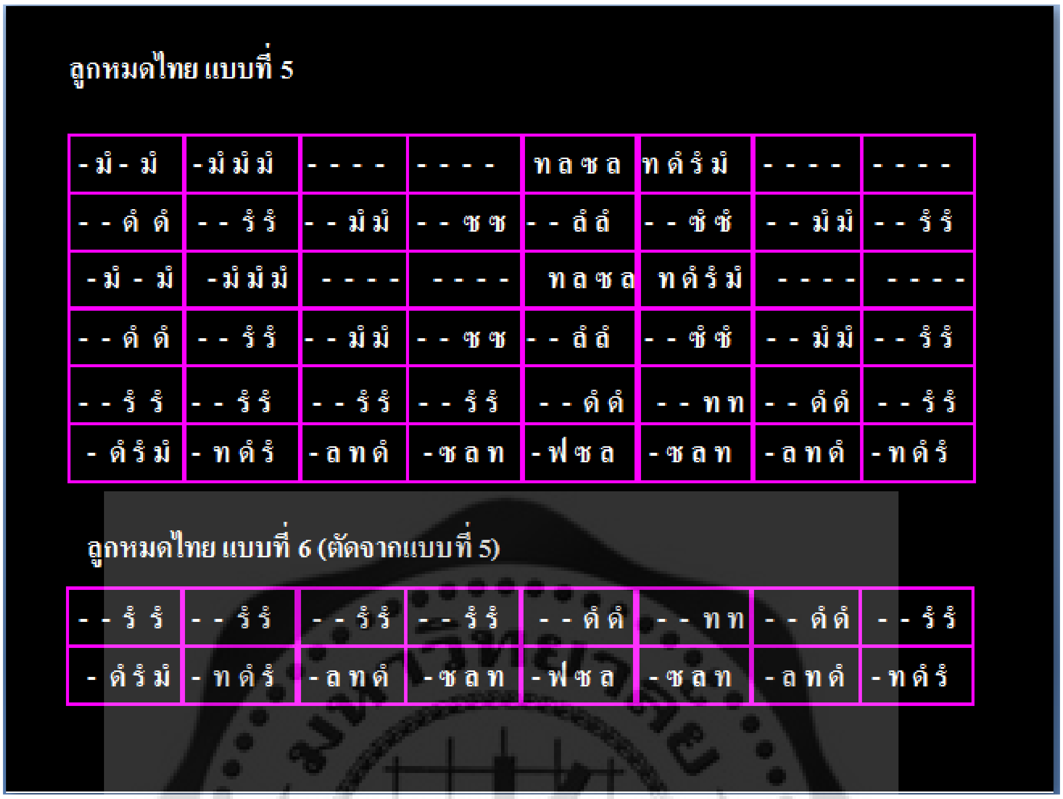

ลูกหมดไทย แบบที่ 5

-มํ-มํ	-มํมํมํ	----	----	ทลซล	ทดํรํมํ	----	----
--ดํดํ	--รํรํ	--มํมํ	--ซซ	--ลํลํ	--ซํซํ	--มํมํ	--รํรํ
-มํ-มํ	-มํมํมํ	----	----	ทลซล	ทดํรํมํ	----	----
--ดํดํ	--รํรํ	--มํมํ	--ซซ	--ลํลํ	--ซํซํ	--มํมํ	--รํรํ
--รํรํ	--รํรํ	--รํรํ	--รํรํ	--ดํดํ	--ทท	--ดํดํ	--รํรํ
-ดํรํมํ	-ทดํรํ	-ลทดํ	-ซลท	-ฟซล	-ซลท	-ลทดํ	-ทดํรํ

ลูกหมดไทย แบบที่ 6 (ตัดจากแบบที่ 5)

--รํรํ	--รํรํ	--รํรํ	--รํรํ	--ดํดํ	--ทท	--ดํดํ	--รํรํ
-ดํรํมํ	-ทดํรํ	-ลทดํ	-ซลท	-ฟซล	-ซลท	-ลทดํ	-ทดํรํ

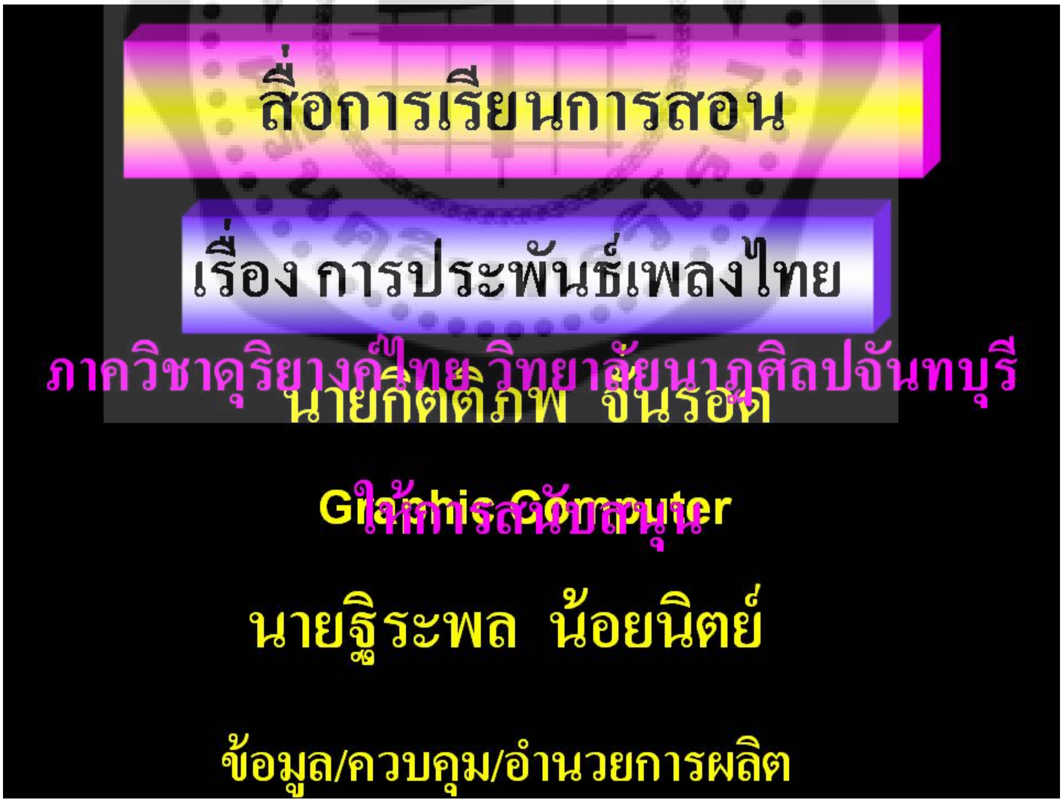

สื่อการเรียนการสอน

เรื่อง การประพันธ์เพลงไทย

ภาควิชาดุริยางค์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลปจันทบุรี

นายกิตติภพ จันร้อด

Graphis Computer

ให้การสนับสนุน

นายฐิระพล น้อยนิตย์

ข้อมูล/ควบคุม/อำนวยการผลิต

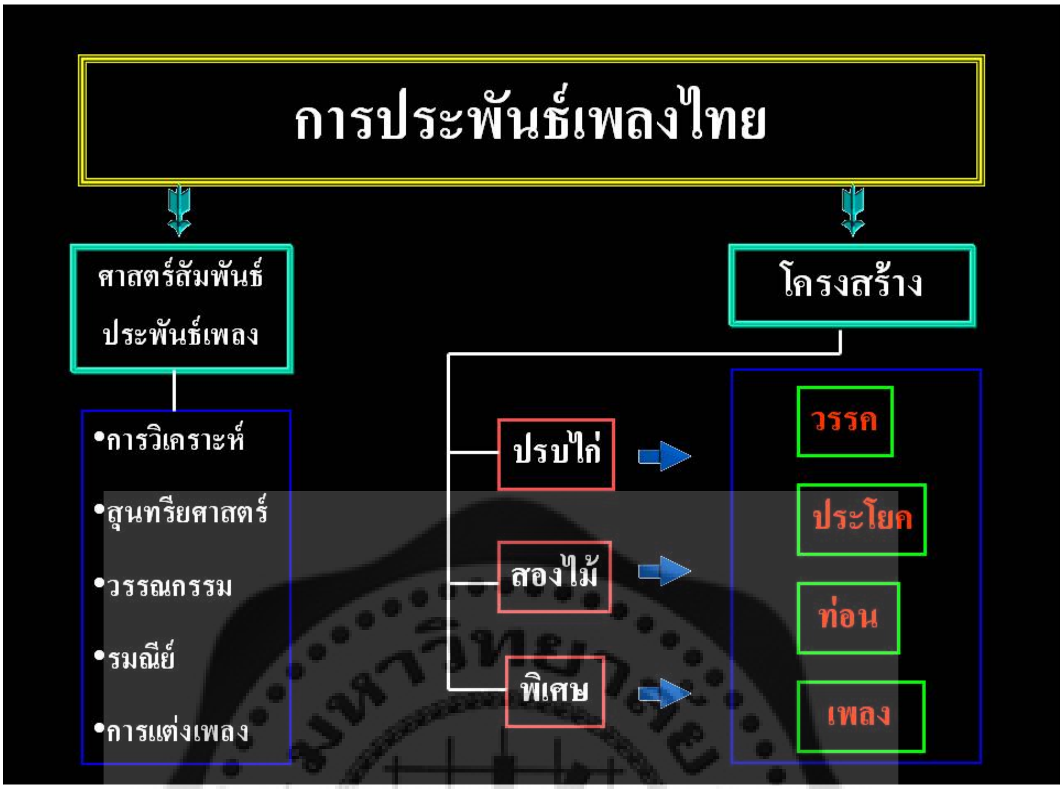

การประพันธ์เพลงไทย

ศาสตร์สัมพันธ์ประพันธ์เพลง

- การวิเคราะห์
- สุนทรียศาสตร์
- วรรณกรรม
- รมณีย์
- การแต่งเพลง

โครงสร้าง

- ปรบไก่
- สองไม้
- พิเศษ

- วรรค
- ประโยค
- ท่อน
- เพลง

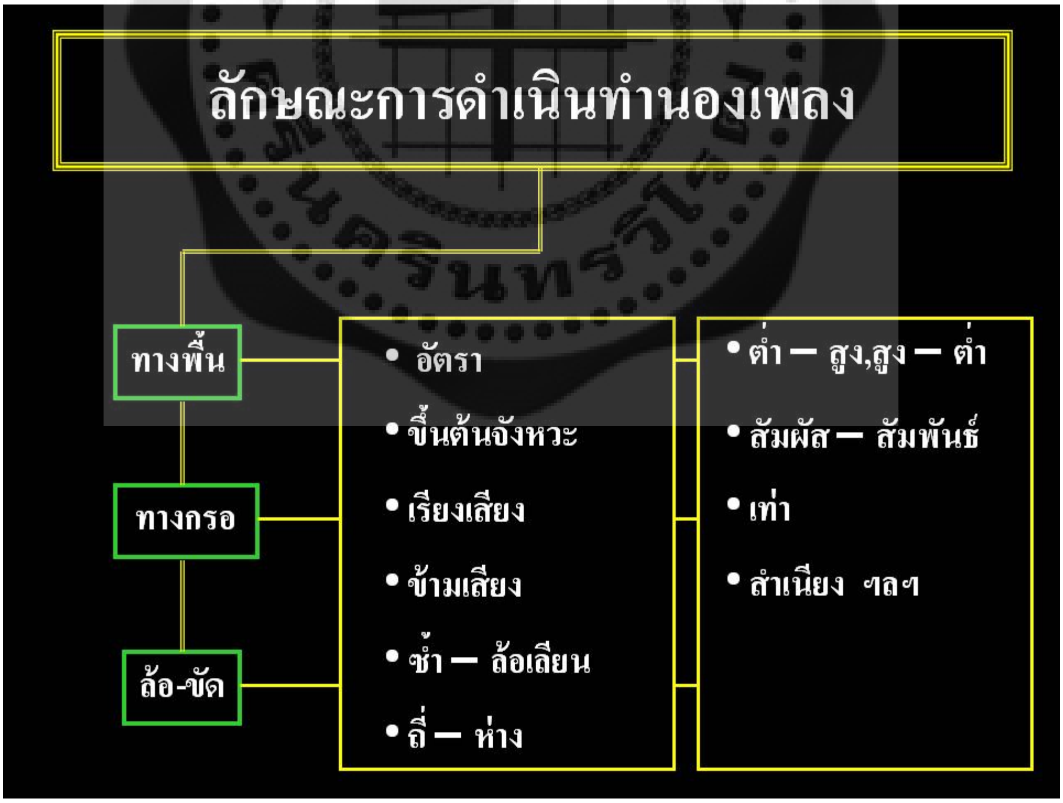

ลักษณะการดำเนินทำนองเพลง

- ทางพื้น
- ทางกรอ
- ล้อ-ขัด

- อัตรา
- ขึ้นต้นจังหวะ
- เรียงเสียง
- ข้ามเสียง
- ซ้ำ – ล้อเลียน
- ถี่ – ห่าง

- ต่ำ – สูง,สูง – ต่ำ
- สัมผัส – สัมพันธ์
- เท่า
- สำเนียง ฯลฯ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

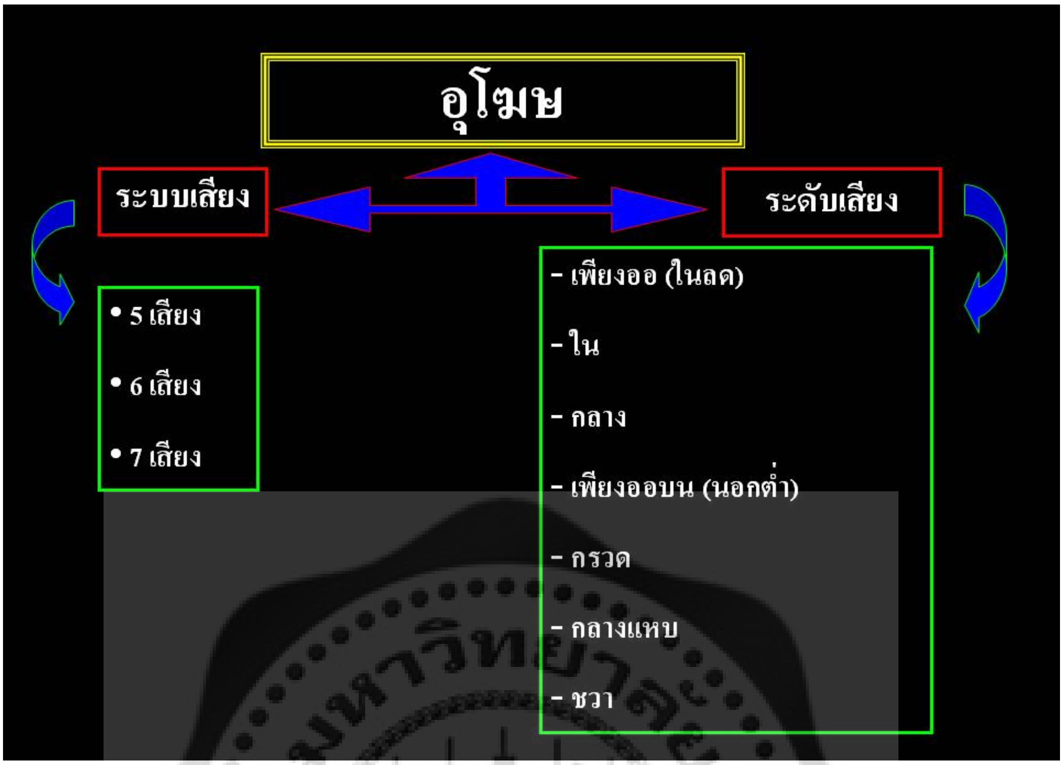

อุโฆษ

ระบบเสียง

- 5 เสียง
- 6 เสียง
- 7 เสียง

ระดับเสียง

- เพียงออ (ในลด)
- ใน
- กลาง
- เพียงออบน (นอกต่ำ)
- กรวด
- กลางแหบ
- ชวา

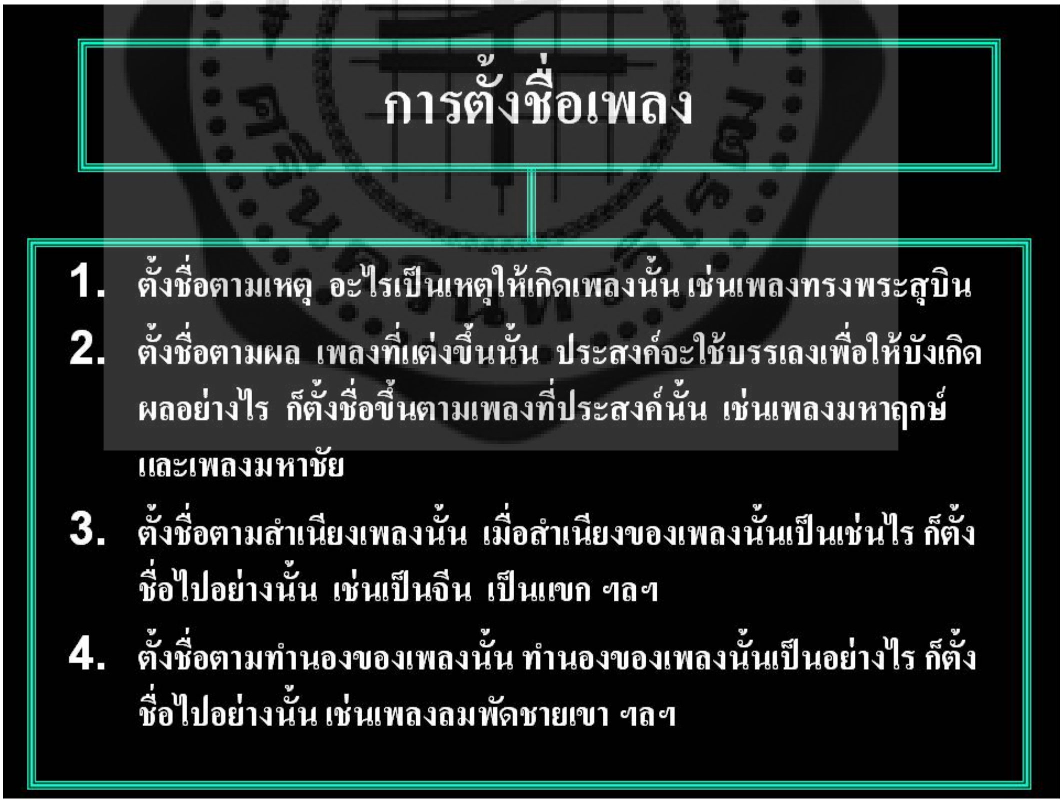

การตั้งชื่อเพลง

1. ตั้งชื่อตามเหตุ อะไรเป็นเหตุให้เกิดเพลงนั้น เช่นเพลงทรงพระสุบิน
2. ตั้งชื่อตามผล เพลงที่แต่งขึ้นนั้น ประสงค์จะใช้บรรเลงเพื่อให้บังเกิดผลอย่างไร ก็ตั้งชื่อขึ้นตามเพลงที่ประสงค์นั้น เช่นเพลงมหาฤกษ์และเพลงมหาชัย
3. ตั้งชื่อตามสำเนียงเพลงนั้น เมื่อสำเนียงของเพลงนั้นเป็นเช่นไร ก็ตั้งชื่อไปอย่างนั้น เช่นเป็นจีน เป็นแขก ฯลฯ
4. ตั้งชื่อตามทำนองของเพลงนั้น ทำนองของเพลงนั้นเป็นอย่างไร ก็ตั้งชื่อไปอย่างนั้น เช่นเพลงลมพัดชายเขา ฯลฯ

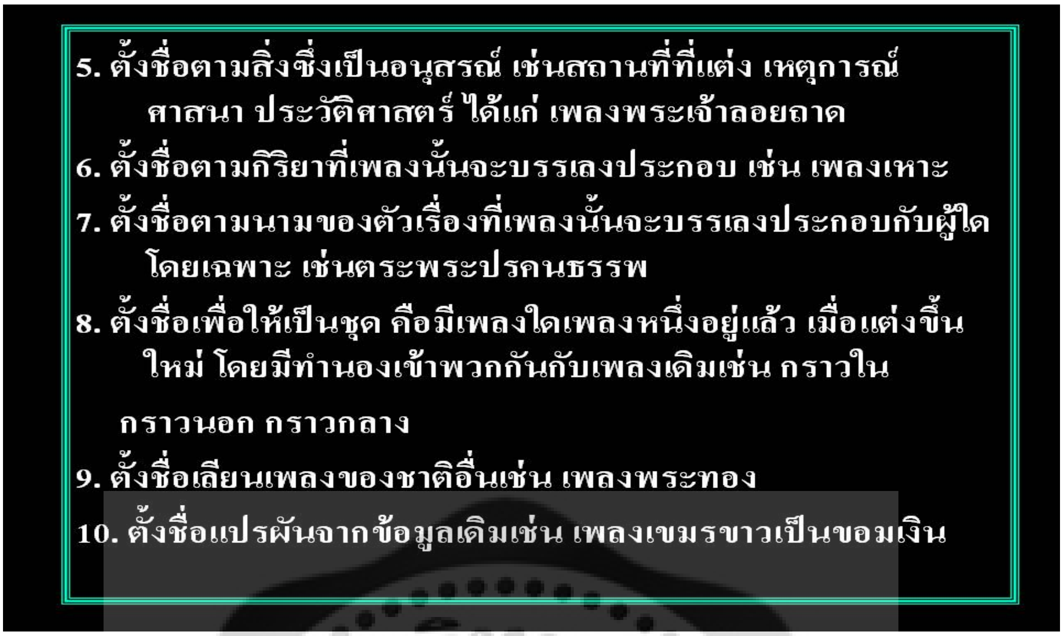

5. ตั้งชื่อตามสิ่งซึ่งเป็นอนุสรณ์ เช่นสถานที่ที่แต่ง เหตุการณ์ ศาสนา ประวัติศาสตร์ ได้แก่ เพลงพระเจ้าลอยถาด
6. ตั้งชื่อตามกิริยาที่เพลงนั้นจะบรรเลงประกอบ เช่น เพลงเหาะ
7. ตั้งชื่อตามนามของตัวเรื่องที่เพลงนั้นจะบรรเลงประกอบกับผู้ใดโดยเฉพาะ เช่นตระพระปรคนธรรพ
8. ตั้งชื่อเพื่อให้เป็นชุด คือมีเพลงใดเพลงหนึ่งอยู่แล้ว เมื่อแต่งขึ้นใหม่ โดยมีทำนองเข้าพวกกันกับเพลงเดิมเช่น กราวใน กราวนอก กราวกลาง
9. ตั้งชื่อเลียนเพลงของชาติอื่นเช่น เพลงพระทอง
10. ตั้งชื่อแปรผันจากข้อมูลเดิมเช่น เพลงเขมรขาวเป็นขอมเงิน

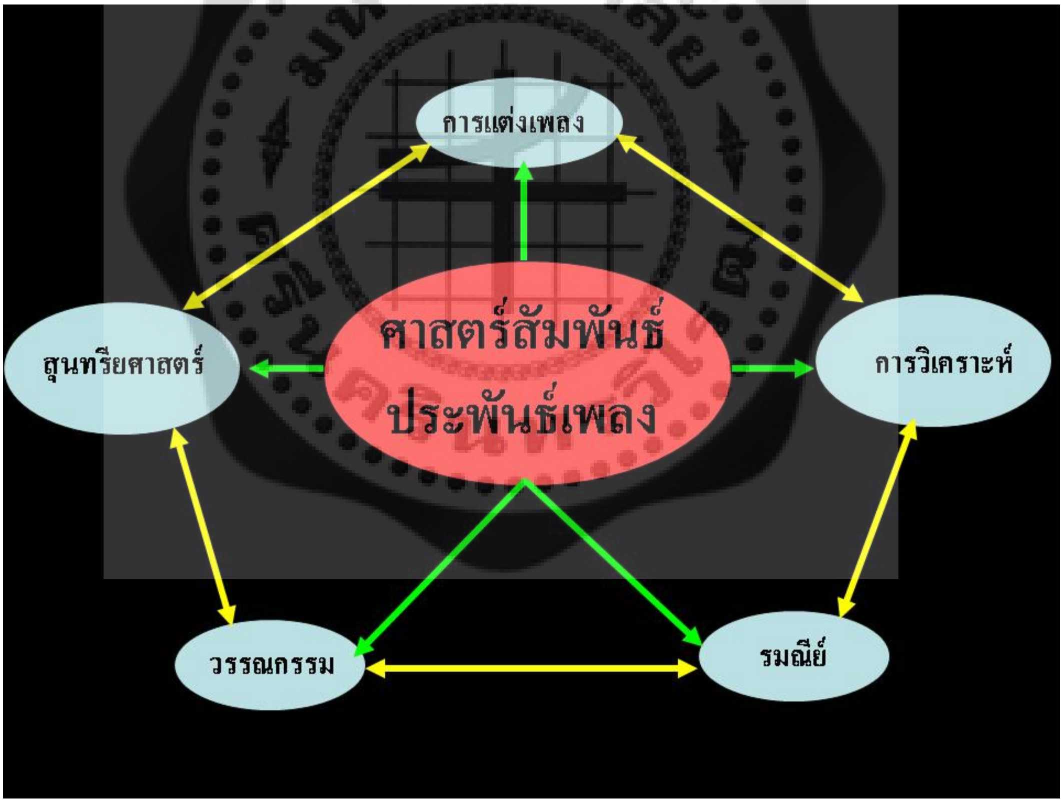

การแต่งเพลง

ศาสตร์สัมพันธ์ประพันธ์เพลง

สุนทรียศาสตร์

การวิเคราะห์

วรรณกรรม

รมณีย์

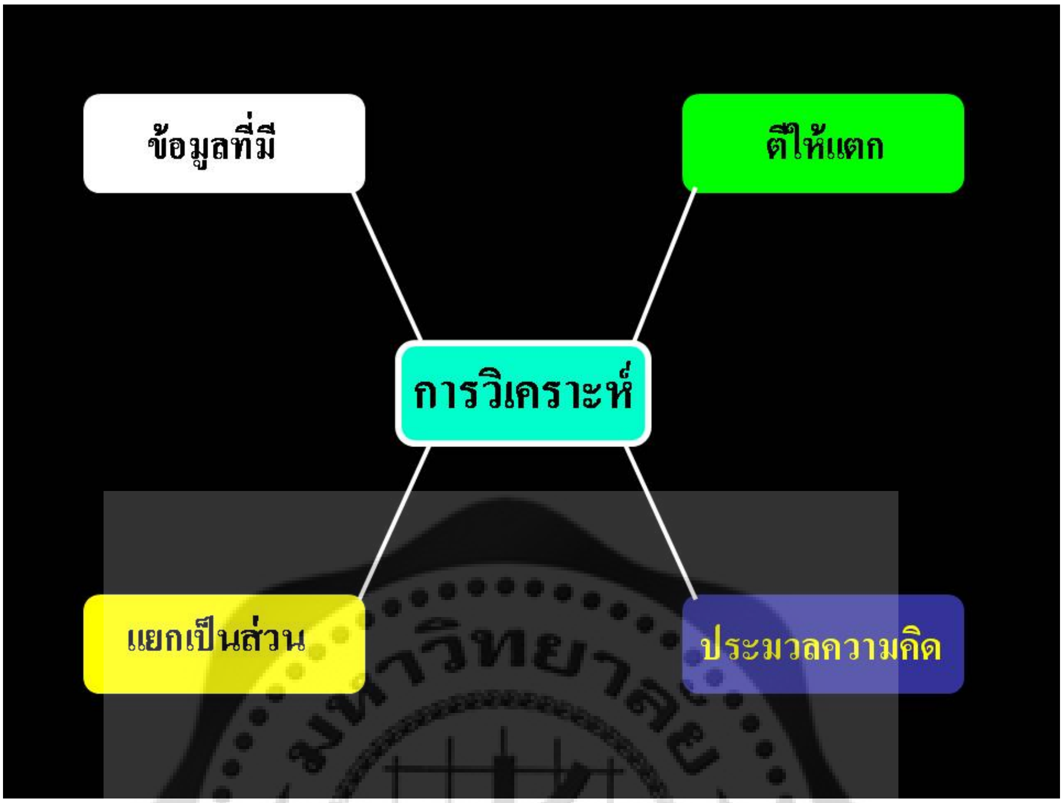

การวิเคราะห์

ข้อมูลที่มี

ตีให้แตก

แยกเป็นส่วน

ประมวลความคิด

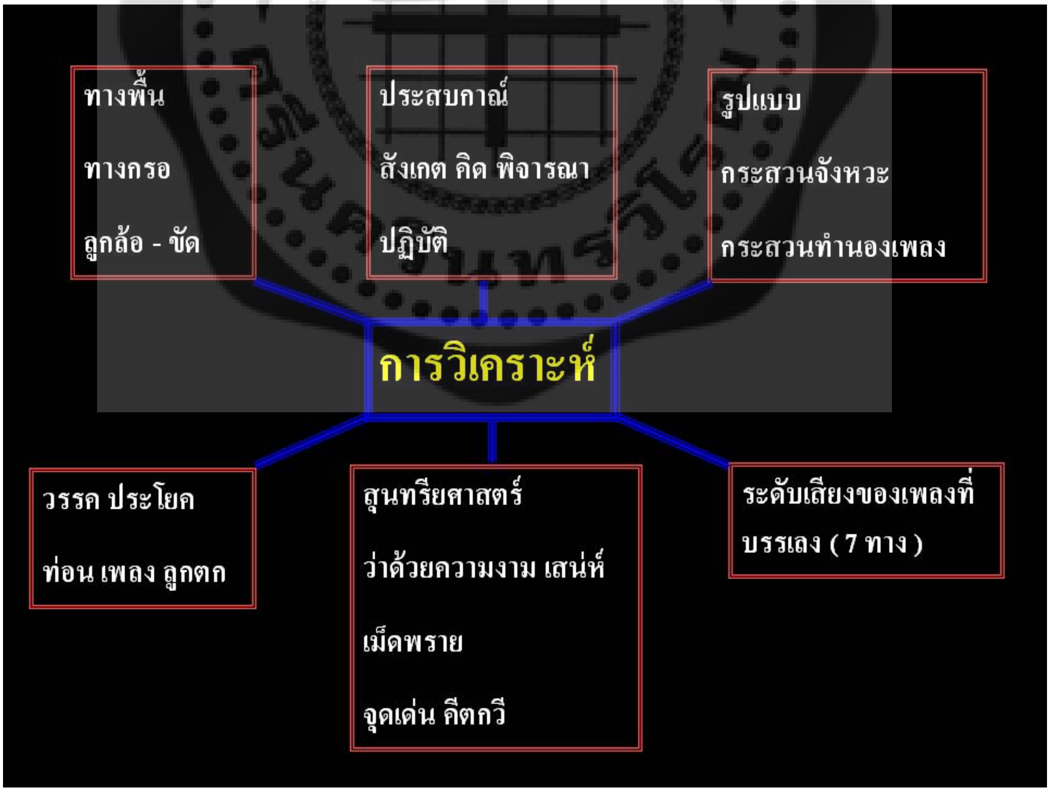

ทางพื้น

ทางกรอ

ลูกล้อ - ขัด

ประสบกาณ์

สังเกต คิด พิจารณา

ปฏิบัติ

รูปแบบ

กระสวนจังหวะ

กระสวนทำนองเพลง

การวิเคราะห์

วรรค ประโยค

ท่อน เพลง ลูกตก

สุนทรียศาสตร์

ว่าด้วยความงาม เสน่ห์

เม็ดพราย

จุดเด่น คีตกวี

ระดับเสียงของเพลงที่

บรรเลง (7 ทาง)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

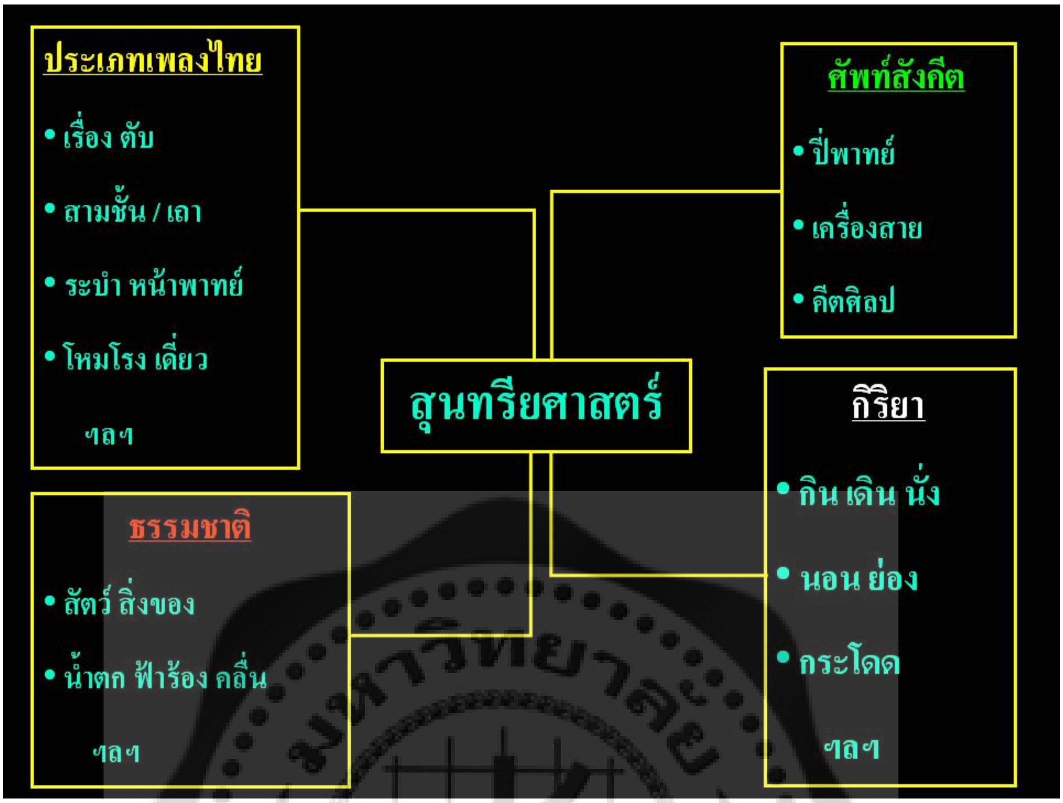

ประเภทเพลงไทย

- เรื่อง ตับ
- สามชั้น / เถา
- ระบำ หน้าพาทย์
- โหมโรง เดี่ยว

ฯลฯ

ศัพท์สังคีต

- ปี่พาทย์
- เครื่องสาย
- คีตศิลป

สุนทรียศาสตร์

กิริยา

- กิน เดิน นั่ง
- นอน ย่อง
- กระโดด

ฯลฯ

ธรรมชาติ

- สัตว์ สิ่งของ
- น้ำตก ฟ้าร้อง คลื่น

ฯลฯ

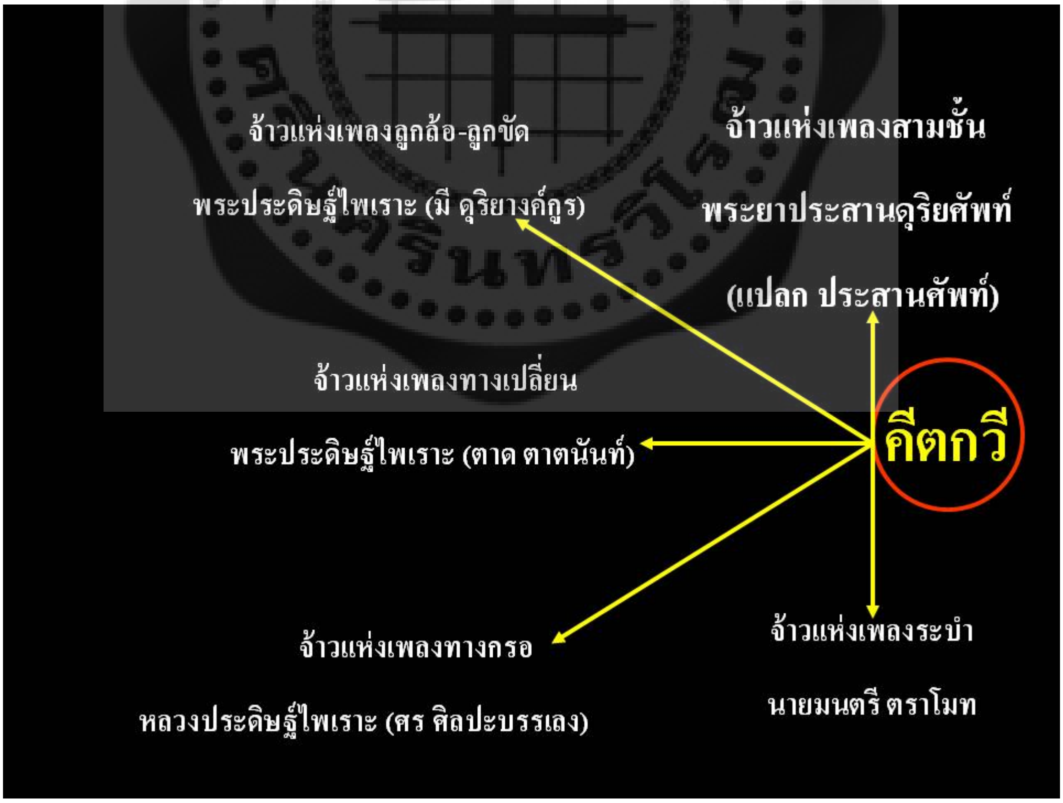

คีตกวี

จ้าวแห่งเพลงสามชั้น
พระยาประสานดุริยศัพท์
(แปลก ประสานศัพท์)

จ้าวแห่งเพลงลูกล้อ-ลูกขัด
พระประดิษฐ์ไพเราะ (มี ดุริยางค์กูร)

จ้าวแห่งเพลงทางเปลี่ยน
พระประดิษฐ์ไพเราะ (ตาด ตาตนันท์)

จ้าวแห่งเพลงทางกรอ
หลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปะบรรเลง)

จ้าวแห่งเพลงระบำ
นายมนตรี ตราโมท

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

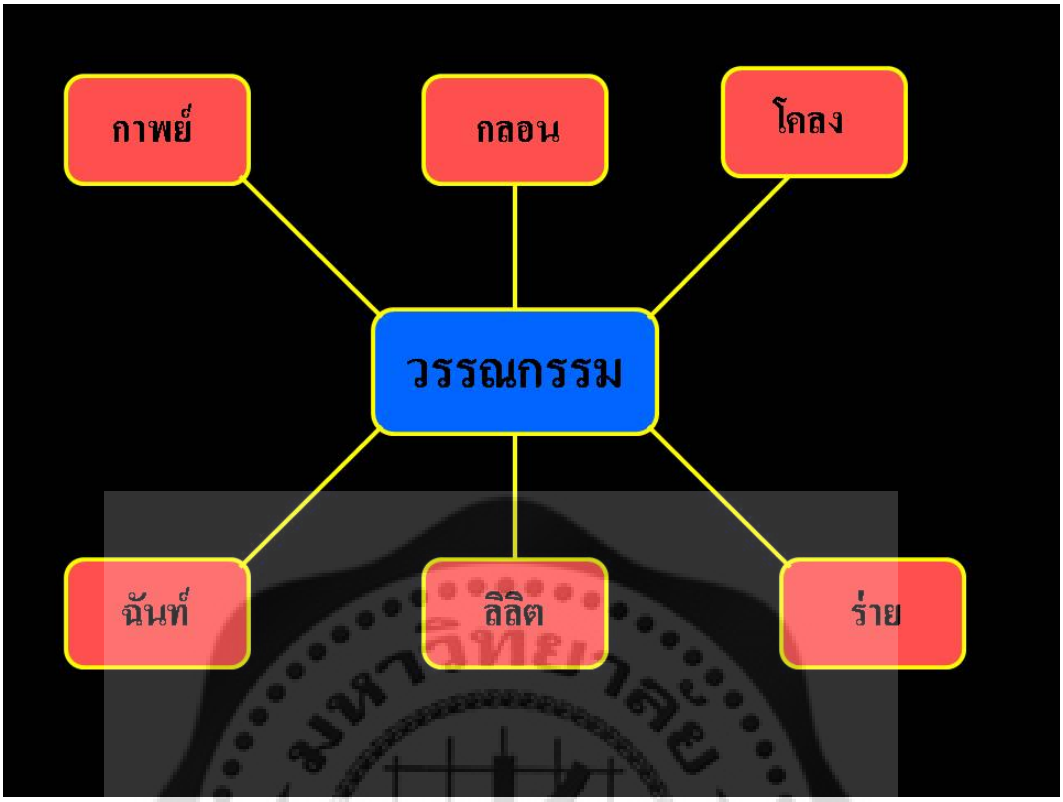

กาพย์

กลอน

โคลง

วรรณกรรม

ฉันท์

ลิลิต

ร่าย

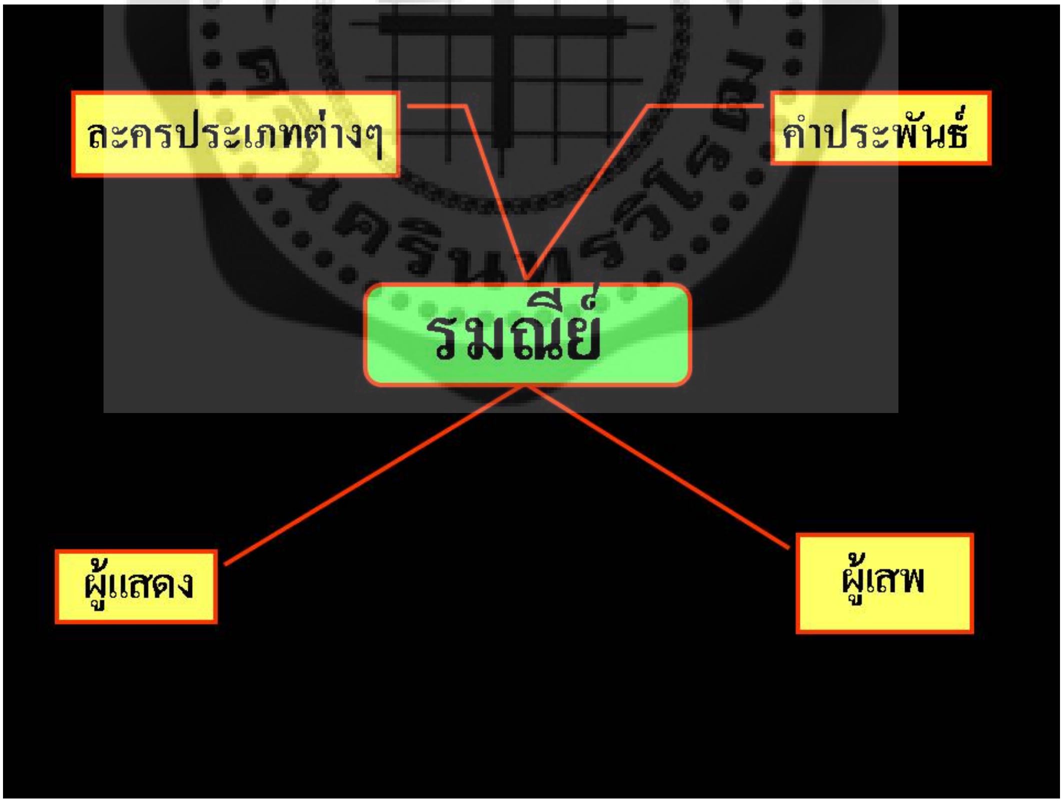

ละครประเภทต่างๆ

คำประพันธ์

รมณีย์

ผู้แสดง

ผู้เสพ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

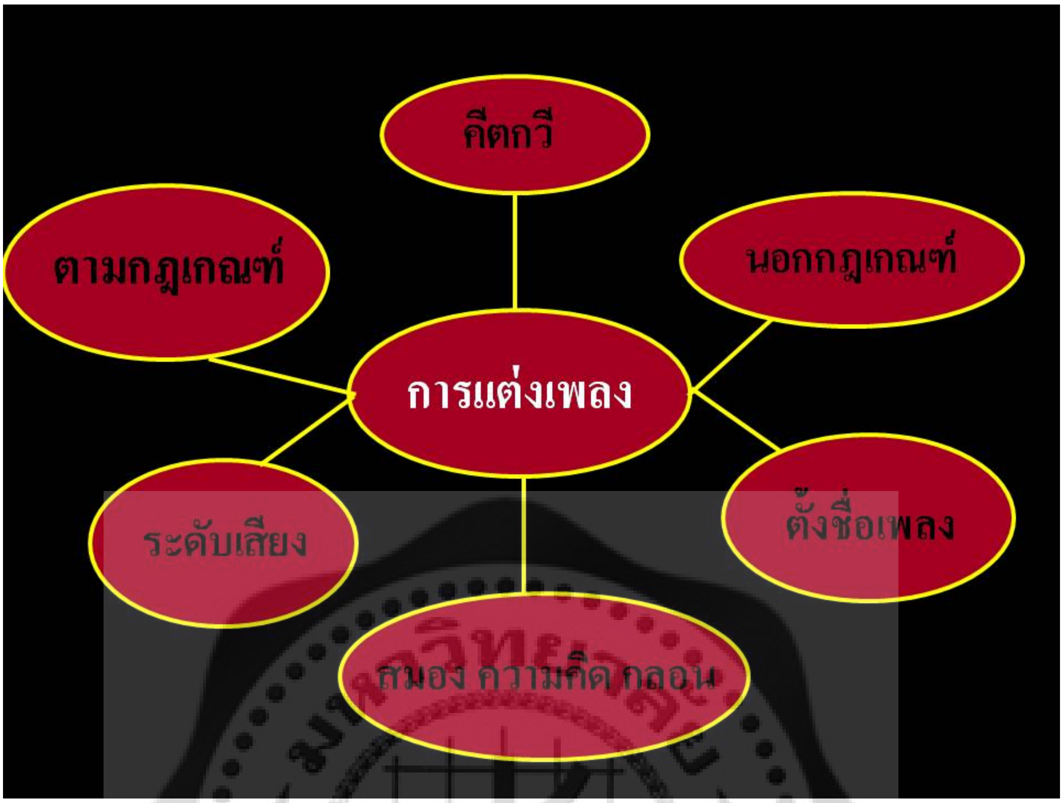
คีตกวี
ตามกฎเกณฑ์
นอกกฎเกณฑ์
การแต่งเพลง
ระดับเสียง
ตั้งชื่อเพลง
สมอง ความคิด กลอน

บทเพลงไทย

ว่าด้วย

โครงสร้างบทเพลง

ทวีคูณ - ทวีหาร

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

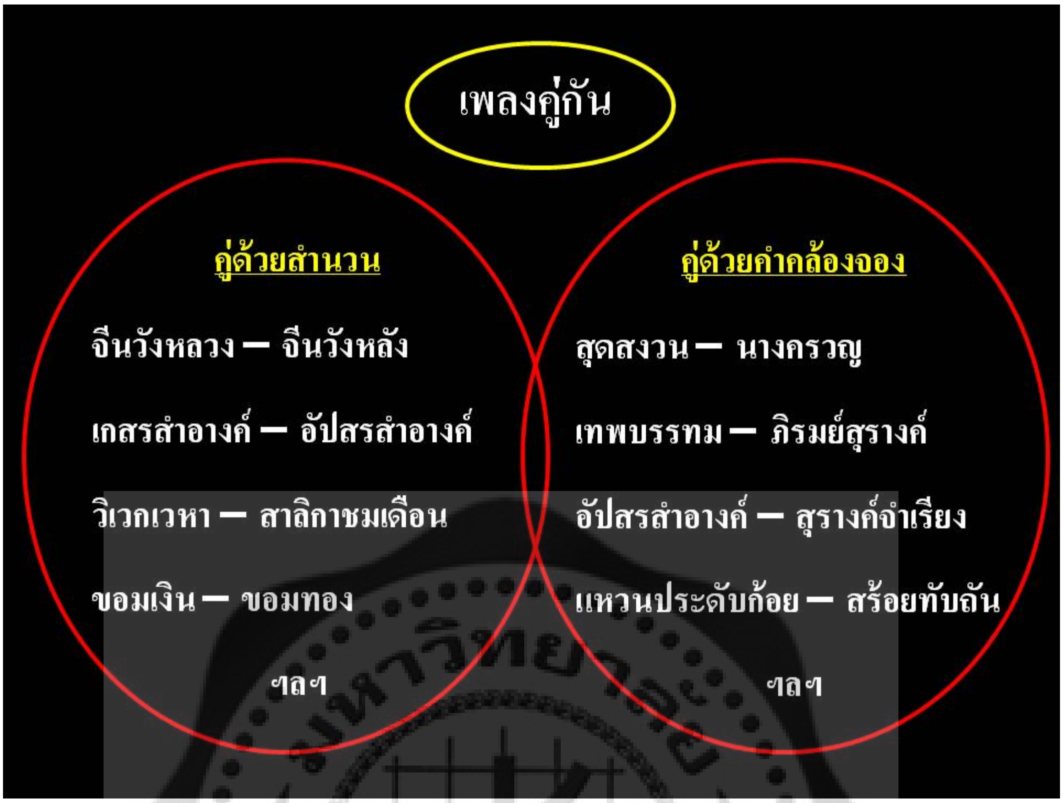

เพลงคู่กัน

คู่ด้วยสำนวน

จีนวังหลวง – จีนวังหลัง
เกสรสำอางค์ – อัปสรสำอางค์
วิเวกเวหา – สาลิกาชมเดือน
ขอมเงิน – ขอมทอง
ฯลฯ

คู่ด้วยคำคล้องจอง

สุดสงวน – นางครวญ
เทพบรรทม – ภิรมย์สุรางค์
อัปสรสำอางค์ – สุรางค์จำเรียง
แหวนประดับก้อย – สร้อยทับถัน
ฯลฯ

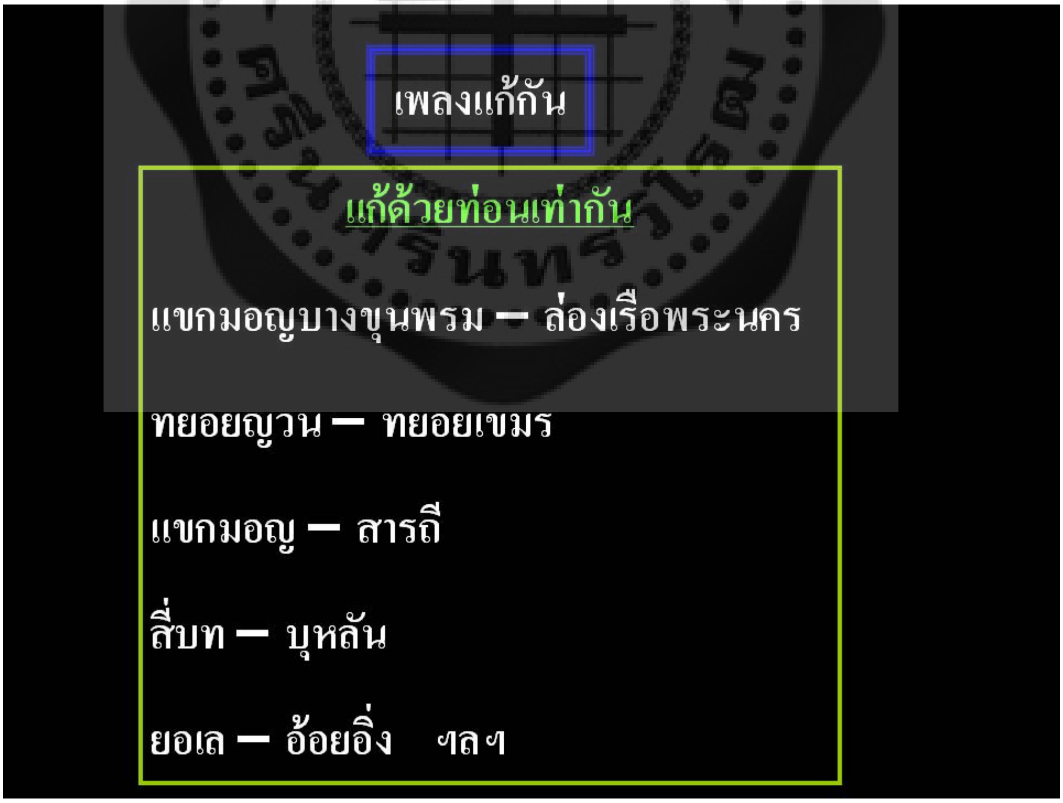

เพลงแก้กัน

แก้ด้วยท่อนเท่ากัน

แขกมอญบางขุนพรม – ล่องเรือพระนคร
ทยอยญวน – ทยอยเขมร
แขกมอญ – สารถี
สี่บท – บุหลัน
ยอเล – อ้อยอิ่ง ฯลฯ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

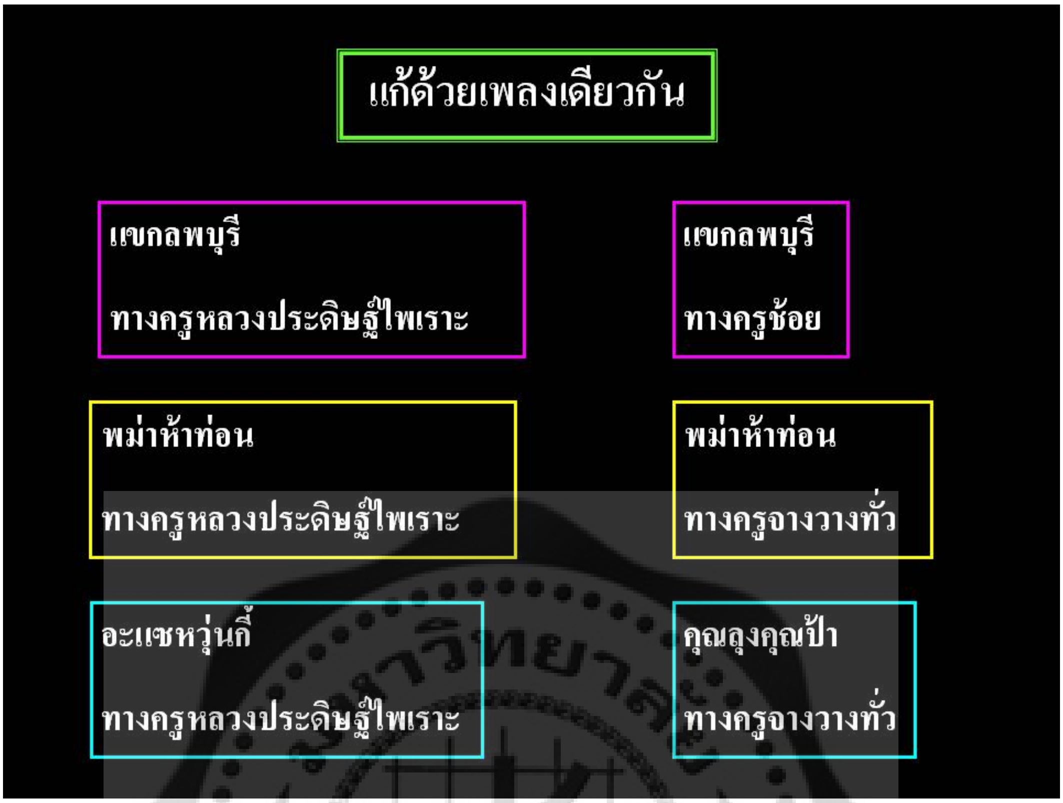

แก้ด้วยเพลงเดียวกัน

แขกลพบุรี
ทางครูหลวงประดิษฐ์ไพเราะ

แขกลพบุรี
ทางครูช้อย

พม่าห้าท่อน
ทางครูหลวงประดิษฐ์ไพเราะ

พม่าห้าท่อน
ทางครูจางวางทั่ว

อะแซหวุ่นกี้
ทางครูหลวงประดิษฐ์ไพเราะ

คุณลุงคุณป้า
ทางครูจางวางทั่ว

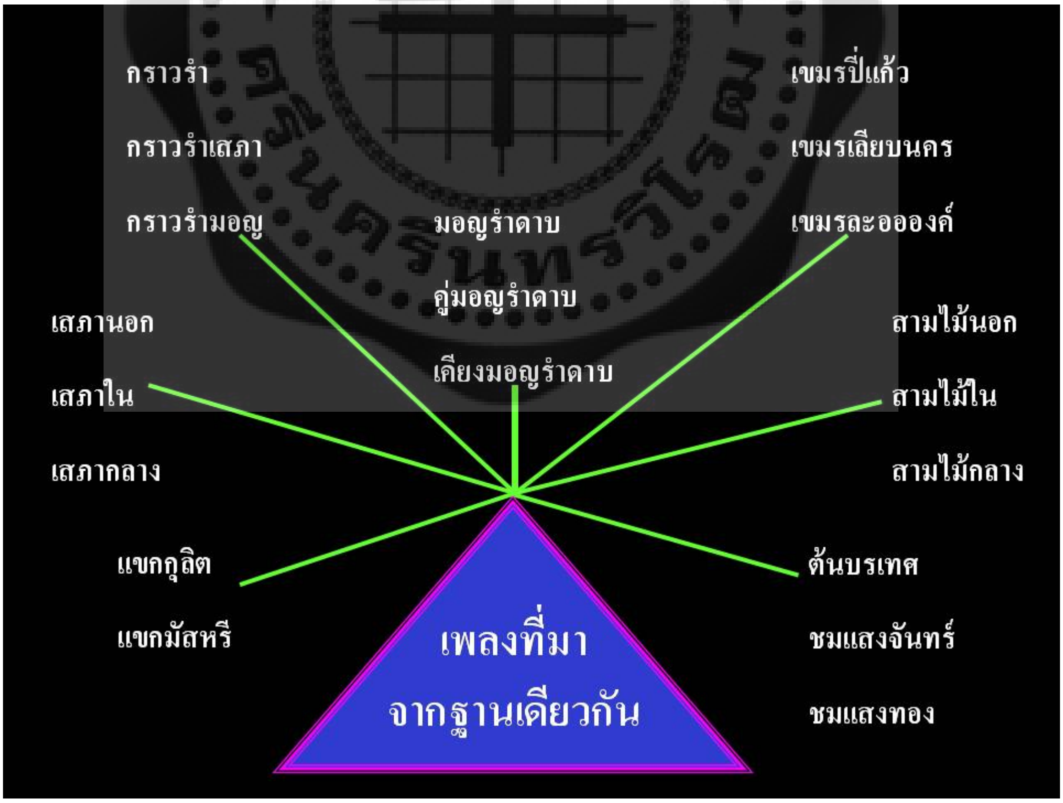

กราวรำ
กราวรำเสภา
กราวรำมอญ

เสภานอก
เสภาใน
เสภากลาง

แขกกุลิต
แขกมัสหรี

มอญรำดาบ
คู่มอญรำดาบ
เคียงมอญรำดาบ

เขมรปี่แก้ว
เขมรเลียบนคร
เขมรละอองค์

สามไม้นอก
สามไม้ใน
สามไม้กลาง

ต้นบรเทศ
ชมแสงจันทร์
ชมแสงทอง

เพลงที่มา
จากฐานเดียวกัน

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

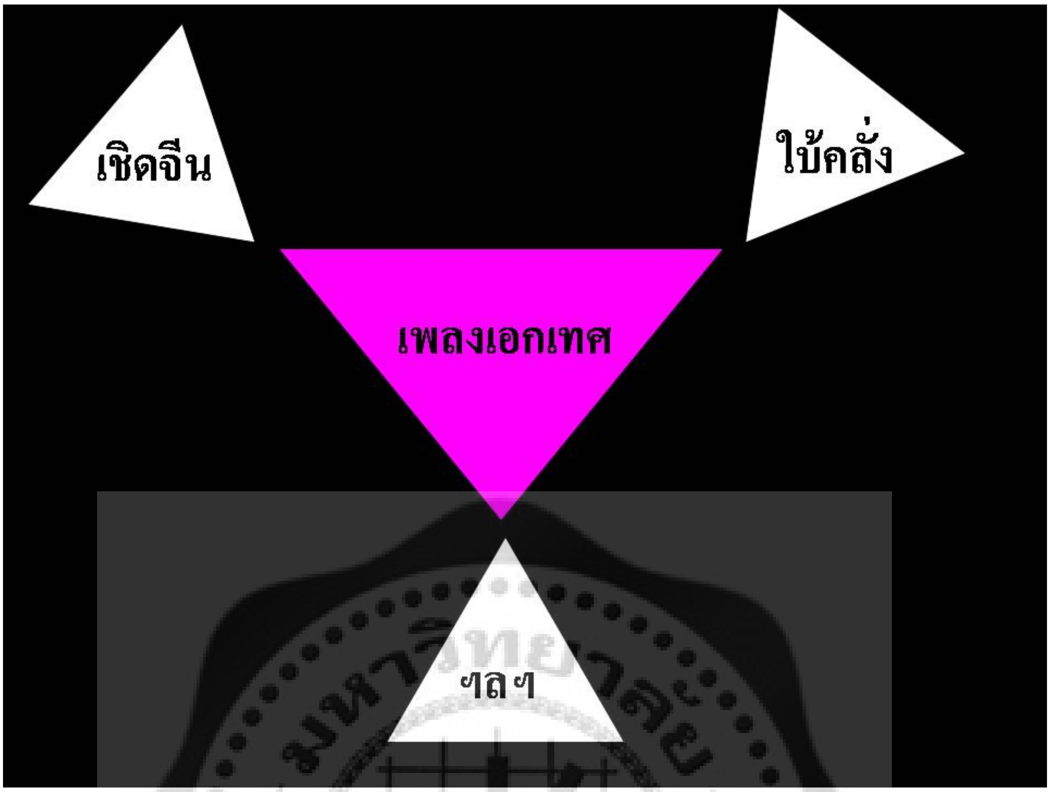
เชิดจีน
ใบ้คลั่ง
เพลงเอกเทศ
ฯลฯ

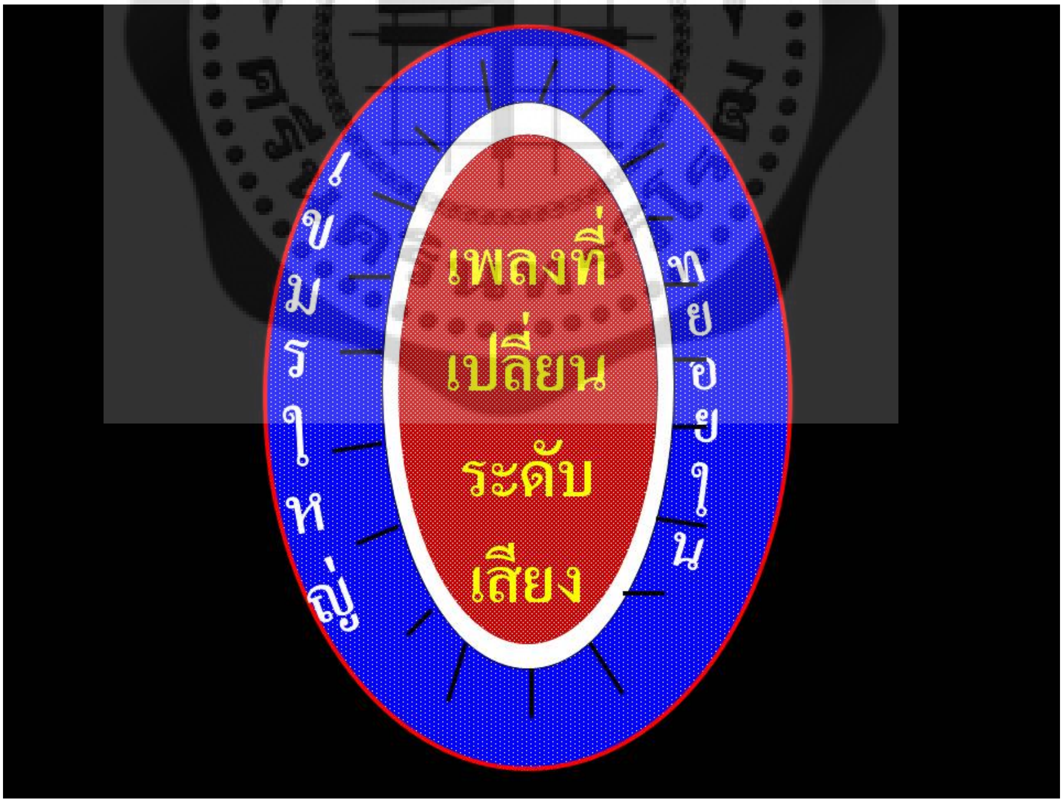
เขมรใหญ่
เพลงที่
เปลี่ยน
ระดับ
เสียง
ทยอยใน

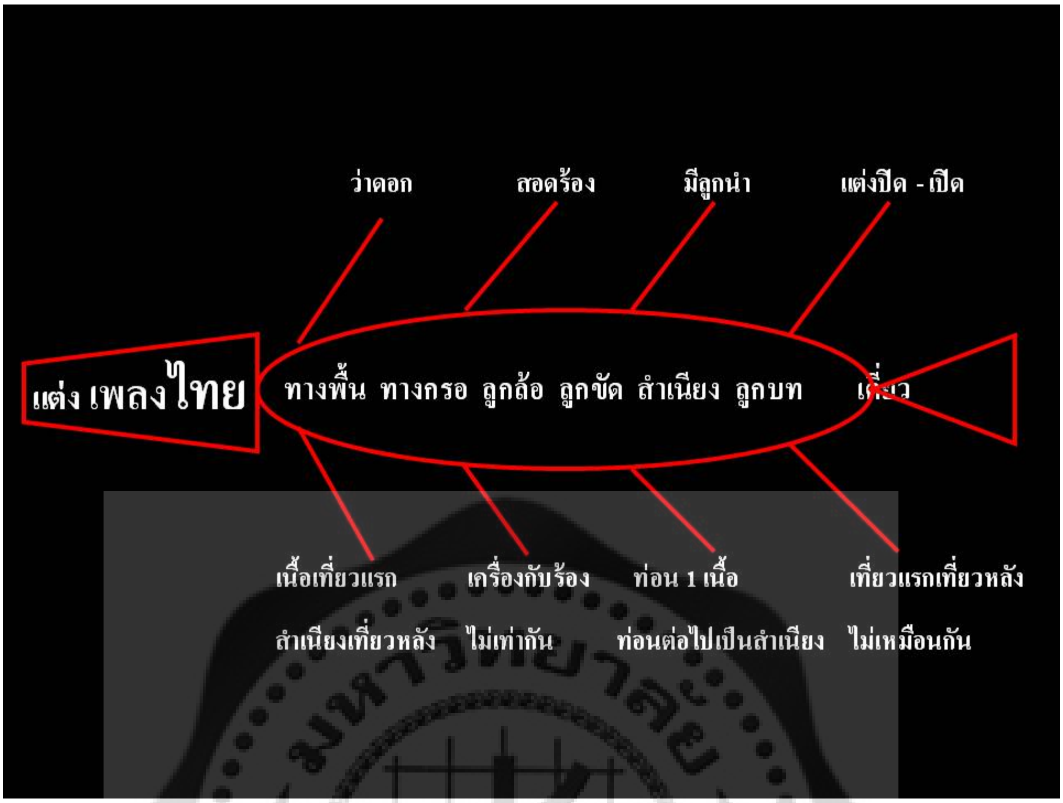

แต่งเพลงไทย

ว่าดอก

สอดร้อง

มีลูกนำ

แต่งปิด - เปิด

ทางพื้น ทางกรอ ลูกล้อ ลูกขัด สำเนียง ลูกบท เดี่ยว

เนื้อเที่ยวแรก สำเนียงเที่ยวหลัง

เครื่องกับร้อง ไม่เท่ากัน

ท่อน 1 เนื้อ ท่อนต่อไปเป็นสำเนียง

เที่ยวแรกเที่ยวหลัง ไม่เหมือนกัน

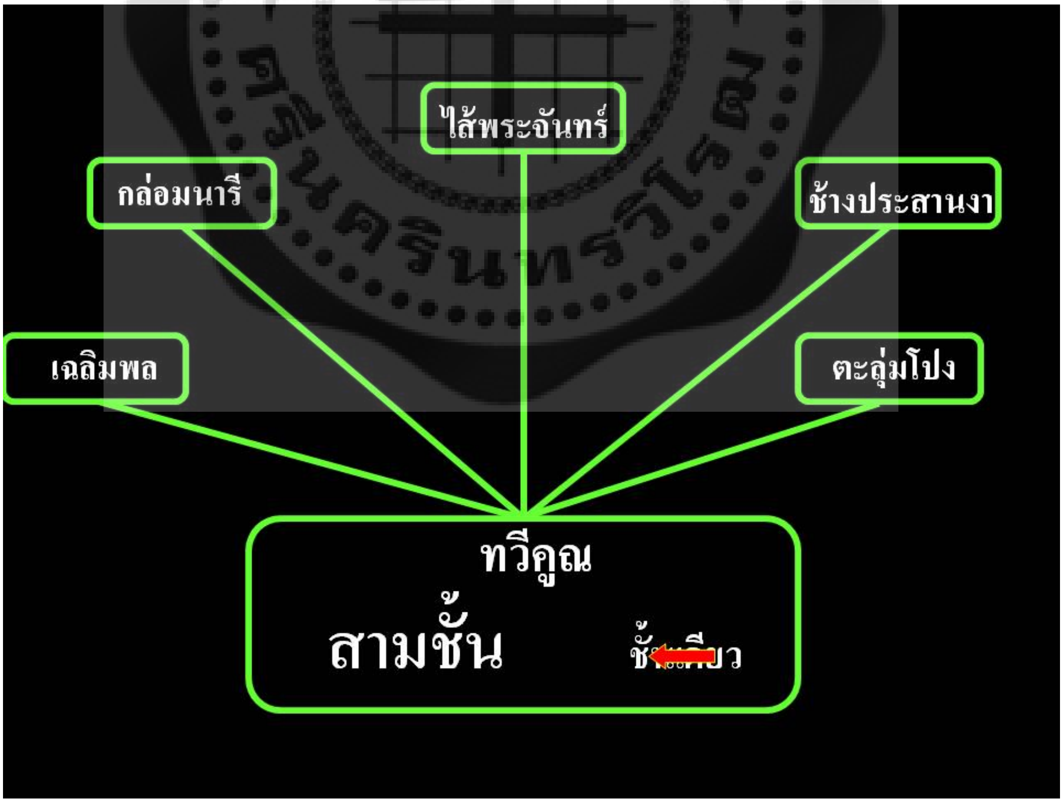

ไส้พระจันทร์

กล่อมนารี

ช้างประสานงา

เฉลิมพล

ตะลุ่มโปง

ทวีคูณ

สามชั้น

ชั้นเดียว

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

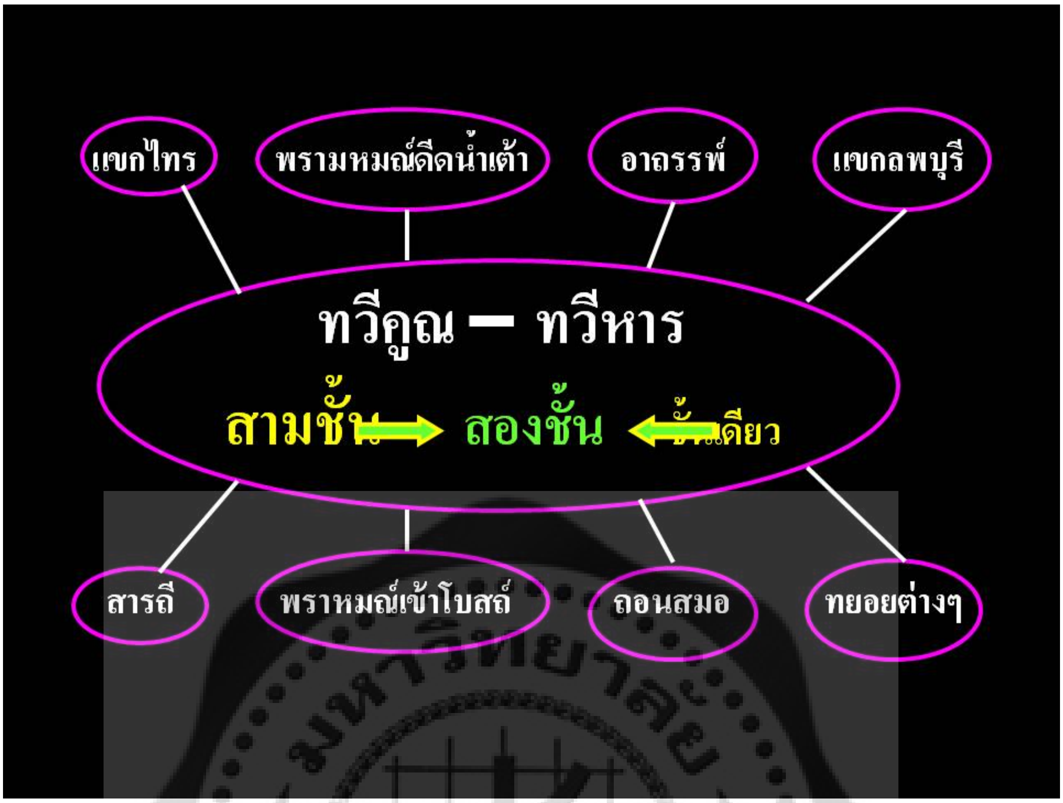

แขกไทร

พราหมณ์ดีดน้ำเต้า

อาถรรพ์

แขกลพบุรี

ทวีคูณ – ทวีหาร

สามชั้น ⟶ สองชั้น ⟵ ชั้นเดียว

สารถี

พราหมณ์เข้าโบสถ์

ถอนสมอ

ทยอยต่างๆ

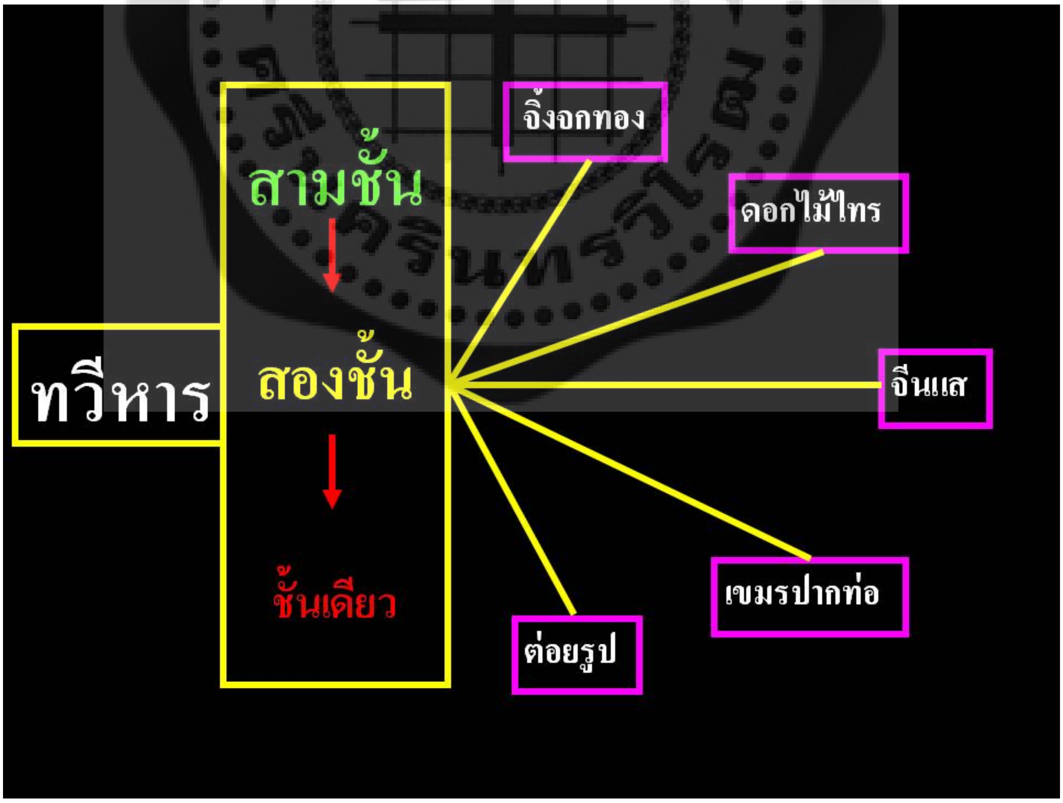

ทวีหาร

สามชั้น

↓

สองชั้น

↓

ชั้นเดียว

จิ้งจกทอง

ดอกไม้ไทร

จีนแส

เขมรปากท่อ

ต่อยรูป

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

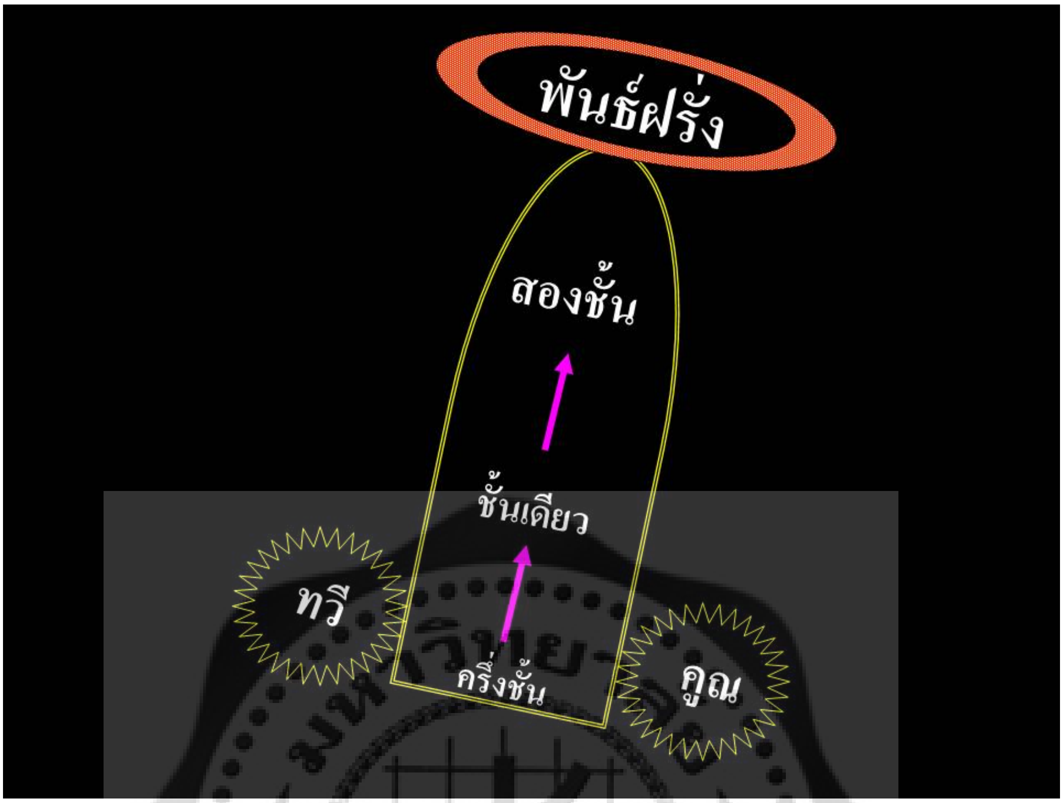

พันธ์ฝรั่ง

สองชั้น

ชั้นเดียว

ครึ่งชั้น

ทวี

คูณ

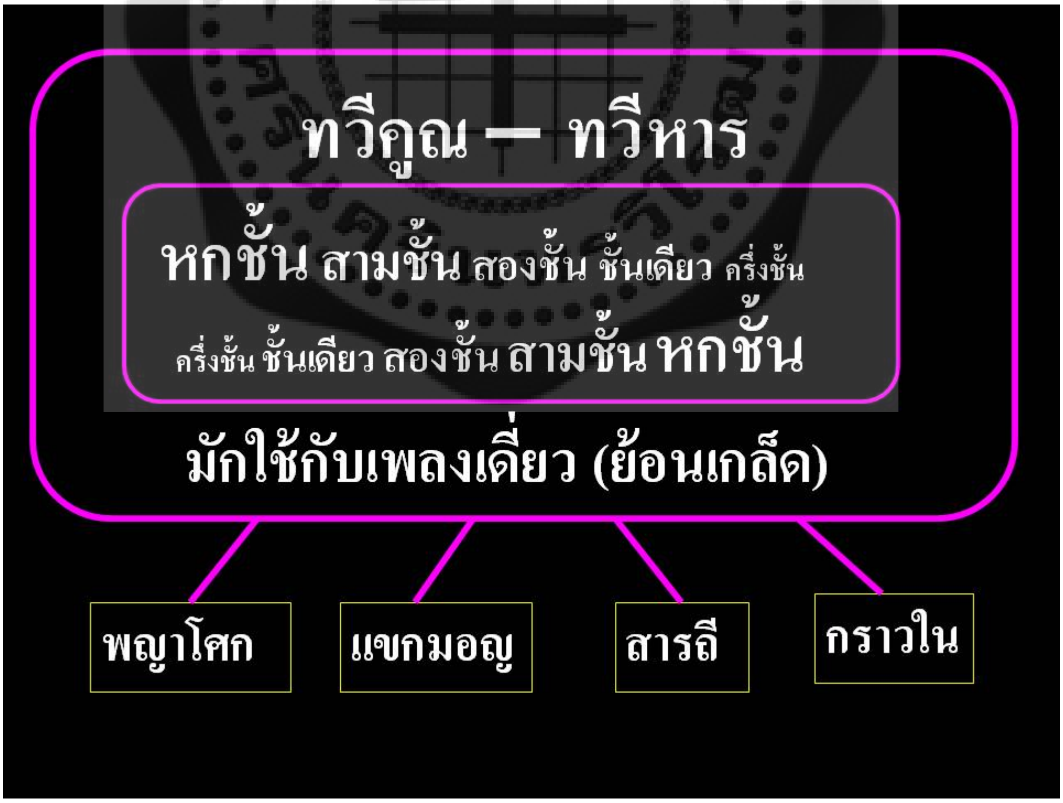

ทวีคูณ – ทวีหาร

หกชั้น สามชั้น สองชั้น ชั้นเดียว ครึ่งชั้น

ครึ่งชั้น ชั้นเดียว สองชั้น สามชั้น หกชั้น

มักใช้กับเพลงเดี่ยว (ย้อนเกล็ด)

พญาโศก

แขกมอญ

สารถี

กราวใน

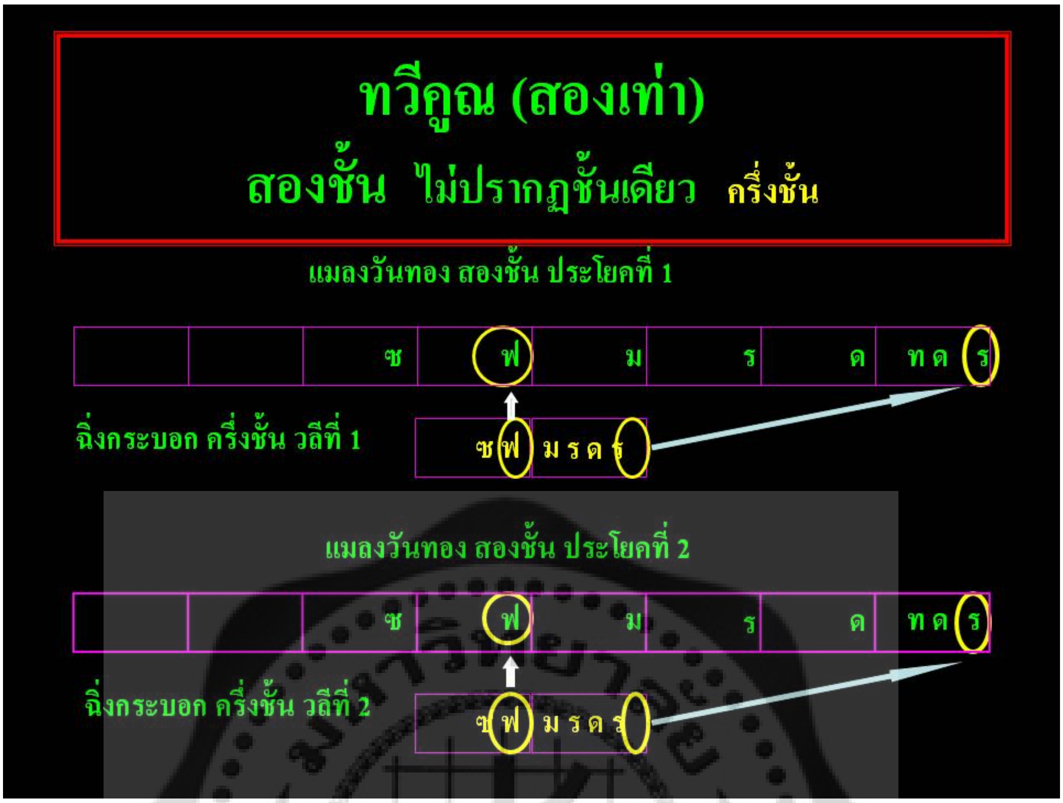

ทวีคูณ (สองเท่า)

สองชั้น ไม่ปรากฏชั้นเดียว ครึ่งชั้น

แมลงวันทอง สองชั้น ประโยคที่ 1

		ซ	ฟ	ม	ร	ด	ทด ร

ฉิ่งกระบอก ครึ่งชั้น วลีที่ 1

ซ ฟ	ม ร ด ร

แมลงวันทอง สองชั้น ประโยคที่ 2

		ซ	ฟ	ม	ร	ด	ทด ร

ฉิ่งกระบอก ครึ่งชั้น วลีที่ 2

ซ ฟ	ม ร ด ร

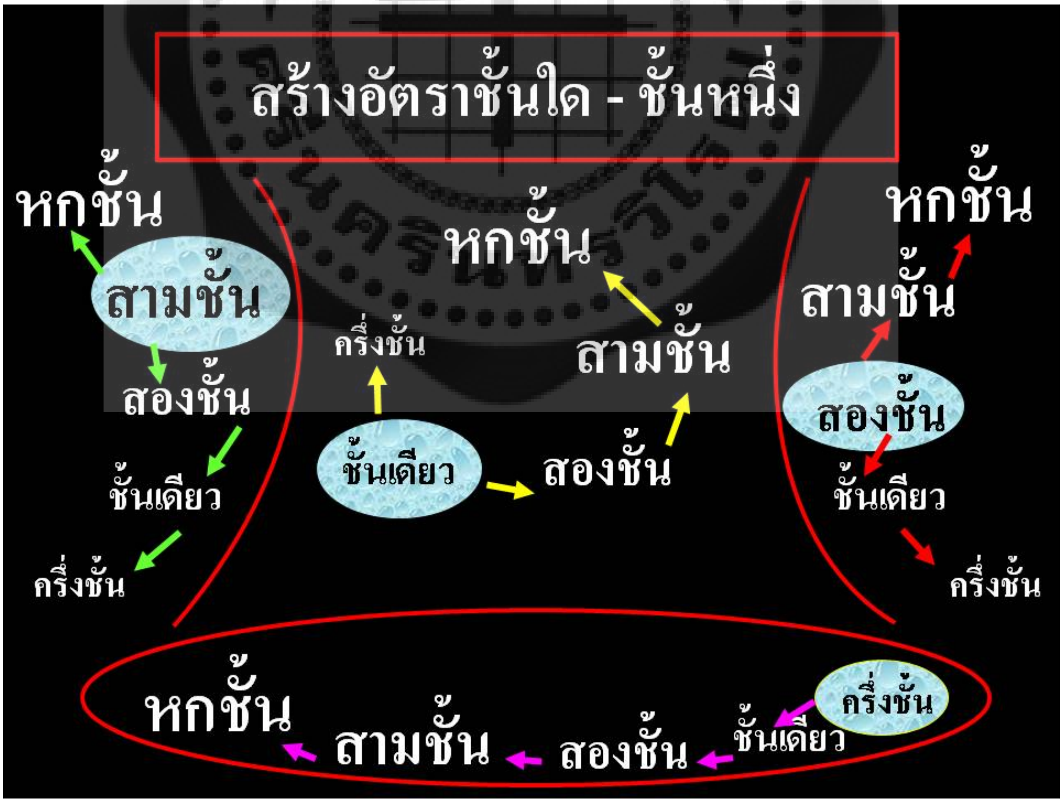

สร้างอัตราชั้นใด - ชั้นหนึ่ง

หกชั้น
สามชั้น
สองชั้น
ชั้นเดียว
ครึ่งชั้น

หกชั้น
ครึ่งชั้น
สามชั้น
ชั้นเดียว
สองชั้น

หกชั้น
สามชั้น
สองชั้น
ชั้นเดียว
ครึ่งชั้น

หกชั้น สามชั้น สองชั้น ชั้นเดียว ครึ่งชั้น

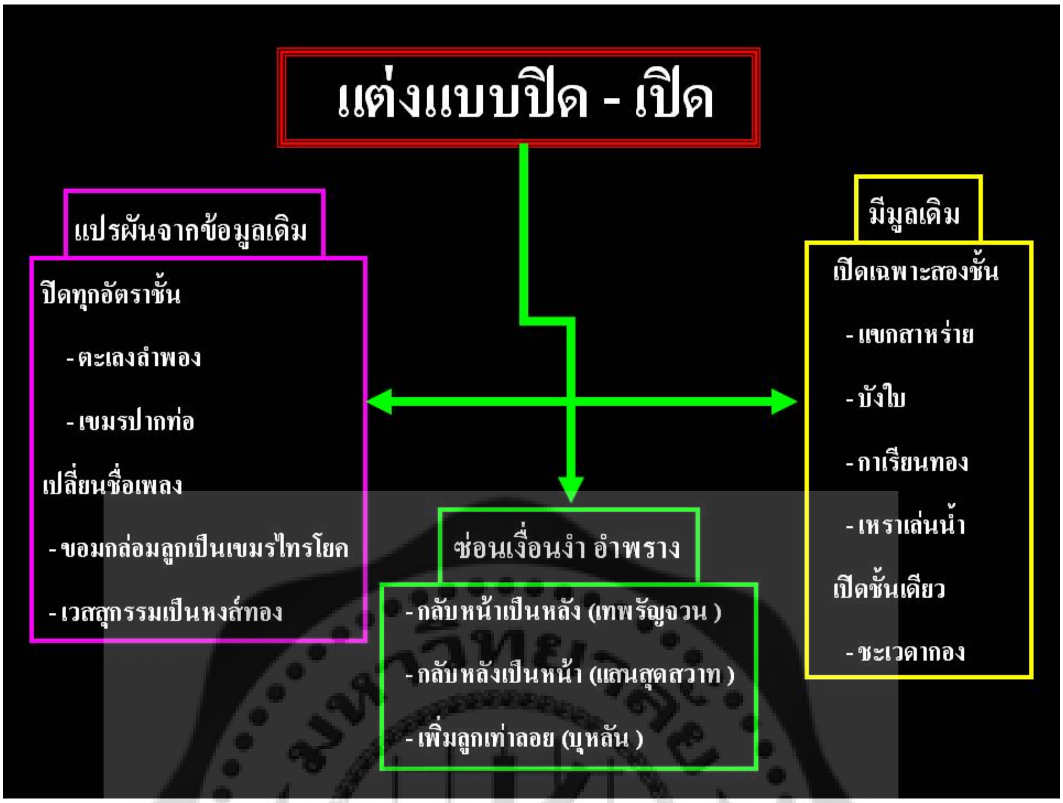

แต่งแบบปิด - เปิด

แปรผันจากข้อมูลเดิม

ปิดทุกอัตราชั้น
- ตะเลงลำพอง
- เขมรปากท่อ

เปลี่ยนชื่อเพลง
- ขอมกล่อมลูกเป็นเขมรไทรโยค
- เวสสุกรรมเป็นหงส์ทอง

ซ่อนเงื่อนงำ อำพราง
- กลับหน้าเป็นหลัง (เทพรัญจวน)
- กลับหลังเป็นหน้า (แสนสุดสวาท)
- เพิ่มลูกเท่าลอย (บุหลัน)

มีมูลเดิม

เปิดเฉพาะสองชั้น
- แขกสาหร่าย
- บังใบ
- กาเรียนทอง
- เหราเล่นน้ำ

เปิดชั้นเดียว
- ชะเวดากอง

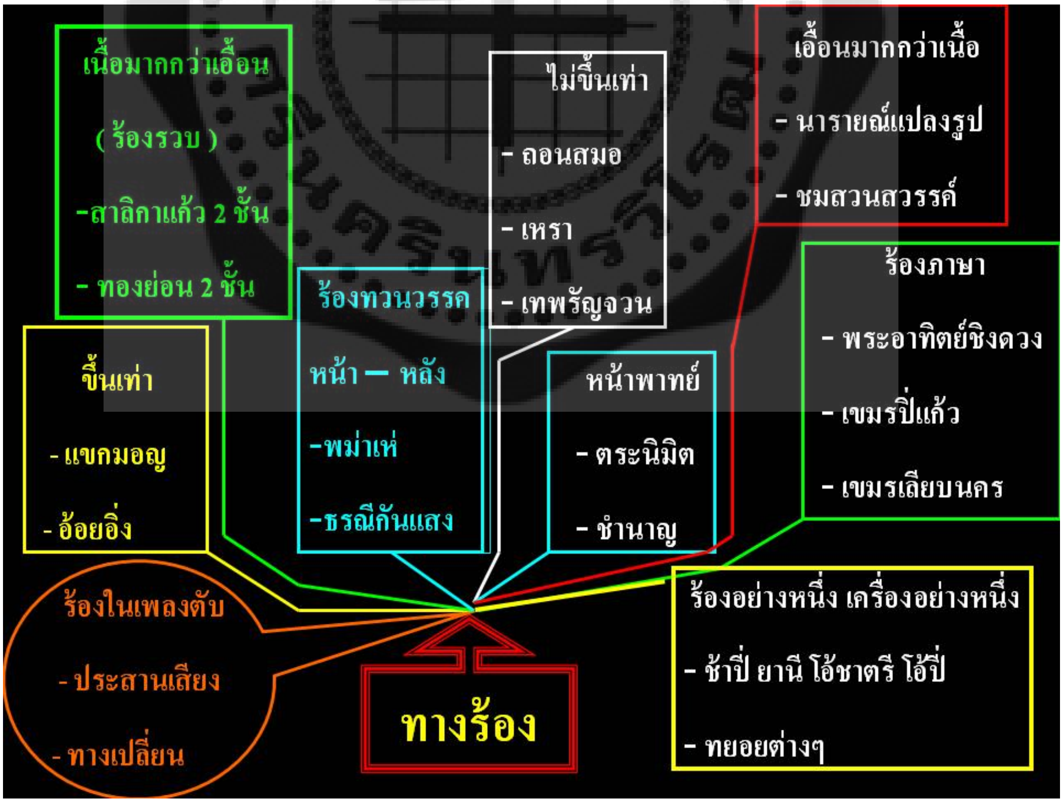

เนื้อมากกว่าเอื้อน
(ร้องรวบ)
- สาลิกาแก้ว 2 ชั้น
- ทองย่อน 2 ชั้น

ไม่ขึ้นเท่า
- ถอนสมอ
- เหรา
- เทพรัญจวน

เอื้อนมากกว่าเนื้อ
- นารายณ์แปลงรูป
- ชมสวนสวรรค์

ขึ้นเท่า
- แขกมอญ
- อ้อยอิ่ง

ร้องทวนวรรค
หน้า — หลัง
- พม่าเห่
- ธรณีกันแสง

หน้าพาทย์
- ตระนิมิต
- ชำนาญ

ร้องภาษา
- พระอาทิตย์ชิงดวง
- เขมรปี่แก้ว
- เขมรเลียบนคร

ร้องในเพลงตับ
- ประสานเสียง
- ทางเปลี่ยน

ทางร้อง

ร้องอย่างหนึ่ง เครื่องอย่างหนึ่ง
- ช้าปี่ ยานี โอ้ชาตรี โอ้ปี่
- ทยอยต่างๆ

2.4 วิธีการสอนดนตรีไทย ที่ได้พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์

ศึกษาวิธีการสอนดนตรีไทย ที่ได้พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ โดย อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ นำประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาดนตรีไทย การเรียนการสอนในการศึกษาวิชาการด้านดนตรี นำมาปรับใช้ในการเรียนการสอนทางดนตรีไทย ตลอดจนรับเชิญเป็นวิทยากรบรรยายพิเศษจากสถาบันการศึกษาตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆอย่างต่อเนื่อง อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ จึงได้พัฒนาสร้างสรรค์ผลงานและนวัตกรรมทางด้านวิชาการ ออกมาในรูปแบบสื่อการสอนสมัยใหม่ (Power point) ไว้มากมายหลากหลายเรื่อง อาทิเช่น การบันทึกโน้ต การประชันวง การวิเคราะห์เพลง ดนตรีพิธีกรรม การสอนดนตรีไทย เพลงโหมโรงกลางวัน มีดังต่อไปนี้

โหมโรงกลางวัน

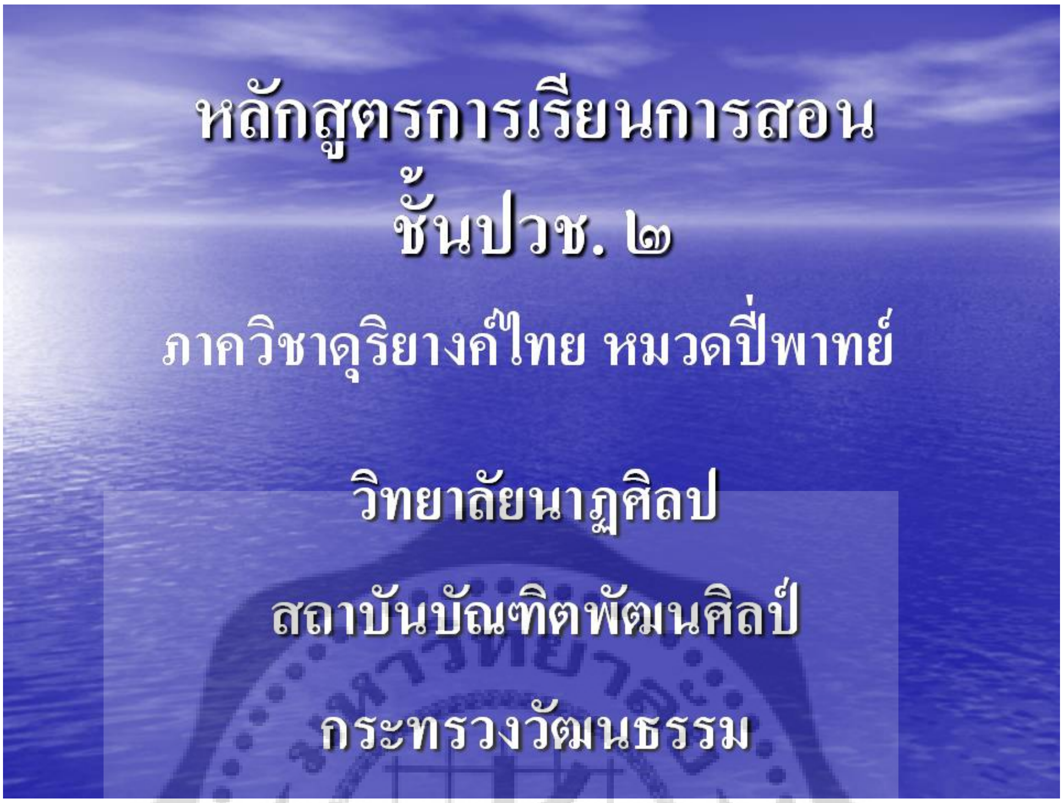

หลักสูตรการเรียนการสอน
ชั้นปวช. ๒

ภาควิชาดุริยางค์ไทย หมวดปี่พาทย์

วิทยาลัยนาฏศิลป
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
กระทรวงวัฒนธรรม

โดย

นายฐิระพล น้อยนิตย์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

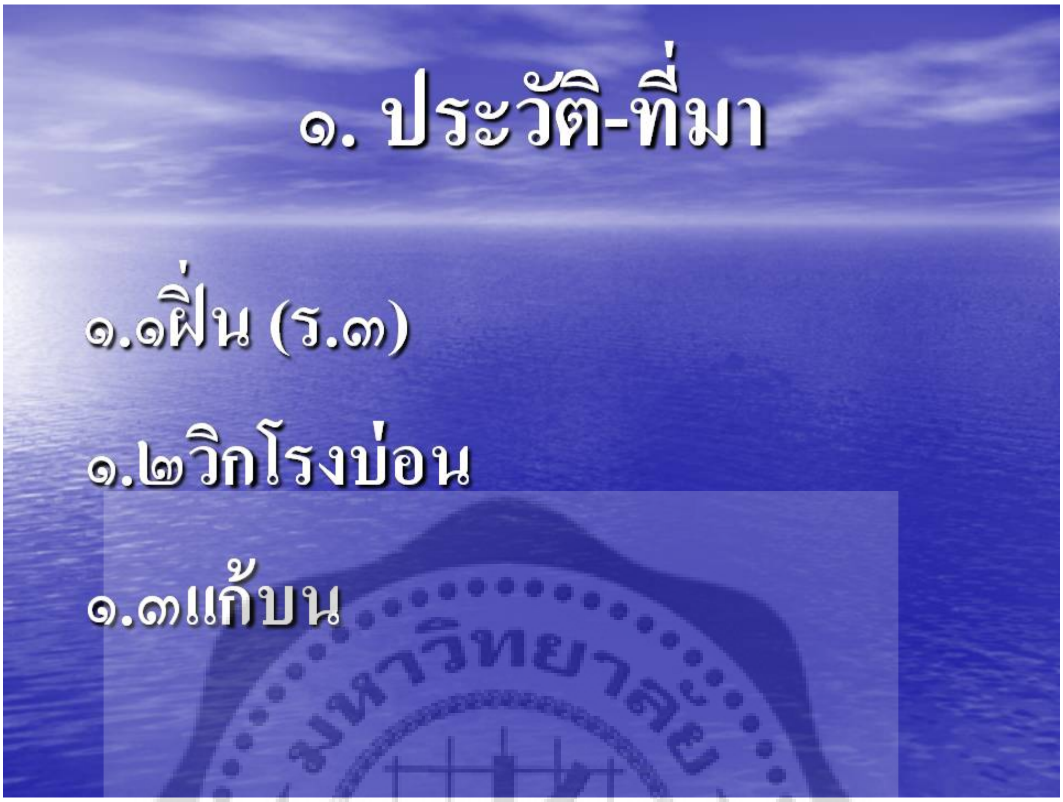

๑. ประวัติ-ที่มา

๑.๑ฝิ่น (ร.๓)

๑.๒วิกโรงบ่อน

๑.๓แก้บน

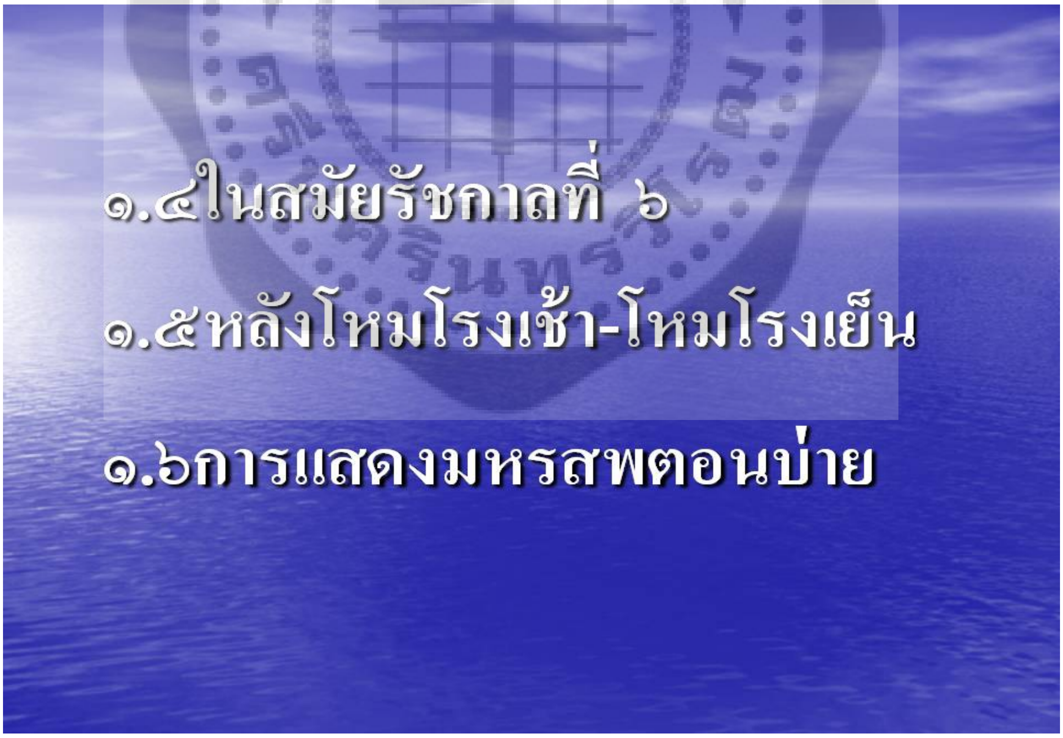

๑.๔ในสมัยรัชกาลที่ ๖

๑.๕หลังโหมโรงเช้า-โหมโรงเย็น

๑.๖การแสดงมหรสพตอนบ่าย

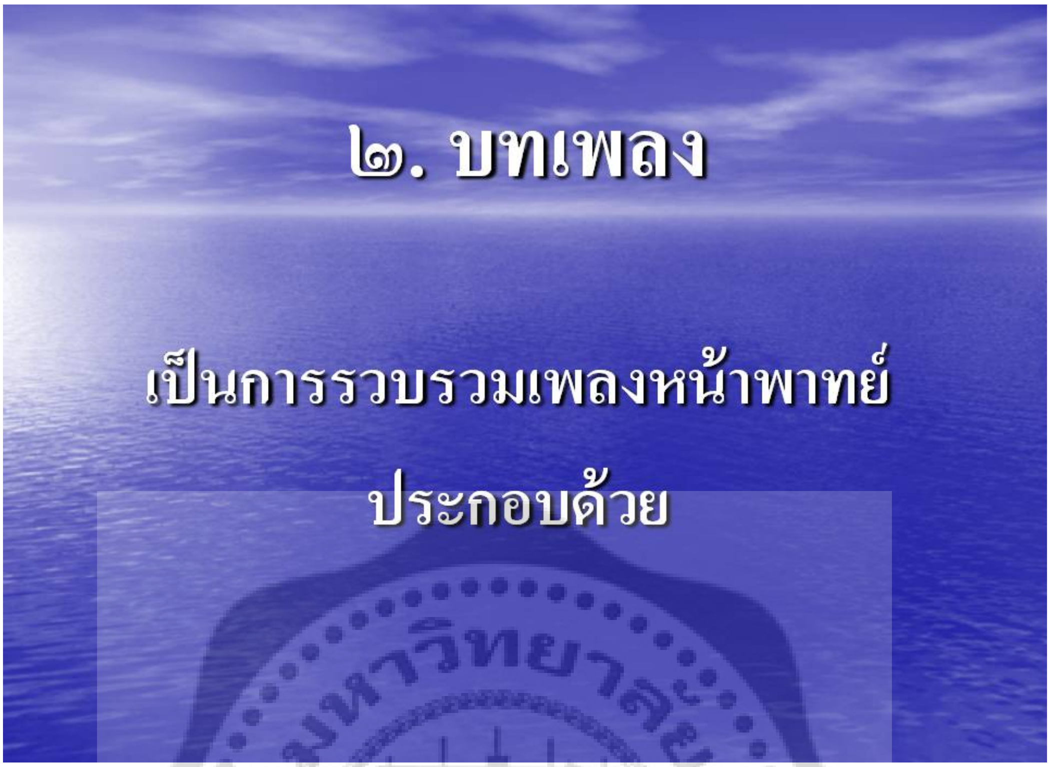

๒. บทเพลง

เป็นการรวบรวมเพลงหน้าพาทย์
ประกอบด้วย

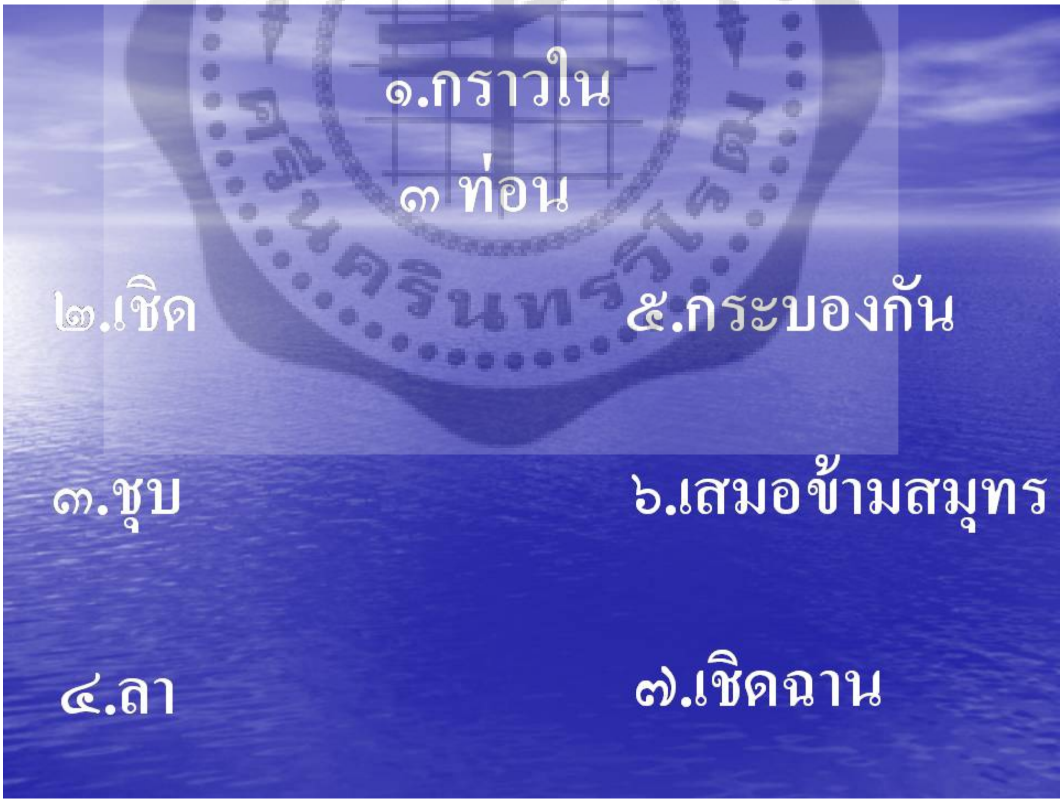

๑.กราวใน
๓ ท่อน

๒.เชิด
๓.ชุบ
๔.ลา
๕.กระบองกัน
๖.เสมอข้ามสมุทร
๗.เชิดฉาน

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

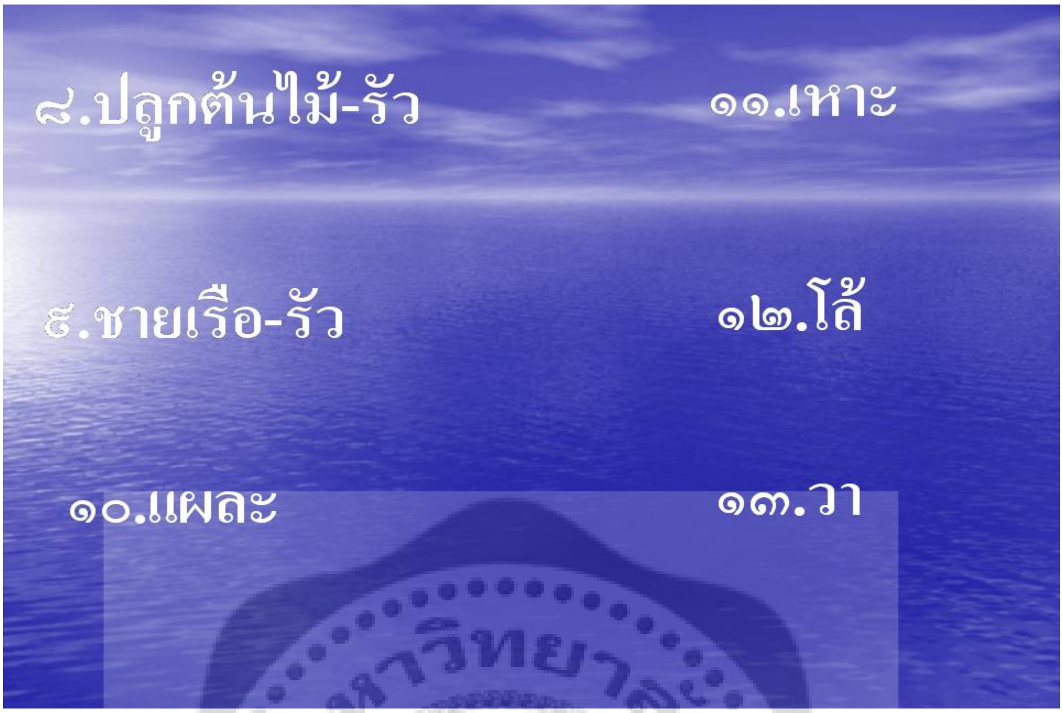

๘.ปลูกต้นไม้-รัว

๙.ชายเรือ-รัว

๑๐.แผละ

๑๑.เหาะ

๑๒.โล้

๑๓.วา

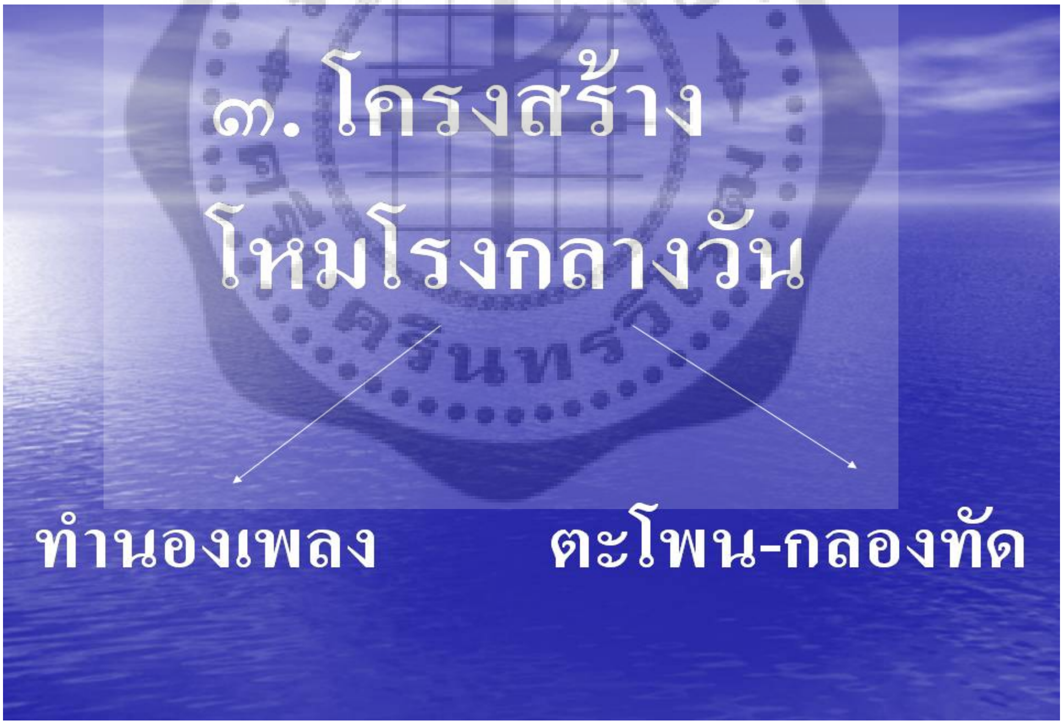

๓. โครงสร้าง
โหมโรงกลางวัน

ทำนองเพลง

ตะโพน-กลองทัด

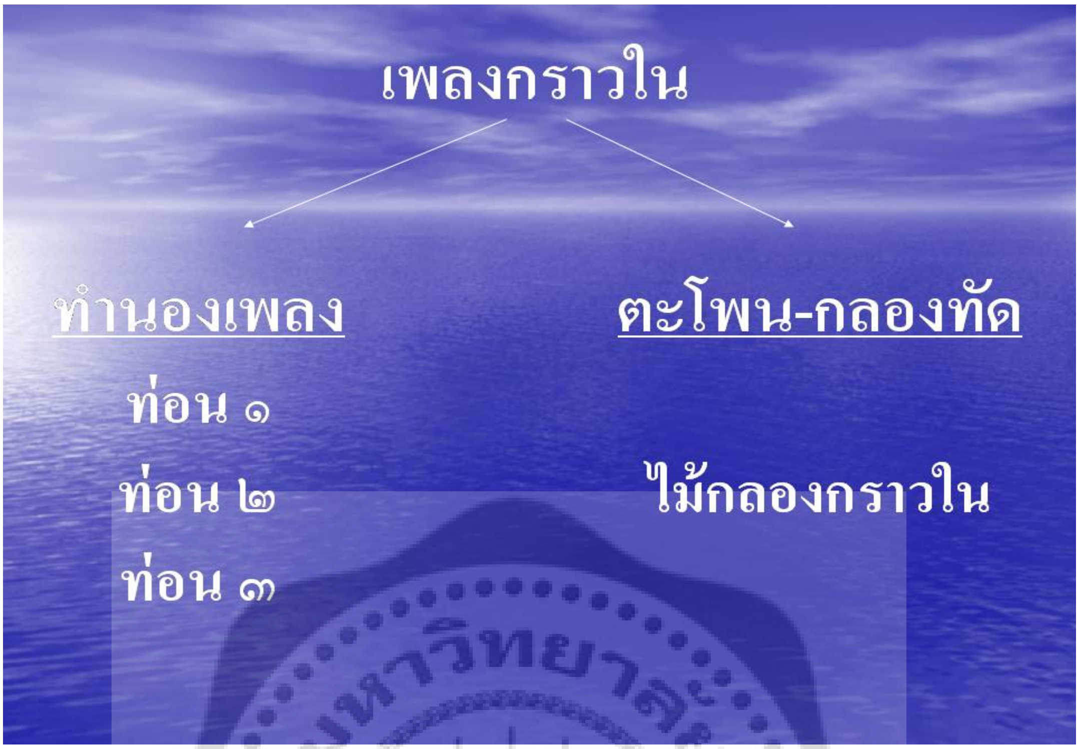

เพลงกราวใน

ทำนองเพลง

ท่อน ๑

ท่อน ๒

ท่อน ๓

ตะโพน-กลองทัด

ไม้กลองกราวใน

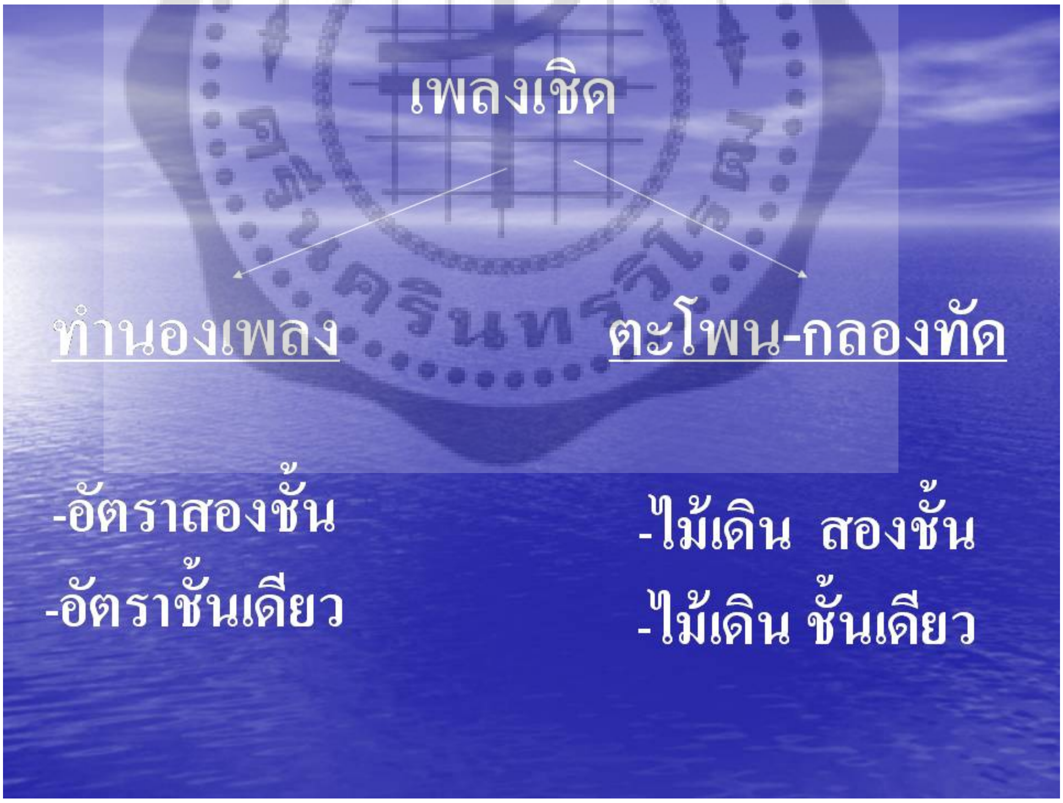

เพลงเชิด

ทำนองเพลง

-อัตราสองชั้น

-อัตราชั้นเดียว

ตะโพน-กลองทัด

-ไม้เดิน สองชั้น

-ไม้เดิน ชั้นเดียว

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

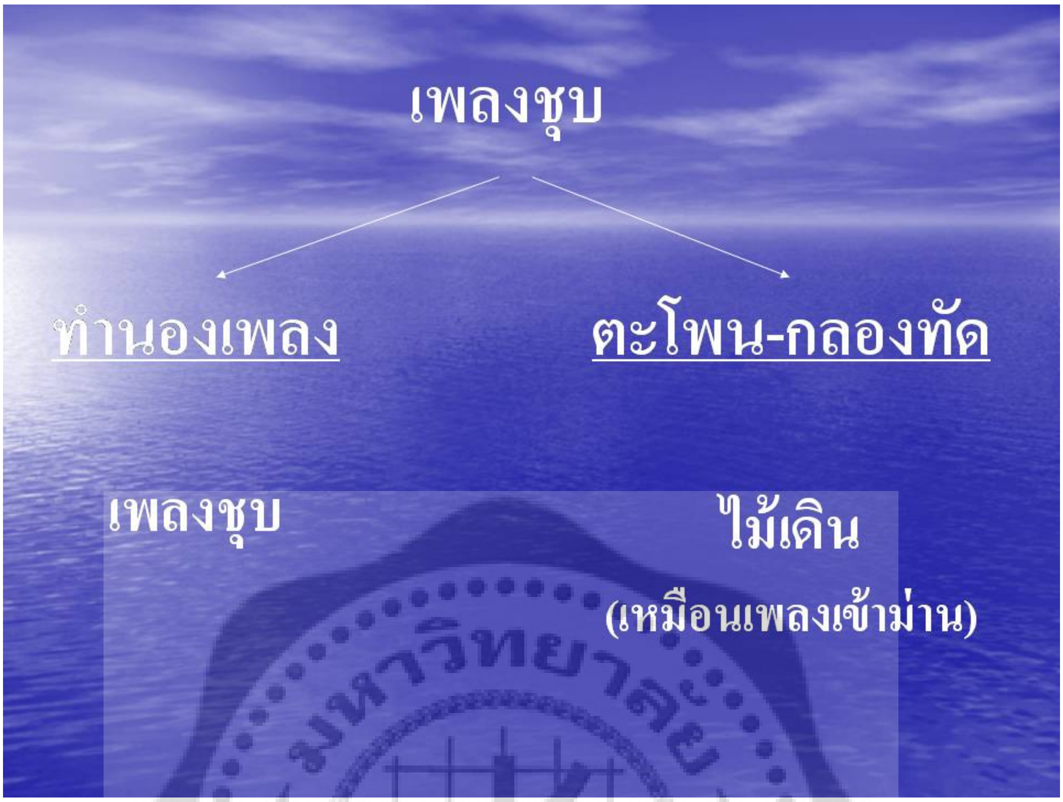

เพลงชุบ

ทำนองเพลง	ตะโพน-กลองทัด
เพลงชุบ	ไม้เดิน (เหมือนเพลงเข้าม่าน)

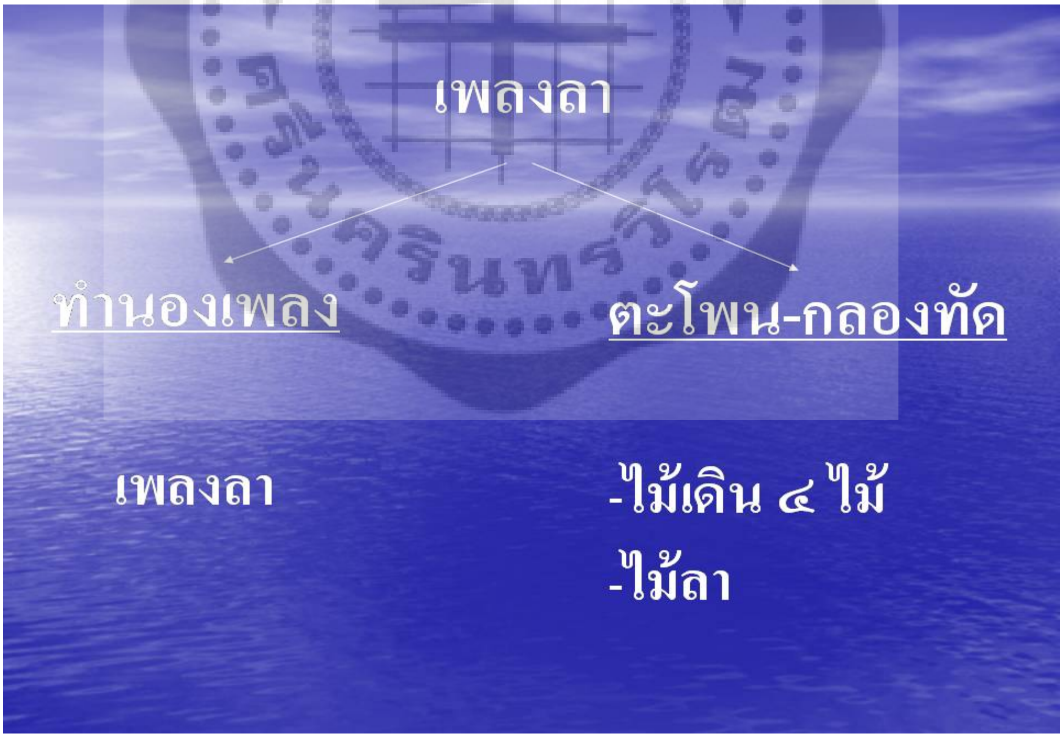

เพลงลา

ทำนองเพลง	ตะโพน-กลองทัด
เพลงลา	-ไม้เดิน ๔ ไม้ -ไม้ลา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

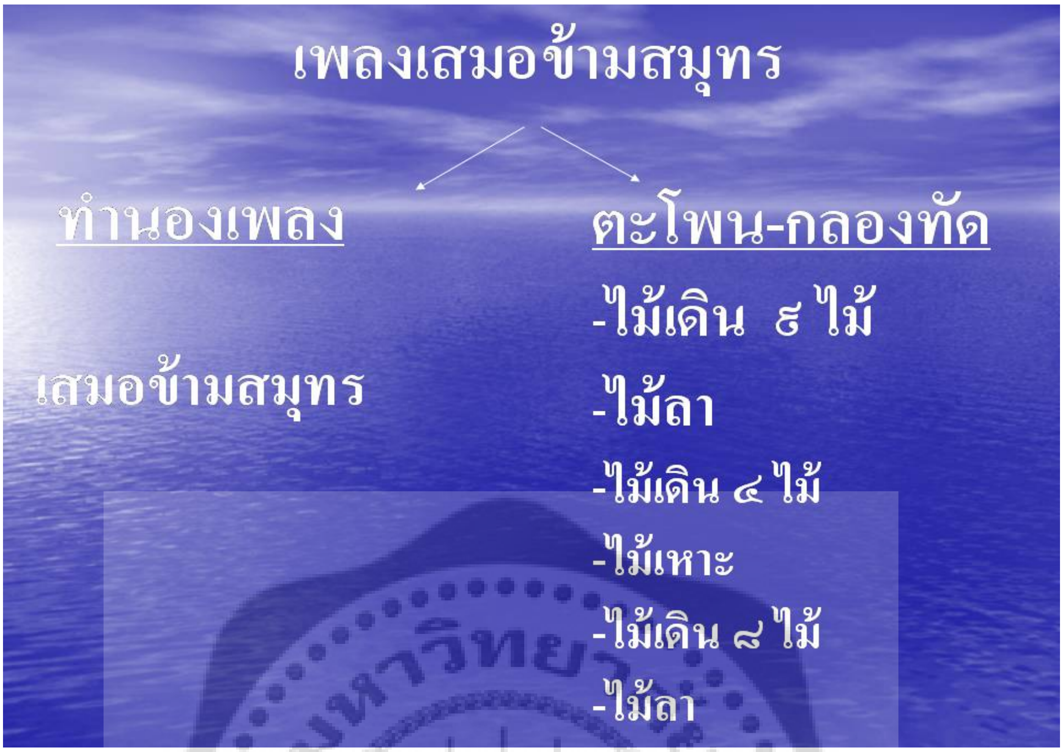

เพลงเสมอข้ามสมุทร

ทำนองเพลง	ตะโพน-กลองทัด
เสมอข้ามสมุทร	-ไม้เดิน ๕ ไม้ -ไม้ลา -ไม้เดิน ๔ ไม้ -ไม้เหาะ -ไม้เดิน ๘ ไม้ -ไม้ลา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

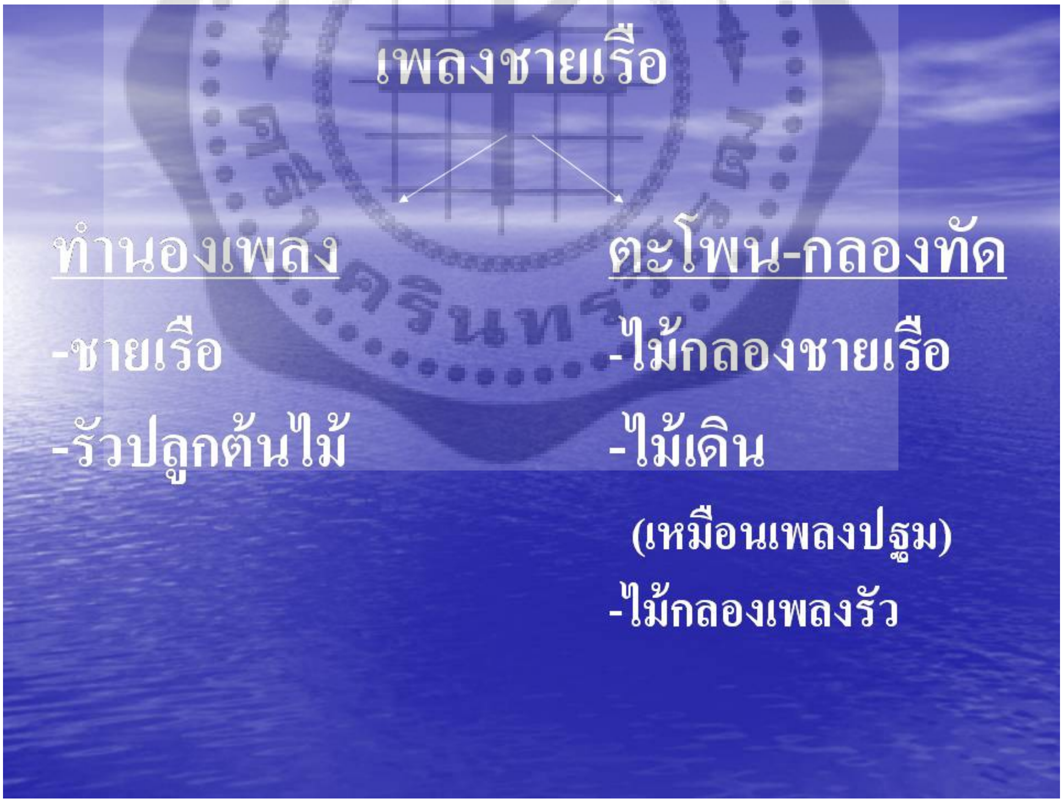

เพลงชายเรือ

ทำนองเพลง	ตะโพน-กลองทัด
-ชายเรือ -รัวปลูกต้นไม้	-ไม้กลองชายเรือ -ไม้เดิน (เหมือนเพลงปฐม) -ไม้กลองเพลงรัว

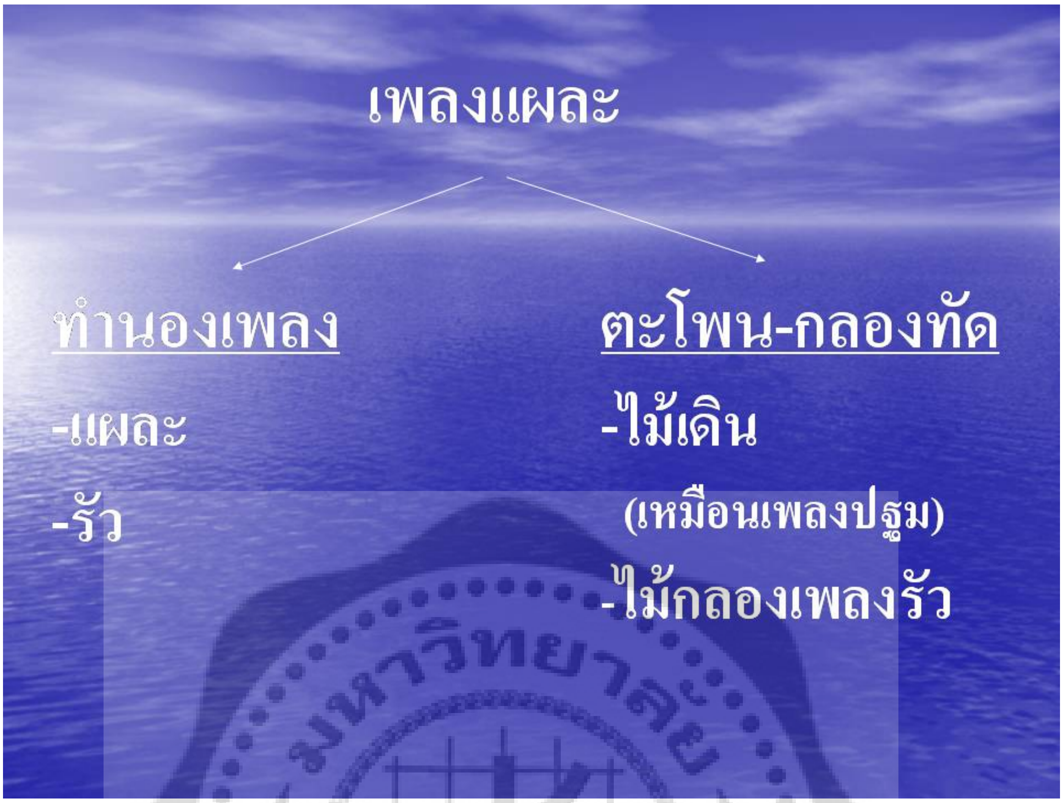

เพลงแผละ

ทำนองเพลง

- แผละ
- รัว

ตะโพน-กลองทัด

- ไม้เดิน
  (เหมือนเพลงปฐม)
- ไม้กลองเพลงรัว

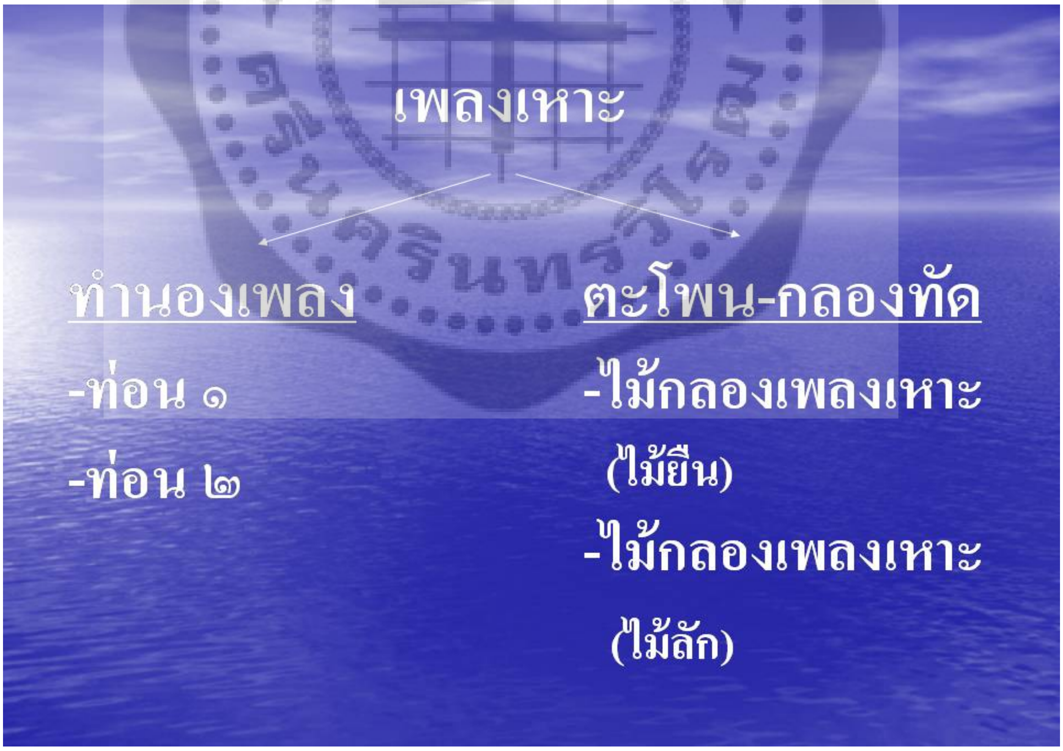

เพลงเหาะ

ทำนองเพลง

- ท่อน ๑
- ท่อน ๒

ตะโพน-กลองทัด

- ไม้กลองเพลงเหาะ
  (ไม้ยืน)
- ไม้กลองเพลงเหาะ
  (ไม้ลัก)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

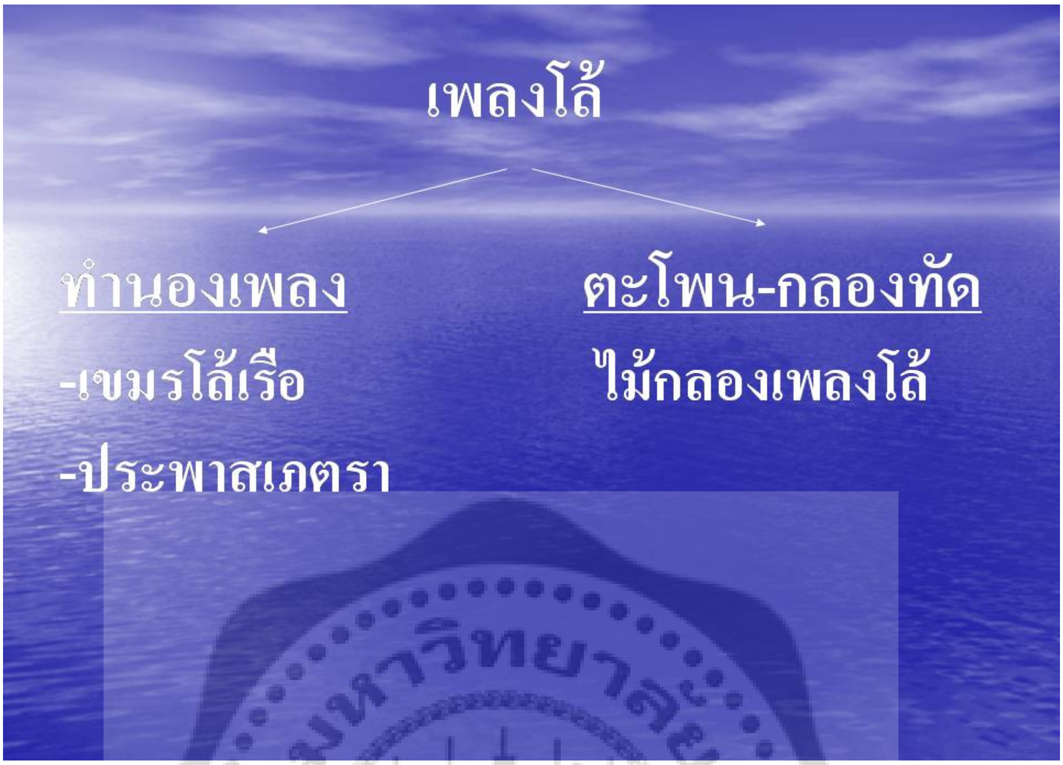

เพลงโล้

ทำนองเพลง	ตะโพน-กลองทัด
-เขมรโล้เรือ	ไม้กลองเพลงโล้
-ประพาสเภตรา	

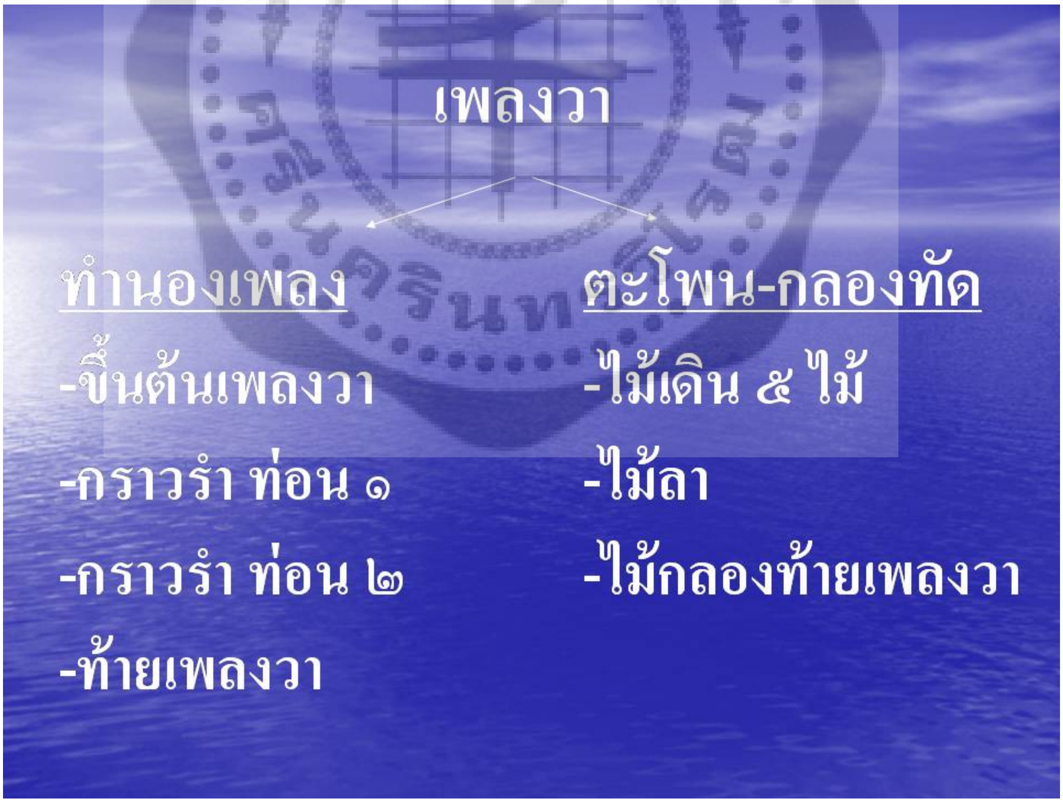

เพลงวา

ทำนองเพลง	ตะโพน-กลองทัด
-ขึ้นต้นเพลงวา	-ไม้เดิน ๕ ไม้
-กราวรำ ท่อน ๑	-ไม้ลา
-กราวรำ ท่อน ๒	-ไม้กลองท้ายเพลงวา
-ท้ายเพลงวา	

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๔.ศัพท์สังคีต

มุ่งเน้น

ตะโพน-กลองทัด

ไม่เรียกว่าหน้าทับ

ไม้ เป็นการกำหนดนับการตีกลองทัด

ไม้กลอง การตีกลองทัดตามแบบแผนที่บัญญัติไว้เป็นประจำกับทำนองเพลงนั้นๆ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

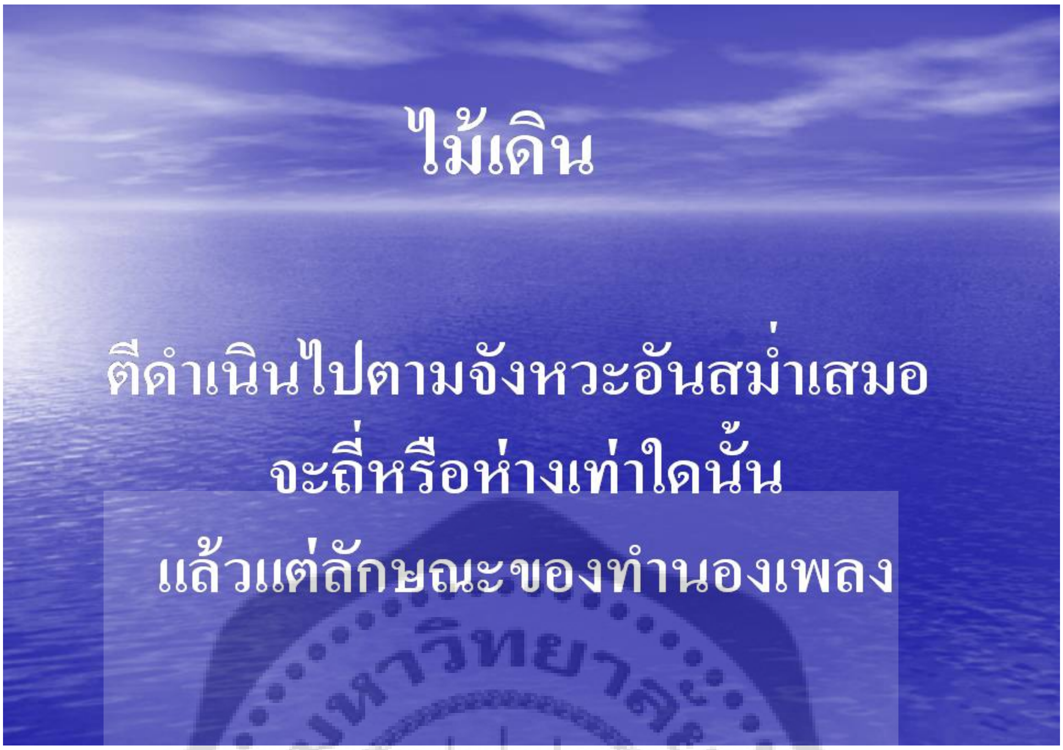

ไม้เดิน

ตีดำเนินไปตามจังหวะอันสม่ำเสมอ
จะถี่หรือห่างเท่าใดนั้น
แล้วแต่ลักษณะของทำนองเพลง

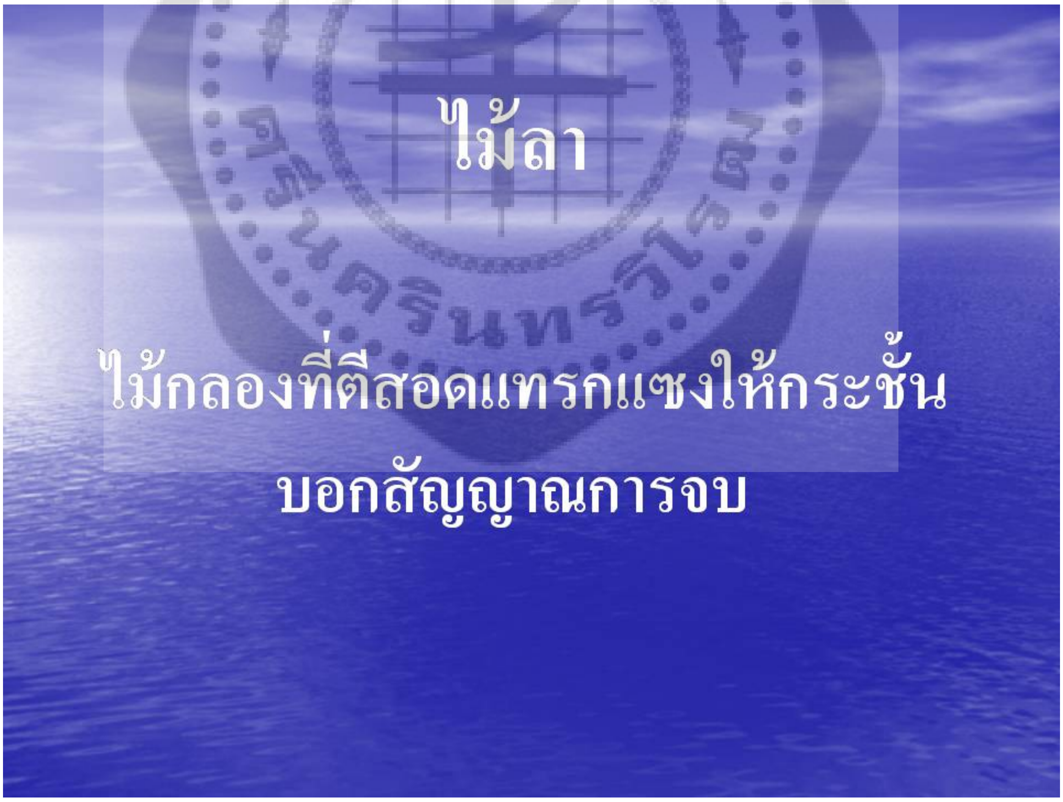

ไม้ลา

ไม้กลองที่ตีสอดแทรกแซงให้กระชั้น
บอกสัญญาณการจบ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

\

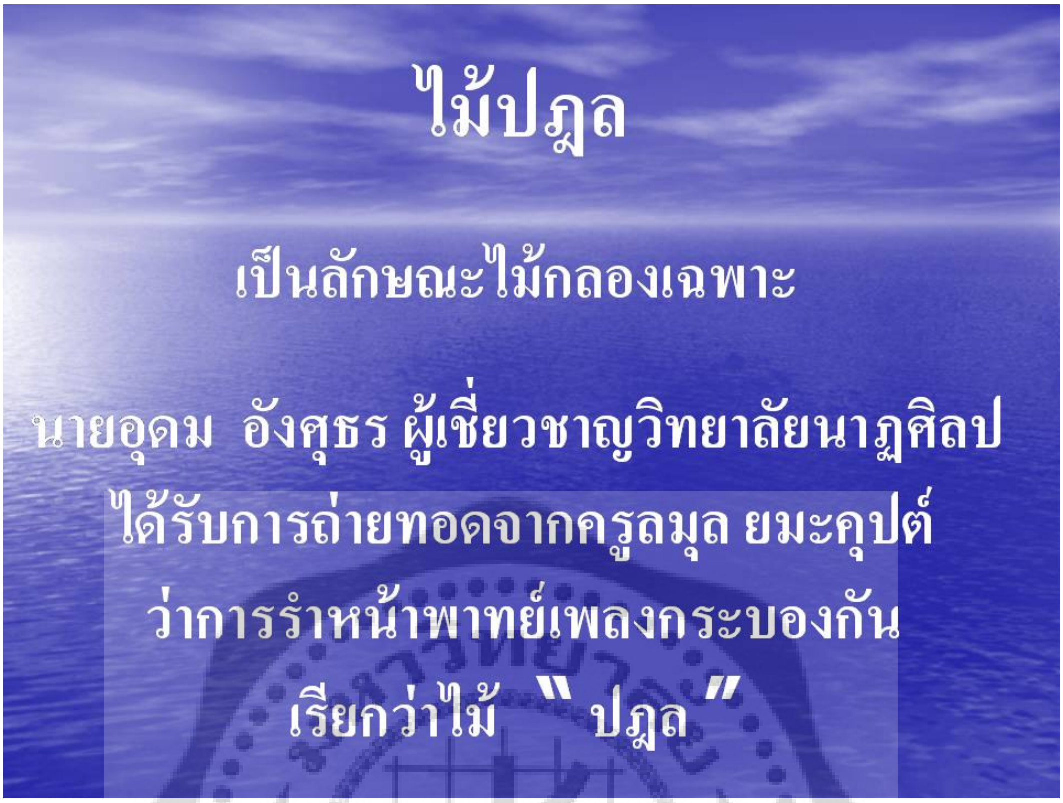

ไม้ปฎล

เป็นลักษณะไม้กลองเฉพาะ

นายอุดม อังศุธร ผู้เชี่ยวชาญวิทยาลัยนาฏศิลป
ได้รับการถ่ายทอดจากครูลมุล ยมะคุปต์
ว่าการรำหน้าพาทย์เพลงกระบองกัน
เรียกว่าไม้ “ ปฎล ”

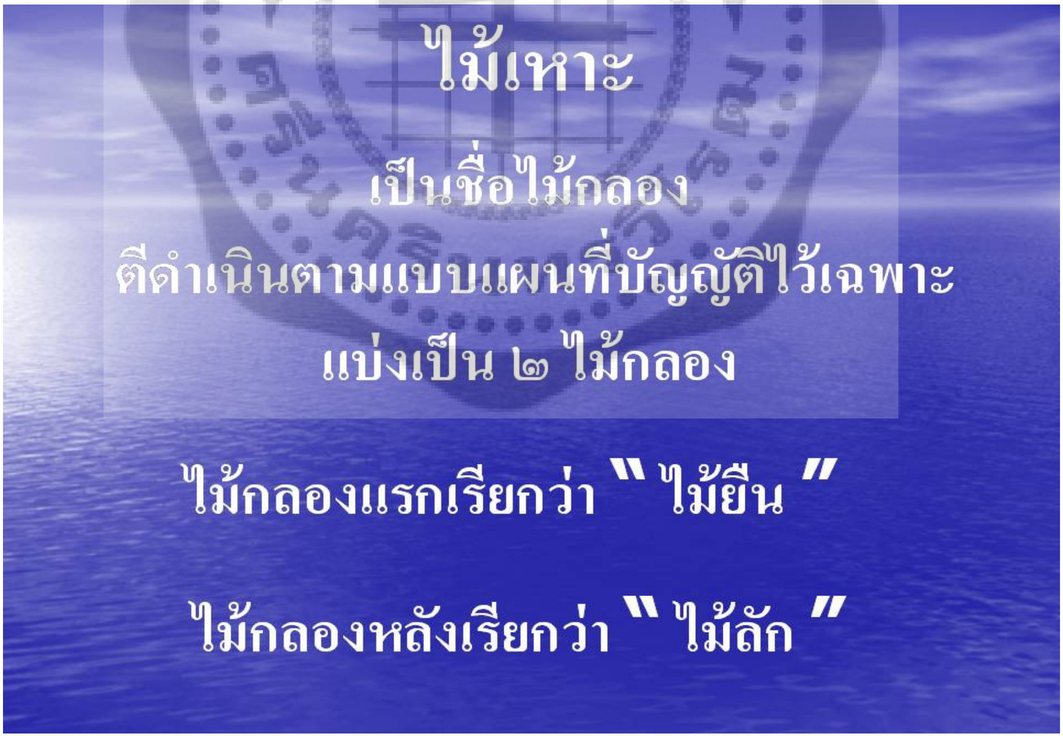

ไม้เหาะ

เป็นชื่อไม้กลอง
ตีดำเนินตามแบบแผนที่บัญญัติไว้เฉพาะ
แบ่งเป็น ๒ ไม้กลอง

ไม้กลองแรกเรียกว่า “ ไม้ยืน ”

ไม้กลองหลังเรียกว่า “ ไม้ลัก ”

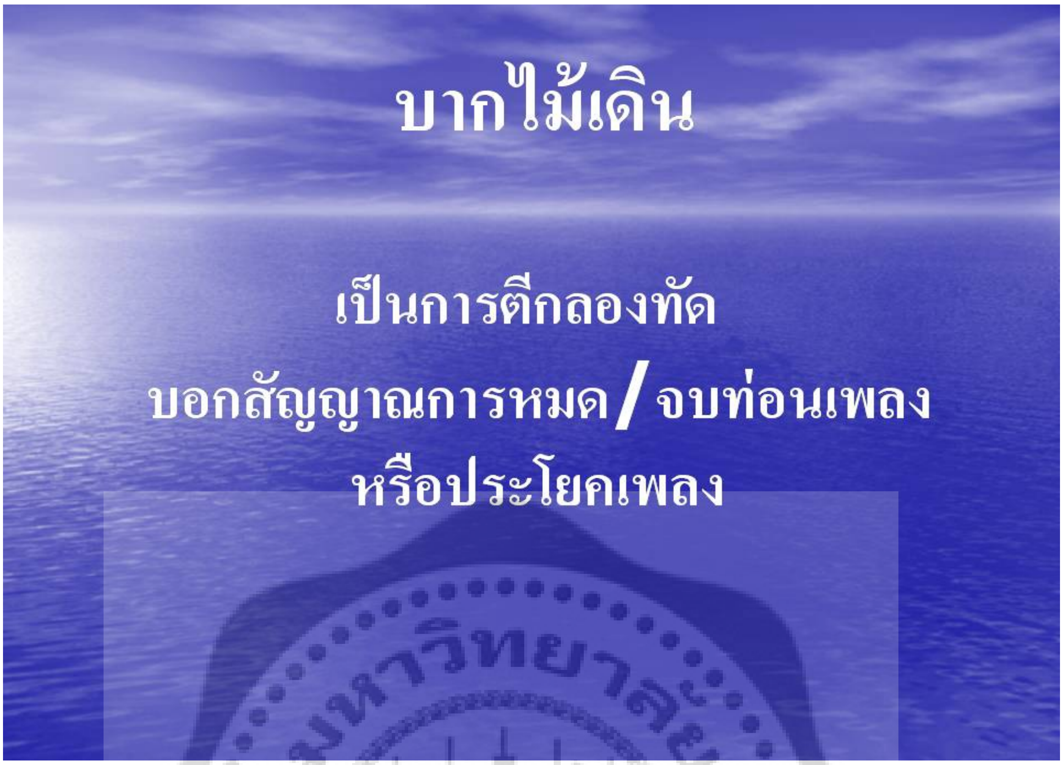

บากไม้เดิน

เป็นการตีกลองทัด
บอกสัญญาณการหมด/จบท่อนเพลง
หรือประโยคเพลง

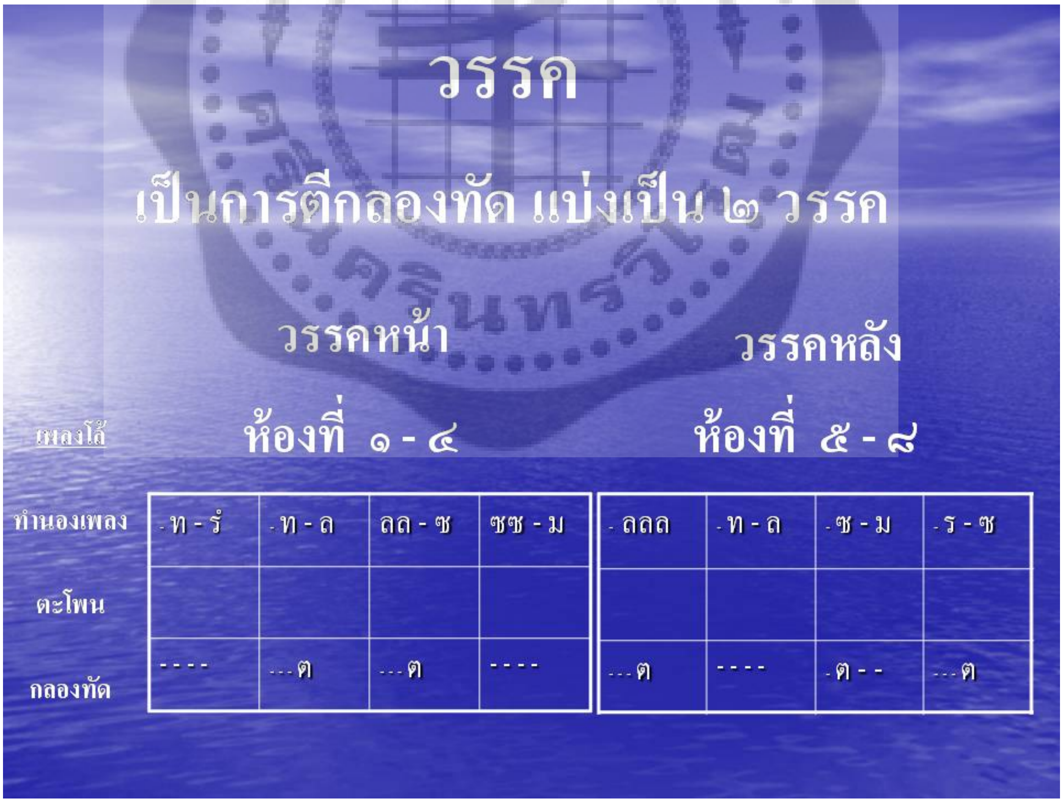

วรรค

เป็นการตีกลองทัด แบ่งเป็น ๒ วรรค

	วรรคหน้า				วรรคหลัง			
เพลงโล้	ห้องที่ ๑ - ๔				ห้องที่ ๕ - ๘			
ทำนองเพลง	- ท - รํ	- ท - ล	ลล - ซ	ซซ - ม	- ลลล	- ท - ล	- ซ - ม	- ร - ซ
ตะโพน								
กลองทัด	- - - -	- - - ต	- - - ต	- - - -	- - - ต	- - - -	- ต - -	- - - ต

ประชัน

---

๑. เอกบท
ว่าด้วยที่มา

๒. ทวิบท
ว่าด้วยสาระ

๓. ตริยบท
ว่าด้วยเกณฑ์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

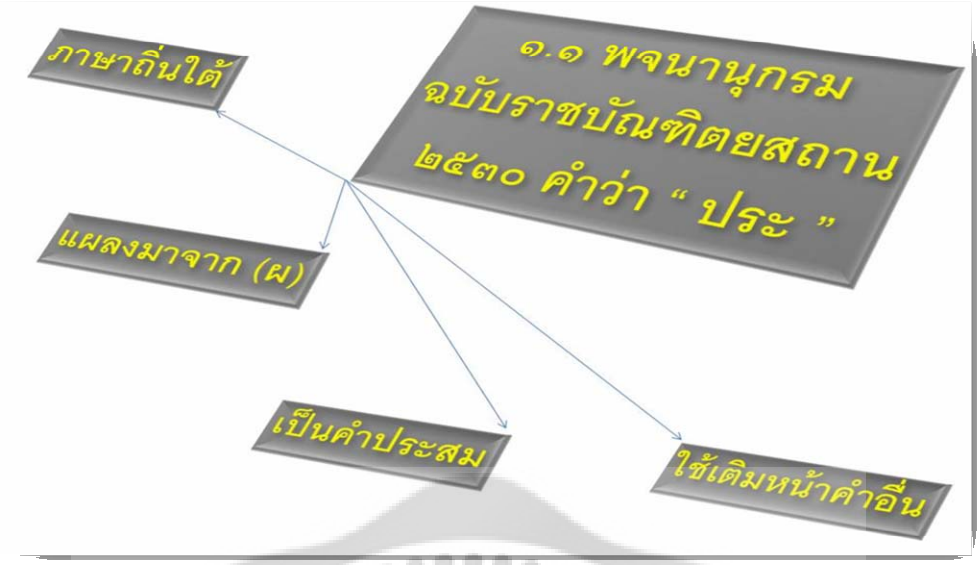

๑.๑ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๓๐ คำว่า “ ประ ”

ภาษาถิ่นใต้

แผลงมาจาก (ผ)

เป็นคำประสม

ใช้เติมหน้าคำอื่น

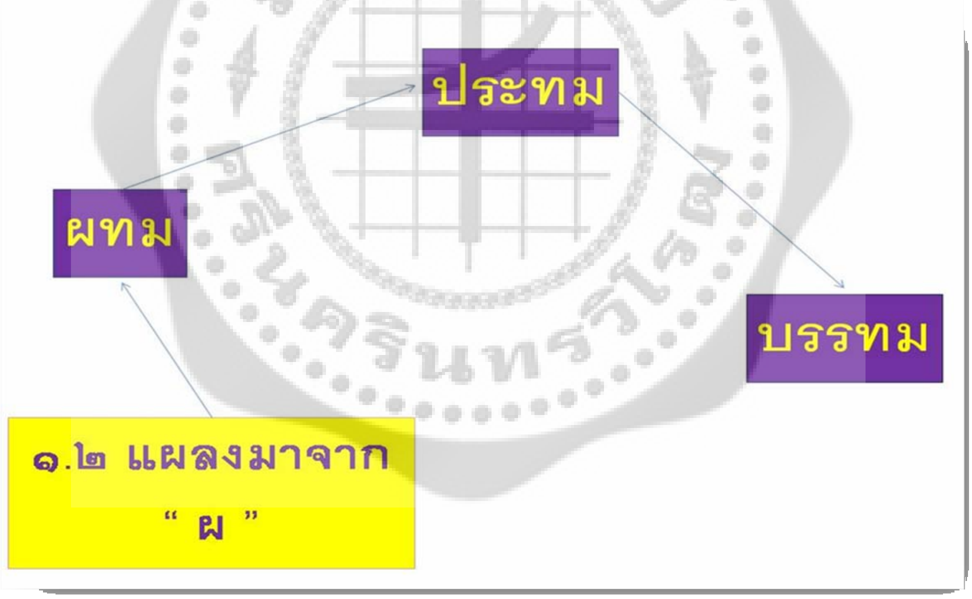

ประทม

ผทม

บรรทม

๑.๒ แผลงมาจาก
“ ผ ”

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

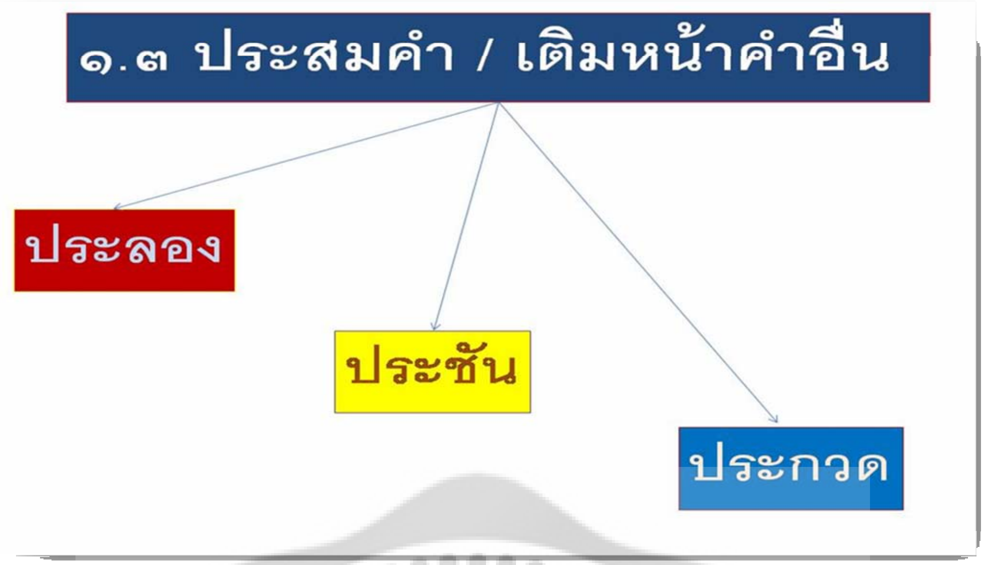

๑.๓ ประสมคำ / เติมหน้าคำอื่น

ประลอง

ประชัน

ประกวด

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

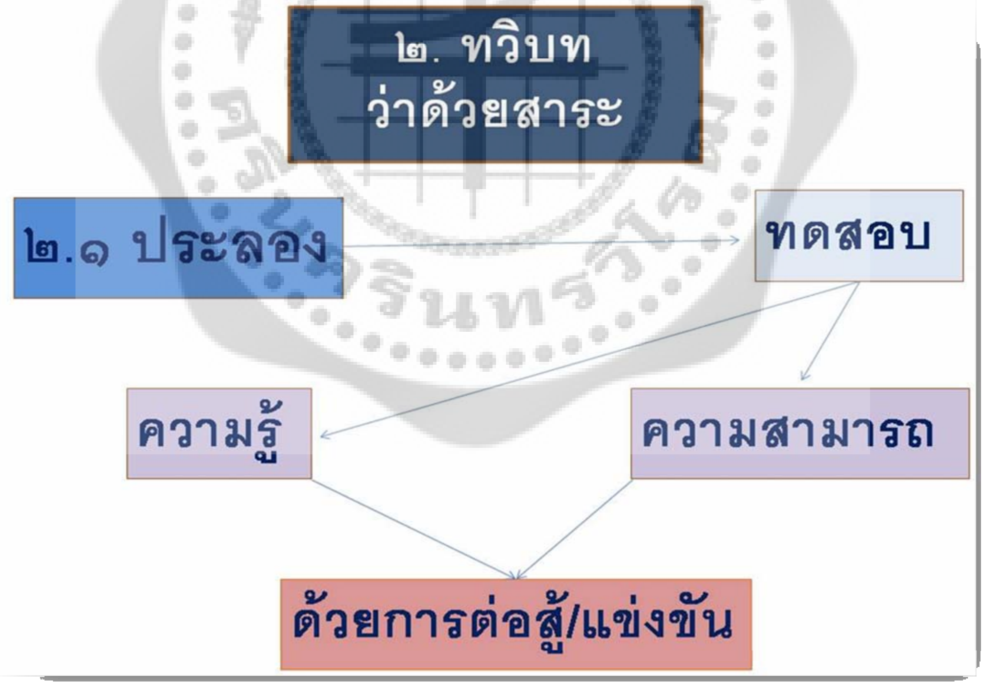

๒. ทวิบท
ว่าด้วยสาระ

๒.๑ ประลอง

ทดสอบ

ความรู้

ความสามารถ

ด้วยการต่อสู้/แข่งขัน

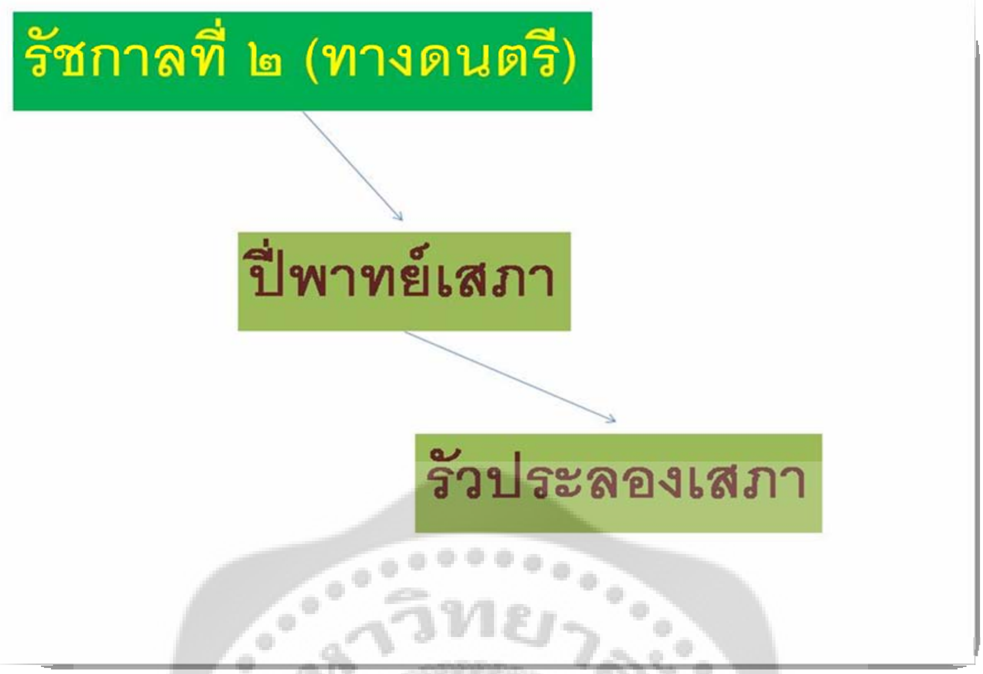

รัชกาลที่ ๒ (ทางดนตรี)

ปี่พาทย์เสภา

รัวประลองเสภา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

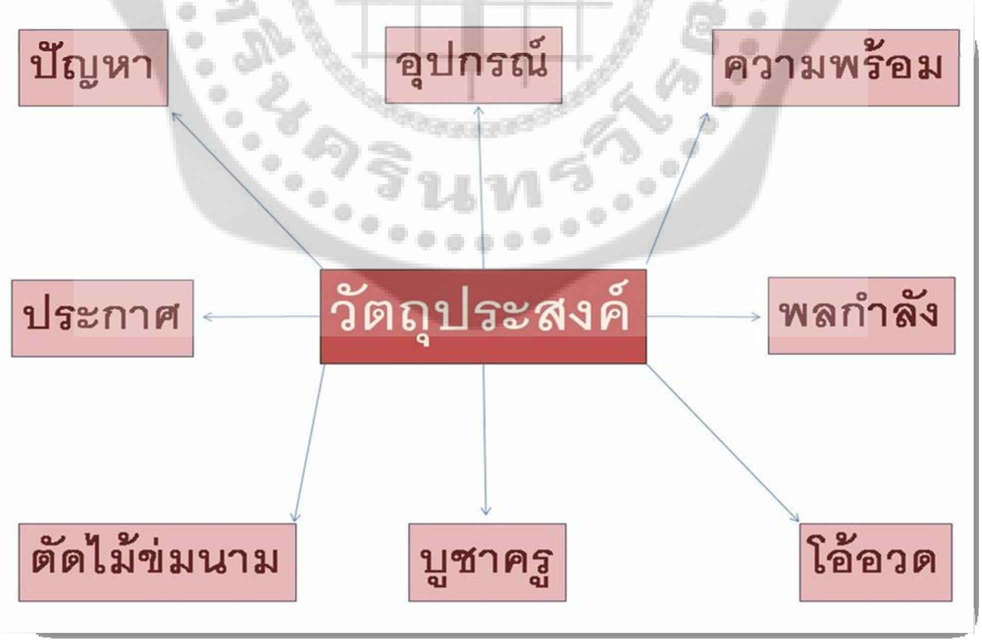

ปัญหา

อุปกรณ์

ความพร้อม

ประกาศ

วัตถุประสงค์

พลกำลัง

ตัดไม้ข่มนาม

บูชาครู

โอ้อวด

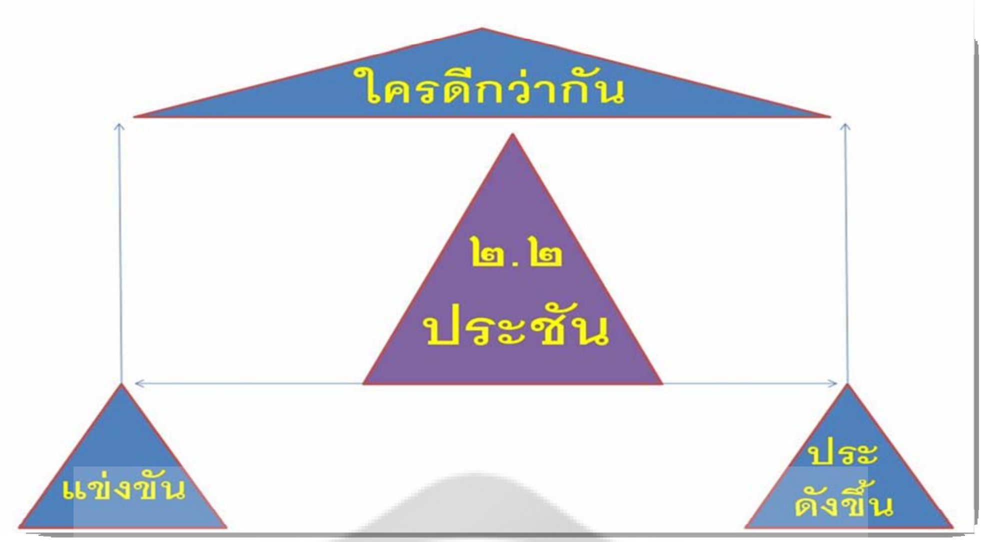
ใครดีกว่ากัน
๒.๒
ประชัน
แข่งขัน
ประดังขึ้น

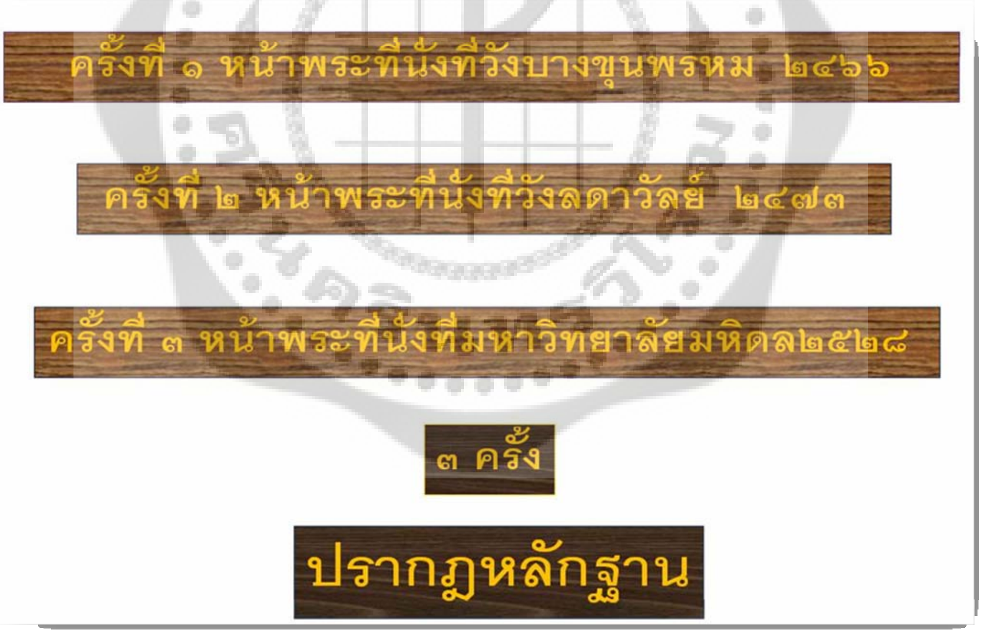
ครั้งที่ ๑ หน้าพระที่นั่งที่วังบางขุนพรหม ๒๔๖๖

ครั้งที่ ๒ หน้าพระที่นั่งที่วังลดาวัลย์ ๒๔๗๓

ครั้งที่ ๓ หน้าพระที่นั่งที่มหาวิทยาลัยมหิดล๒๕๒๘

๓ ครั้ง

ปรากฏหลักฐาน

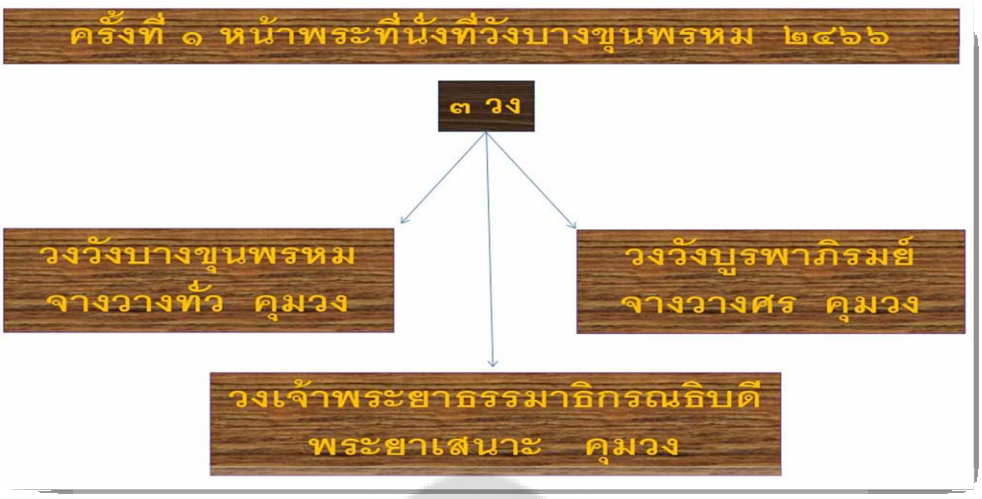

ครั้งที่ ๑ หน้าพระที่นั่งที่วังบางขุนพรหม ๒๔๖๖

๓ วง

วงวังบางขุนพรหม
จางวางทั่ว คุมวง

วงวังบูรพาภิรมย์
จางวางศร คุมวง

วงเจ้าพระยาธรรมาธิกรณธิบดี
พระยาเสนาะ คุมวง

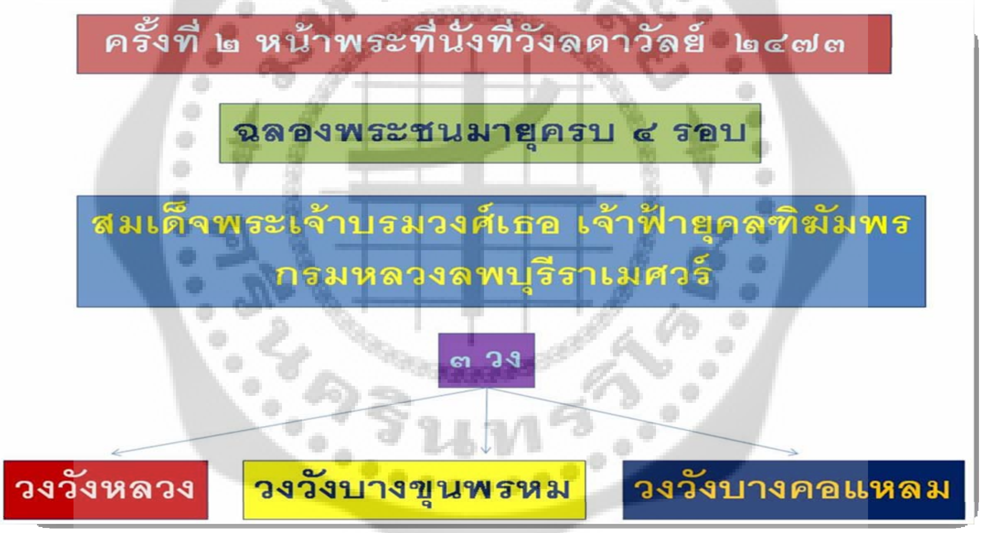

ครั้งที่ ๒ หน้าพระที่นั่งที่วังลดาวัลย์ ๒๔๗๓

ฉลองพระชนมายุครบ ๔ รอบ

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลฑิฆัมพร
กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์

๓ วง

วงวังหลวง

วงวังบางขุนพรหม

วงวังบางคอแหลม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

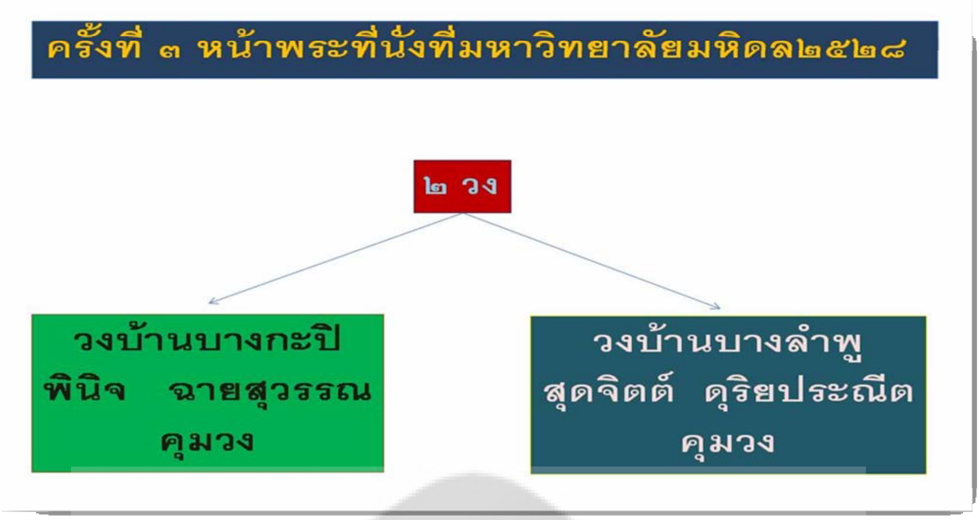

ครั้งที่ ๓ หน้าพระที่นั่งที่มหาวิทยาลัยมหิดล๒๕๒๘

๒ วง

วงบ้านบางกะปิ
พินิจ ฉายสุวรรณ
คุมวง

วงบ้านบางลำพู
สุดจิตต์ ดุริยประณีต
คุมวง

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

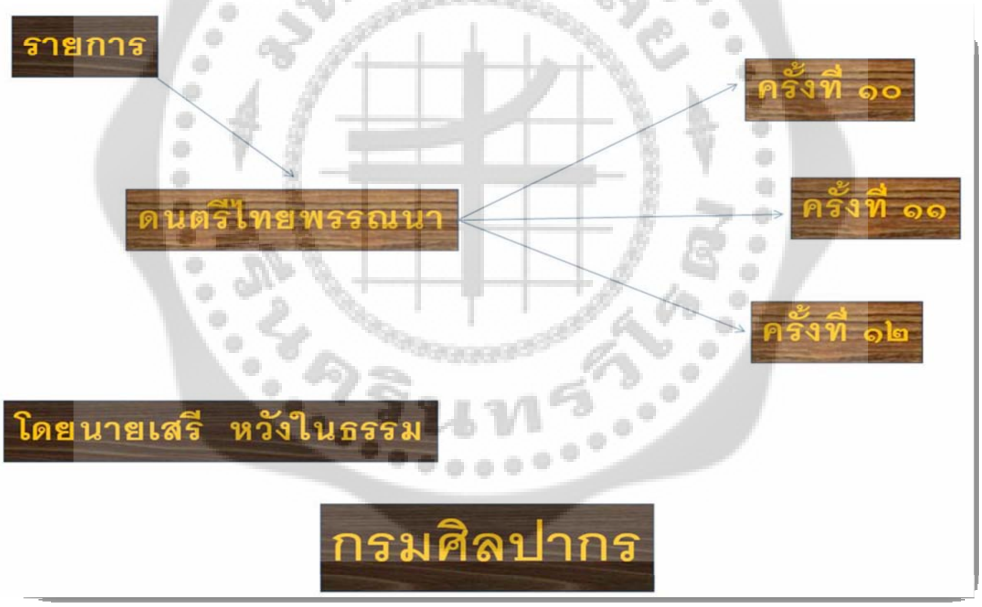

รายการ

ดนตรีไทยพรรณนา

ครั้งที่ ๑๐

ครั้งที่ ๑๑

ครั้งที่ ๑๒

โดยนายเสรี หวังในธรรม

กรมศิลปากร

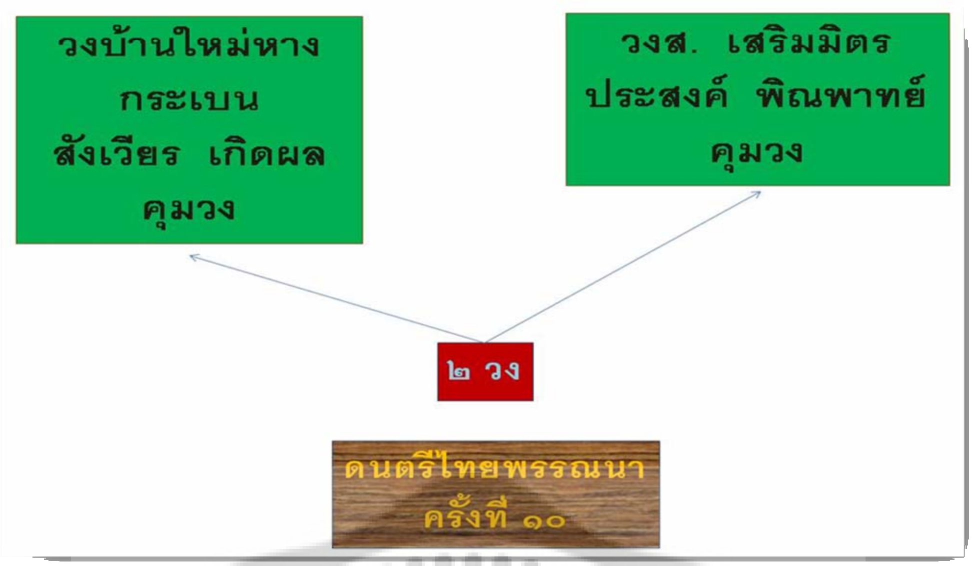

วงบ้านใหม่หางกระเบน
สังเวียร เกิดผล
คุมวง

วงส. เสริมมิตร
ประสงค์ พิณพาทย์
คุมวง

๒ วง

ดนตรีไทยพรรณนา
ครั้งที่ ๑๐

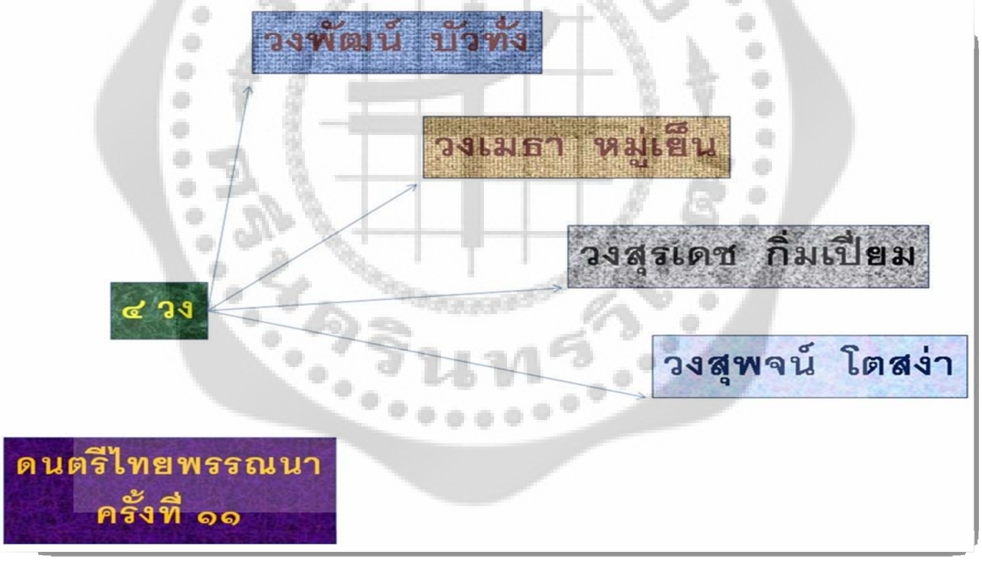

วงพัฒน์ บัวทั่ง

วงเมธา หมู่เย็น

วงสุรเดช กิ่มเปี่ยม

๔ วง

วงสุพจน์ โตสง่า

ดนตรีไทยพรรณนา
ครั้งที่ ๑๑

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

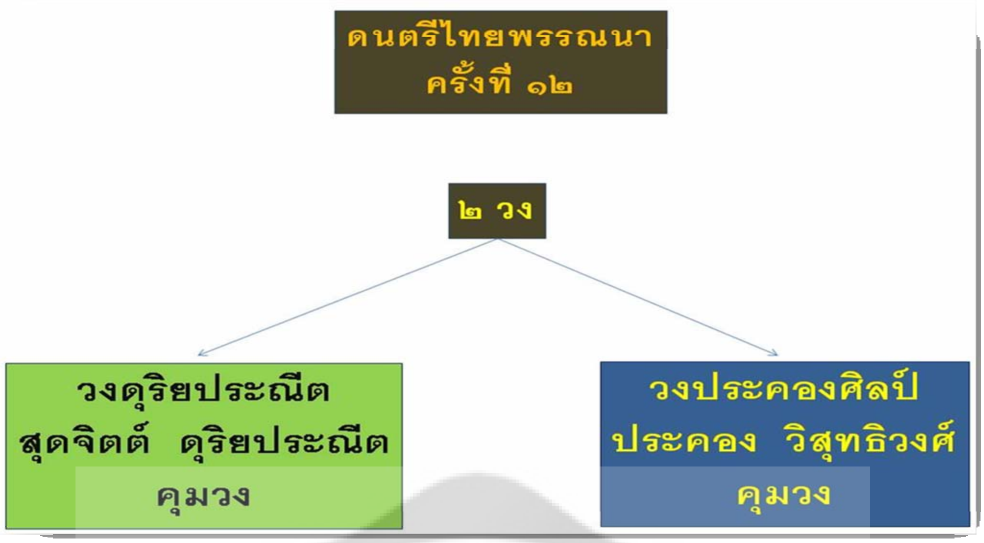

ดนตรีไทยพรรณนา
ครั้งที่ ๑๒

๒ วง

วงดุริยประณีต
สุดจิตต์ ดุริยประณีต
คุมวง

วงประคองศิลป์
ประคอง วิสุทธิวงศ์
คุมวง

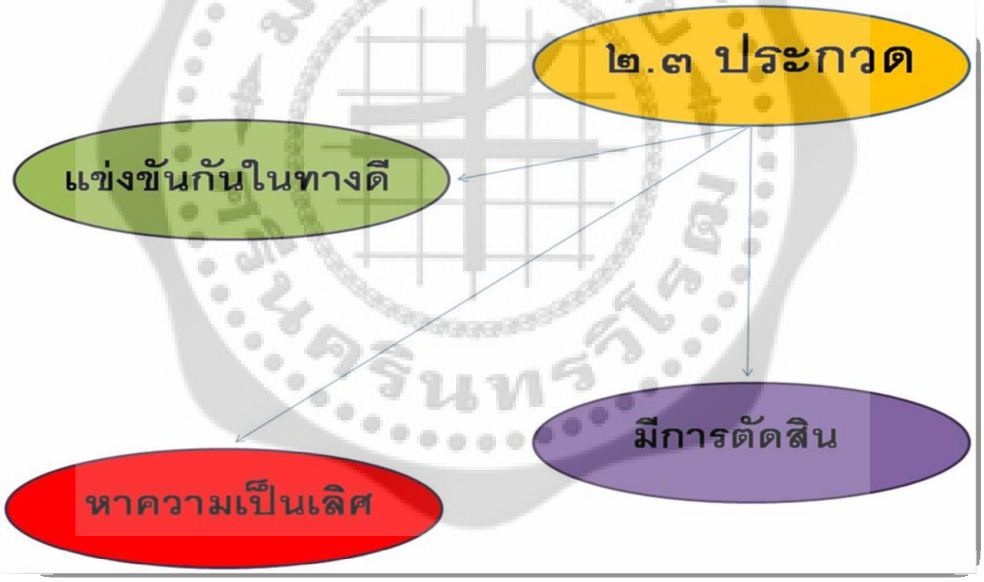

๒.๓ ประกวด

แข่งขันกันในทางดี

มีการตัดสิน

หาความเป็นเลิศ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

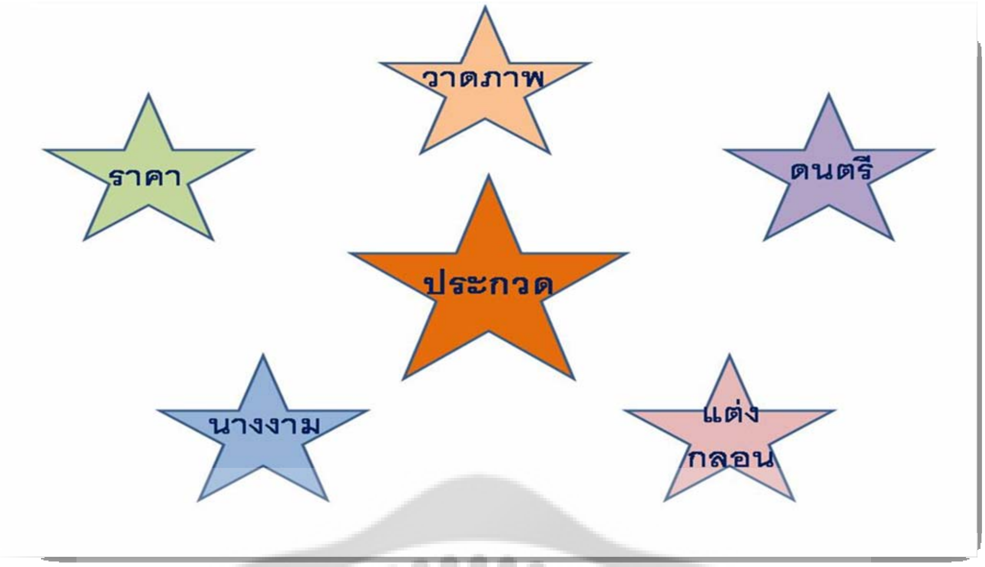

ประกวด

วาดภาพ

ราคา

ดนตรี

นางงาม

แต่งกลอน

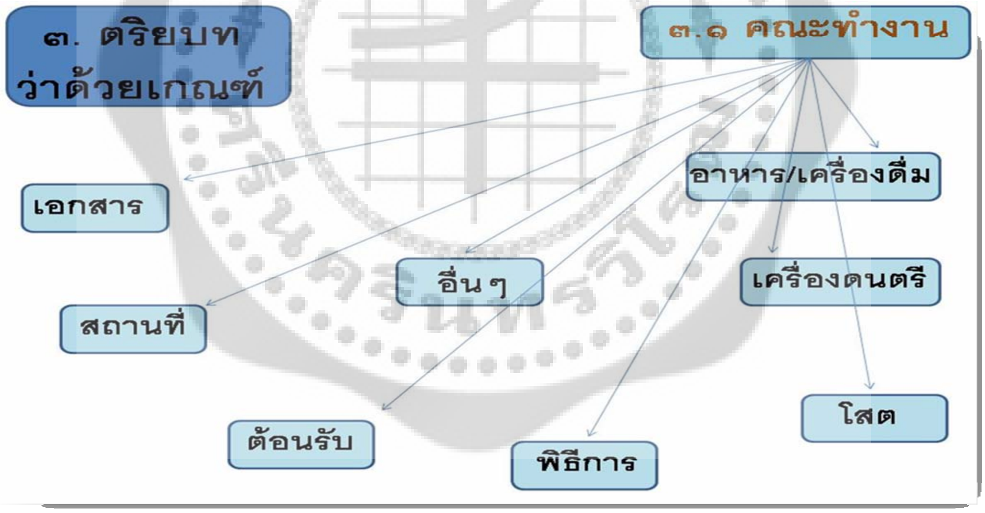

๓. ตริยบท
ว่าด้วยเกณฑ์

๓.๑ คณะทำงาน

อาหาร/เครื่องดื่ม

เครื่องดนตรี

โสต

พิธีการ

ต้อนรับ

สถานที่

เอกสาร

อื่น ๆ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

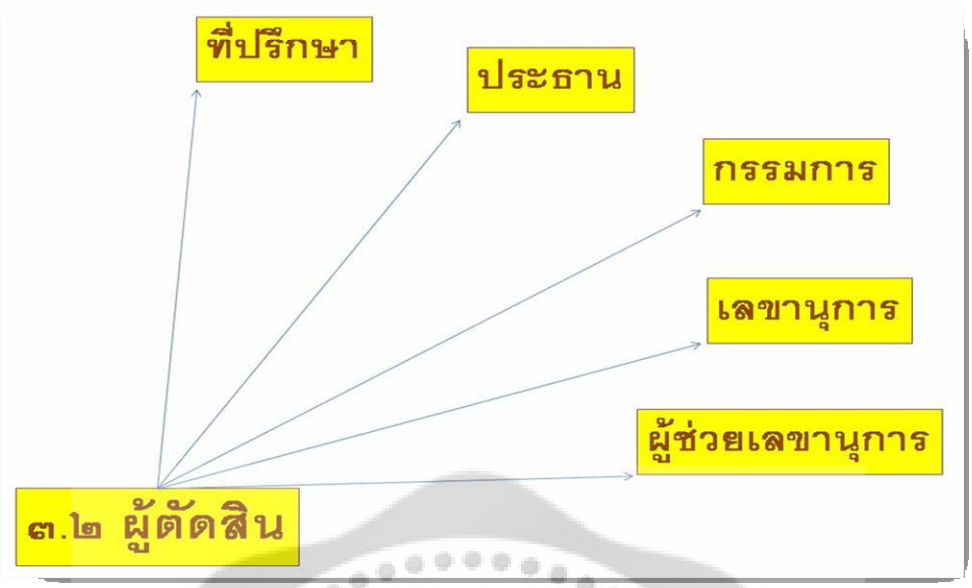

๓.๒ ผู้ตัดสิน

ที่ปรึกษา

ประธาน

กรรมการ

เลขานุการ

ผู้ช่วยเลขานุการ

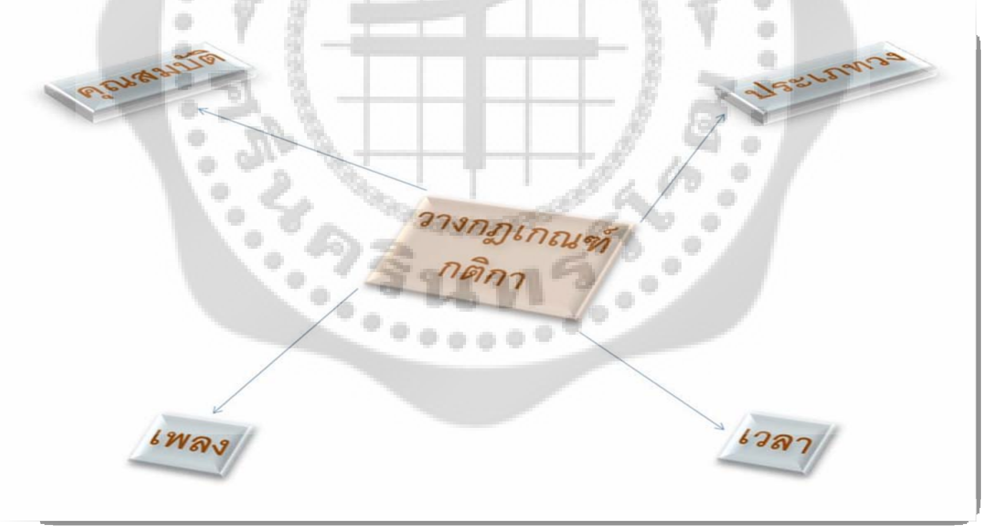

วางกฎเกณฑ์กติกา

คุณสมบัติ

ประเภทวง

เพลง

เวลา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๓.๔ ผลการตัดสิน

รางวัลที่ ๑ ถ้วยพระราชทาน ฯ พร้อมเงิน/เกียรติบัตร

รางวัลที่ ๒ ถ้วยรางวัล พร้อมเงิน/เกียรติบัตร

รางวัลที่ ๓ ถ้วยรางวัล พร้อมเงิน/เกียรติบัตร

รางวัลชมเชย ...... รางวัล พร้อมเงิน/เกียรติบัตร

จงสุขะวัฒนวิมล

จาก ฐิระพล น้อยนิตย์

สวัสดี **สวัสดี**

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

เรื่องการศึกษาองค์ความรู้ครูดนตรีไทย: กรณีศึกษาอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการค้นคว้าวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาประวัติของ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์
2. เพื่อศึกษาองค์ความรู้ของ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์

ความสำคัญของการค้นคว้าวิจัย

การศึกษาองค์ความรู้ของ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ทำให้ทราบถึงเทคนิคการบรรเลงดนตรี องค์ความรู้ที่อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ที่ได้สืบทอดมาจากครูดนตรี องค์ความรู้ใหม่ที่ครูดนตรี ได้พัฒนาสร้างสรรค์ขึ้น รวมถึงกลวิธีการสืบทอดของครูดนตรี ค่านิยมและความเชื่อในการเรียนการสอนอันจะเป็นแนวทางในการศึกษาวิชาการด้านดนตรีและนำมาปรับใช้ในการเรียนการสอนทางดนตรีไทย ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาประวัติส่วนตัวและประวัติทางด้านดนตรีของของ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์
2. ศึกษาองค์ความรู้ครูดนตรีไทย

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการค้นคว้าวิจัยตามจุดมุ่งหมายของการค้นคว้าวิจัยที่กำหนดไว้ ได้ผลสรุป ดังนี้

ประวัติส่วนตัว

อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ เกิดเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ.2501 ที่อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทองบิดาชื่อ นายม้วน น้อยนิตย์ มีอาชีพค้าขาย มารดาชื่อนางพร น้อยนิตย์ มีอาชีพค้าขาย เป็นบุตรคนที่ 6 มีพี่น้องร่วมบิดามารดา 7 คน สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีระดับปริญญาตรีภาคสมทบ(ภาคค่ำ)สาขาดนตรี คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท ภาคปกติ สาขามานุษยดุริยางควิทยา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร สมรสกับนางนันทา น้อยนิตย์(สกุลเดิม ศรีบัณฑิต)มีบุตร และบุตรี ด้วยกัน 2 คน คนแรกคือ นางสาวมาดาพร น้อยนิตย์ คนที่สองคือ นายณัฐฏ์ธวัช น้อยนิตย์

ปัจจุบันอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ อาศัยอยู่ที่ บ้านเลขที่ 205/25 ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงบ้านช่างหล่อ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2523 รับราชการปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอนดนตรีไทย ที่โรงเรียนนาฏศิลป์ (ปัจจุบันคือวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรุงเทพฯ) ตำแหน่ง ครู 2 ได้รับเงินเดือน 2,145 บาท

พ.ศ. 2527 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แต่ยังปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอนดนตรีไทย ที่โรงเรียนนาฏศิลป์ จึงได้รับการเลื่อนตำแหน่ง เป็นอาจารย์ 1 ได้ปรับเงินเดือนเป็น 2,765 บาท

พ.ศ. 2528 – พ.ศ. 2543 เป็นอาจารย์สอนพิเศษให้กับนักเรียนที่สนใจด้านดนตรีไทยที่โรงเรียนเขมะศิริอนุสรณ์ (นอกเวลาราชการ)

พ.ศ. 2528 – ปัจจุบัน เป็นอาจารย์พิเศษชมรมดนตรีไทย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

พ.ศ. 2535 – ปัจจุบัน เป็นอาจารย์พิเศษภาควิชาดนตรีไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

พ.ศ. 2539 – ปัจจุบัน เป็นอาจารย์พิเศษภาควิชาดนตรีไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทคโนโลยีราชมงคลปทุมธานี

ประวัติทางด้านดนตรี

อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้เริ่มสั่งสมความรู้จากบิดานักดนตรีรุ่นพี่และครูดนตรีท่านต่างๆ ตั้งแต่ในวัยเด็ก และมีความพยายามในการศึกษาหาความรู้จากบุคคลรอบตัว ทั้งด้านการขับร้อง และการบรรเลงเครื่องดนตรีมีความรู้ที่หลากหลายทางด้านปี่พาทย์ เครื่องหนัง การประพันธ์ทำนองเพลง การประพันธ์บทร้อง การปรับวง ซึ่งได้เรียนมาจากครูหลายท่าน ดังนี้

ด้านการตีเครื่องหนัง

อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้เริ่มต้นฝึกประสบการณ์การตีเครื่องหนังจากงานบรรเลงดนตรีกับกลุ่มเพื่อนๆในรุ่นเดียวกัน ซึ่งมีรายชื่อดังนี้ ครูทนง แจ่มวิมล (เพลิน) ระนาดเอก ครูดุษฎี มีป้อม ระนาดทุ้ม ครูอเนก อาจมังกร ฆ้องวงใหญ่ ครูดรุณ มีป้อม ฆ้องวงเล็ก ผู้ที่ทำหน้าที่เครื่องหนังคือ ครูสหวัฒน์ ปลื้มปรีชา คู่กับ ครูฐิระพล น้อยนิตย์ ได้รับการถ่ายทอดประสบการณ์การตีเครื่องหนังจากกลุ่มรุ่นพี่ คือ ครูณัฐพงษ์ โสวัตร ครูสุดจิตร ชูวงษ์ ครูศิริชัยชาญ ฟักจำรูญ ครูบุญช่วย โสวัตรครูลำยอง โสวัตร ครูสมาน น้อยนิตย์ ครูมนัส ขาวปลื้ม ครูบุญช่วย แสงอนันต์ ในช่วงระยะเวลานี้ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้พัฒนาฝีมือของตนเองจนจัดได้ว่ามีความถนัดทางดนตรีไทยทางด้านเครื่องหนังเป็นพิเศษ

ครูสมาน น้อยนิตย์
ครูมนัส ขาวปลื้ม
ครูบุญช่วย แสงอนันต์
ครูศิริชัยชาญ ฟักจำรูญ
ครูณัฐพงศ์ โสวัตร
ครูบุญช่วย โสวัตร
ครูบาง หลวงสุนทร
ครูสุดจิตร ชูวงษ์

เครื่องหนัง
สะระหม่า บัวลอย
เพลงหน้าพาทย์ชั้นสูง
ฯลฯ

ด้านปี่พาทย์ เรียนกับบิดา คือ นายม้วน น้อยนิตย์

ครูเทียบ คงลายทอง เรียนปี่ในเริ่มตั้งแต่ ฝึกทักษะเบื้องต้นของการเรียนปี่ ฝึกลม ฝึกลิ้น การระบายลม และต่อเพลงเต่ากินผักบุ้ง เรียนอยู่ได้ประมาณ 2 ปี

ครูพริ้ง กาญจนผลิน ต่อเพลงกับ ครูพริ้ง กาญจนผลิน ทั้งทางดนตรีและทางร้อง ทั้งเพลงตับและเพลงเถามากมาย อาทิเช่น ตับดาวดึงส์ สุดสงวน นารายณ์แปลงรูป (ที่ไม่เหมือนใคร) เขมรเลียบพระนคร แขกกุลิต แขกอาหวัง ฯลฯ

ครูประสิทธ์ ถาวร เรียนฆ้องวงใหญ่ ต่อเพลงขั้นพื้นฐานตั้งแต่เริ่ม เพลงสาธุการ จนจบโหมโรงเช้า – โหมโรงเย็น ตับต้นเพลงฉิ่ง เพลงเถา ตามหลักสูตรของโรงเรียนนาฏศิลป์

ครูประสงค์ พิณพาทย์ ได้รับความเมตตาต่อเพลงเดี่ยวระนาดเอกให้ 2 เพลงคือ เพลงเดี่ยวลาวแพน และเพลงทยอยเดี่ยว

ครูศักดิ์ชัย ลัดดาอ่อน ต่อเพลงมอญ เพลงเดี่ยวลาวแพนฆ้องมอญ และได้พยายามศึกษาหาความรู้ในเรื่องของ เพลงเรื่อง เพลงเร็ว

ครูน้อม วรรณมาศ ได้ศึกษา เพลงเรื่องเต่าทอง

ด้านการขับร้อง

ครูจิ้มลิ้ม กุลตัณฑ์ เพลงที่ได้รับถ่ายทอดคือเพลงพญาโศก สาวถอดแหวน แสนสุดสวาท ตับเตลงพ่าย ฯ

ครูศรีนาฏ เสริมศิริ ต่อเพลง(ทางร้อง)ด้วยประมาณ 2–3 เพลง คือ เพลงวิเวกเวหา และเพลงสาลิกาชมเดือน

ด้านการปรับวงปี่พาทย์

อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ก่อตั้งวงปี่พาทย์ที่เป็นผลงานการปรับวงของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ และบรรเลงบทเพลงซึ่งเป็นผลงานการประพันธ์เพื่อบ่งบอกความเป็นตัวตนของท่านเอง โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะนำเสนอผลงาน ให้เป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณะชน จึงได้ก่อตั้ง “ วงเมรี ” ขึ้น โดยคัดเลือกจากลูกศิษย์ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ที่ท่านได้สอนอยู่ในขณะนั้น ท่านหวังว่าจะนำวงไปบรรเลงโชว์ใน งานไหว้ครู ฯ เพราะมีแขกผู้ทรงเกียรติในวงการดนตรีไทยมาร่วมงานมาก บรรยากาศในงานมีความศักดิ์สิทธิ์ บรรดาลูกวงก็จะเกิดความภาคภูมิใจไปด้วย สถานที่ๆ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ นัดรวมพลพรรค ในการต่อเพลงและปรับวง คือที่บ้าน ครูรวม พรหมบุรี และ บ้านครูเลิศ ปิ่นช้าง อำเภอบางกระแนะ เมื่อลูกศิษย์แต่ละรุ่นสำเร็จการศึกษาไปแล้วก็จะสร้างลูกศิษย์รุ่นใหม่ขึ้นมาแทน รวมแล้ว วงเมรี นี้มีนักดนตรีที่เป็นลูกศิษย์ของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ติดต่อกันถึง 5 รุ่น มีการบรรเลงแสดงตามงานต่างๆโดยใช้ชื่อนี้ติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน จึงทำให้เป็นที่รู้จักในวงการดนตรีไทยตลอดจนทุกวันนี้

อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ยังได้จัดทำสื่อการเรียนการสอนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการประชันวงปี่พาทย์ เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจในการเรียนการสอนอีกด้วย

จากการศึกษาองค์ความรู้ของ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์

ศึกษาองค์ความรู้ของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ในด้านต่างๆสรุปได้ดังนี้

1. ด้านการบรรเลงเครื่องดนตรี(เครื่องหนัง)

อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ประพันธ์เพลงขึ้นมากมายหลายเพลงรวมถึงเพลงที่มีหน้าทับพิเศษที่ได้ประพันธ์ไว้เพื่อใช้บรรเลงเฉพาะเพลงเท่านั้น ได้แก่ เพลง ตะเลงลำพอง ซึ่งมีสำเนียงพม่า จึงได้คิดประดิษฐ์หน้าทับกลองยาว ไว้บรรเลงกับเพลงนี้โดยเฉพาะ

2. ด้านการปรับวงปี่พาทย์

อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์เป็นผู้ที่มีทักษะในการคิดประดิษฐ์ทำนองเพลงที่เป็นเทคนิคชั้นสูง และมีความตั้งใจว่าทำนองเพลงต้องมีเอกลักษณ์ไม่เหมือนผู้ใด หรือที่คนทั่วไปเรียกว่า “แหกคอก”แต่เป็นการแหกคอกอย่างสร้างสรรค์ สิ่งสำคัญอีกสิ่งหนึ่งคือ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้นำเครื่องประกอบจังหวะของต่างชาติมาร่วมบรรเลงในบทเพลงเป็นการสร้างสีสันให้บทเพลงของท่านได้ไม่เหมือนผู้ใด

อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้รับการถ่ายทอดวิธีการปรับวงมาจากอาจารย์ประสิทธิ์ ถาวร เริ่มจากการคัดสรรค์นักดนตรีที่มีความสามารถในการบรรเลงดนตรี ปรับทำนองเพลงให้สอดคล้องกลมกลืนกันทั้งเพลง แล้วจึงปรับเพลงในแต่ละท่อนด้วยการสาธิตวิธีการบรรเลงของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์

เริ่มจาก ระนาดเอก ปรับวิธีการบรรเลง การสวมร้อง ส่งร้อง และสอดร้อง ตามวิธีการที่อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ได้รับการถ่ายทอดมาจากอาจารย์ประสิทธิ์ ถาวร ผสมผสานกับความคิด

วิธีการ และความต้องการ ของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ปรับการบรรเลงเครื่องหนัง โดย ดูความเหมาะสมของหน้าทับกับทำนองเพลงเช่น การเดินหน้าทับ ตีส่าย ตีคลุกช่วง ใส่ลูกเล่น ปรับในเรื่องของแนว จังหวะ ช้า ปานกลาง หรือ เร็ว อารมณ์เพลง เสน่ห์ของเพลง วิธีการบรรเลงระนาดเอกมีความสำคัญที่สุดในการปรับวงปี่พาทย์ มีหน้าที่เป็นผู้นำวง การขึ้นหรือลง ท่าทาง การนั่งต้องสุภาพ การขยี้ต้องเหมาะสมกับทำนองหลัก

3. ด้านการประพันธ์เพลง

เพลงที่อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ได้ประพันธ์ขึ้น รวมถึงเพลงที่อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ได้ปรับปรุงขึ้น และ วิธีการสอนดนตรีไทยที่ได้พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบของอาจารย์อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ แนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรีรวมถึงการประพันธ์เพลงของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ จากการสัมภาษณ์ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้มีความคิดริเริ่มประพันธ์เพลงเป็นผลงานของตนเองครั้งแรกตั้งแต่ปีพ.ศ. 2529 เป็นต้นมา และให้ความคิดเห็นที่เป็นหลักการ วิธีการในการประพันธ์เพลงแบ่งออกเป็น 4 ระดับดังนี้

3.1 ลอกเลียนแบบ เช่น เพลงสนทอง มีที่มาจากการนำเพลงสร้อยสนตัด 2 ชั้นมาขยายเป็นอัตราจังหวะ 3 และตัดทอนลงเป็นอัตราจังหวะ ชั้นเดียว เพื่อให้ครบตามโครงสร้างของเพลงเถา

3.2 ปิดทั้งชื่อเพลง และที่มาของเพลง เช่น เพลงตะเลงลำพอง เพลงญวนเกษม เป็นต้น

3.3 ประพันธ์ขึ้นใหม่ คือไม่ลอกเลียนแบบและไม่มีที่มา เช่น เพลงฉลองครองราชย์ เป็นต้น

3.4 สร้างสรรค์ หรือดนตรีร่วมสมัย (Contemporaly) เช่น เพลง12 นักษัตร เพลงเส้นสายลายไหม 4 ภาค เป็นต้น

เพลงที่อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ได้ประพันธ์ขึ้นโดยแบ่งเป็น 8 ประเภทมีดังนี้

1) เพลงโหมโรง ได้แก่ โหมโรงจตุรศรีสวัสดิ์ โหมโรงเทวนฤมิตร โหมโรงนารายณ์แปลงรูป โหมโรงโบราณคดี ฯลฯ

2) เพลงเถา ได้แก่ เพลงฉลองครองราชย์เถา เพลงสนทองเถา เพลงตะเลงลำพองเถา เพลงเมรีพิลาปเถา เพลงญวนเกษมเถา เพลงเขมรปากท่อเถา เพลงโป้ยกังเหล็งเถา เพลงแขกลพบุรีเถา ฯลฯ

3) เพลงเรื่อง ได้แก่ ผูกเพลงเรื่องนางหงส์ 12 เรื่อง ฯลฯ

4) เพลงลา ได้แก่ เพลงเต่ากินผักบุ้ง 3 ชั้น (ทางพิเศษ) ฯลฯ

5) เพลงระบำ ได้แก่ ระบำอัปสราบายล ระบำเก็บพริกไท ระบำสุกรอวตาล(ระบำหมู) ระบำทำน้ำตาล ระบำผึ้ง ตบมะผาบปราบอรินทร์ ฯลฯ

6) เพลงหน้าพาทย์ ได้แก่ เพลง เสมอฝรั่ง ฯลฯ

7) เพลงเบ็ดเตล็ด ได้แก่ เพลงสร้อยสนตัดออกภาษา 6 ภาษา เพลง นกจาก ฯลฯ

8) เพลงสร้างสรรค์ดนตรีร่วมสมัย(Contemporaly) ได้แก่ (Contemporaly) 4 ภาค (บรรเลง ณ ประเทศบรูไน) เพลง12 นักษัตร เพลงเส้นสายลายไหม ฟินาเล่ เพลง โพสพประทาน ฯลฯ

นอกจากผลงานการประพันธ์บทเพลงของ อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ที่นำเสนอในข้างต้นแล้วยังมีสื่อการสอนวิชาหลักการประพันธ์เพลงที่อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนทำความเข้าใจในหลักวิธีการประพันธ์ได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น

4. ด้านการถ่ายทอด

ศึกษาวิธีการสอนดนตรีไทย ที่ได้พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ โดยอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ นำประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาดนตรีไทย การเรียนการสอนในการศึกษาวิชาการด้านดนตรี นำมาปรับใช้ในการเรียนการสอนทางดนตรีไทย ตลอดจนรับเชิญเป็นวิทยากรบรรยายพิเศษจากสถาบันการศึกษาตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆอย่างต่อเนื่อง อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ จึงได้พัฒนาสร้างสรรค์ผลงานและนวัตกรรมทางด้านวิชาการ ออกมาในรูปแบบสื่อการสอนสมัยใหม่ มากมายหลากหลายเรื่อง อาทิเช่น การบันทึกโน้ต การประชันวง การประพันธ์เพลง การวิเคราะห์เพลง ดนตรีพิธีกรรม โหมโรงกลางวัน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาภูมิปัญญาครูดนตรีไทย: กรณีศึกษาอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ยังมีสาระที่น่าศึกษาอีกหลายข้อ คือ

1. การรวบรวมบันทึกบทเพลงของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ อีกหลายประเภท ที่ยังมิได้รวบรวมไว้
2. การรวบรวมบันทึกบทประพันธ์ทางขับร้องของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ที่ยังมิได้รวบรวมไว้
3. การวิเคราะห์บทเพลงอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์
4. การศึกษาวิธีการบรรเลงเครื่องหนังของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บรรณานุกรม

กาญจนา อินทรสุนานนท์. (2540). *เทคนิคการขับร้องเพลงไทย.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กนก คล้ายมุข. (2542). *การสืบทอดปี่พาทย์ในอำเภอบางบาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.* ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

ขวัญ ฮีลีย์. (2533). *ศึกษาสภาพการเรียนการสอนดนตรีไทยประเทศไทย.* ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

ฐิระพล น้อยนิตย์. (2542). *วิเคราะห์เรื่องนางหงส์.* ปริญญานิพนธ์ ศป.ม.(มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร

ณรงค์ชัย ปิฎกรัชต์. (2534). *การวิเคราะห์วิธีการประพันธ์เพลงไทยในลักษณะการแต่งขยายและแต่งตัดทำนองเพลงจากเพลงอัตราสองชั้น.* กรุงเทพฯ: คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

ณรงค์ชัย ปิฎกรัชต์. (2540). *สานักดนตรีไทยกับการเรียนการสอนตามแบบแผนดั้งเดิม.* กรุงเทพฯ: สยามรัฐ.

ณรงค์ เขียนทองกุล. (2541). *บ้านบางลำพู ชุมชนดนตรีชาวบ้านที่ยิ่งใหญ่และเก่าแก่ของกรุงเทพมหานคร.* กรุงเทพฯ: มติชน.

ถาวร ศรีผ่อง. (2540). *เพลงช้าเรื่องเพลงยาว: การวิเคราะห์ทางฆ้องวงใหญ่.* ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ถาวร ศรีผ่อง. (2540). *ศึกษาเรื่องเพลงยาว.* ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ถาวร สิกขโกศล. (2543). *เสภาเสนาะคำหวาน.* กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

นิยพรรณ (ผลวัฒนะ) วรรณศิริ. (2540). *มนุษย์วิทยาสังคมและวัฒนธรรม.* กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปัญญา รุ่งเรือง. (2533). *ดนตรีประกอบเสียง.* พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ปัญญา รุ่งเรือง. (2546). *ประวัติการดนตรีไทย.* กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ประสิทธิ์ ถาวร. (2530). *เครื่องดนตรีไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว. ศิลปกรรมปริทัศน์.จัดทำเป็นที่ระลึกในวาระครบรอบ 200 ปี แห่งวันพระราชสมภพ.* กรุงเทพฯ: สำนักศิลปกรรมราชบัณฑิต.

พระยาอนุมานราชธน. (2542). *ชาติ-ศาสนา-วัฒนธรรม.* กรุงเทพฯ: บรรณาการ.

มนตรี ตราโมท; และวิเชียร กุลตัณฑ์. (2523). *ฟังและเข้าใจเพลงไทย.* พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพขุนทรงสุภาพ (แพทย์ทรง บุญยะรัตเวช) ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม.

มนตรี ตราโมท. (2545). *คำบรรยายวิชาดุริยางคศาสตร์ไทย.* กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์

ราชบัณฑิตยสถาน. (2538). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525.* กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2540). *สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทยภาคคีตะ-ดุริยางค์.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

วีระ พันธ์เสือ. (2544). *เทคนิคการปรับวงของครูประสิทธิ์ ถาวร เพลงชุดฝรั่งรำเท้า.* ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม (ศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สงบศึก ธรรมวิหาร. (2540). *ดุริยางคไทย.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุกรี เจริญสุข. (2529). *ดนตรีและความหมาย: ถนนดนตรี.* กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

สุจิตต์ วงษ์เทศ. (2532). *ประชุมบทมโหรี.* กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.

สุรศักดิ์ จำนงค์สาร. (2542). *วิเคราะห์ทำนองแปรระนาดเอกเพลงแป๊ะ 3 ชั้น.* ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม. (ศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ภาคผนวก

ประมวลภาพ

อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์

ภาพประกอบ 4 อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์แสดงดนตรีร่วมกับลูกศิษย์ วงเมรี

ภาพประกอบ 5 อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ นำลูกศิษย์ วง เมรีไปร่วมบรรเลงดนตรี ตามสำนักดนตรี ต่างๆ

ภาพประกอบ 6 อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ร่วมบรรเลงเครื่องหนังในวงบัวลอยของกรมศิลปากรในงานพระราชทานเพลิงศพ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมท ณ เมรุวัดเทพศิรินทราวาส

มหาวิทยาลัย
SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

ภาพประกอบ 7 อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ในงานรับพระราชทานปริญญาบัตรสำเร็จการศึกษาศิลปกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

MALAYSIA
VIETNAM
THAILA
SINGAP
Asean
1997
ASEAN UNIVERSITIES ARTS FESTIVAL 1997
28 June - 2 July 1997
BRUNEI DARUSSALAM

ภาพประกอบ 8 อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ประพันธ์เพลงประเภทดนตรีร่วมสมัย Contemporary เพลง Contemporary 4 ภาคและนำออกแสดงเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 ได้รับรางวัล The most of performance ในงาน ASAEN UNIVERSITIES ARTS FESTIVAL ที่ประเทศ BRUNAI DARUSSALAM

ภาพประกอบ 9   อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ถวายงานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิตติพระบรมราชินีนาถ และ พระบรมวงศานุวงศ์ ในงานพระราชพิธีพยุหยาตราทางชลมารค

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การแข่งขันกีฬา
และ
การละเล่นพื้นเมือง

ประลองปี่พาทย์ไม้แข็ง
๑๐๐ ปีบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ชิงถ้วยพระราชทานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
รอบชิงชนะเลิศ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๐

ภาพประกอบ 10 อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้รับรางวัลชนะเลิศ ชิงถ้วยพระราชทานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในงานประลองปี่พาทย์ไม้แข็ง 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ภาพประกอบ 11 อาจารย์ฐีระพล น้อยนิตย์ ถวายงานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิตติพระบรมราชินีนาถ และ พระบรมวงศานุวงศ์ ในงานพระเมรุมาศ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยานิวัฒนากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี

ภาพประกอบ 12 อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้รับพระราชทานโล่รางวัลดีเด่นประจำวัน ในการประลองปี่พาทย์ชิงถ้วยพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี “ แสงทิพย์ประลองปี่พาทย์ ” ครั้งที่ 1 ณ หอประชุมสถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาพประกอบ 13 อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ประพันธ์เพลงโหมโรงเทวนฤมิตร และเพลงโป๊ยกังเหลง เถา ให้กับนักศึกษาเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศ

ภาพประกอบ 14 อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ประพันธ์เพลง แนวดนตรีร่วมสมัยให้กับนักศึกษาชมรมดนตรีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ไปร่วมงานดนตรีไทยอุดมศึกษา ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ภาพประกอบ 15 อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ร่วมขับร้องเพลงไทยในงานดนตรีอุดมศึกษา

ภาพประกอบ 16 อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ร่วมบรรเลงระนาดเอกในเพลงเรื่องนางหงส์ กับวงปี่พาทย์นางหงส์ของกองการสังคีต กรมศิลปากร ในงานพระราชทานเพลิงศพ อาจารย์ประสิทธิ์ ถาวร ณ วัดมกุฏกษัตริยาราม

ภาพประกอบ 17 อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ร่วมแข่งขันกีฬาแบ็ดมินตัน กับข้าราชการในเครือกรมศิลปากร ได้รับรางวัลเหรียญทอง

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาพประกอบ 18 อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ประพันธ์เพลงโหมโรงโบราณคดี ให้กับกรมศิลปากร สำหรับจัดแสดง ณ โรงละครแห่งชาติ

ภาพประกอบ 19   อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ได้รับเชิญจากกลุ่มโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ให้เกียรติเป็นผู้อำนวยเพลง และ ปรับวงดนตรีไทย (วงมหาดุริยางค์) ให้กับนักเรียนกลุ่มโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร

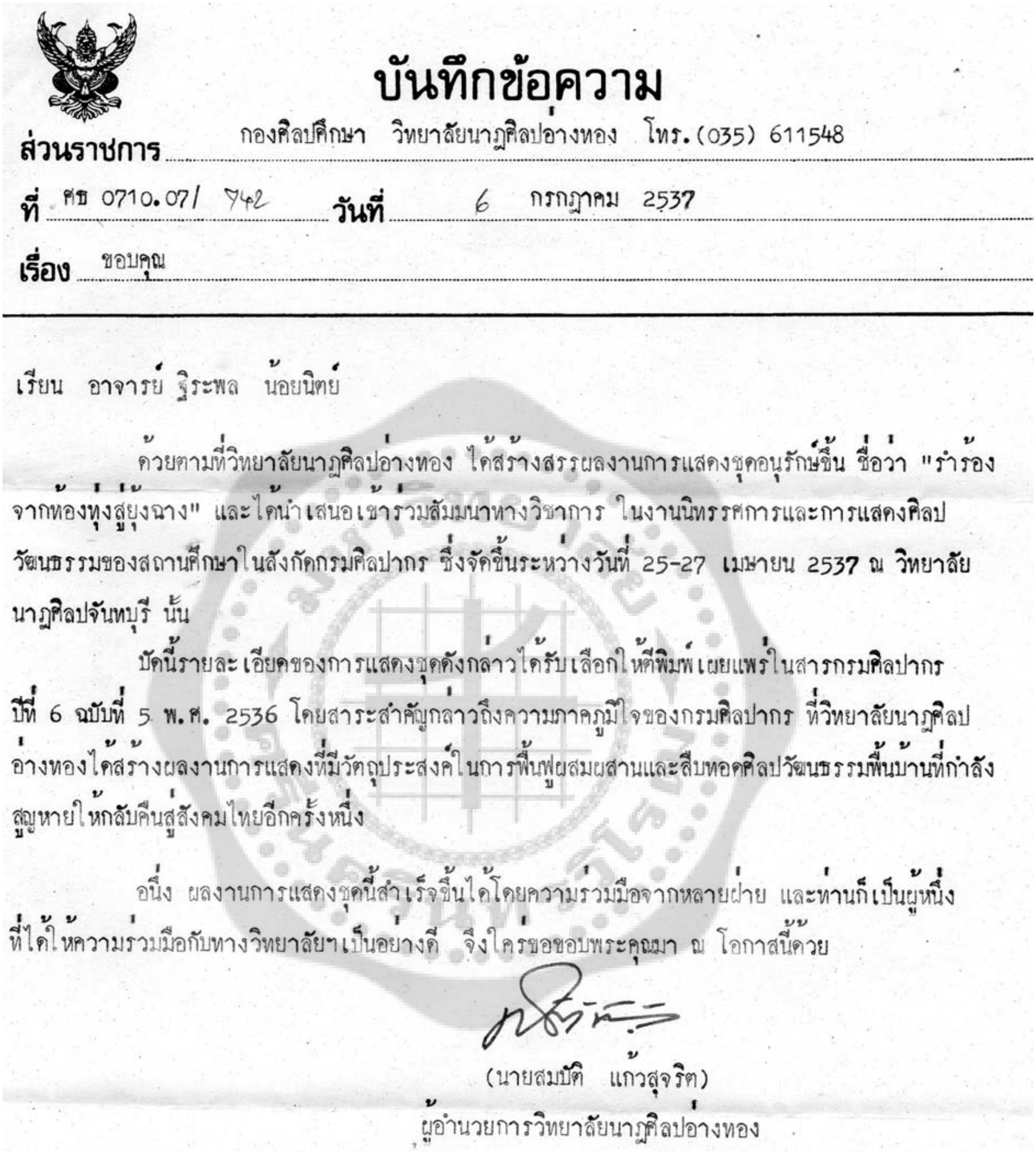

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กองศิลปศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลปอ่างทอง โทร. (035) 611548

ที่ ศธ 0710.07/ 742 **วันที่** 6 กรกฎาคม 2537

เรื่อง ขอบคุณ

เรียน อาจารย์ ฐิระพล น้อยนิตย์

ด้วยตามที่วิทยาลัยนาฏศิลปอ่างทอง ได้สร้างสรรผลงานการแสดงชุดอนุรักษ์ขึ้น ชื่อว่า "รำร้องจากท้องทุ่งสู่ยุ้งฉาง" และได้นำเสนอเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการ ในงานนิทรรศการและการแสดงศิลปวัฒนธรรมของสถานศึกษาในสังกัดกรมศิลปากร ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 25-27 เมษายน 2537 ณ วิทยาลัยนาฏศิลปจันทบุรี นั้น

บัดนี้รายละเอียดของการแสดงชุดดังกล่าวได้รับเลือกให้ตีพิมพ์เผยแพร่ในสารกรมศิลปากร ปีที่ 6 ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2536 โดยสาระสำคัญกล่าวถึงความภาคภูมิใจของกรมศิลปากร ที่วิทยาลัยนาฏศิลปอ่างทองได้สร้างผลงานการแสดงที่มีวัตถุประสงค์ในการฟื้นฟูผสมผสานและสืบทอดศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านที่กำลังสูญหายให้กลับคืนสู่สังคมไทยอีกครั้งหนึ่ง

อนึ่ง ผลงานการแสดงชุดนี้สำเร็จขึ้นได้โดยความร่วมมือจากหลายฝ่าย และท่านก็เป็นผู้หนึ่งที่ได้ให้ความร่วมมือกับทางวิทยาลัยฯเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(นายสมบัติ แก้วสุจริต)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลปอ่างทอง

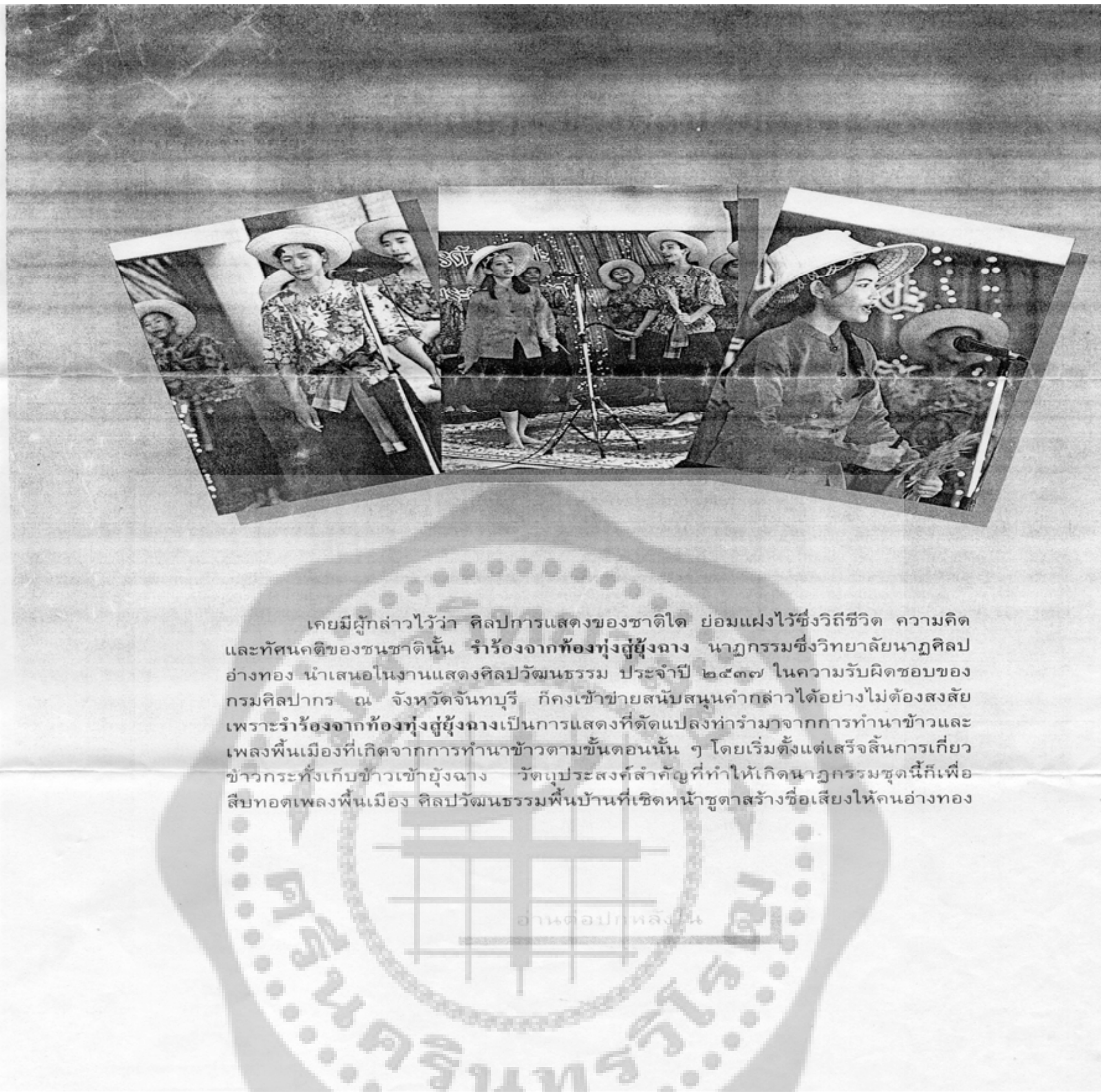

เคยมีผู้กล่าวไว้ว่า ศิลปการแสดงของชาติใด ย่อมแฝงไว้ซึ่งวิถีชีวิต ความคิดและทัศนคติของชนชาตินั้น **รำร้องจากท้องทุ่งสู่ยุ้งฉาง** นาฏกรรมซึ่งวิทยาลัยนาฏศิลปอ่างทอง นำเสนอในงานแสดงศิลปวัฒนธรรม ประจำปี ๒๕๓๗ ในความรับผิดชอบของกรมศิลปากร ณ จังหวัดจันทบุรี ก็คงเข้าข่ายสนับสนุนคำกล่าวได้อย่างไม่ต้องสงสัย เพราะ**รำร้องจากท้องทุ่งสู่ยุ้งฉาง**เป็นการแสดงที่ดัดแปลงท่ารำมาจากการทำนาข้าวและเพลงพื้นเมืองที่เกิดจากการทำนาข้าวตามขั้นตอนนั้น ๆ โดยเริ่มตั้งแต่เสร็จสิ้นการเกี่ยวข้าวกระทั่งเก็บข้าวเข้ายุ้งฉาง วัตถุประสงค์สำคัญที่ทำให้เกิดนาฏกรรมชุดนี้ก็เพื่อสืบทอดเพลงพื้นเมือง ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านที่เชิดหน้าชูตาสร้างชื่อเสียงให้คนอ่างทอง

อ่านต่อปกหลังใน

ศรีนครินทรวิโรฒ

รำร้องจากท้องทุ่งสู่ยุ้งฉาง

วิทยาลัยนาฏศิลปอ่างทอง

เพื่อบันทึกขั้นตอนการทำนาข้าวแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันที่เรียกกันว่า *"การลงแขก"* เอาไว้ เพราะในทุกวันนี้วิทยาการที่ก้าวหน้าและเทคโนโลยีที่ทันสมัยได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวัน ไม่เว้นแม้แต่ในวิถีชาวชนบทที่มีอาชีพการทำนาก็ยังได้รับผลจากความเจริญทางวัตถุนี้ ดังเห็นได้จากการมีเครื่องจักรกลที่ช่วยลดขั้นตอนในการทำนาข้าวลง การมีวิทยุที่ช่วยผ่อนคลายความเครียดแบบที่ไม่ต้องมาร่วมร้องต่อเพลงในหมู่ญาติและเพื่อน ๆ ดังแต่ก่อน ซึ่งรูปแบบความเจริญแบบใหม่นี่เองที่ไปทับซ้อนกับวิถีชีวิตแบบเดิม และเมื่อกาลเวลาผ่านไปนาน ๆ เข้าก็จะกลืนกันจนอนุชนรุ่นหลังไม่เห็นวัฒนธรรมการผลิตข้าวแบบไทยแทดั้งเดิมที่ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

รำร้องจากท้องทุ่งสู่ยุ้งฉางนี้เป็นการแสดงที่ประดิษฐท่ารำโดยคณะครูนาฏศิลป์ไทย เรียบเรียงเพลงพื้นเมืองโดย นางจำรัส อยู่สุข ครูสอนนาฏศิลปพื้นเมือง และประดิษฐทำนองเพลงโดย **นายฐิระพล น้อยนิตย์** แห่งภาควิชาดุริยางค์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป กรุงเทพ โดยวิธีการนำเอาโครงสร้างเพลงเต้นกำรำเคียว ของกรมศิลปากรมาเป็นแบบอย่าง แต่ทำนองเพลงนั้นใช้โครงสร้างของเพลงพื้นเมืองชื่อ **สงคอลำพวน** มาเป็นต้นแบบแล้วแต่งขยายเพิ่มให้ไพเราะเหมาะสมตามหลักการและแนวทางของดนตรี โดยใช้วงปี่พาทย์บรรเลงประกอบในช่วงแรกและช่วงสุดท้ายของการแสดง เพื่อให้ครบองค์ประกอบตามรูปแบบการแสดงนาฏศิลปไทยและเพื่อคงความเป็นเอกลักษณ์ของนาฏศิลปเพลงพื้นเมืองไว้โดยเฉพาะ

เพลงพื้นบ้านที่ใช้ในการแสดงชุดนี้จะมีด้วยกัน ๑๐ เพลง โดยเริ่มต้นจากเพลงเกริ่น เพลงเกี่ยวข้าว เพลงเต้นกำ เพลงโหง เพลงจาก เพลงสงฟาง เพลงพานฟาง เพลงสงคอลำพวน และเพลงชักกระดานส่วนจำนวนผู้แสดงนั้น โดยมากจะแบ่งเป็นชายหญิงข้างละ ๕ คน ซึ่งอาจจะมากกว่าหรือน้อยกว่านี้ก็ได้ โดยฝ่ายชายจะสวมกางเกงชาวนาขายาวสีดำ ใส่เสื้อแขนสั้นคอกลม เป็นลายดอกไม้หลากสี มีผ้าขาวม้าคาดทับเอว และสวมหมวกชาวนา ส่วนฝ่ายหญิงจะนุ่งผ้าโจงกระเบนสีดำ ใส่เสื้อคอตั้งแขนยาวผ่าหน้าสีส้มปิดข้อมือ สวมงอบ สำหรับอุปกรณ์ประกอบการการแสดงชุดนี้ทางวิทยาลัยนาฏศิลปอ่างทองได้จำลองแบบมาจากของจริงทุกอย่างอาทิเช่น เคียว ต้นข้าว ตะแกรง คันฉาย ไม้ชักกระดาน โดยดัดแปลงให้เหมาะสมกับการแสดง

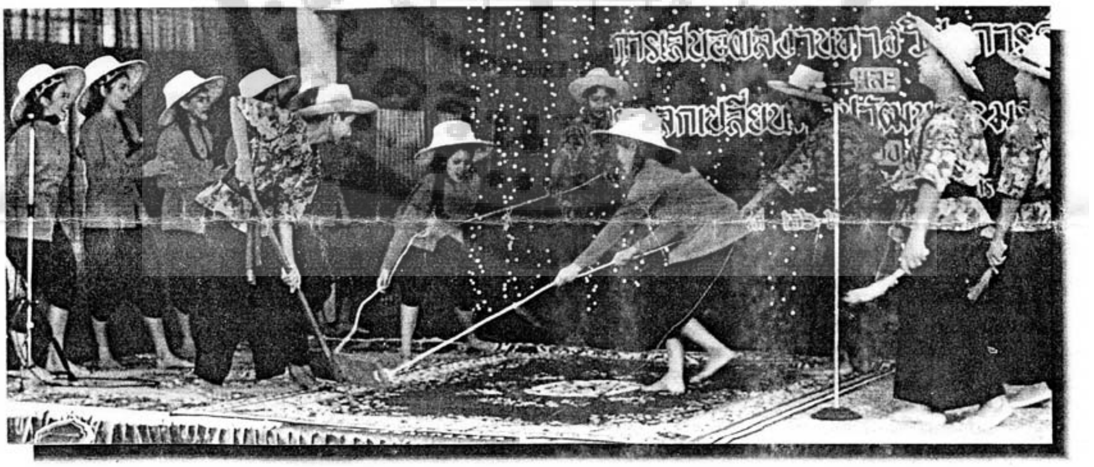

ลำดับลีลาการร่ายรำก็เริ่มตั้งแต่การเกี่ยวข้าวถึงการเก็บข้าวเข้ายุ้ง โดยร่ายรำตามเนื้อหาของเพลงพื้นบ้านซึ่งรวมเวลาในการแสดงก็ราว ๆ ๑๓ นาที เรียกว่าไม่สั้นจนขาดอรรถรส และไม่ยาวจนน่าเบื่อหน่าย และนี่คือผลงานทางวัฒนธรรมอีกชิ้นหนึ่งที่กรมศิลปากรภาคภูมิใจ

● ● ●

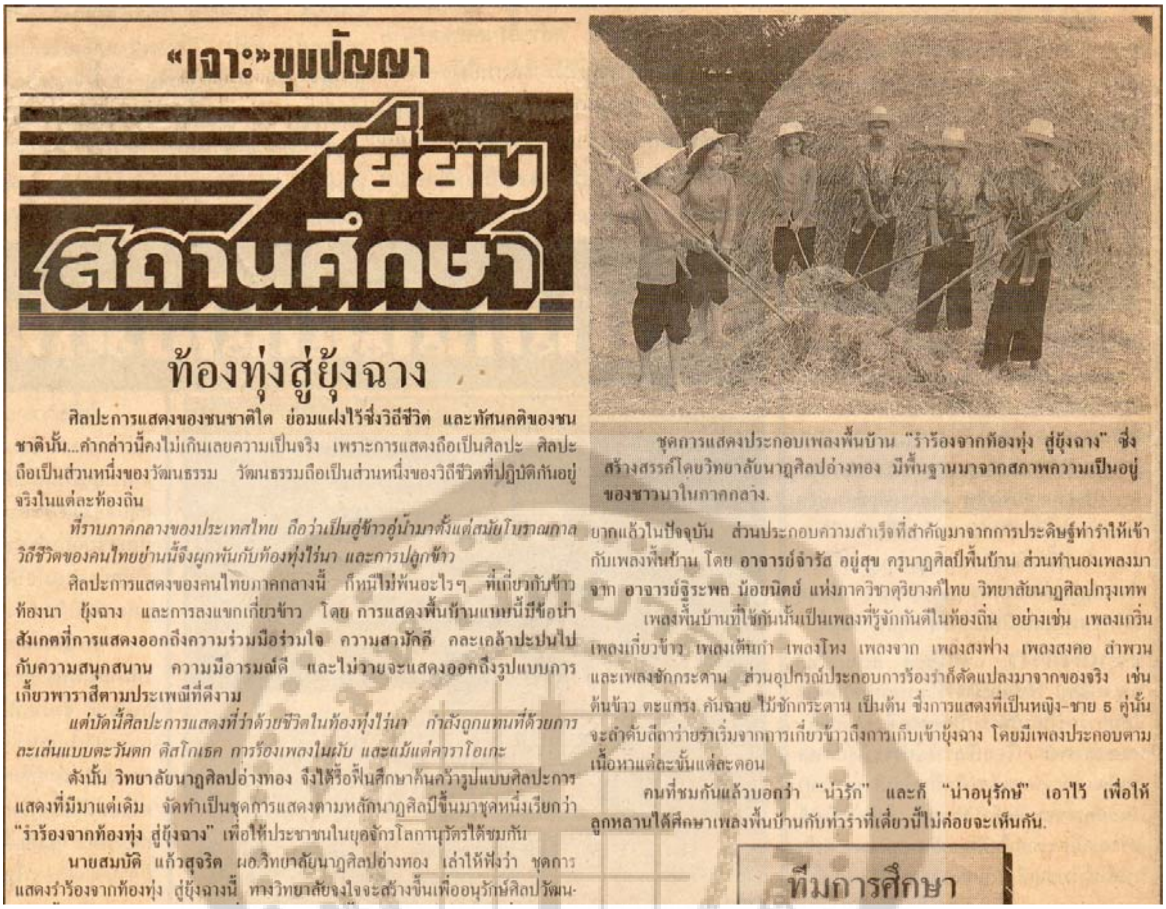

“เจาะ”ขุมปัญญา

เยี่ยมสถานศึกษา

ท้องทุ่งสู่ยุ้งฉาง

ศิลปะการแสดงของชนชาติใด ย่อมแฝงไว้ซึ่งวิถีชีวิต และทัศนคติของชนชาตินั้น...คำกล่าวนี้คงไม่เกินเลยความเป็นจริง เพราะการแสดงถือเป็นศิลปะ ศิลปะถือเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม วัฒนธรรมถือเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตที่ปฏิบัติกันอยู่จริงในแต่ละท้องถิ่น

ที่ราบภาคกลางของประเทศไทย ถือว่าเป็นอู่ข้าวอู่น้ำมาตั้งแต่สมัยโบราณกาล วิถีชีวิตของคนไทยย่านนี้จึงผูกพันกับท้องทุ่งไร่นา และการปลูกข้าว

ศิลปะการแสดงของคนไทยภาคกลางนี้ ก็หนีไม่พ้นอะไรๆ ที่เกี่ยวกับข้าว ท้องนา ยุ้งฉาง และการลงแขกเกี่ยวข้าว โดย การแสดงพื้นบ้านแบบนี้มีข้อน่า**สังเกตที่การแสดงออกถึงความร่วมมือร่วมใจ ความสามัคคี คละเคล้าปะปนไปกับความสนุกสนาน ความมีอารมณ์ดี และไม่วายจะแสดงออกถึงรูปแบบการเกี้ยวพาราสีตามประเพณีที่ดีงาม**

แต่บัดนี้ศิลปะการแสดงที่ว่าด้วยชีวิตในท้องทุ่งไร่นา กำลังถูกแทนที่ด้วยการละเล่นแบบตะวันตก ดิสโกเธค การร้องเพลงในผับ และแม้แต่คาราโอเกะ

ดังนั้น **วิทยาลัยนาฏศิลปอ่างทอง** จึงได้รื้อฟื้นศึกษาค้นคว้ารูปแบบศิลปะการแสดงที่มีมาแต่เดิม จัดทำเป็นชุดการแสดงตามหลักนาฏศิลป์ขึ้นมาชุดหนึ่งเรียกว่า **“รำร้องจากท้องทุ่ง สู่ยุ้งฉาง”** เพื่อให้ประชาชนในยุคจักรโลกาภิวัตรได้ชมกัน

นายสมบัติ แก้วสุจริต ผอ.วิทยาลัยนาฏศิลปอ่างทอง เล่าให้ฟังว่า ชุดการแสดงรำร้องจากท้องทุ่ง สู่ยุ้งฉางนี้ ทางวิทยาลัยจงใจจะสร้างขึ้นเพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒน-

ชุดการแสดงประกอบเพลงพื้นบ้าน **“รำร้องจากท้องทุ่ง สู่ยุ้งฉาง”** ซึ่งสร้างสรรค์โดยวิทยาลัยนาฏศิลปอ่างทอง **มีพื้นฐานมาจากสภาพความเป็นอยู่ของชาวนาในภาคกลาง.**

บากแล้วในปัจจุบัน ส่วนประกอบความสำเร็จที่สำคัญมาจากการประดิษฐ์ท่ารำให้เข้ากับเพลงพื้นบ้าน โดย **อาจารย์จำรัส อยู่สุข** ครูนาฏศิลป์พื้นบ้าน ส่วนทำนองเพลงมาจาก **อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์** แห่งภาควิชาดุริยางค์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลปกรุงเทพ

เพลงพื้นบ้านที่ใช้กันนั้นเป็นเพลงที่รู้จักกันดีในท้องถิ่น อย่างเช่น เพลงเกริ่น เพลงเกี่ยวข้าว เพลงเต้นกำ เพลงโหง เพลงจาก เพลงสงฟาง เพลงสงคอ ลำพวน และเพลงชักกระดาน ส่วนอุปกรณ์ประกอบการร้องรำก็ดัดแปลงมาจากของจริง เช่น ต้นข้าว ตะแกรง คันฉาย ไม้ชักกระดาน เป็นต้น ซึ่งการแสดงที่เป็นหญิง-ชาย 5 คู่นั้นจะลำดับลีลาร่ายรำเริ่มจากการเกี่ยวข้าวถึงการเก็บเข้ายุ้งฉาง โดยมีเพลงประกอบตามเนื้อหาแต่ละขั้นแต่ละตอน

คนที่ชมกันแล้วบอกว่า “น่ารัก” และก็ **“น่าอนุรักษ์”** เอาไว้ เพื่อให้**ลูกหลานได้ศึกษา**เพลงพื้นบ้านกับท่ารำที่เดี๋ยวนี้ไม่ค่อยจะเห็นกัน.

ทีมการศึกษา

ภาพประกอบ 20 อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ประพันธ์เพลง ประกอบการแสดง “รำร้องจากท้องทุ่ง สู่ยุ้งฉาง”

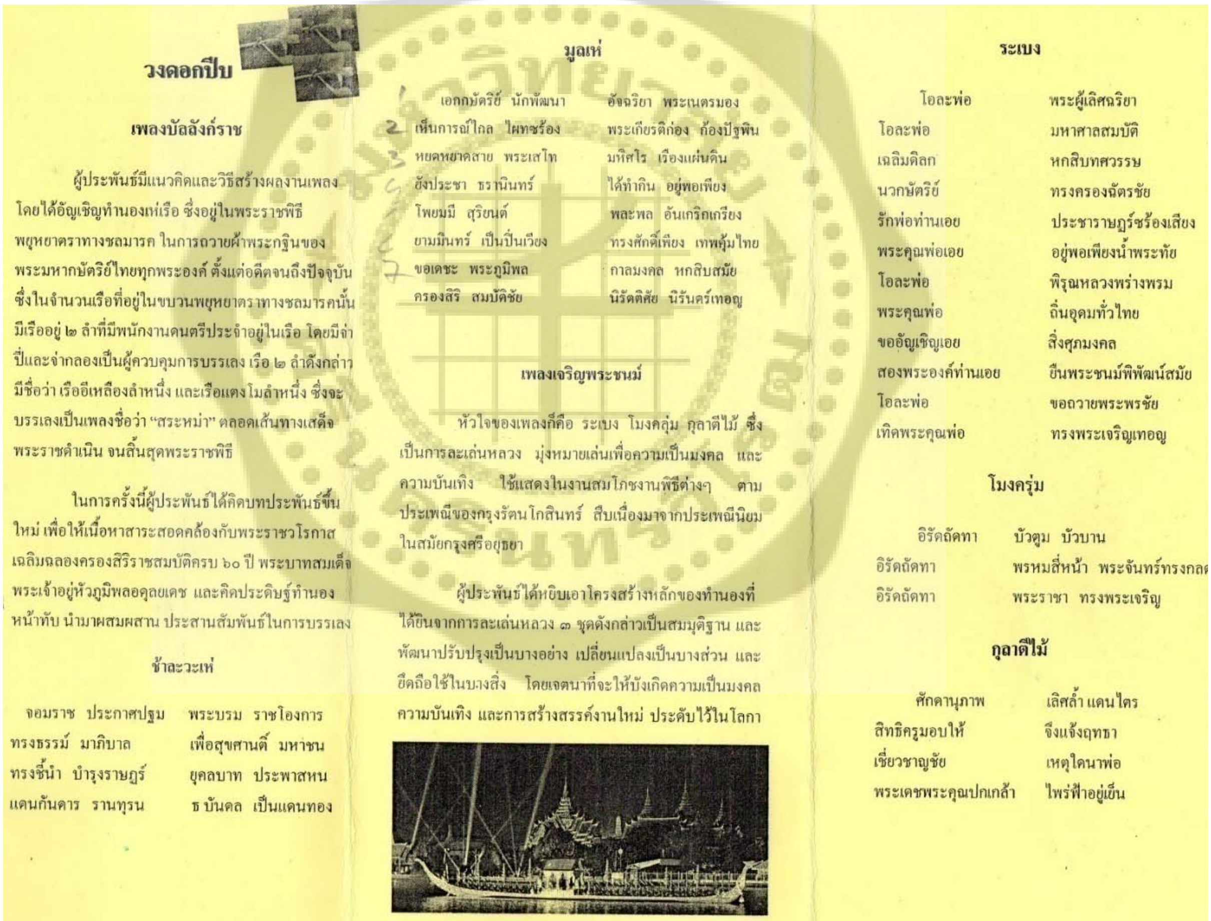

วงดอกปีป

เพลงบัลลังก์ราช

ผู้ประพันธ์มีแนวคิดและวิธีสร้างผลงานเพลง โดยได้อัญเชิญทำนองเห่เรือ ซึ่งอยู่ในพระราชพิธีพยุหยาตราทางชลมารค ในการถวายผ้าพระกฐินของพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งในจำนวนเรือที่อยู่ในขบวนพยุหยาตราทางชลมารคนั้น มีเรืออยู่ ๒ ลำที่มีพนักงานดนตรีประจำอยู่ในเรือ โดยมีจ่าปี่และจ่ากลองเป็นผู้ควบคุมการบรรเลง เรือ ๒ ลำดังกล่าว มีชื่อว่า เรืออีเหลืองลำหนึ่ง และเรือแตงโมลำหนึ่ง ซึ่งจะบรรเลงเป็นเพลงชื่อว่า “สระหม่า” ตลอดเส้นทางเสด็จพระราชดำเนิน จนสิ้นสุดพระราชพิธี

ในการครั้งนี้ผู้ประพันธ์ได้คิดบทประพันธ์ขึ้นใหม่ เพื่อให้เนื้อหาสาระสอดคล้องกับพระราชวโรกาสเฉลิมฉลองครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และคิดประดิษฐ์ทำนองหน้าทับ นำมาผสมผสาน ประสานสัมพันธ์ในการบรรเลง

ช้าละวะเห่

จอมราช ประกาศปฐม　　พระบรม ราชโองการ
ทรงธรรม์ มาภิบาล　　เพื่อสุขศานติ์ มหาชน
ทรงชี้นำ บำรุงราษฎร์　　ยุคลบาท ประพาสหน
แดนกันดาร รานทุรน　　ธ บันดล เป็นแดนทอง

มูลเห่

1 เอกกษัตริย์ นักพัฒนา　　อัจฉริยา พระเนตรมอง
2 เห็นการณ์ไกล ไผทซร้อง　　พระเกียรติก้อง ก้องปฐพิน
3 หยดหยาดสาย พระเสโท　　มหิศไร เรืองแผ่นดิน
4 ยังประชา ธรานินทร์　　ได้ทำกิน อยู่พอเพียง
5 โพยมมี สุริยนต์　　พละพล อันเกริกเกรียง
6 ยามมินทร์ เป็นปิ่นเวียง　　ทรงศักดิ์เพียง เทพคุ้มไทย
7 ขอเดชะ พระภูมิพล　　กาลมงคล หกสิบสมัย
ครองสิริ สมบัติชัย　　นิรัตติศัย นิรันดร์เทอญ

เพลงเจริญพระชนม์

หัวใจของเพลงก็คือ ระเบง โมงคลุ่ม กุลาตีไม้ ซึ่งเป็นการละเล่นหลวง มุ่งหมายเล่นเพื่อความเป็นมงคล และความบันเทิง ใช้แสดงในงานสมโภชงานพิธีต่างๆ ตามประเพณีของกรุงรัตนโกสินทร์ สืบเนื่องมาจากประเพณีนิยมในสมัยกรุงศรีอยุธยา

ผู้ประพันธ์ได้หยิบเอาโครงสร้างหลักของทำนองที่ได้ยินจากการละเล่นหลวง ๓ ชุดดังกล่าวเป็นสมมุติฐาน และพัฒนาปรับปรุงเป็นบางอย่าง เปลี่ยนแปลงเป็นบางส่วน และยึดถือใช้ในบางสิ่ง โดยเจตนาที่จะให้บังเกิดความเป็นมงคล ความบันเทิง และการสร้างสรรค์งานใหม่ ประดับไว้ในโลกา

ระเบง

โอละพ่อ　　พระผู้เลิศฉริยา
โอละพ่อ　　มหาศาลสมบัติ
เฉลิมดิลก　　หกสิบทศวรรษ
นวกษัตริย์　　ทรงครองฉัตรชัย
รักพ่อท่านเอย　　ประชาราษฎร์ซร้องเสียง
พระคุณพ่อเอย　　อยู่พอเพียงน้ำพระทัย
โอละพ่อ　　พิรุณหลวงพร่างพรม
พระคุณพ่อ　　ถิ่นอุดมทั่วไทย
ขออัญเชิญเอย　　สิ่งศุภมงคล
สองพระองค์ท่านเอย　　ยืนพระชนม์พิพัฒน์สมัย
โอละพ่อ　　ขอถวายพระพรชัย
เทิดพระคุณพ่อ　　ทรงพระเจริญเทอญ

โมงครุ่ม

อิรัดถัดทา　　บัวตูม บัวบาน
อิรัดถัดทา　　พรหมสี่หน้า พระจันทร์ทรงกลด
อิรัดถัดทา　　พระราชา ทรงพระเจริญ

กุลาตีไม้

ศักดานุภาพ　　เลิศล้ำ แดนไตร
สิทธิครูมอบให้　　จึงแจ้งฤทธา
เชี่ยวชาญชัย　　เหตุใดนาพ่อ
พระเดชพระคุณปกเกล้า　　ไพร่ฟ้าอยู่เย็น

ภาพประกอบ 21 อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ประพันธ์เพลงที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับพระราชวโรกาสเฉลิมฉลองครองสิริราชสมบัติ ครบ 60 พรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ให้กับ วงดอกปีป ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ในงานประกวดเสรีปี่พาทย์ ได้รับรางวัล ชนะเลิศ และ รางวัลรองชนะเลิศอันดับ

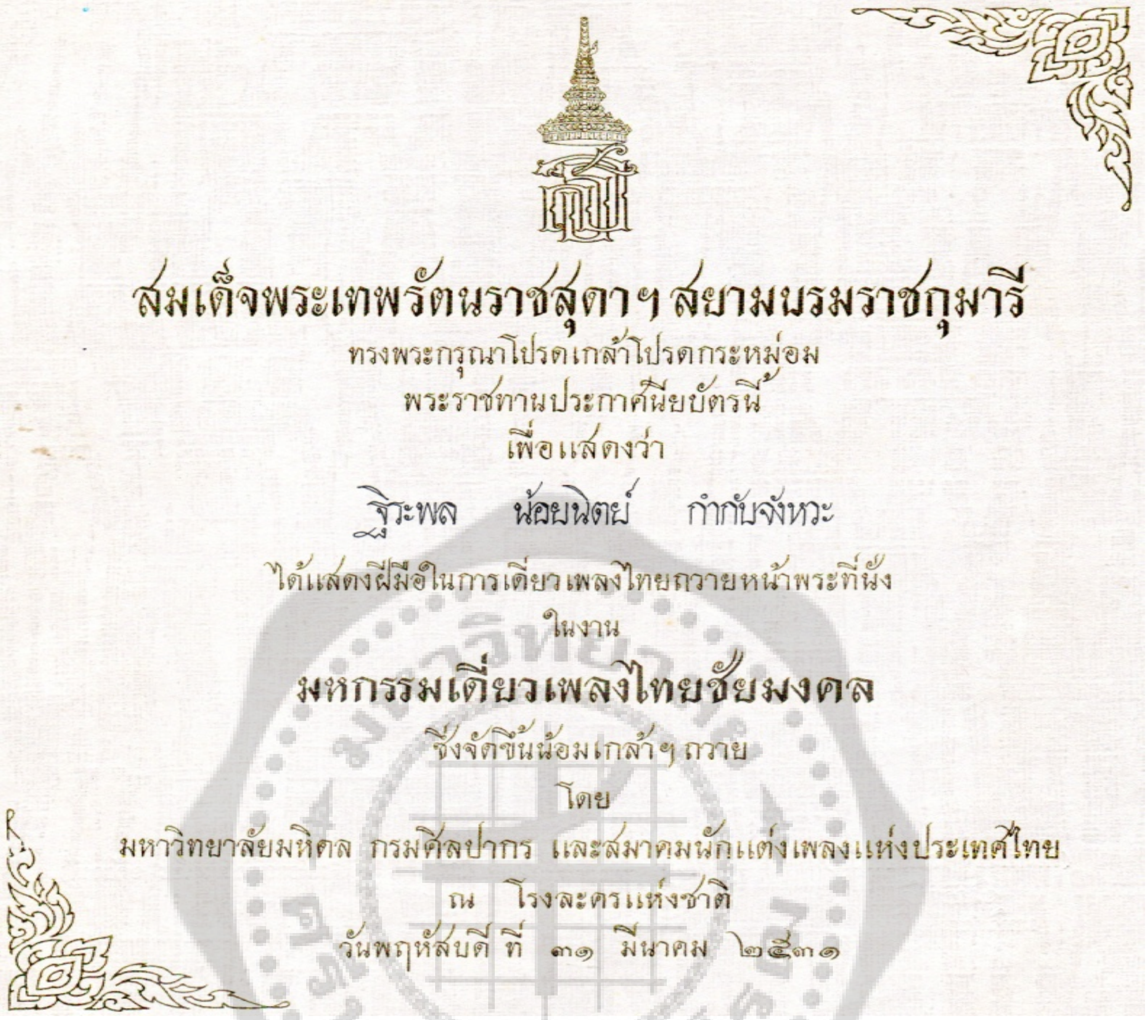

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
พระราชทานประกาศนียบัตรนี้
เพื่อแสดงว่า

ฐิระพล น้อยนิตย์ กำกับจังหวะ

ได้แสดงฝีมือในการเดี่ยวเพลงไทยถวายหน้าพระที่นั่ง
ในงาน
มหกรรมเดี่ยวเพลงไทยชัยมงคล
ซึ่งจัดขึ้นน้อมเกล้าฯ ถวาย
โดย
มหาวิทยาลัยมหิดล กรมศิลปากร และสมาคมนักแต่งเพลงแห่งประเทศไทย
ณ โรงละครแห่งชาติ
วันพฤหัสบดี ที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๓๑

ภาพประกอบ 22 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานประกาศนียบัตร การแสดงเดี่ยวเพลงไทย ถวายหน้าพระที่นั่ง ในงาน “มหกรรมเดี่ยวเพลงไทยชัยมงคล” ซึ่งจัดขึ้นน้อมเกล้าฯถวายโดย มหาวิทยาลัยมหิดล กรมศิลปากร และสมาคมนักแต่งเพลงแห่งประเทศไทย ณ โรงละครแห่งชาติ

ภาพประกอบ 23 สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ประทานรางวัลชนะเลิศในการประกวดวงดนตรีไทย ในพระราชพิธี (วงปี่พาทย์นางหงส์) จัดโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๑

ภาพประกอบ 24 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทาน รางวัลชนะเลิศการประกวดวงดนตรีไทย “เทิดพระเกียรติ ๗๒ พรรษา มหาราชินี” ๑๒ สิงหาคม ๒๕๔๗ จัดโดยมูลนิธิ ๕ ธันวามหาราช

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาพประกอบ 25 อาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ปรับวงเครื่องสายโดยมีการนำเครื่องประกอบจังหวะประเภทต่าง ๆที่เป็นของประเทศเพื่อนบ้าน มาประกอบเป็นดนตรีสร้างสรรค์

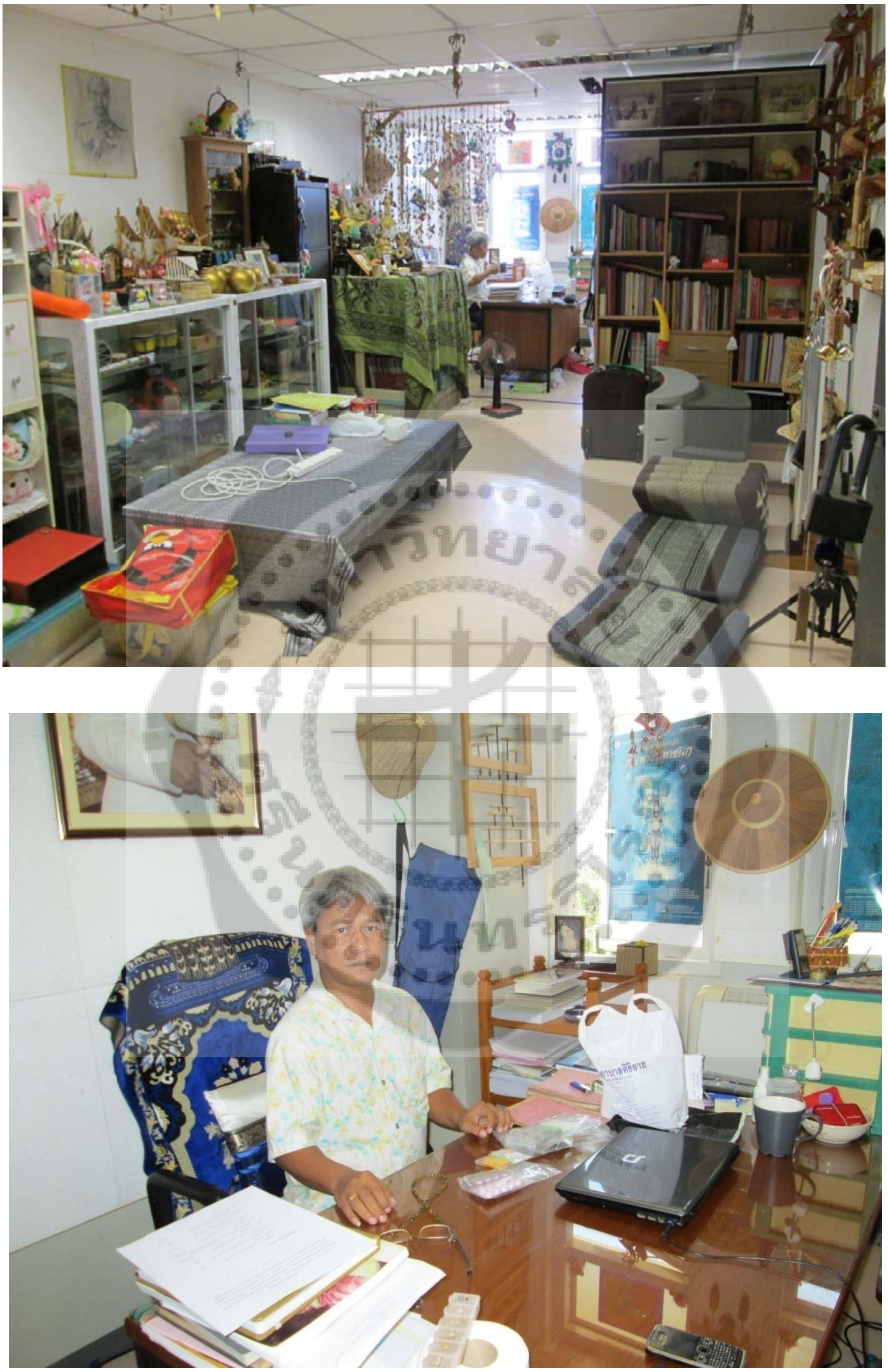

ภาพประกอบ 26 ห้องทำงานของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์ ณ วิทยาลัยนาฏศิลป์ ศาลายา

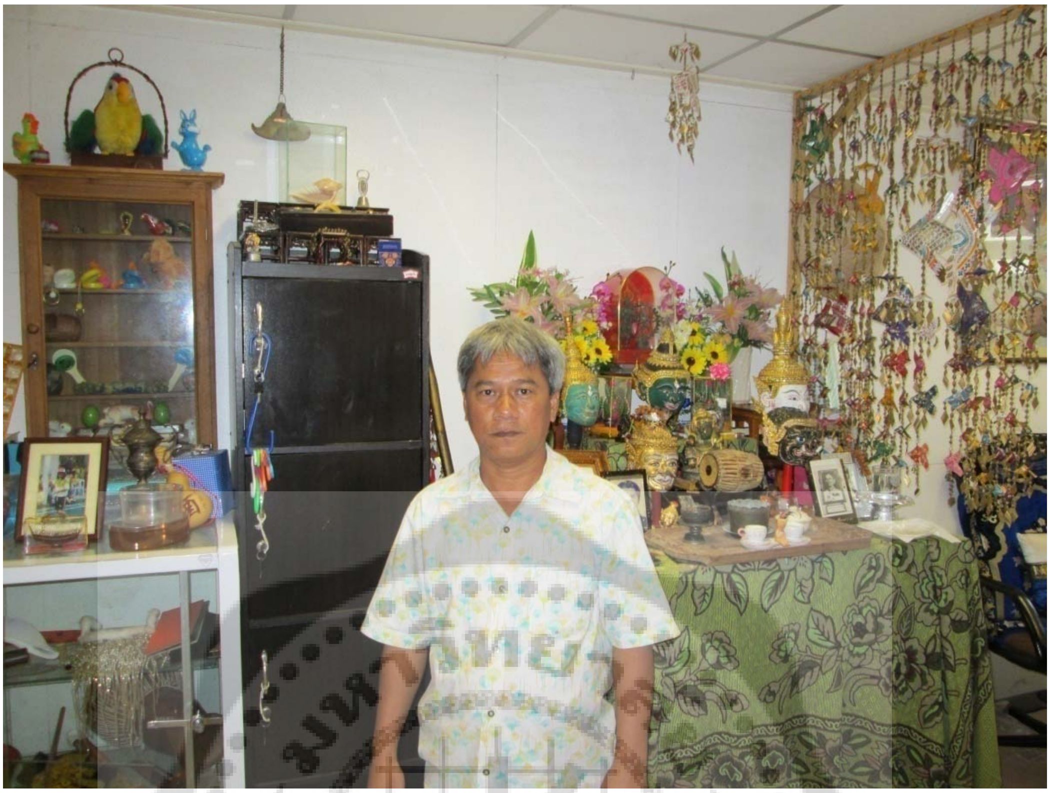

ภาพประกอบ 27 หิ้งบูชาครู ของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

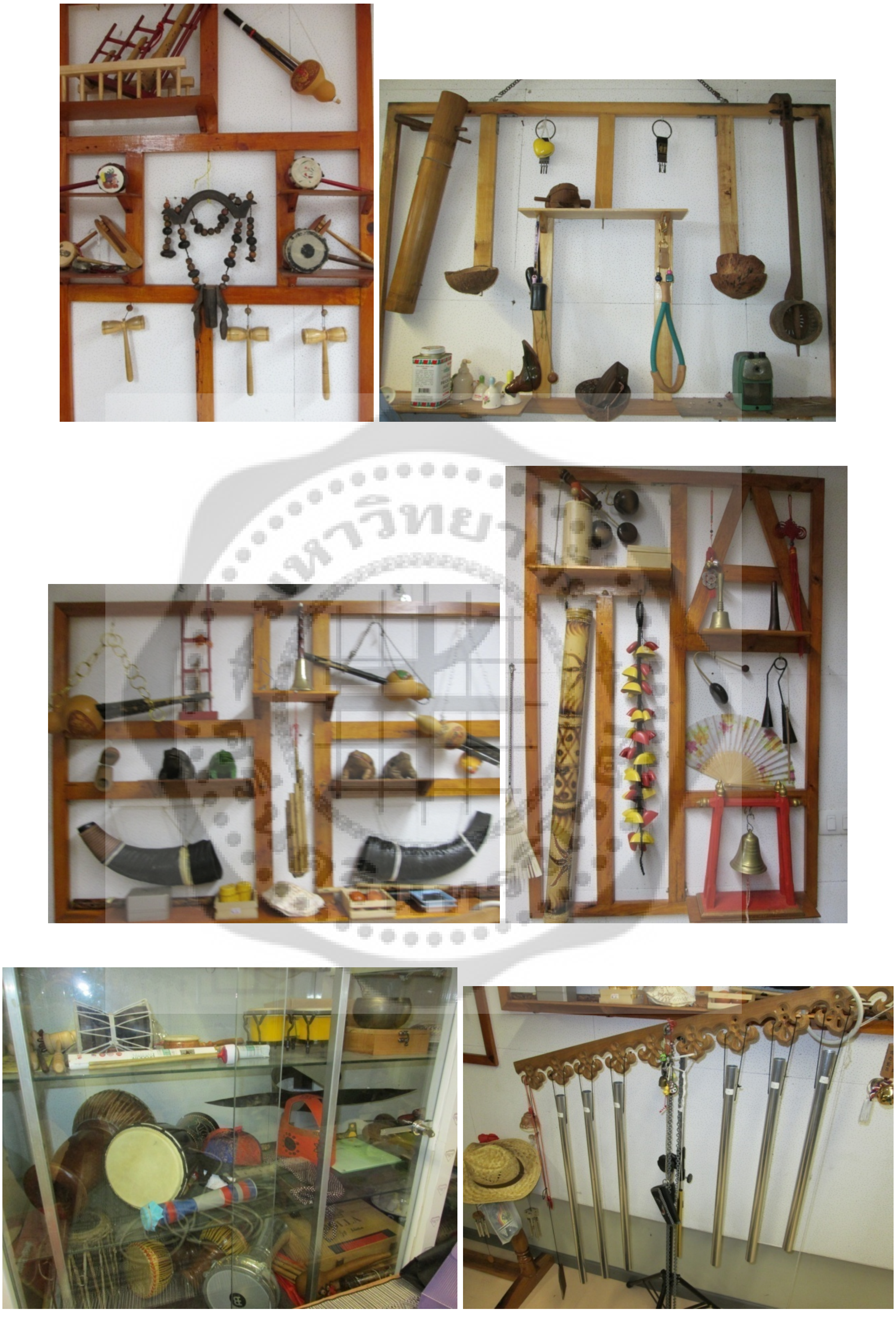

ภาพประกอบ 28 เครื่องประกอบจังหวะที่ของอาจารย์ฐิระพล น้อยนิตย์สะสมไว้สร้างผลงานทางดนตรี

①

ชื่อเพลง โหมโรงโบราณคดี

Archaeology Overture

ผู้แต่ง นายจีระพล น้อย

ลูกนำ

	ด		ลฺ		ด	-ฟ-ร	-ด-ลฺ
	ด		ฟ	ซ	ล	-ร่-ด่	-ล-ซ
		ด่	ซ		ฟ	-ซ-ล	-ด-ซ
	ด่	ล	ซ	ด่	-ล-ซ	ล	-ซ-ฟ
*ช่วงที่ 1 เรียงสมัย							
ทวารวดี ———— ตะโพนมอญ ————							
	ร่	ด่	ล	ซ	ร่	-ด่-ล	-ซ-ฟ
	ลซฟ	-ม-ร	-ด-ฟ	-ม-ร	-ด-ล	-ซ-ฟ	-ม-ร
	ร่	ด่	ล	ซ	ร่	-ด่-ล	-ซ-ฟ
	ร	ด	ฟ	ม	มรด	-ร-ฟ	-ซ-ล
	-ร-ล	-ซ-ฟ	-ซ-ล	-ร่ม่ร่	-ด่-ท	-ล-ท	-ซ-ล
	-ร่-ด่	-ท-ล	-ซ-ล	-ซ-ฟ	-ม-ร	-ด-ฟ	-ม-ร
ฟ	--มฟ	--มร	มรดร	ฟมร	มรดร	ทลซ	ลทซล
	ร่ทลซ	ลทลซ	ลทลด่	-ร่-ด่	-ท-ด่	-ร่-ม่	-ล-ม่
ศรีวิชัย ✓ ———— กลองแขกตัวเมียสาย ————							
ม	ซ	-ล-ม	-ซ--	-ม-ซ	-ร-ม	-ซ-ล	-ท-ท
ร่	ม่	-ซ่-ร่	-ม่--	-ร่-ม่	-ท-ร่	-ล-ท	-ล-ล
	ร่	ร่	ล	-ซ-ม	-ท--	-ร่-ท	ลซ-ล
ม่	-ร่-ท	-ล-ซ	-ล--	-ท-ล	-ซ--	-ซ--	-ม-ซ
				15 พค 47			

②

ชื่อเพลง โหมโรงโบราณคดี

ผู้แต่ง

	ม	-ซ-ร	-ม-ซ	-ม-ซ	-ร-ม	-ซ-ม	-ร-ร
	--รม	-ซ-ม	-ร--	-ม่-ร่	-ท-ล	-ซ-ม	-ร-ล
	ร	ล	ร	ท	-ล-ร	--มซ	-ม-ล
	-ม่-ร่	-ทร่ท	-ล--	-ม-ซ	-รซม	-ร--	-ทลซ
ลพบุรี			โทน				
	-ลด่ซ	ลซฟร	-ฟ-ซ	-ล-ด่	-ร่-ด่	-ลซฟ	ซล-ซ
	-ร่-ด่	-ล-ฟ	-ซ--	-ฟ-ร	-ฟ-ซ	ลซฟล	ซฟซฟ
	ร่	ด่	ฟ	ร	ฟซ	ลซฟร	-ฟ-ด
	ล	ด่	ซ	ฟ	--ซล	-ด่-ร่	ด่ล-ด่
	-ร-ฟ	ซลรฟ	ซล--	-ล--	-ซด่ล	-ซลซ	ฟร-ฟ
	-ดรฟ	-ลซฟ	ดรฟซ	-ร่-ด่	-ล-ซ	-ฟซล	ด่ซลด่
	ฟ่	ร่	--ฟ่ด่	ล	ดซ--	-ฟ-ซ	ลฟซล
	ฟ่ร่ด่ล	ซลด่ล	ซฟ-ซ	-ร่-ด่	ลซ--	-ล-ซ	ฟร-ฟ
เชียงแสน			กลองเมือง				
	ลซฟร่	--ฟซ	ลซฟซ	-ด่ร่ด่	ทด่ร่ซ	-ซทด่	ร่ด่ทด่
	ร่ด่ทซ	-ซ่-ม่	--ร่ด่	ซ	--ทด่	-ลด่ซ	ฟมฟซ
	-ด่-ซ	-ท-ฟ	-มฟซ	-ททท	-ร่-ซ	-ซทด่	ฟ่ม่ร่ด่
	ฟ่ม่ร่ด่	-ทด่ซ	-ท-ด่	-ม-ฟ	-ซทด่	-ซทด่	ร่-ทด่
					15 พค 47		

③

ชื่อเพลง โหมโรงโบราณคดี

ผู้แต่ง

	ซ่ม่ร่ม่	--ร่ด่	ร่ด่ทด่	ซ่	-ม่ร่ด่	-ร่ด่ท	-ด่-ร่
	-ทด่ร่	-ด่-ล	ซฟ-ซ	ม	--ฟซ	-ลด่ร่	ม่ลด่ร่
	-ทลร่	-ร่-ท	ร่ทลซ	ฟ	-ซ-ร	-รฟซ	ลรฟซ
	-รฟซ	-ท-ด่	-ทด่ร่	-ด่ด่ด่	-ฟ่-ม่	-ท-ม่	ฟ่ม่ร่ด่

สุโขทัย

			ตะโพนไทย				
	ร่	ม่	ซ่ม่ร่ท	ล	ร่ทลซ	-มซล	ซมซร
	-ลทร่	ม่	ร่ทลซ	ร	-ม-ซ	-ล-ท	ม่ร่ทล
	ทร่ทล	ซมซล	ทลซม	-รรร	-ทฺรม	-ร่ทล	ซมซล
	ทร่ทล	ซมซล	-ททท	-ม่-ร่	-ททท	-ร่ทล	ทรมซ
ฟ	--มฟ	ลฟมร	มทฺรม	-ซ-ล	-ท-ร่	-ทร่ล	ทลซม
	ทลซม	-ม่ร่ท	ลซลท	-ม่-ร่	-ท-ล	ทลซม	ซทฺรม
ทฺ	--รม	ซมรม	ซมรทฺ	ร่ทลท	ร่ทลซ	มซลม	รมซล
	ทร่ทล	ซมซล	-ททท	-ม่-ร่	-ททท	-ร่ทล	ทรมซ
*ช่วง	ที่ 2	สลัมสมัย					

ลพบุรี

	ซ	ม	--ซล	ซ่	--ม่ร่	-ท-ล	ซมซล
	-ทร่ม่	-ซ่-ม่	ร่ท-ร่	ท	-ล--	-ซ	-ร-ม
	-ทฺ--	-ม--	-ร-ม	--ฟซ	ลซฟม	-ร--	-ซลท
	-ม--	-ท--	-ล-ท	---ล	ซม--	-ทฺ--	-ทฺรม
					15 พค 47		

④

ชื่อเพลง โหมโรงโบราณคดี

ผู้แต่ง

ศรีวิชัย		ซ	-ม-ร	-ทฺ-ม	-ซ-ล	-ท-ม	-รั-ท	-ล-ล
		ร่	- -ท	ล	-ร่-ท	-ล--	-ร--	-ม-ซ
		ล	-ท-ล	-ซ-ม	-ซ่-ม่	-ร่-ท	-ร่-ม่	-ร่-ร่
		-ซ่-ม่	-ร่-ม่	-ร่-ร่	-ซ-ล	-ท-ร่	-ร--	-ม-ซ
เชียงแสน		ฟ	-ซ-ร	-ม-ซ	-ม-ซ	-ฟซร	-ด-ทฺ	-ด-ร
	ซ	-ท-ซ	-ร่-ซ	-ท-ด	-ท-ล	-ซ-ด	-ท-ล	-ซ-ซ
	ด่	-ด่-ด่	-ท-ซ	-ร่--	-ฟ่-ร่	-ด่-ร่	-ด่-ท	-ซ-ร่
	ด	-ด่-ด่	-ท-ซ	-ร่--	-ฟ่-ร่	-ด่-ร่	-ด่-ท	-ซ-ท
สุโขทัย		ซ	- ม	- ล	ฟ	ม	ฟมรท	-ร-ม
		ร	-ม-ซ	-ร-ม	ซ	--ลท	-รั-ท	ลซ-ล
		ทร่ทล	ซมซล	-ททท	ม		-ซ-ล	ทร่-ท
		รมซล	-ทร่ล	ทลซม	- ฟ		-ม-ร	-ท-ม
ทวารวดี		ดลซฟ	ซลซฟ	ซฟมฟ	-ล--	-ซ-ฟ	มรดม	ร
		มดรม	ร		ลฟซล	-ซ-ฟ	มรดม	ร
		ร่	ด่	ล	ซ	ร่	-ด่-ล	-ซ-ฟ
	ร่	-ด่-ล	-ซ-ฟ		-ล-ซ	-ฟ-ล	-ซ-ฟ	-ม-ร
						15	พค 45	

⑤

ชื่อเพลง โหมโรงโบราณคดี

ผู้แต่ง

* ช่วง	ที่ 3	รัตนโกสินทร์					
ร	ล	ล	ร	ล	-ดํ-รํ	-ดํ-ล	-ดํ--
รํ	ดํ	ล	-ดํ--	-ฟ-ซ	-ล-ดํ	-ล-ซ	ฟร--
ฟ	ซ	-ฟ-ร	-ฟ--	-ซ-ฟ	-ร-ฟ	-ซ-ล	-ฟ-ซ
ซ	ล	-ซ-ฟ	-ซ--	-ล-ซ	-ฟ-ซ	-ล-ดํ	-ซ-ล
ล	รํ	ดํ	รํ	ดํ		-ล--	-ซ-ล
ร	ล	ดํ	ซ	ฟ		-ร--	-ด-ร
	รํรํดํรํ		ลลซล		ซซฟซ	-ล-ซ	-ฟ-ร
	รรดร		ซซฟซ		ลลซล	-ดํ-ล	-ดํ-รํ
ในช่วงที่ 3 ให้บรรเลงเพลงรัตนโกสินทร์ 5 เที่ยว							
แต่ละเที่ยวก่อนกลับต้นให้สลับด้วยเครื่องหนัง เพื่อสรุป							
โบราณคดี 5 สมัย ครั้งละ 1 สมัย ตามลำดับ							
แล้วจบลงด้วย ทำนอง ท้ายวา อีกแบบหนึ่ง							
	รํ	มํ	รํ		-มํ-รํ	-ดํ-ล	
มํ	รํ	ดํ	ล		-ดํ-ล	-ซ-ฟ	
ดํ	ล	ซ	ล		-ดํ-ล	-ซ-ฟ	
มํ	รํ	ดํ	ล	ซ	ฟ	ม	ร
					15 พค 47		

ชื่อเพลง..............................

ผู้แต่ง

* ถ้าต้องการให้วงลพบุรี และวงสุโขทัย บรรเลงพร้อม
กับวงอื่นๆ ให้ปี่ใน ลดลงต่ำ 1 เสียง ส่วนเครื่อง
สายให้ทดนิ้วลดลงต่ำ 1 เสียง เช่นกัน เช่น
เพลงรัตนโกสินทร์ ทำนองวา และลูกนำ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แขกลพบุรี (1) ทางพิเศษ

①

3 ชั้น

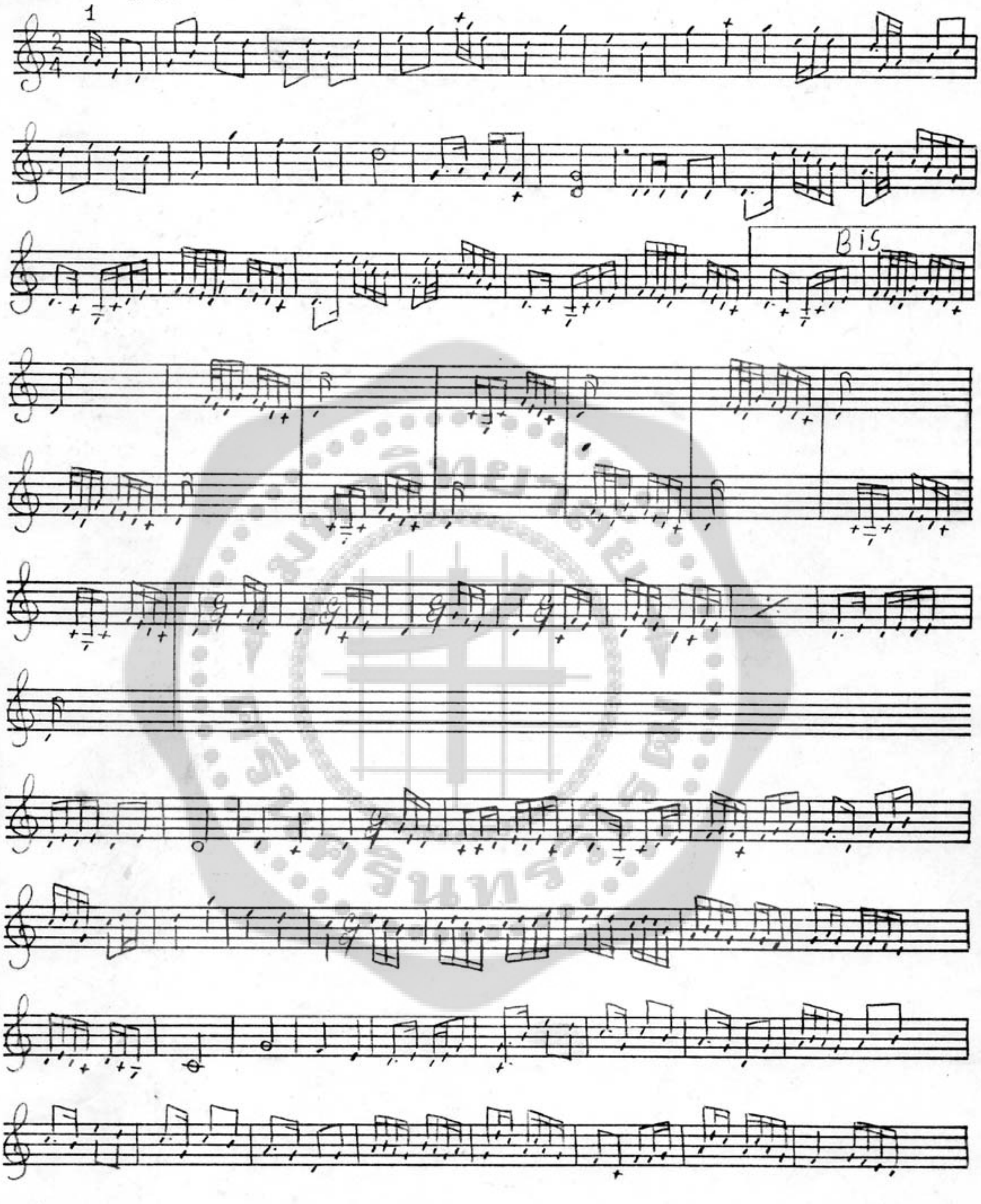

Printed at Kurusapha Ladprao Press by Nai Kamthon Sathirakul

②

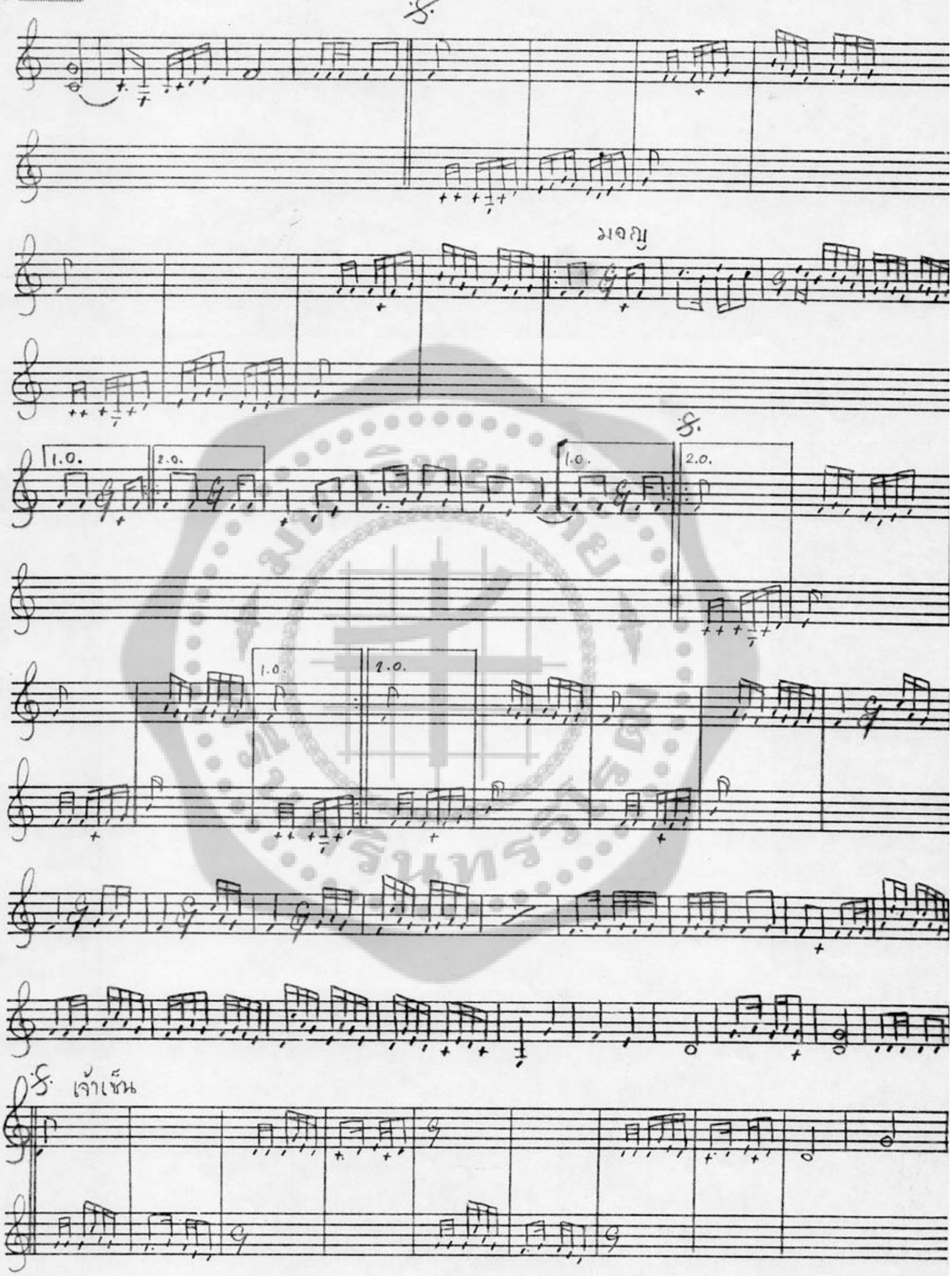
มอญ
1.O.
2.O.
1.O.
2.O.
1.O.
2.O.
เจ้าเซ็น

Printed at Kurusapha Ladprao Press by Nai Kamthon Sathirakul

แขกลพบุรี (2)

③

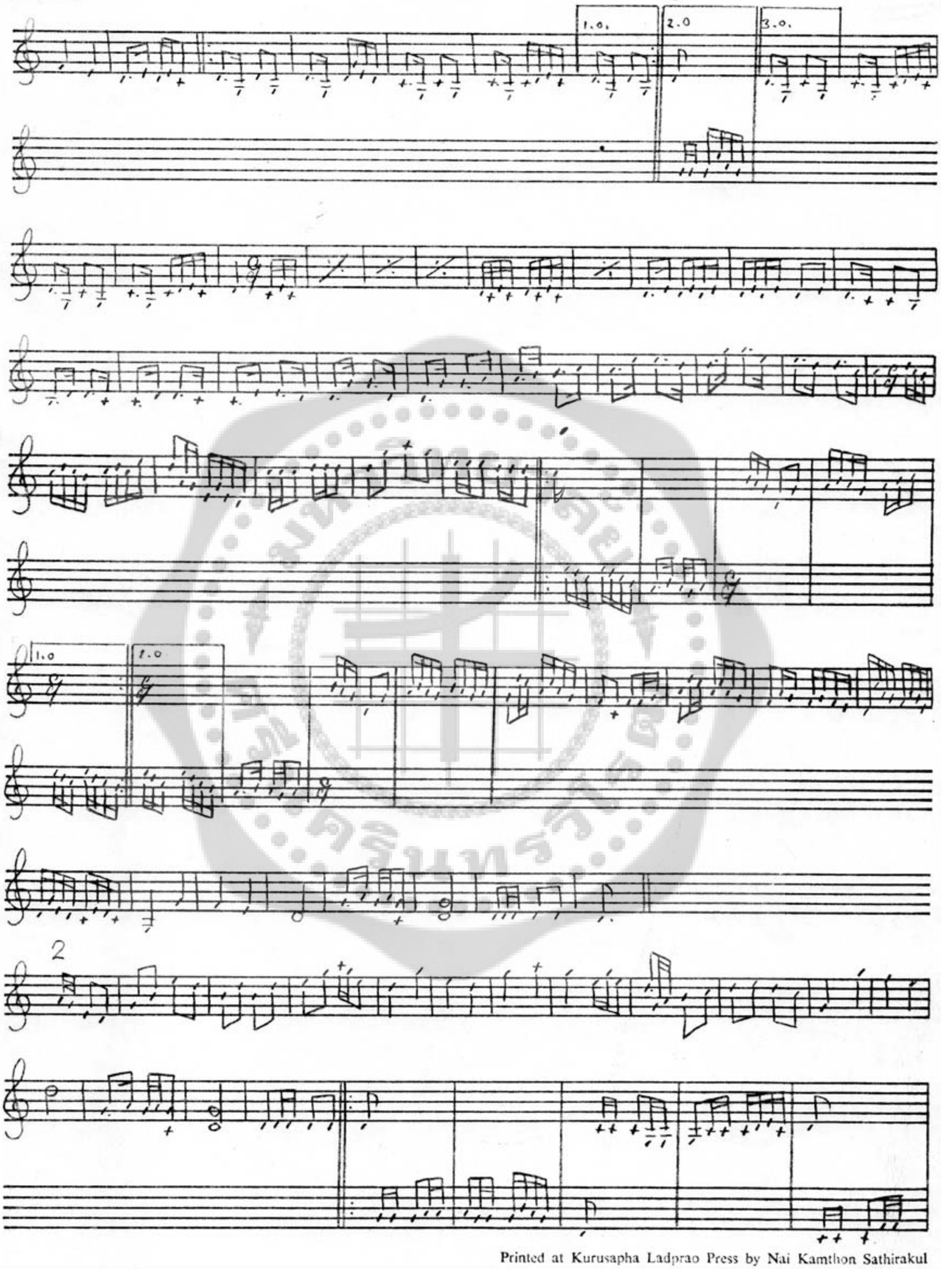
1.0.
2.0
3.0.
1.0
2.0
2

Printed at Kurusapha Ladprao Press by Nai Kamthon Sathirakul

④

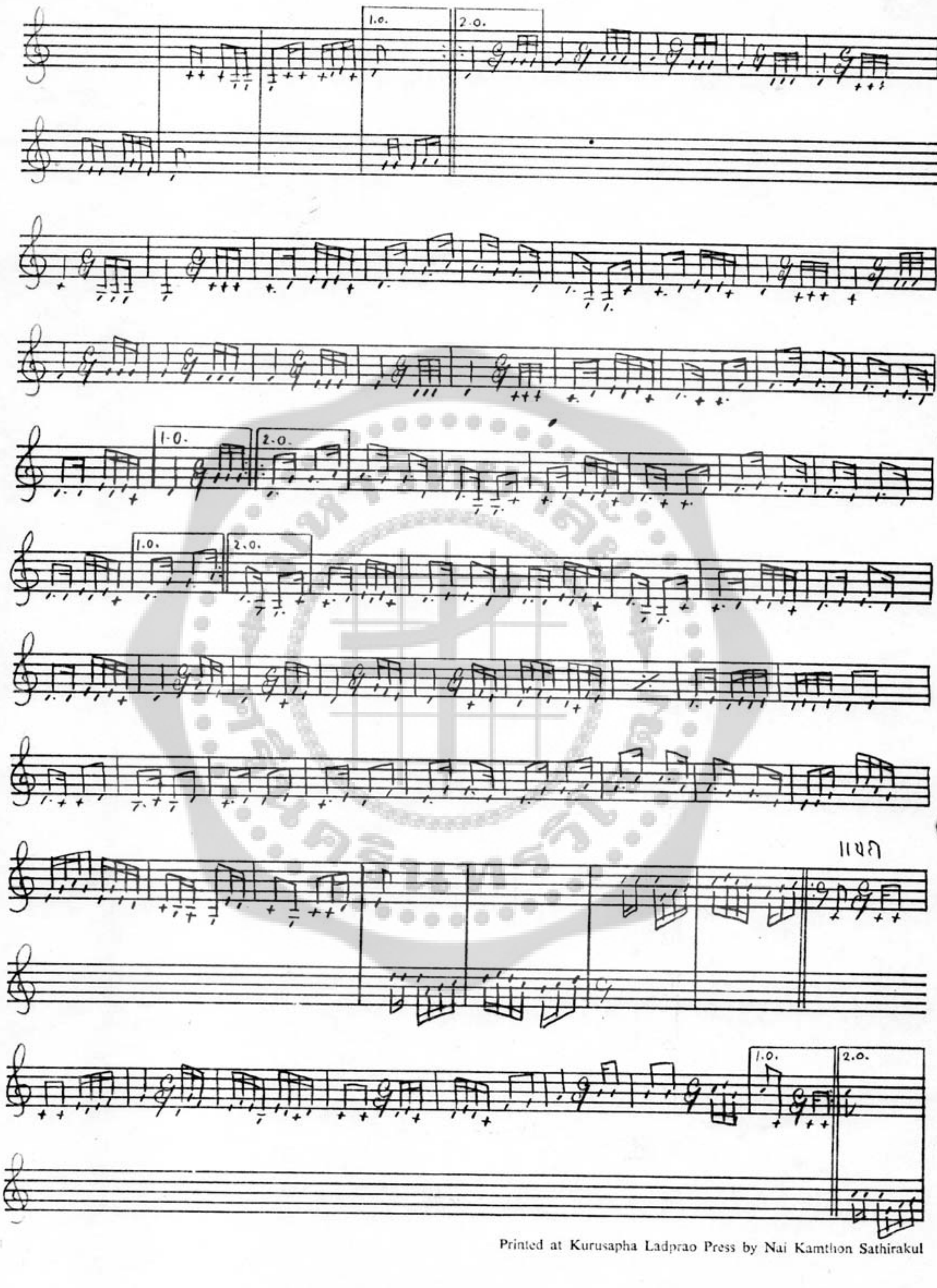
1.0.
2.0.
1.0.
2.0.
1.0.
2.0.
แยก
1.0.
2.0.

Printed at Kurusapha Ladprao Press by Nai Kamthon Sathirakul

แขกลพบุรี (3)

⑤

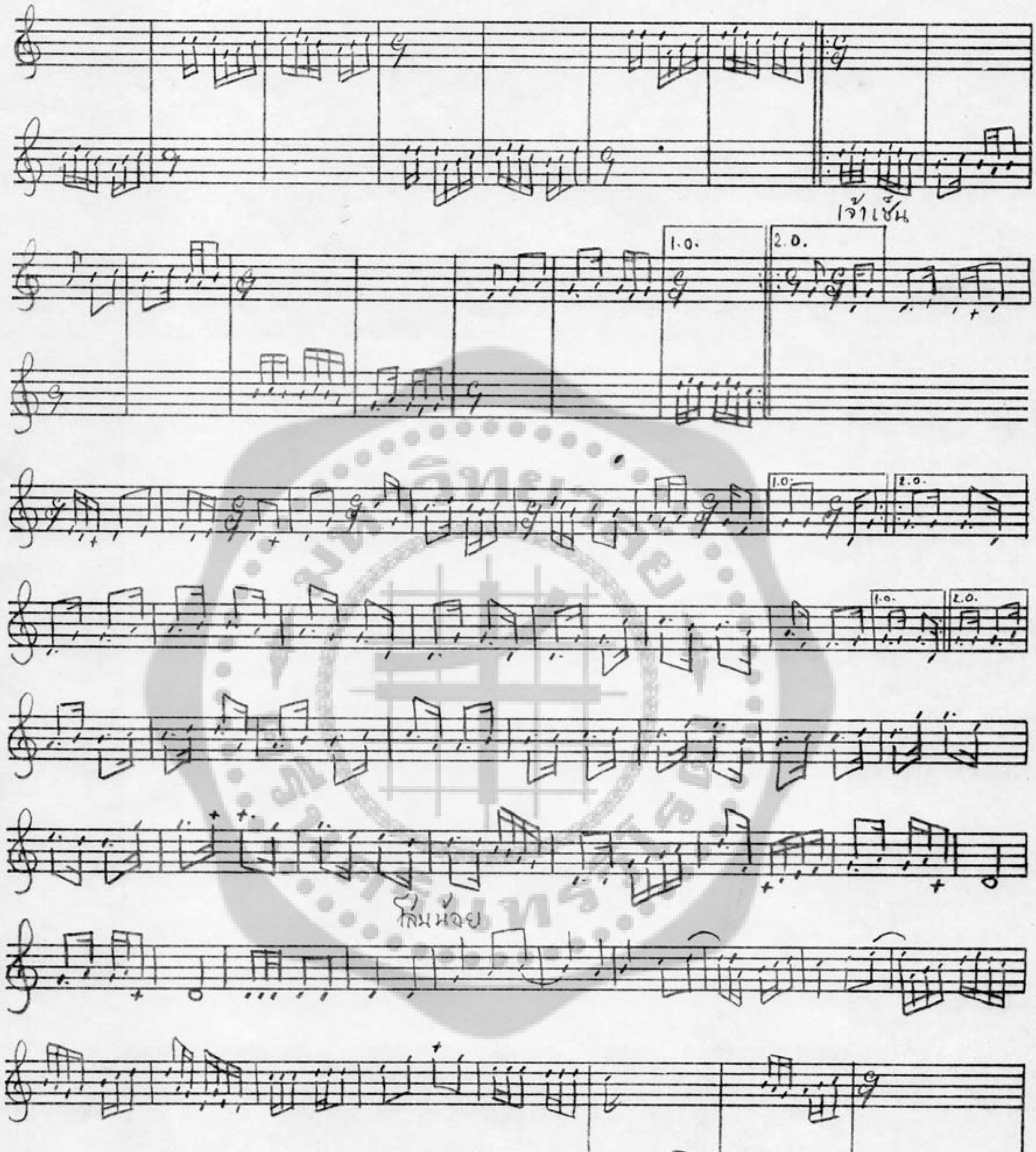
เจ้าเซ็น
1.0.
2.0.
1.0.
2.0.
1.0.
2.0.
โลมน้อย

Printed at Kurusapha Ladprao Press by Nai Kamthon Sathirakul

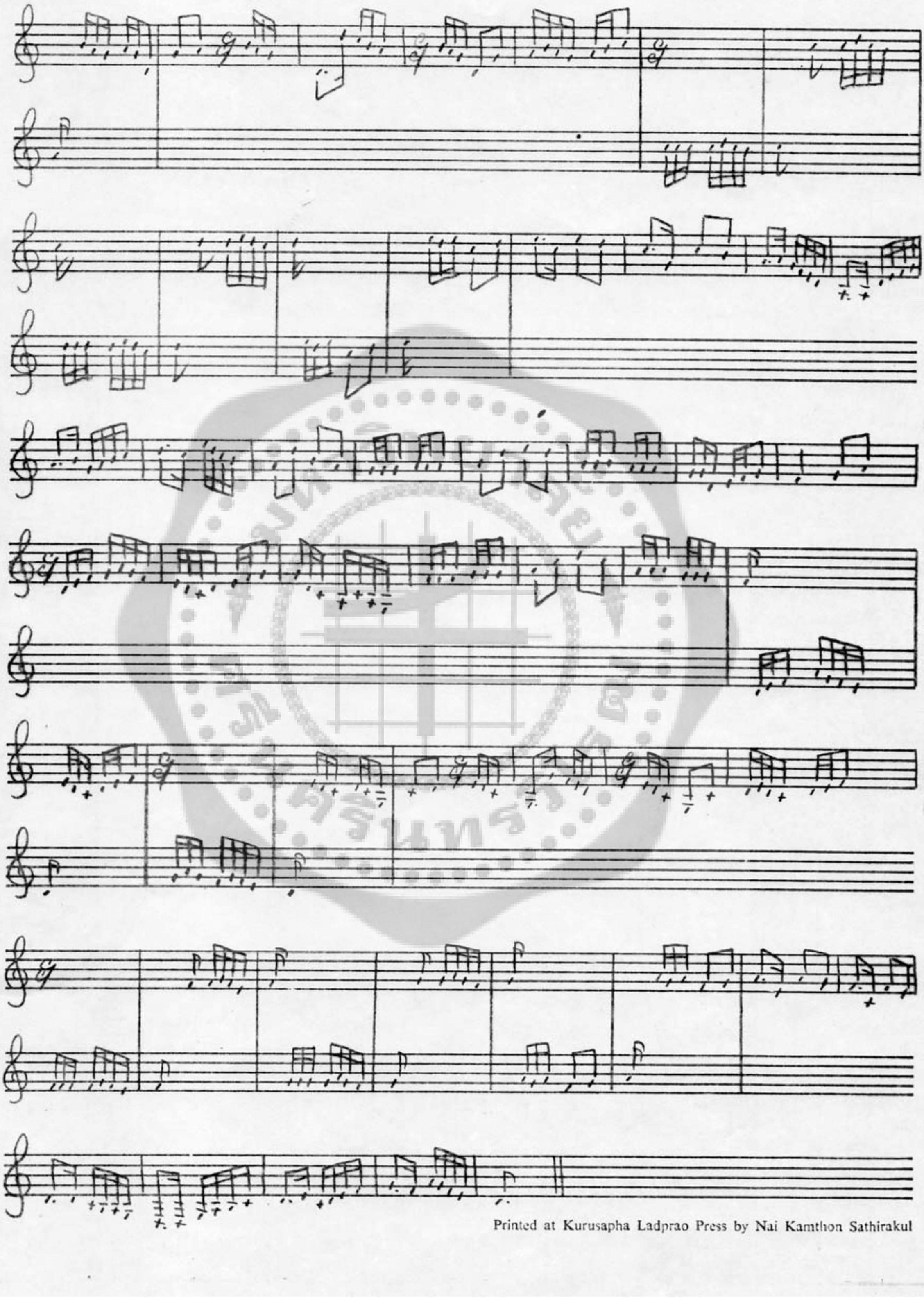

Printed at Kurusapha Ladprao Press by Nai Kamthon Sathirakul

2 ชั้น แขกลพบุร (ต) ๗

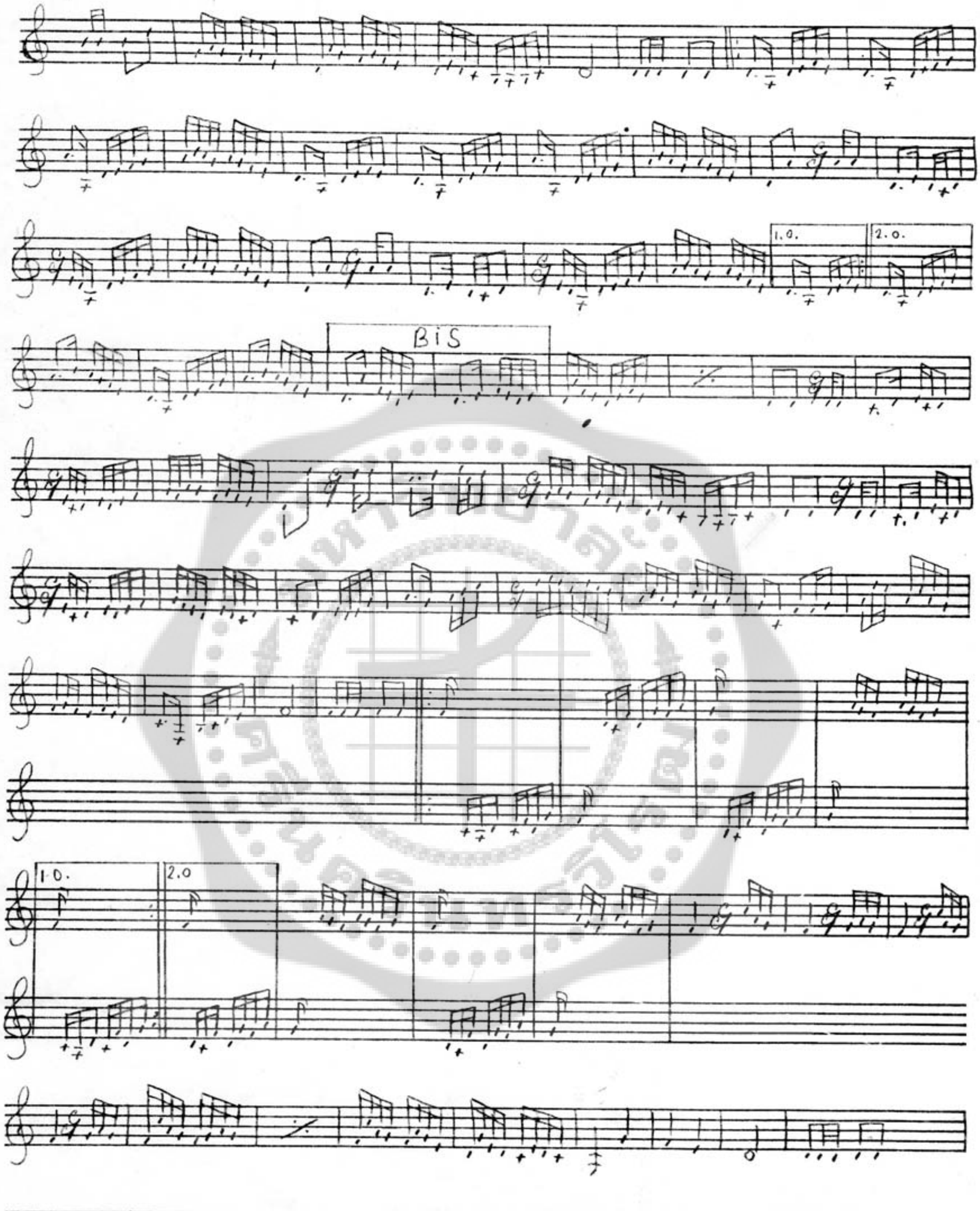
1
BIS
1.0.
2.0.
1.0.
2.0

Printed at Kurusapha Ladprao Press by Nai Kamthon Sathirakul

8

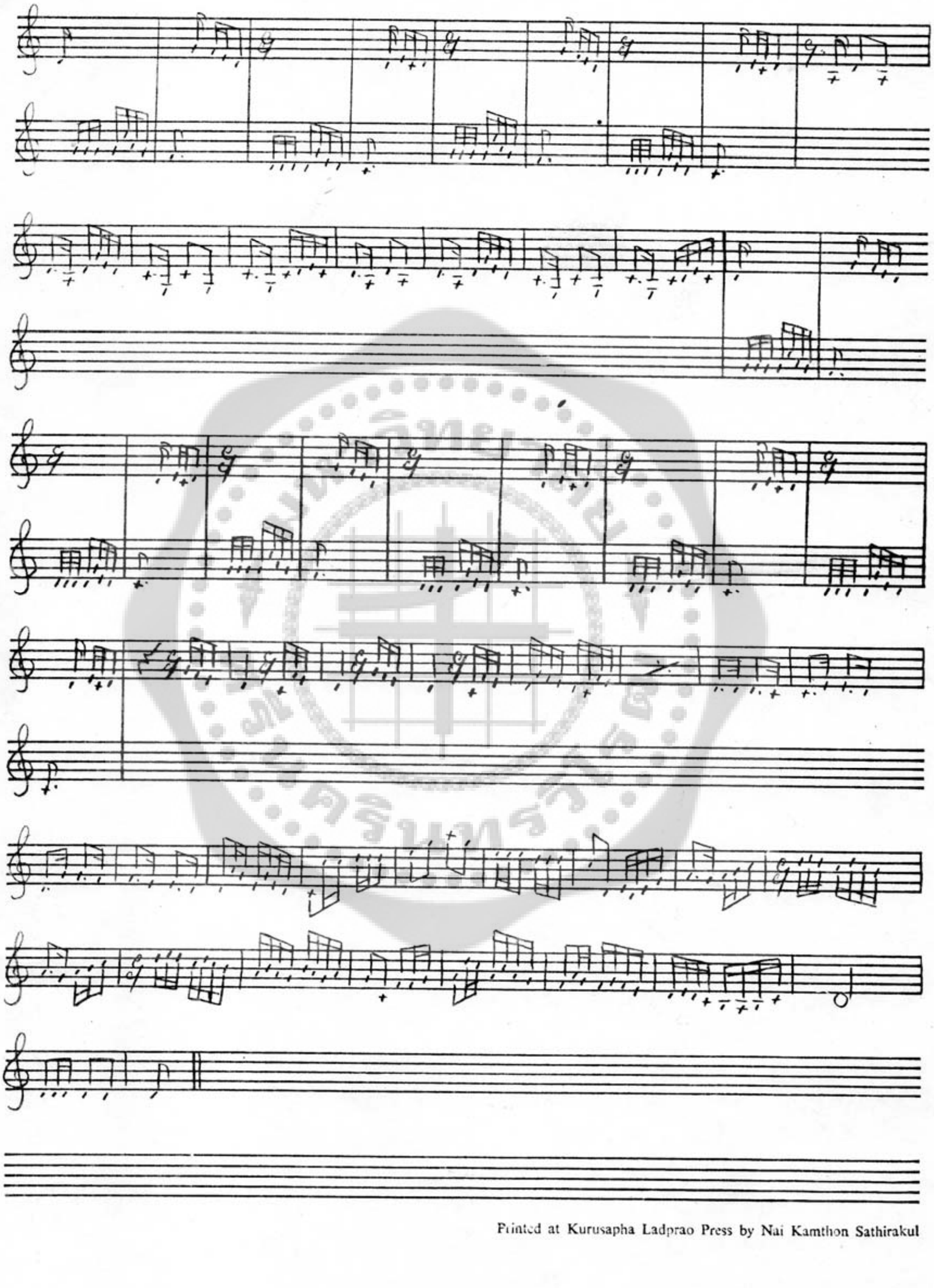

Printed at Kurusapha Ladprao Press by Nai Kamthon Sathirakul

แขกลพบุรี (5) ⑨

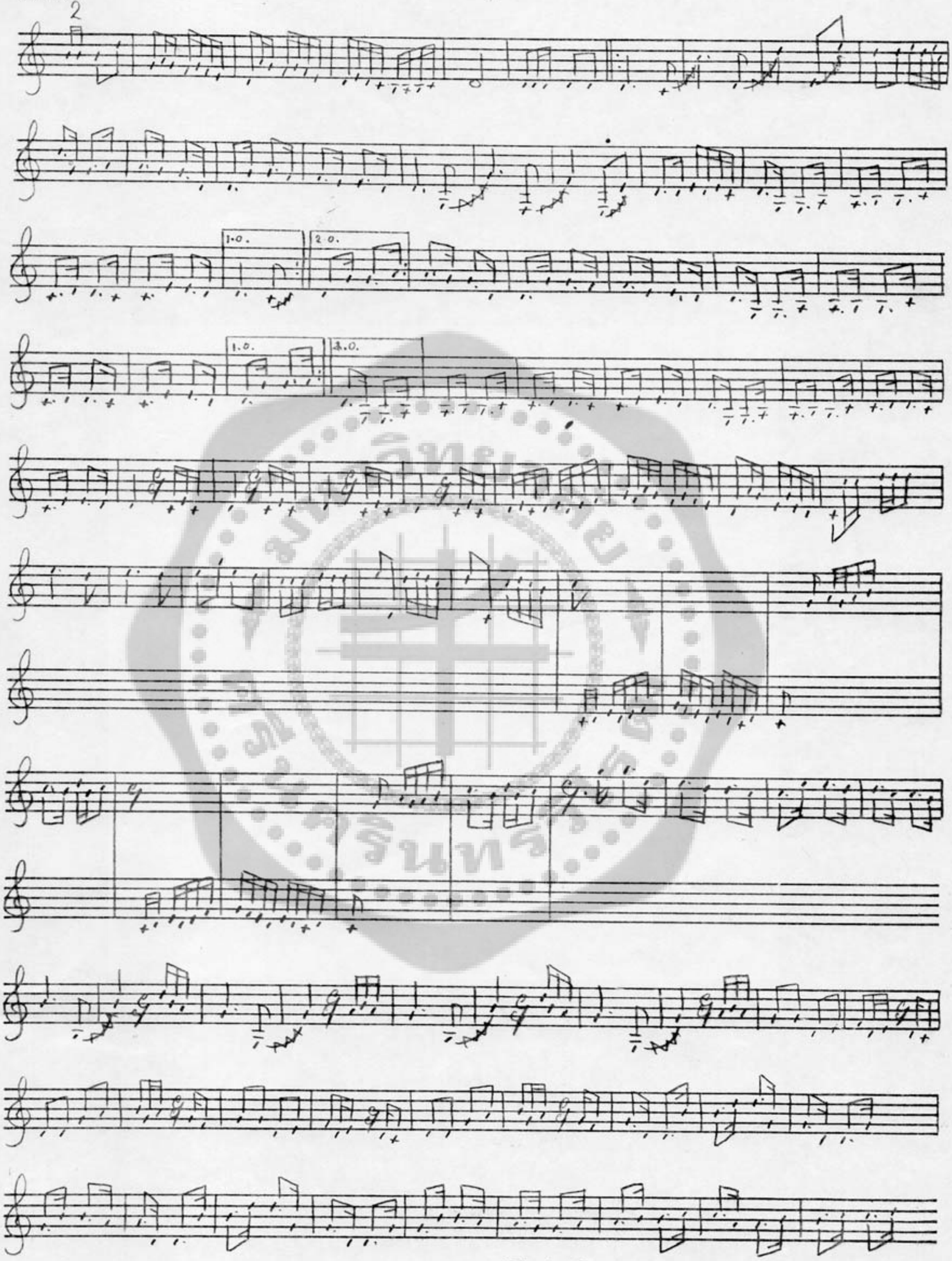

Printed at Kurusapha Ladprao Press by Nai Kamthon Sathirakul

10

โสนน้อย

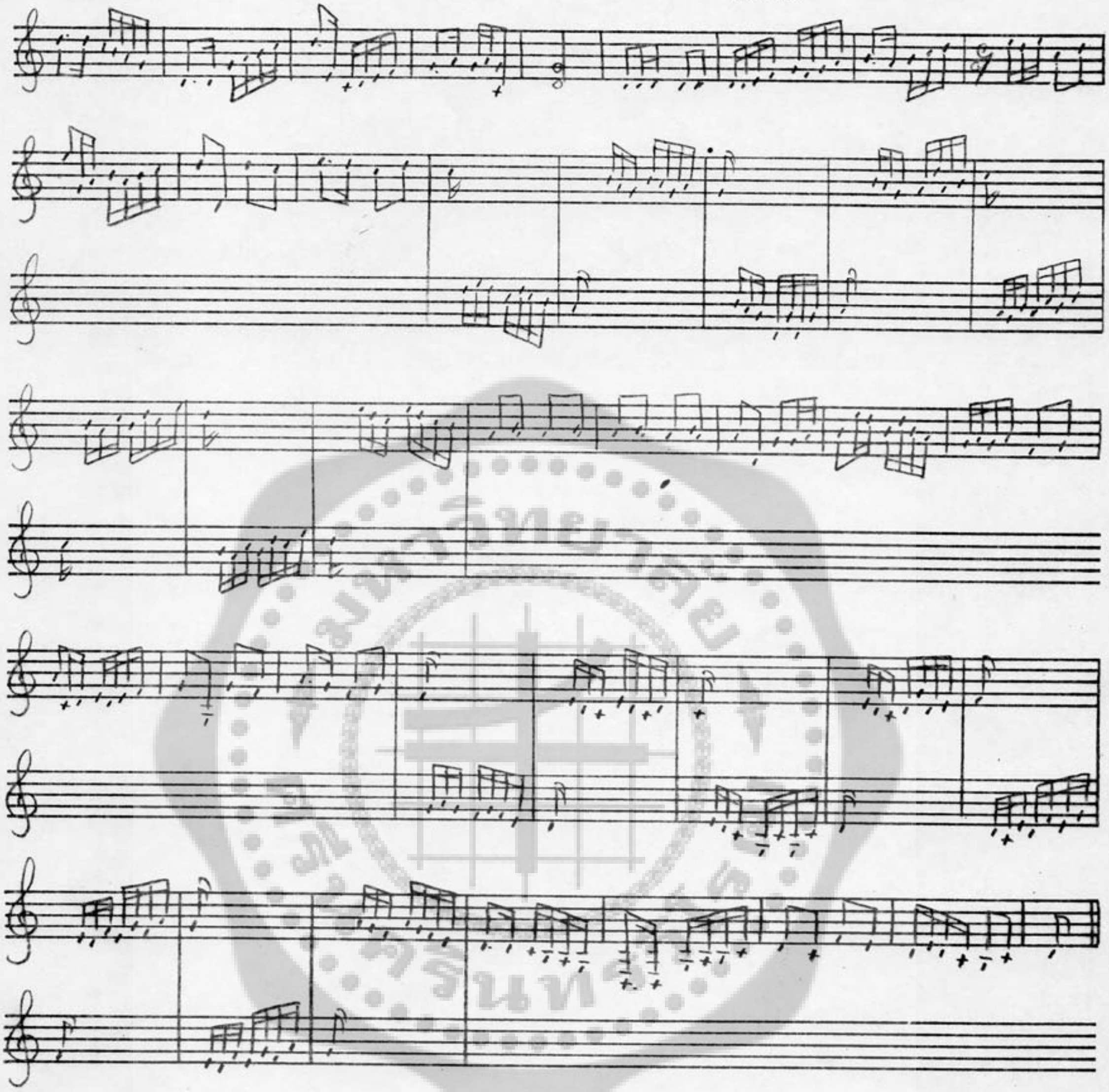

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Printed at Kurusapha Ladprao Press by Nai Kamthon Sathirakul

แขกลพบุรี (5)

ชั้นเดียว

11

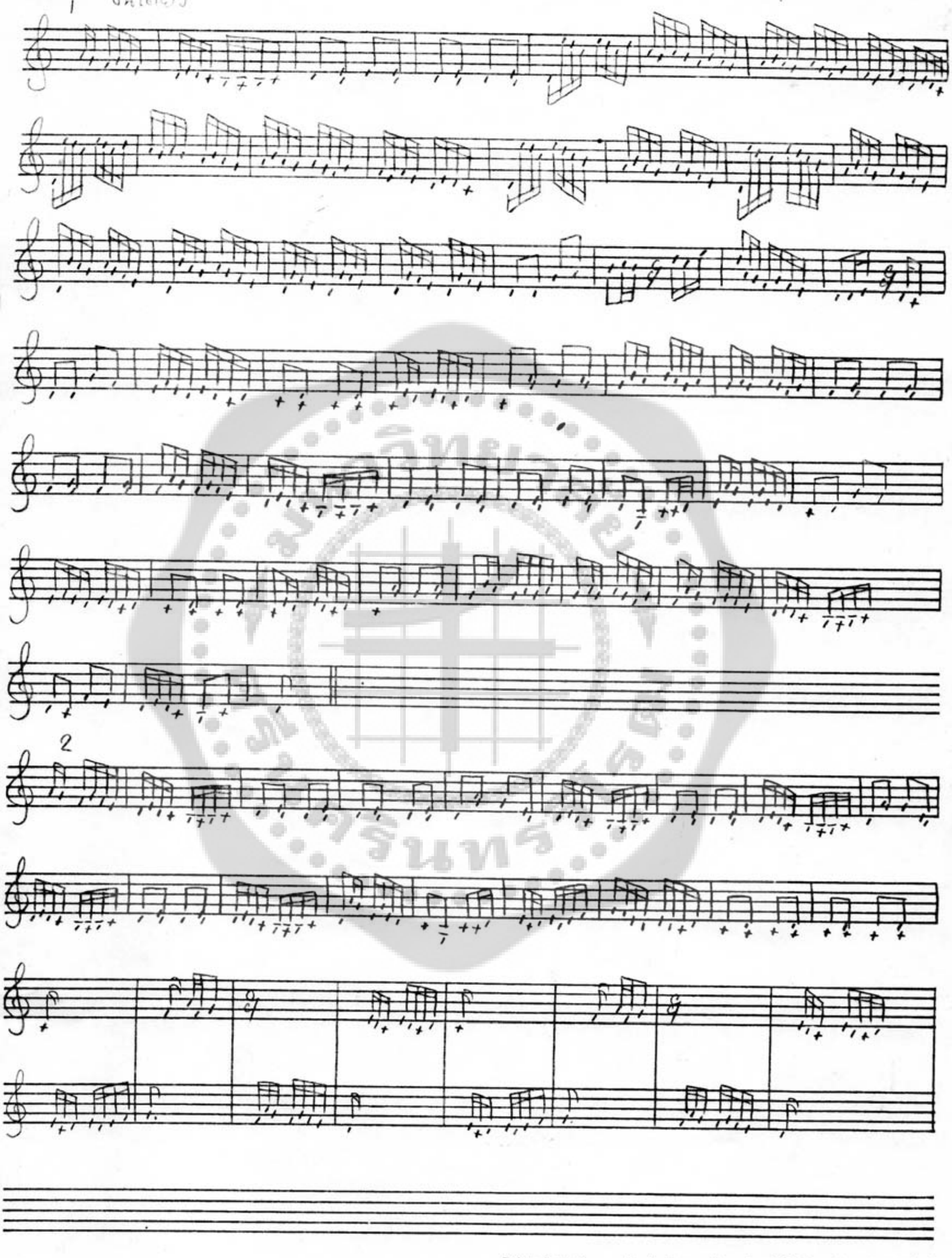

Printed at Kurusapha Ladprao Press by Nai Kamthon Sathirakul

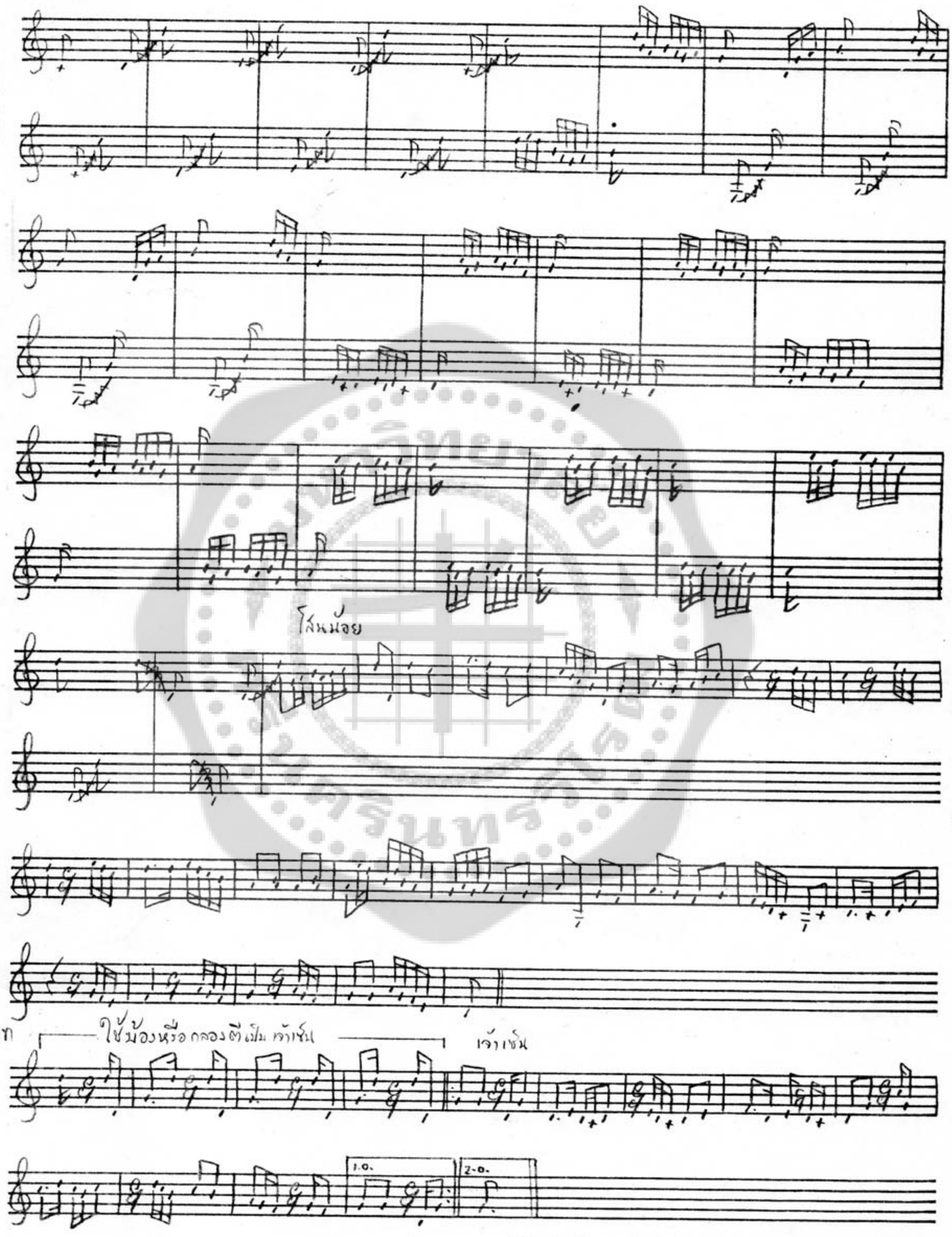
โสนน้อย
ใช้ฆ้องหรือกลองตีเป็น เจ้าเซ็น
เจ้าเซ็น
1.ก.
2.ก.

Printed at Kurusapha Ladprao Press by Nai Kamthon Sathirakul

แขกลพบุรี (6)

⑬

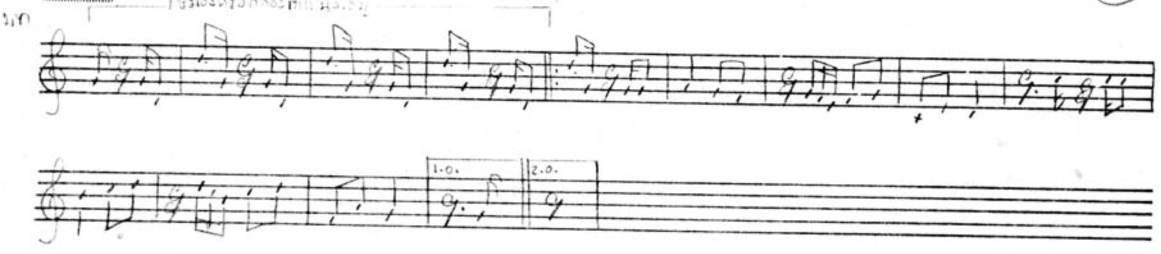
ใช้ฆ้องหรือกลองที่เป็นจังหวะ

ลูกหมด

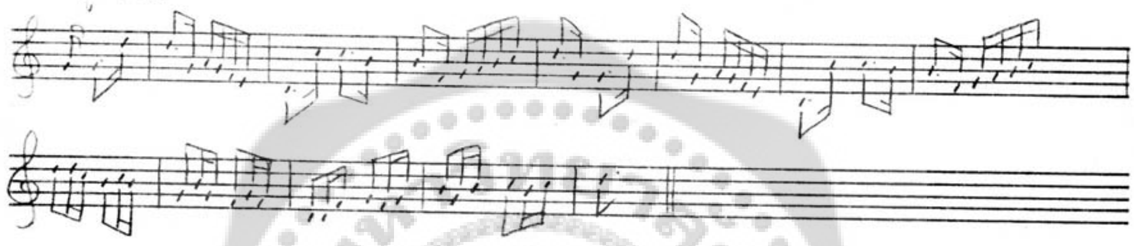

Printed at Kurusapha Ladprao Press by Nai Kamthon Sathirakul

เพลงสนทอง เถา

เพลงสนทอง เถา เป็นเพลงที่นายฐิระพล น้อยนิตย์ อาจารย์ภาคดุริยางค์ไทยในวิทยาลัยนาฏศิลปประพันธ์ขึ้นใหม่ โดยนำเพลงสร้อยสนตัด ๒ ชั้นที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงโขน-ละครมาแต่เดิม ขยายขึ้นเป็นอัตรา ๓ ชั้น พร้อมกับได้ทำทางเปลี่ยนขึ้นอีก ๒ เที่ยว รวมเป็นเพลง ๓ ท่อน และได้ตัดทอนลงเป็นอัตราชั้นเดียว เพื่อให้ครบเป็นเพลงเถา เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๐ ตั้งชื่อเพลงที่แต่งขึ้นใหม่ว่า “เพลงสนทอง” นำออกบรรเลงครั้งแรกในงานไหว้ครูประจำปีวัดพระพิเรนทร์เมื่อวันที่ ๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๐ กับวงปี่พาทย์คณะ “เมรี” ซึ่งเป็นวงดนตรีที่ผู้แต่งรวบรวม พร้อมทั้งปรับปรุงฝึกซ้อมขึ้น เพลงสนทอง เถา จึงกลายเป็นเพลง ๓ ท่อน ผู้แต่งมีความประสงค์ให้ท่อนที่ ๑ เป็นสำเนียงไทย ท่อนที่สองเป็นสำเนียงแขก และท่อนที่ ๓ เป็นสำเนียงฝรั่ง ทั้งนี้เพื่อจะนำเพลงนี้ไปบรรเลงโชว์ในงานไหว้ครูดนตรีไทยประจำปี ณ วัดพระพิเรนทร์ ซึ่งเป็นงานที่มีนักดนตรีมาบรรเลงในงานนี้มากมายหลายวง แต่ละวงก็จะนำเพลงแปลก ๆ หรือเพลงของแต่ละวงทำไว้มาอวดกันในงานนี้ เพลงนี้ผู้แต่งได้แต่งทั้งทำนองเครื่องและทำนองร้องพร้อมทั้งประพันธ์บทขึ้นใช้ร้องกับเพลงสนทองโดยเฉพาะดังนี้

บทร้องเพลงสนทอง

แหว่วดุเหว่าเร่าร้องเมื่อจวนรุ่ง ใจสะดุ้งคิดว่าฟ้าสาง
ขยับเลื่อนลูกเปิดหน้าต่างพลาง เห็นเรือนร่างสว่างหล้าดาราราย
ทิวไม้ใบบังสุริย์ศรี เห็นไม่มีจันทราน่าใจหาย
เหล่าวิหคผกผินบินเรียงราย ก็มิคลายคิดถึงคะนึงน้อง
สนทองต้องลมอยู่ไหวไหว อยากจะใคร่เชยชมประสมสอง
โอแม่ทรามสงวนนวลละออง จะจากต้นสนทองที่ครองกัน
ขอเพียงได้พบประสบเห็น ดังเช่นนิทราพาฝัน
บุญน้อยคล้อยเคลื่อนเลื่อนลอยพลัน ดังตะวันลอยลับไม่กลับมา
ต้นสนทอง ลมต้อง
แล้วก็พลิ้ว ปลิวไสว

เรื่องขุนช้างขุนแผน

อ. ฐิระพล น้อยนิตย์
แต่ง

เพลงสนทองเถา

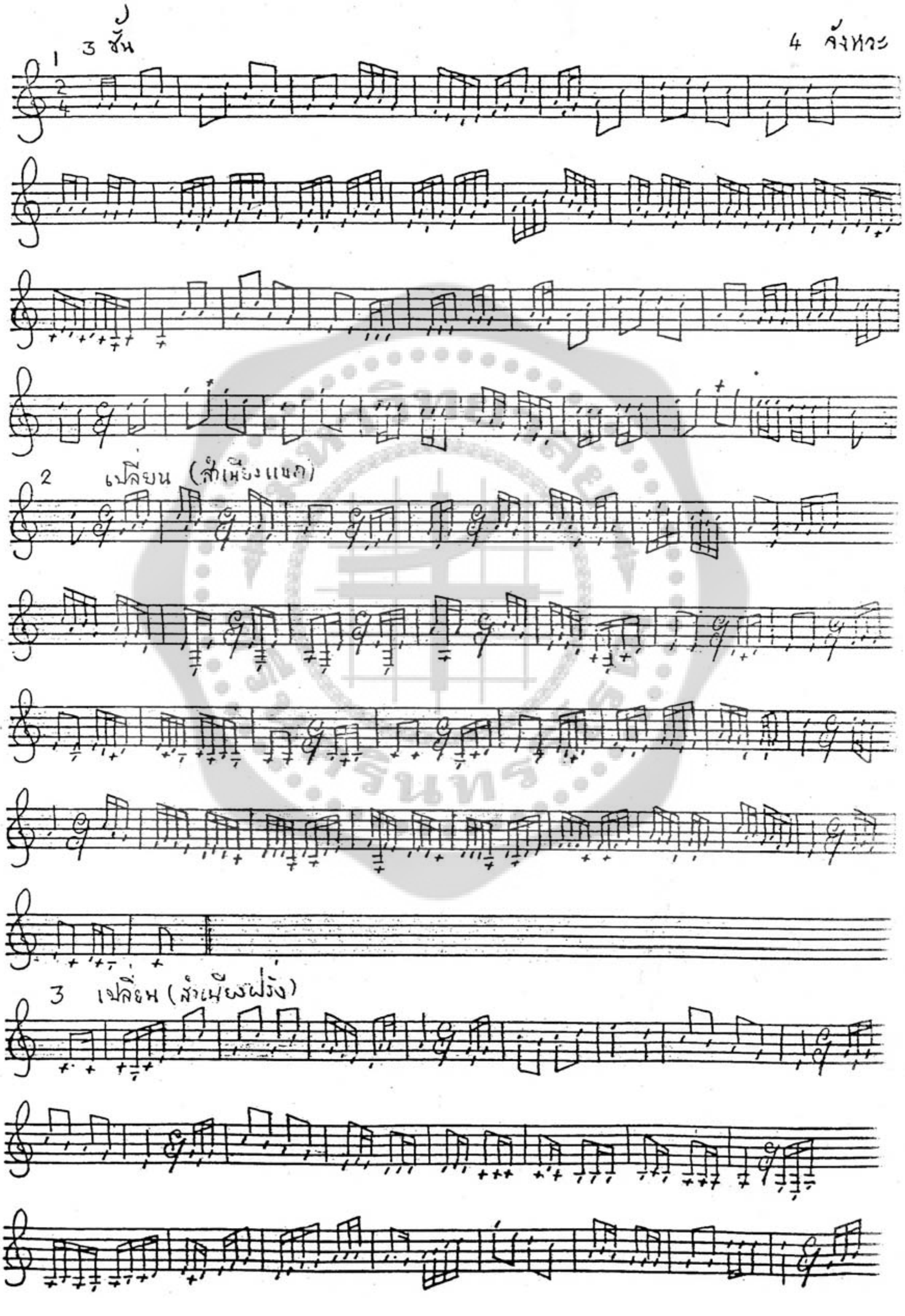
1 3 ชั้น
4 จังหวะ
2 เปลี่ยน (สำเนียงแขก)
3 เปลี่ยน (สำเนียงฝรั่ง)

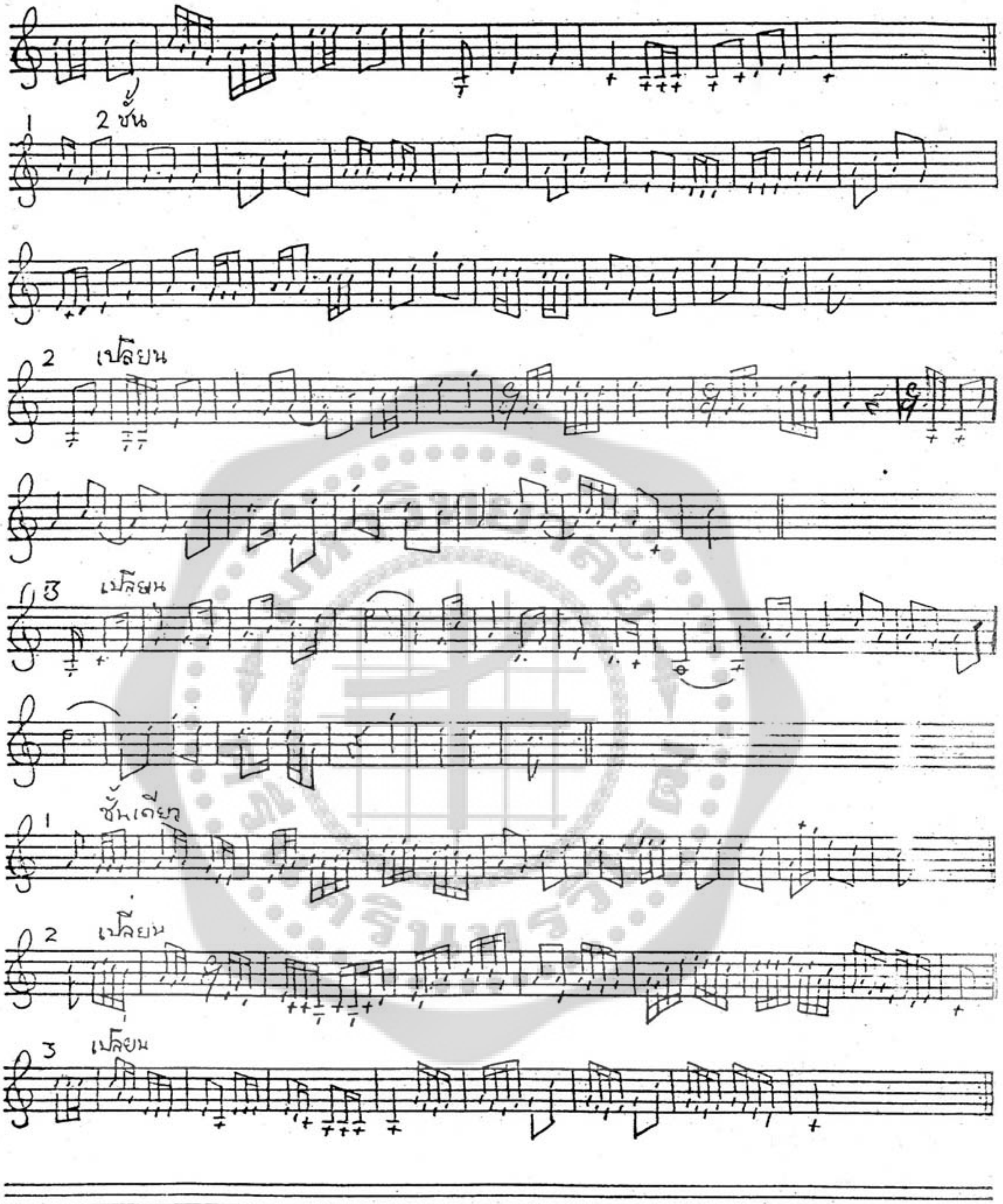
1
2 ชั้น
2
เปลี่ยน
3
เปลี่ยน
1
ชั้นเดียว
2
เปลี่ยน
3
เปลี่ยน

เพลงนี้แต่งขึ้นโดยขยายและตัดทอนจากเพลงสร้อยสนตัด 2 ชั้น ครบเป็นเถา เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2530
บรรเลงครั้งแรกในงานไหว้ครูประจำปี ณ.วัดพระพิเรนทร์ เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2530 พร้อมกับ
เพลงโหมโรงสหเริ่ม ใช้ชื่อตอนหัวว่า "ผลิ"

เต่ากินผักบุ้ง (ทางพิเศษ)

1 เที่ยวแรก

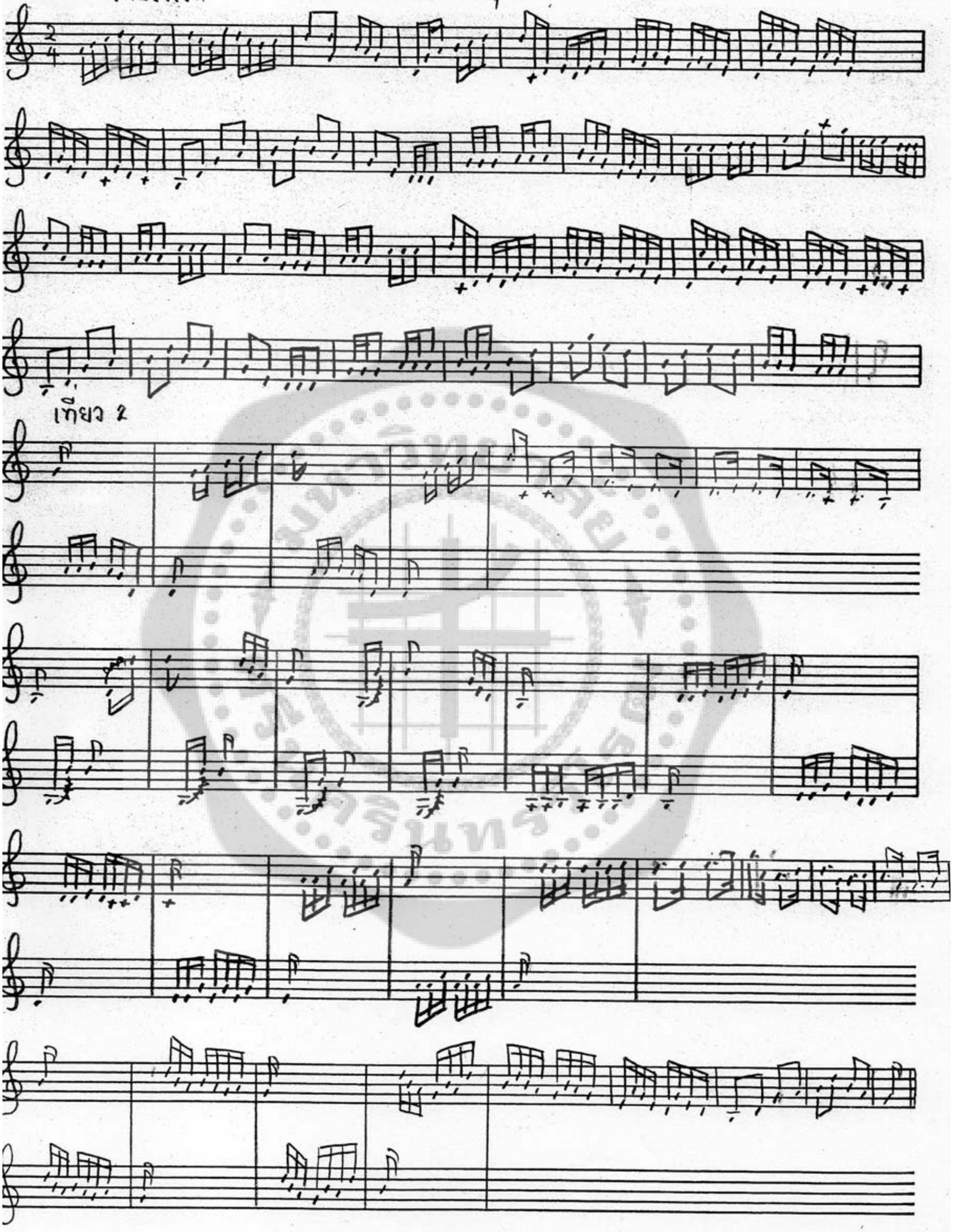

Printed at Kurusapha Ladprao Press by Nai Kamthon Sathirakul

1.1

เต่ากินผักบุ้ง

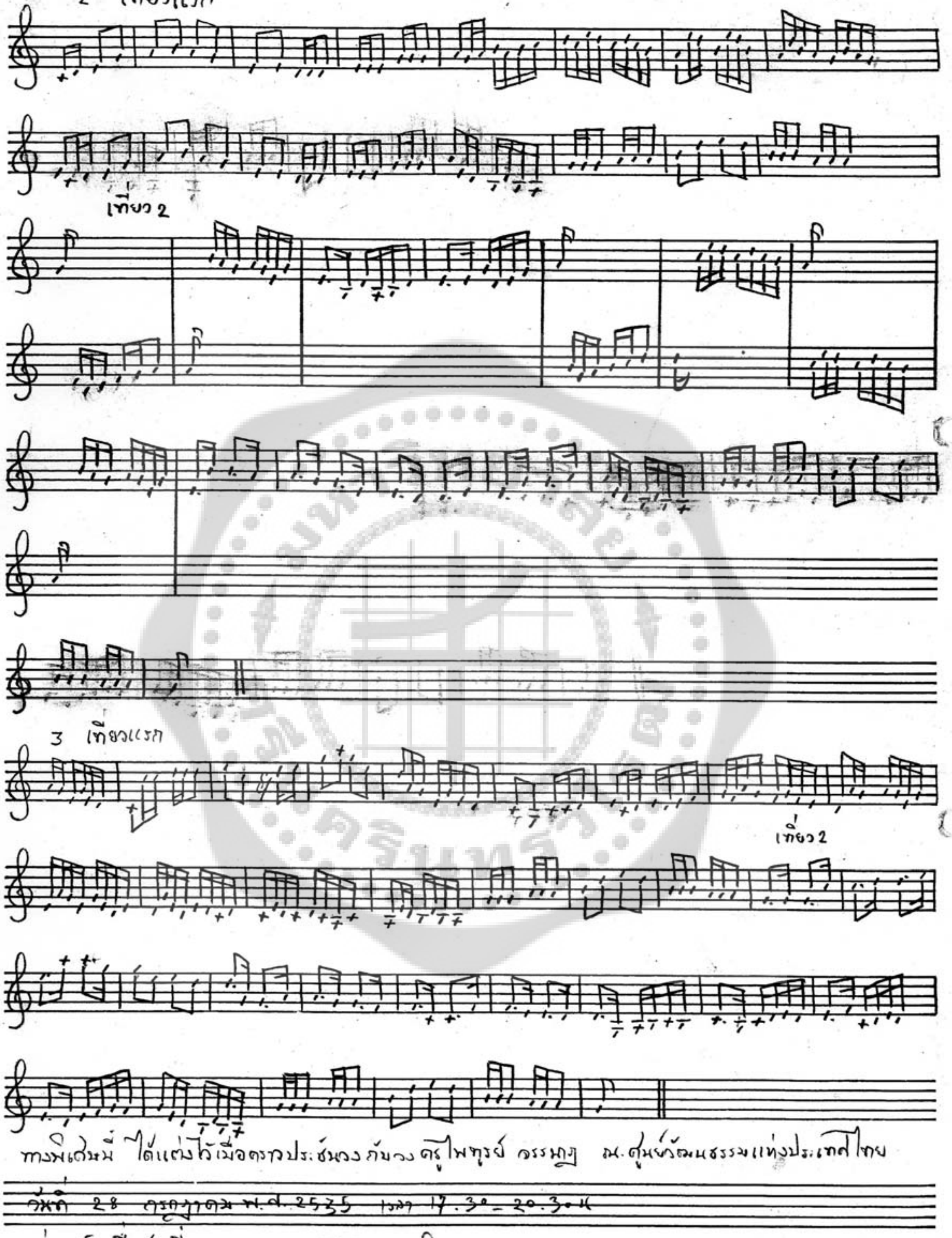
2 เที่ยวแรก
เที่ยว 2
3 เที่ยวแรก
เที่ยว 2

ทางพิเศษนี้ ได้แต่งไว้เมื่อคราวประชันวงกับวงครูไพฑูรย์ ธรรมญา ณ. ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

วันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2535 เวลา 17.30 – 20.30 น.

แต่งเสร็จเมื่อวันที่ 26 กค. 2535

Printed at Kurusapha Ladprao Press by Nai Kamthon Sathirakul

ระบำเก็บพริกไทย

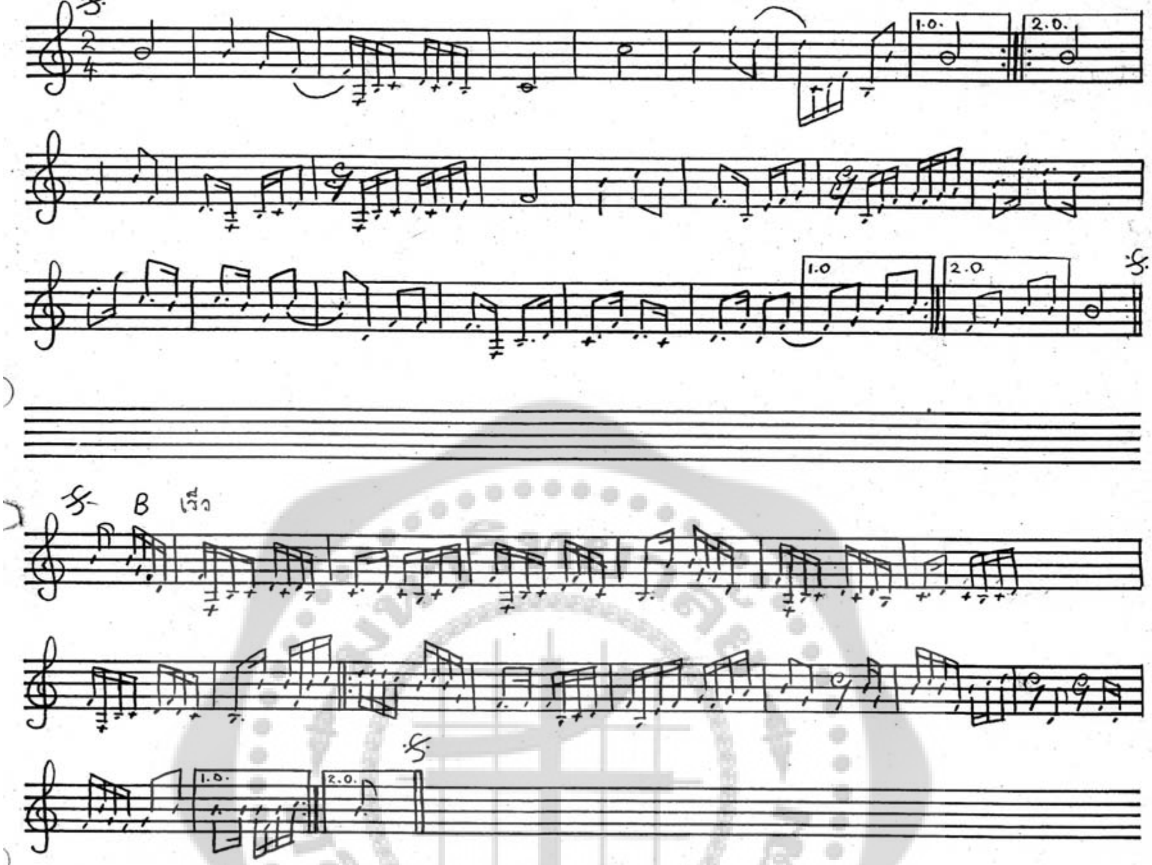

แต่งไว้ให้กับนักศึกษาวิทยาลัยครูจันทบุรี เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2528

เมื่อคราวไปช่วยราชการวิทยาลัยนาฏศิลปจันทบุรี (SEA GAME)

จีระพล น้อยนิตย์

Printed at Kurusapha Ladprao Press by Nai Kamthon Sathirakul

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]. (ช้ามาก)

	ด		ล		ด	-ฟ-ร	-ด-
	ด		ฟ	ซ	ล	-รํ-ดํ	-ล-
	ดํ		ซ		ฟ	-ซ-ล	-ดํ-
	ดํ	ล	ซ	ดํ	-ล-ซ	ล	-ซ-
	ภาคเหนือ	(ช้าพอประมาณ)		โหม่ง + กลอง 2 จังหวะ			
	ดํ	รํ	ล	ดํ	-รํ-ฟ	-ซ-ล	ดล-
ฟํ	รํ ดํ	-รํ-ดํ	-ล-ดํ	-ซํฟํรํ	-ดํ-ฟ	-ฟ--	ซฟร
	ฟรฟด		ดํลดํซ		ดํลดํซ	-ฟ-ซ	ฟมร
	ดดดด	-ลฺ-ด	-ลฺ-ร	-ฟ--	-ร-ฟ	-ด-ร	-ลฺ-
	-ล-ซ	-ล-ฟ		-ฟํ-รํ	-ดํ-ล	-ด-ซ	ลซล
	-ด-ร	-ม-ฟ		-ด-ร	-ม-ฟ	-ซ-ล	-ฟ-
	-ฟ-ซ	-ล-ดํ		ฟํรํฟํดํ	รํลดํซ	-ล-ด	--ร
	เร็ว						
	(ฝาก) ดํ	ดํดํดํ-	ดํดํ--	-ดํ--	-ดํ-ล	ท	-ดํ-
	-ฟํ-รํ	ดํ	-ล--	-ดํ--	-ล-ซ	-ฟ-ร	-ฟ-
ดํดํดํ-	ดํดํ--	-ดํ--	-ดํ-ล	ท	-ดํ--		-ฟํ-
ดํ	-ล--	-ดํ--	-ล-ซ	-ฟ-ร	-ฟ-ด		
ร	-ล--	-รํ-ดํ	-ล-รํ	-ดํ--	ด		
ร	-ซ--	-รํ-ดํ	-ล-รํ	-ดํ--	ด		

Contemporary (ดนตรีร่วมสมัย) มรูไบ

สงวนลิขสิทธิ์ ④

ร	-ซ--		-ด-ล	ด่	-ซ--	-ฟ่--	-ร่-ด่
-ล-ฟ	-ร-ด			ร	-ล--	-ร่-ด่	-ล-ร่
-ด่--	ด			ร	-ซ--	-ร่-ด่	-ล-ร่
-ด--	ด			ร	-ซ่--		-ด-ล
ด่	-ซ--	-ฟ่--	-ร่-ด่	-ล-ฟ	-ร-ด	ไม่กลับ	
ภาคใต้ (ซ้ำ)							
		-ด-ร	-ล-ล	ซ	-ล-ด่	-ร่-ฟ	-ซ-ซ
ฟ่	-ร่-ด่	-ล-ซ	-ล-ล	ด่	-ล-ซ	-ฟ-ร	-ฟ-ฟ
		-ด-ร	-ล-ล	ซ	-ล-ด่	-ร่-ฟ	-ซ-ซ
ฟ่	-ร่-ด่	-ล-ซ	-ล-ล	ด่	-ล-ซ	-ฟ-ร	-ฟ-ฟ
	-ลลล	-ด่-ร่	-ร่--	-ร่--	-ฟฟฟ	-ซ-ล	-ล--
-ล--	-รรร	-ฟ-ซ	-ซ--	-ซ--	-ดดด	-ร-ฟ	-ฟ-ฟ
	ภาคกลับ ([illegible]) นำ 4 จังหวะ ไม้ 5						กลับต้น
		ด		-ซ-ท	ด		-ร่-ม่
-ร่-ด่		-ซ-ท	ด่			ด่	
-ซ-ท	ด่		-ร่-ม่	-ร่-ด่		-ซ-ท	ด
	ม	-ฟ-ซ		-ท-ซ	-ฟ-ซ		-ท-ซ
-ฟ-ม		-ซ-ท	ด		ม	-ฟ-ซ	
-ท-ซ	-ฟ-ซ		-ท-ซ	-ฟ-ม		-ซ-ท	ด

Contemporary (ดนตรีร่วมสมัย) ③

มรูไน

สงวนลิขสิทธิ์

		ด			ม		
ด		-ล-ท	ด			ด	
	ม			ด		-ล-ท	ด
	ซ	ซ		-ซ--	-ซ-ซ		-ซ-ฟ
-ม-ด		-ด--	-ด-ด		ซ	ซ	
-ซ--	-ซ-ซ		-ซ-ฟ	-ม-ด		-ด--	-ด-ด
ด	-ร-ม	-ร-ด	-ซ-ด	-ร-ม	-ร-ด	ม	-ฟ-ซ
-ฟ-ม	-ท-ม	-ฟ-ซ	-ฟ-ม		-ฟ-ม	-ร-ด	
-ล-ท	ด	ด	-ร-ม	-ร-ด	-ซ-ด	-ร-ม	-ร-ด
ม	-ฟ-ซ	-ฟ-ม	-ท-ม	-ฟ-ซ	-ฟ-ม		-ฟ-ม
-ร-ด	-ล-ท	ด	(ซออู้) -ด-ซ	-ฟ-ซ	-ท-ซ	-ดํ-ซ	-ท-ซ
-ฟ-ซ	-ด-ซ	-ฟ-ซ	-ท-ล	-ดํ-ซ	-ท-ซ	-ฟ-ซ	-รํ-ซ
-ท-ดํ	-รํ-ดํ	-ล-ดํ	-ท-ล	-ฟ-ซ	-รํ-ซ	-ท-ดํ	-รํ-ดํ
-ซ-ดํ	-ท-ซ	-ฟ-ซ		ฟ	ซ	ม	ฟ
ซ		ซ	ซ		-ท-ซ	-ฟ-ซ	-ล-ซ
-ซ-ซ	-ท-ดํ	-ดํ-ดํ	-ดํ-ดํ	-ท-ซ	-ซ-ซ	-ซ-ซ	-ฟ-ม
-ม-ม	-ม-ม	-ร-ด	-ซ-ซ	-ซ-ซ	-ท-ดํ	-ดํ-ดํ	-ดํ-ดํ
-ท-ซ	-ซ-ซ	-ซ-ซ	-ฟ-ม	-ม-ม	-ม-ม	-ร-ด	กลับ ซออู้

‖:	ดํ		-ล-ซ	-ซ--	- ซ		-ม-ร
-ร--	มํ		-รํ-ดํ	-รํ-ล	-ดํ-ซ	-ซ-ซ	-ซ-ซ
	กลองนำ	4 จังหวะ	ไปร				
ดํ	ท	ดํ	ซ			-ท-ซ	-ฟ-ม
	ฟ	ซ	ด				
ด	ม	ด	ฟ			-ม--	-ฟ-ซ
	-ท--	-ด-ร	ด ‖				
	อีสาน	(แนวเดียวกัน)					
	ร รฟด	-ด--	-ร-ฟ	--รร	-ซ-ฟ	-ม-ร	-ด-ม
ม	ม	ม	ม	ม	-ม-ม	-ม-ม	-ม-ม
ม	-รดม	ม	-รดม	- ม	-รดม	ม	-รดม
--มร	ดรมล	มลดร	ดรม-	ม-มร	ดรมล	มลดร	ดรม-
ม-มร	ดรมล	มลดร	ดรม-	ม-มร	ดรมล	มลดร	ดรม-
ม-มร	ดรม-	ม-มร	ดรม-	-ม-มร	ดรมล	ดรดร	มรมซ
มซล-		กลอง	[illegible]				
ล	ล	ล	ล	ล	-ล-ล	-ล-ล	-ล-ล
ล	-ซฟล	ล	-ซฟล	- ล	-ซฟล	ล	-ซฟล
ลฟซ	ฟซลร	ลรฟซ	ฟซล-	-ล-ลซ	ฟซลร	ลรฟซ	ฟซล-
ล-ลซ	ฟซลร	ลรฟซ	ฟซล-	-ล-ลซ	ฟซลร	ลรฟซ	ฟซล-

-ล-ลซ	ฟซล-	ล-ลซ	ฟซล-	-ด-ลซ	ฟซลร่	--ด่ล	ดซลฟ
ซรมด	รดฺดร						
	ภาคใต้	(หนังตลุง	+ รองเง็ง)	ตอนแนว	เล็กน้อย		
	ทับนำ	4 จังหวะ	หน้าทับ				
(หนังตลุง) |: - ซซ	-ล-ท	-ร่-ท	-ซล-	--ร่ร่	-ท-ล	-ร่-ท	-รซ-
--ซซ (รองเง็ง)	-ล-ท	-ร่-ท	-ซล-	--ร่ร่	-ท-ล	-ร่-ท	-รซ-
	ร่	ท	-ด่ร่	-ซ่-ร่	-ซ่-ฟ่	ฟ่ฟ่ฟ่ฟ่	-ซ่-ร่
	-ซ่ฟ่ซ่	-ฟ่-ร่	-ด่-ท	-ฟ่-ร่	-ท--	ร่-ร่ท	-ล-ซ
	--ซซ	-ร-ฟ	-รซ-	-ล-ท	-ลซ-	-ซ-ล	-ท-ท
	--ร่ร่	-ด่-ร่	-ม่ท-	-ม่-ร่	-ทล-	ร่-ร่ท	-ล-ซ
		-ร-ซ	-ฟ-ซ	-ฟ-ร	-ซ--	ท-ทล	-ท-ซ
		ท-ทล	-ท-ซ	ร	ซ	-ร-ซ	-ฟ-ซ
	ลร-ซ	-ซ-ร	-ร-ซ	ร	-ซ--	-ซ-ล	-ท-ท
		-ซ-ล	-ท-ท	-ม่-ร่	-ท-ล	ร่-ร่ท	-ล-ซ :||
ลงจบ							
3 ครั้ง	ซ	ร	ซ	ร	-ซ--	-ซ-ล	-ท-ท
3 ครั้ง (ซ้ำลง)		-ซ-ล	-ท-ท				
		-ท-ท	-ร-ซ				

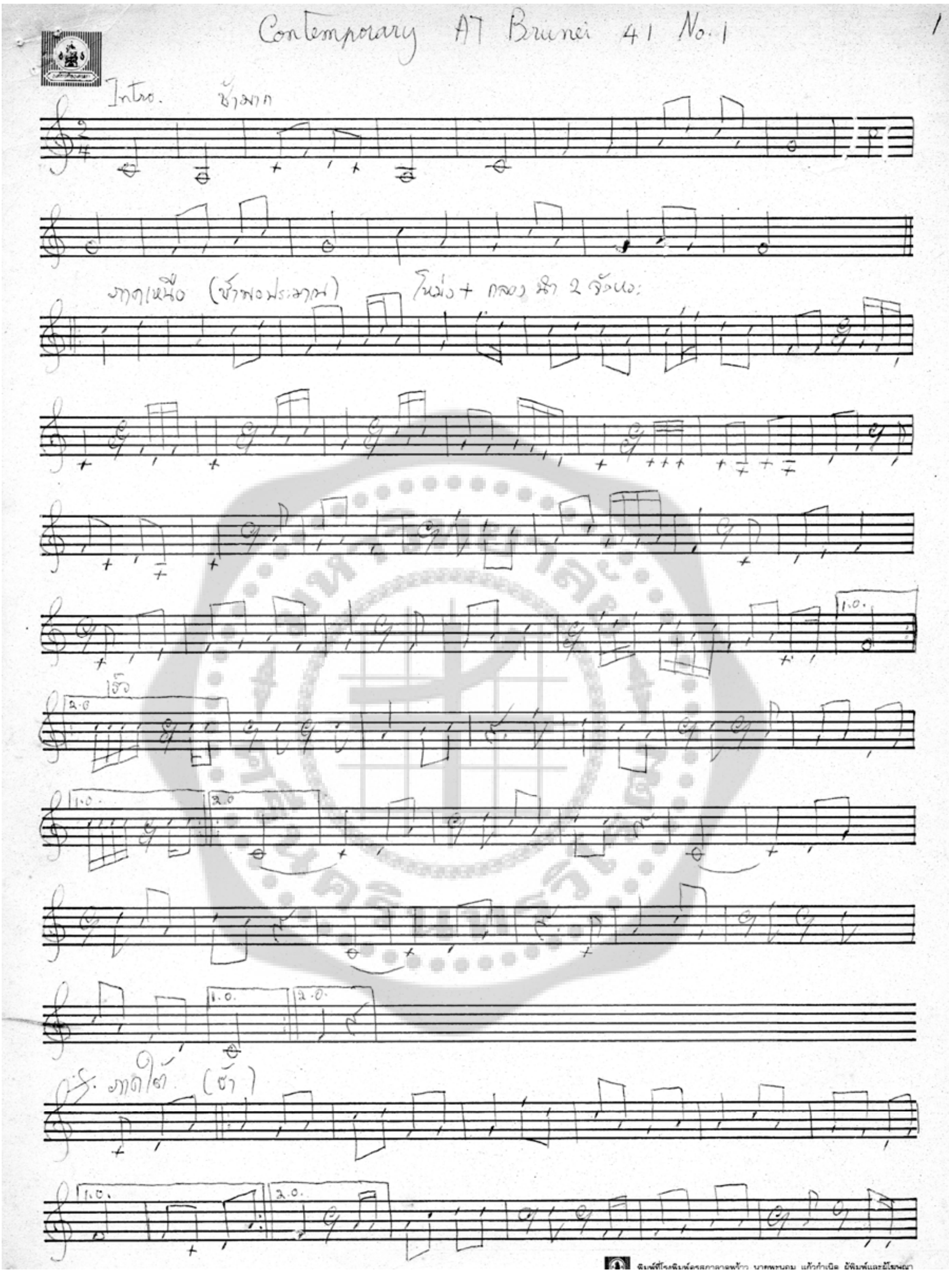
Contemporary AT Brunei 41 No. 1
1
Intro.
ช้ามาก
ภาคเหนือ (ช้าพอประมาณ)
โหม่ง + กลอง ช้า 2 จังหวะ
1.0.
2.0
เอ็ว
ภาคใต้ (ช้า)

Contemporary AT Brunei 41 No.1 2

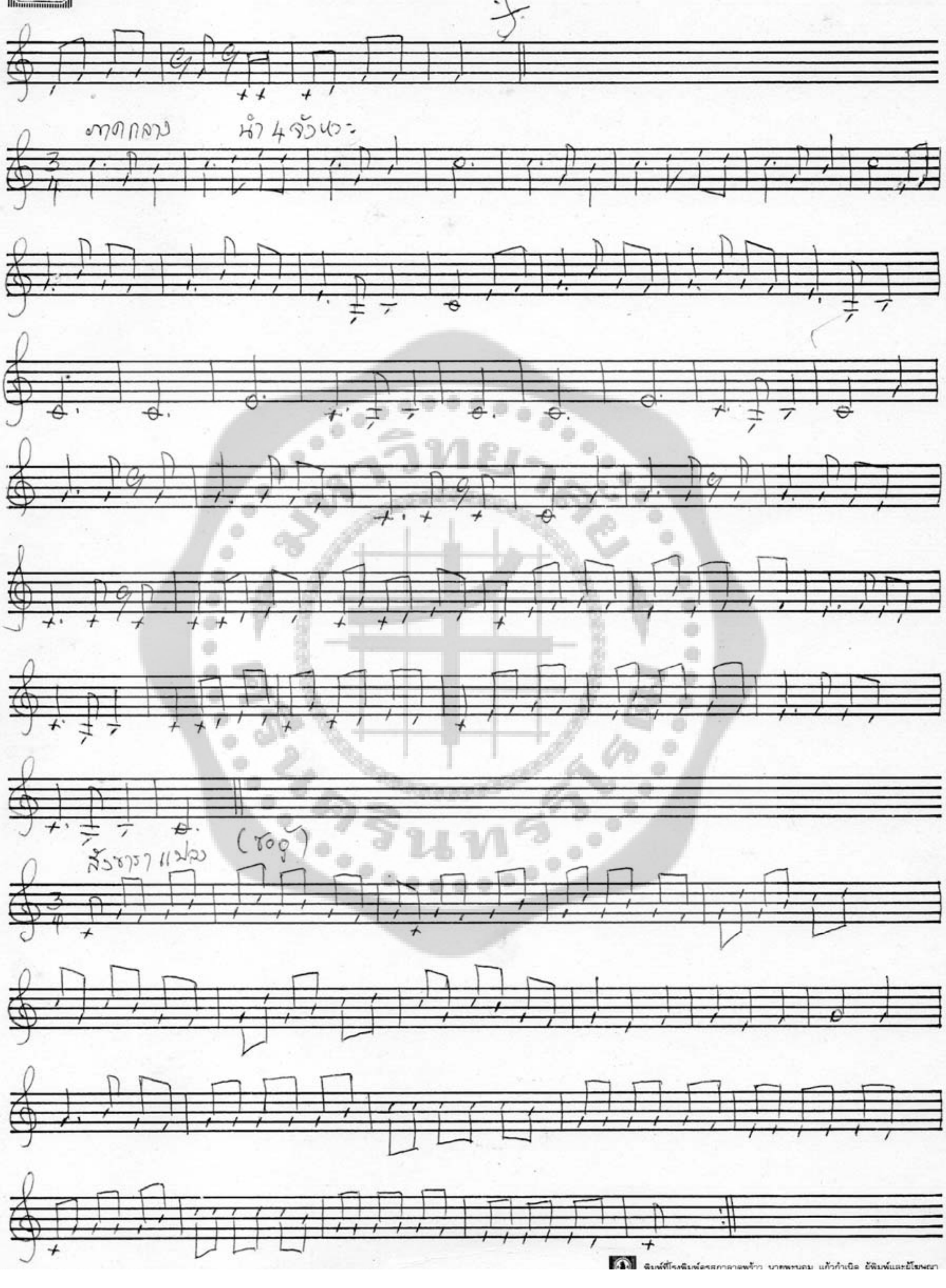
f
ภาคกลาง
นำ 4 จังหวะ
3/4
สังขารา แปลง
(ร้อง)
3/4

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว นายพรนม แก้วกำเนิด ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา

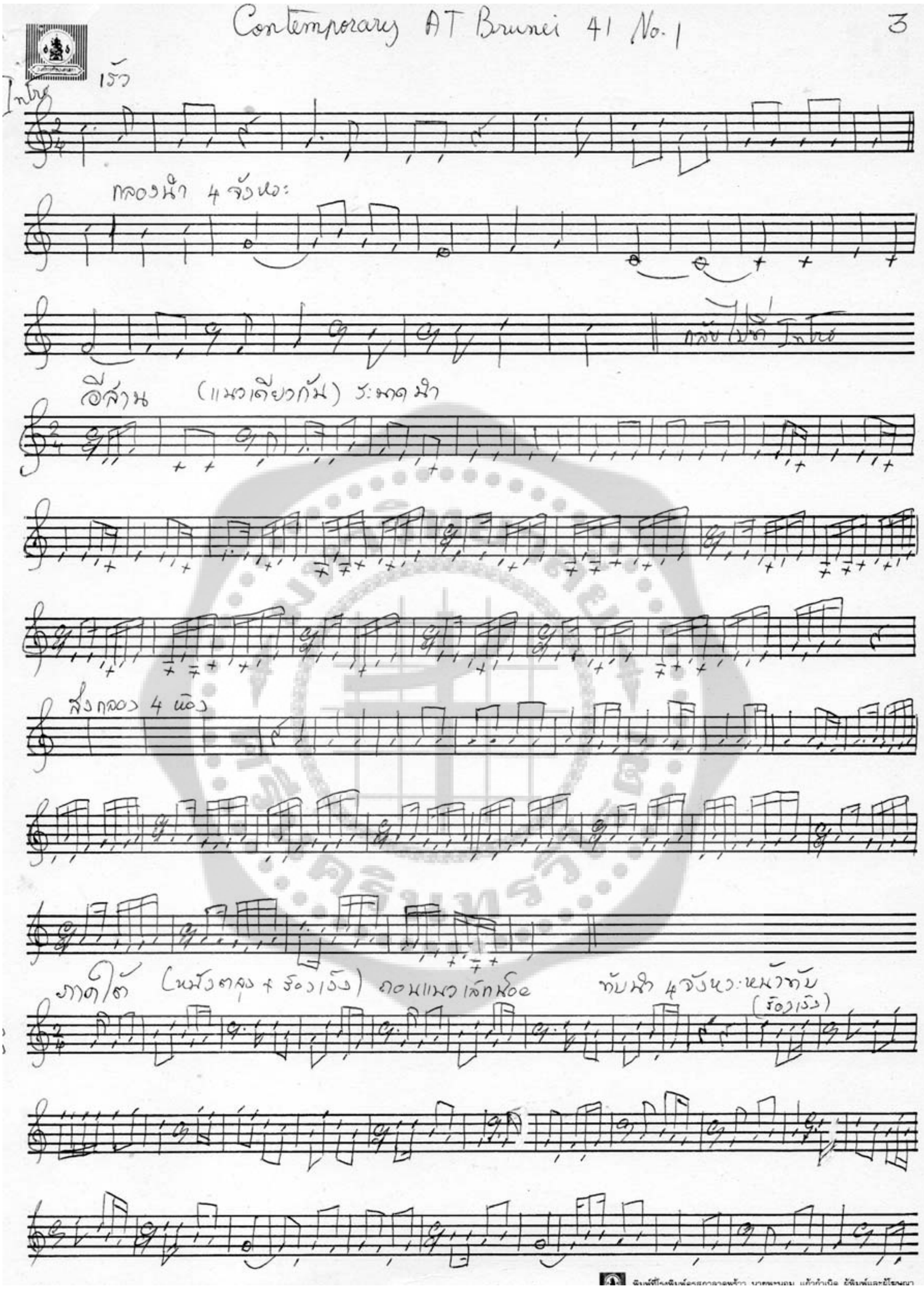
Contemporary AT Brunei 41 No. 1
3
Intro
เร็ว
กลองนำ 4 จังหวะ
กลับไปที่ Intro
อีสาน (แนวเดียวกัน) ระนาดนำ
ส่งกลอง 4 ห้อง
ภาคใต้ (หนังตะลุง + รองเง็ง) ถอนแนวเล็กน้อย
ทับนำ 4 จังหวะหน้าทับ
(รองเง็ง)

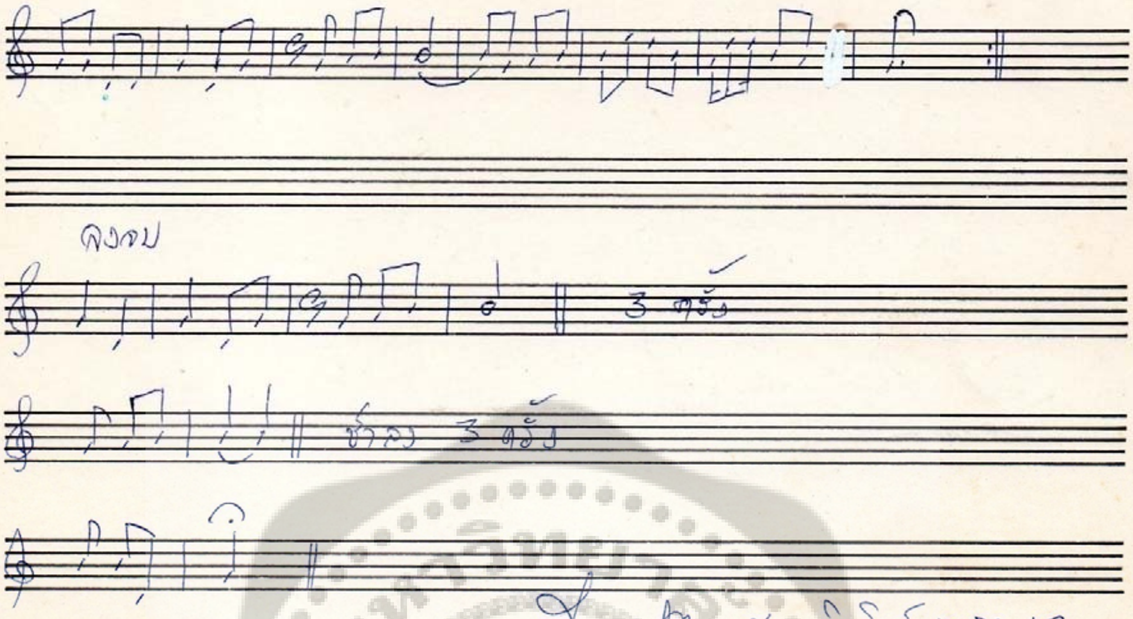
ลงจบ
3 ครั้ง
ซ้ำลง 3 ครั้ง

สงวนลิขสิทธิ์ 7 ตค 43

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว นายทองยม แก้วกำเนิด ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา

ฟีนาเล่

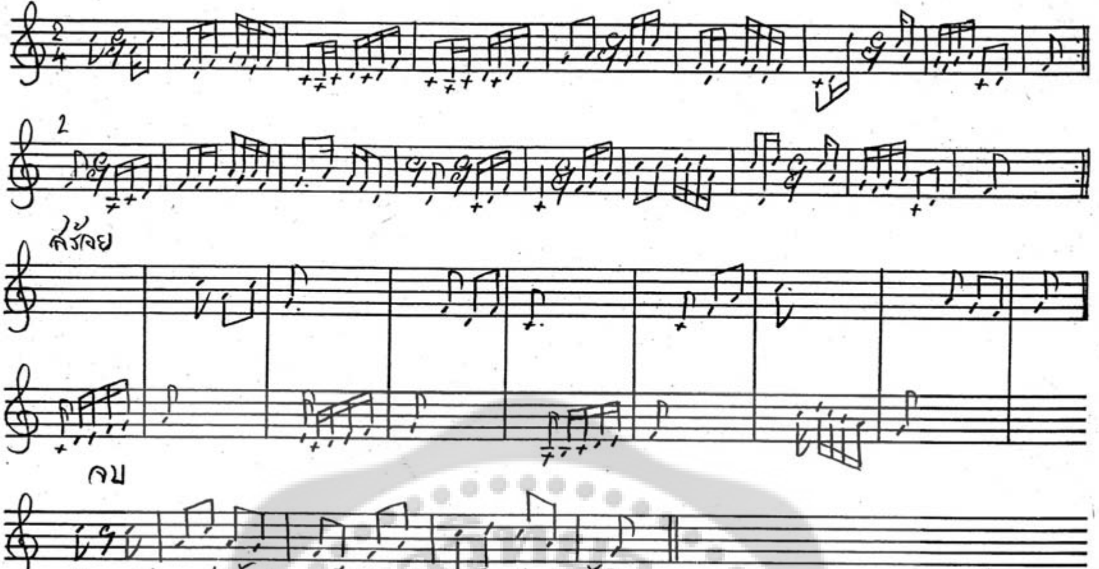

ทำนองฟีนาเล่นี้ รุ่นนายวาทิต ไฟศิริ ได้แต่งขึ้นในการบรรเลง และการแสดงผลงานของเทคโนฯ วันที่ 13, 14 มกราคม พ.ศ. 2536 โดยนำทำนองเพลง "รักกันไว้เถิด" มาปรุงแต่ง

นาย จีระพล น้อยนิตย์ เรียบเรียงตอนจบของเพลง

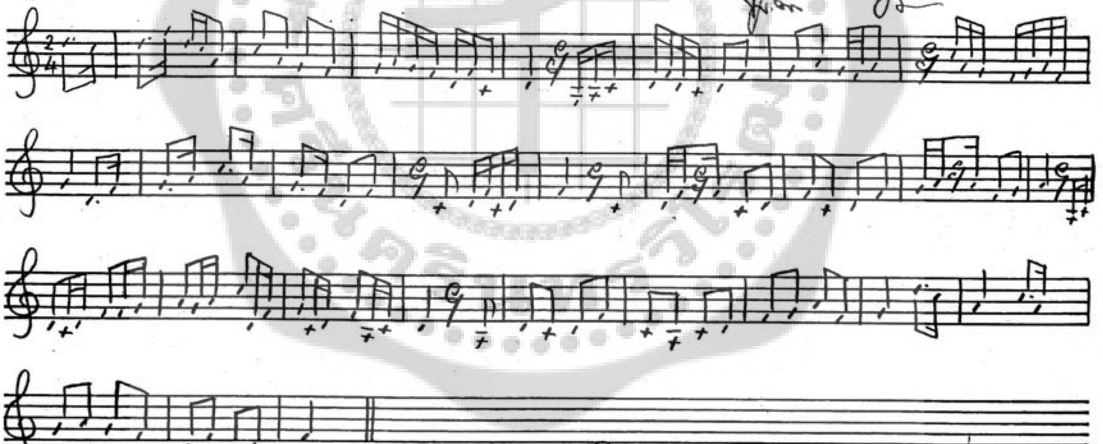

ทำนองฟีนาเล่นี้ ข้าพเจ้าได้แต่งขึ้น สำหรับบรรเลงในตอนท้ายของระบำทำนา สี่ภาค ซึ่งเป็นผลงานของเทคโนฯ รุ่นกิไล สุขีลักษณ์ แต่งเสร็จเมื่อวันจันทร์ที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2537 แสดงณ.

โรงละครแห่งชาติ วันศุกร์ที่ 21 วันเสาร์ที่ 22 มค. 37 ให้ชื่อว่า 'โพสพประธาน'

Printed at Kurusapha Ladprao Press by Nai Kamthon Sathirakul

เสมอฝรั่ง

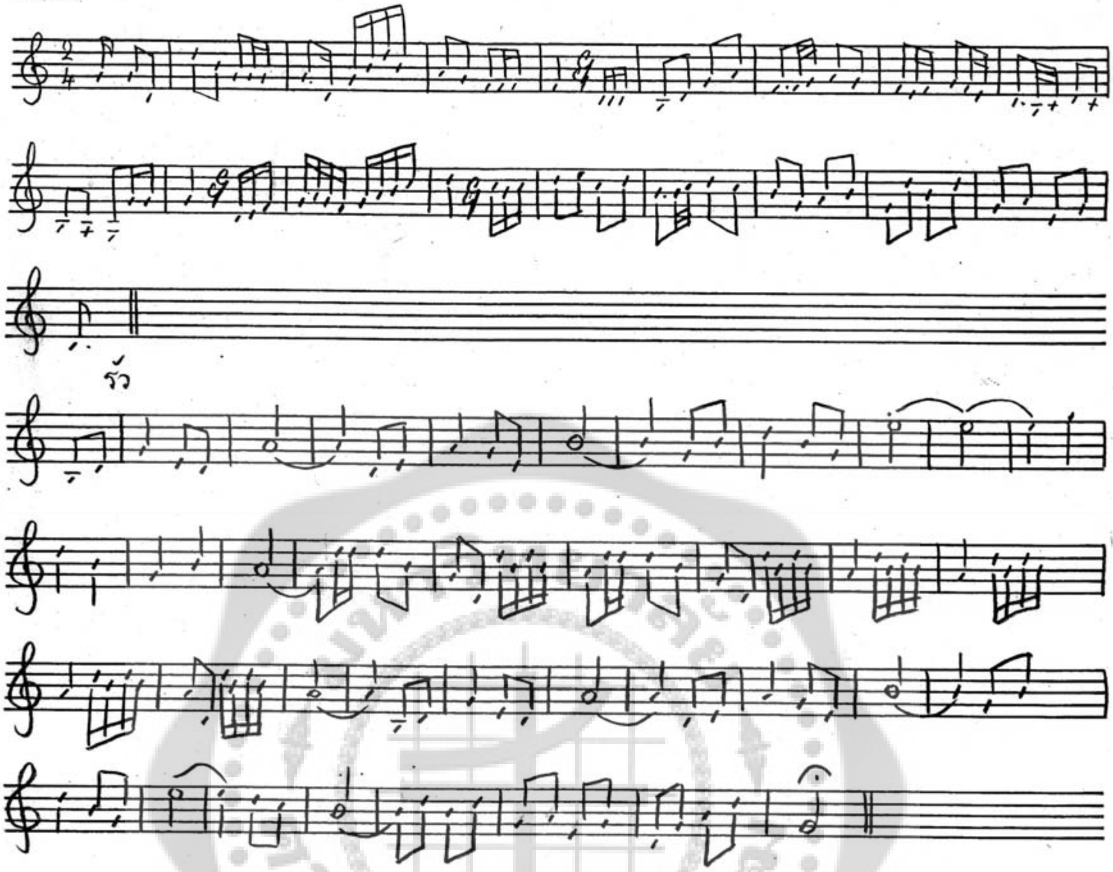

แต่งให้กับนักศึกษาระดับปริญญาโท คณะมฎุศิลป จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เมื่อวันศุกร์ที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2536

Printed at Kurusapha Ladprao Press by Nai Kamthon Sathirakul

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายบุญชนก บันลือเกียรติ
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2518
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	588 ซอยมิตรครู ถนนปราจีนอนุสรณ์ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี 50000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	รับราชการ ตำแหน่งครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสตรีเศรษฐบุตรบำเพ็ญ 340 หมู่ 1 ถนน สีหบุรานุกิจ แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร 10510 โทรศัพท์ 02-540-7202 , 02-914-7031

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2529	ประถมศึกษา จาก โรงเรียนวรบุตรวิทยา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2532	มัธยมศึกษาตอนต้น จาก โรงเรียนลาดปลาเค้าพิทยาคม กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2536	มัธยมศึกษาตอนปลาย (ระดับนาฏศิลป์ชั้นกลาง) จาก วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2542	ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ไทย จาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2556	ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (ศป.ม.) สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ